Jamaw ta Marbinto: Kabarre ta Gala ɗo bi ka Iisa Masi iŋ daŋla

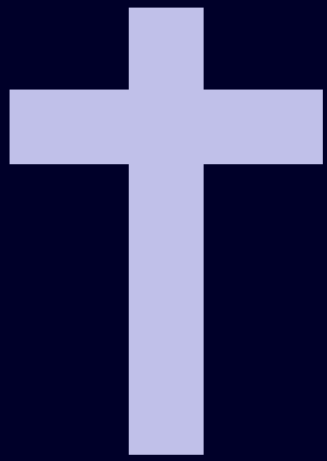

New Testament in Dangaléat (CD:daa:Dangaléat)

Jamaw ta Marbinto: Kabarre ta Gala ɗo bi ka Iisa Masi iŋ daŋla

New Testament in Dangalé (CD:daa:Dangalé)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dangalé

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Dangalé

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-11-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
ab97a9dd-e7e6-53b0-a477-f2859d09bc84

Contents

Matiye 1
Maark 34
Luk 55
Yaaya 90
Akt 115
Roomen 149
1 Korentiyen 166
2 Korentiyen 181
Galaat 191
Epeeziyen 196
Pilipiyen 201
Koloosiyen 205
1 Tesalonisiyen 209
2 Tesalonisiyen 212
1 Timote 214
2 Timote 219
Tiit 222
Pilemon 224
Hebru 225
Zaak 237
1 Piyer 241
2 Piyer 246
1 Yaaya 249
2 Yaaya 253
3 Yaaya 254
Zuud 255
Apokalips 257

Kabarre ta Gala ta Matiye
Pile ka kaawor

Maktumne-an, gee kuuk awalle kaawe kadar ŋa Matiye kat siirta. Ŋaar min palinna ku Iisa kuuk orok iŋ seera. Ya ku garkiya Kabarre taat Maark siirtu iŋ ta Luk, ŋu kolaag oki Matiye a Lebi. Matiye ŋaar Yuudiɲce ho ŋa siir ɗo Yuudinnar. Ampaa ko, ŋa ibingit rakki rakki Kitamne ta Jamaw ta Awalle ho ŋa siirig werin dakina ɗo maktumney. Ŋa ibingit oki aadin ta Yuudinnar. Taar-at ko taat berji botol ŋa siiriicot maktumne-an ɗo Yuudinnar iŋ gee okiɲco kuuk raka ase iŋ Iisa Masi. Awalle, Yuudinna, ŋuur aaɗa taat gaanuun kaawiico di. Kar Matiye gay gaaraacog Iisa ho ŋa piliig odinco iŋ botol ta pey, a maman ŋuu ibine baay ta gaanuunco. Kar agindaw ku Yuudinnar gay rakaatɗo kaaw-ata. Ansii ko, ŋu poocig Iisa iŋ ŋuur okiɲco kuuk aaɗaaga. Maajirna gay yaa gaarin Kabarre ta Gala ɗo gee okiɲco kuuk ɗo adiy ka kiɗar.

Tamba ta Iisa Masi

1 Ŋuur-aŋ siŋ ku tamba ta Iisa Masi,
roŋ ka Dawuud kaak roŋ ka Ibraayim.
2 Ibraayim weetu Isaaka, Isaaka weetu
Yakuub, Yakuub weetu Zuuda iŋ siŋtay
3 ho Zuuda weetu Perees iŋ Zaara, ŋuur-aŋ yaaco
siŋti Tamaar. Perees gay weetu Esroom,
Esroom weetu Araam, 4 Araam weetu Aminadaab, Aminadaab weetu Nasoon ho Nasoon weetu Salmoon. 5 Salmoon weetu
Booz, yaaco gay siŋti Raab. Booz gay weetu
Obeed, roŋti ka Ruut. Obeed weetu Jeese,
6 Jeese weetu sultan Dawuud.

Dawuud gay weetu Selemaan, ataŋ
Selemaan awalle, ta daaciy ta gem rakki ŋu
kolaag Uuri. 7 Selemaan weetu Robowaam,
Robowaam weetu Abiya, Abiya weetu
Aza, 8 Aza weetu Jozapaat, Jozapaat
weetu Joraam ho Joraam weetu Oziyaas.
9 Oziyaas gay weetu Jowataam, Jowataam
weetu Akaaz ho Akaaz weetu Ezekiyaas.
10 Ezekiyaas gay weetu Manaase, Manaase
weetu Amoon ho Amoon weetu Zoziyaas.
11 Zoziyaas gay weetu Jekoniyaas iŋ siŋtay
ɗo wiktin taar-at ko gee ku Babiloon
nosiriico ɗo gee ku Israyeel ho ŋu iyiig ɗo
kiɗco.*

12 Min ŋu iyiig Babiloon-ak, Jekoniyaas
weeyiig Salatiyeel, Salatiyeel gay weetu
Zorobabeel, 13 Zorobabeel weetu Abiyuud,
Abiyuud weetu Eliyakiim, Eliyakiim weetu
Azoor, 14 Azoor weetu Sadok, Sadok weetu
Akiim ho Akiim weetu Eliyuud. 15 Eliyuud
gay weetu Eliyazaar, Eliyazaar weetu
Mataan, Mataan weetu Yakuub 16 ho
Yakuub weetu Yuusup. Yuusup ko obit mic
taat ŋu koliy Mariyam taat weeyig Iisa kaak
ŋu koliy Masi.

17 Tamba okintit ko anta : min Ibraayim
nam sultan Dawuud gin orok iŋ pooɗ
tamba. Min sultan Dawuud nam wiktin
taat ŋu iyiig gee ku Israyeel Babiloon gin
orok iŋ pooɗ tamba, ho min wiktin taar-ata
nam wiktin taat ŋu weeyig Masi gin orok iŋ
pooɗ tamba.

Weeŋji ka Iisa Masi

18 Taloŋ maman ŋu weeyiig Iisa Masi.
Yaaco Mariyam, taar kaawco mat ko iŋ Yusup a ŋuu obe. Kar gay, min ŋa bal weye
misa iŋ taar di, ta ictu adi iŋ gudurre ta
Ruwwin ta Buŋdi. 19 Yuusup ɗubilti, ŋaar
gem selleɲ ho ŋa rakaaɗo imilin oorinti
kara. Paa ko, ŋa ictu niyine a ŋaa totirinti
iŋ bugumiy. 20 Min ŋa pakira misan di,
ɗubil ka *Rabbin Buŋ bayniiji ɗo sooniikar
ho ŋa kaawiiji aman : « Yuusup, roŋ ka
Dawuud, dak ginenno kolaw. Icit Mariyam
ɗo geriɲ ar daaciŋ, asaan adti ŋaar asa min
gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi. 21 Ta asa wee
mico, ya ta wee kiiji diye siŋ Iisa† asaan
ŋa asa jiliɲ geeŋji min ɗo zunuubinnico. »
22 Maanna-ak kuuniytu ar taat Rabbin Buŋ
kaawtu awalle iŋ bi ka nabiiɲcey aman : 23 «
Cokiyoŋ ! Gemso taat bal aawe mitko asa ice
adi ho taa wee mico. Ya ta wee, mic-ak, ŋuu
koliɲ " Emanuweel ". »‡ Siŋ-ak ɗiya aman : «
Buŋ goy iŋ ginte. » 24 Min Yuusup niintu, ŋa
iciit Mariyam ar daaciy uudin taat ɗubil ka
Rabbin Buŋ kaawiiji. 25 Kar gay, ŋa bal weye
iŋ taara nam ta weeyig roŋti. Hiyya, mic-ak,
Yuusup diyiiji siŋ Iisa.

2

Asiɲco ka gay ibinindi

1 Ŋu weeyig Iisa ɗo hellin ta Beteleyem
ɗo kiɗ ka Zuude ɗo wiktin taat sultan kaak
ŋu koliy *Herood tiya misa meennuwiy.
Min ŋu weeyiiga, gay ibine kaalnal uctu
min coke ka pati ho ŋu ɓaawtu Zeruzaleem.
2 Kar ŋu inditu aman : « Moo mic kaak
ŋu weetu daaɓiney ho asa gine sultan ka
*Yuudinnar-aka ? Ni talig kaaloy bayin min
coke ka pati ho ni as abdiyiŋji. » 3 Min
sultan Herood doriit kabarre-at, ŋa barjiltu
yoo gee okiɲco ku Zeruzaleem oki. 4 Ŋa
ŋumiig agindaw ku gay satkiner okiɲco iŋ
agindaw ku gaanuundi ho ŋa indiigu aman
: « Momoŋ ga wer kaak ŋuu weeŋji Masi
kaak Buŋ doɓtu ? » 5 Ŋuur gay telkiiji aman :
« Ŋuu weeŋji ɗo hellin ta Beteleyem ɗo kiɗ

* **1:11** Anne-aŋ kaawa a gee ku Israyeel ŋu obig ɓerrina ɗo kiɗ ka Babiloon (2 Ruwa 24.12-16). † **1:21** 'Iisa' : Siŋ-aŋ ɗiya a 'Buŋ jilaw'. ‡ **1:23** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 7.14.

ka Zuude, asaan nabiiɲce siirit awalle ɗo
Kitamner aman :
6 “ Kaŋke Beteleyem, ɗo kiɗ ka Zuude,
ka seener, min ɗo hellinnan ku Zuude-aŋ,
ka kapakɗo tak-tak,
asaan min kaŋken di asa amile tatkaw
kaak asa tale kaaco ɗo gee ku Israyeel. ” »*
7 Hiyya, min Herood doriit kaaw-at, ŋa
koliig iŋ cigile gay ibine kaalnal-aku ho
ŋa indiigu a ŋuuji gaare wiktin taat kaal-
ak bayintu. 8 Min ŋu gaariiji, ŋa n̰aamiig
Beteleyem ho ŋa kaawiico aman : « Ɓaaŋ,
indoŋ samaane ɗo bi ka mic-aka. Ya ku gas
weriy di, ku asiidu kaawe. Paa kat, nun
meendu sa yaa ɓaa abdiyiŋji. » 9 Min sultan
kaawiico pa-ak, ŋu ictu botilco. Ɗo ɗeetiɲco,
ŋu talig kaal kaak awalle ŋu taltu min coke
ka pat-aka. Ŋaar gay siŋja siŋjen di iŋ uŋji
nam ŋa daktu pey ɗo wer kaak mic goyiyo.
10 Min ŋu taliig kaal pey ɗo wer-aka, aditco
miintu iŋ galal. 11 Hiyya, ŋu uŋjitu geero
ho ŋu gasiig mic-ak iŋ yaaco Mariyam. Ŋu
dersitu ɗo uŋji ho ŋu abdiyiiga. Kar ŋu piliig
gaminco ho ŋu beriiji gamin kuuk kaalne :
daabne, *dokkanne ho iŋ itir kaak ŋu koliy
miir. 12 Min ŋaar-ak, Buŋ miniig gee-ak ɗo
sooniikar a ŋu ɓaanno pey wer ka Herood.
Hiyya, ŋu yeeptu ɗo darrico iŋ botol ta pey.

Gaɗe ka kaar ɗo kiɗ ka Meser

13 Min gay ibine kaalnal-ak yeeptu ɗo
darrico, ɗubil ka *Rabbin Buŋ bayniiji ɗo
Yuusup ɗo sooniikar ho ŋa kaawiiji aman :
« Ucu, icig mico iŋ yaaco ho gaɗoŋ ɗo kiɗ ka
Meser. Goyoŋ annere nam yiriy taat naaŋ
kaawe ja kat kii yeepe. Yampa, Herood yaa
bariyiŋ mico ŋaa deeŋji. » 14 Hiyya, iŋ
aando-at di, Yuusup uctu, ŋa iciig mic-aka iŋ
yaaco ho ŋu gaɗtu kayco Meser. 15 Ŋu goytu
anner kee nam sultan Herood mattu. Ta
kuuniytu ampa-ak asaan kaaw taat Rabbin
kaawtu iŋ bi ka nabiiɲcey yaa ase ɗo werti.
Kaaw-at aman : « Nu kolig roŋdu a ŋaa amile
min Meser. »

Dee ka kooginar

16 Min Herood ibintu kadar gay ibine
kaalnal caaciyga-ak, ŋa dapiɲtu aale. Paa
ko, ŋa kaawiico ɗo askirnay a ŋu ɓaa ɗo
hellin ta Beteleyem yoo hellinnan kuuk
moota, ŋuu deeŋ koogin kuuk miday kuuk
elginco bal nece seera. Elgin-ak, Herood
girsico min menaw kuuk gay ibine kaalnal
kaawiiji. 17 Ansii ko, kaaw taat nabi Zeremi
kaawtu awalle ɗo Kitamner astu ɗo werti
aman :
18 « Ŋu dora koriya ɗo geeger ka Raama,
ale dakina ho iŋ morke oki.
Ta Raseel kat ala kooginti.
Ta rakaaɗo a ŋuu dooɗinti† asaan ŋu mate.
»‡

Yeepe kaak min Meser

19 Wiktin taat Herood mattu, Yuusup gay
goy misa Meser. Hiyya, ɗubil ka Rabbin Buŋ
bayniiji ɗo sooniikar 20 ho ŋa kaawiiji aman
: « Ucu ! Icig mico iŋ yaaco ho yeepoŋ ɗo
kiɗ ka Israyeel, asaan ŋuur kuuk raka deeŋ
mic-ak mat ko. » 21 Ɗo wer-ak, Yuusup
uctu, ŋa iciig mico iŋ yaaco ho ŋu yeeptu
Israyeel. 22 Kar ŋa dortu kadar Arkelawuus
roŋji ka Herood icit Meennaw ta tacco ɗo
kiɗ ka Zuude. Ɗo wer-ak, kolaw obiiga ho
ŋa rakaaɗo goye ɗo kiɗ ka Zuude-aka. Kar
*ɗubil ka Buŋɗi miniig pey ɗo sooniikar. Paa
ko, ŋa ɗeettu ɗo kiɗ ka Galile. 23 Ŋa ɓaawtu
goye ɗo hellin rakki ŋu kolaat Nazareet. Ta
kuuniytu ampa-ak, asaan kaaw taat nabi-
inna kaawtu awalle as ɗo werti aman : « Ŋu
asa koliɲ a ŋa Nazareyeɲce. »

3

Asiŋji ka Yaaya-Batist
(Maark 1.1-8, Luk 3.1-18, Yaaya 1.19-28)

1 Ɗo wiktin taar-at, Yaaya-Batist astu ɗo
kalaan ka Zuude ho ŋa teestu gaare kaaw
ta Buŋɗi aman : 2 « Ibinoŋ nigiŋko, rasoŋ
goye kaak awalle asaan *Meennaw ta Buŋɗi
askoŋ ko moota ! » 3 Ŋaar ko Yaaya kaak
nabi Ezaayi kaawtu biy awalle aman :
« Gaay toŋgo kaawa ɗo kalaaner aman :
“ Siyon botol ta Rabbiner.
Siyoŋjiig botilay-ak ɗalaŋ. ” »*
4 Kesuuney ta Yaaya, ŋu siyit iŋ law ku
lokumi ho ŋa ɗuunit maasoy iŋ karrabiŋ ka
zaami. Teeŋji gay, ŋa eeyma bagi iŋ yiime.
5 Gee dakina asiiji min Zeruzaleem, min kiɗ
ka Zuude okiŋji ho min kiɗīn kuuk moota iŋ
barre kaak ŋu koliy Zurdan. 6 Min ŋu asiiji,
ŋu gaariig zunuubinnico ɗo uŋco ka geemir
ho Yaaya *batiziyiig ɗo barre ka Zurdan-
aka.

7 Min Yaaya taltu kadar gee kuuk ŋu koliy
*Pariziyenna iŋ *Sadusiyenna asiiji dakina
a ŋaa batiziyiŋco, ŋa kaawiico aman : «
Taloŋ ja, kuŋ gee kuuk ar aalin-aŋku ! Ku
pakira a kuu pake min dapiŋko ta Buŋɗi taat
asaw walla ? Ku gasit kaaw-an min momo ?
8 Hadi, ginoŋ gamin ku samaane kuuk gaara
a ku rasig goyiŋko kaak awalle. 9 Dakoŋ
osenno ɗo aditko aman : “ Gi koogin ku tatte
Ibraayim ko, ” asaan ka seener, Buŋ nec
soke min ɗo dambay-aŋ di ŋaa raɓiliŋ roŋ
ku Ibraayim. 10 Diŋ gay jekin, ŋaar goy ko
ka doliye atiydi min ɗo caarco. Ay et kaak
waaɗo roŋ kuuk samaane, ŋuu doliyiŋji ho
ŋuu acciŋ ɗo aki. 11 Nun batiziyaako iŋ
amay. Pa-ak gaara kadar ku rasig goyiŋko

* **2:6** Wer ka gase kaawor ɗo Mise 5.1. † **2:18** ‘dooɗinti’ : Werin daariŋ, ŋu kaawa a ‘salinti’. ‡ **2:18** Wer ka gase kaawor ɗo Zeremi 31.15. * **3:3** Wer ka gase kaawor ɗo Malasi 3:1 ho Ezaayi 40:3.

kaak awalle. Kar gay, gin gem kaak pakginu kat asaw. Nun sa da necɗo kaak naa soriŋ ŋugiray. Gem ŋaar-ak yaako batiziyiŋko iŋ Ruwwin ta Buŋdi ho iŋ ako. 12 Ŋa ob garta ɗo pisiŋji, ŋaa yiile *geme ka putiri ho ŋaa leeŋ ɗo urdey. Kar buŋ gay, ŋaa orin ɗo ak taat matɗo tak-tak. »

Batem ka Iisa Masi
(Maark 1.9-11, Luk 3.21-22, 4.1-13)

13 Min ŋaar-ak, Iisa uctu min kiɗ ka Galile. Ŋa dakiig gas Yaaya ɗo barre ka Zurdan a ŋaa *batiziyiŋji. 14 Kar ŋaar gay zer raka pooce. Ŋa ɗiyiiji ɗo Iisa aman : « Kiŋke kat yaan batiziyindu ga, ki kaawiy a nun kat yaaŋ batiziye ! » 15 Iisa gay telkiiji aman : « Paaɗo, diŋ ginteŋ maanna-aŋ ampaa di, asaan gii necin taat Buŋ rakiyo. » Hiyya, Yaaya ooytu, ŋa batiziyiig Iisa. 16 Min ŋa batiziyga, Iisa amiltu min ɗo amiydi ho ta biteaŋ di, samaan piltu waakilak. Kar ŋa taliit Ruwwin ta Buŋdi paayiiji ar ammaama ho ta goyiiji. 17 Kar ŋa dora gaay kaawa min kuwa ka samaaner aman : « Ŋaar-aŋ Roŋɗu, nu elgig dakina ho adir miin iŋ galal ɗo bi kaŋji. »

4

Gece ka Iisa Masi

1 Min ŋaar-ak, Ruwwin ta Buŋdi ŋaamiig Iisa ɗo goosiner a *Seetanne yaa geciŋji. 2 Ɗo wer-ak, menaw orok pooɗ, yiriyo aando, ŋa bal okume yoo maanna. Min menaw-ak gaastu, mey diyaaga. 3 Seetanne, gay gecindi, siŋjiiji moota ɗo Iisa ho ŋa kaawiiji aman : « Ya kiŋ kat Roŋ ka Buŋdi-ak, kaawco ɗo dambay-aŋ a ŋuu raɓile tee. » 4 Iisa gay telkiiji aman : « Ŋu siir ɗo Kitamner aman : " Gem ke goyaaɗo ɗo bi ka teendi di, illa gay iŋ ay kaaw taat amila min ɗo Buŋdi oki. "* »

5 Min ŋaar-ak, Seetanne iyiig Iisa Zeruzaleem, geeger kaak Buŋ doɓtu. Ŋa diyiig kuwa ɗo kaay ka *ger ka Buŋdi 6 ho ŋa kaawiiji aman : « Ya kiŋ kat Roŋ ka Buŋdi-ak, beer keɗer, asaan ŋu siir ɗo Kitamner aman :

" Buŋ yaaco kaawe ɗo ɗubilji ɗo bi kaŋji.
Ɗubal-ak yaaŋ acume† ɗo pisiŋco.
Paa kat, asiŋji ɗooyiyɗo iŋ dambay. "‡ »

7 Iisa gay telkiiji aman : « Ŋu siir ɗo Kitamner aman : " Ki gecaagɗo *Rabbin Buŋjiŋ. "§ » 8 Kar Seetanne iyiig pey ɗo kaat ka damba taat bolok. Ŋa gaariijig kiɗin ku sultinniidi okiŋco kuuk ɗo duniiner iŋ samaanuwco. 9 Ŋa kaawiiji aman : « As kii derse uŋtu kiin abdiyindu, kar naaŋ beriŋ gamin-aŋ okiŋco. » 10 Kar Iisa gay telkiiji aman : « Yalla ɓaa annere Seetanne ! Ŋu siir ɗo Kitamner aman : " Kii abdiye Rabbin Buŋjiŋ keeji di ho ŋaar di kii derse uŋci. "* » 11 Min ŋaar-ak, Seetanne rasiiga, kar *ɗubal ku Buŋdi asiiji ho ŋu taltu kaaci.

Durce ka riyor ɗo kiɗ ka Galile

12 Ɗo wiktin taar-at, ŋu obig Yaaya daŋaayne. Min Iisa dortu pa-ak, ŋa ɗeettu ɗo kiɗ ka Galile, ŋaa teese riyoy. 13 Kar gay, ŋa bal goye ɗo geeger ka Nazareet, ŋa da goy ɗo geeger ka Kapernayuum. Geeger ŋaar-ak goy ɗo bi ka barrer ka Galile, ɗo kiɗ ka Zabiloon iŋ ka Neptali. 14 Ta kuuniytu ampa-ak, asaan kaaw taat nabi Ezaayi kaawtu awalle as ɗo werti aman :

15 « Kiŋ kiɗ ka Zabiloon iŋ ka Neptali,
Kiŋ kaak aaniy iŋ barre,
Kiŋ goy aar barre ka Zurdan,
Galile, kiŋ kiɗ kaak Yuudinnaɗo oki goyiyo !
16 Ŋuur kuuk goy ɗo gondikor
yaa tale portikaw dakin aale.
Ŋuur kuuk goy ɗo kiɗ ka kellam ku muuti,
portikaw asaaco bayne. »†

17 Min wiktin taar-at di, Iisa teestu gaare kaaw ta Buŋdi aman : « Ibinoŋ niginko, rasoŋ goye kaak awalle, asaan *Meennaw ta Buŋdi askoŋ ko moota ! »

Kole ka maajirna kuuk awalle
(Maark 1.16-20, Luk 5.1-11)

18 Yiriy rakki Iisa jaawa ɗo bi ka barre ka Galile. Ŋa gastu siŋta seer, gay cabe boosir : Simon kaak ŋu koliy oki Piyer iŋ siŋji Andre. Ŋu caba boosi wiktin taat ŋa gasiigu. 19 Iisa ɗiyiico aman : « Asoŋ aaɗonnu ho naako giniŋko gay cabe geemir. » 20 Koɗok di, ŋu rasiig ribbinco ho ŋu aaɗiiga. 21 Iisa siŋjitu pey uŋda sooɗ ho ŋa gastu siŋta seer ku pey, ŋuur kuŋ Zaak iŋ siŋji Yaaya, roŋji ku Zebede. Ŋu goy siya ribbinco iŋ tacco ka markabar. Min Iisa gasiigu, ŋa koliigu 22 ho koɗok di, ŋu rasiig markabco iŋ tacco ho ŋu aaɗiiga.

Coole iŋ ɓilde ka geemir
(Maark 1.39, Luk 5.12-16)

23 Iisa jaawiig kiɗ ka Galile okiŋji. Ŋa ɓildiy gee ɗo geray ku salaaner ku *Yuudinnar, ŋa gaariy Kabarre ta Gala ta Meennaw ta Buŋdi ho ŋa cooliig gee kuuk gin ay raɗuwa ho ay gem kaak ziy galjiɗo. 24 Ɗo wer-ak, Iisa, siŋji altu ɗo kiɗ ka Siri okiŋji ho ŋu iyiijig gee kuuk raɗuwco keetiti keetiti : kuuk aariɗ obgu, kuuk gin punpun ho kuuk ruŋgiye. Okiŋco, ŋa cooliigu. 25 Gee dakina astu min Galile, min darre ta Geegirnay ku Orok, min Zeruzaleem, min kiɗ ka Zuude ho

* **4:4** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 8.3. † **4:6** 'acume' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'okume'. ‡ **4:6** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 91.11-12. § **4:7** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 6.16. * **4:10** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 6.13. † **4:16** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 8.23–9.1.

min kiɗ kaak aar barrer ka Zurdan. Okiŋco, ŋu aaɗiig Iisa.

5

Gaare ka kaawor kuwa ka dambar

1 Min Iisa taltu dakinaw ta geemir-ak, ŋa
coktu ka dambar ho ŋa goytu. Maajirnay
asiiji moota ho 2 ŋa teestu garkiyiŋco.

Galal ta taɓ

3 Ɗo garaaney-at, ŋa kaawa aman :
« Galal ɗo ŋuur kuuk ibina kadar gelbinco
aaye ɗo uŋji ka Buŋdi,
asaan *Meennaw ta Buŋdi taar loco.
4 Galal ɗo ŋuur kuuk alaw,
asaan Buŋ asa dooɗiŋco.
5 Galal ɗo ŋuur kuuk dalullay,
asaan Buŋ asaaco rasiŋ kiɗ loco.
6 Galal ɗo ŋuur kuuk bariya goye kaak Buŋ
rakiyo
ar gem kaak mey diyaaga bariya tee ho
see,
asaan Buŋ asaaco beriŋ maan kaak ŋu
bariyiyo.
7 Galal ɗo ŋuur kuuk tala amindaw ta eeŋco,
asaan Buŋ asa tale aminduwco.
8 Galal ɗo ŋuur kuuk gelbinco *cawar,
asaan ŋu asa taliŋ Buŋ.
9 Galal ɗo ŋuur kuuk amra gee ɗo werinco,
asaan Buŋ asa koliŋ a ŋu kooginay.
10 Galal ɗo ŋuur kuuk ŋu taaɓiyaagu ɗo
goyiŋco kaak Buŋ rakiyo,
asaan *Meennaw ta Buŋdi, taar loco.
11 Galal loko ya gee waraako, ya ŋu
taaɓiyaako ho ya ŋu diyaako kaawin
maalan di, asaan ku aamin lotu. 12 Aaciyoŋ
ho goyoŋ ɗo galal asaan haginko taat Buŋ
yaako bere ka samaaner-at, taar dakina.
Ansi-ak, ku kuuniy ar nabiinna kuuk
awalle. Ŋuur oki, ŋu taaɓiyig ar kuŋko.

Maral iŋ portikaw

13 « Ŋa kuŋkoŋ kat ar maral ku duniiner.
Ya maral-ak kat cille, gii giniŋ pey maman
ŋuu aawe ? Illa ŋuu oriŋ kara, gee yaaco
jaawe.
14 « Ŋa kuŋkoŋ kat ar portikaw ta duni-
iner. Geeger kaak ŋu pinig kuwa ka
dambar, ŋaar cigallo. 15 Ginno oki gem kaak
biy lampa ho ŋa zuɓkiit iŋ bardila. Kar gay,
ya gem biy lampa-ak, ŋa diyiit ɗo wer ka
jaɗaŋ. Paa kat, gee kuuk uŋja ɗo ger-ak yaa
talin portikuwti. 16 Ansii ko, portikuwko, ta
ceeru ɗo uŋco ka geemir a gee yaa tale riy
taat samaan ku giniyo ho ŋu oziliŋ Takko
Buŋ ka kuwa ka samaaner.

Garaan ɗo bi ka gaanuundi

17 « Dakoŋ pakirenno a nu as deeŋ
*gaanuun kaak Muusa siirtu wala kaawin
kuuk nabiinna kaawtu. Nu bal ase deeŋco,
nu as a gamin-aŋ yaa ase ɗo werco.
18 Cokiyoŋ, naako kaawe seene, min kiɗa
ho samaane bal bire misa, Kaawin kuuk
Buŋ kaawtu-aŋku, yoo rakki oki amilaaɗo
min ɗo gaanuundi. Ŋuu goye kee nam
gamin okiŋco yaa kuuniye. 19 Paa ko, min
gaanuun okiŋji, ŋaar kaak karmiygigɗo
kaak kapak tak-tak ho ŋa jagaag eenji ŋuu
gine ar ŋaara, ŋa asa gine kapak tak-tak ɗo
*Meennaw ta Buŋdi. Kar gay, ŋaar kaak
karmiyaaga ho gaaraag ɗo eenji ŋuu gine
ar ŋaara, ŋa asa gine tatko ɗo Meennaw ta
Buŋdi. 20 Ka seener nu kaawaako, ya kuŋ
kat bal gine taat Buŋ rakiyo pakgig agindaw
ku gaanuundi iŋ *Pariziyenna, ku uŋjaaɗo
ɗo Meennaw ta Buŋdi.

Garaan ɗo bi ka dapiŋkor

21 « Ku dor ŋu kaawco ɗo aginiyte aman
: “ Dak deenno gemo. Ay gem kaak dee
gemo, ŋuuji ɗukume seriine. ” 22 Hadi
nun gay kaawaako aman : Ay gem kaak
dapiŋa iŋ sinji, nec ŋuu sakkiyiŋ ɗo wer ka
gay seriiner. Ay gem kaak wara siŋji a ŋa
ibanno maanna, nec ŋuu sakkiyiŋ ɗo wer ka
gay seriiner kaak tatiko. Ay gem kaak wara
siŋji a ŋaa oliyo, nec ŋuu acciŋ ɗo ak ta ba
oole. 23 Ya ki ɓaa ɗo *ger ka Buŋdi a kiiji bere
*satkine, kar ɗo wer-ak, ki pakirtu kadar
siŋjiŋ gin kaaw iŋ kiŋke, 24 rasit satkineŋ eɗe
ho ɗuw ɓaa amroŋ ja, kar kat kii yeepe berin
satkineŋ-ata.
25 « Ya waan sakkiyiŋciŋ, daan kaawko
koɗok di botildi. Yampa, adineŋ yaaŋ iye
ɗo gay ɗukume seriiner. Kar gay ɗukume
seriiner-ak yaaŋ bere ɗo pise ka askirnar,
ho ŋuur gay yaaŋ uŋje daŋaayne. 26 Nu
kaawaajiŋ, ki gediraaɗo kii imile kaaŋ min
ɗo daŋaayner-ata, illa ya ki gaasit ja tak-tak
hokumne taat ŋu diyiijiŋ.

Garaan ɗo bi ka ɓaaye ka muŋjam

27 « Ku dor ŋu kaaw aman : “ Waan
ɓaayaaɗo muŋjam. ”* 28 Kar nun gay
kaawaako aman : Ay gem kaak tala daaciy
ta gemor ho ta deeji, ŋaar-ak ar ŋa wey ko iŋ
taara ɗo gelbiney. 29 Ya odoŋ ta meeda kat
iyaaciŋ ɗo zunuubinnar-ak, ɗimta. Guna
ya maannaŋ rakki nige, min ak taat matɗo
yaa teeŋ ziŋ okiŋji. 30 Ya pisiŋjiŋ ka meeda
kat iyaaciŋ ɗo zunuubinnar-ak, ɗukumga
ho accig kara. Guna ya maannaŋ rakki nige,
min ak taat matɗo yaa teeŋ ziŋ okiŋji.

Garaan ɗo bi ka totiriikar

31 « Ku dor ŋu kaaw pey aman : “ Ya waan
totirit daaciy, ŋaati bere katkat ta totiriikar.
”† 32 Kar nun gay kaawaako aman : Gem
ginno botol ŋaa totirin daaciy, illa ya ta
kokina miday kara. Ya gem totirit daaciy,
ŋa ŋaamit ɗo zunuubinnar ya ta ob mitik ka

* **5:27** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 20.14, Deteronoom 5.18. † **5:31** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 24.1.

pey. Ho gem kaak ob daatik taat ŋu totirta, ŋaar oki uɲje ziy ɗo zunuubinnar.

Garaan ɗo bi ka togiliikar

33 « Ku dor oki ŋu kaawco ɗo aginiyte aman : " Ya ki togil ɗo uɲji ka *Rabbiner, necit kaawoŋ. Dak yeepenno pey aaro. "‡ 34 Kar nun gay kaawaako aman : Dakoŋ togilenno tak-tak : wala iŋ samaane, asaan ŋa wer kaak Buŋ goyiyo, 35 wala iŋ kiɗa, asaan ŋa wer kaak ŋa leeyiy asiɲji, wala iŋ Zeruzaleem, asaan ŋa geeger ka Sultan kaak tatiko, 36 wala iŋ kaaŋ ka meenji, asaan ki gediraaɗo raɓilin durweŋ rakki portiko wal pondiko. 37 Ya ki ooy sa, ooyu ho ya ki pooc sa, poocu. Yampa kaaw taat ŋu gaayiy gaaye, taar asa min ɗo *Seetanner.

Garaan ɗo bi ka kapuuni

38 « Ku dor ŋu kaaw aman : " Ya gem ɗimit odoŋ, kiŋ sa ɗimjiit taŋji ho ya ŋa sik saaŋoŋ, kiŋ sa sikijig kaŋji. "§ 39 Kar nun gay kaawaako aman : Ya gem ginaako maan kaak samaanno, dakoŋ kapiyenno. Ya waan baasiɲciŋ ɗo gargumoŋ ta meeda, newsiijit taat rakki oki. 40 Ya waan sakkiyiɲciŋ ɗo bi ka parlamaŋ, rasjita ho berjit pey batkoŋ min kaatiya. 41 Ya waan kusbiyiɲciŋ a kii iyiin goroy kilomeetir rakki, iyiit kilomeetir seera. 42 Beriy ɗo ay waan kaak indaaciŋ maanna ho dak newsenno kop ɗo waan kaak telka maannaŋ.

Garaan ɗo bi ka ele ka adiner

43 « Ku dor ŋu kaaw pey aman : " Kii eliŋ gijiŋ* ho kii yiliŋ adineŋ. " 44 Kar nun gay kaawaako aman : Elguwoŋ adinko ho salkiyguwoŋco ɗo ŋuur kuuk taaɓiyaako. 45 Ansii kat, kuu gine koogin ku Takko kaak kuwa. Pa-ak asaan ŋaar sa cokaat patoy ɗo gee kuuk jookumo ho iŋ kuuk selleŋ. Ŋa ŋokaag amiyji ɗo ŋuur kuuk goy iŋ botol ɗo uɲji ho ɗo ŋuur kuuk goyiɲco iŋ botiliiɗo oki. 46 Kar ya kuŋ kat el gee kuuk elgiikon di, maa haginir taat Buŋ yaako bere ? Gay oba miirir oki elgig ŋuur kuuk elgig di ! 47 Kar ya ku ooya ɗo siŋtikon di, maa biidir kaak ajbay ku giniyo ? Ŋuur kuuk ibanno Buŋ oki gina pa ! 48 Ŋaar-ak, kuuniyoŋ *cawar ar Takko Buŋ ka kuwa. »†

6

Garaan ta bere ɗo pokirnar

1 Iisa kaaw pey aman : « Pakiroŋ, ya ku gina riy taat Buŋ rakiyo, dakoŋ gaarenno ɗo uŋco ka geemir. Yampa Takko kaak kuwa yaako todĩn hagin ta riyko-ata. 2 Ya ki raka bere maan ɗo pokiriɲcer, dak delenno dariɲ ɗo odin ku geemir ar gee kuuk abdiya Buŋ iŋ biŋkico di. Gee-ak, ŋu el gaare ziŋkico ɗo berindi ɗo geray ku salaaner ho ɗo botilniidi a gee yaa oziliɲco. Ka seener nu kaawaako : gee ŋuur-ak gasit ko haginco. 3 Kar kiŋ gay, ya ki gina oyaw iŋ pisiɲji ka meeda, ka ɲugila ibinaaɗo maan kaak ki beriyo. 4 Ansii ko, maan kaak ki bertu yaa goye iŋ cigile. Paa kat, Takko Buŋ kaak talaag ay maan kaak ki giniy iŋ cigile yaaŋ berin haginеŋ.

Garaan ɗo bi ka salaaner

5 « Ya ku salkiyaw, dakoŋ salkiyenno ar gee kuuk abdiya Buŋ iŋ biŋkico di. Ŋuur el salkiye iŋ peyiɲco ɗo geray ku salaaner ho ɗo botilniidi a paa kat, gee yaa taliɲco. Ka seener nu kaawaako : gee ŋuur-ak gasit ko haginco. 6 Kar kiŋ gay, ya ki salkiyaw, uɲju zugar ho ɗibirga. Indig Takko Buŋ kaak goy ɗo wer kaak ki cigiltu-aka. Paa kat, ŋaar kaak talaag ay maan kaak ki giniy iŋ cigile yaaŋ berin haginеŋ.

7 « Ya ku salkiyaw, dakoŋ ɗeelenno taar di kuu goye ar gee kuuk ibanno Buŋ. Gee ŋuur-ak, ɗo taɲco a wal iŋ ɗeele ka kaawiɲcoak kat Buŋ ya cokiyiɲco. 8 Dakoŋ icenno taɲco, asaan Takko Buŋ ibingig maan kaak arumko min ku bal indiŋji. 9 Cokiyoŋ maman kuu salkiye :

Baaba, Buŋ kaak goy kuwa ka samaaner,
gee okiɲco yaa ibine kadar siŋji kuŋjiŋ ŋuur keeco.
10 *Meennuwiŋ yaa ase ɗo duniiner.
Gee okiɲco, ŋu ginguwoŋ taat ki rakiyo keɗer
ar ŋu gingiy kuwa ka samaaner.
11 Berni tee kaak yaani nece yiriyta.
12 Saamiyniŋgu zunuubinni ar nin oki saamiygiy ɗo gee kuuk niginti.
13 Dakni rasenno *Seetanne yaani gece, kar gay gooyni minniney.
[Asaan lociŋ di Meennaw, gudurre ho iŋ *darjine elgin iŋ elgina. *Aamin.]*

14 « Ya kuŋ kat saamiyaaco ɗo eeŋko, Takko kaak kuwa yaako saamiye loko oki. 15 Kar ya ku saamayɗo ɗo eeŋkoŋ gay, Takko Buŋ saamiyaakonno tak-tak zunuubinniko.

Garaan ɗo bi ka sayamner

16 « Ya ku ic sayamne, dakoŋ ritiɲenno ar gee kuuk abdiya Buŋ iŋ biŋkico di. Ŋuur yiimiit wijeenco, paa kat, gee yaa taliŋ a ŋu ic sayamne. Ka seener nu kaawaako, gee ŋuur-ak gasit ko haginco. 17 Kar kiŋ gay, ya ki ic sayamne, acit wijeeneŋ ho kockac itir. 18 Paa kat, gee ibiniyɗo kadar ki ic sayamne,

‡ **5:33** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 19.12, Nombir 30.3, Deteronoom 23.22-24. § **5:38** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 21.24, Lebitik 24.20, Deteronoom 19.21. * **5:43** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 19.18. † **5:48** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 19.2. * **6:13** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋɗi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.

illa Takko kat talaag maan kaak gee giniy iŋ cigile. Ŋaar kaak talaag maan kaak ki giniy-ak yaaŋ berin haginen.

Garaan ɗo bi ka mallel

19 « Dakoŋ atkenno malle ɗo duniiner,
yampa gujin yaa cokiŋji, nadaane yaa
obiŋji ho kokinay asa ɗimiŋ gero, ŋuu
kokiniŋji. 20 Kar gay, bariyoŋ malle kaak ɗo
uŋji ka Buŋdi, asaan anner-ak, gujin ginno,
wala nadaane wala kokinaw. 21 Nu kaawiy
pa-ak, asaan wer kaak ki dummiyiy malleŋ-
ak, gelbineŋ sa goy eɗen di.

Portikaw ta ziŋkar

22 « Odina, ŋuur ko lampa ta ziŋkar. Ya
odinaŋ tala samaane, ziŋ okiŋji goy ɗo por-
tikaw. 23 Kar ya odinaŋ tallo samaane gay,
ŋaar-ak ziŋ okiŋji goy ɗo gondikor. Ansii ko,
ya portikaw taat Buŋ diyiijiŋ ɗo gelbineŋ
kat gondiko, gondikaw-at yaa gine dulum !

Doɓe Buŋ wala gurus

24 « Ginno waan kaak yaa gine riy ɗo
agindaw seera. Ya ŋa gina pa, ka rakki, ŋaa
eliŋji ho ka rakki gay, ŋaa poociŋji. Kar pey,
ka rakki, ŋaa ice kaawoy ho ka rakki gay, ŋa
icaatɗo. Ku gediraaɗo abdiye Buŋ ho kuu
abdiye pey gurus.

Diye ka kaar

25 « Ɗo saan taar-an, nu kaawaako aman
: Dakoŋ moyenno ɗo bi ka teendi wala ka
isindi. Goyiŋko, ŋaar pakgig tee kaak ku tiyo,
ho ziŋkiko, ŋuur pakgit kesuun taat ku isiyo
wal maman ? 26 Taloŋ ɗiiɗi, ŋu luwɗo ho
ŋu seɗɗo, wala ŋu liya gamin ɗo urder. Illa
Takko Buŋ ka kuwa-aŋ di beraaco tee. Kar
kuŋ gay pakgigɗo ɗiiɗ serek walla ? 27 Waa
minninko, iŋ pikirre ta meeŋji di gedirgiy
gaaye yiriy rakki ɗo menuwiy ? 28 Kar maa
di ku moyiy ɗo bi ka isindi ? Taloŋ ma-
man booyaw amiliy ɗo kalaaner, wala ŋu
wasaw, wala ŋu azaw. 29 Kar nu kaawaako,
sultan Selemaan, iŋ *darjiney okintiti sa,
bal gine kesuun taat yaa nece iŋ rakki min
ɗo booyaw-aku. 30 Gaŋ kaak yiriyta goy ɗo
kalaaner ho kaak kawtan di ŋuu oriŋji ɗo
ak din sa, Buŋ imilaaji booyaw. Kar kuŋ
yelel-aŋ kat ŋa isiikonno maman ? Taloŋ
gee kuuk imaanco sooɗ-aŋku ! 31 Dakoŋ
moyenno aman : " Gii tee maa ? Gii see
maa ? Gii ise maa ? " 32 Gamin ŋuur-ak, illa
gee kuuk ibanno Buŋ kat diya kayco. Kar
kuŋ gay, Takko Buŋ kaak goy ka samaaner
ibingig gamin kuuk yaako nece. 33 Bariyoŋ
ja *Meennaw ta Buŋdi ho goye kaak Buŋ
rakiyo. Kar gamin kuuk ɗak gay, Buŋ yaako
beriŋco oki. 34 Dakoŋ moyenno ta neginda,
asaan neginda taar goy iŋ tanti. Taaɓin ta
yiriy rakki nec ko ɗo yiriy taar-at di. »

7

Ɗukume ka seriiner

1 Iisa kaaw pey aman : « Dakoŋ talenno
ziŋkiko ar gay ɗukume seriiner, paa kat Buŋ
ɗukumiikonno seriin loko. 2 Asaan Buŋ
yaako ɗukume seriine ar kuŋ ɗukumiy ɗo
eeŋko. Ŋaako yeepiŋ maan kaak kuŋ giniy
ɗo geemir. 3 Maman ki taliy gaŋ kaak kapak
kaak goy ɗo od ta siŋjiŋ, kar et kaak goy ɗo
odoŋ taŋjiŋ gay, ki talgigɗo ? 4 Kiŋ kaak gin
et tatik ɗo odoŋ, kar maman ki kaawiy ɗo
siŋjiŋ aman : " Gem kol siŋji, rasin ja naa iciŋ
gaŋ kaak goy ɗo odoŋ-aŋka ? " 5 Tal ja gem
kaak kaawa iŋ biy di-aŋka ! Gedar ja ɗo od
taŋjiŋ, kii tale karaŋ, kar kii imiliŋ gaŋ kaak
goy ɗo od ta siŋjiŋ. 6 Dakoŋ berenno gamin
ku Buŋdi ɗo kaŋir, yampa, ŋuu newse ŋuuko
umiŋko. Dakoŋ orenno ɗuurko ɗo uŋco ka
kinziirnar, yampa, ŋuuco jaawe kaaco.

Inde ka Buŋdi

7 « Indoŋ ho Buŋ yaako beriŋ kaak ku
indiyo, bariyoŋ ho Buŋ yaako beriŋ kaak ku
bariyiyo, kokoŋ ho Buŋ yaako piliŋ dîbiro.
8 Asaan ŋaar kaak indaw ho bariyaw-ak,
Buŋ yaaji bere, ho ŋaar kaak kokaw oki, Buŋ
yaaji pile. 9 Minninko-aŋ goy gem kaak ya
roŋji kat indaag mappa, ŋaaji bere dambi
walla ? 10 Ho ya ŋa indaag booso, ŋaaji
bere aalo walla ? 11 Kuŋ kuuk gina jookum
din sa iban bere gamin kuuk samaane ɗo
kooginko, kar maa di, Takko kaak goy ka
samaaner beriicoɗo gamin kuuk samaane
ɗo ŋuur kuuk indaaga ! 12 Ginoŋco ɗo geemir
gamin okiŋco ar taat kuŋ rakiy a ŋuuko gine
loko. An ko taat ŋu siirtu ɗo *gaanuun ka
Muusa ho iŋ makaatamna ku nabiinnar.

Botilay kuuk seera

13 « Uŋjoŋ min botol ta ŋelel ! Asaan botol
taat berel, taar iya gee ɗo aki. Ɗibirti tatko ho
gee dakina uŋja meleŋ min eɗe. 14 Kar taat
iya gee ɗo janni gay, taar ŋelel ho ɗibirti sa
kapak di. Gee sooɗ di kuuk gasaata.

Nabiinna kuuk raada

15 « Yaman pakroŋco ɗo gee kuuk gina
ziŋkico ar nabiinna. Ya ŋu as ɗo werko,
ŋu gina ziŋkico dalullay ar tamgi, kar ɗo
aditco gay, ŋu motilay ar pulkina*. 16 Ku
ibingig gee-ak min ɗo riyco ar taat ku
ibingig atay min ɗo roŋco. Gee cimɗo siŋa
min et kaak gin jamay. Ho gee okaɗɗo
gapra min ɗo gurkuɗu. 17 Ay et kaak
samaane wiya roŋ kuuk samaane, kar ay et
kaak samaanno wiya roŋ kuuk samaanno.
18 Et kaak samaan-ak waaɗo roŋ kuuk
samaanno ho et kaak samaanno-ak waaɗo
roŋ kuuk samaane. 19 Ay et kaak waaɗo roŋ
kuuk samaan-ak, ŋuu doliyiŋji ho ŋuu eriŋji.

* **7:15** 'pulkina' : Werin daariŋ, ŋu kolaag a 'kulkina' wala a 'pilgay'.

20 Ar gi ibiniig et-ak min ɗo roŋji, kuu ibiniŋ
gee iŋ riy ta ŋu giniyo.

Maajirna kuuk taɓ

21 « Gee kuuk kolaan a " *Rabbine, Rab-
bine ", wala okiŋco yaa unje ɗo *Meennaw
ta Buŋdi ? Ha'a, illa ŋuur kuuk gina riy taat
Tanni ka kuwa rakiyo. 22 Ɗo yiriy ta seriiner,
gee dakina asaadu kaaw aman : " Rabbine,
Rabbine, iŋ siŋ kuŋjiŋ ko, ni gaartu kaawin
ar nabiinna. Ni atiktu aariɗna ho ni gintu
gamin dakin kuuk ajbay iŋ siŋ kuŋjiŋ ! Ma-
man ki ibingiyɗo ? " 23 Hiyya, naaco kaawe
ɗo gee ŋuur-ak aman : " Nu ibingikonno
bat. Yalla ɓaaŋ annere, kuŋ gee kuuk gina
jookumo ! "

Geray kuuk seera

24 « Ɗo bi ŋaar-ak ko, ay gem kaak cokiyaat
kaawor ho aaɗaat iŋ botilti, ŋaar-ak ar gem
kaak gin ilim ho pinig geriy ka maari.
25 Amay ŋoktu, balal miintu, ŋu tambiltu ho
us abirtu wuu-wuu. Okiŋco, ŋu duksiyiig
ger-aka. Kar iŋ taar-at oki, ger-ak bal eeze
asaan ŋu pinig ka maari. 26 Kar ay gem
kaak cokiyit kaawor-anta ho rawit biti gay,
ŋaar-ak ar gem kaak oliyo kaak pinig geriy
ɗo yiror. 27 Amay ŋoktu, balal miintu, ŋu
tambiltu ho us abirtu wuu-wuu. Okiŋco, ŋu
duksiyiig ger-aka ho ŋa eeztu dizic. »

Ɓilde kaak iŋ izinne

28 Min Iisa gaasiit kaawoy, gee okiŋco
ajbiytu ɗo ɓildiŋji-aka, 29 asaan ɓildiŋji arro
ka agindaw ku gaanuundi. Kar ŋaar gay
ɓildaag iŋ izinne.

8

Cale ka burɗumdi
(Maark 1.40-44, Luk 5.12-16)

1 Min Iisa paaytu min ka dambar, gee
dakina amiltu aaɗiŋji. 2 Min ŋaar-ak, gem
kaak gin burɗum ɓaawtu, ŋa dersitu ɗo unji
ka Iisa ho ŋa indiig aman : « Gem kol *Rab-
biney, kii gedire kiin calindu ya ki ooye.
» 3 Iisa ŋaamtu pisiŋji, ŋa diiriiga ho ŋa
kaawtu aman : « Hii, nu ooye, diŋ calu ! »
Ek di ŋa caltu *cawar min ɗo burɗumji. 4 Kar
Iisa kaawiiji ɗo gem-ak aman : « Yaman dak
kaawenno bat ɗo waanna. Kar gay, ɓaa gaar
ziŋ ɗo gay satkiner ho ber *satkin uudin taat
*gaanuun ka Muusa kaawtu. Paa kat, ŋuu
ibine kadar ki cale. »

Coole ka gay riyor ka tatkaw ka askirin ku Room

5 Wiktin taat Iisa unjitu ɗo hellin taat
ŋu koliy Kapernayuum, tatkaw rakki ka
askirnar kaak gin askirin miya ɗo aaroy
ɓaawiiji moota ho ŋa indiig a ŋaa gaayiŋji.
Ŋa kaawiiji aman : 6 « Gem kol Rabbiney,
nu gin gay riyor rakki weya kar geero. Ŋa
ruŋgiye ho taaɓin patiy kaay. » 7 Iisa telkiiji
aman : « Yalla nu ɓaa cooliŋji. » 8 Kar
tatkaw-ak gay telkiiji aman : « Gem kol
Rabbiney, nun bal nece kii unje ɗo gerir.
Kar gay baaŋu, kaaw kaawen di, gay riyor-
aŋ yaa coole. 9 Nun meendu oki aaɗa ta
aginduwir ho nu gin askirin ɗo aaror. Ya
nun kat kaaw ɗo rakki minninco a " Ɓaa !
" Ek di ŋa ɓaayo. Ya nu kol rakki ka pey a
" Asu ! " Ek di ŋa asiyo. Kar ya nu gaarji
ɗo gay riyor a " Ginit riy-anta ! " Ek di
ŋa giniita. » 10 Min Iisa doriit kaaw-at, ŋa
ajbiyiiji ɗo tatkaw-aka. Kar ŋa kaawiico ɗo
gee kuuk aaɗaaga-ak aman : « Nu kaawaako
ka seener, min gee ku Israyeel okiŋco, nu
bal tale gem kaak gin imaan ar ŋaar-aŋka.
11 Nu kaawaako pey, gee dakina yaa ase min
coke ka pati wala min gale ka pati, ŋuu goye
keɗer ɗo tee ka iidin ta *Meennaw ta Buŋdi
iŋ Ibraayim, Isaaka ho iŋ Yakuub. 12 Kar
ŋuur kuuk pakira a zer Meennaw ta Buŋdi
ɗo pisiŋco gay, ŋuu atkiŋ kara ɗo gondikor.
Ɗo wer-ak, ŋuu eeyme saaŋco ho zuliŋco yaa
miŋe dakina. »

13 Hiyya Iisa kaawiiji ɗo tatkaw-ak aman :
« Yeep ko geero, taat ki inditu iŋ imaanjiŋ,
Buŋ yaaŋ berinti. » Ɗo wiktin-at di, gay
riyor ka tatkaw ka askirnar-ak cooltu.

Coole ka gee dakina
(Maark 1.29-31, Luk 4.38-41)

14 Min ŋaar-ak, Iisa ɓaawtu wer kaŋ Piyer.
Min ŋa unjitu geero, ŋa gasit kogoy weyaw,
ziti kobire. 15 Ŋa obiig pisinti ek di ziti
ooltu. Min ŋaar-ak, ta uctu ho ta taltu kaaci.
16 Min pat gale, ŋu iyiiji ɗo Iisa gee dakina
kuuk aariɗna obgu. Ŋa kaawa kaawen di
aariɗna amiliyo ho ŋa cooliig okiŋco kuuk
raɗaw oki. 17 Ampaa ko, kaaw taat nabi
Ezaayi kaawtu awalle astu ɗo werti aman :
« Ŋa sokig gamin kuuk taaɓiyaate ho ŋa icit
raɗuwte ɗo kaay. »*

Gee kuuk raka aaɗiŋ Iisa

18 Min Iisa taliit dakinaw ta gee kuuk
leyga, ŋa kaawiico ɗo maajirnay a ŋuu aale
aar barrer. 19 Kar rakki min agindaw ku
gaanuundi ɓaawiiji moota ho ŋa kaawiiji
aman : « Gem kol Tacco, ay wer kaak ki
ɓaayiy di naaŋ aaɗe. » 20 Iisa telkiiji aman
: « Bolli, ŋuur gin biddinco ho ɗiiɗ sa gin
geriyco, kar nun *Roŋ gemor gay, nu bal
gine wer kaak naa unje kaar. » 21 Kar
rakki min maajirnay ɗiyiiji aman : « Gem
kol Rabbiney, beror ja botol taat nu ɓaay
tiisiŋ tanni. » 22 Iisa gay telkiiji aman : «
Rasig gee ku mate yaa tiisiŋ momtinco ho
kiŋ gay aaɗnu. »

Peye ka usi
(Maark 4.35-41, Luk 8.22-25)

* **8:17** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 53.4.

23 Min ŋaar-ak, Iisa ɲeptu markaba ho
maajirnay gay aaɗiiga. 24 Tala kar us teestu
abire gidi-gidi-gidi ɗo barrer ho amay paka
puk-puk nam ŋu gaay miiniŋ markaba. Kar
ɗo wiktin taar-at, Iisa gay weyaw. 25 Paa ko,
maajirna ɓaawiiji ɗo Iisa ho ŋu niiniig aman
: « Gem kol Rabbiney, uc kiite jilinte ! Amay
tiyaate ! » 26 Ŋaar gay telkiico aman : «
Maa di ku giniy kolaw ? Sando, imaanko
sooɗ ampa ! » Hiyya, ŋa uctu, ŋa leesiiji ɗo
usi ho ɗo amiydi. Ek di wer bugumtu dil.
27 Okiɲco, ŋu ajbiytu tak-tak ho ŋu kaawtu
aman : « Ŋaar-aŋ kat maa gemir kaak nam
usu ho amay din sa karmiyaaga ? »

Coole ka gee kuuk aariɗna obgu
(Maark 5.1-20, Luk 8.26-39)

28 Min wer bugume, Iisa aaltu iŋ markaba
ɗo kiɗ ka gee kuuk ŋu koliy Gadariyenna.†
Ɗo wer-ak, gin gee seer kuuk aariɗna obgu
amiltu min ɗo maggindi ho ŋu ɓaawiiji. Gee-
ak motilay aale nam waan gedarro aaɗe
min ɗo botol-ata. 29 Gee-ak teestu koole
aman : « Ki rakaani gine maman, Iisa, Roŋ
ka Buŋɗi ? Ki asintiŋ ko taaɓiye walla ?
Wiktin taat Buŋ diytu bal nece misa. »
30 Serek sooɗ min ɗo wer-aka, gin kinzi-
irna dakina kuuk gooyaw. 31 Aariɗna-ak
marmiliiji ɗo Iisa aman : « Ya ki rakaani atke
sa, atkini ni ɓaay uɲje ɗo kinziirna aŋkure. »
32 Iisa gay telkiico aman : « Yalla amiloŋ min
ɗo gee-aŋku ! » Hiyya, aariɗna-ak amiltu ho
ŋu uɲjitu ɗo kinziirnar. Koɗok di, min ka
dambar, kinziirna-ak eeztu tem iŋ gaɗco, ŋu
sollitu ɗo barrer ho amay teeyiigu. 33 Gee
kuuk gooya kinziirna-ak gaɗtu min ɗo wer-
aka ho ŋu ɗeettu ɗo geegirdi. Ŋu iyiicot
kabarre okintit ta gee kuuk seer aariɗ obtu-
aku. 34 Kar gee ku geeger-ak amiltu okiɲco
ŋaamiɲ Iisa. Min ŋu ŋaamiiga, ŋu kaawiiji a
ŋaa baaɲe, ŋaa rasiŋ kiɗco.

9

Coole ka gem kaak ruŋgiye
(Maark 2.1-12, Luk 5.17-26)

1 Min ŋaar-ak, Iisa ɲeptu markaba, ŋa
aaltu barre ho ŋa birtu ɗo geegirji. 2 Min
ŋa ottu, gee daariɲ iyiiji gem ruŋgiye ka
dariŋgildi. Min Iisa taliit imaanco ta gee-
aku, ŋa ɗiyiiji ɗo ruŋgiiner-ak aman : «
Gem kol roŋji, um biɲ zunuubinnaɲ, ŋu
saamiyjiŋgu. » 3 Ɗo wer-ak, min agindaw ku
gaanuundi, daariɲ kaawiy ɗo aditco aman
: « Gem ŋaar-aŋ niga biy iŋ Buŋ ! » 4 Iisa
gay ibiniit pikirrico ho ŋa kaawiico aman : «
Maa di aditko osiy gallo ampa ? 5 Ya nu kaaw
aman : “ Zunuubinnaɲ, ŋu saamiyjiŋgu ”
wala “ Ucu ho jaawu ”, taat moo meleɲ ?
6 Kar gay, nu raka kuu ibine kadar nun *Roŋ
gemor gin gudurre ta saamiye zunuubin-
nar ɗo duniiner. » Kar pey ŋa ɗiyiiji ɗo
ruŋgiiner-ak aman : « Nu kaawiijiŋ-aŋ, ucu,
icig dariŋgiljiŋ ho ɗeet geero. » 7 Hiyya, gem-
ak uctu ho ŋa ɗeettu. 8 Min gee taltu pa-ak,
kolaw unjiico ho ŋu teestu ozile Buŋ kaak
ber gudurre ar taar-an ɗo geemir.

Kole ka Matiye
(Maark 2.13-17, Luk 5.27-32)

9 Iisa uctu min ɗo wer-aka ho ŋa ɗeettu.
Ɗo botildi, ŋa taltu gay obe miirir, siŋji
Matiye, kaak goy ɗo riyoy. Kar ŋa kaawiiji
aman : « Uc aaɗnu. » Hiyya, Matiye uctu
ho ŋa aaɗiiga. 10 Iisa ɓaawtu iŋ maajirnay
ɗo ger ka Matiye ho ŋu goytu tee. Ɗo wer-ak,
gay obe miirir iŋ gee kuuk goyiɲco arro astu
dakina tee iŋ ŋuura. 11 Min *Pariziyenna
taltu pa-ak, ŋu indiig maajirnay aman : «
Maa di tatkuwko tiy iŋ gay obe miirir ho iŋ
gee ku pey kuuk gina jookum-aŋku ? » 12 Kar
Iisa dorit kaawco ho ŋa telkiico aman : « Gee
kuuk cewey barayɗo daptoor, illa ŋuur kuuk
raɗaw. 13 Paa ko, nun oki bal ase ɗo gee kuuk
tala ziŋkico a ŋu selleɲ. Nu as ɗo ŋuur kuuk
ibina kadar ŋu gina jookumo. Kar kuŋ gay,
ɓaaŋ bariyoŋ baati ta kaaw taat Buŋ kaawtu
awalle aman : “ Nu rakaaɗo *satkine, nu
raka illa kuu gine selliŋkaw ɗo geemir. ”* »

Bilde ka Iisa, ŋaar marbinto
(Maark 2.18-22, Luk 5.33-39)

14 Min ŋaar-ak, maajirnay ku Yaaya-Batist
ɓaawiiji ɗo Iisa ho ŋu indiig aman : « Nini iŋ
Pariziyenna icgiy sayamne, kar maajirnaɲ
kunjiŋ gay, maa di ŋu icgiyɗo ? » 15 Iisa gay
telkiico aman : « Gee kuuk ŋu kolig ɗo iidin
ta obindi, ya ŋu goy misa iŋ ŋaar kaak obe,
wala ŋuu gonde ? Ha’a, ŋu gondaaɗo ! Kar
gay, wiktin yaa ase taat ŋuu iciɲ ŋaar kaak
obe min ɗo ɗatikco. Yiriy taar-at kat, ŋu asiy
ice sayamne. »
16 Ŋa kaawiico pey aman : « Waan naallo
kesuun taat zooɗe iŋ giteen† kaak marbinto.
Yampa giteen-ak obaat miriŋ ta ɓokiyo ho
mutti gaayiy pey tatiko. 17 Waan laaɗo
maam kuuk eelaw ɗo etirsinna kuuk taay
ko. Yampa, maam-ak yaa pikiɲ etirsinna-
aku, ŋuu ɲaale keɗer ho etirsinna-ak sa yaa
nige. Kar gay, gee liya maam kuuk eelaw
illa ɗo etirsinna kuuk marbinto. Ampaa kat,
seerco, ŋu nigiyɗo. »

Coole ka daatkor iŋ nooye ka micar
(Maark 5.21-43, Luk 8.40-56)

18 Min Iisa kaawaaco misan di, tatkaw ka
*Yuudinnar rakki astu dersa ɗo unji ho ŋa
kaawiiji aman : « Romor mat diŋka-aŋ di.
As kiiti diye pisinji ɗo kaati taa nooye. »
19 Hiyya, ŋa uctu iŋ maajirnay ho ŋu aaɗiig

† **8:28** ‘ɗo kiɗ ka gee kuuk ŋu koliy Gadariyenna’ : Kiɗ ŋaar-aŋ ŋu kolaag ‘Gadara’. * **9:13** Wer ka gase kaawor ɗo Ooze 6.6. † **9:16** ‘giteene’ : Werin daariɲ ŋu kolaat a ‘lawne’.

tatkaw-aka. 20 Do wer-ak, gin daatik rakki baarti taaɓiyaata. Elgin orok iŋ seer, ŋu miɲa miɲen di. Ta siɲjitu moota ɗo aaroy ta Iisa, kar ta diirit biti ka kesuuney. 21 Ta giniy pa-ak asaan ɗo adti ta kaawa aman : « Ya nu gedir diirin bit ka kesuuney-an di, naa coole. » 22 Min ta diiriita, Iisa kolsitu ho ŋa taliita. Ŋa ɗiyiitit aman : « Gem kol romoy, um bike, imaanke cooliŋke. » Ta bite-aŋ di, daatko-at cooltu.

23 Wiktin taat Iisa ottu ɗo ger ka tatkaw-ak, ŋa gastu gee dakina iŋ palindina alaata. 24 Kar Iisa ɗiyiico aman : « Yalla amiloŋ min anne, mic sa weya di, ta bal mate. » Kar gee-ak gay ajimiyaag Iisa. 25 Min ŋu amiltu kara, Iisa unjitu zugar, ŋa obiig pisinti ka mic-ata ho ta uctu. 26 Hiyya, kabarre-at totirtu ɗo adti ka darrer okintiti.

Coole ka noolin seera

27 Wiktin taat Iisa amiltu min ɗo wer-aka, noolna seer aaɗiig iŋ koliɲco aman : « *Roŋ ka Dawuud, tal aminduwni ! » 28 Min ŋa ottu geer, noolna-ak ɓaawtu ɗo unjɨ. Iisa gay indiigu aman : « Ku amniya kadar nu nec piliɲ odinko walla ? » Ŋuur gay telkiiji aman : « Hii, gem kol *Rabbiney, ni amniyaw. » 29 Hiyya, Iisa diiriig odinco ho ŋa kaawtu aman : « Iŋ imaanko-anta, Buŋ yaako bere ar taat ku rakiyo. » 30 Ek di odinco piltu ho Iisa karmiig aman : « Ha', yaman dakoŋ kaawenno tak-tak ɗo waanna. » 31 Kar ŋuur gay, min ŋu amiltu di, ŋu teestu ko kaawe ɗo bi ka Iisa ɗo darre-at okintiti.

Coole ka gem kaak aariɗ sokumig biy

32 Wiktin taat noolna-ak amiliyo, ŋu iyiiji pey gem kaak aariɗ sokumig biy. 33 Iisa atkiig aariɗ-aka ho min ŋaar-ak di, gem-ak biy piltu. Hiyya, gee okiɲco ajbiytu tak-tak ho ŋu kaawtu aman : « Maan ar ŋaar-aŋ, gi bal taliɲ yiriy rakki ɗo kiɗ ka Israyeel ! » 34 Kar Pariziyenna gay kaawtu aman : « Gem-aŋ atkaag aariɗna iŋ gudurre ta tatkaw ka aariɗnar ! »

Tale ka amindaw ta geemir

35 Iisa birtu ɗo geegirniidi ho ɗo hellinni-idi okiɲco. Ŋa garkiyiigu ɗo geray ku salaaner ku Yuudinnar, ŋa gaariy Kabarre ta Gala ta *Meennaw ta Buŋɗi, ŋa cooliy ay raɗuwa ho ay gem kaak ziy galjiɗo. 36 Iisa tal amindaw ta gee kuuk dakin-aku asaan ziŋkico oolgu ho ŋu rawte, ŋu jaawa ar tamgi kuuk ginno gay gooyiɲco. 37 Min pa-ak, ŋa kaawiico ɗo maajirnay aman : « Riy ta seɗindi goy dakina, kar gay riyor gay sooɗa. 38 Indoŋ meeɲji gay morgor a ŋaa ɲaame gay riyor ɗo seɗiɲji. »

10

Paliinna kuuk orok iŋ seera
(Maark 3.13-19, Luk 6.12-16)

1 Min pa-ak, Iisa koliig maajirnay kuuk orok iŋ seera. Ŋa beriico izinne taat ŋuu atke aariɗna iŋ gudurre taat ŋuu coole ay raɗuwa ho ay gem kaak ziy galjiɗo.

2 Aŋ ko siŋco ku paliinna kuuk orok iŋ seera : Simon ja kaak Iisa koliig oki Piyer iŋ siŋji Andre, Zaak roŋ ka Zebede iŋ siŋji Yaaya, 3 Pilip iŋ Bartelemi, Tooma iŋ Matiye kaak ica miiri, Taade iŋ Zaak roŋji ka Alpe, 4 Simon kaak mala ɗo darrey, ho Zuudas Iskariyoot kaak asaaji isine ɗo Iisa.

Ɲaame ka paliinna kuuk orok iŋ seera
(Maark 6.7-13, Luk 9.1-6)

5 Wiktin taat Iisa ɲaamiig paliinnay kuuk orok iŋ seer ɗo riyor-ak, ŋa taayiigu aman : « Dakoŋ ɓaanno ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo ho dakoŋ unjenno yoo ɗo geeger rakki ka kiɗ ka Samari. 6 Kar gay, ɓaaɲco ɗo tamgi kuuk rawte min gee ku Israyeel. 7 Ya ku ɗeeta ɗo botildi, gaaron Kabarre ta Gala aman : " *Meennaw ta Buŋɗi askoŋ ko moota ! " 8 Cooloŋ gee kuuk raɗaw, nooyoŋ gee kuuk mate, caloŋ burɗumna ho atkoŋ aariɗna. Buŋ berko maalan di, beroŋ oki maalan di. 9 Ya ku ɓaawaw, dakoŋ icenno gurus, wala daabne, wala tammin ku poddiner. 10 Dakoŋ icenno mokolle, wala batik seer, wala ɲugir ku pey, wala doŋkilo. Ya taɓ gay, gay riyor nec gase teeɲji.

11 « Do ay geeger wala ɗo ay hellin taat ku paaytu, bariyoŋ ja gem kaak nec yaako obiŋko samaane ho goyoŋ ɗo wer-ak di nam kuu ɗeete. 12 Ya ku unja ɗo gerdi, kaawoɲco aman : " Aapiy ta goy iŋ kuŋko. " 13 Ya gee ku gerdi kat obiŋko samaane, aapiy yaaco goye. Kar ya ŋu pooc obiŋkoŋ gay, aapiy-at yaako yeepe ɗo maaniiko. 14 Kar wer kaak gee pooc obiŋko ho ŋu pooc cokiye kaawinko, kokoŋ burintal kuuk ɗo asiŋko* ho amiloŋ min ɗo ger-aka wala min ɗo geeger-aka. 15 Ka seener nu kaawaako, yiriy taat Buŋ yaa ɗukume seriin ɗo geemir, gee ku geeger ŋaar-ak yaaco gine raɗ pak geeger ka Sodom iŋ ka Gomoor†. »

Taaɓin taat yaa ase
(Maark 13.9-13, Luk 21.12-17)

16 Iisa kaawtu pey awalle aman : « Cokiyoŋ, nu ɲaamaako ar roŋ ku tamgir ɗo ɗatik ta pulkinar. Goyoŋ neenduway ar aalna ho dalullay ar ammaamna. 17 Gooyoŋ ziŋkiko min ɗo gee ku duniiner, asaan ɗo menaw ku asaw, ŋuuko sakkiyiŋko ho ŋuuko koociŋko iŋ korɗiŋgo ɗo geriyco ku salaaner.

* **10:14** 'kokoŋ burintal kuuk ɗo asiŋko' : Pa-ak gaara kadar ya gee ku geeger-aŋ jag min botol ta samaane sa, ɗo gaayiyco.

† **10:15** 'geeger ka Sodom iŋ ka Gomoor' : Gee ku geegirnay-ak goy ɗo wiktin ta Ibraayim. Buŋ idiig geegirniico asaan goyiɲco jookum aale (Zeneez 19.24-28).

18 Ɗo bi kanto, ŋuuko iyiŋko ɗo uŋco ka guberneernar ho ɗo sultinniidi. Paa kat, kuuco kaawin seenko loco ho ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo oki. 19 Ya ŋu obiŋko ho ŋu sakkiyiŋko, dakoŋ moyenno ɗo kaaw taat kuu kaawe, wala maman kuu ose biŋkiko. Kaawin ŋuur-ak, Buŋ yaako gaariŋco ɗo wiktin-at di. 20 Kaawin kuuk kuu kaawe-ak, ŋuur asɗo min loko, ŋu asa min Ruwwin ta Takko Buŋ. 21 Gee asa bere siŋta ku maaniico, ŋuu deeŋco ho aginay sa yaa gine pa ɗo kooginco. Koogin asa gine adin ku aginiyco ho ŋu asa bariye muutco. 22 Ɗo bi kanto, gee dakina asaako poociŋko. Kar gem kaak obit imaanji bombo nam ɗo muutuy gay yaa gase jile. 23 Ya ŋu taaɓiyaako ɗo geeger rakki, gaɗoŋ ɗo ka pey. Nu kaawaako ka seener, ku necaagɗo geegirnay ku Israyeel okiŋco di, nun *Roŋ gemor yaa ase.

24 « Ku iban kadar *maajiriŋce, ŋaar pakgigɗo tatkuwiy kaak ɓildiga ho gay riyoy oki pakgigɗo gemoy. 25 Nec di maajiriŋce yaa gine ar gem kaak ɓildiga ho gay riyor oki yaa gine ar gemoy. Ya gee niga biŋkico iŋ mee gerdi a ŋa Belzebuul‡, ɗo geeŋji ku geer gay, ŋuu nige biŋkico paka !

Gine ka kolaw ɗo Buŋdi
(Luk 12.2-7)

26 « Dakoŋ ginenno kolaw ɗo geemir asaan gamin okiŋco kuuk cigile, ŋuu imiliŋco kara, ho kuuk ŋu rakaaɗo a gee yaa ibiniŋco sa, ŋuuco gaariŋco ŋuu ibiniŋco. 27 Kaawin kuuk nu kaawiiko iŋ aando, kaawoŋgu iŋ yiriyo. Kar kuuk ku dortu iŋ semsume, peyoŋ ɗo wer kaak jaɗaŋ ho gaaroŋgu. 28 Dakoŋ ginenno kolaw ɗo ŋuur kuuk ida zi ka gemor ho gedarro idin kelmoy. Illa ginoŋ kolaw ɗo Buŋ kaak nec ide zi ka gemor iŋ kelmoy ɗo aki. 29 Gee gidayɗo ga ɗiiɗ seer iŋ tamma rakki di ? Yampa ya rakki minninco gal keɗer oki, Takko Buŋ iban. 30 Kar kuŋ gay, duruwko okintiti, Buŋ osta. 31 Ŋaar-ak, dakoŋ ginenno kolaw. Ɗo uŋji ka Buŋdi, kuŋko kat kaalin pakgig ɗiiɗ okiŋco !

32 « Ay gem kaak kaawa ɗo uŋco ka geemir a ŋa maajiriŋcer, nun oki yaa kaawe ɗo uŋji ka Tanni ka kuwa a ŋa kanto. 33 Kar ay gem kaak poocaan ɗo uŋco ka geemir gay, nun sa yaa poociŋji ɗo uŋji ka Tanni ka kuwa. »

Rawte ka goyindi iŋ gase ka jilindi
(Luk 12.51-53, 14.26-27)

34 « Dakoŋ pakirenno kadar nu as iye aapiye ɗo adiy ka kiɗar. Nu bal ase iye aapiye, illa taasiŋka. 35 Ka seener gay, nu as eeriŋ gemo iŋ roŋji, mica iŋ yaaco, geema iŋ kogti. 36 Paa ko, ɗo adiy ka gerco, ŋuu goye adine.§

37 « Gem kaak elgig tacco wal yaaco pak nunu, turro kanto. Ho gem kaak elgig roŋji wal romoy pak nunu, turro oki kanto. 38 Gem kaak icgigɗo etoy ka taaɓiner a ŋaan aaɗindu, ŋaar-ak oki turro kanto. 39 Gem kaak raka jile goyiŋji, ŋaa rawtiŋji. Kar waan kaak rawtaag goyiŋji ɗo bi kanto gay, ŋaa gase goye kaak taɓ.

Hagin ta ŋuur kuuk gaayaag gee ku Buŋdi
(Maark 9.41)

40 « Ŋaar kaak obiŋko samaane, ar ŋa obin nun meendu. Ho ŋaar kaak obin nunu, ar ŋa obig ŋaar kaak ŋaamintu. 41 Gem kaak oba nabiiŋce ɗo geriy ɗo saan taat ŋa nabiiŋce, Buŋ yaaji bere haginey ar taat ŋa beriy ɗo nabiiŋcer. Ho ŋaar kaak oba gem kaak goy goye iŋ botiliy ɗo uŋji ka Buŋdi, ɗo saan ta goyiŋji-ak, Buŋ yaaji bere haginey ar taat ŋa beriy ɗo gem-aka. 42 Gem kaak gaaya rakki min maajirnar ɗo saan taat ŋa maajiriŋcer, Buŋ yaaji berin haginey. Ka seener nu kaawaako, yoo ŋa bera amay sooɗku maala pondik-aŋ di ɗo maajirnar kuuk siŋco allo misa, ŋaa gasin haginey. »

11

Inde ka Yaaya-Batist
(Luk 7.18-35)

1 Min Iisa taayig ko maajirnay kuuk orok iŋ seera, ŋa birtu ɓilde gee ho gaare Kabarre ta Gala ɗo geegirnay kuuk ɗo kiɗ-aka. 2 Ɗo wiktin taar-at, Yaaya-Batist goy daŋaayne. Ɗo wer-ak, ŋa dor gee kaawa ɗo bi ka gamin kuuk Masi giniyo. Paa ko, ŋa ŋaamtu daariŋ min maajirnay a ŋu ɓaa indiŋ Iisa aman : 3 « Kiŋ ko Masi kaak yaa ase wala ni ere ka pey ? » 4 Iisa gay telkiico aman : « Ɓaaŋ kaawoŋji ɗo Yaaya ɗo taat ku dortu ho ku taltu : 5 noolin talaw, mersin jaawa taltal, burɗumin calaw, duŋguyuuyin doraw, gee ku mate nooyaw ho kuuk pokirna gasit Kabarre ta Gala. 6 Galal ɗo ŋaar kaak talintu ho rasgitɗo imaanji ɗo bi kanto. »

7 Min maajirna ku Yaaya yeeptu, Iisa teestu kaawe ɗo bi ka Yaaya ɗo gee dakina kuuk goy eɗe-ak aman : « Ku ɓaaw tale maa ɗo kalaaner ? Coor taat us awkaata walla ? Ha'a ! 8 Yampa, ku ɓaaw tale maa ? Gem kaak is kesuun taat samaane walla ? Ha'a ! Ŋuur kuuk is kesuun taat samaan-at, ŋuur goy ɗo geray ku sultinniidi. 9 Yampa, ku ɓaaw tale waa ? Nabiiŋce ga ? Hii, ka seener, nu kaawaako, kuŋ tal gem kaak pakgig nabiiŋce. 10 Yaaya-Batist, ŋaar ko kaak Buŋ kaawtu ɗo Kitamner a ŋaa ŋaame awalle min Iisa Masi. Kitamne kaaw aman :

" Nun naa ŋaame gay tabiriikar uŋci

‡ **10:25** 'Belzebuul' : Ŋaar tatkaw ka aariɗnar kaak ŋu koliy pey 'Seetanne'. § **10:36** Wer ka gase kaawor ɗo Mise 7.6.

* **11:10** Wer ka gase kaawor ɗo Malasi 3.1.

a ŋaaŋ siyin botiliŋ. ”*
11 Nu kaawaako, min gee kuuk ŋu weeyig
ween di-aŋ, ginno kaak tatik pakgig Yaaya-
Batist. Kar sando, ŋaar kaak kapak ɗo
*Meennaw ta Buŋdi-ak gay, ŋaar tatik pakgig
Yaaya. 12 Min wiktin taat Yaaya-Batist
gaariy kaaw ta Buŋdi yoo diŋka, gee raka a
Meennaw ta Buŋdi yaa ase iŋ guwaane ho
ŋuur kuuk gin gudurre gay raka gaaminti.
13 *Gaanuun kaak Muusa siirtu kaaw ɗo bi
ka Meennaw ta Buŋdi-ata. Nabiinna okiŋco
oki kaawe nam ɗo wiktin ta Yaaya. 14 Ya ku
gin niyine, ooyon kaaw-anta : Yaaya, ŋaar ko
*Eli kaak zer yaa ase†. 15 Ya ku gin ɗeŋgina,
laaŋ ɗeŋginko samaane, kuu cokiye ! »
16 Iisa kaawtu pey aman : « Gee ku diŋka-
aŋ, ŋuur ar maa geenda ? Gee ŋuur-ak ar
koogin kuuk goy ba beger ho kuuk koola ɗo
kooliŋco aman : 17 “ Ni paanko perinna a
kuu waare, kar ku bal waare. Ni riyko riyin
ku muuti, kar ku bal ale. ” 18 Di taloŋ, wiktin
taat Yaaya astu, ŋa taaɗo ho ŋa saaɗo ɗo bi
ka abaadiner. Iŋ taar-an oki, ŋu ɗiya aman
: “ Ariɗ obga. ” 19 Kar wiktin taat nun
*Roŋ gemor astu, nu tiyaw ho nu siyaw ho
ŋu kaawa aman : “ Taloŋ ja, maan gemir
kaak adiy begirji-aŋka ! Ŋa taa ho ŋa saa !
Ŋa royco ka gay obe miirir iŋ gee kuuk gina
jookumo. ” Gee kuuk ooya ilim ta Buŋdi gay,
ŋu ibiniit tak kadar taar selleŋ. »

Gee ku geegirnay kuuk pooc aamine
(Luk 10.13-15)

20 Min ŋaar-ak, Iisa teestu leese ɗo gee
ku geegirnay kuuk ŋa gintu gamin dakina
kuuk ajbay, asaan ŋu bal ibiniŋ nigiŋco. Ŋa
ɗiyiico aman : 21 « Ɗo gaayiyko, kuŋ gee
ku geeger ka Koraziin ! Ɗo gaayiyko, kuŋ
gee ku geeger ka Betsayda ! Ŋa lokoŋ ko
Buŋ gintu gamin kuuk ajbay. Ya ŋa ginig
gamin-aŋ ɗo geeger ka Tiir iŋ ka Sidon, ta-
aŋ ŋu ibinig nigiŋco min awalle, iŋ ɗuune ka
zamimdi ho iŋ kokire ka buti ɗo kayco. 22 Ɗo
saan taar-an ko, nu kaawiiko, ɗo yiriy ta Buŋ
yaa ɗukume seriin ɗo geemir, geegirnay ku
Tiir iŋ Sidon taŋco ginaaɗo raɗaale ar taŋko.
23 Kuŋ gee ku geeger ka Kapernayuum, ya
ɗo taŋko a Buŋ yaako cooniŋko kuwa ka
samaaner walla ? Ha’a, illa ŋaako oriŋko ba
oole. Ya Buŋ ginig gamin kuuk ajbay-aŋ ɗo
geeger ka Sodom‡, geeger-ak yaa goye yoo
diŋka. 24 Ɗo bi ŋaar-ak ko, nu kaawaako, yiriy
taat Buŋ yaa ɗukume seriine, taaɓinko yaa
gine raɗ aale pakgit ta gee ku Sodom. »

Gase ka jamiin ta taɓ
(Luk 10.21-22)

25 Ɗo wiktin taar-at, Iisa ictu kaawo aman
: « Baaba, kiŋ di *Rabbin ka samaaner ho
ka kiɗar, nu ozilaaciŋ ɗo bi kaak ki cigilig
maanna-ak ɗo gee kuuk iban kaawna ho ɗo
gee kuuk gin ilim, kar ki bayincog ɗo ŋuur
kuuk gina ziŋkico ŋaaɗa. 26 Ka seener, kiŋ
kat raka a taa kuuniye ansi. »
27 Iisa kaawtu pey ɗo geemir aman : «
Tanni berduug gamin okiŋco ɗo pisindu.
Waan ibingigɗo Roŋ kat waa, illa Tati. Waan
ibingigɗo Tati, illa Roŋo ho ŋuur kuuk Roŋ-ak
raka a ŋuu ibiniŋi.
28 « Asondu okiŋko kuŋ kuuk rawe min
gorko ta ooma ho naako jammiyiŋko. 29 Icon
gor taat nu beriiko ho ɓilde kaak nu ɓildiŋko
asaan nun dalulle ho gelbiner oola. Paa
kat, kuu gase jamiine taat taɓ. 30 Ka seener,
ɓilde kaak nu ɓildiŋko, ŋaar raɗɗo ho gor taat
naako bere, taar oomno. »

12

Iisa iŋ yiriy ta sabitdi
(Maark 2.23-28, Luk 5.33-39)

1 Yiriy rakki ta *sabitdi, Iisa ɗukuma ɗatik
morginar. Maajirnay gay mey diyaagu ho
ŋu teestu yiime ganduulinna, ŋu eeymiyo.
2 Min *Pariziyenna taliigu, ŋu ɗiyiiji ɗo Iisa
aman : « Talig ja maajirnaŋ gina maan
kaak *gaanuunte toɗiite iŋ eele ka geeror
! » 3 Iisa gay telkiico aman : « Ku bal
garkiyiŋ ga maan kaak Dawuud iŋ eeŋji
gintu yiriy rakki taat mey diyiigu ? 4 Ŋa
uŋjitu ɗo *ger ka Buŋdi iŋ eeŋji ho ŋu teetu
mappa kaak ŋu bertu *satkin ɗo Buŋdi. Zer
tee ŋaar-ak, ŋu bal gine botol taat ŋu teeŋji,
gaanuunte ber botol illa ɗo gay satkiner di.
5 Ɗo gaanuun-ak, ku iban tam kadar ya gay
satkiner gina riyco ɗo ger ka Buŋdi iŋ yiriy ta
sabitdi oki, ŋu nigaaɗo maanna. 6 Kar nun
gay kaawaako, maan goy anne kaak tatik
pak ger ka Buŋdi ! 7 Buŋ kaaw ɗo Kitamney
aman : “ Nu rakaaɗo satkine, nu raka illa
kuu gine selliŋkaw ɗo geemir. ”* Ya ku
iban baat ta kaaw-anta, ku diyaaɗo kaaw ɗo
eeŋko maalan di. 8 Asaan nun *Roŋ gemor
di mee sabitdi. »

Gem kaak pisiŋji mate
(Maark 3.1-6, Luk 6.6-11)

9 Min eɗe-ak, Iisa uctu ho ŋa daktu uŋja
ɗo ger ka salaaner ka Yuudinnar. 10 Ɗo wer-
ak, gin gem rakki pisiŋji mate. Pariziyenna
kuuk goy eɗe-ak rakaaji diye kaaw ɗo Iisa.
Ɗo bi ŋaar-ak ko, ŋu indiig aman : « *Gaanu-
unte ber botol ta coole gemor iŋ yiriy ta
sabitdi walla kawwi ? » 11 Iisa gay telki-
ico aman : « Waa minninko, iŋ yiriy ta
sabitdi, ya ŋa gin tamga rakki di ho ŋa gal
ɗo beendi, ŋa ɓaayiɗo imiliŋji ? 12 Hadi, gem
gay, ŋaar pakgig tamig serek wal maman

† **11:14** Kaaw ta Buŋdi kaawa a Buŋ yaa ŋaameŋ ja gem ar nabi Eli, kar kat, Masi yaa ase (Malasi 3.23). ‡ **11:23** ‘geeger ka Sodom’ : Gee ku geeger-ak goy ɗo wiktin ta Ibraayim. Buŋ idiig geegirco asaan goyiŋco jookum aale (Zeneez 19.24-28). * **12:7** Wer ka gase kaawor ɗo Ooze 6.6.

? Paa ko, gaanuun bertu botol gii gine
selliŋkaw ɗo gemor iŋ yiriy ta sabitɗi. »
13 Hiyya, Iisa kaawiiji ɗo gem kaak pisiŋji
mat-ak aman : « Paaŋig pisiŋjiŋ. » Ek di
ŋa paaŋiiga ho pisiŋji cooltu ar giji. 14 Min
ŋaar-ak, Pariziyenna amiltu ho ŋu ŋumtu
dee kaawco maman ŋuu deeŋ Iisa. 15 Iisa
ibinit pikirrico, paa ko, ŋa ɗeettu min ɗo
wer-aka.

Iisa, gay riyor kaak Buŋ doɓtu

Wiktin taat Iisa ɗeetiy-ak, gee dakina
aaɗaaga ho ŋa cooliig kuuk raɗaw okiŋco.
16 Kar ŋa karmiig tak a ŋuu gaariŋjiɗo.
17 Ampaa ko, kaaw taat Buŋ kaawtu awalle
iŋ biy ka nabi Ezaayi as ɗo werti aman :
18 « Aŋ ko gay riyor kaak nu doɓtu.
Nu elgiga ho galilil okintit goy iŋ ŋaara.
Naaji bere Ruwwiner.
Ŋaar yaa gaare botol taat samaane ɗo darri-
nay okiŋco.
19 Ŋa giɗaaɗo iŋ gemo. Ŋa koolaaɗo.
Gee doraaɗo gaayay ɗo botilay ku helliner.
20 Ŋa yiimaatɗo coor taat kooŋ ko.
Ŋa diyaatɗo lampa taat gaay ko mate.†
Ŋaa gine paa nam ŋaa tale nosirraw ta sel-
liŋkaw ta Buŋɗi.
21 Ho gee kuuk min darrinay okiŋco yaa
diye gelbinco iŋ ŋaara. »‡

Iisa iŋ tatkaw ka aariɗnar
(Maark 3.22-30, Luk 11.14-23)

22 Yiriy rakki, gee iyiiji gem kaak aariɗ
sokumig biy ho ŋa noolo oki. Iisa cooliiga.
Gem-ak teestu kaawe ho odinay sa piltu.
23 Gee okiŋco kuuk ŋum-ak ajbiytu tak-tak
ho ŋu kaawtu aman : « Ŋaar-aŋ ginaaɗo roŋ
ka sultan Dawuud walla ? » 24 Kar min
Pariziyenna doriit kaaw-at gay, ŋu ɗiytu
aman : « Gem-aŋ atkaag aariɗna illa iŋ
gudurre ta Belzebuul, tatkaw ka aariɗnar !
» 25 Iisa gay ibingit pikirrico ho ŋa ɗiyiico
aman : « Ay meennaw taat geenti taasiŋa
benannico, taar asa gale. Ho ay geeger kaak
geeŋji kaawco ɓagɗo, ŋaar asa totire. Ho ay
gee kuuk adiy ka gerco rakki, ya kaawco
ɓagɗo, ŋu asa eere. 26 Ya *Seetanne kat atka
giji seetanne, ŋa taasiŋa ziy ka meeŋji di.
Pa-ak gay, maman meennuwiy yaa taaye
? 27 Nu indaako pey, ya iŋ gudurre ta
Belzebuul kat nu atkiy aariɗna, kar maa-
jirinkoŋ gay, ŋu atkiy aariɗna-ak iŋ gudurre
ta waa ? Maajirin ku maaniikoŋ di yaako
ɗukume seriine. 28 Kar ya nu atka aariɗna
iŋ Ruwwin ta Buŋɗi, ŋaar-ak gaara kadar
*Meennaw ta Buŋɗi askoŋ ko loko.

29 « Ku iban di, waan gediraaɗo uŋje ɗo
ger ka gem kaak bombo, ŋaa soke gamnay,
illa ya ŋa ɗuunig ja. Kar ya ŋa ɗuunig
gay, ŋaa gedire sokiŋ gamnay bal kaawo.
30 Waan kaak iŋ nunno-ak, ŋaar adiner.
Waan kaak ŋumno gee iŋ nunu, ŋaar-ak toti-
raagu totire. 31 Ɗo bi ŋaar-aŋ, nu kaawaako a
Buŋ yaa saamiye ay zunuubinna ku geemir
yoo ŋuur kuuk biŋkico amila gallo iŋ ŋaara
oki. Kar gem kaak niga biy iŋ Ruwwin ta
Buŋɗi gay, Buŋ saamiyaajiɗo. 32 Ya gem
kaak nig biy iŋ nun *Roŋ gemor, Buŋ yaaji
saamiye. Kar gem kaak waraat Ruwwin ta
Buŋɗi gay, ŋa saamiyaajiɗo ɗo duniin-anta
yoo taat asa neginda. »

Eto iŋ roŋji
(Luk 6.43-45)

33 « Cokiyoŋ, ya et kaak samaane, roŋji
sa yaa gine samaane. Kar ya et kaak
samaanno gay, roŋji sa yaa gine samaanno.
Asaan gi ibiniig et-ak min ɗo roŋji. 34 Taloŋ
kate, kuŋ gee kuuk ar aalin-aŋku ! Kuŋ
aditko pondiko, kar maman kaaw taat yaa
amile min biŋkiko yaa gine samaane ? Ka
seener, kaaw taat goy ɗo adir-at, taar ko
amila kara. 35 Gem kaak selleŋ, amila
minniney kaawin kuuk goy ɗo adiy kaak
portiko. Kar gem kaak jookum gay, amila
minniney kaawin kuuk goy ɗo adiy kaak
pondiko. 36 Nu kaawaako, ɗo yiriy ta Buŋ
yaa ɗukume seriine, gee yaa ose biŋkico ɗo
ay kaaw taat ŋu kaawtu bal baati. 37 Asaan
iŋ kaawnaŋ-ak ko, Buŋ yaaŋ ɗukume seri-
ine ho ŋaa ibine kadar biŋ gala wala gallo.
»

Inde ka gamin kuuk ajbay
(Maark 8.11-12, Luk 11.29-32)

38 Min ŋaar-ak, Pariziyenna daariŋ iŋ
agindaw ku gaanuundi kaawiiji ɗo Iisa
aman : « Gem kol *Rabbine, ni raka kii gine
ɗo uŋni maan kaak ajbay kaak gaara kadar
Buŋ kat tabiriŋciŋ. » 39 Iisa gay telkiico
aman : « Gee ku diŋka-aŋ ŋuur jookumo
ho ŋu newsiji kop ɗo Buŋɗi. Ŋu raka a
naaco gaare maan kaak ajbay. Kar gay, illa
ŋuu tale maan ka ajbay kaak nabi Yuunus§
gaartu-ak di. 40 Yuunus gay, awalle, gumba
siɗga, yiriyo aando ŋa goy ɗo atti nam mena
subba. Ampaa ko, nun Roŋ gemor oki yaa
gine mena subba ɗo maginer. 41 Min gee ku
Niniib cokiyit kaaw ta nabi Yuunus-ak, ŋu
ibinig nigiŋco. Sando, anne-aŋ gay, gin gem
kaak pakgig Yuunus ! Ɗo saan taar-at ko,
yiriy taat Buŋ yaa ɗukume seriine, gee ku
Niniib-ak yaa uce ɗo uŋco ka gee ku diŋka

† **12:20** 'coor taat kooŋ ko' iŋ 'lampa ta gaay ko mate' : daŋil taar-an kaawa a ŋaa kuuniye dalulle iŋ gee kuuk imaanco misa sooɗa. ‡ **12:21** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 42.1-4. § **12:39** 'Yuunus' : Yuunus, ŋaar nabiiŋce kaak Buŋ ŋaamtu ɗo gee ku Niniib a ŋuu jipte goyiŋco. Wer ka gase kaawor ɗo maktumne ta Yuunus. * **12:42** 'sultiŋca taat asa min watiine' : Sultiŋca-at, ta min Seeba. Ta as taliŋ Selemaan wiktin ta ŋa goyiy sultan ka Israyeel (1 Ruwa 10.1-10).

ho ŋuuco diye kaawo. 42 Sultiɲca taat asa min watiine* oki yaaco diye kaawo, asaan ta as min kidin kuuk serek aale a taa cokiyiɲ sultan Selemaan kaak iban kaawna. Sando, anne-aŋ gay, gin gem kaak pakgig sultan Selemaan serek ! »

Yeepe ka aariɗdi
(Luk 11.24-26)

43 Iisa kaawtu pey aman : « Ya aariɗ amil min ɗo gemor, ŋa ɓaayiy ɗo kalaaner ho ŋa bariyiy wer kaak ŋaa goye. Kar ya ŋa bal gaseŋ gay, 44 ŋa osiig adiy aman : " Nun naa yeepe ɗo gerir kaak awalle nu amiltu minniney. " Ek di ŋa yeepiyo. Ŋa gasiig ger-ak goy maala. Ŋu sooyiig sakaaɲ ho siy samaane. 45 Paa ko, aariɗ-ak ɓaayiy bariye eeɲji peesira kuuk jookum pakgiga. Ŋu asiy sawa, ŋu uɲjiy ɗo ger-aka ho ŋu goyiyo. Hiyya, gem-ak, raɗuway gaayiy dakin pak ta awalle. Ansii ko, taaco kuuniye ɗo gee ku diŋka kuuk jookum-aŋku. »

Ataɲ Iisa iŋ siŋtay
(Maark 3.31-35, Luk 8.19-21)

46 Wiktin taat Iisa kaawa misa ɗo gee kuuk ɲum dakin-ak, yaaco iŋ siŋtay gay pey kara. Ŋu bariya botol taat ŋuuji kaawe. 47 [Gem rakki asiiji kaaw ɗo Iisa aman : « Gem kol tacco, yaako iŋ siŋtaɲ goy kara, ŋu indaaciŋ. »]† 48 Iisa gay telkiiji aman : « Yaani kat waa ho siŋtar gay kuɲ waa ? » 49 Kar ŋa gaariig maajirnay ho ŋa kaawtu aman : « Taloŋ, aŋ ko yaani ho siŋtar. 50 Ka seener, ay gem kaak gina taat Tanni ka kuwa rakiyo, ŋaar di siŋdu, boor ho yaani. »

13

Daŋil ta gay luwor
(Maark 4.1-9, Luk 8.4-8)

1 Yiriy taar-at di, Iisa amiltu min ɗo geraka ho ŋa birtu bi ka barrer. Do wer-ak, ŋa goytu, ŋa garkiyiy gee. 2 Gee dakina ɲumiiji nam ŋa coktu ka markaba, kar ŋa goytu. Geeŋ gay goy ɗo goŋgumor. 3 Ŋa gaarco kaawin dakina iŋ dele ka daŋlal. Ŋa kaawiico aman : « Cokiyoŋ ! Gin gem rakki ɓaa luwo ɗo morgoy. 4 Wiktin taat ŋa luwiyak,* busumji daariɲ sollitu ɗo botildi ho ɗiiɗ teeyiig okiɲco. 5 Busumji daariɲ sollitu ɗo wer kaak gin karŋiyo ho kiɗay perew di. Koɗok di busam-ak amiltu asaan kiɗco sooɗ di. 6 Wiktin taat pat korsitu, ta aayiig kuuk amil-aku asaan ŋu bal paaye caari. 7 Daariɲ gay sollitu ɗo wer kaak gin pompal kuuk gin jamay. Ŋu maadiy sawa nam pompalak gootiigu. 8 Kar daariɲ gay sollitu ɗo kiɗ kaak samaane, ŋu amiltu nam ŋu neetu. Ganduulin daariɲ wee roŋ miya,† daariɲ orok bijigiy ho daariɲ gay orok subba ! » 9 Iisa gaaytu pey aman : « Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko samaane, kuu cokiye ! »

Inde ka baat ta daŋlal
(Maark 4.10-12, Luk 8.9-10)

10 Min ŋaar-ak, maajirnay ɓaawiiji moota ɗo Iisa ho ŋu indiig aman : « Maa di, ki deliico daŋla ? » 11 Ŋaar gay telkiico aman : « Buŋ gaarkoŋ loko gamin kuuk cigile kuuk kaawa ɗo bi ka Meennuwiy. Yampa, ɗo gee ku pey gay, ŋa toɗcogu. 12 Gem kaak gine, Buŋ yaaji gaaye dakina min kuwa. Kar ŋaar kaak bal gineŋ gay, ka sooɗ kaak ŋa gintu oki, Buŋ yaaji imiliɲji. 13 Do bi ŋaar-ak ko, nu deliico daŋla, asaan ya ŋu tala sa, ar ŋu tallo ho ya ŋu cokiya sa, ar ŋu cokayɗo ho kayco icɗo maanna. 14 Ampaa ko, taat nabi Ezaayi kaawtu awalle astu ɗo werti aman :

" Kuu cokiye paa, kar ku ibinaaɗo baati.
Kuu tale paa, kar ku talaaɗo maanna.
15 Asaan kayco ku geemir-aŋ bombo,
ɗeŋginco amil lawa,
odinco, ŋu timingu,
pa ŋuu tale iŋ odinco,
pa ŋuu dore iŋ ɗeŋginco,
pa ŋuu diye ɗo gelbinco.
Ŋu pooc jipte goyiɲco iŋ nunu,
paa kat nu baltu gedire cooliɲco. "‡

16 Kuŋ gay, galal loko asaan odinko talaw ho ɗeŋginko doraw ! 17 Taat nu kaawiiko-an, ka seener, nabiinna dakina iŋ gee kuuk awalle kuuk goyiɲco selleɲ ɗo uɲji ka Buŋdi rak tale maan kaak ku taliyo, kar ŋu bal taliɲji. Ŋu raka doriɲ maan kaak ku doriyo, kar ŋu bal doriɲji. »

Baat ta daŋil ta gem ka luwaw
(Maark 4.13-20, Luk 8.11-15)

18 « Cokiyoŋ, naako gaare baat ta daŋil ta gem ka luwaw. 19 Gee kuuk dorit kaaw taat ŋu gaariico ɗo bi ka *Meennaw ta Buŋdi ho ŋu ibanno baati, ŋuur-ak ar botol taat busam solliititi. *Seetanne gay asiy imiliit kaawat min ɗo aditco. 20 Daariɲ gay ar kiɗ kaak gin karŋiyo kaak busam solliiji. Gee ŋuurak cokiyaat kaaw ta Buŋdi ho koɗok di ŋu ooyiit iŋ galal. 21 Kar kaaw-at gay, ŋu rasgitɗo taa paaye caari, ŋu obiit ɗo menuwir di. Ya taaɓin ase wal gee waraagu ɗo bi ka imaanco, ek di ŋu rasiita. 22 Kar daariɲ gay ar kiɗ kaak gin pompal kuuk busam sollico. Ŋuur-ak dorit kaaw ta Buŋdi, kar ŋu pakira dakina ɗo gamin ku duniiner ho malle oki ɗaaɲiigu. Ampaa ko, kaaw-at wadirgiyɗo, ta uciy maala. 23 Gee daariɲ gay ar kiɗ

† **12:47** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariɲ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek. * **13:4** 'Wiktin taat ŋa luwiy-ak' : Luw taar-at, ŋu dawiig dawe ar ginte liyiy buur. † **13:8** 'roŋ miya' : Do darre ta Israyeel, ya ganduulic rakki ka geme wee roŋ orok subba, ŋa samaan ko. Ya roŋji miya, ŋaar-ak, ŋa samaan paka. ‡ **13:15** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 6.9-10.

kaak samaane. Ŋuur-ak cokiyiit kaaw ta Buŋdi ho gas baati samaane nam kaaw-at wadirtu. Gee ŋuur-ak ar ganduulin kuuk wiyaw. Daariŋ wee roŋ miya, daariŋ orok bijigiy ho daariŋ gay orok subba. »

Daŋil ta busam kuuk samaanno

24 Min ŋaar-ak, Iisa deliico daŋil ta pey aman : « Cokiyoŋ, naako gaare Meennaw ta Buŋdi taar ar maa. Taar ar gem kaak luw busam kuuk samaane ɗo morgoy. 25 Iŋ aando, wiktin taat gee weyaw, adiney astu, ŋa luwtu busam kuuk samaanno ɗo morgo-aka, kar ŋa ɗeettu. 26 Wiktin taat busam kuuk samaane maaɗtu ho ŋu imiltu ganduulinna, kuuk samaanno-ak oki imiltu kuŋco. 27 Hiyya, gay riyoy dakiiji kaaw ɗo mee morgor aman : " Gem kol Tacco, ki luw busam kuuk samaane ɗo morgoŋ, kar kuuk samaanno-aŋ gay min momo ? " 28 Ŋaar gay telkiico aman : " Ŋa adin kat iyduugu. " Gay riyoy indiig pey aman : " Ki raka nii rotiŋco walla ? " 29 Ŋaar gay telkiico aman : " Ha'a, rasoŋgu. Ya ku rotaagu, *geme oki yaa rote. " 30 Rasoŋ ŋuu maaɗe sawa di nam wiktin ta seɗindi yaa nece. Ɗo wiktin taar-at kat, naaco kaawe ɗo gay seɗindi a ŋuu doɓe ja ŋuur kuuk samaanno, ŋuu ɗuuniŋco kaa kaa ho ŋuuco diye ako. Kar kat, ŋuu sokiŋ *geme ŋuu leeŋ ɗo urder. »

Daŋil ta busum kaak ŋu koliy mutaard
(Maark 4.30-32, Luk 13.18-19)

31 Iisa deliico pey daŋil rakki aman : « Meennaw ta Buŋdi taar ar busum ka mutaard kaak gem luwtu ɗo morgoy. 32 Min roŋ okiŋco, ŋaar di kapak tak-tak. Kar ya ŋa amile ho ŋa maaɗe, ŋa ɗeetiy tatik pak gamin okiŋco kuuk amila ɗo jineendi nam ŋa giniy ar et kaak ɗiiɗ sa saayiy geriyco ɗo leeginay. »

Daŋil ta gelel
(Luk 13.20-21)

33 Iisa deliico daŋil ta pey aman : « Meennaw ta Buŋdi taar ar *gele taat sooɗ di daatik liyiy ɗo kurgal kuuk dakina, ta eɗiigu, ho ŋu uciy gusus. »

Maa di Iisa kaawiy iŋ dele ka daŋlal
(Maark 4.33-34)

34 Iisa kaawig kaawin-aŋ okiŋco iŋ dele ka daŋlal ho ŋa kaawiicog illa iŋ dele ka daŋlal di. 35 Ansii ko, ta kuuniytu iŋ kaaw taat nabiiŋce kaawtu awalle aman :
« Naa pile bir iŋ dele ka daŋlal.
Naa imile baaco ta gamin kuuk goy cigile
min kilgiye ka duniiner. »§

Baat ta daŋil ta busam kuuk samaanno

36 Hiyya, Iisa rasiig gee ho ŋa birtu geero. Maajirnay dakiig gasa ho ŋu indiig aman : « Baaŋ ja, gaarni baat ta daŋil ta busam kuuk samaanno ɗo morgor-aŋka ? » 37 Iisa telkiico aman : « Ŋaar kaak luw busam kuuk samaan-ak, ŋa nun *Roŋ gemor. 38 Morgo-ak, taar ko duniine. Busam kuuk samaane, ŋuur gee kuuk ɗo Meennaw ta Buŋdi. Kar busam kuuk samaanno-ak gay, ŋuur gee kuuk ic kaaw ta Seetanner. 39 Adin kaak luw busam kuuk samaanno-ak, ŋaar ko Seetanne*. Seɗe, ŋaar ko gaase ka duniiner ho gay seɗindi gay, ŋuur *ɗubal ku Buŋdi. 40 Uudin taat gay seɗindi rotiy gaŋ kaak samaanno ho ŋu oriig ɗo aki, ampaa ko, ɗubal ku Buŋdi asiy gine ɗo gaase ka duniiner. 41 Nun Roŋ gemor yaa tabire ɗubildu, ŋuu atkiŋ min ɗo Meennuwir gee okiŋco kuuk jookumo iŋ ŋuur kuuk isiniig eeŋco a ŋuu rasin imaanco. 42 Kar ŋuu oriŋco ɗo ak ta matɗo. Ɗo wer-ak, gee yaa ale ho ŋuu eeyme saaŋco. 43 Kar ŋuur kuuk goy selleŋ ɗo uŋji ka Buŋdi gay, ŋuu irŋe ar pato ɗo Meennaw ta Tacco Buŋ. Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko samaane, kuu cokiye ! »

Daŋil ta malle ka cigile

44 « *Meennaw ta Buŋdi taar ar malle kaak cigil ɗo morgor. Gem rakki gaasiiga ho ŋa cigiliig pey ɗo wer-ak di. Gem-ak adiy giniiji gal aale nam ŋa ɓaayiy gidiyiŋ gamnay okiŋco ho ŋa asiy gidiyiŋ morgo-aka. »

Daŋil ta ɗuur ta kaalne

45 « Meennaw ta Buŋdi taar ar pey taajiriŋce kaak bariya ɗuur kuuk samaan aale. 46 Ya ŋa gas taat kaalin aale, ŋaa gidiyiŋ gamnay okiŋco ho ŋa asiy gidiyin ɗuur-ata. »

Daŋil ta ribini

47 « Meennaw ta Buŋdi taar ar pey ribin ta yaarko taat gee cabiy ay biyaw ku boosir ɗo barrer. 48 Ya ta miine, gay cabindi ɗaaŋiit ɗo bi ka amiydi. Kar ŋu goyiy keɗer, ŋu doɓiig boos kuuk samaane samaane ŋu leeyiig ɗo gombirkor ho kuuk samaanno gay, ŋu oriigu. 49 Ansii ko, ɗo gaase ka duniiner, ɗubal ku Buŋdi asiy eeriŋ gee kuuk selleŋ min kuuk jookumo. 50 Ŋuur kuuk jookum-ak gay, ŋu oriŋco ɗo ak ta matɗo. Ɗo wer-ak ko, gee dakina yaa ale ho ŋuu eeyme saaŋco. »

Gamin kuuk marbinto iŋ kuuk taay ko

51 Iisa indiig maajirnay aman : « Has diŋ ku iban baaco ta kaawin-aŋ okiŋco walla ? » Ŋuur gay aman : « Hii, ni iban. » 52 Ŋaar gay yeepiico pey aman : « Di ya pa-ak, ay gem kaak iban *gaanuun ka Buŋdi ho ŋu garkiyig ɗo bi ka *Meennaw ta Buŋdi, ŋa ar mee gerdi kaak soka min malley gamin kuuk marbinto iŋ kuuk taay ko. »

§ **13:35** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 78.2. * **13:39** 'Seetanne' : Ŋa gin siŋ ku pey a 'Diyaabul'.

Iisa ɗo geeger ka Nazareet
(Maark 6.1-6, Luk 4.16-30)

53 Min Iisa gaastu iŋ dele ka daŋlay-at, ŋa ɗeettu min ɗo wer-aka. 54 Ŋa birtu ɗo geeger ka Nazareet ɗo wer kaak ŋa maaɗtu. Ŋa teestu garkiye gee ɗo gerco ka salaaner. Gee kuuk cokiyaaga-ak, okiɲco ajbiytu tak-tak. Ŋu kaawtu benannico aman : « Ilimji-an, ŋa gasit min momo ? Gudurre taat ŋa giniy gamin kuuk ajbay-aŋ, ŋa gasit min momo ? 55 Ni iban kadar ŋa roŋ ka gay gerkiɗe atiydi. Yaaco-at wal siŋti Mariyam ɗoo ? Siŋtay wal ŋu kuɲ Zaak, Yuusup, Simon iŋ Zuud ɗoo ? 56 Siŋtay kuuk daaɗ sa goy iŋ ginte. Kar gamnay-aŋ gay, ŋa gasig min momo ? » 57 Hiyya, pikirrico-at todiico ŋu baltu aamine ɗo Iisa. Kar Iisa ɗiyiico aman : « Ay wero, nabiiɲce, ŋu karmiyaag di. Illa ɗo wer kaak ŋu weeyiiga ho ɗo adiy ka gerco di, ŋu karmiygigɗo. » 58 Ɗo bi ka imaanco taat sooɗ-at ko, Iisa baltu gine gamin dakina kuuk ajbay ɗo wer-aka.

14

Muutuy ta Yaaya-Batist
(Maark 6.14-29, Luk 9.7-9)

1 Ɗo wiktin taar-at, sultan *Herood*, guberneer ka Galile, dortu gee kaawa bi ka Iisa. 2 Kar ŋa kaawiico ɗo gay riyoy aman : « Gem-aŋ ŋaar Yaaya-Batist ! Ŋaar nooy min ɗo muuti. Paa ko, ŋa gintu gudurre taat ŋa giniy gamin kuuk ajbay. »

3-4 Ɗo wiktin taat Yaaya goyiy misa iŋ odinay, Herood gay obit Herodiyaad, daaciy ta siŋji Pilip. Ɗo bi ŋaar-ak ko, Yaaya kaawiiji ɗo Herood aman : « *Gaanuun baljiŋ bere botol taat kii obin Herodiyaad. » Min Herood dortu pa-ak, ŋa bertu izinne ŋu obiig Yaaya, ŋu ɗuuniig iŋ jinzirre ho ŋu unjiig daŋaayne. 5 Ŋa raka deenji, kar gay ŋa gina kolaw ɗo *Yuudinnar asaan gee okiɲco talaag ar ŋa nabiiɲce.

6 Ba aaro, yiriy rakki, ŋu iidiya alguw ta Herood. Ɗo wer-ak, romti ta Herodiyaad unjitu waare ɗo uɲco ka geemir. Min Herood taliita-ak, ta ajbiyga 7 nam ŋa togiltu a ŋaati bere ay maan kaak ta inditu di. 8 Yaaco gay ɲaamiit a taa indiɲ Herood aman : « Nu raka kiidu beriɲ kaay ka Yaaya-Batist annen di ɗo gartar ! » 9 Ɗo wer-ak, sultan Herood adiy nigtu. Kar min ŋa togil ɗo uɲco ka geemir gay, ŋa bertu izinne a ŋuuti beriɲ maan kaak ta inditu. 10 Paa ko, ŋa ɲaamtu gemo ɗo daŋaayner, ŋuu ɗukumiɲ kaay ka Yaaya-Batist. 11 Min ŋu ɗukumga, ŋa iyiig ɗo gartar ho ŋa beriitig ɗo gemso-ata. Taar gay iciiga ho ta iyiitig ɗo yaaco. 12 Min ŋaar-ak, maajirnay ku Yaaya asiig ic momtey ho ŋu tiisiiga. Kar ŋu ɓaawtu miniɲ Iisa ɗo maan kaak kuuniye.

Bere ka teendi ɗo gee alip beey
(Maark 6.30-44, Luk 9.1017, Yaaya 6.1-14)

13 Min kabarre-at galiiji ɗo Iisa, ŋa ɲeptu markaba ho ŋa ɗeettu serek min gee. Kar min gee kuuk dakin-ak dortu a ŋa amile, ŋu amiltu min ɗo helliniico iŋ asiɲco, ŋuu jarbiy ɗo bi ka barrer ho ŋu aadiiga. 14 Min Iisa paaytu min ka markaba, ŋa gasiig gee kuuk dakin-aku. Ɗo wer-ak, ŋa taltu aminduwco ho ŋa teestu cooliɲ ŋuur kuuk raɗaw.

15 Wiktin taat pat gale, maajirnay siɲjiiji moota ho ŋu kaawiiji aman : « Gem kol tacco, pat-an ɗeete ho wer sa serek. Kaawco ɗo gee-aŋku a ŋuu totire ɗo hellinniidi, ŋu ɓaayiy gidiye tee. » 16 Iisa gay telkiico aman : « Ha'a, kuuniyaaɗo ta ŋuu ɗeete, kuŋ maaniikon di beroɲco tee ! » 17 Kar ŋuur gay telkiiji aman : « Ni gin mappa beeyi iŋ boos seer di ! » 18 Ŋaar gay kaawiico aman : « Iyonduug anne. » 19 Min pa-ak, ŋa ɗiyiico ɗo geemir a ŋuu goye ka gaɲ ka balaɲ. Min ŋu goye, ŋa sokiig mappa kaak beeyi iŋ boos kuuk seer-aku, ŋa jaaltu kaay ka samaaner ho ŋa deltu barkin ɗo Buŋdi. Kar ŋa pirsiig mappa ho ŋa beriicog ɗo maajirnar a ŋuu ɗeeɗiɲ ɗo gee-aku. 20 Okiɲco ŋu teetu, ŋu aaytu. Kar tee kaak ɗak-ak gay, ŋu ɲumiiga nam ŋa miin girdin orok iŋ seera. 21 Miday kuuk goy eɗe-ak yaa nece ar alip beey pa, daaɗi iŋ koogin gay, ŋu bal osiɲco.

Jiwi kuuk ka amiydi
(Maark 6.45-52, Yaaya 6.15-21)

22 Min ŋaar-ak, koɗok di, Iisa ɗiyiico ɗo maajirnay a ŋuu ɲepe ka markabar ŋuuji ogire ar barrer. Ŋaar gay ɗaktu a ŋaa ɲaaminco ja gee-aku. 23 Min ŋa ɲaamiigu, ŋa coktu ka dambar a ŋaa inde Buŋ. Wiktin taat pat gale oki, ŋa goy keeji di ka dambar. 24 Markab gay ot ko ɗatik barrer. Us teestu abire dakina ho amay kuuk uca gulɓaŋgulɓaŋ-ak sa taŋkilaaga. Us ŋaamiiga nam markabco siŋjaaɗo. 25 Iŋ ɗatik kawtira, Iisa jaawa ka amiydi, ŋa ica botol ta maajirnay. 26 Wiktin taat maajirna-ak taliig Iisa jaawa ka amiydi-ak, kolaw unjiico. Ŋu kaawtu aman : « Hey yaman kelmo ! » ho iŋ koluwco, ŋu teestu koole. 27 Kar koɗok di Iisa ɗiyiico aman : « Oboŋ aditko. Ŋa nunun di, dakoŋ ginenno kolaw ! » 28 Piyer ictu kaawo ho ŋa kaawiiji aman : « Gem kol *Rabbine, ya ka seener ŋa kiŋke-ak, beror botol naa jaawe ka amiydi naaŋ gase. » 29 Iisa telkiiji aman : « Di ŋaar-ak, asu ! » Ek di Piyer paaytu min ka markabar, ŋa aaniyiig Iisa ho ŋa teestu jaawe ka amiydi. 30 Min Piyer aawiig us abira raɗ-ak, kolaw unjiiji ho ŋa teestu nooriye ɗo amiydi. Ŋa kooltu raɗa aman : « Rabbine jorkinu ! » 31 Koɗok di, Iisa ɲaamiiji pise, ŋa obiiga ho

* **14:1** 'sultan Herood' : Ŋaar ko ŋu koliy oki 'Herood Antipaas'.

ŋa ɗiyiiji aman : « Imaanji goy misa sooɗa ! Maa di adiŋ gintu seera ? » 32 Min pa-ak, seerco, ŋu coktu ka markabar ho us sa peytu min abiriŋji. 33 Kar maajirna kuuk goy ka markabar dersitu ɗo uŋji ka Iisa ho ŋu ɗiytu aman : « Way, kiŋke-aŋ Roŋ ka Buŋdi ka seener ! »

Coole ka geemir ɗo kiɗ ka Zenezareet
(Maark 6.53-56)

34 Min Iisa iŋ maajirnay aaliig barre-ak, ŋu ottu ɗo kiɗ ka Zenezareet. 35 Min gee taliigu, ŋu ibiniig Iisa ho ŋu totiriit kabarrey ɗo kiɗ okiŋji. Ampaa ko, ŋu iyiijig geeŋco okiŋco kuuk raɗaw. 36 Ŋu marmiliiji a ŋaa rasiŋco ŋuu diire kin bit ka kesuuney-at di. Paa ko, okiŋco kuuk diirta-at cooltu.

15

Iisa iŋ aadanna ku aginiydi
(Maark 7.1-13)

1 Ba aaro, daariŋ min *Pariziyenna iŋ agindaw ku gaanuundi uctu min Zeruzaleem ho ŋu ɓaawiiji ɗo Iisa. Ŋu indiig aman : 2 « Maa di maajirnaŋ karmiygigɗo aadanna ku aginiydi ? Ya ŋu raka tee, maa di ŋu acgiyɗo pisiŋco ar kaak aginiyte ɗiyiite ? » 3 Iisa gay telkiico aman : « Kar kuŋ gay, maa di ku aaɗiy aadanna ku aginiyko ku maaniikon di ho ku karmiygigɗo ka Buŋdiaka ? 4 Buŋ gay ɗiy aman : "Ber horoomin ɗo yaako iŋ takko." Pey ŋa kaaw aman : "Waan kaak niga biy iŋ tacco wala iŋ yaaco, taŋji-at illa muutu." 5 Kar kuŋ gay garkiya gee a ŋuu kaawe ɗo aginiyco aman : "Maan kaak zer naako bere ka gaayor, taar-at *satkin taat waaliya Buŋ." 6 Ho ku kaawa kadar ŋaar kaak kaawa ampaak, necig ko ŋa gediraaɗo pey ŋaaco bere horoomine iŋ gaayoy-ata. Paa ko, ku poociit kaaw ta Buŋdi ho ku makiit iŋ ta aginiyko ku maaniiko. 7 Taloŋ gee kuuk kaawa iŋ biŋkico di ho ta aditco gay keetiti-aŋku ! Kaaw taat Buŋ ɗiytu ɗo bi kaŋko, taar ka seener. Ŋa kaaw awalle iŋ bi ka nabi Ezaayi aman :

8 "Gee ŋuur-aŋ beraadu horoomin iŋ biŋkico di,
kar aditco gay serek min nunu.
9 Abaadin taat ŋu abdiyin-an, taar uca maalan di,
asaan garaan taat ŋu garkiyiy gee sa,
geen di imilit min ɗo kayco."* »

Maan kaak nigaag gemo ɗo uŋji ka Buŋdi
(Maark 7.14-23)

10 Min ŋaar-ak, Iisa koliig gee okiŋco ho ŋa ɗiyiico aman : « Laaŋ ɗeŋginko samaane kuu ibinin baat ta kaaw-anta : 11 maan kaak gem tiyo, ŋaar nigigɗo ɗo uŋji ka Buŋdi. Kaak nigaaga-ak, illa kaaw taat amila min ɗo biy. » 12 Kar maajirnay ɓaawiiji moota ho ŋu indiig aman : « Ki iban kadar kaawnaŋ-aŋ nigig aditco ku Pariziyennar walla ? » 13 Iisa gay telkiico aman : « Ay et kaak Tanni ka kuwa bal taatiŋji, ŋu asa rotiŋji. 14 Rasoŋ oola Pariziyenna-aŋku ! Ŋuur noolna kuuk ɗaaŋa noolna ! Ya nool kat ɗaaŋa giji noolo, seerco, ŋuu solle ɗo beendi. » 15 Piyer ictu kaawo aman : « Gaarniŋ ja baat ta daŋlaŋ-anta. » 16 Iisa newsiico loco aman : « Kuŋ oki kayko ɗibir ga ? 17 Ku ibanno ga maan kaak gem tiy-ak uŋja ɗo adiy ho ba aar gem-ak ɓaay dooye ? 18 Kar kaaw taat amila min ɗo bi ka gemor, taar min ɗo gelbiney ho taar ko taat niga gemo ɗo uŋji ka Buŋdi. 19 Asaan min ɗo gelbiney-ak ko amiliy pikirre taat samaanno ta ŋaamiig ɗo dee ka geemir, ɗo kokine ka miday wal daaɗ kara, ɗo ɓaaye kaak muŋjam, ɗo kokinaw, diye ka kaawor kaak bal botol ho ŋa nigiy biy iŋ gee. 20 Gamin ŋuur-aŋ ko kuuk niga gemo ɗo uŋji ka Buŋdi ! Kar gay, tee kaak bal ace ka pisindi ar ka aadinco, ŋaar nigɗo gemo ɗo uŋji ka Buŋdi. »

Ase ka daatik taat Yuudiŋcaɗo
(Maark 7.24-30)

21 Min Iisa gaasiit kaawoy, ŋa uctu min ɗo wer-aka ho ŋa ɗeettu ɗo kiɗ ka Tiir iŋ ka Sidon. 22 Tala kar daatik rakki taat Yuudiŋcaɗo ɓaawiiji ɗo Iisa. Caarti min gee ku Kana kuuk ɗo kiɗ-aka. Ta astu marmile ɗo Iisa aman : « Gem kol *Rabbiney, *Roŋ ka Dawuud, tal aminduwir ! Romor, aariɗ obta ho ŋa taaɓiyaat ko taaɓiye ! » 23 Kar Iisa gay da pillo biy. Maajirnay ɓaawiiji moota ho ŋu kaawiiji aman : « Kaawti ɗo daatko-an a taa ɗeete, yampa ta aadiite iŋ koolinti kon di-aŋ gay maman ! » 24 Ŋaar gay telkitu aman : « Nun, ŋu ŋaamintu ɗo gee kuuk ar tamgi kuuk rawte ɗo kiɗ ka Israyeel. »

25 Kar daatko-at astu dersa ɗo uŋji ho ta ɗiytu aman : « Gem kol Rabbiney, baaŋu jorkinu ! » 26 Iisa gay telkiitit aman : « Kuuniyaaɗo ŋuu iciŋji tee ka kooginar ho ŋuu oriŋ ɗo kaŋir. » 27 Daatko-at kaawiiji aman : « Gem kol Rabbiney, kaawoŋ-an ka seener. Kar kaŋ sa, ŋuur tiya meerin kuuk gaama min ɗo pise ka gemco di. » 28 Kar Iisa telkiitit aman : « Way ! Kaŋke-an imaanke-an dakina ! Taa kuuniye ar taat ka rakiyo. » Hiyya, ɗo wiktin-at di, romti cooltu.

Coole ka gee dakina

29 Min ŋaar-ak, Iisa birtu ɗo bi ka barre ka Galile. Ŋa coktu ka kooti ho ŋa goytu. 30 Gee dakina ɓaawiiji, ŋu iyiiji gee kuuk raɗaw : mersina, noolna, gee kuuk ziŋkico galcoɗo, duŋguyuuyna, iŋ kuuk gin raɗuwnay ku pey. Okiŋco, ŋu iyiig ɗo uŋji ka Iisa ho ŋa cooliigu. 31 Min gee-ak taliig duŋguyuuyin doraw,

* **15:9** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 29.13.

kuuk ziŋkico galcoɗo coolaw, mersin jaawa tal-tal ho noolin talaw-ak, ŋu ajbiytu taktak. Ɗo wer-ak, ŋu teestu oziliɲ Buŋ ka Israyeel.

Bere ka teendi ɗo gee alip pooɗ
(Maark 8.1-10)

32 Min pa-ak, Iisa koliig maajirnay ho ŋa ɗiyiico aman : « Gee-aŋ, nu tala aminduwco, asaan mena subba ŋu goy iŋ nun di ho ŋu ginno maan ka teendi. Nu rakaaɗo ɲaamiɲ aditco aaye, yampa, gudurrico yaa arme botildi. » 33 Maajirnay indiig aman : « Kalaan ta-aŋka, kar gi aaniye momo, gii gase tee kaak yaa neciɲ gee kuuk dakin ta aŋku ? » 34 Ŋaar gay indiig aman : « Ku gin mappa minaw ? » Ŋuur gay telkiiji aman : « Ni gin mappa peesira iŋ teŋilna minaw-minaw pa. » 35 Kar Iisa kaawiico ɗo gee-ak a ŋuu goye keɗer. 36 Hiyya, ŋa sokiig mappa kaak peesir-aka iŋ teŋilna-aku. Ŋa deliiji barkin ɗo Buŋdi, ŋa pirsiigu ho ŋa beriicog ɗo maajirnay. Ŋuur gay ɗeeɗiig ɗo gee-aku. 37 Okiɲco, ŋu teetu, ŋu aaytu. Maajirna sokiig tee kaak ɗake nam ŋa miin girdin peesira. 38 Miday kuuk tee gay, ŋuur alip pooɗ. Daaɗi iŋ koogin gay, ŋu bal osiɲco. 39 Min ŋu tee, Iisa ɲaamiig kat gee-aku. Kar ŋa ɲeptu markaba ho ŋa birtu ɗo kiɗ ka Magadaan.

16

Inde ka maan ka ajbay
(Maark 8.11-13, Luk 12.54-56)

1 Min ŋaar-ak, *Pariziyenna iŋ *Sadusiyenna siŋjiiji moota ɗo Iisa. Ŋu rakiiji ɗibe. Ŋu indiig a ŋaaco gaare maan kaak ajbay kaak asa min ɗo Buŋdi. 2 Kar ŋaar gay telkiico aman : « Ya pat gala zil-zil-zil, ku kaawgiy a wer yaa gine gala asaan pat ta guddiɲir ginig samaan dindiko. 3 Iŋ wer dugus-dugus sabaan cokaw, ku kaawgiy a yiriyta-aŋ amay yaa ase asaan buŋ derɗe. Ku iban gaare baaco ta gamin kuuk ka samaaner, kar gamin ku gaarindi kuuk kuuniya diŋka gay, ku ibanno baaco. 4 Gee ku diŋka-aŋ, ŋuur jookumo ho ŋu newsiji kop ɗo Buŋdi. Ŋu raka a naaco gaare maan kaak ajbay. Kar gay, illa ŋuu tale maan ka ajbay kaak nabi Yuunus gaartu-ak di. » Kar ŋa rasiigu ho ŋa ɗeettu.

Gel ta Pariziyennar iŋ ta Sadusiyennar
(Maark 8.14-21)

5 Wiktin taat maajirna aaltu aar barrer, ŋu rawte ice mappa. 6 Kar Iisa kaawiico aman : « Yaman pakiroŋ ! Goyoŋ goɗom min *gel ta *Pariziyennar iŋ ta *Sadusiyennar. » 7 Min pa-ak, maajirna kaawiy benannico aman : « Ŋa kaawiite ampa-aŋ asaan gi bal ice mappa kar di walla ? » 8 Iisa ibinit pikirrico ho ŋa indiig aman : « Taloŋ gee kuuk imaanco sooɗ-aŋku ! Maa di, ku kaawiy benanniko a gi bal ice mappa ? 9 Yoo diŋ oki kayko ɗibir di misa walla ? Ku rawtig ko mappa kaak beey ku ɗeeɗtu ɗo gee kuuk alip beey-aku ho iŋ girdin minaw kuuk ku soktu-aku ? 10 Ku rawtig ko pey mappa ka peesira ku ɗeeɗtu ɗo gee kuuk alip pooɗ ho iŋ girdin minaw ku soktu-aku ? 11 Kar maa di, ku ibingiyɗo kadar nu kaawgikonno ɗo bi ka mappa wiktin taat nu kaawiiko a kuu goye goɗom min ɗo gel ta Pariziyennar iŋ ta Sadusiyennar ! » 12 Min maajirnay dortu pa-ak, ŋu ibintu kadar ŋa bal kaawe a ŋuu goye goɗom min gel ta ŋu giniy mappa, illa ŋuu goye goɗom min garaan ta Pariziyennar iŋ ta Sadusiyennar.

Iisa, ŋaar Masi kaak Buŋ doɓtu
(Maark 8.27-30, Luk 9.18-21)

13 Min pa-ak, Iisa ɓaawtu ɗo kiɗ ka Sezare ka Pilip. Ŋa indiig maajirnay aman : « Ɗo bi ka nun *Roŋ gemor-aŋ, gee kaawa a nu waa ? » 14 Ŋuur gay telkiiji aman : « Daariɲ kaawa a ki Yaaya-Batist, daariɲ a ki *Eli ho daariɲ gay a ki Zeremi wal nabiiɲce ka pey min awalle. » 15 Iisa gay indiigu aman : « Kar kuŋ gay kaawa a nu waa ? » 16 Simon kaak ŋu koliy oki Piyer telkiiji aman : « Kiŋke *Masi kaak Buŋ doɓtu, Roŋ ka Buŋdi, Buŋ kaak goy mento. » 17 Iisa telkiiji aman : « Galjiŋ Simon, roŋji ka Yaaya. Ŋa Tanni ka kuwa kat gaarjin seen-anta, yampa ŋa gemno. 18 Nun gay kaawaajiŋ aman : “ Kiŋ Piyer* ho ɗo dambi-aŋ ko, naa piniŋ *Eglizdu ho muut sa gediraajiɗo ɗo Eglizaka. 19 Naaŋ beriŋ kerilna ku *Meennaw ta Buŋdi. Maan kaak kii poociŋ keɗer, kuwaŋ sa ŋuu poociŋji, ho maan kaak kii ooyiŋ keɗer, kuwaŋ sa ŋuu ooyiŋji. ” » 20 Hiyya, Iisa karmiig maajirnay a ŋuu kaawenno taktak ɗo waanna a ŋaar ko Masi kaak Buŋ doɓtu.

Kaaw ta Iisa ɗo bi ka muutuy iŋ nooyiŋji
(Maark 8.31–9.1, Luk 9.22-27)

21 Min yiriy taar-at di, Iisa teestu kaawe waraŋ ɗo maajirnay aman : « Nun ɓaa Zeruzaleem. Aginay, agindaw ku gay satkiner iŋ agindaw ku gaanuundi, ŋuun taaɓiyin dakina. Ŋuu asiin deendu ho yiriy ta subbiŋkar gay, naa nooye. » 22 Min pa-ak, Piyer imiliig serpiya ho ŋa leesiiji aman : « *Rabbine, Buŋ yaaŋ gooye ! Maan sa asaajinno tak-tak ! » 23 Kar Iisa kolsiig Piyer ho ŋa kaawiiji aman : « Ɓaa annere, Seetan-aŋka ! Ki toɗaadu botol. Pikirreɲ taar arro ta Buŋdi, taar ar ta geemir di. »

24 Kar Iisa kaawiico ɗo maajirnay aman : « Ya waan kaak rakaan aaɗindu, ŋaa pooce pey bariye galal ta meeɲji, ŋaa iciɲ

* **16:18** ‘Piyer’ : Iŋ kaaw ta Grek, Piyer-ak a ‘dambi’.

etoy ka taaɓiner ho ŋaan aaɗindu. 25 Asaan waan kaak raka jile goyiŋji ka meeŋji, ŋaa rawtiŋji. Kar waan kaak rawtaag goyiŋji ɗo bi kanto gay, ŋaa gase goye kaak taɓ. 26 Yampa, ya gem kaak obit duniin okintit ɗo pisiŋji ho ŋa rawtig goyiŋji, ŋaar-ak galilti gay maa ? Ŋaa bere maa ŋaa gidiye goye ka gaasɗo ? 27 Ka seener gay, nun Roŋ gemor naa ase iŋ *darjin ta Tanni ho iŋ ɗubilji. Ɗo wer ŋaar-ak, naa kappiye ɗo ay gemo ɗo riy taat ŋa gintu. 28 Ka seener nu kaawaako, min gee kuuk goy anne-aŋ, daariŋco mataaɗo di, ŋuun talin nun Roŋ gemor asa ar Sultan. »

17

Newse ka zi ka Iisa
(Maark 9.2-13, Luk 9.28-36)

1 Gin mena bijigiy, Iisa koliig Piyer, Zaak iŋ siŋji Yaaya ho ŋa iyiig keeco kuwa ka damba ta bolok. 2 Tala kar Iisa, ziy newse. Wijeeney irŋa pit-pit ar pato ho kesuuney newis portik kar ar ŋirŋe. 3 Ta bite-aŋ di, nabiinna seer bayintu. Nabiinna-ak, ŋuur Muusa iŋ *Eli kat kaawa iŋ Iisa. 4 Hiyya Piyer kaawiiji ɗo Iisa aman : « Gem kol tacco, gala ni goyiy anne-aŋka. Ya ki rakaw niiko siye tarram subba, rakki locin, rakki ɗo Muusa ho rakki gay ɗo Eli. » 5 Min Piyer kaawa misan di, uce irŋaw gootiigu ho min ɗo uc-at amila gaaya taat kaawa aman : « Ŋaar-aŋ Roŋdu, nu elgig dakina ho adir miin iŋ galal ɗo bi kaŋji. Cokiyon kaawoy ! » 6 Min maajirna doriit kaaw-at, kolaw obiigu nam ŋu zuɓik keɗer. 7 Iisa siŋjiico moota, ŋa keɗkiɗiigu ho ŋa kaawiico aman : « Ucoŋ, dakoŋ ginenno kolaw ! » 8 Ŋu jaaltu kayco, kar ŋu bal tale pey waanna, illa Iisa keeji di. 9 Wiktin taat ŋu paayiy min ka dambar, Iisa karmiig maajirnay aman : « Yaman, dakoŋ kaawenno ɗo waanna ɗo maan kaak ku taltu-aŋka nam nun *Roŋ gemor naa nooyeŋ ja min ɗo muuti. »

10 Kar maajirnay indiig aman : « Maa di agindaw ku gaanuundi kaawiy a *Eli yaa aseŋ ja ? » 11 Iisa gay telkiico aman : « Hii, Eli yaa ase, ŋaa leeŋ gamin-aŋ ɗo botilco. 12 Kar gay, nu kaawaako, Eli ŋaar as ko, kar gee gay bal ibiniŋji. Ŋu taaɓiyig ar taat ŋu raktu. Ansii ko, nun Roŋ gemor oki, ŋu asiin taaɓiyindu. » 13 Paa kat, maajirna ibintu kadar ŋa kaawaaco ɗo bi ka Yaaya-Batist.

Coole ka mic kaak gin punpun
(Maark 9.14-29, Luk 9.37-43a)

14 Wiktin taat Iisa iŋ maajirnay yeepco ɗo gee kuuk dakin-ak, gem rakki siŋjiiji moota ho ŋa dersitu ɗo uŋji. 15 Kar ŋa kaawiiji aman : « Gem kol *Rabbiney, tal amindaw ta roŋdu. Ŋa gin punpun. Ya punpunji ucji aale, ŋa galgiy ɗo aki wal ɗo amiydi. 16 Nu iycog ɗo maajirnaŋ, kar ŋu bal gedire cooliŋji. » 17 Iisa kaawtu aman : « Kuŋ gee ku diŋka-aŋ, ku geenno ho imaanko sa sooɗa. Ɗakdu mena mina naa goye iŋ kuŋko ho naako sosiŋko pey ? Iyiig roŋjiŋ-aŋ anne. » 18 Min ŋu iyjiiga, ŋa leesiiji ɗo aariɗ kaak iyiiji punpun-aka. Hiyya, ŋa amiltu. Ek di mic-ak cooltu. 19 Min ŋaar-ak, maajirna amiltu keeco ho ŋu indiig Iisa aman : « Gem kol tacco, maa di ni baltu gedire atkiŋ aariɗ-aŋka ? » 20 Ŋaar gay telkiico aman : « Ku baltu gedire-ak asaan imaankon di sooɗa. Nu kaawaako ka seener, ya ku gin imaan kapak ar busum ka mutaard, nec kuuti kaawe ɗo damba-an aman : " Jaŋku annere. " Ek di taa jaŋke, maan begiraakonno. 21 [Kar gay, aariɗ ŋaar-aŋ, kuu gedire imiliŋji-ak, illa iŋ inde ka Buŋdi ho iŋ ice ka sayamner ja.]* »

Ɗeele ka kaaw ta Iisa ɗo bi ka muutuy
(Maark 9.30-32, Luk 9.43b-45)

22 Yiriy rakki, maajirna ŋumtu okiŋco ɗo kiɗ ka Galile. Iisa kaawiico aman : « Nun Roŋ gemor, ŋu asaan berindu ɗo pise ka midir. 23 Ŋuun deendu ho yiriy ta subbiŋkar gay, naa nooye. » Min ŋu doriit kaaw-at, ŋu goytu aminda tak-tak.

Miiri ka ger ka Buŋdi

24 Wiktin taat Iisa iŋ maajirnay ottu ɗo geeger ka Kapernayuum, gay obe miirir ka *ger ka Buŋdi ɓaawiiji ɗo Piyer ho ŋu indiig aman : « Tatkuwko kappayɗo miiri ka ger ka Buŋdi walla ? » 25 Piyer gay telkiiji aman : « Ŋa kappay. » Kar wiktin taat Piyer† uŋjiy geero, Iisa ictu kaaw awalle ho ŋa indiig aman : « Simon, kiŋ gay pakira maa ɗo kaaw-anta ? Sultinnay kuuk ɗo duniiner ica miiri ho patanti min ɗo waa ? Min ɗo geeŋco ku geero wala min ɗo gee ku kara ? » 26 Piyer telkiiji aman : « Min ɗo gee ku kara. » Iisa gay kaawiiji aman : « Di ya paak, koogin ku sultinniidi maan isgigɗo. 27 Di iŋ taar-an oki, gi rakaaɗo nige aditco ku gay obe miirir-aŋku. Ɗo saan taar-an ko, kii iciŋ jambaatjiŋ, ki ɓaa ɗo barrer, kii cabe boosi. Boos kaak kii ice awalle-ak di, pilig biy kii gase tamma rakki. Icga, ŋaar necteŋ ko kiite kappiye miirte seerte. »

18

Inde kaak a waa tatik paka
(Maark 9.33-37, Luk 9.46-48)

1 Ɗo wiktin taar-at, maajirna siŋjiiji moota ɗo Iisa ho ŋu indiig aman : « Ɗo *Meennaw ta Buŋdi, waa tatik paka ? » 2 Iisa koltu mico, ŋa iyiig ɗo ɗatikco 3 ho ŋa kaawtu aman : « Ka seener nu kaawaako, ya ku bal

* **17:21** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek. † **17:25** 'Piyer' : Ŋu kolaag oki Simon.

jipte goyiŋko ho ku bal gine ziŋkiko ŋaaɗa ar koogina, ku uŋjaaɗo tak-tak ɗo Meennaw ta Buŋɗi. 4 Gem kaak gina ziy kapak ar micaŋka, ŋaar-ak di kaak tatik paka ɗo Meennaw ta Buŋɗi. 5 Gem kaak obig samaane mic ar ŋaar-aŋka ɗo bi kanto, ar ŋa obintu nun meendu. »

Uŋje ka ɗo zunuubinnar
(Maark 9.42-48, Luk 17.1-2)

6 Iisa kaawtu pey aman : « Gem kaak uŋja rakki min eeŋji kuuk imaanco sooɗa ɗo zunuubinnar, guna ŋuuji ɗuune tolo ɗo gaayay ho ŋuu acciŋ ɗo barrer. 7 Way duniine ! Gamin dakina goy ɗo duniiner kuuk iya gee ɗo zunuubinnar ! Ka seener gay, gamin ŋuur-ak yaa goyen di doo. Kar ŋaar kaak iya eeŋji ɗo zunuubinnar gay, taaɓin yaa gale ɗo kaay ! 8 Ya pisiŋjiŋ wal asiŋjiŋ kat iyaaciŋ ɗo zunuubinnar, ɗukumga ho acig kara. Gunjiŋ kii uŋje ɗo goye ka gaasɗo iŋ pise rakki wal merso, min kii uŋje iŋ pisiŋjiŋ wal iŋ asiŋjiŋ seer ɗo ak taat matɗo. 9 Ya odoŋ di iyaaciŋ ɗo zunuubinnar, ɗimta. Guna kii uŋje iŋ odoŋ rakki di ɗo goye ka gaasɗo, min kii uŋje iŋ odinaŋ seerco ɗo aki. »

Daŋil ta tamga ta rawte
(Luk 15.3-7)

10 « Yaman, min koogin-aŋ, dakoŋ aaŋenno rakki minninco. Asaan nu kaawaako, *ɗubal ku Buŋɗi kuuk gooyaag koogin-aŋ goy doo ɗo uŋji ka Tanni ka kuwa. 11 [Kar nun *Roŋ gemor as jile ŋuur kuuk rawte.]*

12 « Ku pakira maa ? Ya gem kat gin tamgi miya ho rakki minninco rawte, ŋaa gine maman ? Ŋaa rasiŋ kuuk dakina ka dambar iŋ gemo, kar ŋa ɓaayiy bariyin ta rawte-ata wal maman ? 13 Ka seener nu kaawaako, ya ŋa gasta, ŋaa aaciye. Ho aaciyiŋji-ak yaa pake aaciye ka ŋuur kuuk dakin bal rawte. 14 Ansii ko, Takko kaak goy ka samaaner rakiyɗo yoo rakki min koogin-aŋ yaa rawte. »

Nige ka siŋor

15 Iisa kaawtu pey aman : « Ya siŋjiŋ kat nigjiŋ, ɓaa gasig keejiŋ di ho gaarjiig maan kaak ŋa nigiiji. Ya ŋa cokiyiŋciŋ, ŋaar-ak ki amir iŋ siŋjiŋ. 16 Kar ya ŋa pooce gay, kol gem rakki wala gee seera. Paa kat, kaaw yaa mate iŋ saadinna seer wala subba ar kaak Kitamne kaawiyo.† 17 Ya ŋa pooc cokiyiŋ saadinna-aku, kaawco ɗo gee ku *Eglizdi. Kar ya ŋa pooc cokiyiŋ gee ku Eglizdi-ak gay, talig ar ŋa gem kaak ibanno Buŋ wal gay obe miirir.

18 « Ka seener nu kaawaako, maan kaak ku poocig keɗer, kuwaŋ sa, ŋuu poociŋji, ho maan kaak ku ooyig keɗer, kuwaŋ sa, ŋuu ooyiŋji.

19 « Nu kaawaako pey, ya seer mininko dee kaawco keɗer a ŋuu inde maanna min ɗo Tanni ka kuwa, maanna-ak, ŋaaco beriŋji. 20 Ka seener gay, ay wer kaak gee seer wal subba ŋum iŋ siŋ kunto, nun gay ɗatikco. »

Daŋil ta gay riyor kaak pooc saamiye

21 Hiyya, Piyer siŋjiiji moota ɗo Iisa ho ŋa indiig aman : « Gem kol *Rabbiney, ya siŋdu kat nigdu, naaji saamiye dees minaw ? Dees peesira walla ? » 22 Iisa gay telkiiji aman : « Ha'a, dees peesirro. Illa orok peesira kat peesira ! 23 Naako gaare *Meennaw ta Buŋɗi taar ar maa. Taar ar Sultan kaak raka ose gurus iŋ gay riyoy. 24 Min ŋa tees ose, ŋu iyiiji gay riyor rakki kaak yaaji kappiye tammin ŋoŋoŋoŋo. 25 Kar gay riyorak gay bal gedire kappiye ɗaanay. Hiyya Sultan-ak bertu izinne a ŋuu gidiyiŋco ar ɓerrina : ŋaara, daaciy, kooginay iŋ gamnay okiŋco. Ŋa kaawtu pa-ak a ŋaaji kappiyin ɗaanay-ata. 26 Min pa-ak, gem-ak dersitu ɗo uŋji ho ŋa marmiliiji aman : " Gem kol tacco, ic subirraw di, naaŋ kappiyinti okintiti ! " 27 Hiyya, tatkuwiy-ak taltu aminduwiy, ŋa saamiyiijit ɗaanay ho ŋa rasiig ŋa ɗeettu. 28 Do ɗeetinji, ŋa ŋaamtu iŋ rakki min eeŋji kuuk ŋu giniy riy sawa. Gem-ak, ŋa aaɗaag ɗaan sooɗ pa. Ŋa gaɓguɓiiga ho ŋa kaawiiji aman : " Yalla kappiyorduut ɗaanar ! " 29 Giji-ak dersitu ɗo uŋji ho ŋa marmiliiji aman : " Gem kol royay, ic subirraw di, naaŋ kappiyinti ! " 30 Kar ka boodaaga-ak gay pooce. Ŋa sakkiyiiga ho ŋu obiig daŋaayne, illa ya ŋa kappiyit ja ɗaanay. 31 Min gay riyor taliig maan kaak asji ɗo royco-ak, aditco nigtu tak-tak ho ŋu dakiiji os okintiti ɗo tatkuwco. 32 Min ŋu osiiji, tatkuwco kaawiico a ŋuuji iyiŋ gay riyoraka. Kar min ŋu iyiiga, ŋa leesiiji aman : " Taloŋ gay riyor kaak gelbiney samaannoaŋka ! Nun kat saamiyjin ɗaanaŋ okintiti asaan ki marmildu. 33 Nun tal aminduwiŋ. Zer kiŋ sa yaa tale amindaw ta siŋjiŋ ɗoo ? " 34 Hiyya, tatkaw-ak dapiŋtu aale ho ŋa ŋaamiig gem-ak a ŋuu asiriŋ ɗo riyor nam ŋaa kappiyin ɗaanay okintiti. »

35 Kar Iisa kaawtu aman : « Ampaa ko, Tanni kaak goy ka samaaner yaako gine, ya rakki minninko saamayɗo ɗo siŋji iŋ gelbin rakki. »

19

Garaan ɗo bi ka totiriikar
(Maark 10.1-12)

1 Min Iisa gaastu iŋ garaaney, ŋa uctu min kiɗ ka Galile ho ŋa ɓaawtu ɗo kiɗ ka Zuude,

* **18:11** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋɗi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek. † **18:16** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 19.15.

aar barre ka Zurdan. 2 Gee dakina aaɗiiga
ho ŋa cooliig geeɲco kuuk raɗaw.
3 Kar *Pariziyenna daariɲ ɓaawiiji moota,
ŋu rakiy gaase baay. Paa ko, ŋu indiig aman
: « *Gaanuunte bera botol taat gem yaa
totirin daaciy ɗo ay maan kaak ta nigtu
walla ? » 4-5 Iisa gay telkiico aman : «
Kitamne kaaw aman : " Ɗo teesindi, Buŋ
kilgiyiig mitko iŋ daatko. "* » Kar ŋa
kaawtu pey aman : « Ɗo bi ŋaar-ak ko, mitko
yaa rasiɲ tacco iŋ yaaco, ŋa ɓaayiy ŋume iŋ
daaciy, ho seerco, ŋuu gine ar gem rakki di
ɗo unji ka Buŋdi. Ku garkiyit ɗoo-at kaaw-
anta ? 6 Ampa-ak, ŋu seerro pey, ŋu ŋum ko
ar gem rakki di. Maan kaak Buŋ ɗuunga-ak,
gem ipiraagɗo ! » 7 Pariziyenna indiig aman
: « Hadi, maa di Muusa gay bertu botol ɗo
gemor taat ŋaa bere maktumne ta totiriikar
ɗo daaciy ? » 8 Iisa gay telkiico aman : «
Muusa berko botol taat kuu totiriɲ daɗitko
asaan kayko bombo. Yampa, ɗo teesindi-ak
taar paaɗo. 9 Nu kaawaako, ya gem totirit
daaciy ho ŋu bal obin iŋ gemo, kar ŋa obtu
ta pey, taar-at daaciyɗo ar ŋa kokina karan
di. »
10 Kar maajirnay kaawiiji aman : « Ya
ampa-ak, guna mitik yaa goye bal daatko.
» 11 Iisa gay telkiico aman : « Gee okiɲco
gediraaɗo icin kaaw-anta, illa ŋuur kuuk
Buŋ berco ja. 12 Ka seener, gee daariɲ,
min ŋu weeyiig di, botol ta obindi, Buŋ
toɗcota. Daariɲ gay, ŋu ticgu†. Kar daariɲ
gay, maaniico kat ic niyine a ŋu obaaɗo daaɗ
ɗo bi ka *Meennaw ta Buŋdi. Ŋaar kaak nec
iciɲ ɓilde ŋaar-aŋka, ŋa icga ! »

Iisa iŋ koogin kuuk ɲaaɗa
(Maark 10.13-16, Luk 18.15-17)

13 Min ŋaar-ak, gee iyiiji koogin ɗo Iisa a
ŋaaco lee pise ho ŋaaco inde barkin min ɗo
Buŋdi. Kar maajirnay gay leesiico ɗo gee-
aku. 14 Kar Iisa ɗiyiico aman : « Rasoŋ
koogin-aŋ yaadu ase. Dakoɲco toɗenno,
asaan Meennaw ta Buŋdi, taar ɗo gee kuuk
ar koogin-aŋku. » 15 Hiyya, ŋa leeyiico
pisiɲji, kar ŋa ɗeettu min ɗo wer-aka.

Iisa iŋ gay gamnar
(Maark 10.17-31, Luk 18.18-30)

16 Min ŋaar-ak, gem rakki ɓaawiiji ɗo Iisa
ho ŋa indiig aman : « Gem kol tacco, naa
gine maa kaak selleɲ naa gase goye ka
gaasɗo ? » 17 Iisa gay telkiiji aman : «
Maa di ki indiin ɗo bi ka maan kaak selleɲ
? Illa maan rakki di kaak selleɲ. Ya ki
raka goye ka gaasɗo, karmiyiig *gaanuun
ka Buŋdi. » 18 Gem-ak indiig aman : «
Gaanuun ka moo ? » Iisa gay telkiiji
aman : « Dakoŋ deenno gee, kuŋ miday,
dakoŋ kokinenno daaɗ kara ho kuŋ daaɗ
oki, dakoŋ kokinenno miday kara, okiŋko,
dakoŋ kokinenno gamna ho dakoŋ diyenno
kaaw ɗo gemor maalan di. 19 Beroŋ ho-
roomine ɗo aginiyko ho elguwoŋ eeŋko ar
ziŋka ku maaniiko. »‡ 20 Ɗubil-ak kaawiiji
aman : « Gaanuun-aŋ okiɲji nu karmiyga.
Di kar naa gine maman pey ? » 21 Iisa
kaawiiji aman : « Ya ki raka gine ziɲ *cawar,
ɓaa gidiyig gamnaɲ okiɲco kuuk ki gintu ho
berig gurusji ɗo pokirnar, kar kii gase malle
kuwa ka samaaner. Min ki gin ko ampa-ak,
asu ho aaɗnu. » 22 Min ɗubil-ak doriit kaaw-
at, ŋa yiimiit wijeeney asaan ŋa gay gamnar.
23 Iisa kaawiico ɗo maajirnay aman : « Ka
seener nu kaawaako, unje ka ɗo Meennaw
ta Buŋdi, ŋaar raɗa ɗo gay gamnar ! 24 Nu
ɗiyaako pey a lokumo gediraaɗo taa bire
min ɗo bee ka ripirrer. Kar ɗo gay gamnar
gay, unje ɗo Meennaw ta Buŋdi yaaji gine
pey raɗ paka. » 25 Min maajirnay doriig
kaaw-at, ŋu ajbiytu tak-tak ho ŋu kaawtu
aman : « Di ampa-aŋ gay, waa yaa gase jile
? » 26 Kar Iisa gay taliig yalaaŋ ho ŋa ɗiyiico
aman : « Maan kaak patiya kayco ku geemir,
ɗo Buŋdi gay, ŋa meleɲ di. »
27 Hiyya, Piyer ictu kaawo, ŋa ɗiyiiji aman
: « Cokay, ni rasig gamin okiɲco, ni aaɗiɲciŋ.
Nin gay yaa gase maa ? » 28 Iisa ɗiyiico
aman : « Ka seener nu kaawaako, ya kiɗ
newis marbinto, nun *Roŋ gemor yaa goye
ka seesdu ka *darjiner. Kar kuŋ kuuk orok
iŋ seer aaɗintu gay, kuu goye ɗo seesna
ku sultan, kuu ɗukume seriine ɗo tamba
ta orok iŋ seer ta gee ku Israyeel. 29 Ya
gem kaak rasig geriy, siŋtay, aginiyji, koogi-
nay wala morginay ɗo saan tanto, ŋaa gase
dakin pak miya. Ho ŋaa gase pey goye ka
gaasɗo. 30 Gee dakina kuuk ogir diŋka yaa
ɗake aaro ho dakina kuuk aaro yaa ogire. »

20

Daŋil ta mee jineendi iŋ gay riyoy

1 Iisa kaawtu pey aman : « Cokiyoŋ, naako
gaare *Meennaw ta Buŋdi taar ar maa. Gin
mee jineendi rakki kaak amil bariye gay
riyor iŋ kawtir wer dugus-dugus a ŋu ɓaa
gine riy ɗo jineenji. 2 Ŋa gastu gee, ŋu
deetu kaawco a ŋaaco kappiye ar kaak ŋu
kappiygiy eel ta riyor, kar ŋa ɲaamiig ɗo
jineenji. 3 Ŋa amiltu pey iŋ pat parrika ta
kawtira ho ŋa gastu gay riyor ku pey ɗo
wer ka berel ka helliner. Ŋu goy maalan
di. 4 Ŋa kaawiico aman : " Kuŋko oki, ɓaaŋ
ginoŋ riy ɗo jineendu ho naako kappiye
maan kaak yaako kuuniye. " 5 Hiyya, ŋu
ɓaawtu. Kar mee jineendi-ak amiltu pey
iŋ yiriyo ho ŋa ɲaamiig pey ɗo jineenji ŋuur
kuuk goy maala-aku. Iŋ pat subba oki, ŋa

* **19:4-5** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 1.27. † **19:12** 'ticgu' : Werin daariɲ, ŋu kaawa a 'kircigu'. ‡ **19:19** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 20.12-16, Deteronoom 5.16-20, Lebitik 19.18.

gintu pa. 6 Ba aaro, ŋa amiltu pey iŋ pat beey ta maako. Ŋa gastu pey gee goy maalan di ɗo wer ka berel-aka. Ŋa indiig aman : " Maa di ku eeliy ɗo wer-aŋ di bal riyo ? " 7 Ŋuur gay telkiiji aman : " Di gem dakinti kollo ɗo riyor-ak gay ! " Ŋa ɗiyiico aman : " Di ŋaar-ak, kuŋko oki ɓaaŋ ginoŋ riy ɗo jineendu. "

8 « Min pat gale, mee jineendi kaawiiji ɗo gay kappiye gurusdi aman : " Kolig gay riyor ho ay gem di, kappiyiy ar kaak ŋu kappiygiy eel ta riyor. Tees ja iŋ ŋuur kuuk as ba aaro, kar kii gaase iŋ kuuk as awalle. " 9 Hiyya, ŋuur kuuk tees riy iŋ pat beey ta maako-ak astu, ho ay gem di, ŋa kappiyiiji ar eel ta riyor. 10 Ŋa kappiyiit ɗo ay gemo nam ŋa ottu ɗo ŋuur kuuk as awalle. Ŋuur gay pakira a wal ŋaaco kappiye dakin paka. Kar ŋuur oki, ŋa kappiyco ar ta eeɲco di. 11 Min ŋa kappiyiico, aditco nigtu iŋ mee jineendi 12 ho ŋu kaawiiji aman : " Ŋuur-aŋ kat as ba aaro ho ŋu gin riy pat rakki di. Nin-aŋ taaɓiy iŋ riyo, ni icit pat ɗo kayni nam ni eeltu. Kar kat ki kappiyinti sawa di ! " 13 Kar mee jineendi-ak telkiiji ɗo minninco rakki aman : " Gem kol royay, nun tiyaacinno. Gi kaaw ja a naaɲ kappiye tamma rakki ɗo eeloɲ wal maman ? 14 Icig gurusjiŋ ho ɗeettu ! Ya nu raka kappiye ɗo ŋaar kaak as ba aaro ar kaak nu kappiyiijiŋ lociŋ, taar-an isgicinno. 15 Nu gin botol taat naa gine maan kaak nu rakiy iŋ gurusdu wal nu ginno ? Wala ki giniit hasuudinaw-aŋ asaan nu selleɲ ? " » 16 Kar Iisa kaawtu pey aman : « Paa ko, gee kuuk aaro yaa ogire ho kuuk ogire yaa ɗake aaro. »

Kaaw ta subbiŋkar ta Iisa ɗo bi ka muutuy iŋ nooyiŋji
(Maark 10.32-34, Luk 18.31-34)

17 Min ŋaar-ak, Iisa coontu Zeruzaleem. Wiktin taat ŋu ɓaayiyo, ŋa koliig maajirnay kuuk orok iŋ seer keeco di ho ŋa kaawiico aman : 18 « Cokiyoŋ, diŋ gi ɓaa Zeruzaleem. Anner ko, nun *Roŋ gemor, ŋuun berin ɗo pise ku agindaw ku gay satkiner ho iŋ agindaw ku gaanuundi, ŋuu dee kaawco a ŋuun deendu. 19 Kar ŋuun berin pey ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo, ŋuudu samtiye, ŋuun koocin iŋ korɗiŋgo ho ŋuun ɗoodîn ka etor. Kar yiriy ta subbiŋkar gay, naa nooye. »

Inde ka ataɲ Zaak iŋ Yaaya
(Maark 10.35-45)

20 Min ŋaar-ak, daaciy ta Zebede siɲjiiji moota ɗo Iisa iŋ kooginti kuuk seer-aku. Kar ta dersitu ɗo uŋji asaan ta raka indiŋ maanna. 21 Iisa gay indiit aman : « Ka raka maa ? » Taar gay aman : « Baaɲor ja, wiktin taat ki asiy teen *Meennuwiɲ, nu raka a kooginar kuuk seer-aŋ, rakki yaa goye ɗo meedaɲ ho rakki gay ɗo ɲugilaɲ. » 22 Iisa telkiico aman : « Kuŋ bal ibine baay ta maan kaak ku indiy-aka. Kuu gedire seen *kordindi ta taaɓiner taat naa see-anta walla ? » Ŋuur gay aman : « Hii, nii gedire. » 23 Iisa telkiico aman : « Ka seener, kuu ase see min ɗo kordindir ta taaɓiner-ata. Kar ɗo goye kaak ɗo meedar wala ɗo ɲugilal gay, nun ginno botol ta naa beriɲji. Werin ŋuur-ak, Tanni kat siyiig ɗo ŋuur kuuk ŋa doɓtu. »

24 Min maajirna kuuk orok doriit kaawco-at, ŋu dapiɲiico ɗo siŋta kuuk seer-aku. 25 Hiyya, Iisa koliig okiɲco ho ŋa kaawiico aman : « Ku iban kadar meennay ku duniiner hokumiyaag geeɲco iŋ guwaane ho aginduwco goyaaco ɗo kayco. 26 Kar lokoŋ gay, ta ginaaɗo pa. Minninko ya gem kaak raka gine tatkaw, illa ŋaa gineɲ ja ar gay riyko, 27 ho ya minninko rakki raka ogire, illa ŋaa gineɲ ja ar ɓerriko. 28 Ansii ko, nun Roŋ gemor, nu bal ase a gee yaadu gine riyo. Nun as a naa gine riy ɗo geemir, naa bere zir ɗo ŋuur kuuk goy ɗo zunuubinnar a gee dakina yaa gase jile. »

Coole ka noolin seera
(Maark 10.46-52, Luk 18.35-43)

29 Iisa iŋ maajirnay amiltu min geeger ka Zeriiko, ŋu ɓaayiy Zeruzaleem ho gee dakina aaɗiiga. 30 Ɗo wer-ak, gin noolin seer kuuk goy ɗo bit ka botildi. Ŋu dortu a Iisa bira min eɗe ho ŋu teestu koole raɗa aman : « Gem kol *Rabbinni, *Roŋ ka Dawuud, tal aminduwni ! » 31 Gee kuuk dakin-ak gay awɲiico aman : « Ha', bugumoŋ ! » Kar ŋuur gay jaalaat pey gaayco aman : « Gem kol Rabbinni, Roŋ ka Dawuud, tal aminduwni ! » 32 Iisa peytu, ŋa koliigu ho ŋa indiig aman : « Ku raka naako gine maa ? » 33 Ŋuur gay telkiiji aman : « Gem kol Rabbinni, pilniig odinni ! » 34 Iisa taliit aminduwco ho ŋa diiriig odinco. Ek di odinco piltu ho ŋu teestu aaɗiŋji.

21

Uŋje ka Iisa Zeruzaleem ar Sultan
(Maark 11.1-11, Luk 19.28-40, Yaaya 12.12-19)

1 Wiktin taat Iisa iŋ maajirnay ɓaawtu moota iŋ Zeruzaleem, ŋu ottu ɗo koot ka Olibiyennar, moota iŋ hellin rakki taat ŋu koliy Betpaze. Ɗo wer-ak, Iisa tabirtu maajirnay seera 2 ho ŋa ɗiyiico aman : « Ɓaaŋ ɗo hellin ta goy uŋda antare. Ya ku ote, kuu gase ɗurkila ɗuune iŋ roŋti. Ipironta ho iyonduuta iŋ roŋti. 3 Ya waan indaako a maa di ku ipiriit ɗurkil-anta, telkoŋji aman : " Ŋa *Rabbin kat rakaata. " Ek di ŋaako rasiŋko kuudu iyinti. »

4 Ta kuuniytu ampa-aŋ a kaaw taat nabiiɲce kaawtu awalle astu ɗo werti aman :

5 « Kaawoɲco ɗo gee kuuk ɗo geeger ka
*Siyon aman :
Taloŋ, sultinko asaako,

Ŋa dalulle ho ŋa n̲ep ɗurkila,
ka seener, ŋa n̲ep roŋ ka ɗurkilal. »*
6 Maajirna-ak ɓaawtu ho ŋu gintu ar kaak
Iisa kaawiico. 7 Ŋu iyiijit ɗurkila iŋ roŋti, ŋu
siddiyiig iŋ kesuunco ho Iisa n̲eptu kuwa.
8 Gee dakina ɗeeriit kesuunco ɗo botildi.
Daariŋ gay, yiimtu tapar ku atiydi ho ŋu
leeyiig ɗo botildi.† 9 Gee kuuk jaawa ɗo uŋji
ho kuuk aaɗaaga kooliy aman :
« Hozanna, *Roŋ ka Dawuud !
Barkin ɗo ŋaar kaak asa iŋ siŋ ku Rabbine !
Hozanna, ozilinteŋ Buŋte
kaak goy kuwa ka samaaner ! »‡
10 Wiktin taat Iisa uŋjiy Zeruzaleem, gee
ku geegirdi okiŋco gina yik-yik. Ŋu indiy
ziŋkico aman : « Ŋaar-aŋ gay maa gemira ?
» 11 Gee kuuk dakin-ak telkitu aman : « Ŋa
Iisa, nabiiŋce kaak min geeger ka Nazareet,
kiɗ ka Galile. »

Iisa ɗo ger ka Buŋdi
(Maark 11.15-19, Luk 19.45-48, Yaaya 2.13-22)

12 Min pa-ak, Iisa uŋjitu ɗo *ger ka Buŋdi
ho ŋa teestu atkiŋ okiŋco kuuk suugiya atta-
aku. Ŋa akiliicog taabulnico ku gee kuuk
maka gurus ho iŋ seesna ku gee kuuk su-
ugiya ammaamna. 13 Ŋa kaawiico aman :
« Kitamne kaaw aman : “ Gerir, ŋaar ger
ka salaaner. ”§ Kar kuŋ gay ginig ger ka
kokiniydi. »
14 Wiktin taat Iisa goy misa ɗo ger ka
Buŋdi-ak, noolna iŋ mersina asiiji ho ŋa
cooliigu. 15 Agindaw ku gay satkiner iŋ
ku gaanuundi dapiŋtu min ŋu taliig gamin
kuuk ajbay Iisa giniyo, iŋ koogin kuuk koola
ɗo ger ka Buŋdi aman : « Hozanna, barkin
ɗo *Roŋ ka Dawuud ! » 16 Ampaa ko, ŋu
kaawiiji ɗo Iisa aman : « Ki cokiyiit kaawco-
ata ? » Iisa telkiico aman : « Hii, nu cokiyta.
Ho ɗo Kitamner ŋu kaaw aman :
“ Buŋni, ki giniy nam koogin ku n̲aaɗa oki,
oziliika yaa amile min ɗo biŋkico.
Ho ŋuur kuuk siya misa buw sa yaaŋ ozile.
”*
Kaaw-an, ku bal garkiyin yiriy rakki walla ?
» 17 Min pa-ak, Iisa uctu ho ŋa rasiigu. Ŋa
ɗeettu min ɗo geeger ka Zeruzaleem ho ŋa
daktu wal Betani.

Iisa iŋ et ka waaɗo
(Maark 11.12-14, 20-24)

18 Min wer waltu, Iisa yeeptu ɗo geeger ka
Zeruzaleem ho mey gay diyaaga. 19 Ŋa taltu
et kaak ŋu kolaag *pigiye ɗo bit ka botildi ho
ŋa ɓaawtu ɗo baay. Ŋa kociltu, kar ŋa bal
gase yoo roŋo, illa tapar di. Ŋa kaawiiji ɗo et-
ak aman : « Kiŋke-aŋ wiyaaɗo pey yoo roŋo
! » Min ŋa kaawtu pa-ak, ta bite-aŋ di et-ak
aaytu yarap. 20 Min maajirnay taliig et aaye-
ak, ŋu ajbiytu tak-tak. Kar ŋu indiig Iisa
aman : « Maman et-aŋ aaytu koɗok ampa
? » 21 Iisa gay telkiico aman : « Ka seener
nu kaawaako, ya ku gin imaan ho aditko
seerro-ak, kuu gedire giniŋ maan kaak nu
gintu ɗo et-aŋka ho kaak pak ŋaar-aŋka oki.
Kuu gedire kaawe ɗo damba-an aman : “
Ucu, ɓaa gal ɗo barrer ! ” Ek di Buŋ yaa
jaŋkinti. 22 Ay maan kaak ku indiy iŋ imaan
min ɗo Buŋdi, ŋaako beriŋji. »

Izinne ta Iisa asa min momo ?
(Maark 11.27-33, Luk 20.1-8)

23 Min ŋaar-ak, Iisa uŋjitu ɗo ger ka Buŋdi
ho ŋa teestu garkiye gee. Kar agindaw
ku gay satkiner iŋ *aginay ku Yuudinnar
ɓaawiiji ho ŋu indiig aman : « Waa berjiŋ
botol taat ki giniig gamin-aŋku ? Izinne-an,
ki gasit min momo ? » 24 Iisa gay telkiico
aman : « Nun oki yaako indiŋko maanna iŋ
kaaw rakki di. Ya ku telkidu, naako gaariŋ
waan kaak beraadu botol taat nu giniig
gamin-aŋku. 25 Waa n̲aamig Yaaya-Batist a
ŋaa *batiziye gee ? Ŋa Buŋ wala ŋu geen di ?
» Kar agindaw-ak teestu meele benannico
aman : « Kar giiji telkeŋ kat a maa ? Ya gi
telkiji a ŋa Buŋ kat n̲aamga, ŋaate indinte
pey aman : “ Maa di ku poociit kaawoy ?
” 26 Kar ya gi telkiji aman : “ Ŋu geeŋ kat
n̲aamga, ” ŋaar-ak, paa gee kuuk dakin-aŋ
yaate uce, asaan okiŋco pakira a Yaaya, ŋaar
nabiiŋce. » 27 Hiyya, ŋu telkiiji ɗo Iisa aman
: « Ni ibanno waan kaak n̲aamga. » Kar Iisa
gay kaawiico aman : « Di ŋaar-ak, nun oki
gaaraakonno waan kaak berdu botol taat
nu giniig gamin-aŋku. »

Daŋil ta koogin seera

28 Min pa-ak, Iisa kaawiico aman : «
Pakiroŋ ɗo daŋil taat naako dele-anta : Gin
gem rakki, kooginay seera. Ŋa kaawiiji ɗo
roŋji kaak aawo aman : “ Yiriyta-aŋ, ki ɓaa
gine riy ɗo jineendi. ” 29 Kar roŋji-ak gay
telkiiji aman : “ Ha’a, nu ɓaaɗo. ” Kar ba
aar gay, ŋa moyiit kaawoy-ata ho ŋa ɓaawtu.
30 Kar tacco kaawiiji pey ɗo aaroy a ŋa ɓaa
gine riy ɗo jineendi. Ŋaar gay telkiiji aman
: “ Hii baaba, naa ɓaawe ! ” Kar ŋa
ɗaktu. » 31 Kar Iisa indiig agindaw ku gay
satkiner iŋ *aginay ku Yuudinnar-ak aman :
« Kaawondu ja, min koogin kuuk seer-aŋ, ka
moo ginit riy taat tacco gaariico-ata ? » Ŋuur
gay telkiiji aman : « Ŋaar kaak aawo-aka.
» Hiyya, Iisa kaawiico aman : « Ka seener
nu kaawaako, gay obe miirir iŋ azbinna
yaako ogire ɗo *Meennaw ta Buŋdi. 32 Ka
seener gay, Yaaya-Batist asko gaar botol taat

* **21:5** Wer ka gase kaawor ɗo Zakariya 9.9. † **21:8** Ɗo aadinco, ya ŋu raka karmiye gemo, ŋu ɗeeriit kesuunco ho iŋ tapar ku atiydi ɗo botol taat gem-ak aaɗiyo. ‡ **21:9** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 118.25-26. § **21:13** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 56.7. * **21:16** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 8.3.

samaane ho kuŋ gay bal icin kaawoy. Kar azbinna iŋ gay obe miirir gay icta. Ku taliig iŋ odinko maan kaak ŋa gintu, kar iŋ taar-an oki, ku bal nedimin pikirriko ho ku bal icin kaawoy. »

Daŋil ta gay gooye jineendi kuuk jookumo
(Maark 12.1-12, Luk 20.9-19)

33 Iisa kaawtu pey aman : « Cokiyoŋ, naako dele daŋil ta pey. Gin mee jineendi rakki. Ŋa taattu atay kuuk ŋu koliy *biɲ ɗo jineen-aka ho ŋa ŋaamiig iŋ kelel†. Ŋa siytu dukitka taat ŋuu miyiɲ roŋ ku atiydi-aku. Kar ŋa pintu ger bolok a ŋuu coke kuwa ŋuu gooyiɲji. Hiyya, ŋa rasig jineen-ak ɗo gee daariɲ a ŋuu gooyiɲji ho ŋa ɗeettu marti. 34 Ɗo wiktin taat roŋ-ak nee, ŋa ɲaamtu gay riyoy ɗo gee kuuk gooyaag jineen-ak a ŋuuji berin haginey. 35 Kar gay gooyindi-ak obiig gay riyor-aku. Ka rakki ŋu koociiga, ka seeriŋkar ŋu deeyiiga, kar ka subbiŋkar gay ŋu dawig iŋ dambay, nam ŋaar oki mattu. 36 Kar mee jineendi-ak ɲaamtu gay riyor ku pey, dakin pak kuuk awalle. Kar ŋuur oki, gay gooyindi-ak giniig ar kaak ŋu giniig eeɲco ku awalle. 37 Ba aaro, mee jineendi ɲaamiicog roŋji. Ŋa kaawiy ɗo adiy aman : “ Roŋdu-aŋ, ŋuu karmiyiŋji. ” 38 Kar min gay gooyindi-ak taliig roŋji ɓaaco-ak, ŋu kaawtu benannico aman : “ Taloŋ, aŋkar ko kaak ya tacco mate, jineen yaaji ɗake. Asoŋ, daanteŋga, kar jineen yaate ɗake lote ! ” 39 Hiyya, ɗo wer-ak, ŋu obiiga, ŋu imiliig kara min ɗo jineendi ho ŋu deeyiiga. »

40 Min pa-ak, Iisa indiig gee kuuk cokiyaaga-ak aman : « Ya mee jineendi kat as gay, ŋaa giniɲco maman ? » 41 Ŋuur gay telkiiji aman : « Ŋuur gee kuuk gelbinco samaanno-aku, ŋaa taaɓiyiɲ ko taaɓiye nam ŋaa deeɲco. Kar ŋaa beriɲ jineen-ak ɗo gee ku pey kuuk yaaji berin haginey ya wiktin ta okidīɲji nece. »

42 Iisa gay kaawiico aman : « Ɗo Kitamner, ŋu kaaw aman :
“ Ŋa dambi kaak gay pinindi accitu,
Ŋaar ko gin dambi kaak taɓ ka gerdi.
Aŋ ko maan kaak Rabbin Buŋ gintu,
Ho ŋa ajbiyinte tak-tak. ”‡
Kaaw-an, ku bal garkiyin yiriy rakki walla ? »

43 Iisa kaawiico pey aman : « Ɗo bi ŋaar-ak ko, Buŋ yaa imilin *Meennuwiy minninko ho ŋaa berin ɗo gee ku pey kuuk yaa gine maan kaak Buŋ rakiyo. 44 [Ay waan kat galji ɗo dambi-aŋka, ŋaa yiime karap-karap, ho ya dambi-aŋ kat galji ɗo gemor gay, ŋaa rigiɲinji dagiygay.]§ »

45 Min agindaw ku gay satkiner iŋ *Pariziyenna doriig dele ka daŋlay-at, ŋu ibintu kadar ŋa ceera loco. 46 Min ŋaar-ak, ŋu bariyiy botol taat ŋuu obiɲji, kar gay, ŋu gina kolaw ɗo odin ku geemir, asaan okiɲco ŋu talaag Iisa ar nabiiɲce.

22

Daŋil ta gee kuuk ŋu kolig ɗo iidiner
(Luk 14.15-24)

1 Iisa kaawiico pey ɗo geemir iŋ dele ka daŋlal aman : 2 « Cokiyoŋ, naako gaare *Meennaw ta Buŋdi taar ar maa. Taar ar sultan kaak gin tee ɗo iidin ta obe ka roŋji. 3 Ŋa ɲaamtu gay riyoy a ŋuu ɓaa kole gee kuuk siŋco goya ɗo teendi. Kar ŋuur gay pooce. 4 Min ŋu pooce, ŋa ɲaamtu gay riyor ku pey a ŋuuco kaawe ɗo gee-aŋ aman : “ Jamaɲce*, teendu ŋaar nee ko, nu dapsiyig barkiydu ho mallel kaak neereneere. Gamin okiɲco odinco nece. Asoŋ kate ɗo tee ka obindi. ” 5 Kar ŋuur kuuk ŋu koliy-ak bal icin kaaw-at ɗo aditco. Daariɲ ɗeet ɗo riyniico, daariɲ ɗeet ɗo morginco ho daariɲ gay ɗeet ɗo suuginniico. 6 Kar daariɲ gay obiig gay riyor-aku, ŋu koociig ko kooce nam ŋu deeyiigu. 7 Hiyya, sultan adiy nigtu. Ŋa ɲaamtu askirnay ŋu deeyiig gay dee geemir-aku, ho geegirco sa, ŋu erga. 8 Min pa-ak, ŋa kaawiico ɗo gay riyor aman : “ Tee ka iidin ta obindi ŋaar nee ko. Kar gee kuuk siŋco goy-ak gay bal ture teeɲji. 9 Diŋ amiloŋ ɗo ŋaamiig ta botilniidi ho ay gem kaak kuu ŋaame-ak, kaawoɲji a ŋaa ase tee. ” 10 Hiyya, gay riyor amiltu. Ŋu ɲumiig gee okiɲco kuuk ŋu gastu, ŋuur kuuk samaane iŋ kuuk samaanno oki. Paa ko, ger kaak ŋuu iidiye-ak miintu iŋ gee. 11 Min sultan uɲjitu ɗo wer kaak marti goyiy-ak, ŋa taltu gem rakki kaak bal ise kesuun ta iidiner. 12 Kar ŋa indiig aman : “ Gem kol royay, ki uɲjitu anne bal kesuun ta iidiner-an gay maman ? ” Gem-ak gay bal pile biy. 13 Hiyya, sultan-ak kaawiico ɗo gay riyor aman : “ Gem-aŋ, ɗuunoɲjiig asiɲji iŋ pisiɲji ho accoŋ kara ɗo gondikor. Ɗo wer ka taaɓiner-ak, ŋaa ale ho ŋaa eeyme saaŋji. ” 14 Ampaa di oki, gee dakina, ŋu koliigu, kar kuuk Buŋ doɓtu gay, ŋuur sooɗ di. »

Kappiye ka miirir
(Maark 12.13-17, Luk 20.20-26)

15 Min ŋaar-ak, *Pariziyenna ɓaawtu dee kaawco. Ŋuu bariye botol taat ŋuu obiɲji Iisa iŋ kaawo. 16 Min kaawco mate, ŋu

† **21:33** ‘ŋa ŋaamiig iŋ kelel’ : Werin daariɲ, ŋu kaawa a ‘ŋa ŋaamiig iŋ jaaba’. ‡ **21:42** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 118.22-23. § **21:44** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariɲ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek. * **22:4** ‘jamaɲce’ : Werin daariɲ, ŋu kaawa a ‘jamaangi’. † **22:16** ‘gee kuuk aaɗaag Herood’ : Gee ŋuur-ak kaawa a gee okiɲco yaa kappiye miiri ɗo gee ku Room. Kar Pariziyenna gay ello kapuune.

ŋaamtu maajirinco daariŋ iŋ daariŋ min ŋuur kuuk aaɗaag *Herod.† Gee-ak kaawiiji ɗo Iisa aman : « Gem kol tacco, ni iban kadar ki kaawa seene. Ki garkiya gee iŋ botol ta Buŋɗi taat taɓ. Kiŋ isgicinno iŋ gee kuuk kayco jaale ho ki ginno kolaw ɗo geemir. 17 Hadi kaawniŋ ja, *gaanuunte kaaw a gii kappiye miiri ɗo Sezaar, sultan ka tatik ka Room, wala gi kappiyaaɗo ? » 18 Kar Iisa gay ibinit pikirrico taat samaanno. Paa ko, ŋa telkiico aman : « Taloŋ gee kuuk kaawa iŋ biŋkico di aŋku ! Maa di ku ɗibiidu ? 19 Gaarondu ja tamma ka kappiye miirir-aka ? » Hiyya, ŋu gaariijig tamma-aka. 20 Kar Iisa indiigu aman : « Kaa iŋ siŋ kuuk siir kuwa-aŋ gay ku waa ? » 21 Ŋu telkiiji aman : « Ku Sezaar. » Kar Iisa kaawiico aman : « Di ŋaar-ak, gamin ku Sezaar, beroŋjiig ɗo Sezaar, ho ku Buŋɗi sa, beroŋjiig ɗo Buŋɗi. » 22 Min ŋu doriit kaawoy-at, ŋu ajbiytu tak-tak. Kar ŋu rasiiga ho ŋu ɗeettu.

Kaawo ɗo bi ka nooyindi (Maark 12.18-27, Luk 20.27-40)

23 Yiriy taar-at di, gee daariŋ kuuk ŋu koliy *Sadusiyenna ɓaawiiji ɗo Iisa. Gee ŋuur-ak kaawa a gee ku mate, ŋuur nooyɗo. Ŋu astu indiŋ Iisa aman : 24 « Gem kol tacco, Muusa siir ɗo Kitamner aman : “ Ya gem ob daatko ho ŋa mat bal mico, siŋji yaa obin murgil-ata. Paa kat, taaji wee koogin ɗo siŋji kaak mate. ” 25 Cokay, gin siŋta peesira ɗo ɗatikni. Ka aawo obtu daatko, kar ŋa mattu bal mico. Ampaa ko, ŋa rasiit murgil-at ɗo siŋji kaak aaroy. Siŋji-ak obiita. 26 Min ŋa obta, ŋaar sa mattu. Ka subbiŋkar obiita. Ŋaar oki mattu. Okiŋco, siŋta kuuk peesir-ak obiita ho ŋu siibiytu bal koogina. 27 Min ŋu siibiye, ba aar taar sa menuwti gaastu. 28 Ɗo taaran, kaawniŋ ja, ɗo yiriy ta nooyindi, min kuuk peesir-aŋ, ka moo taa gine daaciy ? Asaan okiŋco-aŋ midiyti ! » 29 Iisa gay telkiico aman : « Kuŋko-aŋ rawte, asaan ku ibanno kaaw ta Buŋɗi wala gudurrey. 30 Ka seener, ɗo yiriy ta nooyindi, ginno pey obe. Gee yaa goye ar *ɗubal ku Buŋɗi kuuk goy ka samaaner. 31 Ɗo bi ka nooyindi, ku bal garkiyin kaaw taat Buŋ kaawiiko-anta wal maman ? Ŋa kaaw aman : 32 “ Nun Buŋ ka Ibraayim, Buŋ ka Isaaka ho Buŋ ka Yakuub. ” »‡ Iisa kaawtu pey aman : « Ŋa Buŋɗo ka gee kuuk mate, kar gay, ŋa Buŋ ka gee kuuk goy mento. » 33 Gee okiŋco kuuk dorit garaaney-at ajbiytu tak-tak.

Gaanuun kaak pakgig okiŋco (Maark 12.28-34, Luk 10.25-28)

34 Min ŋu dortu kadar Iisa gedirco ɗo *Sadusiyennar nam ŋu gedarro pey pile biŋkico-ak, *Pariziyenna ŋumtu a ŋuuji ɓaawe. 35 Min ŋu ote, rakki min agindaw ku gaanuundi ictu kaawo a ŋaaji ɗibe iŋ kaawo. Ŋa indiig aman : 36 « Gem kol tacco, min gaanuun ka Muusa okiŋji-aŋ, ka moo paka ? »

37 Iisa telkiiji aman : « Kii eliŋ *Rabbin Buŋjiŋ iŋ gelbin rakki, iŋ kelmoŋ okintiti ho iŋ pikirreŋ okintiti.§ 38 Ŋaar-aŋ ko gaanuun kaak awalle kaak pakgig okiŋco. 39 Goy pey ka seeriŋkar kaak ar ŋaar-aŋka. Ŋa ɗiya aman : “ Kii eliŋ gijiŋ ar ziŋ ka meeŋjiŋ. ”* 40 *Gaanuun ka Muusa okiŋji iŋ kaawin kuuk nabiinna kaawtu, okiŋco ŋum ɗo kuuk seer-aŋ di. »

Masi iŋ sultan Dawuud (Maark 12.35-37, Luk 20.41-44)

41 Min Pariziyenna goy misa ɗo wer ka ŋumiŋco-ak, Iisa indiig aman : 42 « Ku pakira maa ɗo bi ka Masi ? Ŋaa gine roŋ ka waa ? » Ŋuur gay telkiiji aman : « Ŋaa gine roŋ ka Dawuud. » 43 Iisa indiig aman : « Ya ta as ampa-aŋ gay, maa di Ruwwin ta Buŋɗi ŋaamig Dawuud, ŋa koliig a “ Rabbine ” ? Ka seener, Dawuud kaaw awalle aman :

44 “ Rabbin Buŋ kaawji ɗo Rabbiner aman :
As goy ɗo meedar
nam wiktin taat naaco gedire ɗo adineŋ,
ŋuu gine wer ka lee asiŋjiŋ. ”†

45 Kar ya Dawuud kat kolaag Masi a “ Rabbiner ”, di maman ŋaa gine roŋji ? » 46 Ɗo wer-ak, waanco rakki sa balji gedire telke yoo maanna. Min yiriy taar-at, ŋu cimtu kayco cat, yoo waan sa indigigɗo pey.

23

Ɗo gaayiyco agindaw ku Yuudinnar (Maark 12.38-39, Luk 11.43-46, 20.45-46)

1 Min ŋaar-ak, Iisa kaawiico ɗo maajirnay iŋ gee kuuk dakin-ak aman : 2 « Agindaw ku gaanuundi iŋ Pariziyenna, Buŋ berco riy a ŋuu gaare baay ta gaanuun ka Muusa ɗo geemir. 3 Ampa-ak, karmiyon kaawco ho ginoŋ ay maan kaak ŋu kaawiiko. Kar gay, dakoŋ icenno botilco, asaan goyiŋco turro iŋ taat ŋu gaariy ɗo geemir. 4 Ŋu ɗuun gor oom aale ho ŋu diyiit ɗo geemir. Kar ŋuur maaniico gay, ŋu gaayɗo gee tak-tak iŋ icile ka gor-ata. 5 Riyco okintit taat ŋu giniy-at, ŋu rakiy a gee yaa taliŋco di. Gamin kuuk ŋu ɗuuniy a ŋu rawtaagɗo Buŋ, ŋu ginaag aginda. Ho batik sa, ŋu isa kuuk gin gamin ciilay-ciilay. 6 Ya ŋu kolig ɗo teendi, ŋu doɓa werin kuuk taɓ ho ɗo geray ku salaaner, ŋu el goye uŋda. 7 Ŋu el a gee yaaco ooye iŋ karaamine ɗo werin kuuk gee ŋumiyo ho ŋu el pey a gee yaa kolguwiŋ a “ *Rabbine

‡ **22:32** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 3.6. § **22:37** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 6.5. * **22:39** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 19.18. † **22:44** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 110.1.

”. 8 Kar kuŋ gay, ya ŋu kolaako a “ Gem kol Rabbiney ”, dakoŋ ooyenno, asaan kuŋ okiŋko siŋta di, ho Rabbinko sa, ŋaar rakki di. 9 Ɗo kiɗar, dakoŋ kolenno gemo a “ Takko ”, asaan Takko ŋaar rakki di ho ŋa goy kuwa ka samaaner. 10 Ya ŋu kolaako a “ Gem kol tatkaw ” oki, dakoŋ ooyenno. Asaan Tatkuwko, ŋaar oki rakki di : ŋaar ko Masi. 11 Kaak tatik minninko yaa gine gay riyko. 12 Kaak jaala kaay ɗatik geemir, Buŋ yaa oniŋji, ho kaak ona kaay gay, Buŋ yaa jaaliŋji.

13 « Ɗo gaayiyko, kuŋ agindaw ku gaanuundi iŋ kuŋ Pariziyenna. Kuŋ kuuk kaawa iŋ biŋkikon di ! Ku toɗaat botol ta *Meennaw ta Buŋdi ɗo geemir. Ka seener, kuŋ maaniiko uŋjaaɗo ho ku rasaaɗo ŋuur kuuk raka uŋje.

14 [« Ɗo gaayiyko, kuŋ agindaw ku gaanuundi iŋ kuŋ Pariziyenna. Kuŋ kuuk kaawa iŋ biŋkikon di ! Ku sokaacog gamin ku murgilgildi ho pey ɗo salaankon sa, ku osa kaawin dakina a paa kat gee yaako oziliŋko. Ɗo bi ŋaar-ak ko, seriin taŋko yaa gine raɗ paka.]*

15 « Ɗo gaayiyko, kuŋ agindaw ku gaanuundi iŋ kuŋ Pariziyenna. Kuŋ kuuk kaawa iŋ biŋkikon di ! Ku aaliig barrinay ho ku jaawiig adiy ka kiɗar okiŋji a kuu gase gem rakki kaak yaa ice abaadinko. Kar ŋaar kaak ic kaawko gay, ku giniig a gem-aŋ tur ka aki pakgiko.

16 « Ɗo gaayiyko, kuŋ noolna gay ɗaaŋe noolnal-aŋku ! Ku ɗiya aman : “ Ya gem looga iŋ *ger ka Buŋdi, taar-at tiyaaɗo. Kar ya gem looga iŋ daabne ka ger ka Buŋdi gay, taar-at yaa tee. ” 17 Hey, taloŋ kat oliyay ho noolna-aŋku ! Kaawondu ja, maa kaak tatik paka : daabne kaak ɗo ger ka Buŋdi wala ger ka Buŋdi kaak ginaag daabne *cawar ? Ŋa ger ka Buŋdi kat paka wal maman ? 18 Ku kaawiy pey aman : “ Ya gem looga iŋ wer kaak ŋu giniy *satkin ɗo Buŋdi, taar-at tiyaaɗo. Kar ya ŋa looga iŋ maan kaak ŋu bertu satkin-ak gay, taar-at kat yaa tee. ” 19 Hey, taloŋ kat noolna-aŋku ! Kaawondu ja, maa kaak tatik paka : ta satkin taat ŋu giniy kat paka wala ŋa wer kaak ŋu giniy satkine kaak ginaat satkin cawar kat paka. Ŋa wer kaak ŋu giniy satkin kat paka wala maman ? 20 Ya gem looga iŋ *wer ka satkiner-aka, ŋa looga iŋ ŋaara ho iŋ gamin okiŋco kuuk ŋu leetu kuwa. 21 Ya gem looga iŋ ger ka Buŋdi-ak, ŋa looga iŋ ŋaara ho iŋ Buŋ kaak goy atta. 22 Ya gem looga iŋ samaane, ŋa looga iŋ sees ka Buŋdi ho iŋ meeŋji kaak goyji kuwa.

23 « Ɗo gaayiyko, kuŋ agindaw ku gaanuundi ho iŋ kuŋ Pariziyenna. Kuŋ kuuk kaawa iŋ biŋkikon di ! Ku bera zakaane ɗo Buŋdi min tapar kuuk ɗo jineendi, ŋuur kuuk ɗiyaw ho kuuk aawa gala. Ku karmiygig gaanuun iŋ gamin ar ŋuur-aŋku, kar kaawin kuuk taɓ pak gay, ku rasgu : ɗukume ka seriiner kaak ɗo botiliy, selliŋkaw taat ɗo geemir ho iŋ imaan ta ɗo Buŋdi. Zer ŋuur-aŋ ko kuuk kuu gine paka, ho ŋuur kuuk ɗak gay, dakoŋ aaniŋcoɗo. 24 Kuŋ noolna gay ɗaaŋe noolnal-aŋku ! Ku iban cille† pitpiɗiŋ min ɗo amiydi, kar sando ku siɗa lokkam !

25 « Ɗo gaayiyko, kuŋ agindaw ku gaanuundi ho iŋ kuŋ Pariziyenna. Kuŋ kuuk kaawa iŋ biŋkikon di ! Ɗawkinko iŋ parkikko, ku acaag arirco samaane. Kar aditco gay, ku tooygigɗo. Ampa-ak, aditko miin iŋ gamin ku kokinaw ho iŋ gamin kuuk gelbinko rakiyo. 26 Hey, Pariziyeŋce kaak nool-aŋka ! Tooyit ja adti ka ɗawkar samaane, paa kat aarti oki yaa gine wayar.

27 « Ɗo gaayiyko, kuŋ agindaw ku gaanuundi ho iŋ kuŋ Pariziyenna. Kuŋ kuuk kaawa iŋ biŋkikon di ! Ku ar maggan kuuk ŋu ooyco maan portiko min kara. Ya ki talaag min kara-ak, ŋu samaane. Kar atta gay miin iŋ kaas ku gee kuuk mate ho iŋ ay gamin kuuk zooɗe. 28 Kuŋko oki, ɗo uŋco ka geemir, ku gaara ziŋkiko a ku goy iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋdi. Kar ta aditkoŋ gay keetiti ho ta miin iŋ gamin ku jookumo.

29 « Ɗo gaayiyko, kuŋ agindaw ku gaanuundi ho iŋ kuŋ Pariziyenna. Kuŋ kuuk kaawa iŋ biŋkikon di ! Ku siy maggan aginda ɗo nabiinna ku awalle, ho pey, ɗo ŋuur kuuk goy selleŋ ɗo uŋji ka Buŋdi gay, ku siiriig magginco samaane. 30 Kar ku kaaw aman : “ Ya nin kat goy ɗo wiktin taat aginiyni deeyiig nabiinna, ni gediraaɗo dee kaawni iŋ ŋuura nam nii miŋe baarco. ” 31 Ansi-ak, kuŋ maaniikoŋ di imil bayko a ku kooginco kuuk gee kuuk deeyiig nabiinna ! 32 Di ŋaar-ak, riy taat aginiyko teestu-at, gaasonta ! 33 Kuŋ kuuk ar aalin-aŋku ! Kuŋ koogin ku koosinar‡ ! Kuu gine maman, kuu pake min ak ta ba oole ? 34 Ɗo bi ŋaar-aŋ, cokiyoŋ, naako ŋaame nabiinna, gee kuuk iban kaawna ho agindaw ku gaanuundi kuuk taɓ. Kuu aaɗiŋ gee-ak geeger iŋ geeger kuu obiŋco. Ya ku obgu, daariŋ, kuu deeŋco, daariŋ, kuu ɗoodiŋ ka atiydi, ho daariŋ gay, kuu koociŋco ɗo geriyko ku salaaner. 35 Ampa-ak, ɗo gaayiyko, gee okiŋco kuuk aginiyko miŋtu baarco awalleaŋku, min Abeel kaak selleŋ ɗo uŋji ka Buŋdi yoo Zakariya roŋ ka Baraaki. Zakariya-ak,

* **23:14** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek. † **23:24** ‘cille’ : Werin daariŋ, ŋu kaawa a ‘miye’. ‡ **23:33** ‘koosinar’ : Werin daariŋ, ŋu kolaag a ‘koriŋgi’.

ku deeyiig ɗatik taat iŋ ger ka Buŋdi ho iŋ wer kaak ŋu giniy satkine. 36 Ka seener nu kaawaako, muut ta gee okiɲco-aŋ yaaco gagire ɗo gee ku diŋka ! »

Iisa iŋ gee ku Zeruzaleem
(Luk 13.34-35)

37 « Tuɓina, tuɓina, gee ku Zeruzaleem, kuŋko kuuk daggig nabiinna, ho ŋuur kuuk Buŋ ɲaamiiko oki, ku zeergig iŋ dambay nam ŋu matiyo. Dees minaw, nu ictu niyin a naako ɲuminko, kuŋ gee ku Zeruzaleem, ar kokir taat gootig roŋti iŋ gezgirti. Kar kuŋ gay pooce ! 38 Di ŋaar-ak, goyiro iŋ gerko. 39 Ka seener nu kaawaako, ku talaanno pey tak-tak nam yiriy taat kuu asiy kaawe aman : “ Rabbin Buŋ yaa barkiyiŋ ŋaar kaak as iŋ siŋ kuɲji ! ”§ »

24

Ɗime ka ger ka Buŋdi
(Maark 13.1-2, Luk 21.5-6)

1 Min ŋaar-ak, Iisa amiltu min ɗo *ger ka Buŋdi. Wiktin taat ŋa ɗeetiyo, maajirnay ɓaawiiji moota ho ŋu kaawiiji aman : « Gem kol tacco, tal ja samaanaw ta ger ka Buŋdiaŋka. » 2 Kar Iisa gay telkiico aman : « Hii, ku talaag ger-aŋka ? Ka seener nu kaawaako, wiktin yaa ase taat ŋaa ɗime, yoo dambi rakki kaak ŋu diytu ɗo giji sa goyaaɗo. »

Gamin kuuk gaara gaase ka duniiner
(Maark 13.3-13, Luk 21.7-19)

3 Min pa-ak, Iisa coktu ka koot ka Olibiyennar ho ŋa goytu. Maajirnay ɓaawiiji keeco ho ŋu indiig aman : « Gem kol tacco, kaawniɲ ja, gamin-aŋ yaa ase kimin ? Ho kaawniɲ maan kaak yaani gaare asiɲiŋ ho iŋ gaase ka duniiner. » 4 Iisa gay telkiico aman : « Yaman pakiroŋ, dakoŋ rasenno ziŋkiko ŋuuko jagiŋko. 5 Gee dakina yaa ase iŋ siŋdu ho ŋuu kaawe aman : “ Ŋa nun ko *Masi ! ” Ŋu asa rawte gee dakina min ɗo botilco ta samaane. 6 Moota ho serek ku asa dore gee kaawa ɗo bi ka gartar. Yaman, dakoŋ barjilenno. Ka seener, gaminaŋ yaa aseɲ ja, kar duniin gay gaasaaɗo misa. 7 Darre iŋ darre asa taasiɲe ho sultan iŋ sultan oki asa taasiɲe. Meya yaa uɲje ɗo werin daariɲ ho kiɗ asa azire. 8 Ar kaak daatik aawiy atti ka weendi, gamin okiɲcoaŋ sa gaara kadar gaase ka duniiner gaaye. 9 Gee kuuk ibanno Buŋ yaako yiliŋko ɗo saan tanto. Ŋuuko taaɓiyiŋko ho ŋuuko deeŋko. 10 Ɗo wiktin taar-at, gee dakina yaa rasin imaanco. Ŋuu isine ɗo benannico ho ŋuu yile oki ziŋkico. 11 Nabiinna dakina kuuk raada yaa bayne ho ŋuu jage gee dakina iŋ raadinco. 12 Zunuubinna gaaya gaayen di nam gee dakina, eliɲco yaa gine sooɗa. 13 Kar gem kaak obit imaanji bombo nam ɗo muutuy gay, ŋaa gase jile. 14 Kabarre ta Gala ta *Meennaw ta Buŋdi-at, ŋu asa gaarin ɗo duniin okintiti nam gee ku ay darre yaa dorinti. Kar kat duniin yaa gaaseŋ kate. »

Taaɓin ta dakina
(Maark 13.14-23, Luk 21.20-24)

15 « Gem kaak garkiyaat kaaw-an, ŋaa ibininti ! Ku asa tale gay nigindi kaak Buŋ yiliyo ɗo ger ka Buŋdi. Maanna-ak, nabi Daniyeel kaaw biy. 16 Ya ku talga, gee kuuk goy ɗo geeger ka Zuude, illa ŋuu gaɗe ɗo bayco ku dambiniidi. 17 Waan kaak jammiya kara gediraaɗo unje atta, ŋaa soke gamnay. 18 Ansii di oki, kaak ɗeet ɗo morgoy sa yeepaaɗo geero, ŋaa icin batkoy. 19 Raɗco ɗo daaɗ kuuk iŋ aditco ho kuuk macpi ɗo menaw ŋuur-aku ! 20 Indoŋ Buŋ, gaminaŋ yaa asenno ɗo koyin ku elgol kuuk ku gediraaɗo gaɗe kayko ho ɗo yiriy ta eele ka geeror ! 21 Ka seener, wiktin taat kuu taliɲ maanna-aka, taaɓin yaa gine dakina ɗo geemir pak taat gee aawtu min Buŋ kilgiyiit duniine yoo diŋka. Kar ta ɗeelaaɗo pey tak-tak. 22 Ya Buŋ kat bal peyin taaɓin koɗok, waan pakaaɗo. Kar gay, ŋa peyit koɗok ɗo saan ta gee kuuk ŋa doɓtu. 23 Ɗo mena ŋuur-ak, ya ŋu kaawaako aman : “ Taloŋ, Masi, ŋaar goy anne ! ”, wala aman : “ Ŋaar goy annere ! ”, dakoŋ cokiyiɲcoɗo. 24 Ka seener, gay raadindi dakina yaa ase : daariɲ yaa kaawe a ŋuur ko Masi ho daariɲ a ŋuur nabiinna. Ŋuu gine gamin dakina kuuk ajbay iŋ kuuk gaara gudurrico a ŋuu jage gee. Ŋuu jage yoo ŋuur kuuk Buŋ doɓtu ya ŋuu gedire. 25 Ha’ ! Yaman nun sa miniŋkoŋ ko.

26 « Di ŋaar-ak, ya ŋu kaawaako aman : “ Cokiyoŋ, Masi goy ɗo goosiner ! ”, dakoŋ ɓaanno. Wal ya ŋu kaawaako aman : “ Ŋa cigile-ak anne ! ”, dakoŋ cokiyiɲcoɗo. 27 Ka seener gay, ar buŋ kaak irŋaw cippit min baay yoo gale ka pati, nun *Roŋ gemor oki, naa ase pa. 28 Cokiyoŋ pey, ɗo ay wer kaak maan mattu-ak di, daamarlin paayiyo. »

Yeepe ka Roŋ gemor
(Maark 13.24-27, Luk 21.25-28)

29 « Min mena ku taaɓiner-ak bire,
koɗok di pat yaa mate,
kooy sa ceeraaɗo pey,
kaalin yaa solle min kuwa,
ho gamin kuuk gin gudurre ka samaaner
asa azire.
30 Kar kat, maan kaak gaara asindu ka nun Roŋ gemor yaa bayne kuwa. Gee okiɲco kuuk ɗo adiy ka kiɗar yaa aaye ale. Gee-ak yaan talin nun *Roŋ gemor asa ɗatik ucar iŋ gudurre ho iŋ *darjin okintiti. 31 Perin yaa ale raɗa, kar naa ɲaame ɗubildu ɗo adiy ka kiɗar okiɲji. Ɗubal-ak yaa ɲumiɲ gee kuuk

§ **23:39** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 118.26.

nu doɓtu min ɗo coke ka pati yoo ɗo gale ka pati. »

Daŋil ta et kaak ŋu koliy pigiye
(Maark 13.28-31, Luk 21.29-33)

32 « Cokiyoŋ daŋil ta *pigiye. Ya ku tala
leeginay kat eccaw ho ŋu lee, ku iban ko
kadar kabuŋ gaaye. 33 Ampaa di, kuŋko oki,
ya ku talaag gamin-aŋ asaw, ibinoŋ kadar
nun Roŋ gemor, nu gaay ko ote. 34 Ka seener
nu kaawaako, gee ku diŋka-aŋ mataaɗo di,
gamin-aŋ okiɲco yaa ase. 35 Samaane iŋ
kiɗa yaa sawle, kar kaawnar gay rawtaaɗo
tak-tak. »

Wiktin taat Roŋ gemor yaa yeepe
(Maark 13.32-37, Luk 17.26-30, 34-36)

36 « Kar ɗo yiriy ta moo iŋ pat ta moo naa
yeepe gay, waan ibinaagɗo, wala *ɗubal
ku Buŋdi, wala nun Roŋo. Tatte Buŋ keeji
di iban. 37 Yiriy taat nun Roŋ gemor, naa
yeepe-ak, taa kuuniye ar maan kaak asco ɗo
geemir wiktin ta nabi Nowe. 38 Ka seener,
min wiktin ta amay kuuk dakina bal teeɲ
misa gee, ŋu tiyaw ho ŋu siyaw. Ŋu oba
daaɗi ho gemsico oki, ŋu beriico miday. Ŋu
giniy paa di nam yiriy taat Nowe uɲjitu ɗo
markab ka tatiko. 39 Wiktin taat ŋu giniy
paa di-ak, amay paaytu ho teeyiig okiɲco.
Ɗo yeepe ka nun Roŋ gemor oki, ta asa gine
pa. 40 Ɗo wiktin taar-at, ya gee seer gawna
ɗo morginco, ka rakki ŋuu iciɲji ho ka rakki
ŋuu rasiɲji. 41 Ya daaɗ seer eygaw, ta rakki
ŋuu icinti ho ta rakki ŋuu rasinti. 42 Di ŋaar-
ak, goyoŋ mento, asaan ku ibanno yiriy ta
moo *Rabbinko yaa yeepe.

43 « Diyoŋ ɗo kayko samaane : ya mee
gerdi kat iban wiktin taat kokin yaa ase iŋ
aando, ŋaa goye mento ho ŋa rasaagɗo ŋaa
ɗobe jolo. 44 Ɗo bi ŋaar-ak, kuŋko oki, siyoŋ
ziŋkiko, asaan ku ibanno wiktin taat nun
Roŋ gemor, naa yeepe. »

Gay riyor kaak selleɲ iŋ kaak jookumo
(Luk 12.41-48)

45 « Ampa-aŋ gay, kuuniyoŋ ar gay riyor
kaak selleɲ ho neenduwo. Ŋaar di kaak mee
gerdi yaa diyiɲji a ŋaa tale ɗo kaay ka geriy.
Kar ya wiktin nece, ŋaa bere tee ɗo gee kuuk
ŋu giniy riy sawa. 46 Nu kaawaako, galal
ɗo gay riyor kaak ɗo wiktin taat tatkuwiy
yeepe, ŋaa gasiɲ ŋa ginaat riy-ata. 47 Ka
seener nu kaawaako, gem-ak, tatkaw yaaji
beriɲ gamnay okiɲco ɗo pisiɲji. 48 Kar
gay, ya gay riyor ka jookumo osiig adiy
a tatkuwiy yeepɗo koɗok, 49 kar ŋa teesiy
koociɲ eenji ku riyor, ŋa tiyaw ho ŋa siyaw
nam ŋa ibanno ziy. 50 Ampa-ak, tatkuwiy
yaa ase yiriy taat ŋa ergigɗo ho wiktin taat ŋa
ibingitɗo. 51 Paa kat, tatkaw-ak yaa taaɓiyiɲ
ko taaɓiye ar ŋu taaɓiyiig ŋuur kuuk kaawa
iŋ biŋkico di. Ɗo wer ka taaɓiner-ak, ŋuu ale
ho ŋuu eeyme saaŋco. »

25

Daŋil ta gemsa ku orok

1 Iisa kaawtu pey aman : « Ɗo wiktin
taar-at, *Meennaw ta Buŋdi yaa kuuniye
ar daŋil ta gemsa ku orok kuuk sok lamp-
inco, ŋu ɓaa ŋaamiɲ ɗubil kaak obe. 2 Min
gemsa-ak, kuuk beey neenduway ho kuuk
beey gay oliyay. 3 Ŋuur kuuk oliyay-ak
sokiig lampinco kar ŋu balco ice zaadin ka
sewindi. 4 Kar ŋuur kuuk neenduway gay
sokiig lampinco ho ŋu iciico pey zaadin ɗo
ɗewniico. 5 Ŋu yokiig ɗubile-ak kee. Min
ŋa asɗo koɗok, gemsa-ak teestu goɲce nam
okiɲco wey iciigu.

6 « Iŋ ɗatik aandor, ŋu dortu gem koola
raɗa aman : “ Ha’, taloŋ ɗubil ote ! Amiloŋ
ŋaamoŋga ! ” 7 Min gemsa-ak dortu pa-
ak, okiɲco ŋu niintu ho ŋu biyiig lampinco.
8 Kuuk oliyay-ak indiig eeɲco aman : “ Ya-
man lampinni mataw, beroniɲ ja sooɗ min
sewiŋko-aka. ” 9 Kar kuuk neenduway-
ak telkiico aman : “ Ha’a, ŋa necaatenno
okinte. Ɓaaŋ, dakoŋ giday. ” 10 Ek di kuuk
oliyay-ak ɗeettu gidiye sewe. Wiktin taat
ŋu ɗeete, ɗubil-ak astu aarco. Kar gemsa
kuuk siy ko ziŋkico uɲjitu iŋ ŋaara ɗo wer
ka obindi. Min ŋu uɲje, ŋu ɗiɓiriit botol.
11 Kar ba aaro, kuuk oliyay-ak astu kate. Ŋu
koliy raɗa aman : “ Gem kol tacco, pilni
botol ! ” 12 Kar ɗubil-ak telkiico aman : “
Nu kaawaako seene, nu ibingikonno. ” »
13 Hiyya, Iisa kaawtu pey aman : « Goyoŋ
mento, asaan ku ibanno yiriyo wala pat taat
naa yeepe. »

Daŋil ta gay riyor ku subba
(Luk 19.11-27)

14 « *Meennaw ta Buŋdi-at yaa kuuniye
oki ar gem kaak ɓaa marti. Ŋa koliig gay
riyoy ho ŋa beriicog malley amaanne ɗo
pisiɲco. 15 Ka rakki, ŋa berji tammin beey
ku daabner, ka seeriŋkar, seer ho ka sub-
biŋkar, rakki. Ay gem di ŋa berji uudin
ta gudurrey. Min ŋa beriicog gurus-ak, ŋa
ɗeettu marti. 16 Kar gay riyor kaak gas
tammin beey-ak, koɗok di, ŋa teestu taajire
ho ŋa gastu tammin beey min kuwa. 17 Ŋaar
kaak gas seer-ak oki gintu pa ho ŋa gastu
tammin seer min kuwa. 18 Kar ŋaar kaak gas
tamma rakki-ak gay daktu ecar bee ho ŋa
tiisiig gurus ka gemoy-aka.

19 « Goytu kee, gemco astu min ɗo mar-
tuwiy. Ŋa koliig gay riyor-aku a ŋaa tale
maan kaak ŋu gintu iŋ gurus-aka. 20 Gay
riyor kaak gas tammin beey-ak astu ho ŋa
gaariijig gurus kaak ŋa gastu min kuwa. Kar
ŋa diytu aman : “ Gem kol tacco, aŋ gurus
kaak ki beriidu amaanne ho ka aŋ gay kaak
nu gastu min kuwa. ” 21 Gemoy-ak oziliig
aman : “ Seese, kiŋke-aŋ gay riyor kaak
samaane ho kaak nec naaŋ amniye. Ɗo
gamin kuuk sooɗ-aŋ sa, ki gaar ziɲ kadar

naaŋ amniye ho diŋ gay naaŋ bere kat kuuk dakina. As aacay iŋ nunu. " 22 Ŋaar kaak gas tammin seer-ak astu ho ŋa ɗiytu aman : " Gem kol tacco, aŋ gurus kaak ki beriidu amaanne ho ka aŋ gay kaak nu gastu min kuwa. " 23 Gemoy-ak oziliig aman : " Seese, kiŋke-aŋ gay riyor kaak samaane ho kaak nec naaŋ amniye. Ɗo gamin kuuk sooɗ-aŋ sa, ki gaar ziŋ kadar naaŋ amniye ho diŋ gay naaŋ bere kat kuuk dakina. As aacay iŋ nunu. " 24 Kar ba aaro, ŋaar kaak gas tamma rakki-ak astu ho ŋa ɗiytu aman : " Gem kol tacco, nu ibingiciŋ kiŋ gem toŋgo. Ki seɗaw gamin kuuk ki bal luwiŋco ho ki soka gamin kuuk ki bal suuɗe tiŋgoŋ. 25 Ampaa ko, nu gintu kolaw ho nu dakiig tiis gurusjiŋ. Diŋ gay, ŋaar ko-aŋka, obig maannaŋ. " 26 Kar gemoy-ak kaawiiji aman : " Kiŋke-aŋ gem kaak napkiyaaɗo. Ki zegilo ! Ki iban min awalle oki kadar nu seɗa gamin kuuk nu bal luwiŋco ho nu soka gamin kuuk nu bal suuɗe tiŋgor. 27 Ya ki iban ansi-ak, zer kii leeŋ gurusdu-aŋ ɗo wer ka dummaayner. Ansii kat ya nu yeepe, naa gasiŋ gurusdu wee. " 28 Kar ŋa kaawtu aman : " Icoŋ tamma-ak minniney ho beroŋjiig ɗo ŋaar kaak gin orok-aka. 29 Cokiyoŋ naako kaawe, waan kaak gine, Buŋ yaaji gaaye min kuwa nam ŋaa goye ɗo bidinaw. Kar ŋaar kaak bal gineŋ gay, ka sooɗ kaak ŋa gintu oki, Buŋ yaaji imiliŋji. 30 Kar gay riyor kaak napkayɗo gay, atkoŋ kara ɗo gondikor, ɗo wer kaak ŋu alaw ho ŋu eeyma saaŋco. " »

Seriin ta ba aaro

31 « Wiktin taat nun *Roŋ gemor yaa yeepe ɗo *darjiner iŋ ɗubal okiŋco, nu asiy goye ka seesdu ka sultinnaw. 32 Gee kuuk ɗo adiy ka kiɗar okiŋco asa ŋume uŋtu. Kar naa eeriŋco ar gay gooyindi eergiy tamgi iŋ awgi. 33 Kar naa dibiriŋ tamgi ɗo meedar ho awgi gay ɗo ŋugilal. 34 Kar nun kaak sultan, naaco kaawe ɗo kuuk ɗo meedar aman : « Kuŋ kuuk Tanni barkiyiŋko-aŋ, asoŋ ho uŋjoŋ ɗo Meennaw taat Buŋ siytu loko min kilgiye ka duniiner. 35 Asaan mey deentu ho ku berdu tee. Ibin deentu ho ku berdu see. Nu ɓaawko martaw ho ku obintu samaane. 36 Nu tukinka ho ku berdu kesuune. Nu raɗaw wala ŋu obintu daŋaayne ho ku dakintu tala. 37 Hiyya, ŋuur kuuk selleŋ ɗo uŋji ka Buŋdi-ak yaadu telke aman : " Gem kol *Rabbine, kimin ni taliŋciŋ mey diyaaciŋ ho ni beriijiŋ tee ? Kimin ibin diyaaciŋ ho ni beriijiŋ see ? 38 Kimin ki asinti martaw ho ni obiŋciŋ samaane ? Kimin ki tukinka ho ni beriijiŋ kesuune ? 39 Kimin ki raɗtu wala ŋu obiŋciŋ daŋaayne ho ni dakiŋciŋ tala ? " 40 Min pa-ak, nun kaak sultan, naaco telke aman : " Ka seener nu kaawaako, ya ku ginit riy taar-an ɗo rakki min ɗo siŋtar kuuk siŋco allo tak-tak-aŋ, ar ku ginit lotu. "

41 « Kar ba aaro, naaco newse ɗo kuuk ɗo ŋugilal aman : " Kuŋko-aŋ Buŋ surpiyiŋko, etiroŋ minniner serek. Ɓaaŋ ɗo ak taat ŋu biytu ɗo *Seetanner iŋ ɗubilji. Ak-at matɗo tak-tak. 42 Asaan mey deentu ho ku baldu bere tee. Ibin deentu ho ku baldu bere see. 43 Nu ɓaawko martaw ho ku dakintu obɗo. Nu tukinka ho ku baldu bere kesuune. Nu raɗaw wala ŋu obintu daŋaayne ho ku bal ɓaa talindu. " 44 Hiyya, ŋuur kuuk ɗo ŋugilal-ak yaadu telke aman : " Gem kol Rabbine, kimin ni taliŋciŋ ki meya wala ibino, ki marte wala tukinka, ki raɗaw wala ɗo daŋaayner ho ni dakiŋciŋ gaayɗo ? " 45 Min pa-ak, naaco telke aman : " Ka seener nu kaawaako, ya ku bal ginin riy taar-an ɗo rakki min ɗo siŋtar kuuk siŋco allo tak-tak-aŋ, ar ku bal ginin lotu. " 46 Gee ŋuur-ak ɓaa goye doo ɗo ak taat matɗo ho ŋuur kuuk selleŋ ɗo uŋji ka Buŋdi-ak gay yaa gase goye ka gaasɗo. »

26

Dee ka kaawor ɗo muut ta Iisa
(Maark 14.1-2, Luk 22.1-2, Yaaya 11.45-53)

1 Min Iisa gaasiig kaawin-aŋ okiŋco, ŋa ɗiyiico ɗo maajirnay aman : 2 « Ku iban kadar iidin ta *Paak ɗaktit ko mena seer di. Ek di nun *Roŋ gemor, ŋuun berindu ɗo ŋuur kuuk yaan ɗoodin ka etor. »

3 Hiyya, agindaw ku gay satkiner iŋ *aginay ku Yuudinnar ŋumtu ɗo geriy ka gem rakki siŋji *Kayip, ŋa *Mee satkiner ka tatko. 4 Ŋu deetu kaawco a ŋuu obiŋ Iisa iŋ cigile ho ŋuu deeŋji. 5 Ŋu kaawtu benannico aman : « Gi gediraaɗo obiŋ yiriy ta iidiner, yampa, gee yaa barjile. »

Kockice ka itirdi ɗo kaay ka Iisa
(Maark 14.3-9, Yaaya 12.1-8)

6 Yiriy rakki, Iisa goy ɗo geeger ka Betani ɗo ger ka Simon kaak ɗukum burɗum. 7 Wiktin taat ŋa goytu tee, daatik rakki asiig gasa. Ɗo pisinti, ta gin ɗew ka dambir kaak ŋu kolaag albaatir. Ɗewti-ak miin iŋ itir kaak gasɗo badam. Ta kockiciiji ɗo kaay ka Iisa. 8 Min maajirna taliig maanna-ak, aditco nigtu ho ŋu kaawtu aman : « Maa di ta nigiig itir-aŋ dur di ? 9 Ya gi gidiyig itir-aŋ, nec gii gase gurus dakina ho gii ɗeeɗiŋ ɗo pokirnar ! » 10 Min Iisa doriit kaawco-at, ŋa ɗiyiico aman : « Maa di ku taaɓiyiit daatko-anta ? Riy taat ta giniidu-an samaane. 11 Ka seener, pokirna, ŋuur goy doo iŋ kuŋko, kar nun gay goyaaɗo iŋ kuŋko doo. 12 Min diŋ di ta kockicdu ko itir, uudin ta neginda ŋuu uŋjiŋ zir ɗo maginer. 13 Ka seener nu kaawaako, ay wer kaak ŋuu gaarin Kabarre ta Gala ɗo adiy ka kiɗar, ŋuu moye bit ka daatko-anta ho ŋuu ose ɗo maan kaak ta gintu. »

Isine ka Zuudas ɗo Iisa
(Maark 14.10-11, Luk 22.3-6)

14 Min ŋaar-ak, Zuudas Iskariyoot kaak
min paliinna ku Iisa ku orok iŋ seer-ak,
15 ɓaawiico ɗo agindaw ku gay satkiner ho
ŋa kaawiico aman : « Ya nu gaarko maman
kuu obiŋ Iisa-ak, kuudu bere maa ? » Hiyya,
ŋu beriiji tammin orok subba ku gurusdi.
16 Min yiriy taar-at di, ŋa teestu bariye botol
taat maman ŋaaco gaariŋ Iisa, ŋuu obiŋji.

Iidin ta Paak
(Maark 14.12-21, Luk 22.7-14, 21-23, Yaaya 13.21-30)

17 Yiriy taat awalle ta iidin ta mappa ka bal
gele*, maajirna siŋjiiji moota ɗo Iisa ho ŋu
indiig aman : « Ki raka a ni ɓaate gine tee ka
Paakdi momo ? » 18 Iisa gay telkiico aman
: « Ɓaaŋ ɗo geegirdi ɗo wer ka gem rakki pa
ho kaawoŋji aman : “ Tatkaw kaawa a wik-
tiney gaaye. Ŋa asa iidiye iidin ta Paak ɗo
geriŋ iŋ maajirnay. ” » 19 Hiyya, maajirnay
ɓaawtu, ŋu giniit ar taat Iisa kaawiico ho ŋu
giniico tee.

20 Min pat gale, Iisa goytu tee iŋ paliinnay
kuuk orok iŋ seera. 21 Wiktin taat ŋu tiyo,
ŋa ɗiyiico aman : « Ka seener nu kaawaako,
rakki minninko yaadu isine. » 22 Min ŋu
doriit kaaw-at, ziŋkico ooliig koloc. Kar ŋu
teestu indiŋji rakki rakki aman : « *Rab-
bine, ŋa nununno ɗoo ? » 23 Iisa gay telkiico
aman : « Ŋaar kaak pisinni or ɗo parki-
aŋ di, ŋaar-ak di yaadu isine. 24 Nun *Roŋ
gemor asa mate ar taat Kitamne kaawtu ɗo
bi kanto. Kar gay, raɗji ɗo gem kaak isindu
! Gem-ak, ya ŋu bal weeŋji sa guna ! »
25 Zuudas kaak isinaaji-ak indiig aman : «
Gem kol Rabbiney, ŋa nununno ɗoo ? » Iisa
gay telkiiji aman : « Kiŋ meeŋji kaawit ko. »

Tee ka Rabbine
*(Maark 14.22-26, Luk 22.14-20, 1 Koren-
tiyen 11.23-25)*

26 Wiktin taat ŋu goytu tee, Iisa ictu
mappa, ŋa deliiji barkin ɗo Buŋɗi, ŋa pir-
siiga ho ŋa beriicog ɗo maajirnay. Kar ŋa
kaawiico aman : « Oboŋ ho taaŋ, ŋaar-aŋ
zir. » 27 Kar ŋa ictu pey *kordindi, ŋa deliiji
barkin ɗo Buŋɗi ho ŋa beriicota. Kar ŋa
kaawiico aman : « Saaŋ okiŋko, 28 asaan
ŋuur-aŋ baarir. Baar-aŋ ɗuunit *Jamaw ta
marbinto taat Buŋ asiy obe iŋ gee. Baar-
ak yaa miŋe ɗo bi ka gee dakina a ŋuu gase
saamiye ka zunuubinnico. 29 Nu kaawaako
aman : “ Nu siyaaɗo pey maam ku *biŋdi
nam yiriy taat naa see kuuk marbinto iŋ
kuŋko ɗo Meennaw ta Tanni. ” » 30 Hiyya,
ŋu riytu riyin ku iidiner, kar ŋu amiltu, ŋu
ɓaayiy coke koot ka Olibiyennar.

Kaawo ɗo bi ka tatire ka Piyer
*(Maark 14.27-31, Luk 22.31-34, Yaaya
13.36-38)*

31 Ɗo wer-ak, Iisa kaawiico ɗo maajirnay
aman : « Iŋ aando-an di, okiŋko, kuun
rasindu. Ka seener, Kitamne kaaw aman : “
Naa deeŋ gay gooyindi ho tamgiy yaa totire.
” »† 32 Kar Iisa kaawtu pey aman : « Wiktin
taat nu nooy min ɗo muuti gay, naako ogire
ɗo kiɗ ka Galile. » 33 Piyer gay kaawiiji
aman : « Ya okiŋco-aŋ rasiŋciŋ oki, nun gay
rasaacinno tuk. » 34 Iisa gay telkiiji aman :
« Cokay, naaŋ kaawe seene, ɗo aando-anta,
kokir boogaaɗo di, kii tatire dees subba a ki
ibinginno. » 35 Piyer gay telkiiji aman : «
Ya nu mata iŋ kiŋke oki, nu tatiraaɗo a nu
ibingicinno. » Kar maajirna okiŋco kaawtu
paa di.

Inde ka Buŋɗi Jetsemaane
(Maark 14.32-42, Luk 22.39-46)

36 Hiyya, Iisa iŋ maajirnay ottu ɗo wer
kaak ŋu kolaag Jetsemaane ho ŋa kaawiico
aman : « Goyoŋ anne, nun ɓaa inde Buŋ
annere. » 37 Min ŋa ɓaayiyo, ŋa iciig Piyer
iŋ koogin ku Zebede kuuk seera : Yaaya iŋ
Zaak. Ɗo wer-ak, kelmoy amiltu ho ziy sa
oolga. 38 Kar ŋa kaawiico aman : « Kelmol
tiyaan but-but ar naa mate. Kuŋ goyoŋ
anne ho goyoŋ mento iŋ nunu. » 39 Ŋa
siŋjitu uŋda sooɗ, ŋa dersitu ho ŋa nooɗig
uŋji keɗer, kar ŋa teestu inde Buŋ aman :
« Baaba, ya an kat niyineŋ, etirit taaɓin-an
minniner. Yampa, taa ginenno ar taat nun
rakiyo, illa taat kiŋ rakiyo. » 40 Min ŋaar-
ak, ŋa yeepiico ɗo maajirnay kuuk subba.
Kar ŋa gasig ŋu weyaw. Ŋa kaawiiji ɗo Piyer
aman : « Ku bal gedire goye mento sooɗ
iŋ nunu ? 41 Goyoŋ mento ho indiguwoŋ
Buŋ kuu goye bombo ya *Seetanne gecaako.
Gelbin ka gemor, ŋaar gin niyin taat ŋaa gine
taat samaane, kar ziy gay gedarro. » 42 Ka
seeriŋkar, ŋa ɗeettu pey inde Buŋ aman : «
Baaba, ya taaɓin-an kat etiraaɗo minniner
illa naa seenti ja, ŋaar-ak niyin taŋjin di paka
! » 43 Kar ŋa yeeptu pey ɗo maarjirnay ho
ŋa gasiig ŋu weyaw nam ŋu gedarro piliŋ
odinco. 44 Min ŋaar-ak, ŋa rasiigu ho ŋa
ɗeettu pey inde Buŋ ka subbiŋkar. Ŋa ɗeeliig
kaawin ŋuur-ak di. 45 Min ŋa inde Buŋ, ŋa
yeeptu ɗo maajirnay ho ŋa ɗiyiico aman
: « Ku weyaw ho ku darma misa ? Way,
diŋ wiktinti nec kate. Nun *Roŋ gemor,
ŋuun berindu ɗo pise ku gay zunuubinnar.
46 Taloŋ, gem kaak isindu-aŋ asa ko eka !
Ucoŋ, ŋaaminteŋga ! »

Obiŋji ka Iisa
*(Maark 14.43-50, Luk 22.47-53, Yaaya
18.3-12)*

* **26:17** ‘iidin ta mappa ka bal gele’ : Ta iidin ta Yuudinnar taat ŋu koliy oki Paak. Ɗo iidin taar-at, ŋu moyiy wiktin taat Buŋ imiliig aginiyco min darre ta Meser (Ekzood 12.1-27).

† **26:31** Wer ka gase kaawor ɗo Zakariya 13.7.

47 Min Iisa kaawa misan di, Zuudas min
paliinna kuuk orok iŋ seer astu iŋ gee dakina. Min gee-ak, daariŋ gin *seepinpan
ho daariŋ gay gin doŋkilay. Agindaw ku
gay satkiner iŋ *aginay ku Yuudinnar kat
ŋaamgu. 48 Zuudas gaarco botol taat ma-
man ŋuu obiŋ Iisa. Ŋa kaawiico aman : «
Ŋaar kaak naa baamiye, naaji gine cuuɗ, ŋa
ŋaar ko ku rakiyo. Oboŋga ! » 49 Min ŋu ottu
ɗo wer-aka, Zuudas siŋjiiji moota ɗo Iisa ho
ŋa ooyiiji aman : « Seek, gem kol Rabbiney
! » Kar ŋa baamiyiiga ho ŋa giniiji cuuɗ.
50 Iisa gay telkiiji aman : « Ab roya, maan
kaak iyiŋciŋ-aŋ, ginga ! » Hiyya, gee-ak
ɓaawiiji moota ho ŋu obiiga. 51 Ek di rakki
min maajirnay ku Iisa ceeptu *seepiney,
ŋa asiɗiig gay riyor kaak gina riy ɗo *mee
satkiner ka tatko ho ŋa ɗukumiijit ɗeŋgey.
52 Kar Iisa kaawiiji aman : « Uŋjig seepineŋ-
aŋ ɗo caapoy, asaan okiŋco kuuk jaawa
iŋ seepinpan-ak, ŋuu deeŋco iŋ seepinpan.
53 Ya ɗo taŋjiŋ, ki pakira a nu gediraaɗo
indiŋ Tanni yaadu male walla ? Ya nu
indiga, koɗok di ŋaadu ŋaame ɗubal dakin
dakina‡. 54 Kar ya nu gina ampa-ak gay,
maman taat ŋu siirtu awalle ɗo Kitamner
yaa ase ɗo werti ? Asaan Kitamne kaaw a
taa kuuniye ansi. »

55 Min ŋaar-ak, Iisa newsiico ɗo gee-ak
aman : « Kun kawta, nu goy iŋ kuŋko ɗo
*ger ka Buŋɗi. Maa di ku obginno annere
? Ku astu iŋ seepinpan ho iŋ doŋkilay a
kuun obindu. Wala nu kokino ? 56 Kar gay,
ta kuuniytu ampa-ak a kaaw taat nabiinna
siirtu awalle ɗo Kitamner yaa ase ɗo werti.
» Min ŋaar-ak, maajirnay okiŋco gaɗtu, ŋu
rasiiga.

Iisa ɗo uŋco ka agindaw ku gay satkiner
(Maark 14.53-65, Luk 22.54-55, 63-71, Yaaya 18.13-14, 19-24)

57 Gee kuuk obig Iisa-ak iyiig ɗo ger ka
*Kayip, *mee satkiner ka tatko. Ɗo wer-ak
ko, agindaw ku gaanuundi iŋ *aginay ku
Yuudinnar ŋumtu. 58 Piyer gay aaɗaag min
serek nam ŋu ottu ɗo ger ka mee satkiner-
aka. Kar ŋa uŋjitu ɗo wer ka berel ka gerdi-
aka ho ŋa goytu iŋ askirna. Ŋa raka tale ma-
man ŋuu deen kaawco. 59 Sando, agindaw
ku gay satkiner iŋ agindaw ku Yuudinnar
bariya botol taat ŋuuji diye kaaw ɗo Iisa
ŋuu deeŋji. Ya kaaw-at ɗo wertiɗo oki, ɗo
taŋco-at, ta ginaaɗo maanna. 60 Gee dakina
uctu, ŋu diyiiji kaaw ta raadiner, kar iŋ
taar-at oki, ŋu balji gase oorne. Ba aaro,
gee seer uctu ho ŋu kaawtu aman : 61 «
Gem-aŋ kaawa a ŋaa ɗimiŋ ger ka Buŋdi-
aŋka, kar ɗo menaw subba di, ŋaa piniŋ ɗo
weriy. » 62 Hiyya, mee satkiner-ak uctu
ho ŋa kaawiiji ɗo Iisa aman : « Kiŋ telka-
acoɗo ga ? Gee-aŋ kaawa ɗo bi kaŋjiŋ ɗoo
? » 63 Kar Iisa gay buguma di. Kar mee
satkiner-ak togiliiji aman : « Iŋ Buŋ kaak
goy mento-aŋka, kaawniŋ ja, kiŋ ko *Masi,
Roŋ ka Buŋɗi walla ? » 64 Iisa gay telkiiji
aman : « Kiŋ meeŋjiŋ kaawit ko. Kar gay,
nu kaawaako, ɗak mena sooɗ di§, nun *Roŋ
gemor, kuun talin nu goy ɗo meeday ta Buŋ
kaak gin gudurre okintiti, ho kuun talin pey
wiktin taat naa ase min ka samaaner iŋ uca.
» 65 Min mee satkiner dortu pa-ak, ŋa eeriit
kesuuney* ho ŋa ɗiytu aman : « Ŋa niga biy
iŋ Buŋ ! Wala gi raka pey saadine ! Ku
doraaga, ŋa geema ziy iŋ Buŋ ! 66 Ya loko-ak,
gee giniŋji maman ? » Ŋu telkiiji aman : «
Taar-an nec ko iye muutuy. » 67 Ɗo wer-ak,
ŋu piciiji ulŋa ɗo wijeeney, ŋu koociiga, ho
daariŋ gay baasiiga 68 ho ŋu kaawiiji aman
: « Hey Masi-aŋka, ya kiŋ kat nabiince-ak,
kaawni ja waa kaak meŋŋinciŋ† ? »

Tatire ka Piyer ɗo bi ka Iisa
(Maark 14.66-72, Luk 22.56-62, Yaaya 18.15-18, 25-27)

69 Ɗo wiktin taar-at, Piyer gay goy kara
ɗo wer ka berel-aka. Kar gay riyor rakki
ɓaawiiji moota ho ta kaawiiji aman : « Kiŋke
oki goy iŋ Iisa, gem kaak min Galile ! » 70 Kar
Piyer gay tatiriig Iisa ɗo uŋco ka geemir ho
ŋa ɗiytu aman : « Nu ibanno taat ka rakiy
kaawe. » 71 Kar wiktin taat ŋa raka ŋere
min ɗo wer-aka, gay riyor taat pey taliiga
ho ta ɗiyiico ɗo gee kuuk goy eɗe-ak aman
: « Taloŋ, gem-aŋ oki iŋ Iisa kaak min Naza-
reet. » 72 Ka seeriŋkar, Piyer tatirtu pey ho
ŋa togiltu aman : « Iŋ Buŋ, nu ibingigɗo gem-
aŋka tara ! »

73 Jammiy sooɗa, gee kuuk goy eɗe-ak
ɓaawiiji ɗo Piyer ho ŋu kaawiiji aman : «
Ka seener, kiŋke sa min ŋuura ! Ni ibinaaciŋ
min ɗo kaawoŋ-an di. » 74 Min ŋaar-ak, ŋa
togiltu pey aman : « Iŋ Buŋ-aŋka, nu ɗiykon
ɗoo a nu ibingigɗo gem-aŋka ! Ya nu raada
sa, Buŋ, ŋaan surpiyindu. » Min ŋa kaawtu
pa-ak di, kokir boogtu. 75 Ek di Piyer moyiit
kaaw taat Iisa kaawiiji aman : « Awal ta
kokir yaa booge, kii tatire dees subba a ki
ibinginno. » Hiyya ŋa amiltu kara ho ŋa
zugiig ale.

‡ **26:53** 'ɗubal dakin dakina' : Iisa kaawa ɗo bi ka orok iŋ seer 'leziyon'. Leziyon rakki, askirinti yaa gine maan ka alip subba (3000) wal alip bijigiy (6000) pa. § **26:64** 'ɗak mena sooɗ di' : Iŋ kaaw ta Grek, ŋu kaawa 'min diŋka'. Kar gay, wiktin ta ŋu kaawiy ampa-ak, ŋu raka kaawe a maanna-aŋ yaa ase koɗok-koɗok di. * **26:65** 'ŋa eeriit kesuuney' : Ɗo aadin ta Yuudinnar, eere ka kesuuni-ak gaara kadar aditco nige. † **26:68** 'meŋŋinciŋ' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'ɗoosiŋci'.

27

Iisa wer ka Pilaat
(Maark 15.1, Luk 23.1-2, Yaaya 18.28-32)

1 Iŋ kawtir wer dugus-dugus, agindaw ku
gay satkiner okiɲco iŋ *aginay ku Yuudin-
nar deetu kaawco a ŋuu deeɲ Iisa. 2 Ɗo wer-
ak, ŋu ɗuuniiga, ŋu iyiiga ho ŋu beriijig ɗo
Pilaat kaak gee ku Room diyiig guberneer
ɗo wer-aka.

Muut ta Zuudas
(Akt 1.18-19)

3 Min Zuudas kaak isinji ɗo Iisa taltu
kadar ŋu raka deeɲ Iisa-ak, ginji raɗa.
Hiyya, ŋa ɓaawiico ɗo agindaw ku gay
satkiner iŋ *aginay ku Yuudinnar a ŋaaco
yeepiɲ tammin kuuk orok subba-aku. 4 Min
ŋa gasiigu, ŋa ɗiyco aman : « Nun di bir
gallo asaan nu isinji ɗo gem-aŋ ŋuu deeɲ
maalan di ! » Ŋuur gay telkiiji aman :
« Ginir ! Nin isgininno, taaɲ gagire ɗo
gaayaɲ ! » 5 Min Zuudas doriit kaaw-at,
ŋa dawiig gurus-ak ɗo *ger ka Buŋɗi ho ŋa
ɗeettu zikiɗe ziy. 6 Kar agindaw ku gay
satkiner ipiniig gurus-aka ho ŋu ɗiytu aman
: « *Gaanuunte berro botol taat gii ɲumiɲ
gurus-aŋ iŋ kaak gi dummiyiy ɗo ger ka
Buŋɗi, asaan ŋa gurus ka kayar. » 7 Hiyya,
ŋu deetu kaawco, ŋu iciig gurus-aka ho ŋu
daktu giday morgo ka gem kaak pina gamin
iŋ golŋo. Ŋu gidiyiig morgo-ak a ŋaa gine
wer kaak ŋuu tiisguwe awraatinna. 8 Ɗo
saan taar-at ko, yoo yiriyta ŋu koliig morgo-
ak aman : « Morig ka baarir. » 9 Ansii ko,
kaaw taat nabi Zeremi kaawtu awalle astu
ɗo werti aman : « Ŋu ic tammin orok subba
ku gurusdi. Gee ku Israyeel talaag gurus-
aŋ nec ko iŋ kayay. 10 Kar iŋ gurus-ak, ŋu
gidiytu morgo ka gem kaak pina gamin iŋ
golŋo ar taat *Rabbin Buŋ kaawiidu. »*

Iisa ɗo uŋji ka Pilaat
*(Maark 15.2-15, Luk 23.3-25, Yaaya
18.33–19.16)*

11 Min ŋu beriig Iisa ɗo guberneer Pilaat,
Pilaat indiig aman : « Kiŋ ko sultan ka
Yuudinnar walla ? » Iisa gay telkiiji aman
: « Kiŋ meeɲjiŋ kaawit ko. » 12 Agindaw ku
gay satkiner iŋ *aginay ku Yuudinnar diyiiji
kaawna, kar Iisa gay bugum mayaat. 13 Kar
Pilaat kaawiiji aman : « Ki doraag ɗoo di
gee-aŋ diyiijiŋ kaawin-aŋku ? » 14 Ŋaar gay
balji telke maanna nam guberneer din sa
ajbiy tak-tak.

15 Ay iidin ta *Paakdi, guberneer Pilaat
imilgiy gem rakki min daŋaayne, ŋaar kaak
gee inditu. 16 Ɗo wiktin taar-at, gin gay
daŋaayner rakki siŋji alaw, ŋu kolaag Iisa
Barabaas. 17 Pilaat indiig gee kuuk ɲum
dakin-ak aman : « Naako pike waa min ɗo
daŋaayner ? Iisa Barabaas wala Iisa kaak
ŋu koliy Masi ? » 18 Pilaat ibina tam kadar
min hasuudinaw di, agindaw-ak iyiijig Iisa.
19 Ɗo wiktin taat Pilaat goy misa ɗo sees ka
seriiner, daaciy ɲaamiiji kaawo aman : «
Yaman cim kaaɲ min kaawin ku gem-aŋka.
Ŋa bal nige maanna. Maako-an nu bal weye
min sooniika ɗo bi kaŋji. »

20 Ɗo wer-ak, agindaw ku gay satkiner iŋ
aginay ku Yuudinnar isinaag gee ku dakin-
ak, ŋuu indiɲ Pilaat a ŋaaco pikiɲ Barabaas,
kar Iisa gay ŋuu deeɲji. 21 Ampaa ko, wik-
tin taat guberneer Pilaat indiig pey gee-ak
aman : « Min kuuk seer-aŋ, ka moo ku rakiy
naako pike ? » Ŋuur gay telkiiji aman :
« Barabaas ! » 22 Pilaat indiigu pey aman : «
Kar Iisa kaak ŋu koliy Masi gay, naa giniɲ
maman ? » Okiɲco, ŋu telkiiji aman : «
Ɗoodiɣ ka etor ! Ɗoodiɣ ka etor ! » 23 Ŋa
indiigu pey aman : « Kar ŋa nig maa di ? »
Ŋuur gay koola koolen di aman : « Ɗoodiɣ ka
etor ! Ɗoodiɣ ka etor ! » 24 Min Pilaat taltu
kadar ŋa gediraacoɗo ho kaawco bira maan
ka pey-ak, ŋa ictu amay ho ŋa aciig pisiɲji
ɗo uŋco ka geemir. Kar ŋa ɗiytu aman : « Di
ŋaar-ak giniro, nun maan isginno iŋ muut ta
gem-aŋka ! » 25 Gee okiɲco telkiiji aman :
« Ya an di kaawoɲ-ak, baariy ŋu gagirni ɗo
gayiyni yoo ɗo kooginni ! » 26 Hiyya, Pilaat
pikiicog Barabaas. Kar Iisa gay, ŋa ɗiyiico a
ŋuu koociɲ iŋ korɗiŋgo. Min ŋu koocga, ŋa
beriicog ɗo askirnar a ŋuu ɗoodiɲ ka etor.

Ajimiika ta askirnar ɗo Iisa
(Maark 15.16-20, Yaaya 19.2-3)

27 Min ŋaar-ak, askirnay ku Pilaat iyiig Iisa
ɗo geriy ka guberneer. Askirnay okiɲco
ɲumtu ɗo wer-aka, Iisa gay ɗatikco. 28 Ɗo
wer-ak, ŋu cimijiit kesuuney ho ŋu isiiji
batik ta dindik buŋ ar ta sultinniidi. 29 Kar
ŋu siyiiji jakumne ta jamiidi ho ŋu isiiji ar
jakumne ta sultinniidi. Min ŋu isjiigu, ŋu
beriiji eto ɗo pisiɲji ka meeda ar ka sultan
icgiyo. Kar ŋu dersiy ɗo uŋji ho ŋu ajimiyiig
aman : « Gem kol sultan ka *Yuudinnar,
ooyaajiŋ ! » 30 Kar ɗo wer-ak, ŋu piciiji ulŋa
ho ŋu iciig etoy-aka, ŋu meɲɲiig ɗo kaay.
31 Min ŋu ajimiyig ko ajimiye, ŋu cimiijit
batko-ata, kar ŋu isiijit taɲji, ŋu ɓaay ɗoodiɲ
ka etor.

Ɗooɗe ka Iisa ka etor
*(Maark 15.21-32, Luk 23.26-43, Yaaya
19.17-27)*

32 Min ŋu amiliy min ɗo geegirdi, ŋu
ŋaamtu iŋ gem rakki pa siɲji Simon. Gem-
ak min geeger ka Sireen†. Askirna asiriig a
ŋa iciɲ etoy ka Iisa. 33 Ŋu ottu wer rakki ŋu
kolaag Golgota. Pa-ak ɗiya aman : « Ɗawik
ta kaar. » 34 Ɗo wer-ak, ŋu beriiji ɗo Iisa

---

* **27:10** Wer ka gase kaawor ɗo Zakariya 11.12-13 iŋ Zeremi 32.6-15. † **27:32** 'Sireen' : Ŋa kiɗ ka gee ku pondiko kaak goy iŋ munsakne.

maam kuuk amse iŋ maan kaak yuutu. Min
ŋa aawiig di, ŋa pooctu seeŋco. 35 Hiyya, ŋu
ɗoodiig ka etor. Min ŋu ɗoodga, ŋu ɗeediit
kesuuney werin dakina ho ay gem di iciy
taat galji. 36 Ba aaro, askirna-ak goytu eɗe
ŋuu gooyiŋji. 37 Kar ɗo et ka Iisa gay, ŋu ɗooɗ
maan kuwa ɗo kaay. Ɗo maanna-ak, ŋu siir
maan kaak iy obiŋji aman : « Ŋaar-aŋ ko Iisa,
sultan ka Yuudinnar. » 38 Gin kokinay seera
oki ŋu ɗoodgu ɗo serpay ka atiydi, rakki ɗo
meeday ho rakki gay ɗo ŋugilay.

39 Gee kuuk bira min eɗe-ak sekiyiy kayco
ho ŋu wariig Iisa aman : 40 « Kiŋ kaak rak
ɗimiŋ ger ka Buŋɗi ho iŋ menaw subba di kii
pine ka pey, ya kiŋ kat Roŋ ka Buŋɗi-ak, jil
kat ɗoo ziŋ ka meeŋjiŋ ho paay min ka etor
! » 41 Yoo agindaw ku gay satkiner, agindaw
ku gaanuundi, iŋ *aginay ku Yuudinnar sa
samtiyaaji aman : 42 « Ŋa jil gee ku pey,
kar diŋ gay, ŋa gedarro jile ziy ka meeŋji !
Sultan ka Israyeel kat ampa ? Paay diŋ di
min ka etor, kar niiŋ aamine. 43 Ŋa diyiit
kaay iŋ Buŋ ho ŋa kaawiy a ŋa Roŋ ka Buŋɗi.
Di ya Buŋ elgiga-ak, diŋ ŋa jilga kate ! »‡
44 Yoo kokinay kuuk ŋu ɗoodtu ka atiydi iŋ
ŋaara oki, waraag pa.

Muut ta Iisa
(Maark 15.33-41, Luk 23.44-49, Yaaya 19.28-30)

45 Min pat ottu yiriyo, ta mattu. Wer
astu gondiko ɗo kiɗ okiŋji nam pat subba ta
maako. 46 Ɗo wiktin taar-at, Iisa kooltu raɗa
aman : « Eli, Eli, lema sabaktani ? » Ansi-ak
aman : « Buŋɗu, Buŋɗu, maa di ki poociinu
? »§ 47 Gee daariŋ kuuk goy moota-ak dorga
ho ŋu ɗiytu aman : « Cokiyoŋ ja, ŋa kolaag
*Eli ! » 48 Ɗo wer-ak, rakki minninco gaɗtu
ŋa ictu bit ka jarɗor, ŋa ɗuuniit ɗo bi ka etor
ho ŋa coopiig ɗo maam kuuk tooro. Kar
ŋa beriijig ɗo Iisa a ŋaa cooɗe. 49 Daariŋ
gay kaawiy aman : « Eroŋ ja, gii tale ya
Eli kat asa jiliŋji. » 50 Ba aar, Iisa kooltu
pey raɗa kar ŋa mattu. 51 Min ŋa mattu,
zimilla kuuk ɓigira* ŋu caaltu atta ɗo ger ka
Buŋɗi eertu min ɗatko min kuwa yoo keɗer.
Ɗo wer-ak, kiɗ sa azirtu ho dambinay sa
ɗoostu. 52 Maggan pile ho min gee kuuk
selleŋ ɗo uŋji ka Buŋɗi ho mate, dakina
nooye. 53 Gee-ak amiltu min ɗo magginco
ho min Iisa nooytu, ŋu ɓaawtu Zeruzaleem,
geeger kaak *cawar, ho gee dakina taliigu.
54 Min ŋa mattu, tatkaw ka askirin ku Room
iŋ geeŋji kuuk gooyaag Iisa taliig kiɗ azire iŋ
ay maan kaak kuuniy-ak, kolaw obiig tak-
tak ho ŋu kaawtu aman : « Way, gem-aŋ
Roŋ ka Buŋɗi ka seener ! » 55 Ɗo wer-ak,
goy oki daaɗ dakina kuuk aadig Iisa min
kiɗ ka Galile ho ŋu taliy kaaci. Ŋu taliy
min serek. 56 Minninco goy Mariyam ta
Magdala, Mariyam ataŋ Zaak iŋ Yuusup, ho
iŋ ataŋ koogin ku Zebede.

Unje ka Iisa ɗo maginer
(Maark 15.42-47, Luk 23.50-56, Yaaya 19.38-42)

57 Iŋ pat ta maako, gin gem rakki ŋu ko-
laag Yuusup min geeger ka Arimate. Ŋa
gay gamnar ho ŋaar oki min maajirna ku
Iisa. 58 Gem-ak dakiig gas Pilaat ho ŋa in-
diig momtey ka Iisa. Hiyya, Pilaat beriico
izinne ɗo askirnar a ŋuuji beriŋji. 59 Min
ŋaar-ak, ŋa dakiig paaya ho ŋa maliyiig iŋ
batik marbinto. 60 Kar ŋa iciiga ho ŋa
uŋjiig ɗo magin ta meeŋji taat ŋu doɗɗitu
ka dambar. Magin-at, yoo momte rakki oki,
ŋu baltit uŋje. Min pa-ak, ŋa tuŋkiltu dambi
tatik, ŋa ɗiɓiriit magin-ata, kar ŋa ɗeettu.
61 Wiktin taar-at, Mariyam ta Magdala iŋ
gaati Mariyam goy keɗer aaniy magine.

Gooye ka maginer

62 Ka kawtinti, iŋ yiriy ta *sabitdi†, agin-
daw ku gay satkiner iŋ *Pariziyenna ŋumtu
ho ŋu ɓaawtu wer ka Pilaat. 63 Min ŋu ottu,
ŋu ɗiyiiji aman : « Iŋ karaaminẽ, ni moy
kaaw taat gay raadindi-aŋ kaawtu min ŋa
goy misa iŋ odinay. Ŋa kaaw aman : “ Iŋ
menaw subba di, naa nooye min ɗo muuti. ”
64 Baaŋu, gem kol tatkaw, ɗiyco ɗo askirnaŋ
a ŋuu gooyin magin-an nam mena subba.
Yampa, maajirnay asa kokiniŋ momtey ho
ŋuu ɗiye ɗo geemir aman : “ Ŋa nooye min
ɗatik ta gee ku mate. ” Kar raade kaak ba
aar-aŋ yaa pakiŋ ka awalle. » 65 Kar Pilaat
kaawtu aman : « Paa ko, askirin eku. Ɓaaŋ
iŋ ŋuura ho kaawoŋco a ŋuu gooyin magine
ar taat ku rakiyo. » 66 Hiyya, ŋu ɓaawtu
ɗo maginer, ŋu ŋaariig dambi ka ɗo bit-aka,
kar ŋu rasiig askirna-ak yaa gooyinti.

28

Nooye ka Iisa
(Maark 16.1-10, Luk 24.1-12, Yaaya 20.1-10)

1 Min yiriy ta *sabit birtu, iŋ dumaas
kawtir kawtira, Mariyam ta Magdala iŋ
gaati Mariyam ɓaawtu talin magine. 2 Min
ŋu ottu, aawa kar kiɗ azirtu liŋic. *Ɗubil
ka Buŋɗi paaytu min ka samaaner. Ŋa
tuŋkiliig dambi kaak ɗo bit ka maginer-aka
ho ŋa goyiiji kuwa. 3 Ɗubile-ak, ziy irŋa ar
irŋe ka buŋɗi ho kesuuney portik kar ar
ŋirŋe. 4 Min askirin kuuk gooyaat magine
taliig maanna-ak, kelimco amiltu nam ŋu
aziraw. Ŋu sollitu keɗer ar gee ku mate.
5 Kar ɗubil ka Buŋɗi kaawiico ɗo daaɗ-ak

‡ **27:43** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 22.9. § **27:46** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 22.2. * **27:51** ‘ɓigira’ : Werin daariŋ, ŋu kaawa a ‘bakar’. † **27:62** ‘yiriy ta sabitdi’ : Yuudinna siya ja ziŋkico iŋ yiriy ta jimeener, kar yiriy ta sabit gay, ŋu eeliy geero.

aman : « Dakoŋ ginenno kolaw. Nu iban
kadar ku bariya Iisa kaak ŋu ɗoodtu ka eto-
raka. 6 Ŋaar ginno anne, ŋa nooye ar taat ŋa
kaawiiko. Asoŋ, taloŋ, aŋ ko wer kaak ŋu
diyiiga. 7 Kar ɓaaŋ koɗok, dakoɲco kaaw
ɗo maajirnay aman : " Iisa ŋaar nooye ho
ŋa ogirkoŋ ko ɗo kiɗ ka Galile. Anner kat,
ku ɓaayiy taliɲji. " An di ta iyiintu. »
8 Min ŋu doriit kaaw-at, koɗok di ŋu uctu
min ɗo maginer. Kolaw obiigu ho galal sa
miin aditco. Iŋ gaɗco, ŋu iyaat kabarre-
at ɗo maajirnay. 9 Tala kar, Iisa ŋaamaagu
ho ŋa ɗiyiico aman : « Nu ooyko ! » Kar
daaɗ-ak siɲjiiji moota, ŋu obiig asiɲji ho ŋu
abdiyiiga. 10 Hiyya, Iisa ɗiyiico aman : «
Dakoŋ ginenno kolaw. Ɓaaŋ kaawoɲco ɗo
siŋtar a ŋu ɓaa ɗo geeger ka Galile. Anner
kat, ŋu ɓaan talindu. »

Ose ka askirna ɗo gamin kuuk kuuniye

11 Wiktin taat daaɗ-ak ɓaawiico ɗo maa-
jirnay, askirin daariŋ kuuk gooyaat magin-
at ɓaawtu ɗo geegirdi. Ŋu osiico ɗo agin-
daw ku gay satkiner gamin okiɲco kuuk
kuuniye. 12 Ɗo wer-ak, agindaw ku gay
satkiner iŋ *aginay ku Yuudinnar ŋumtu,
ŋu deetu kaawco. Ŋu beriico gurus dak-
ina ɗo askirnar 13 ho ŋu kaawiico aman :
« Yaman, kuu kaawe a maajirnay kokinig
momte-ak aando wiktin taat ku weyiyo.
14 Ya kaaw-an kat gal ɗo ɗeŋgey ta gu-
berneer, nin di yaa gaasin iŋ ŋaara ho yaako
ɗake kayko. » 15 Min ŋu kaawiico pa-ak,
askirna iciig gurus-aka ho ŋu giniit ar taat
ŋu kaawiico. Ansii ko, kaaw-at totirtu ɗo
Yuudinnar okiɲco yoo diŋka a maajirnay
kat kokinga.

Bayne ka Iisa ɗo maajirnay

(Maark 16.14-18, Luk 24.36-49, Yaaya 20.19-23, Akt 1.6-8)

16 Ya ɗo maajirna ku Iisa kuuk orok iŋ
rakki gay, ŋu ɓaa ɗo kiɗ ka Galile, ɗo damba
taat ŋa kaawiico. 17 Min ŋu taliiga, ŋu ab-
diyiiga. Kar minninco, daariŋ gay aditco
osaw. 18 Kar Iisa ɓaawiico ho ŋa kaawiico
aman : « Buŋ berduut gudurre okintit kuwa
ho keɗer. 19 Ansi-ak, ɓaaŋ ɗo gee ku darrinay
okiɲco, ginoŋgu maajirnar, *batiziyoŋgu iŋ
siŋ ku Tati, ku Roŋo, iŋ ku Ruwwin ta Buŋdi
20 ho ɓildoŋgu ŋuu gine gamin okiɲco kuuk
nu kaawiiko. Nun gay goy iŋ kuŋko kun
kawta nam duniin yaa gaase. »

Kabarre ta Gala ta Maark
Pile ka kaawor

Kabarre-an, ŋa Maark kat siirta. Ŋaar attanno iŋ paliinna kuuk orok iŋ seera. Kar ŋa gin riy iŋ rakki minninco siŋji Piyer. Ŋa dorig kaawin okiɲco kuuk Piyer ostu. Paa ko, ŋa gastu botol taat ŋa siiriig gamin kuuk Iisa gintu ho kuuk ŋa kaawtu. Min okiɲco kuuk siirit kabarre ta Iisa, ŋa Maark kat siirit awalle. Ŋa siirit ɗo gee kuuk Yudinnaɗo a ŋuu ibine kadar Iisa, ŋaar ko Masi kaak Buŋ n̰aamtu a ŋaa jile gee.

Min Iisa teestu riyoy ɗo kiɗar, ŋa gaarit Meennaw ta Buŋdi, ŋa cool gee ho ŋa atke aariɗna. Ŋa kaaw iŋ izinne taat asa min kuwa. Min gee taliig maan kaak ŋa giniyo, ŋu indiy ziŋkico a ŋaar-aŋ gay waa ? Min tatkaw ka askirin ku Room taliig maan kaak kuuniye wiktin taat ŋu ɗoodīg Iisa ka etor, ŋa kaawtu aman : « Ka seener, gem-aŋ Roŋ ka Buŋdi. » Maark raka a gee kuuk garkiyaat maktumne-an asa oki ibiniɲ Iisa ar tatkaw ka askirnar-ak ibiniiga.

Gay tabiriikar Yaaya-Batist
(Matiye 3.1-12, Luk 3.1-18, Yaaya 1.19-28)

1 An ko baati ta Kabarre ta Gala, ta kaawa ɗo bi ka Iisa Masi, Roŋ ka Buŋdi. 2-4 Gem rakki, siŋji Yaaya, as mine gee ɗo bi ka asiŋji ka Iisa. Ɗo bi ka Yaaya-ak ko, Buŋ kaawtu awalle ɗo maktumne ta nabi Ezaayi aman :
« Nun naa n̰aame gay tabiriikar uŋci
a ŋaan̰ siyin botiliɲ.
Gaay toŋgo kaawa ɗo kalaaner aman :
‟ Siyon botol ta *Rabbiner.
Siyoɲjiig botilay ɗalaŋ. ” »*
Wiktin ta Yaaya goyiy ɗo kalaaner, gee asiiji moota ho ŋa ɗiyco aman : « Ibinoŋ nigiŋko, rasoŋ goye kaak awalle, ŋuuko *batiziyiŋko ho Buŋ yaako saamiyiɲ zunuubinniko. » Kar ŋuur kuuk ooye, ŋa batiziyiigu.

5 Gee dakina asiiji min kiɗ ka Zuude ho min ɗo geeger ka Zeruzaleem. Kar ŋu gaariig zunuubinnico ɗo uŋco ka geemir ho Yaaya batiziyiig ɗo barre ka Zurdan-aka.

6 Kesuuney ta Yaaya, ŋu siyit iŋ law ku lokumi ho ŋa ɗuunit maasoy iŋ karrabiɲ ka zaami. Teeɲji gay, ŋa eeyma bagi iŋ yiime. 7 Ŋa kaawiico ɗo gee-ak aman : « Gin gem kaak pakginu kat asaw. Nun sa da necɗo kaak naa soriɲ ɲugiray. 8 Nun batiziyaako iŋ amay, kar ŋaar gay yaako batiziyiŋko iŋ Ruwwin ta Buŋdi. »

Batem ka Iisa
(Matiye 3.13–4.11, Luk 3.21-22, 4.1-13)

9 Ɗo wiktin taar-at, Iisa uctu min geeger ka Nazareet ɗo kiɗ ka Galile, ŋa dakiig gas Yaaya. Min ŋa gasga, Yaaya batiziyiig ɗo barre ka Zurdan. 10 Wiktin ta Iisa imiliy kaay min ɗo amiydi, ŋa taliig samaan pil waakilak. Kar Ruwwin ta Buŋdi paayiiji ar ammaama. 11 Ɗo wer-ak, ŋa dortu gaay kaawa min kuwa ka samaaner aman : « Kiŋke ko roŋdu, nu elgiciŋ dakina ho ki berdu galal dakina. »

12 Min ŋaar-ak di, koɗok di, Ruwwin ta Buŋdi n̰aamiig Iisa ɗo goosiner. 13 Ŋa gintu menaw orok pooɗ ɗo wer-aka. Wiktin ta ŋa goyiy eɗe-ak, *Seetanne astu geciɲji. Ŋa goy ko iŋ kumin ku yeer di ho *ɗubal ku Buŋdi gay tala kaaci.

Kole ka maajirnar kuuk awalle
(Matiye 4.12-22, Luk 4.14-15, 5.1-11)

14 Yiriy rakki, ŋu obiig Yaaya daŋaayne. Min ŋaar-ak, Iisa ɓaawtu ɗo kiɗ ka Galile, ŋa teestu gaare Kabarre ta Gala ta asa min ɗo Buŋdi. 15 Ŋa kaawiy ɗo geemir aman : « Wiktinti taar ase. *Meennaw ta Buŋdi askoŋ ko moota. Jiptoŋ goyiŋko ho icon Kabarre ta Gala ! »

16 Goytu kee, Iisa jaawiy ɗo bi ka barre ka Galile. Ŋa gastu gay cabe boosir seera : Simon iŋ siŋji Andre. Wiktin taat ŋa gasiigu, ŋu caba iŋ ribbinco. 17 Iisa ɗiyiico aman : « Asoŋ aaɗonnu ho naako giniŋko gay cabe geemir. » 18 Koɗok di ŋu rasiig ribbinco ho ŋu aaɗiiga.

19 Iisa siɲjitu pey uŋda sooɗ ho ŋa gasiig kuɲ Zaak iŋ siŋji Yaaya, roŋji ku Zebede. Ŋu goy siye ribbinco ka markabar iŋ tacco. 20 Ɗo wer-ak, Iisa ɗiyiico aman : « Aaɗonnu ! » Hiyya, ŋu rasiig markabco iŋ tacco ho ŋu aaɗiiga.

Coole ka gem ka aariɗ obga
(Luk 4.31-37)

21 Goytu kee, Iisa ɓaawtu ɗo geeger kaak ŋu koliy Kapernayuum iŋ maajirnay. Iŋ yiriy ta *sabitdi, ŋa uɲjitu ɗo ger ka salaaner ka Yuudinnar ho ŋa teestu ɓilde gee. 22 Gee kuuk cokiyaaga-ak ajbiytu ɗo ɓildiɲji, asaan ɓildiɲji-ak arro iŋ ka agindaw ku gaanundi. Kar gay, ŋa ɓildaag iŋ izinne.

23 Wiktin ta Iisa garkiyiy-ak, gem kaak aariɗ obga astu. Kar ŋa teestu koole aman : 24 « Wayyay, Iisa ka min Nazareet, ki rakaani gine maman ? Ki asinti ide walla ? Nun iban tam kadar kiŋke gem kaak Buŋ doɓtu ho ŋa n̰aamtu. » 25 Iisa leesiiji ɗo aariɗ-ak aman : « Yalla bugam ho amal min ɗo gem-aŋka ! » 26 Aariɗ-ak azbiig gem-ak zid-zid-zid, kar ŋa amiltu iŋ koriyay. 27 Gee okiɲco ajbiytu, ŋu teestu kaawe benannico aman : « Way ! Taar-an garaan ta marbinto, ŋa kaawiit iŋ izinne ! Gem-aŋ awn̰a yoo ɗo

* **1:2-4** Wer ka gase kaawor ɗo Malasi 3.1, Ezaayi 40.3.

aariɗnar ho ŋu karmiyaaga ! » 28 Koɗok di, kabarrey ta Iisa totirtu ɗo kiɗ ka Galile okiŋji.

Coole ka gee dakina
(Matiye 8.14-15, Luk 4.38-41)

29 Hiyya, ŋu amiltu min ɗo ger ka salaaner ka *Yuudinnar ho ŋu ɓaawtu wer kaŋ Simon iŋ Andre. Zaak iŋ Yaaya sa ɓaawtu iŋ ŋuura. 30 Kogoy ta Simon gay raɗaw. Ta weyaw, ziti kobire. Wiktin ta Iisa astu, ŋu miniiga. 31 Ŋa siŋjitu moota, ŋa obtu pisinti, kar ŋa copiliita. Ɛk di ziti ooltu ho ta teestu tale kaaco.

32 Iŋ maako, min pat gale, ŋu iyiijig gee okiŋco kuuk raɗaw, iŋ gee kuuk aariɗna obgu. 33 Gee ku geegirdi okiŋco ŋumtu wer geero. 34 Kar Iisa cooltu gee dakina kuuk gin ay biyaw ta raɗuwar ho kuuk aariɗna obgu oki. Aariɗna-ak, ŋa balco rase botol taat ŋuu kaawe, asaan ŋu ibingiga.

Coole iŋ ɓilde ka geemir
(Luk 4.42-44)

35 Ka kawtinti, Iisa saktu iŋ kawtira. Ŋa uctu min ɗo geegirdi ho ŋa ɗeettu ɗo kalaaner. Ɗo wer-ak, ŋa teestu inde Buŋ. 36 Simon iŋ eeŋji amiltu joriyiŋji. 37 Min ŋu gasga, ŋu ɗiyiiji aman : « Gee okiŋco joriyaaciŋ. » 38 Iisa gay ɗiyiico aman : « Yallinte wer ka pey, ɗo hellinnan aŋkure. Annere oki nu ɓaa gaare kaaw ta Buŋdi. Taar-an di taat iyintu. »

39 Ampaa ko, ŋa jaawiig kiɗ ka Galile okiŋji. Ŋa gaariy kaawin ɗo geray ku salaaner ku Yuudinnar ho ŋa atkiy aariɗna.

Cale ka burɗumdi
(Matiye 8.1-4, Luk 5.12-16)

40 Gem kaak gin burɗum asiiji ɗo Iisa. Ŋa dersitu ɗo uŋji, ŋa loklikiiji aman : « Gem kol Rabbiney, kiin gedire calindu ya ki ooye. » 41 Iisa taltu aminduwiy, ŋa ŋaamtu pisiŋji, ŋa diiriiga ho ŋa kaawtu aman : « Hii, nu ooye, diŋ calu ! » 42 Ek di ŋa caltu *cawar min ɗo burɗumji. 43 Min ŋaar-ak, Iisa ŋaamiiga ho ŋa karmiig aman : 44 « Yaman, ɗak kaawenno bat ɗo waanna. Kar gay, ɓaa gaar ziŋ ɗo gay satkiner ho ber *satkin uudin taat gaanuun ka Muusa kaawtu. Paa kat, ŋuu ibine kadar ki cale »

45 Gem-ak gay ɗeettu, ŋa daktu tees ose wer okiŋji maan ka coolga. Ɗo bi ŋaar-ak ko, Iisa pooctu uŋje ɗo geegirdi, ŋa goytu ɗo kalaaner di. Geeŋ gay digaaji digen di.

2

Coole ka gem kaak ruŋgiye
(Matiye 9.1-8, Luk 5.17-26)

1 Gin menaw, Iisa yeeptu ɗo geeger ka Kapernayuum ho gee dortu kadar ŋa ɗuw ko geero. 2 Ɗo wer-ak, gee asiy asiyo nam wer arme, kara oki wer ginno. Ɗo wer-ak, Iisa gaariico kaaw ta Buŋdi. 3 Wiktin ta Iisa kaawiyo, gee iyiiji gem ka ruŋgiye. Minninco gee pooɗ icilga. 4 Geeŋ gay goy dakina eɗe, ŋu bal gedire iyiŋ ɗo uŋji ka Iisa. Hiyya, ŋu coktu kuwa ka gerdi, aaniy ɗo wer kaak Iisa goyiyo ho ŋu noomtu bee. Min ŋu noomiig bee, ŋu paayiig gem ka ruŋgiyak iŋ dariŋgal. 5 Min Iisa taliit imaanco, ŋa ɗiyiiji ɗo ruŋgiiner-ak aman : « Gem kol roŋji, zunuubinnaŋ, ŋu saamiyjiŋgu. »

6 Ɗo wer-ak, agindaw ku gaanuun ka *Yuudinnar sa goya. Min ŋu doriit kaaw ta Iisa, ŋu teestu kaawe ɗo aditco aman : 7 « Gem-aŋ ɗiya a maa ? Ŋa nigiy biy iŋ Buŋ. Waa yaa gedire saamiye zunuubinna ? Illa Buŋ keeji di ! » 8 Koɗok di, Iisa ibiniit pikirrico ho ŋa kaawiico aman : « Maa di ku giniit pikirre taar-an ɗo aditko ? 9 Ya nu ɗiy ɗo ruŋgiiner-aŋ aman : " Zunuubinnaŋ ŋu saamiyjiŋgu " wala ya nu ɗiyiiji aman : " Ucu, icig dariŋgiljiŋ ho jaawu ", taat moo meleŋ ? 10 Kar gay, nu raka kuu ibine kadar nun *Roŋ gemor, nu gin gudurre ta saamiye zunuubinnar ɗo duniiner. » Kar pey ŋa ɗiyiiji ɗo ruŋgiiner-ak aman : 11 « Nu kaawiijiŋ-aŋ, ucu, icig dariŋgiljiŋ ho ɗeet gerko. »

12 Koɗok di, min ɗo uŋco ka geemir, gemak uctu, ŋa iciig dariŋgilji ho ŋa ɗeettu. Okiŋco, ŋu ajbiytu tak-tak. Ŋu oziliig Buŋ ho ŋu ɗiytu aman : « Maan ŋaar-aŋ, gi bal taliŋ yiriy rakki ! »

Kole ka Lebi
(Matiye 9.9-13, Luk 5.27-32)

13 Min ŋaar-ak, Iisa yeeptu pey ɗo bi ka barre ka Galile. Gee dakin asiiji, ŋa gaariico kaaw ta Buŋdi. 14 Iisa siŋjitu sooɗ min ɗo wer-aka ho ŋa taltu gay obe miirir rakki, siŋji Lebi roŋ ka Alpe. Ŋa goy ɗo riyoy. Kar Iisa ɗiyiiji aman : « Uc aaɗnu ! » Ek di Lebi uctu, ŋa aaɗiiga.

15 Iisa ɓaawtu iŋ maajirnay ɗo ger ka Lebi ho ŋu goytu tee. Ɗo wer-ak, gay obe miirir iŋ gee kuuk goyiŋco arro astu dakina tee iŋ ŋuura. Ŋu goyiy ɗo wer-ak, asaan min gee kuuk aaɗaag Iisa, gee ar ŋuur-aŋ goy dakina. 16 Min *Pariziyenna kuuk agindaw ku gaanuundi oki taltu kadar Iisa tiya iŋ gee-ak, ŋu indiig maajirnay aman : « Maa di, ŋa tiyiy iŋ gee-aŋku ? »

17 Iisa doriit kaawco ho ŋa telkiico aman : « Gee kuuk cewey barayɗo daptoor, illa ŋuur kuuk raɗaw. Nun bal ase ɗo gee kuuk tala ziŋkico a ŋu selleŋ. Nu as ɗo ŋuur kuuk ibina kadar ŋu gina jookumo. »

Inde ɗo bi ka sayamner
(Matiye 9.14-17, Luk 5.33-39)

18 Yiriy rakki, maajirnay ku Yaaya-Batist iŋ Pariziyenna ictu sayamne uudin ta ŋu

icgiyo. Gee astu indiŋ Iisa aman : « Maajirin ku Yaaya-Batist iŋ ku Pariziyennar ica sayamne. Maa di, kunjiŋ gay icgiyɗo ? »

19 Iisa telkiico aman : « Gee kuuk ŋu kolig ɗo iidin ta obindi, ya ŋu goy misa iŋ ŋaar kaak obe, wala kuu gedire kuuco kaawe a ŋuu ice sayamne ? Ha'a, ŋu gediraaɗo ice sayamne wiktin ta gem kaak ob goy ɗatikco ! 20 Kar gay, wiktin yaa ase taat ŋuu iciŋ ŋaar kaak obe min ɗo ɗatikco. Yiriy taar-at kat, ŋu asiy ice sayamne. »

21 Kar Iisa kaawiico pey aman : « Waan naallo kesuun taat zooɗe iŋ giteen kaak marbinto. Yampa, giteen-ak obaat miriŋ ta ɓokiyo ho mutti gaayiy pey tatiko. 22 Waan laaɗo maam kuuk eelaw ɗo etirsinna kuuk taay ko. Yampa, maam-ak yaa pikiŋ etirsinna-aku, ŋuu ŋaale keɗer ho etirsinna-ak sa yaa nige. Kar gay, gee liya maam kuuk eelaw illa ɗo etirsinna kuuk marbinto. »

Iisa iŋ yiriy ta sabitdi
(Matiye 12.1-8, Luk 6.1-5)

23 Yiriy rakki ta *sabitdi taat *Yuudinna eelgiy geero, Iisa iŋ maajirnay aaɗtu ɗo morginar. Wiktin ta ŋu biriyo, maajirnay teestu yiime kay ku *gemer, ŋu eeymiyo. 24 Pariziyenna taliigu, kar ŋu ɗiyiiji ɗo Iisa aman : « Talu ! Maa di, maajirnaŋ giniy maan kaak gi gingigɗo iŋ eele ka geeror ? » 25 Iisa telkiico aman : « Ku bal garkiyiŋ ga maan kaak Dawuud iŋ eeŋji gintu yiriy rakki taat mey diyiigu ? 26 Ɗo wiktin taat Abiyataar goy *mee satkiner ka tatko, Dawuud unjitu ɗo ger ka Buŋdi ho ŋa teetu mappa kaak ŋu bertu *satkin ɗo Buŋdi ho ŋa beriico ɗo eeŋji oki. Zer tee ŋaar-ak, ŋuur bal gine botol taat ŋu teeŋji, illa gay satkiner di. »

27 Iisa kaawiico pey aman : « Geeŋ ke wala ŋu kilgiyig ɗo bi ka eele geeror di ? Ha'a ! Ŋu diyit yiriy ta sabitdi a taa gaaye gee. 28 Ŋaar nun *Roŋ gemor di mee sabitdi. »

3

Coole ka gem kaak pisiŋji mate
(Matiye 12.9-14, Luk 6.6-11)

1 Kar Iisa unjitu pey ɗo ger ka salaaner ka *Yuudinnar-aka ho ŋa gastu gem kaak pisiŋji mate. 2 Adin gay ɗiɓiiji ɗo Iisa. Ŋu rakiy tale ya ŋaa cooliŋ gem-ak iŋ yiriy ta sabitdi, kar ŋuuji diye kaawo. 3 Iisa kaawiiji ɗo gem kaak pisiŋji mat-ak aman : « Ucu ! As ɗatik anne ! »

4 Iisa indiig gee ku talaaga-ak aman : « *Gaanuunte kaaw a gii ginguwe taat selleŋ wala gii ginguwe taat jookumo iŋ yiriy ta *sabitdi ? Gii jilguwe gee wala gii idguwiŋco ? » Ŋuur gay bugum di.

5 Min ŋa indiig pa-ak, ŋa taliig gee-ak iŋ dapiŋko, asaan ɗeŋginco amil lawa. Kar ŋa yeepiiji ɗo gem ka pisiŋji mat-ak aman : « Taarig pisiŋjiŋ. » Ek di ŋa taariiga ho pisiŋji cooltu ɗo weriy.

6 Min ŋaar-ak, *Pariziyenna amiltu. Ek di ŋu deetu kaawco iŋ gee ku aaɗaag sultan *Herood maman ŋuu deeŋ Iisa.

Gee dakina iŋ Iisa

7 Iisa iŋ maajirnay uctu ho ŋu ɓaawtu ɗo bi ka barre ka Galile. Gee dakin aale aaɗiiga. Ŋu asa min Galile, min Zuude, 8 min Zeruzaleem ho min kiɗka Idume. Goy kuuk asa min aar barre ka Zurdan ho min kiɗ ka geeger ka Tiir iŋ ka Sidon. Gee-ak asiiji ɗo Iisa, ŋu dor maan kaak ŋa giniyo. 9 Iisa ɗiyiico ɗo maajirnay a ŋuuji iyiŋ markab moota paa gee kuuk dakin-ak yaa tiryiŋji. 10 Uudin taat ŋa cooliy gee-ak, gee ku raɗaw okiŋco akiliy ziŋkico, ŋu rakiy diiriŋji. 11 Ya gee ku gin aariɗna talga-ak, ŋu solligiy ɗo uŋji ho ŋu kooliy aman : « Kiŋken di Roŋ ka Buŋdi. » 12 Kar ŋa karmiig tak a ŋuu gaariŋjiɗo.

Paliinna kuuk orok iŋ seera
(Matiye 10.1-4, Luk 6.12-16)

13 Min ŋaar-ak, Iisa coktu ka dambar. Ŋa koltu gee kuuk ŋa rakiyo ho ŋu asiiji. 14 Ɗo wer-ak, ŋa doɓtu minninco gee orok iŋ seera, ŋa diyiico siŋ a ŋu paliinna. Ŋa doɓiigu asaan ŋa raka ŋuu goye iŋ ŋaara, ŋaa tabiriŋco, ŋu ɓaay gaare Kabarre ta Gala 15 ho ŋuu atikguwe aariɗna. 16 Aŋ ko siŋco ku paliinnar kuuk orok iŋ seera : Simon kaak Iisa koliig oki Piyer,* 17 Zaak roŋ ka Zebede iŋ siŋji Yaaya kuuk Iisa koliig oki Bowanergees, siŋ ŋuur-aŋ ɗiya aman : " gee ku ar dildile ka buŋdi ", 18 Andre, Pilip, Bartelemi, Matiye, Tooma, Zaak roŋji ka Alpe, Taade, Simon kaak mala ɗo darrey, 19 iŋ Zuudas Iskariyoot, ŋaar kaak asaaji isine ɗo Iisa.

Iisa iŋ geeŋji ku geero

20 Min ŋaar-ak, Iisa yeeptu geero. Gee dakina ŋumiiji pey nam Iisa iŋ maajirnay bal gase wiktin ta ŋuu tee. 21 Min siŋtay dortu pa-ak, ŋu astu a ŋuu iyiŋ gerco, asaan ŋu kaawa ɗo aditco a ŋa oliyaw.

Iisa iŋ tatkaw ka aariɗnar
(Matiye 12.22-32, Luk 11.14-23, 12.10)

22 Agindaw ku *gaanuun ka Yuudinnar astu min Zeruzaleem ho ŋu kaawtu aman : « Ŋa giŋ *Seetanne kaak ŋu koliy Belzebuul† ! » Ho ŋu kaawtu pey aman : « Gemaŋ atkaag aariɗna illa iŋ gudurre ta tatkaw ka aariɗnar ! » 23 Kar Iisa koliigu, ŋa deliico daŋla aman : « Maman Seetanne yaa gedire pey atke ziy ? 24 Ya meennaw taat geenti taasiŋa benannico, maman goyiŋco

* **3:16** 'Piyer' : Siŋ ŋuur-aŋ ɗiya a 'dambi'. † **3:22** 'Belzebuul' : Ŋu siŋ ku rakki ku Seetanner.

yaa ɓaawe ? 25 Ho ya gee kuuk ɗo adiy ka
gerco kat ello ziŋkico, maman goyiŋco yaa
ɓaawe ? 26 Pa-ak, ya Seetanne kat ello ziy
ho ya geeŋji kat kaawco ɓagɗo, gudurrey
gediraaɗo taa taaye, illa taa peye.
27 « Ku iban di, waan gediraaɗo uŋje ɗo
ger ka gem kaak bombo, ŋaa soke gamnay,
illa ya ŋa ɗuunig ja. Kar ya ŋa ɗuunig
gay, ŋaa gedire sokiŋ gamnay bal kaawo.
28 Ka seener nu kaawaako, Buŋ yaa saamiye
zunuubinna okiŋco ku geemir yoo ŋuur
kuuk biŋkico amila gallo iŋ ŋaara oki. 29 Kar
gem kaak niga biy iŋ Ruwwin ta Buŋdi gay,
Buŋ saamiyaajiɗo. Gem ŋaar-ak gin zunuu-
binna kuuk gaasɗo tak-tak. »
30 Iisa kaawiy pa-ak, asaan ŋu ɗiya a ŋa gin
ariɗ.

Ataŋ Iisa iŋ siŋtay
(Matiye 12.46-50, Luk 8.19-21)

31 Min ŋaar-ak, ataŋ Iisa iŋ siŋtay astu.
Ŋu peytu kara, kar ŋu ŋaamtu gem ɓaawtu
koliŋji. 32 Gee dakina leyig Iisa ɗatko, kar
gem-ak ɗiyiiji aman : « Gem kol tacco, yaako
iŋ siŋtaŋ goy kara, ŋu indaaciŋ. »
33 Kar Iisa telkiiji aman : « Yaani kat waa
ho siŋtar gay kuŋ waa ? » 34 Ŋa taliig gee
kuuk leyga-ak, kar ŋa ɗiytu aman : « Taloŋ,
aŋ ko yaani ho siŋtar. 35 Ka seener, ay gem
kaak gina taat Buŋ rakiyo, ŋaar di siŋdu,
boor ho yaani. »

4

Daŋil ta gay luwor
(Matiye 13.1-9, Luk 8.4-8)

1 Iisa teestu pey garkiye gee ɗo bi ka barre
ka Galile. Gee dakina ŋumiiji nam ŋa cok
ka markabar, kat ŋa goytu. Geeŋ gay goy
ɗo goŋgumor. 2 Ŋa gaariico kaawin dak-
ina iŋ dele ka daŋlal. Ŋa kaawiico aman
: 3 « Cokiyoŋ ! Gin gem rakki ɓaa luwo
ɗo morgoy. 4 Wiktin taat ŋa luwiy-ak*,
busumji daariŋ sollitu ɗo botildi ho ɗiiɗ
teeyiig okiŋco. 5 Busumji daariŋ sollitu ɗo
wer kaak gin karŋiyo ho kiɗay perew di.
Koɗok di, busam-ak amiltu asaan kiɗco sooɗ
di. 6 Wiktin taat pat korsitu, ta aayiig kuuk
amil-aku asaan ŋu bal paaye caari. 7 Daariŋ
gay sollitu ɗo wer kaak gin pompal kuuk
gin jamay. Ŋu maaɗiy sawa nam pompal-
ak gootiigu, yoo roŋ sa ŋu bal imile. 8 Kar
daariŋ gay sollitu ɗo kiɗ kaak samaane nam
ŋu neetu. Ganduulin daariŋ wee roŋ orok
subba, daariŋ orok bijigiy ho daariŋ gay
miya†. »
9 Kar Iisa kaawtu pey aman : « Ya ku gin
ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko samaane, kuu cokiye
! »

Baat ta daŋil ta gay luwor
(Matiye 13.10-17, Luk 8.9-10)

10 Wiktin ta Iisa siŋjitu sooɗ min gee-ak,
maajirnay iŋ gee kuuk goy ɗo serpey indiig
a ŋaaco gaare baat ta daŋlal. 11 Ŋa telkiico
aman : « Buŋ gaarkoŋ loko maan kaak cigile
kaak kaawa ɗo bi ka *Meennuwiy. Kar ɗo
gee ku pey gay, ŋa kaawaaco iŋ dele ka
daŋlal. 12 Asaan
" Ya ŋu tala sa, ar ŋu tallo
ho ya ŋu cokiya sa, ar ŋu cokayɗo.
Yampa, ta-aŋ ŋuu jipte goyiŋco
ho Buŋ yaaco saamiye. "‡ »
13 Kar Iisa ɗiyiico aman : « Ku ibanno baat
ta daŋlal-anta walla ? Kar di maman kuu
ibine baat ta daŋlal ta pey ? 14 Anne-ak,
gem kaak luwaw, ŋaar totira kaaw ta Buŋdi.
Ŋuur kuuk cokiyaat kaaw gay, ŋuur ar wer
ka busam solliyo. 15 Gee daariŋ, ŋuur ar
bit ka botildi, wer ka kaaw-at totiriyo. Min
ŋu doriit kaaw-at di, *Seetanne asiy imiliit
min ɗo aditco. 16 Kar daariŋco gay, ŋuur ar
wer kaak gin karŋiyo. Ŋu cokiyiit kaaw ta
Buŋdi ho koɗok di, ŋu ooyiit iŋ galal. 17 Kar
kaaw-at gay, ŋu rasgitɗo taa paaye caari, ŋu
obiit ɗo menuwir di. Ya taaɓin ase wal gee
waraagu ɗo bi ka imaanco, ek di ŋu rasiita.
18 Pey daariŋco ar wer kaak gin pompal
kuuk gin jamay. Ŋu cokiyiit kaawo, 19 kar
gay, ŋu pakira ɗo goyiŋco di, ŋu bariya malle
ka duniiner, ŋu diya gelbinco ɗo gamin ku
duniiner. Gamin ŋuur-ak imiliit kaaw taat
ŋu dortu min ɗo aditco ho ta rawtiy maala.
20 Gee daariŋ gay ar wer ka samaane. Ŋuur-
ak cokiyiit kaawo, ŋu ooyiita ho ta wiyiy roŋ
: daariŋ wee roŋ orok subba, daariŋ orok
bijigiy ho daariŋ gay miya. »

Daŋil ta lampa
(Luk 8.16-18)

21 Kar Iisa ɗiyiico aman : « Ginno gem
kaak biya lampa ho ŋa zuɓkiit iŋ bardila
wala ŋa diyiit ba daŋlil. Kar gay, ya gem
biy lampa-ak, ŋa diyiit ɗo wer ka jaɗaŋ.
22 Gamin okiŋco kuuk cigile, ŋuu imiliŋco
kara, ho kuuk ŋu rakaaɗo a gee yaa ibiniŋco
sa, ŋuu ibiniŋco nam ŋuu taliŋco waraŋ.
23 Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko samaane
kuu cokiye. »
24 Iisa ɗiyiico pey aman : « Pakiroŋ
samaane ɗo maan kaak kuu cokiye ! Buŋ
yaako yeepiŋ maan kaak ku giniy ɗo
geemir, kar ŋaako gaaye pey min kuwa.
25 Gem kaak gine, Buŋ yaaji gaaye pey min
kuwa. Kar ŋaar kaak bal gineŋ gay, ya ŋa
diy kaay a ŋa gin maanna oki, ŋuuji imiliŋ
minniney. »

Daŋil ta busumdi

---

* **4:4** 'Wiktin taat ŋa luwiy-ak' : Luw taar-at, ŋu dawiig dawe ar ginte liyiy buur. † **4:8** 'roŋ miya' : Ɗo darre ta Israyeel, ya ganduulic rakki wee roŋ orok subba, ŋa samaan ko. Ya roŋji miya, ŋaar-ak, ŋa samaan paka. ‡ **4:12** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 6.9-10.

26 Iisa ɗiytu pey aman : « *Meennaw
ta Buŋdi ar gem kaak liya buur.
27 Gem-
ak, aando, ŋa weyiyo, yiriy ŋa goyiy mento,
kar ŋa ibanno maman kooy amiliyo ho ta
maaɗiyo. 28 Ta amiliy-ak, kiɗ boosit ko. Ta
teesiy ja min aaro, ta buriyiyo, ta pikiyo,
ta obiy roŋ, kar kat ta niyiyo. 29 Ya koo-at
nee, gem-ak iciy goole, ŋa teesiy seɗe, asaan
wiktin ta seɗindi nec ko. »

Daŋil ta busum kaak ŋu koliy mutaard
(Matiye 13. 31-34, Luk 13.18-19)

30 Iisa ɗiytu pey aman : « *Meennaw ta
Buŋdi taar ar maa ho naa gaarin iŋ daŋil ta
moo ? 31 Taar ar busum ka mutaard kaak
gem luwtu. Min roŋ okiɲco, ŋaar di kapak
tak-tak. 32 Kar ya ŋa amile ho ŋa maaɗe, ŋa
ɗeetiy tatik pak gamin okiɲco kuuk amila ɗo
jineendi. Ŋa imiliy leegin aginda nam ɗiiɗsa
saayiy geriyco ɗo leeginay. »

33 Ansii ko, Iisa garkiyiy gee iŋ dele ka
daŋlal dakina ar taar-an di, uudin taat ŋuu
gedire obe ɗo kayco. 34 Ŋa garkiyiy gee illa
iŋ dele ka daŋlal di. Kar ya ŋu ɗak keeco iŋ
maajirnay gay, ŋa gaariico baati okintiti.

Peye ka usi
(Matiye 8.23-27, Luk 8.22-25)

35 Yiriy taar-at di, iŋ maako, Iisa ɗiyiico ɗo
maajirnay a ŋuu aale aar barrer. 36 Iisa gay
goy ka markabar di. Kar maajirnay ɗeettu
iŋ ŋaara, ŋu rasiig gee ɗo goŋgumor. Mark-
abin daariɲ sa ɗeettu iŋ ŋuura. 37 Koɗok di,
us teestu abire gidi-gidi-gidi ɗo barrer ho
amay teestu awke. Amay aastu ɗo mark-
abar nam ŋa miintu. 38 Wiktin taar-at,
Iisa gay weya ɗo markabar aaro nam ŋa
tokume. Maajirnay niiniig aman : « Gem
kol tacco, kiŋ isiɲcinno ga ? Ucu ! Amay
tiyaate. »

39 Iisa niintu, kar ŋa leesiiji ɗo usi ho ŋa
ɗiyiico ɗo amiydi aman : « Bugumoŋ ! Yalla
peyoŋ ! » Ek di us peytu ho wer siimtu dil.
40 Kar Iisa kaawiico ɗo maajirnay aman : «
Maa di ku giniy kolaw ansi ? Yoo diŋka, ku
amnayɗo misa walla ? »

41 Ŋuur gay kolaw uɲjiico, kar ŋu teestu
inde ziŋkico aman : « Ŋaar-aŋ kat maa gemir
kaak nam usu iŋ amay din sa karmiyaaga ?
»

5

Coole ka gem kaak aariɗ obga
(Matiye 8.28-34, Luk 8.26-39)

1 Min ŋaar-ak, Iisa iŋ maajirnay ottu aar
barre ka Galile, ɗo kiɗ ka gee ku ŋu koliy Zer-
aziyenna. 2 Iisa paaytu min ka markabar.
Tala kar gem rakki aariɗ obga amiliiji min
ɗo maggindi. 3 Gem-ak goyiɲji ɗo maggindi
di. Yoo iŋ jinzirre oki, ŋu gedarro ɗuuniɲji.
4 Awalle, ŋu ɗooɗgiijiig asiɲji iŋ jinzirre
ho ŋu ɗuungiijiig pisinji iŋ zirŋac. Kar ŋa
okiɗiig zirŋac ho ŋa kilig jinzirre. Ginno pey
gem ka bombo yaa gedire ɗuuniɲji. 5 Yiriyo,
aando, goyiɲji ɗo maggindi ho ka dambini-
idi di. Ŋa kooliyo ho meeɲji di awriy ziŋkay
iŋ dambay.

6 Min ŋa taliig Iisa min serek di, ŋa iciig
gaɗi ho ŋa astu dersa ɗo uŋji. 7 Kar ŋa kooltu
raɗa aman : « Ki rakaan ginin maman, Iisa,
roŋ ka Buŋ ka kuwa ? Baaɲu, nu indaaciŋ,
dakin taaɓiyinduɗo ! » 8 Gem-ak kaawiy pa-
ak, asaan Iisa ɗiyiiji aman : « Amal, rasig
gem-aŋka, aariɗ ka maala-aŋka. » 9 Kar Iisa
indiig aman : « Kiŋ sinjiŋ waa ? » Ŋaar
gay telkiiji aman : « Nun siŋdu “ Dakinaw
”, asaan nin dakina. » 10 Kar ŋa loklikiiji ɗo
Iisa a ŋaa ɲaaminɲcoɗo kara min ɗo darrer.

11 Ɗo wer-ak, gin kinziirna dakina gooya
ka dambar. 12 Aariɗna loklikiiji ɗo Iisa
aman : « Atikni ni ɓaay uɲje ɗo kinzi-
irna aŋkure. » 13 Iisa ooytu. Hiyya,
aariɗna-ak amiltu min ɗo gem-aka ho ŋu
uɲjitu ɗo kinziirnar. Koɗok di, min ka
dambar, kinziirna-ak okiɲco eeztu tem iŋ
gaɗco, ŋu sollitu ɗo barrer ho amay teeyiigu.
Kinziirna-ak yaa nece ar alip seer pa.

14 Min gee kuuk gooya kinziirna-ak taliig
maan kaak kuuniy-ak, ŋu gaɗtu, ŋu iyiit
kabarre-at ɗo geegirdi ho ɗo hellinniidi.
Min gee doriit kabarre-at, ŋu astu taliɲ
maan kaak kuuniy-aka. 15 Ŋu asiiji ɗo Iisa
ho ŋu taliig gem ka aariɗna obga-ak goy
keɗer, ŋa coole nam ŋa is ko kesuune. Min
ŋu taliiga-ak, kolaw obiigu. 16 Gee kuuk
talig maanna-ak osiico ɗo eeɲco maman
gem kaak aariɗna obga-ak cooltu ho ma-
man aariɗna-ak uɲjitu ɗo kinziirnar. 17 Kar
gee-ak kaawiiji ɗo Iisa a ŋaa baaɲe, ŋaa ɗeete
min ɗo kiɗco.

18 Wiktin taat Iisa ɲeptu ka markabar, ŋa
rakiy ko ɗeete, gem ka cool-ak loklikiiji a ŋa
ɓaa iŋ ŋaara. 19 Iisa gay poocji. Kar ŋa ɗiyiiji
aman : « Yeep gerko, gasgu geenjiŋ ho osco
maan kaak Buŋ giniijiŋ ho maman ŋa taltu
aminduwiɲ. »

20 Gem-ak ɗeettu. Ŋa teestu kaawe ɗo kiɗ
kaak ŋu koliy Geegirnay ku Orok. Ŋa osiicog
ay maan kaak Iisa giniiji. Gee okiɲco ku
dorit kaawoy-at ajbiytu.

Coole ka daatkor iŋ nooye ka micar
(Matiye 9.18-26, Luk 8.40-56)

21 Wiktin taat Iisa yeeptu iŋ markaba min
aar barrer, ŋa paaytu ɗo goŋgumor ho gee
dakina asiiji. 22 Ɗo wer-ak, gin gem rakki
siŋji Jayrus astu. Ŋaar ko tatkaw ka ger ka
salaaner ka *Yuudinnar. Min ŋa taliig Iisa,
ŋa dersitu ɗo uŋji. 23 Ŋa loklikiiji aman :
« Romor ta kapak raka mate. As kiiti lee
pisiɲjiŋ ɗo kaati, taa coole ! »

24 Hiyya, Iisa ɗeettu iŋ ŋaara. Gee dakina
aaɗiigu nam ŋu tiryaaga. 25 Ɗo wer-ak, gin
daatik rakki baarti taaɓiyaata. Elgin orok iŋ
seer, ŋu miɲa miɲen di. 26 Ta taaɓiy dakina,

ta jaaw ɗo gay dawner dakina, ta gaasig ka pisinti. Iŋ taar-at oki ta bal coole, baarti goy miɲa di. 27 Ta dortu gee kaawa ɗo bi ka Iisa, ta sinjitu moota min aar ta geemir, ta diiriit bit ka kesuuney. 28 Ta giniy pa-ak asaan ɗo adti ta kaawa aman : « Ya nu gedir diirin bit ka kesuuney-an di, naa coole. » 29 Ek di baarti peytu, ta aawtu ziti kadar ta coole. 30 Ɗo wer-ak, Iisa aawtu kadar gudurre amil min ɗo ziy. Ŋa kolsitu, ŋa indiig gee-ak aman : « Waa diirit kesuuner ? » 31 Maajirnay telkiiji aman : « Ki tala di gee tiryaaciŋ, kar ki indiy kat a " waa ga diirintu " ? »

32 Iisa gay talaag di, ŋa rakiy ibine waa kaak diirga. 33 Daatko-at kolaw obiita, ta teestu azire asaan ta iban maan kaak astiti. Ta astu, ta dersitu ɗo unjji, kar ta kaawijiit seen okintiti. 34 Iisa ɗiyiitit aman : « Gem kol romoy, imaanke cooliŋke. Ɓaa iŋ aapiye. Raɗuwke rasiŋke. »

35 Wiktin taat Iisa kaawiy pa-ak, gee astu min ger ka Jayrus tatkaw ka ger ka salaaner-aka ho ŋu kaawiiji aman : « Romoɲ taar mat ko. Maa di ki taaɓiyiig pey *Rabbin-aŋka ? » 36 Kar Iisa doriit kaaw-ata ho ŋa telkiiji ɗo Jayrus aman : « Dak ginenno kolaw. Aaman di. »

37 Iisa toɗiico ɗo geemir a ŋuu aaɗiɲcoɗo, illa ŋa kol Piyer, Zaak, iŋ siŋji Yaaya. 38 Min ŋu ottu wer kaɲ Jayrus, Iisa gastu gee dakina hawiyaw. Ŋu alaw ho ŋu koolaw. 39 Iisa unjitu geero, ŋa kaawiico ɗo gee-ak aman : « Maa di ku aliyo ho ku giniy hawne ? Micaɲ taar bal mate, ta weya di. » 40 Gee-ak ajimiyaag Iisa. Kar ŋaar gay imiliig okiɲco kara, illa ɗak aginiyti ku micar iŋ maajirnay ku subba di. Kar ŋa unjitu zugar, wer ka mic-at goyiyo. 41 Ŋa obiit min ɗo pisinti ho ŋa kaawiitit aman : « Talita kum ! » Ampa-ak aman : « Gem kol romoy, nu kaawaake : ucu ! »

42 Mic-at uctu puruk, ta teestu jaawe. Elginti orok iŋ seera. Ɗo wer-ak, ta bico sa amallo ho ŋu ajbiytu tak-tak. 43 Kar Iisa karmiig a ŋu kaawenno tak-tak ɗo gemor ho ŋa ɗiyiico pey a ŋuuti bere tee.

6

Iisa ɗo geeger ka Nazareet (Matiye 13.53-58, Luk 4.16-30)

1 Hiyya, Iisa amiltu min ɗo wer-aka, ŋa ɗeettu ɗo darrey ho maajirnay sa aaɗiiga. 2 Yiriy ta *sabitdi, Iisa ɓaawtu ɗo ger ka salaaner ka *Yuudinnar ho ŋa teestu garkiye gee. Ŋuur kuuk cokiyaaga-ak, okiɲco ajbiytu tak-tak. Ŋu kaawtu benannico aman : « Kaawnay-aŋ, ŋa gasig min momo ? Ilimji ho gudurre taat ŋa giniy gamin kuuk ajbay-aŋ, ŋa gasig min momo ? 3 Yampa, ŋa ginaaɗo gem ka gerkiɗe atiydiaka, roŋti ka Mariyam, siɲco kaɲ Yakuub, Yuusup, Zuud iŋ Simon ? Siŋtay ku daaɗ sa goy iŋ ginte annen ɗoo di ? » Taar-an ko toɗco aamine.

4 Kar Iisa ɗiyiico aman : « Ay wero, nabiiɲce, ŋu karmiyaag di. Illa ɗo wer kaak ŋu weeyiiga ho ɗo adiy ka gerco di, ŋu karmiygigɗo. » 5 Ɗo wer-ak, Iisa bal gine gamin dakina ku ajbay, illa ŋa lee pisiŋji ɗo gee minaw minaw paa di ku raɗaw ho ŋu cooltu. 6 Iisa ajbiytu ɗo bi ka imaanco taat sooɗ-ata.

Kar ŋa jaawig hellinnan ku moota iŋ geeger ka Nazareet, ŋa garkiyiy gee.

Ŋaame ka paliinna kuuk orok iŋ seera (Matiye 10.5-15, Luk 9.1-6)

7 Yiriy rakki, Iisa koliig maajirnay kuuk orok iŋ seera ho ŋa beriico izinne taat ŋuu atke aariɗna. Ŋa ŋaamiig seer, seer. 8 Ŋa kaawiico aman : « Yaman ya ku ɓaawaw, dakoŋ icenno yoo maanna, wala tee, wala mokolle, wala gurus, illa doŋkilo. 9 Isoŋ ŋugira ho kesuun sa taat ɗo ziŋkikon di. » 10 Kar ŋa kaawiico pey aman : « Ɗo ay ger kaak ku paaytu, goyoŋ eɗen di nam menuwko yaa gaase. Ya menuwko gaase, kar kuu ɗeete min ɗo ger-aka. 11 Kar wer kaak gee pooc obiŋko ho ŋu pooc cokiye kaawkoŋ gay, ɗeetoŋ min eɗe ho kokoŋ burintal kuuk ɗo asiŋko.* Pa-ak yaaco gaare kadar ŋu gin jookumo. »

12 Maajirnay ɗeettu, ŋu teestu kaawe ɗo geemir a ŋuu jipte goyiɲco. 13 Ŋu atkiy aariɗna ho ŋu etiliico sewe ɗo gee kuuk raɗaw, kar gee-ak cooliyo.

Muutuy ta Yaaya-Batist (Matiye 14.1-12, Luk 9.7-9)

14 Wiktin taat *Herood dortu gee kaawa bi ka Iisa, siŋji alaw aale, asaan ŋu ɗiya aman : « Gem-aŋ, ŋaar Yaaya-Batist ! Ŋaar nooy min ɗo muuti. Paa ko, ŋa gintu gudurre taat ŋa giniy gamin kuuk ajbay. » 15 Kar daariɲ a ŋa *Eli. Daariɲ gay a ŋa nabiiɲce kaak ar nabiinna kuuk min awalle. 16 Min Herood doriig kaawin-aŋ okiɲco, ŋa ɗiytu aman : « Ŋa Yaaya-Batist kaak nu ɗukumtu kaay-ak di nooye. » 17-18 Ɗo wiktin taat Yaaya goyiy misa iŋ odinay, Herood gay obit Herodiyaad, daaciy ta siŋji Pilip. Ɗo bi ŋaar-ak ko, Yaaya kaawiiji ɗo Herood aman : « *Gaanuun baljiŋ bere botol taat kii obin Herodiyaad, daaciy ta siŋjiŋ. » Min Herood dortu pa-ak, ŋa bertu izinne ŋu obiig Yaaya, ŋu ɗuuniig iŋ jinzirre ho ŋu unjiig daŋaayne. 19 Herodiyaad obiijit ɗo Yaaya, ta bariya ko muutuy di. Kar ta bal gase botol. 20 Herood gay karmiyaag Yaaya. Ya ŋa cokiy kaawoy, kaaw-at barjilaaga. Iŋ

* **6:11** 'kokoŋ burintal kuuk ɗo asiŋko' : Pa-ak gaara kadar ya gee ku geeger-aŋ jag min botol ta samaan sa, ɗo gaayiyco.

taar-at oki, ŋa el cokiye kaawnay. Asaan ŋa iban kadar Yaaya kaawa seene ho ŋa gem sellen̰ ɗo unjji ka Buŋdi. Ɗo bi ŋaar-ak ko, Herood gooyaag min ɗo Herodiyaad.

21 Kar yiriy rakki, Herood gintu iidin ta alguway. Ŋa koliig agindaw ku darrer, agindaw ku askirnar ho iŋ aginay ku Galile okin̰co. 22 Ɗo wer-ak, romti ta Herodiyaad unjitu waare ɗo unco ka geemir. Min Herood iŋ gee kuuk ŋa koltu taliita-ak, ta ajbiygu nam Herood kaawiitit a ŋaati bere ay maan kaak ta inditu di. 23 Kar ŋa togiliitit aman : « Iŋ Buŋ, ya maan kaak ka inditu di, naake berin̰ji yoo cenne† ta meennuwir oki. »

24 Hiyya, mic-at amiltu, ta indiit yaaco aman : « Naa indeŋ kat maa ? » Yaaco gay telkiitit aman : « Ɓaa indig kaay ka Yaaya-Batist. »

25 Mic-at yeepiiji koɗok ɗo sultan ho ta kaawiiji aman : « Nu raka kiidu berin̰ji kaay ka Yaaya-Batist annen di ɗo gartar ! » 26 Ɗo wer-ak, sultan Herood adiy nigtu. Kar min ŋa togil ɗo unco ka geemir gay, ŋa bal nakire pey ɗo kaawoy. 27 Ek di sultan tabirtu askirin̰ce ho ŋa beriiji izinne a ŋa ɓaa iyiŋji kaay ka Yaaya-Batist. Askirin̰ce-ak ɓaawtu ɗo daŋaayner ho ŋa ɗukumiig kaay ka Yaaya-Batist. 28 Min ŋa ɗukumga, ŋa iciig ɗo gartar ho ŋa beriitig ɗo gemso-ata. Taar gay beriitig ɗo yaaco.

29 Wiktin ta maajirnay ku Yaaya doriit kabarre-at, ŋu asiig ic momtey ho ŋu tiisiiga.

Bere ka teendi ɗo gee alip beey (Matiye 14.13-21, Luk 9.10-17, Yaaya 6.1-14)

30 Min paliinna yeeptu, ŋu osiiji ɗo Iisa gamin okin̰co kuuk ŋu gintu ho ɓilde kaak ŋu ɓilditu gee. 31 Gee dakina asiyo ho ŋu yeepiyo nam Iisa iŋ maajirnay bal gase wiktin ta ŋuu tee. Iisa ɗiyiico ɗo maajirnay aman : « Yallinte yeero, ku ɓaay ɗak jammiye sooɗa. »

32 Hiyya, ŋu n̰eptu markaba ho ŋu ɗeettu keeco yeero. 33 Wiktin taat ŋu ɗeetiy-ak di, gee dakina ibiniig wer kaak ŋu ɓaayiyo. Gee ku min ɗo hellinniidi okin̰co amiltu iŋ asin̰co, ŋu gaɗtu, ŋu ɓaawtu ɗo wer-aka nam ŋu ogiriico ɗo kun̰ Iisa.

34 Min Iisa paaytu min ka markabar, ŋa gasiig gee kuuk dakin-aku. Ɗo wer-ak, ŋa taltu aminduwco, asaan ŋu ar tamgi kuuk ginno gemco ka gooyindi. Kar ŋa teestu ɓildin̰co iŋ kaawin dakina.

35 Wiktin taat pat gal ko, maajirnay sin̰jiiji moota ho ŋu kaawiiji aman : « Gem kol tacco, pat-an ɗeete ho wer sa serek. 36 Kaawco ɗo gee-aŋ a ŋuu totire ɗo hellinniidi ho ɗo geray ku gee kuuk goy yeero, ŋu ɓaayiy gidiye tee. » 37 Kar Iisa telkiico aman : « Kuŋ maaniikon di beron̰co tee ! » Ŋuur gay indiig aman : « Gee-aŋ, gurus dakin ja kat yaaco nece. Ki raka a ni ɓaa gidiye paa di walla ? »‡ 38 Iisa gay ɗiyiico aman : « Ɓaaŋ, dakoŋ tala, ku gin mappa minaw. » Ŋu daktu tala, kar ŋu kaawiiji aman : « Ni gin mappa beeyi iŋ boos seera. »

39 Iisa ɗiyiico aman : « Kaawon̰co ɗo gee-aŋ a ŋuu goye ka gaŋ ka balaŋ. » 40 Hiyya, ŋu goytu, ŋu ɗeettu werin dakina, daarin̰ miya, daarin̰ gay orok beey. 41 Min ŋu goye, ŋa sokiig mappa kaak beey iŋ boos kuuk seer-aku, ŋa jaaltu kaay ka samaaner ho ŋa deltu barkin ɗo Buŋdi. Kar ŋa pirsiig mappa ho ŋa beriicog ɗo maajirnar a ŋuu ɗeeɗin̰ ɗo gee-aku. Boos ku seer-ak sa, ŋa ɗeeɗiicog okin̰co. 42 Okin̰co ŋu teetu, ŋu aaytu. 43 Kar maajirin miintu girdin orok iŋ seer iŋ mappa ho boos kuuk ɗak-aku. 44 Miday kuuk tee-ak gay yaa nece ar alip beey pa.§

Jiwi kuuk ka amiydi (Matiye 14.22-33, Yaaya 6.15-21)

45 Min ŋaar-ak, koɗok di, Iisa ɗiyiico ɗo maajirnay a ŋuu n̰epe ka markabar ŋuuji ogire ar barrer aaniy geeger ka Betsayda. Ŋaar gay ɗaktu a ŋaa n̰aamin̰co ja gee-aku. 46 Min ŋa n̰aamiigu, ŋa coktu ka dambar a ŋaa inde Buŋ. 47 Pat gale, maajirnay iŋ markabco ot ko ɗatik barrer. Iisa gay ɗak keeji kara. 48 Us teestu abire gidi-gidi-gidi, ŋa ŋaamiigu nam markabco sin̰jaaɗo. Iŋ ɗatik kawtira, Iisa jaawa ka amiydi, ŋa ica botilco nam ŋa gaay birin̰co. 49 Wiktin taat ŋu taliig Iisa jaawa ka amiydi-ak, ŋuur a wal ta kelmo ho ŋu teestu koole raɗa. 50 Okin̰co min ŋu taliiga-ak, kolaw unjiico tak-tak. Kar koɗok di Iisa diyiico aman : « Oboŋ aditko ! Ŋa nunun di, dakoŋ ginenno kolaw. »

51 Kar ŋa coktu iŋ ŋuura ka markabar, us peytu min ɗo abirin̰ji ho maarjirnay sa ta bico amallo. 52 Ŋu ajbiytu-ak asaan maan ka Iisa gintu iŋ mappa-ak sa, ŋu bal ibine baay, kayco ɗibire.

Coole ka geemir ɗo kiɗ ka Zenezareet (Matiye 14.34-36)

53 Min Iisa iŋ maajirnay aaliig barre-ak, ŋu ottu ɗo kiɗ ka Zenezareet ho ŋu peyiig markabco ɗo goŋgumor. 54 Ŋu paaytu keɗer, koɗok di gee ibiniig Iisa. 55 Gee-ak jaawiig kiɗ ka Zenezareet okin̰ji, ŋu miniy ziŋkico ɗo wer ka Iisa ottu, kar ŋu iyiijig geen̰co kuuk raɗaw iŋ darin̰gilnico. 56 Ɗo ay helline wal geeger wal ɗo geray ku gee kuuk goy yeero, ŋu imiliig geen̰co ku raɗaw ɗo wer ka berel.

† **6:23** ‘cenne’ : Werin daarin̰, ŋu kaawa a ‘serpe’. ‡ **6:37** Wer-aŋ, maajirnay ku Iisa kaaw ɗo bi ka ‘deniye miy seera’. Gurus ŋaar-ak nec iŋ kaak gem yaa gase ɗo koyin porpoɗ ku gawnar. § **6:44** ‘alip beey’ : Daaɗi iŋ koogin gay, ŋu bal osin̰co.

Kar ŋu marmiliiji a ŋaa rasiŋco ŋuu diire kin bit ka kesuuney-at di. Paa ko, okiŋco kuuk diirta-at cooltu.

7

Iisa iŋ aadanna ku aginiydi
(Matiye 15.1-9)

1 Gee ku ŋu koliy *Pariziyenna iŋ agindaw daariŋ ku *gaanuun ka *Yuudinnar astu min Zeruzaleem. Ŋu ŋumiiji ɗo Iisa. 2 Ŋu tal maajirnay daariŋ bal karmiye ace ka pisiŋco ar ka aginiyco gingiy ya ŋu raka tee.
3 Ka seener gay, Pariziyenna iŋ Yuudinna okiŋco, ŋuur karmiya kaaw taat aginiyco rasiico. Uudin ta aadin ta aginiyco, ŋuur taaɗo ya ŋu bal ace pisiŋco samaane. 4 Ya ŋu yeep min ɗo suuginer, ŋu aca ja asiŋco kar kat ŋu tiyiyo. Ta taar-anno di, ŋu karmiya pey gamin ku pey kuuk aginiyco gaariico ar ace ka *kordindinar, ka balsinsindi iŋ ka koŋgilgildi ku hadinner.
5 Pariziyenna iŋ agindaw ku gaanuun ka Yuudinnar indiig Iisa aman : « Maa di maajirnaŋ iciyɗo kaaw taat aginiyte rasiite ? Ya ŋu raka tee, maa di ŋu acgiyɗo pisiŋco ar kaak aginiyte ɗiyiite ? » 6 Iisa ɗiyiico aman : « Taloŋ gee kuuk kaawa iŋ biŋkico di ho ta aditco keetiti-aŋku ! Kaaw taat Buŋ ɗiytu ɗo bi kaŋko, taar ka seener. Ŋa kaaw awalle iŋ bi ka nabi Ezaayi aman :

" Gee ŋuur-aŋ beraadu horoomin iŋ biŋkico di,
kar aditco gay serek min nunu.
7 Abaadin taat ŋu abdiyin-an, taar uca maalan di,
asaan garaan taat ŋu garkiyiy gee sa,
geen di imilit min ɗo kayco. "* »

8 Kar Iisa kaawiico pey aman : « *Gaanuun kaak Buŋ kaawtu, kuŋ rasig serpiya, kar ku karmiya kat kaaw ta geemir. 9 Ku zeeɗa pooce gaanuun ka Buŋdi, kar ku makiig iŋ kaaw ta aginiydi ! 10 Muusa, ŋaar ɗiyko aman :

" Ber horoomine ɗo yaako iŋ takko. "

Ŋa ɗiy pey aman :

" Waan kaak niga biy iŋ tacco wala iŋ yaaco,
taŋji-at, illa muutu. "†

11 Kar kuŋ gay garkiya gee a ŋuu kaawe ɗo aginiyco aman : " Maan kaak zer naako bere ka gaayor, taar-at *satkin taat waaliya Buŋ, " 12 ho ansi-ak, ŋu gediraaɗo pey ŋuuco bere. 13 Kaawin kuuk ku gaariy ɗo ziŋkiko, ŋuur deet kaaw ta Buŋdi. Ku gina pey gamin dakina kuuk ar ŋuur-aŋku. »

Gamin kuuk nigaag gem ɗo uŋji ka Buŋdi
(Matiye 15.10-20)

14 Kar Iisa koliig pey gee, ŋa kaawiico aman : « Laaŋ ɗeŋginko samaane ho cokiyoŋ ! Naako dele daŋla. 15 Maan kaak gem tiyiy, ŋaar nigaagɗo ɗo uŋji ka Buŋdi. Ŋaar maan ka amila min ɗo gelbiney kat nigaag ɗo uŋji ka Buŋdi. [16 Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko samaane kuu cokiye. »]‡

17 Wiktin ta Iisa rasiig gee ŋa uŋjitu geero, maajirnay indiig aman : « Gaarniŋ ja baat ta daŋlal-anta. » 18 Iisa telkiico aman : « Kuŋ kayko ɗibir ga ? Taloŋ, maan ka gem tiyiyak, ŋaar niggigɗo ɗo uŋji ka Buŋdi. 19 Maan ka gem tiyiy-ak, ŋaar uŋja ɗo adiy, kar ba aaro, gem-ak ɓaay dooye. Maan ka gem tiyiy-ak, ŋaar ŋaamgigɗo ŋaa gine gamin ku samaanno. » Iisa kaawtu pa-ak a gamin okiŋco, ŋuur ku teendi.
20 Kar Iisa kaawtu pey aman : « Kaaw ta gem kaawiyo iŋ maan ka ŋa giniyo, ŋuur di nigaag ɗo uŋji ka Buŋdi. 21 Asaan min ɗo gelbiney-ak ko amiliy pikirre taat samaanno ta ŋaamiig ɗo ɓaaye kaak muŋjam, ɗo kokinaw, ɗo dee ka geemir, 22 ɗo kokine ka miday wal daaɗ kara. Ampaa ko, ŋu giniy tamaanaw, ŋu giniy motol, ŋu caaciyiy gee, ŋu giniy ta ŋu rakiyo, ŋu giniy hasuudinaw, ŋu nigiy biŋkico iŋ eeŋco, ŋu iciy ziŋkico, ho ŋu poociy jipte goyiŋco. 23 Ŋuur-aŋ ko gamin ku samaanno kuuk amila min ɗo adiy ka gemor, ho nigaag ɗo uŋji ka Buŋdi. »

Ase ka daatik taat Yuudiŋcaɗo
(Matiye 15.21-28)

24 Min Iisa gaasiit kaawoy, ŋa uctu min ɗo wer-aka ho ŋa ɗeettu ɗo kiɗ ka Tiir. Ŋa uŋjitu ɗo ger rakki, ŋa rakaaɗo waan yaa ibine a ŋa goy eɗe. Kar gay, ŋa bal gedire cigile ziy. 25-26 Tala kar daatik rakki romti aariɗ obta dortu gee kaawa ɗo bi ka Iisa, ta asiiji. Taar gay Yuudiŋcaɗo, ŋu weeyit ɗo geeger Siri ɗo ka kiɗ ka Penisi. Min ta asiiji, ta dersitu ɗo uŋji ho ta marmiliiji aman : « Gem kol tacco, baaŋu ! Atkig aariɗ-aŋ min ɗo romor. » 27 Iisa ɗiyiitit aman : « Ras ja koogin yaa aaye ! Yampa, kuuniyaaɗo ŋuu iciŋji tee ka kooginar ho ŋuu oriŋ ɗo kaŋir. »
28 Daatko-at kaawiiji aman : « Gem kol *Rabbiney, kaawoŋ-an ka seener. Kar kaŋ sa, ŋuur tiya meerin kuuk gaama min ɗo pise ku kooginar di. » 29 Min pa-ak, Iisa ɗiyiitit aman : « Kaawke ka seener ! Yeep ko gerke, aariɗ, ŋaar amil ko min ɗo romke. » 30 Hiyya, daatko-at ɗuwtu geero. Min ta ote, ta gasiit romti aariɗ rasta ho ta jammiya ko ka daŋlil.

Coole ka gem kaak duŋguyuuyu

31 Min Iisa kaawtu iŋ daatko-at, ŋa ɗeettu min kiɗ ka Tiir, ŋa aaɗtu min kiɗ ka Sidon iŋ kiɗ kaak ŋu koliy Geegirnay ku Orok ho

* **7:7** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 29.13. † **7:10** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 20.12, Deteronoom 5.16. ‡ **7:16** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.

ŋa birtu ɗo biy barre ka Galile. 32 Ɗo wer-ak ŋu iyiiji gem kaak duŋguyuuyu ho gaayay amallo. Ŋu marmiliiji ɗo Iisa a ŋaa lee pisiŋji ɗo gem-ak ŋaa coole. 33 Min ŋaar-ak, Iisa obiig gem-aka, ŋa imiliig serek min ɗo geemir ho ŋa kolŋiijig ɗeŋginay ku gem-ak iŋ kormay§, kar ŋa pictu ulŋa ɗo kormay ho ŋa diirijiit leesey ta gem-aka. 34 Iisa kociltu kuwa, ŋa niiztu ho ŋa ɗiyiiji ɗo gem-ak aman : « Eppata ! » ansi-ak aman : « Pilu ! »

35 Ɗo wer-ak, koɗok di, gem-ak teestu cokiye, leesey teestu awke, ho ŋa baagtu kaawe samaane. 36 Iisa kaawiico ɗo gee okiŋco aman : « Dakoŋ kaawenno ɗo gemor. » Min ŋa kaawiico pa-ak, ŋuur gay totiraat kat kaaw ɗo geemir. 37 Gee-ak ajbiytu taktak ho ŋu ɗiytu aman : « Way, gem-aŋ gina riy samaane nam duŋguyuuyin sa, ŋa coolaagu ŋu doriyo ho gee kuuk gaayiyco amallo sa, kaawiyo ! »

8

Bere ka teendi ɗo gee alip pooɗ
(Matiye 15.32-39)

1 Ɗo wiktin taar-at gee dakina ŋumtu ho ŋu ginno maan ka teendi. Min pa-ak, Iisa koliig maajirnay ho ŋa ɗiyiico aman : 2 « Gee-aŋ, nu tala aminduwco, asaan mena subba ŋu goy iŋ nun di ho ŋu ginno maan ka teendi. 3 Ya nu ŋaamaag aditco aaye, gudurrico yaa arme botildi, asaan daariŋco as min serek. » 4 Maajirnay telkiiji aman : « Kalaan ta aŋka, kar giico gase tee momo kaak yaa neciŋco ? » 5 Iisa indiig aman : « Ku gin mappa minaw ? » Ŋuur gay aman : « Ni gin mappa peesira » 6 Kar Iisa kaawiico ɗo gee-ak a ŋuu goye keɗer. Hiyya, ŋa sokiig mappa kaak peesir-aka, ŋa deliiji barkin ɗo Buŋdi, ŋa pirsiiga ho ŋa beriicog ɗo maajirnay a ŋuuco ɗeeɗiŋji. Hiyya, maajirnay ɗeeɗiicog ɗo gee-aku.

7 Ŋu gin oki teŋilna minaw-minaw pa. Iisa deliiji barkin ɗo Buŋdi ɗo teŋilna-aku ho ŋa ɗiyiico ɗo maajirnay a ŋuuco ɗeeɗiŋco oki ! 8 Okiŋco, ŋu teetu, ŋu aaytu. Maajirna sokiig kaak ɗake nam ŋu miin girdin peesira. 9 Miday ku tee-ak yaa nece alip pooɗ pa.* Iisa ɗiyiico aman : « Ɓaaŋ kate ! » 10 Kar koɗok di, ŋa ŋeptu markaba iŋ maajirnay ho ŋu birtu ɗo kiɗ ka Dalmanuta.

Inde ka gamin kuuk ajbay
(Matiye 16.1-4)

11 *Pariziyenna astu, ŋu teestu meele iŋ Iisa. Ŋu rakiiji ɗibe. Ŋu indiig a ŋaaco gaare maan kaak ajbay kaak asa min ɗo Buŋdi. 12 Iisa niiztu puus kar ŋa ɗiytu aman : « Maa di gee ku diŋka indiy maan kaak ajbay ? Ka seener nu kaawaako, gee ku diŋka-aŋ, nu gediraaɗo naaco gine maan kaak ajbay loco. » 13 Kar ŋa rasiigu, ŋa ŋeptu markaba ho ŋa aaltu aar barrer.

Maajirnay ku Iisa bal ibiniŋ misa
(Matiye 16.5-12)

14 Min ŋu ottu ɗatik barrer, maajirnay pakirtu a ŋu bal ice tee, ŋu gin mappa rakki di ɗo markabco. 15 Iisa taayiigu aman : « Yaman pakiroŋ ! Goyoŋ goɗom min gel ta Pariziyennar iŋ ta *Herood. »

16 Maajirnay kaawtu benannico aman : « Ŋa kaawiite pa-ak asaan gi bal ice mappa-aŋ di walla ? » 17 Iisa ibiniit pikirrico ho ŋa indiig aman : « Maa di ku kaawiy aman : “ Gi bal ice mappa-aŋ di walla ? ” Yoo diŋ sa ku tallo misa walla ? Kayko icɗo misa ? Ŋu goy misa bombo di ? 18 Ku talig gamin okiŋco kuuk nu gintu ho ku dorig gamin okiŋco kuuk nu ɗiytu, kar kayko icɗo di bat. 19 Wiktin taat nu pirsiig mappa ka beeyi, miday alip beey teetu, ku miin girdin minaw iŋ ka ɗake ? » Ŋuur gay telkiiji aman : « Ni miin girdin orok iŋ seera. » 20 Kar Iisa indiigu pey aman : « Hadi wiktin taat nu pirsiig mappa ka peesira, gee alip pooɗ teetu-ak gay, ku miin girdin minaw iŋ ka ɗake ? » Ŋuur gay telkiiji aman : « Ni miin girdin peesira. » 21 Iisa ɗiyiico pey aman : « Yoo diŋ sa ku ibinginno a nu waa ? »

Pile ka noolol

22 Hiyya, Iisa iŋ maajirnay ottu Betsayda. Annere, ŋu ɗaaŋiiji nool rakki, kar ŋu marmiliiji aman : « Gem kol *Rabbiney, baaŋu ! Diirga, ŋaa pile. » 23 Iisa obiig pisiŋji ka nool-ak, ŋa imiliig serek min ɗo helliner. Kar ŋa giniiji uliŋ ɗo odinay, ŋa leeyiiji pise ho ŋa indiig aman : « Ek kat ki tala maanna ? » 24 Nool-ak telkiiji aman : « Nu tala gee ar atay, kar ŋu jaawaw. » 25 Iisa leeyiiji pey pise ɗo odinay. Gem-ak odinay piltu. Ŋa taliy ko karaŋ. 26 Min ŋaar-ak, Iisa ɗiyiiji aman : « Ɗeet ko gerko, dak jagenno ɗo helliner. »

Piyer ɗiya a Iisa, ŋaar Masi
(Matiye 16.13-20, Luk 9.18-21)

27 Min ŋaar-ak, Iisa iŋ maajirnay ɗeettu ɗo hellinnan ku moota iŋ kiɗ ka Sezare ka Pilip. Ɗo botildi, ŋa indiig maajirnay aman : « Ɗo bi kanto, gee kaawa a nu waa ? » 28 Ŋuur gay telkiiji aman : « Daariŋ kaawa a ki Yaaya-Batist, daariŋ, a ki Eli, ho daariŋ gay, a ki min nabiinna ku min awalle. » 29 Kar Iisa indiig pey aman : « Hadi kuŋ gay ɗiya a nu waa ? » Piyer telkiiji aman : « Kiŋke Masi kaak Buŋ doɓtu. » 30 Kar Iisa karmiig maajirnay a ŋu kaawenno tak-tak ɗo waanna a ŋaar ko Masi kaak Buŋ doɓtu.

§ **7:33** 'kormay' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'pernay'.

* **8:9** 'alip pooɗ' : Daaɗi iŋ koogin gay, ŋu bal osiŋco.

Kaaw ta Iisa ɗo bi ka muutuy iŋ nooyiŋji
(Matiye 16.21-28, Luk 9.22-27)

31 Kar Iisa teestu pey ɓildiŋ maajirnay
aman : « Illa nun *Roŋ gemor, naa taaɓiyeŋ
ja dakina. Aginay ku darrer, agindaw ku
gay satkiner ho iŋ agindaw ku gaanuundi
yaan poocindu. Ŋuu asiin deendu ho yiriy ta
subbiŋkar gay, naa nooye. » 32 Ŋa kaawcot
ko waraŋ di. Kar Piyer imiliig serpiya ho ŋa
leesiiji. 33 Kar Iisa kolsiig maajirnay ho ŋa
uciiji ɗo Piyer aman : « Ɓaa annere, Seetan-
aŋka ! Pikirreŋ, taar arro iŋ ta Buŋdi, taar ta
geemir di. »

Maman gii aaɗīŋ Iisa

34 Kar Iisa koliig gee kuuk dakina ho iŋ
maajirnay, ŋa ɗiyiico aman : « Ya waan
kaak rakaan aaɗindu, ŋaa pooce pey bariye
galal ta meeŋji, ŋaa iciŋ etoy ka taaɓiner ho
ŋaan aaɗindu. 35 Asaan waan kaak raka jile
goyiŋji ka meeŋji, ŋaa rawtiŋji. Kar waan
kaak rawtaag goyiŋji ɗo bi kanto ho ɗo bi ka
Kabarre ta Gala gay, ŋaa gase goye kaak taɓ.
36 Yampa, ya gem kaak obit duniin okintit
ɗo pisiŋji ho ŋa rawtig goyiŋji, ŋaar-ak galilti
gay maa ? 37 Ŋaa bere maa ŋaa gidiye goye
ka gaasɗo ? 38 Gee ku diŋka, ŋuur gina taat
samaanno ho ŋu newsiji kop ɗo Buŋdi. Ya
gem kaak gina sokaŋ lotu iŋ ɗo kaawnar
ɗo uŋco ka gee-aku, nun Roŋ gemor oki,
naaji gine sokaŋ ɗo wiktin taat naa ase iŋ
*darjin ta Tanni ho iŋ ta *ɗubal ku Buŋdi
kuuk *cawar oki. »

9

1 Iisa ɗīyiico pey aman : « Ka seener
nu kaawaako, min gee kuuk goy anne-aŋ,
daariŋco mataaɗo di ŋuu talin *Meennaw ta
Buŋdi asa iŋ gudurre. »

Newse ka wijeen ta Iisa
(Matiye 17.1-13, Luk 9.28-36)

2 Gin mena bijigiy, Iisa koliig Piyer, Zaak
iŋ Yaaya ho ŋa iyiig keeco kuwa ka damba ta
bolok. Tala kar Iisa ziy newse. 3 Kesuuney
ɗeettu portik kar nam ta diya odina. Min
irŋen di, ɗo adiy ka kiɗar okiŋji, ginno
gem kaak ya acin portik ansi. 4 Ta bite-
aŋ di, maajirna taltu nabiinna seer bayintu.
Nabiinna-ak, ŋuur Muusa iŋ *Eli kat kaawa
iŋ Iisa. 5 Hiyya, Piyer kaawiiji ɗo Iisa aman
: « Gem kol tacco, gala ni goyiy anne-aŋka.
Niiko siye tarram subba, rakki locin, rakki
ɗo Muusa ho rakki gay ɗo Eli. »

6 Kar Piyer gay ibanno taat ŋaa kaawe,
asaan kolaw obgu. 7 Min Piyer kaawa misan
di, uc gootiigu ho min ɗo uc-at amila gaay
kaawa aman : « Ŋaar-aŋ Roŋdu, nu elgig
dakina. Cokiyon kaawoy ! » 8 Koɗok di,
maajirnay taliy-ak Muusa iŋ Eli sawle, illa
Iisa keeji di goya.

9 Min ŋu paayiy min ka dambar, Iisa
karmiig maajirnay aman : « Yaman, dakoŋ
kaawenno ɗo waanna ɗo maan kaak ku
taltu-aŋka nam nun *Roŋ gemor, naa
nooyeŋ ja min ɗo muuti. » 10 Ŋu ooyiit
kaawoy. Kar ŋu teestu inde ziŋkico aman : «
Ŋa raka kaawe maa, ŋa ɗiyiy a " naa nooyeŋ
ja aŋka ? " »

11 Kar maajirnay indiig aman : « Maa di
agindaw ku gaanuundi kaawiy a *Eli yaa
aseŋ ja ? » 12 Iisa gay telkiico aman : «
Hii, Eli yaa ase, ŋaa leeŋ gamin-aŋ ɗo botilco.
Kar ku iban di ŋu siir ɗo Kitamner a nun
Roŋ gemor, naa taaɓiye dakina ho gee yaan
poocindu. 13 Kar gay nu kaawaako, Eli ŋaar
as ko, kar gee gay taaɓiyig ar taat ŋu rakiyo
uudin taat Kitamne kaawtu. »

Coole ka gem kaak gin punpun
(Matiye 17.14-21, Luk 9.37-43a)

14 Wiktin ta Iisa iŋ maajirnay ku subba
yeepiy ɗo eeŋco, ŋu gastu gee dakina ŋumco
ɗo eeŋco-aku. Min gee-ak, goy oki agindaw
ku gaanuundi meela iŋ ŋuura. 15 Min gee-
ak taliig Iisa, ŋu raastu, ŋu gaɗtu a ŋu ɓaaji
ooye. 16 Iisa indiig maajirnay aman : « Ku
meela ɗo bi ka moo iŋ agindaw-aŋku ? »
17 Gem rakki min ɗatik geemir ɗiyiiji aman
: « Gem kol tacco, nu iyjiŋ roŋdu, kiidu
cooliŋji. Ŋa gin aariɗ ka toɗaaji kaawo.
18 Ay wer kaak aariɗji ucji, ŋa accigig keɗer
nam biy amila toppiyo, ŋa eeyma saaŋji ho
ziy aayiy yap. Nu indig maajirnaŋ a ŋuuji
atkiŋji, kar gay, ŋu bal gedire. » 19 Iisa
kaawiico aman : « Kuŋ gee ku diŋka-aŋ, ku
geenno ho imaanko sa sooɗa. Ɗakdu mena
mina naa goye iŋ kuŋko ho naako sosiŋko
pey ? Iyiig roŋji-aŋ anne. »

20 Kar ŋu iyiijiga. Min aariɗ talig Iisa-ak,
ŋa azbiig mic-ak zid-zid-zid. Ŋa galtu keɗer,
ŋa tuŋkiliyo nam biy amila toppiyo. 21 Iisa
indiig takaŋ mic-ak aman : « Min kimin
aariɗ-aŋ obiiga ? » Ŋaar gay telkiiji aman : «
Min ŋa kapaki. 22 Kun kawta, aariɗ ŋaamgig
ɗo aki wal ɗo amiydi, ŋa rakiy deeŋji. Ya kii
gedire kiini gaaye, tal aminduwni. » 23 Iisa
telkiiji aman : « Maa di ki ɗiyiy a " ya ki
gedire kiini gaaye ? " Ɗo ŋaar kaak aamine,
botol goya a ŋaa gine ay maanna. »

24 Koɗok di, takaŋ mic-ak kaawtu raɗa
aman : « Nu aamin kadar kii gedire giniŋ
maanna-aŋka. Kar gay, gaayorduut pey
imaandu ! » 25 Min Iisa taltu kadar gee
ŋuma ŋumen di-ak, ŋa leesiiji ɗo aariɗ-
ak aman : « Kiŋ aariɗ, ki ginaag gee
duŋguyuuyna ho ki toɗa awke ka leeser. Yalla
amal rasig mic-aŋka ho dak yeepenno pey
tak-tak ! » 26 Aariɗ-ak kooltu raɗa, ŋa azbiig
mic-ak zid-zid-zid, kar ŋa amiltu. Ɗo wer-
ak, mic-ak weytu lasaaŋ nam gee ku goy
eɗe-ak kaawiy aman : « Ŋa mate ! » 27 Hiyya,
Iisa obiig min ɗo pisiŋji, ŋa copiliiga ho mic-
ak peytu.

28 Wiktin ta Iisa uŋjitu geero, maajirnay
indiig aman : « Gem kol tacco, maa di ni
baltu gedire atkiŋ aariɗ-aŋka ? » 29 Iisa gay
telkiico aman : « Kar gay, aariɗ ŋaar-aŋ, kuu
gedire imiliŋji-ak, illa iŋ inde ka Buŋdi ja. »

Iisa kaawa pey ɗo bi ka muutuy iŋ nooyiŋji
(Matiye 17.22-23, Luk 9.43-45)

30 Min ŋaar-ak, Iisa ɗeettu min eɗe iŋ maa-
jirnay ho ŋu aaɗtu min kiɗ ka Galile. Iisa
rakaaɗo gee ya ibine wer ka ŋa goyiyo,
31 asaan ŋa garkiyaag maajirnay. Ŋa ɗiyiico
aman : « Nun roŋ gemor, ŋu asaan berin
ɗo pise ka midir, ŋuun deendu ho yiriy ta
subbiŋkar gay, naa nooye. » 32 Kar ŋuur gay
bal ibinin baat ta kaawoy. Paa ko, ŋu gintu
kolaw taat ŋuu indiŋ Iisa ɗo bi ŋaar-aka.

Inde kaak a waa tatik paka
(Matiye 18.1-5, Luk 9.46-48)

33 Hiyya, ŋu ottu kat Kapernayuum. Wik-
tin ta ŋu goyiy geero, Iisa indiig maajirnay
aman : « Ku meela ɗo bi ka moo botildi ? »
34 Ŋuur gay bugum cit-cit, asaan botildi, ŋu
meel benannico a ŋuu ibine waa kaak tatik
paka. 35 Min ŋaar-ak, Iisa goytu keɗer, ŋa
kolig maajirnay ku orok iŋ seera, ŋa ɗiyiico
aman : « Ya gem kaak raka ogire ɗo uŋji ka
Buŋdi, ŋaa ɗake aar ta eeŋji ho ŋaa gine gay
riyco. »

36 Kar Iisa obtu mic rakki, ŋa iyiig ɗo
ɗatikco, ŋa diyiig ɗo tumkay ho ŋa ɗiyiico
aman : 37 « Gem kaak obig mic-aŋ samaane
ɗo bi kanto, ar ŋa obin nun meendu. Kar
gay, gem kaak obintu, ŋa da obɗo nun di, ŋa
obig ŋaar kaak ŋaamintu. »

Waan kaak adiy pondikɗo iŋ kuŋko, ŋaar kaŋko
(Luk 9.49-50)

38 Yaaya ɗiyiiji ɗo Iisa aman : « Gem
kol tacco, ni gas gem kaak atka aariɗna iŋ
siŋji kuŋji ho nin gay toɗaaji asaan ŋaar iŋ
gintenno. » 39 Kar Iisa gay kaawtu aman
: « Dakoŋji toɗenno. Asaan ginno waan
kaak yaa gedire gine maan kaak ajbay iŋ siŋ
kunto ho ba aar, ŋaa nige pey biy iŋ nunu.
40 Waan kaak adiy pondikɗo iŋ kuŋko, ŋaar
kaŋko. 41 Gem kaak gaayaako, Buŋ yaaji
berin haginey. Ka seener nu kaawaako, ŋaa
gasin haginey yoo ŋa beraako amay sooɗ ku
maala pondik-aŋ di ɗo saan ta ku geeŋji ku
Masi. »

Gale kaak ɗo zunuubinnar
(Matiye 18.6-9, Luk 17.1-2)

42 Iisa kaawtu pey aman : « Gem kaak
uŋja rakki min eeŋji kuuk imaanco sooɗa ɗo
zunuubinnar, ŋuuji ɗuune tolo ɗo gaayay ho
ŋuu acciŋ ɗo barrer sa guna. 43 Ya pisiŋjiŋ
kat iyaaciŋ ɗo zunuubinnar-ak, ɗukumga.
Gunjiŋ kii uŋje iŋ pisiŋjiŋ rakki di ɗo goye
ka gaasɗo min kii uŋje iŋ pisiŋjiŋ seerco ɗo
ak taat matɗo. [44 Ɗo wer ŋaar-ak, gur ku
matɗo tiyiig momtina ho ak sa goy doo.]*
45 Ya asiŋjiŋ kat iyaaciŋ ɗo zunuubinnar-
ak, ɗukumga. Gunjiŋ kii uŋje iŋ asiŋjiŋ
rakki di ɗo goye ka gaasɗo min kii uŋje iŋ
asiŋjiŋ seerco ɗo ak taat matɗo. [46 Ɗo
wer ŋaar-ak, gur ku matɗo tiyiig momtina
ho ak sa goy doo.]† 47 Ya odoŋ di iyaaciŋ
ɗo zunuubinnar-ak, ɗimta. Guna kii uŋje
iŋ odoŋ rakki di ɗo *Meennaw ta Buŋdi,
min kii uŋje iŋ odinaŋ seerco ɗo ak taat
matɗo. 48 Ɗo wer ŋaar-ak, gur ku matɗo tiyiig
momtina ho ak sa goy doo. 49 Uudin taat
ak siyiig hadinne ho uudin taat maral giniig
tiw gala, Buŋ sa icit taaɓine, ŋa newsiig
gemo, ŋa giniy *cawar. 50 Ku iban tam kadar
maral ŋuur gala. Kar ya ŋuur kat cille gay,
kuuco gaaye maa, ŋuu aawe ? Ŋaar-ak, kuŋko
oki goyoŋ gala ar maral ho goyoŋ iŋ aapiye
benanniko. »

10

Garaan ɗo bi ka totiriikar
(Matiye 19.1-12, Luk 16.18)

1 Min ŋaar-ak, Iisa uctu min eɗe, ŋa ɓaawtu
ɗo kiɗ ka Zuude, aar barre ka Zurdan. Pey
gee dakin aale ŋumiiji, ŋa teestu garkiyiŋco
uudin ta ŋa garkiygiigu.

2 *Pariziyenna daariŋ ɓaawiiji moota, ŋu
rakiy gaase baay. Paa ko, ŋu indiig aman : «
*Gaanuunte bera botol taat gem yaa totirin
daaciy walla ? » 3 Kar Iisa gay telkiico aman
: « Muusa gay, ŋaar rasko maa gaanuun da
? » 4 Ŋuur gay ɗiyiiji aman : « Muusa ber
botol a gem ya siire maktumne ta totiriikar
ho ŋaa totirin daaciy. » 5 Min Iisa dortu pa-
ak, ŋa ɗiyiico aman : « Muusa berko botol
taat kuu totiriŋ daɗitko asaan kayko bombo.
6 Yampa, ɗo teesindi, Buŋ kilgiyit duniine,
ŋa kilgiyig mitko iŋ daatko.* 7 Ɗo bi ŋaar-ak
ko, mitko yaa rasiŋ tacco iŋ yaaco, ŋa ɓaayiy
ŋume iŋ daaciy, 8 ho seerco, ŋuu gine ar
gem rakki di ɗo uŋji ka Buŋdi. Ampa-ak, ŋu
seerro pey, ŋu ŋum ko gem rakki di.† 9 Maan
kaak Buŋ ɗuunga-ak, gem ipiraagɗo. »

10 Wiktin taat ŋu uŋjitu geero, maajirnay
ku Iisa indiig pey ɗo bi ka totiriikar. 11 Ŋa
kaawiico aman : « Gem kaak totirit daaciy
ho ŋa obtu ta pey, ŋaar-ak kokina karan di.
12 Ar taar-an ko, geem taat rasig mitti ho ta
obtu ka pey, taar-at kokina karan di. »

Iisa barkiya koogina
(Matiye 19.13-15, Luk 18.15-17)

* **9:44** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek. † **9:46** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek. * **10:6** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 1.27, 5.2. † **10:8** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 2.24.

13 Gee iyiiji koogin ɗo Iisa a ŋaaco lee pise,
ŋaa barkiyiŋco. Kar maajirnay gay leesiico
ɗo gee-aku. 14 Min Iisa taliig maajirnay
leesaaco ɗo geemir-ak, ŋa dapiŋtu ho ŋa
ɗiyiico aman : « Rasoŋ koogin-aŋ yaadu
ase. Dakoŋco toɗenno, asaan *Meennaw
ta Buŋdi taar ɗo gee kuuk ar koogin-aŋku.
15 Ka seener nu kaawaako, ya waan kaak
bal ooyin Meennaw ta Buŋdi ar mico, ŋa
uŋjaaɗo tak-tak. »

16 Hiyya, ŋa baamiyiig koogina, ŋa leeyi-
ico pise ho ŋa barkiyiigu.

Iisa iŋ gay gamnar
(Matiye 19.16-30, Luk 18.18-30)

17 Ɗo wiktin ta Iisa amiltu ko, gem rakki
ŋaamiig iŋ gaɗiy. Ŋa dersitu ɗo uŋji, kar
ŋa indiig aman : « Gem kol tacco, kiŋ
kaak selleŋ, naa gine maman naa gase goye
ka gaasɗo ? » 18 Iisa gay ɗiyiiji aman :
« Maa di ki koliin a nu selleŋ ? Ginno
gem kaak selleŋ ɗo kiɗar, illa Buŋ keeji di.
19 Kiŋ ibingig gaanuun kaak Buŋ bertu ɗo
geemir : “ Dakoŋ deenno gee, kuŋ miday,
dakoŋ kokinenno daaɗ kara ho kuŋ daaɗ
oki, dakoŋ kokinenno miday kara, okiŋko,
dakoŋ kokinenno gamna, dakoŋ raadenno
iŋ siŋ ku gemor, dakoŋ diyenno kaaw ɗo
gemor, beroŋ horoomin ɗo aginiyko. ” »‡
20 Gem-ak telkiiji aman : « Gem kol tacco, nu
karmiyiig gaanuun-ak okiŋji min nu kapak
di. » 21 Iisa taliig gem-ak ajbiyga ho ŋa
elgig dakina, ŋa kaawiiji aman : « Ɗakjiŋ
pey maan rakki : ɓaa gidiyig gamnaŋ okiŋco
ho ɗeeɗig gurus-ak ɗo pokirnar. Paa kat,
kii leeŋ malleŋ ɗo uŋji ka Buŋdi. Kar asu,
aaɗnu. » 22 Min gem-ak doriit kaaw-at, ŋa
yiimiit wijeeney asaan ŋa gay gamnar.

23 Iisa taliig maajirnay kuuk goy ɗo ser-
pey, ŋa ɗiyiico aman : « Uŋje kaak ɗo *Meen-
naw ta Buŋdi, ŋaar raɗa ɗo gay gamnar ! »
24 Kaawoy-at uŋjiico kolaw ɗo maajirnay.
Kar Iisa ɗiyiico pey aman : « Gem kol siŋtay,
uŋje ka ɗo Meennaw ta Buŋdi, ŋaar raɗa !
25 Lokumo gediraaɗo taa bire min ɗo bee ka
ripirrer. Kar ɗo gay gamnar gay, uŋje ɗo
Meennaw ta Buŋdi yaaji gine pey raɗ paka.
»

26 Ɗo wer-ak, maajirnay ajbiytu tak-tak,
ŋu indiy ziŋkico aman : « Di ampa-aŋ gay,
waa yaa gase jile ? » 27 Kar Iisa gay taliig
yalaaŋ ho ŋa ɗiyiico aman : « Maan kaak
patiya kayco ku geemir, ɗo Buŋdi gay, ŋa
meleŋ di. »

28 Min ŋaar-ak, Piyer ɗiyiiji aman : « Cokay,
ni rasig gamin okiŋco a niiŋ aaɗe. » 29-30 Kar
Iisa ɗiytu aman : « Ka seener nu kaawaako,
ya gem kaak rasig geriy, siŋtay, aginiyji,
kooginay wala morgoy ɗo saan tanto iŋ
Kabarre ta Gala, ɗo goye ka diŋka, ŋaa gase
pey pak miya : geray, siŋta, aginay, koogina
iŋ morgina. Wariy sa, ŋaa gase. Kar ɗo
wiktin taat yaa ase neginda gay, ŋaa gase
goye ka gaasɗo. 31 Gee dakina kuuk ogir
diŋka yaa ɗake aaro, ho dakina kuuk aaro
yaa ogire. »

Iisa kaawa ɗo bi ka muutuy iŋ nooyiŋji
(Matiye 20.17-19, Luk 18.31-34)

32 Min ŋaar-ak, Iisa iŋ maajirnay ictu botol
ta Zeruzaleem. Iisa ogiriico. Kar maajirnay
iŋ gee kuuk aaɗaagu, kolaw uŋjiico ɗo maan
ka yaaji ase Zeruzaleem. Iisa koliig maa-
jirnay ku orok iŋ seera, ŋa teesiico gaare
maan ka yaaji ase. 33 Ŋa kaawiico aman :
« Cokiyoŋ, diŋ gi coona Zeruzaleem. Anner
ko, nun *Roŋ gemor, ŋuun berin ɗo pise ku
agindaw ku gay satkiner ho iŋ agindaw ku
gaanuundi, ŋuu dee kaawco a ŋuun deendu.
Kar ŋuun berin ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo.
34 Gee-ak yaadu samtiye, ŋuudu pice ulŋa,
ŋuun koocindu iŋ kordiŋgo ho ŋuun deendu.
Kar yiriy ta subbiŋkar gay, naa nooye. »

Inde kaŋ Zaak iŋ Yaaya
(Matiye 20.20-28)

35 Min ŋaar-ak, Zaak iŋ Yaaya, kooginay
ku Zebede, ɓaawiiji moota ɗo Iisa ho ŋu
ɗiyiiji aman : « Gem kol tacco, ni raka kiini
giniŋ maan kaak niiŋ inde-aŋka. » 36 Iisa
indiigu aman : « Ku raka naako gine maa
? » 37 Ŋuur gay telkiiji aman : « Ya ki icit
Meennuwiŋ, ni raka gemni rakki yaa goye
ɗo meedaŋ ho rakki gay ɗo ŋugilaŋ. » 38 Kar
Iisa ɗiyiico aman : « Kuŋ bal ibine baay
ta maan kaak ku indiy-aŋka. Kuu gedire
kuu seen *kordindi ta taaɓiner taat naa see-
anta walla ? Kuu gedire ooyiŋ *batem ka
taaɓiner kaak eraanu-aŋka walla ? » 39 Ŋuur
gay telkiiji aman : « Hii, nii gedire. » Iisa
kaawiico aman : « Ka seener, kuu gedire
see kordindir taat naa see ho kuu ooyiŋ
batem kaak nu kaawtu. 40 Kar ɗo goye kaak
ɗo meedar wala ɗo ŋugilal gay, nun ginno
botol ta naa beriŋji. Werin ŋuur-ak, Buŋ
siyig ɗo ŋuur kuuk ŋa doɓtu. »

41 Min maajirna kuuk orok doriit kaawco-
at, ŋu dapiŋiico ɗo kuŋ Zaak iŋ Yaaya.
42 Hiyya, Iisa koliig okiŋco ho ŋa kaawi-
ico aman : « Ku iban kadar meennay ku
duniiner hokumiyaag geeŋco iŋ guwaane
ho aginduwco goyaaco ɗo kayco. 43 Kar
lokoŋ gay, ta ginaaɗo ampa. Minninko, ya
gem kaak raka gine tatkaw, illa ŋaa gineŋ ja
ar gay riyko, 44 ho ya minninko rakki raka
ogire, illa okiŋko, ŋaa gineŋ ja ar ɓerriko.
45 Asaan nun *Roŋ gemor, nu bal ase a gee
yaadu gine riyo. Nun as a naa gine riy ɗo
geemir, naa bere zir ɗo ŋuur kuuk goy ɗo
zunuubinnar a gee dakina yaa gase jile. »

‡ **10:19** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 20.12-16, Deteronoom 5.16-20.

Pile ka nool rakki
(Matiye 20.29-34, Luk 18.35-43)

46 Min ŋaar-ak, Iisa iŋ maajirnay ho iŋ gee
dakina kuuk aaɗaaga-ak, ŋu ottu ɗo geeger
ka Zeriiko. Min ŋu aaliig geeger-ak, ŋu gastu
nool kaak goy oce ɗo bit ka botildi. Nool-ak,
ŋu kolaag Bartime, ŋa roŋji ka Time. 47 Min
ŋa dortu kadar ŋa Iisa kaak min Nazareet
kat biraw-ak, ŋa teestu koole aman : « Iisa,
*Roŋ ka Dawuud, tal aminduwir ! »

48 Gee dakina awŋiiji aman : « Ha', bugam
! » Kar ŋaar gay gaayay jaala jaalen di aman
: « Iisa *Roŋ ka Dawuud, tal aminduwir ! »
49 Iisa peytu, ŋa ɗiytu aman : « Koloŋga ! »
Ŋu dakiiji ɗiy aman : « Obig adiŋ ! Ucu, ŋa
kolaaciŋ. »

50 Hiyya, nool-ak acciit batkoy, ŋa uctu iŋ
beeriŋji ho ŋa ɓaawiiji ɗo Iisa. 51 Min ŋa
ɓaawe, Iisa indiig aman : « Ki raka naaŋ
gine maa ? » Nool-ak telkiiji aman : « Gem
kol *Rabbiney, nu raka kin odinar yaa pile-
aŋ di. » 52 Iisa gay ɗiyiiji aman : « Ɓaa kate,
imaanjiŋ jiliŋciŋ. » Ta bite-aŋ di, odinay
piltu ho ŋa aaɗiig Iisa.

11

Unje ka Iisa Zeruzaleem ar Sultan
(Matiye 21.1-11, Luk 19.28-40, Yaaya 12.12-19)

1 Wiktin taat Iisa iŋ maajirnay ɓaawtu
moota iŋ Zeruzaleem, ŋu ottu ɗo koot ka Oli-
biyennar, moota iŋ hellinnan kuuk ŋu koliy
Betpaze iŋ Betani. Ɗo wer-ak, Iisa tabirtu
maajirnay seera. 2 Ŋa ɗiyiico aman : « Ɓaaŋ
ɗo hellin ta goy uŋda-antare. Ya ku ote, kuu
gase roŋ ɗurkilal ɗuune. Yiriy rakki waan
bal ŋepiŋji. Ipiroŋga ho iyoŋduuga. 3 Ya
gem indaako aman : " Maa di ku ipirig roŋ
ɗurkil-aŋka ? " Telkoŋji aman : " *Rabbin
kat rakaaga ho ŋaako yeepiŋji koɗok di. " »

4 Hiyya, ŋu ɓaawtu, ŋu gasiig roŋ ɗurkil-ak
ɗuun ɗo botildi, moota iŋ ger ka gemor. Ŋu
ontu ipiriŋji. 5 Wiktin taat ŋu ipiriiga, gee
daariŋ kuuk goy eɗe-ak indiig aman : « Ŋaar
ku gina maa ? Maa di ku ipiriig roŋ ɗurkil-
aŋka ? » 6 Ŋuur gay telkiico aman : « Rabbin
kat rakaaga ho ŋaako yeepiŋji koɗok di. »
Min pa-ak, gee-ak rasiigu, ŋu ɗeettu.

7 Hiyya, maajirin ku seer-ak iyiijig roŋ
ɗurkil-ak ɗo Iisa. Ŋu siddiyiig iŋ kesuunco
ho Iisa ŋeptu kuwa. 8 Gee dakina ɗeeriit
kesuunco ɗo botildi. Daariŋ gay yiim tapar
min ɗo kalaaner, ŋu leeyiig ɗo botildi. 9 Gee
kuuk jaawa ɗo uŋji ho kuuk aaɗaaga kooliy
aman « Hozanna, Rabbin Buŋ yaa barkiyiŋ
ŋaar kaak asa iŋ siŋ kuŋji ! 10 Buŋ ya
barkiyin Meennaw ta asaw, Meennaw ta
tatte sultan Dawuud. Ozilinteŋ Buŋte kaak
goy kuwa ka samaaner ! »

11 Min ŋaar-ak, Iisa uŋjitu Zeruzaleem, ŋa
ɓaawtu ɗo *ger ka Buŋdi ho ŋa taliig gamin
okiŋco kuuk goy atta. Min ŋa taliigu, ŋa
amiltu iŋ maajirnay ku orok iŋ seera ho ŋu
birtu ɗo hellin ta Betani, asaan pat ɗeete.

Iisa iŋ et ka waaɗo
(Matiye 21.18-19)

12 Ka kawtinti, wiktin ta ŋu amiliy min
Betani, Iisa mey diyaaga. 13 Ŋa taltu min
serek et ar buguwa lee. Iisa ɓaawtu tale ya
ŋa gase roŋji. Kar gay, min ŋa otiiji moota,
illa ŋa tala tapar di, asaan wiktin ta weeŋji
misa. 14 Hiyya, Iisa ɗiyiiji ɗo et-ak aman : «
Waan aawaaɗo pey roŋjiŋ tak-tak ! » Wiktin
ta ŋa kaawiy pa-ak, maajirnay doraaga.

Atke ka gee kuuk suugiya ɗo ger ka Buŋdi
(Matiye 21.12-17, Luk 19.45-48, Yaaya 2.13-22)

15 Min ŋaar-ak, Iisa iŋ maajirnay yeeptu
pey Zeruzaleem. Iisa uŋjitu ɗo ger ka Buŋdi
ho ŋa teestu atkiŋ ŋuur kuuk suugiya atta-
aku. Ŋa akiliicog taabulnico ku gee kuuk
maka gurus ho iŋ seesna ku gee kuuk su-
ugiya ammaamna. 16 Kar ɗo gee kuuk jalla
gaminco ŋu biriy min ɗo ger ka Buŋdi sa,
ŋa toɗco. 17 Min ŋaar-ak, ŋa garkiyiigu ho
kaawiico aman : « Kitamne kaaw aman
: " Gerir, ŋaar gin ger ka salaaner ka gee
okiŋco. "* Kar kuŋ gay ginig ger ka
kokiniydi. »

18 Agindaw ku gay satkiner iŋ agindaw ku
gaanuundi doriit riy ta Iisa gintu. Ŋu teestu
bariye botol taat maman ŋuu deeŋji. Kar
gay, ŋu gina kolaw asaan gee okiŋco ajbiy
tak-tak ɗo garaan taat ŋa garkiyiigu.

19 Iŋ pat ta maako, Iisa iŋ maajirnay
amiltu min ɗo geegirdi.

Kaaw ta buguw ta aaye
(Matiye 21.20-22)

20 Ka kawtinti iŋ kawtira, wiktin taat
ŋu yeepiy Zeruzaleem, ŋu taliig et ka
Iisa surpiytu-ak aay yarap min ɗo caariy.
21 Piyer moyiit kaawoy ta Iisa ho ŋa ɗiyiiji
aman : « Gem kol tacco, talig et ka ki
surpiytu-aŋ aay yarap. »

22 Iisa ɗiyiico ɗo maajirnay aman : «
Cokiyoŋ, nu kaawaako ka seener, aaminoŋ
ɗo Buŋdi iŋ gelbin rakki ! 23 Ya gem ɗiytit ɗo
damba-an aman : « Ucu, ɓaa gal ɗo barrer.
» Nec Buŋ yaa janŋkinti. Kar Buŋ yaaji
ooye-ak, illa ya adiy seerro ho ŋa aamin iŋ
gelbin rakki kadar maan kaak ŋa inditu-
ak yaa kuuniye. 24 Ansi-ak, nu kaawaako,
ay maan kaak ku indiy min ɗo Buŋdi-ak,
diyoŋ ɗo gelbinko kadar ku gasig ko ho Buŋ
yaako beriŋji. 25 Kar ya ku tees salaane
ho ya ku gin kaaw iŋ gemo, saamiyoŋji
ja. Ansii ko, Takko kaak goy ka samaaner
yaako saamiyiŋ zunuubinniko oki. [26 Kar

* **11:17** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 56.7, Zeremi 7.11.

ya ku saamayɗo ɗo eeŋko, Takko kaak goy ka samaaner sa saamiyaakonno zunuubinniko.]† »

Izinne ta Iisa asa min momo
(Matiye 21.23-27, Luk 20.1-8)

27 Kar Iisa iŋ maajirnay yeeptu pey Zeruzaleem. Wiktin ta Iisa jaawiig ger ka Buŋɗi, agindaw ku gay satkiner, agindaw ku gaanuundi ho iŋ *aginay ku Yuudinnar ɓaawiiji moota. 28 Ŋu indiig aman : « Waa berjiŋ botol ki giniy gamin-aŋku ? Izinnean, ki gasit min momo ? » 29 Iisa gay telkiico aman : « Nun oki yaako indiŋko maanna iŋ kaaw rakki di. Ya ku telkidu, naako gaariŋ waan kaak beraadu botol taat nu giniig gamin-aŋku. 30 Waa ŋaamig Yaaya-Batist a ŋaa *batiziye gee ? Ŋa Buŋ walla ŋu geen di ? Telkondu ja. »

31 Ŋuur gay teestu meele benannico aman : « Kar giiji telkeŋ kat a maa ? Ya gi telkiji a ŋa Buŋ kat ŋaamga, ŋaate indinte pey aman : “ Maa di ku poociit kaawoy ? ” 32 Kar ginte gediraaɗo gii ɗiye a “ ŋu gee kat ŋaamga. ” Ŋu gina kolaw ɗo geemir, asaan gee okiŋco pakira kadar Yaaya-Batist, ŋaar nabiiŋce ka seener. » 33 Hiyya, ŋu telkiiji ɗo Iisa aman : « Ni ibanno waan kaak ŋaamga. » Kar Iisa gay kaawiico aman : « Di ŋaar-ak, nun oki gaaraakonno waan kaak berdu botol taat nu giniig gamin-aŋku. »

12

Daŋil ta gay gooye jineendi kuuk jookumo
(Matiye 21.33-46, Luk 20.9-19)

1 Min ŋaar-ak, Iisa teesiico dele daŋla ɗo agindaw ku *Yuudinnar aman : « Gin mee jineendi rakki. Ŋa taattu atay kuuk ŋu koliy *biŋ ɗo jineen-aka ho ŋa ŋaamiig iŋ kelel*. Ŋa siytu dukitka taat ŋuu miyiŋ roŋ ku atiydi-aku. Kar ŋa pintu ger bolok a ŋuu coke kuwa ŋuu gooyiŋji. Hiyya, ŋa rasig jineen-ak ɗo gee daariŋ a ŋuu gooyiŋji ho ŋa ɗeettu marti. 2 Ɗo wiktin taat roŋ-ak nee, ŋa ŋaamtu gay riyor ɗo gee kuuk gooyaaga a ŋuuji berin haginey. 3 Kar gay gooyindi-ak obiig gay riyor-aku, ŋu koociiga ho ŋu atkiig pisiŋji orok. 4 Wiktin taat gem ka jineendi taliig ŋa as pisiŋji aaye-ak, ŋa ŋaamtu ka pey. Ŋuur gay, min ŋa otiico, ŋaar sa ŋu obiiga, ŋu wariiga ho ŋu kayiig ɗo kaay. 5 Min ŋaar-ak, gem ka jineendi-ak ŋaamtu ka pey. Ŋaar-ak sa, ŋu deeyiig kalak. Ŋa ŋaamtu gay riyor dakina ku pey, daariŋ, ŋu koocgu, daariŋ gay, ŋu deegu. 6 Gem kaak ɗakji-ak illa roŋji kon di, ŋa elgig dakina. Kar ŋa osiig adiy aman : “ Roŋdu-aŋ, ŋuu karmiyiŋji. ” Kar ŋa ŋaamiig ba aaro. 7 Kar min gay gooyindi-ak taliig roŋji ɓaaco-ak, ŋu kaawtu benannico aman : “ Taloŋ, aŋkar ko kaak ya tacco mate, jineen yaaji ɗake. Asoŋ, daanteŋga kar jineen yaate ɗake lote. ” 8 Hiyya, ŋu obiiga, ŋu deeyiiga ho ŋu acciig kara min ɗo jineendi. »

9 Min pa-ak, Iisa indiig gee kuuk cokiyaaga-ak aman : « Mee jineendi-ak yaa giniŋco maman ? Ŋa asa deeŋ gee kuuk gooyaag jineen-aka ho ŋaa beriŋ ɗo gee ku pey. 10 Kar ŋa kaawiico pey aman : Kaaw taat ŋu siirtu ɗo Kitamner-an baati maa ?

“ Ŋa dambi kaak gay pinindi accitu,
Ŋaar ko gin dambi kaak taɓ ka gerdi.
11 Aŋ ko maan kaak *Rabbin Buŋ gintu,
ho ŋa ajbiyinte tak-tak. ”† »

12 Min ŋaar-ak di, agindaw ku *Yuudinnar ibintu kadar Iisa deliit daŋlay-at, ŋa ceera loco. Paa ko, ŋu bariy botol taat ŋuu obiŋji. Kar gay, ŋu gin kolaw ɗo geemir. Hiyya, ŋu rasiig ŋu ɗeettu.

Kappiye ka miirir
(Matiye 22.15-22, Luk 20.20-26)

13 Agindaw ku Yuudinnar ŋaamiiji gee ɗo Iisa a ŋuuji ɗibe iŋ kaawo. Min gee-ak, gin *Pariziyenna daariŋ iŋ gee ku *Herood oki.‡ 14 Ŋu dakiiji kaaw aman : « Gem kol tacco, ni iban kadar ki kaawa seene. Ya kaaw sa, ki kaawaat ɗo gee okiŋco. Kiŋ isgicinno iŋ gee kuuk kayco jaale. Ki garkiya gee iŋ botol ta Buŋɗi taat taɓ. Hadi kaawniŋ ja, *gaanuunte kaaw a gii kappiye miiri ɗo Sezaar, sultan ka tatik ka Room wala kawwi ? Gii kappiye wala gi kappiyaaɗo ? »

15 Kar Iisa gay iban kadar ŋu bal imilin ta aditco. Ŋa ɗiyiico aman : « Maa di ku ɗibiidu ? Iyondu ja tamma rakki, naa tale. » 16 Ŋu iyiiji. Kar Iisa indiigu aman : « Kaa iŋ siŋ kuuk siir kuwa-aŋ gay ku waa ? » Ŋu telkiiji aman : « Ku Sezaar. » 17 Min ŋaar-ak, Iisa ɗiyiico aman : « Di ŋaar-ak, gamin ku Sezaar, beroŋjiig ɗo Sezaar, ho ku Buŋɗi sa, beroŋjiig ɗo Buŋɗi. »

Kaaw ta Iisa taar-at ajbiygu.

Kaawo ɗo bi ka nooyindi
(Matiye 22.23-33, Luk 20.27-40)

18 Min ŋaar-ak, gee kuuk ŋu koliy *Sadusiyenna ɓaawiiji moota ɗo Iisa. Gee ŋuur-ak kaawa a gee ku mate, ŋuur nooyɗo. Ŋu astu indiŋ aman : 19 « Gem kol tacco, Muusa siirte ɗo gaanuunji aman : “ Ya gem ob daatko ho ŋa mat bal mico, siŋji yaa obin murgil-ata. Paa kat, taaji wee koogin ɗo siŋji

† **11:26** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋɗi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek. * **12:1** ‘ŋaamiig iŋ kelel’ : Werin daariŋ, ŋu kaawa a ‘ŋa ŋaamiig iŋ jaaba’. † **12:11** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 118.22-23. ‡ **12:13** ‘Pariziyenna iŋ gee ku Herood’ : Gee ku Herood kaawa a gee okiŋco yaa kappiye miiri ɗo gee ku Room. Kar Pariziyenna gay ello kapuune. § **12:19** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 25.5-6.

kaak mate. ”§ 20 Cokay, gin siŋta peesira. Ka
aawo obtu daatko, kar ŋa mattu bal mico.
21 Ka seeriŋkar oki obiit daatko-ata. Ŋaar
oki mattu bal mico. Ka subbiŋkar obiita,
ŋaar oki mattu. 22 Hiyya, okiɲco siŋta ku
peesir-ak obiita ho ŋu siibiytu bal koogina.
Ba aaro, taar sa menuwti gaastu. » 23 Kar
Sadusiyenna-ak indiig Iisa aman : « Ɗo
taar-an, kaawniɲ ja, ɗo yiriy ta nooyindi,
min kuuk peesir-aŋ, ka moo taa gine daaciy
? Asaan kuuk peesir-aŋ okiɲco midiyti !
» 24 Iisa gay telkiico aman : « Kuŋko-aŋ
rawte, asaan ku ibanno kaaw ta Buŋdi wala
gudurrey. 25 Ka seener, ɗo yiriy ta nooyindi,
ginno pey obe. Gee yaa goye ar *ɗubal
ku Buŋdi kuuk goy ka samaaner. 26 Ɗo bi
ka nooyindi, ku bal garkiyin kaaw taat ɗo
gaanuun ka Muusa wiktin taat Buŋ bayniiji
ɗo pompil kaak kobir ako, wal maman ?
Ŋa kaaw aman : “ Nun Buŋ ka Ibraayim,
Buŋ ka Isaaka ho Buŋ ka Yakuub. ” »*
27 Iisa kaawtu pey aman : « Ŋa Buŋɗo ka
gee kuuk mate, kar gay, ŋa Buŋ ka gee kuuk
goy mento. Ɗo taar-an, ku rawte tak-tak. »

Gaanuun kaak pakgig okiɲco
(Matiye 22.34-40, Luk 10.25-28)

28 Wiktin ta Iisa meeliy iŋ gee ku ŋu koliy
*Sadusiyenna, tatkaw rakki ka gaanuun ka
*Yuudinnar oki hadire. Min tatkaw-ak taltu
kadar Iisa telkiico samaan-ak, ŋa ɓaawiiji
moota ho ŋa indiig aman : « Gem kol tacco,
min gaanuun ka Muusa okiɲji-aŋ, ka moo
paka ? » 29 Iisa telkiiji aman :
« Cokiyoŋ, koogin ku Israyeel !
*Rabbin Buŋte, ŋaar rakki di.
30 Kii eliɲ Rabbin Buŋjiŋ iŋ gelbin rakki,
iŋ kelmoŋ okintiti, iŋ pikirreɲ okintiti
ho iŋ gudurreɲ okintiti.†
31 An gay ka aaɗaag ka awalle :
Kii eliɲ giji ar ziɲ ka meeɲjiŋ.‡
Min ku seer-aŋ ginno pey gaanuun ka
pakgigu. »
32 Hiyya, tatkaw ka gaanuundi ɗiyiiji ɗo
Iisa aman : « Seese, gem kol tacco ! Kaawoɲ-
an ka seener. Rabbine, ŋaar ko Buŋ kaak
rakki-aŋ di ho ginno ka pey. 33 Gii eliɲ Buŋ
iŋ gelbin rakki, iŋ pikirrite okintiti ho iŋ
gudurrite okintiti. Ho gii eliɲ eente ar ziŋka
ku maaniite. Gamin ŋuur-aŋ pakgig *satkin
ta mallel ho iŋ satkin taat gee beriy ɗo Buŋdi.
» 34 Min Iisa taltu kadar gem-ak telkiji iŋ
ibine-ak, ŋa ɗiyiiji aman : « Kiŋke-aŋ serekɗo
iŋ *Meennaw ta Buŋdi. » Min yiriy taar-at,
ŋu cimtu kayco cat, yoo waan sa indigigɗo
pey.

Masi iŋ sultan Dawuud
(Matiye 22.41-46, Luk 20.41-44)

35 Wiktin ta Iisa garkiyiy gee ɗo *ger ka
Buŋdi, ŋa ɗiy aman : « Maman agindaw
ku gaanuundi kaawiy a Masi ŋaar roŋ ka
Dawuud ? 36 Ya ŋa roŋ ka Dawuud, maa
di Ruwwin ta Buŋdi ɲaamig sultan Dawuud
meeɲji ŋa ɗiytu aman : « Buŋ kaawji ɗo
Rabbiner aman :
“ As goy ɗo meedar
nam wiktin taat naaco gedire ɗo adineɲ,
ŋuu gine wer ka lee asiɲjiŋ. ”§
37 Paa ko, Dawuud meenji oki kolaag Masi-
ak a “ Rabbine ”. Di maman ŋaa gine roŋji
? » Wiktin ta ŋa kaawiy pa-ak, gee dakina
goya. Kaawoy-at ginco gala.

Ɗo gaayiyco agindaw ku Yuudinnar
(Matiye 23.1-36, Luk 20.45-47)

38 Wiktin taat Iisa garkiyiy gee, ŋa kaawi-
ico aman : « Goyoŋ goɗom min agindaw
ku gaanuundi kuuk el jaawe iŋ batik ku
aginda ho el a gee yaaco ooye ɗo werin kuuk
gee ɲumiyo. 39 Ɗo geray ku salaaner, ŋu
el goye uŋda ho ya ŋu kolig ɗo teendi, ŋu
doɓa werin kuuk taɓ. 40 Ŋu tiyaag murgilgal
iŋ neendaw. Kar ɗo salaanco sa, ŋu osa
kaawin dakina a paa kat, gee yaa oziliɲco.
Ɗo bi ŋaar-ak ko, taaɓin taɲco yaa gine raɗ
pak ta gee okiɲco. »

Bere ka murgilal
(Luk 21.1-4)

41 Kar Iisa goytu moota iŋ maan kaak
gee liyiy gurus ɗo ger ka Buŋdi ho ŋa taliy
maman gee liyiy gurus ɗo maanna-aka. Gay
gamnar liya gurus dakina. 42 Kar murgil
rakki pokiriɲca astu. Ta leetu tammin seer
kuuk bal baaco. 43 Hiyya, Iisa koliig maa-
jirnay ho ŋa ɗiyiico aman : « Ka seener
nu kaawaako, murgil-an ber gurus dak-
ina pakgig gee okiɲco kuuk liya gurus ɗo
maanna-aŋka, 44 asaan okiɲco-aŋ ber min
gurusco kaak ɗaka maala. Kar murgil-an
gay, iŋ pokirruwti, gurusti kaak nec taa tee
ɗo menuwir, okiɲji ta berga. »

13

Ɗime ka ger ka Buŋdi
(Matiye 24.1-2, Luk 21.5-6)

1 Wiktin ta Iisa amiliy min ɗo *ger ka
Buŋdi, min maajirnay rakki ɗiyiiji aman :
« Gem kol tacco, tal ja dambay-aŋku, tal ja
pine-aŋka ! » 2 Iisa telkiiji aman : « Ka
seener ŋa samaane, kar wiktin yaa ase taat
ŋuu ɗime, yoo dambi rakki kaak ŋu diytu ɗo
giji sa goyaaɗo. »

Gamin kuuk gaara gaase ka duniiner
(Matiye 24.3-14, Luk 21.7-19)

3 Min pa-ak, Iisa coktu ka koot ka Oli-
biyennar ho ŋa goytu aaniy ger ka Buŋdi. Ɗo

* **12:26** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 3.5. † **12:30** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 6.4-5. ‡ **12:31** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 19.18. § **12:36** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 110.1.

wer-ak, maajirnay kuŋ Piyer, Zaak, Yaaya iŋ Andre goy keeco. Ŋu indiig aman : 4 « Gem kol tacco, kaawniŋ ja, gamin-aŋ yaa ase kimin ? Ho kaawniŋ maan kaak yaani gaare asiŋco ka gamin-aŋ okiŋco. »

5 Iisa gay telkiico aman : « Yaman pakiroŋ, dakoŋ rasenno ziŋkiko ŋuuko jagiŋko. 6 Gee dakina yaa ase iŋ siŋdu ho ŋuu kaawe aman : “ Ŋa nun ko Masi ! ” Ŋu asa rawte gee dakina min ɗo botilco ta samaane. 7 Ya ku dora gee kaawa ɗo bi ka gartar, moota wala serek, dakoŋ barjilenno. Ka seener, gaminaŋ yaa aseŋ ja, kar duniin gay gaasaaɗo misa. 8 Darre iŋ darre asa taasiŋe ho sultan iŋ sultan oki asa taasiŋe. Werin daariŋ kiɗ asa azire ho mey yaa ase. Ar kaak daatik aawiy atti ka weendi, gamin okiŋco-aŋ sa gaara kadar gaase ka duniiner gaaye.

« 9 Kuŋ gee kuuk aaɗintu gay, yaman pakiroŋ ɗo goyiŋko ! Gee asaako iyiŋko ɗo werin ku ɗukume seriiner, ŋu asaako koociŋko ɗo geray ku salaaner. Ɗo bi kanto, ŋuuko iyiŋko ɗo uŋco ka guberneernar ho ɗo sultinniidi. Paa kat, kuuco kaawin seenko. 10 Kar gay, Kabarre ta Gala, ŋuu gaarin ja ɗo darrinay okiŋco. 11 Wiktin taat yaa ŋu obiŋko ho ŋu sakkiyiŋko, dakoŋ moyenno ɗo kaaw taat kuu kaawe. Kaawin ŋuur-ak, Ruwwin ta Buŋdi yaako gaariŋco ɗo wiktinat di. Kaawoŋ kaaw taat ta ɗiyiiko di. Ampaak, ŋa kuŋɗo kat kaawaw, ta Ruwwin ta Buŋdi. 12 Ɗo wiktin taar-at, gee asa bere siŋta ku maaniico ŋuu deeŋco ho aginay sa yaa gine paa ɗo kooginco. Koogin asa gine adin ku aginiyco ho ŋu asa bariye muutco. 13 Ɗo bi kanto, gee dakina asaako poociŋko. Kar gem kaak obit imaanji bombo nam ɗo muutuy gay, ŋaa gase jile. »

Taaɓin ta dakina
(Matiye 24.15-28, Luk 21.20-24)

14 « Gem kaak garkiyaat kaaw-an, ŋa iban baati ! Ku asa tale maan ka nigindi kaak Buŋ yiliyo goy ɗo wer kaak kuunayɗo kaŋji. Ya ku talga, gee kuuk goy ɗo geeger ka Zuude, illa ŋuu gaɗe ɗo bayco ku dambiniidi. 15 Waan kaak jammiya kara gediraaɗo uŋje atta ŋaa soke gamnay. 16 Ansii di oki, kaak ɗeet ɗo morgoy sa yeepaaɗo geero, ŋaa icin batkoy. 17 Raɗco ɗo daaɗ kuuk iŋ aditco ho kuuk macpi ɗo menaw ŋuur-aku ! 18 Indoŋ Buŋ, gamin-aŋ yaa asenno ɗo koyin ku elgol ku raɗa. 19 Ka seener ɗo wiktin taarat, taaɓin yaa gine dakina ɗo geemir pak taat gee aawtu min Buŋ kilgiyiit duniine yoo diŋka. Kar ta ɗeelaaɗo pey tak-tak. 20 Ya Buŋ kat bal peyin taaɓin koɗok, waan pakaaɗo. Kar gay, ŋa peyit koɗok ɗo saan ta gee kuuk ŋa doɓtu. 21 Ɗo mena ŋuur-ak, ya ŋu kaawaako aman : “ Taloŋ, Masi, ŋaar goy anne ! ”, wala aman : “ Ŋaar goy annere ! ”, dakoŋ cokiyiŋcoɗo. 22 Ka seener, gay raadindi dakina yaa ase : daariŋ yaa kaawe a ŋuur ko Masi ho daariŋ a ŋuur nabiinna. Ŋuu gine gamin dakina kuuk ajbay iŋ kuuk gaara gudurrico a ŋuu jage gee. Ŋuu jage yoo ŋuur kuuk Buŋ doɓtu ya ŋuu gedire. 23 Kuŋ gay, yaman pakiroŋ ! Nun miniŋkoŋ ko. »

Yeepe ka Roŋ gemor
(Matiye 24.29-31, Luk 21.25-28)

24 Kar Iisa kaawiico pey ɗo maajirnay aman : « Ɗo menaw ŋuur-ak, ya taaɓin-at bire, pato yaa mate, kooy sa ceeraaɗo pey, 25 kaalin yaa solle min kuwa ho gamin kuuk gin gudurre ka samaaner asa azire. 26 Kar kat, gee yaan talin nun *Roŋ gemor yaa ase ɗatik ucar iŋ gudurrer okintiti ho iŋ *darjiner. 27 Naa ŋaame *ɗubildu ɗo adiy ka kiɗar okiŋji, ŋuu ŋumiŋ gee kuuk nu doɓtu min ɗo coke ka pati yoo ɗo gale ka pati. »

Daŋil ta et kaak ŋu koliy pigiye
(Matiye 24.32-35, Luk 21.29-33)

28 « Cokiyoŋ daŋil ta *pigiye. Ya ku tala leeginay kat eccaw ho ŋu lee, ku iban ko kadar kabuŋ gaaye. 29 Ampa di kuŋko oki, ya ku talaag gamin-aŋ asaw, ibinoŋ kadar nun *Roŋ gemor, nu gaay ko ote. 30 Ka seener nu kaawaako, gee ku diŋkaaŋ mataaɗo di, gamin-aŋ okiŋco yaa ase. 31 Samaane iŋ kiɗa yaa sawle, kar kaawnar gay rawtaaɗo tak-tak.

Wiktin taat Roŋ gemor yaa yeepe
(Matiye 24.36-44)

32 « Kar ɗo yiriy ta moo iŋ pat ta moo naa yeepe gay, waan ibinaagɗo, wala *ɗubal ku Buŋdi, wala nun Roŋo. Tatte Buŋ keeji di iban. 33 Yaman pakiroŋ, goyoŋ mento asaan ku ibanno kimin wiktin-at yaa ase. 34 Maanna-aŋ, ŋaar ar gem kaak ɓaa marti. Ŋa rasiig geriy ɗo gay riyoy. Ay gem di ŋa gaarji riy taat ŋaa gine ho ɗo gem kaak gooyaajiig geriy gay, ŋa ɗiyiiji a ŋaa goye mento. 35 Di ŋaar-ak, goyoŋ mento, asaan ku ibanno yiriy ta moo mee gerdi yaa yeepe. Kin ŋaa ase iŋ maako, ɗatik aandor, iŋ kokir ka awalle wal iŋ kawtira ! 36 Ya ŋa yeep rimsilik sa, ŋa gasaakonno ku weye. 37 Taat nu kaawiiko-an, nu kaawiit ɗo gee okiŋco : « Goyoŋ mento ! »

14

Dee ka kaawor ɗo muut ta Iisa
(Matiye 26.1-5, Luk 22.1-2, Yaaya 11.45-53)

1 Ɗak ko menaw seer di, *Yuudinna yaa gine iidinco taat ŋu koliy *Paak ho iŋ ta mappa kaak bal *gele. Agindaw ku gay satkiner iŋ agindaw ku gaanuundi bariya botol taat ŋuu obiŋ Iisa iŋ cigile a ŋuu deeŋji. 2 Ŋu kaawtu benannico aman : « Gi gediraaɗo obiŋ iŋ yiriy ta iidiner, yampa, gee yaa barjile. »

Kockice ka itirdi ɗo kaay ka Iisa
(Matiye 26.6-13, Yaaya 12.1-8)

3 Yiriy rakki, Iisa goy ɗo geeger ka Betani ɗo ger ka Simon kaak ɗukum burɗum. Wiktin taat ŋa goytu tee, daatik rakki uŋjitu. Ɗo pisinti ta gin ɗew ka dambir kaak ŋu kolaag albaatir. Ɗewti-ak miin iŋ itir kaak gasɗo badam, ŋu kolaag « naar ». Itir-ak, ŋu bal amsiŋ iŋ maan ka pey. Min ta uŋjitu, ta kilciit gaay ta ɗewti kar ta kockiciiji itir ɗo kaay ka Iisa. 4 Min gee kuuk goy eɗe-ak, daariŋ dapiŋtu ho ŋu kaawiy benannico aman : « Maa di ta nigiig itir-aŋ dur di ? 5 Ya gi gidiyig itir-aŋ, nec ŋaate iye gurus pak tammin miy subba ho gii ɗeeɗiŋ ɗo pokirnar. » Ɗo wer-ak, ŋu uciitit ɗo daatko-ata.

6 Kar Iisa gay ɗiytu aman : « Rasonta ! Maa di ku taaɓiyiita ? Riy taat ta giniiduan samaane. 7 Ka seener, pokirna ŋuur goy doo iŋ kuŋko ho ya ku rakaw, nec kuuco gine taat samaane. Kar nun gay goyaaɗo iŋ kuŋko doo. 8 Ta gin ta gudurriti. Min diŋ di ta kockicdu ko itir, uudin ta neginda ŋuu uŋjiŋ zir ɗo maginer. 9 Ka seener nu kaawaako, ay wer kaak ŋuu gaarin Kabarre ta Gala ɗo adiy ka kiɗar, ŋuu moye bit ka daatko-anta ho ŋuu ose ɗo maan kaak ta gintu. »

Isine ka Zuudas ɗo Iisa
(Matiye 26.14-16, Luk 22.3-6)

10 Hiyya, min paliinna ku Iisa kuuk orok iŋ seer-aku, rakki kaak ŋu kolaag Zuudas Iskariyoot ɓaawtu ɗo agindaw ku gay satkiner ho ŋa kaawiico iŋ maman ŋaaco gariŋ Iisa, ŋuu obiŋji. 11 Min ŋu doriit kaaw ta Zuudas, aawco gala. Ŋu ɗiyiiji a ŋuuji bere gurus. Min yiriy taar-at di, Zuudas teestu bariye botol taat maman ŋaaco gariŋ Iisa, ŋuu obiŋji.

Iidin ta Paak
(Maark 14.17-21, Luk 22.7-14, 21-23, Yaaya 13.21-30)

12 Yiriy taat awalle ta iidin ta mappa ka bal *gele, yiriy taar-at, ŋu daggiy baar, ŋu gingiy tee ka *Paakdi. Maajirnay indiig Iisa aman : « Ki raka a ni ɓaate gine tee ka Paak momo ? »

13 Kar Iisa tabirtu maajirnay seera ho ŋa ɗiyiico aman : « Ɓaaŋ ɗo geegirdi, kuu ŋaame iŋ gem rakki icil jaliŋ ka amiydi, aaɗoŋga. 14 Ɗo ger kaak ŋaa uŋje, kaawoŋji ɗo mee ka gerdi-ak aman : “ Tatkaw ŋaaminti a niiŋ inde wer kaak ŋaa tee tee ka iidiner iŋ maajirnay ? ” 15 Kar ŋaako gaare ger berel ka gusuurdi, gamnay okiŋco goy ko. Eɗeŋ ko, kuute gine tee. »

16 Hiyya, maajirnay ɓaawtu ɗo geegirdi. Ŋu gasiig gamin-ak uudin taat Iisa kaawiico ho ɗo wer-ak ko, ŋu gintu tee ka Paakdi.

17 Min pat gale, Iisa iŋ paliinnay ku orok iŋ seer ottu. 18 Wiktin taat ŋu tiyo, ŋa ɗiyiico aman : « Ka seener nu kaawaako, rakki minninko yaadu isine. Ŋaar kaak tiya iŋ nun-aŋ di. »

19 Min ŋu doriit kaaw-at, ziŋkico ooliig koloc. Kar ŋu teestu indiŋji rakki rakki aman : « Ŋa nununno ɗoo ? » 20 Iisa gay telkiico aman : « Min kuŋko kuuk orok iŋ seera, ŋa ŋaar kaak pisinni oraw ɗo parki-aŋ di. 21 Ka seener, nun *Roŋ gemor asa mate ar taat Kitamne kaawtu ɗo bi kanto. Kar gay, raɗji ɗo gem kaak isindu ! Gem-ak, ya ŋu bal weeŋji sa guna ! »

Tee ka Paak ta Marbinto
(Matiye 26.26-30, Luk 22.14-20, 1 Korentiyen 11.23-25)

22 Wiktin taat ŋu goytu tee, Iisa ictu mappa, ŋa deliiji barkin ɗo Buŋdi, ŋa pir-siiga ho ŋa beriicog ɗo maajirnay. Kar ŋa kaawiico aman : « Oboŋ ho taaŋ, ŋaar-aŋ zir. » 23 Kar ŋa ictu pey *kordindi, ŋa deliiji barkin ɗo Buŋdi ho ŋa beriicota ho okiŋco seetu. 24 Kar ŋa ɗiyiico aman : « Ŋuur-aŋ baarir. Baar-aŋ ɗuunit *Jamaw ta marbinto taat Buŋ asiy obe iŋ gee ho kuuk miŋ ɗo saan ta gee dakina. 25 Ka seener nu kaawaako, nu siyaaɗo pey maam ku *biŋdi nam yiriy taat naa see kuuk marbinto ɗo *Meennaw ta Buŋdi. » 26 Hiyya, ŋu riytu riyin ku iidiner, kar ŋu amiltu ŋu ɓaayiy coke koot ka Olibiyennar.

Kaaw ɗo bi ka tatire ka Piyer
(Matiye 26.31-35, Luk 22.31-34, Yaaya 13.36-38)

27 Ɗo wer-ak, Iisa kaawiico ɗo maajirnay aman : « Okiŋko, kuun rasindu, asaan ɗo Kitamner ŋu kaaw aman : “ Naa deeŋ gay gooyindi ho tamgiy yaa totire. ”* » 28 Kar Iisa kaawtu pey aman : « Wiktin taat nu nooy gay, naako ogire ɗo kiɗ ka Galile. » 29 Piyer gay kaawiiji aman : « Ya okiŋco-aŋ rasiŋciŋ oki, nun gay rasaacinno tuk. » 30 Iisa gay telkiiji aman : « Cokay, naaŋ kaawe seene, yiriyta-an di, ɗo aando-anta, kokir boogaaɗo dees seer di, kii tatire dees subba a ki ibinginno. » 31 Piyer gay wakiliiji aman : « Ha’a, ya nu mata iŋ kiŋke oki, nu tatiraaɗo a nu ibingicinno » Kar maajirna okiŋco kaawtu paa di.

Inde ka Buŋdi Jetsemaane
(Matiye 26.36-46, Luk 22.39-46)

32 Hiyya, Iisa iŋ maajirnay ottu ɗo wer kaak ŋu kolaag Jetsemaane ho ŋa kaawiico aman : « Goyoŋ anne, nun ɓaa inde Buŋ. »

* **14:27** Wer ka gase kaawor ɗo Zakariya 13.7.

33 Kar ŋa koliig Piyer, Zaak iŋ Yaaya. Ɗo wer-
ak, kelmoy amiltu ho ziy sa oolga. 34 Kar
ŋa kaawiico aman : « Kelmol tiyaan but-
but ar naa mate. Kuŋ goyoŋ anne ho goyoŋ
mento. » 35 Ŋa sinjitu uŋda sooɗa, ŋa der-
situ ho ŋa teestu inde Buŋ a ŋa rakaw ŋaaji
etirin wiktin ta taaɓiner-an minniney. 36 Ŋa
indiig aman : « Baaba, lociŋ-ak raɗɗo, etirit
taaɓin-an minniner. Yampa, taa ginenno
ar taat nun rakiyo, illa taat kiŋ rakiyo. »
37 Min ŋaar-ak, ŋa yeepiico ɗo maajirnay
kuuk subba. Kar ŋa gasiig ŋu weyaw. Ŋa
kaawiiji ɗo Piyer aman : « Simon, ki wey
ga ! Ki bal gedire goye mento pat rakki
di oki ? 38 Goyoŋ mento ho indiguwoŋ
Buŋ kuu goye bombo ya *Seetanne gecaako.
Gelbin ka gemor, ŋaar gin niyin taat ŋaa
gine taat samaane, kar ziy gay gedarro. »
39 Ka seeriŋkar ŋa etirtu, ŋa inditu Buŋ ho
ŋa ɗeeliig kaawnay ŋuur-ak di. 40 Kar ŋa
yeeptu pey ɗo maarjirnay ho ŋa gasiig ŋu
weyaw nam ŋu gedarro piliŋ odinco, ŋu
ibanno taat ŋuuji kaawe. 41 Min ŋa inde
Buŋ ka subbiŋkar, ŋa yeepiico ho ŋa ɗiyiico
aman : « Ku weyaw ho ku darma misa ?
Way, diŋ wiktinti nec kate. Nun Roŋ gemor,
ŋuun berindu ɗo pise ku gay zunuubinnar.
42 Taloŋ, gem kaak isindu-aŋ asa ko eka !
Ucoŋ, ŋaaminteŋga ! »

Obiŋji ka Iisa
(Matiye 26.47-56, Luk 22.47-53, Yaaya 18.3-12)

43 Min Iisa kaawa misan di, Zuudas min
paliinna kuuk orok iŋ seer astu iŋ gee dak-
ina. Min gee-ak, daariŋ gin *seepinpan ho
daariŋ gay gin doŋkilay. Agindaw ku gay
satkiner, agindaw ku gaanuundi ho iŋ *ag-
inay ku Yuudinnar kat ŋaamgu. 44 Zuudas,
kaak isinji ɗo Iisa, gaarco botol taat maman
ŋuu obiŋji. Ŋa kaawiico aman : « Ŋaar
kaak naa baamiye, naaji gine cuuɗ, ŋa ŋaar
ko ku rakiyo. Oboŋga, ɗeetoŋga ho gooyoŋ
samaane. » 45 Min ŋu ottu, ta bite-aŋ di
Zuudas siŋjiiji moota ɗo Iisa ho ŋa ooyiiji
aman : « Gem kol *Rabbiney ! » Kar ŋa
baamiyiiga ho ŋa giniiji cuuɗ. 46 Hiyya, ŋuur
kuuk daariŋ ɓaawiiji moota ho ŋu obiiga.

47 Ek di rakki min maajirnay ku Iisa
ceeptu seepiney, ŋa asiɗiig gay riyor kaak
gina riy ɗo *mee satkiner ka tatko ho ŋa
ɗukumiijit ɗeŋgey. 48 Kar Iisa piltu biy aman
: « Ku astu iŋ seepinpan ho iŋ doŋkilay a
kuun obindu. Wala nu kokino ? 49 Kun
kawta, nu goy iŋ kuŋko ɗo *ger ka Buŋdi ho
nu garkiyiy gee. Maa di ku obginno annere
? Kar gay, ta kuuniytu ampa-ak a kaaw
taat ŋu siirtu ɗo Kitamner yaa ase ɗo werti.
» 50 Min ŋaar-ak, maajirnay okiŋco gaɗtu,
ŋu rasiiga. 51 Ɗo wer-ak gin ɗubil rakki
kaak aaɗaag Iisa. Ŋa ginno kesuune illa ŋa
kakil zimilla di. Gee-ak obaaga. 52 Ŋaar gay
pikicog zimillay-aku ho ŋa gaɗtu tukinka.

Iisa ɗo uŋco ka agindaw ku gay satkiner
(Matiye 26.57-68, Luk 22.54-55,63-71, Yaaya 18.13-14,19-24)

53 Min ŋaar-ak, ŋu iyiig Iisa ɗo ger ka mee
satkiner ka tatko. Ɗo wer-ak ko, agindaw
ku gay satkiner, agindaw ku gaanuundi iŋ
*aginay ku Yuudinnar ŋumtu. 54 Piyer gay
aaɗaag min serek nam ŋu ottu ɗo ger ka
mee satkiner-aka. Kar ŋa unjitu ɗo wer ka
berel ka gerdi-aka ho ŋa goytu iŋ askirna,
ŋu ooriy ako. 55 Sando, agindaw ku gay
satkiner iŋ agindaw ku Yuudinnar bariya
botol taat ŋuuji diye kaaw ɗo Iisa, ŋuu deeŋji.
Ya kaaw-at ɗo wertiɗo oki, ɗo taŋco-at, ta
ginaaɗo maanna. 56 Ka seener gay, gee
dakin diyiiji kaaw ta raadiner, kar kaawco
gay rakki ɗo. 57 Gee daariŋ uctu, ŋu diyiiji
kaaw ta raadiner aman : 58 « Ni dorig gem-
aŋ kaawa a ŋaa ɗiminˌ ger ka Buŋdi kaak gee
pintu-aŋka, kar ɗo menaw subba di, ŋaa pine
ka pey. Ger ŋaar-ak, ŋuur geenno kat yaa
piniŋji. » 59 Ɗo kaaw taar-an sa, kaawco
rakkiɗo.

60 Hiyya, mee satkiner ka tatko uctu ɗo
uŋco ka geemir, ŋa indiig Iisa aman : « Kiŋ
telkaacoɗo ga ? Gee-aŋ kaawa ɗo bi kaŋjiŋ
ɗoo ? » 61 Kar Iisa gay buguma di, ŋa telkiɗo.
Min ŋaar-ak, mee satkiner ka tatko indiig
pey aman : « Kiŋ ko Masi, Roŋ ka Buŋ kaak
gee abdiyiyo walla ? » 62 Iisa gay ooytu
aman : « Hii ! Ŋa nun ko ho kuun talin nun
*Roŋ gemor goy ɗo meeday ta Buŋ kaak gin
gudurre okintiti ho kuun talin pey wiktin
taat naa ase min ka samaaner iŋ uca. »†

63 Min mee satkiner dortu pa-ak, ŋa eeriit
kesuuney‡ ho ŋa ɗiytu aman : « Wala gi raka
pey saadine ! 64 Ku doraaga, gem-aŋ nigiy
biy iŋ Buŋ-aŋka ! Ya ɗo taŋko, gem-aŋ, gii
giniŋ maman ? » Kar okiŋco ɗiytu aman :
« Taar-an nec ko iye muutuy. » 65 Min gee
kuuk goy eɗe-ak, daariŋ teesiiji pice uliŋ ɗo
Iisa. Ŋu ɗuuniig odinay, ŋu koociiga ho ŋu
indiig aman : « Hey nabiiŋce-aŋka, kaawniŋ
ja waa kaak meŋŋiŋciŋ§ ! » Kar askirna
ŋaamiig Iisa iŋ baase.

Tatire ka Piyer ɗo bi ka Iisa
(Matiye 26.69-75, Luk 22.56-62, Yaaya 18.15-18,25-27)

66 Wiktin taat Piyer goyiy kara ɗo wer ka
berel ka gerdi, gay riyor ta mee satkiner ka
tatko astu. 67 Ta taliig Piyer oora ako, ta
ibiniiga, kar ta ɗiyiiji aman : « Kiŋke oki, ki
goy iŋ Iisa kaak min Nazareet-aka. » 68 Kar

† **14:62** Wer ka gase kaawor ɗo Daniyeel 7.13. ‡ **14:63** 'ŋa eeriit kesuuney' : Ɗo aadin ta Yuudinnar, eere ka kesuuni-ak gaara kadar aditco nige. § **14:65** 'meŋŋiŋciŋ' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'ɗoosiŋci'.

Piyer gay tatirtu aman : « Nu ibingigɗo. Nu ibanno taat ka rakiy kaawe. » Min paak, Piyer amiltu kara min ɗo wer-aka, ŋa peytu ɗo bit ka botildi. Hiyya, kokir boogtu. 69 Gay riyor-at gay taliiga ho ta ɗiyiico ɗo gee kuuk goy eɗe-ak aman : « Kuŋ gem-aŋ ŋaar min ŋuura tara. » 70 Piyer gay tatira di pey. Darum sooɗa, gee kuuk goy eɗe-ak ɗiyiiji pey ɗo Piyer aman : « Ka seener, kiŋke sa min ŋuura, asaan kiŋke min Galile. » 71 Kar Piyer teestu togile aman : « Iŋ Buŋaŋka, nu ɗiyko ɗoo a nu ibingigɗo gem kaak ku kaawiy-aŋka ! Ya nu raada sa, Buŋ, ŋaa daan kara. » 72 Ɗo wer-ak di, kokir boogtu ka seeriŋkar. Ek di Piyer moyiit kaaw taat Iisa kaawiiji aman : « Awal ta kokir yaa booge dees seera, kii tatire dees subba a ki ibinginno. » Hiyya, ŋa amiltu kara ho ŋa zugiig ale.

15

Iisa ɗo uŋji ka Pilaat
(Matiye 27.1-2,11-14, Luk 23.1-5, Yaaya 18.28-38)

1 Iŋ kawtir wer dugus-dugus, agindaw ku gay satkiner, *aginay ku Yuudinnar, agindaw ku gaanuundi iŋ gay ɗukume seriiner, okiɲco ɲumtu dee kaawco. Min ŋu deetu kaawco, ŋu ɗuuniig Iisa, ŋu iyiiga ho ŋu beriijig ɗo Pilaat, guberneer ka Room. 2 Pilaat indiig Iisa aman : « Kiŋ ko sultan ka Yuudinnar walla ? » Iisa gay telkiiji aman : « Kiŋ meeɲjiŋ kaawit ko. » 3 Agindaw ku gay satkiner diyiiji kaawin dakina. 4 Pilaat indiig pey aman : « Ki telkaaɗo ga ? Ki doraag ɗoo di kaawin okiɲco kuuk ŋu diyiijiŋ-aŋku ? » 5 Kar Iisa gay balji telke maanna nam Pilaat din sa ajbiye.

6 Ay iidin ta *Paakdi, guberneer Pilaat imilgiy gem rakki min daŋaayne, ŋaar kaak gee inditu. 7 Ɗo wiktin taar-at, gin gem rakki siŋji Barabaas, goy daŋaayne. Gem-ak, ŋu obig daŋaayin sawa iŋ eeɲji kuuk ŋu barjiliig gee ho ŋu dee gemo. 8 Gee dakina ɓaawiiji ɗo Pilaat. Ŋu teestu indiɲji a ŋaaco gine maan kaak ŋa gingiyco ay iidin ta Paakdi. 9 Pilaat telkiico aman : « Ku raka naako pikiɲ Sultan ka Yuudinnar walla ? »

10 Pilaat ibina tam kadar min hasuudinaw di, agindaw ku gay satkiner iyiijig Iisa. 11 Ɗo wer-ak, agindaw ku gay satkiner isiniig gee-ak a ŋuu indiɲ Pilaat ŋaaco pikiɲ Barabaas. 12 Pilaat indiigu pey aman : « Kar ŋaar kaak ku koliy Sultan ka Yuudinnar-aŋ gay, naa giniɲ maman ? » 13 Ŋuur gay baagtu koole aman : « Ɗoodig ka etor ! Ɗoodig ka etor ! » 14 Pilaat indiigu pey aman : « Ŋaar nig maa di ? » Ŋuur gay koola koolen di aman : « Ɗoodig ka etor ! Ɗoodig ka etor ! »

15 Pilaat rakaaɗo nige aditco ku gee-aku. Hiyya, ŋa pikiicog Barabaas. Kar Iisa gay, ŋa ɗiyiico a ŋuu koociɲ iŋ kordiŋgo. Min ŋu koocga, ŋa beriicog ɗo askirnar a ŋuu ɗoodiɲ ka etor.

Ajimiika ta askirnar ɗo Iisa
(Matiye 27.27-31, Yaaya 19.2-3)

16 Min ŋaar-ak, askirna iyiig Iisa ɗo geriy ka guberneer, ŋu unjiig atta. Kar ŋu koliig eeɲco askirna okiɲco. 17 Ɗo wer-ak, ŋu isiiji batik ta dindik buŋ ar ta sultinniidi. Kar ŋu siyiiji jakumne ta jamiidi ho ŋu isiiji ar jakumne ta sultinniidi. 18 Kar ŋu teesiiji ooye aman : « Seek, sultan ka Yuudinnar ! » 19 Kar ŋu meɲɲiig ɗo kaay iŋ eto, ŋu piciiji ulŋa ho ŋu dersiy ɗo uŋji, ansi-ak a ŋu karmiyaaga.

20 Min ŋu ajimiyig ko ajimiye, ŋu cimiijit batko-ata, kar ŋu isiijit taŋji, ŋu ɓaay ɗoodiɲ ka etor.

Ɗooɗe ka Iisa ka etor
(Matiye 27.32-44, Luk 23.26-43, Yaaya 19.17-27)

21 Wiktin ŋu ɓaayiyo, ŋu ŋaamtu iŋ gem rakki paa siŋji Simon. Gem-ak min geeger ka Sireen* ho ŋa asa min yeero. Ŋa takaŋ Alekzandir iŋ Rupuus. Ŋu asiriig a ŋaa iciŋ etoy ka Iisa. 22 Kar ŋu iyiig Iisa ɗo wer rakki ŋu kolaag Golgota. Pa-ak diya aman : « Ɗawik ta kaar. » 23 Ɗo wer-ak, ŋu rakji bere maam kuuk amse iŋ dawin kaak ŋu koliy « miir ». Ŋaar gay pooce. 24 Hiyya, ŋu ɗoodiig ka etor. Min ŋu ɗooɗga, ŋu ɗeeɗiit kesuuney werin dakina ho ay gem di iciy taat galji.

25 Wiktin taat ŋu ɗoodiig Iisa, pat nec parrika ta kawtira. 26 Ŋu siirtu kaaw taat iy obiɲji aman : « Ŋaar-aŋ ko sultan ka Yuudinnar. » 27 Gin kokinay seera oki ŋu ɗooɗgu ɗo serpay ka atiydi, rakki ɗo meeday ho rakki gay ɗo ɲugilay. [28 Ansii ko, kaaw ta ŋu siirtu ɗo Kitamner astu ɗo werti aman : « Ŋu osig iŋ gee kuuk jookumo. »]† 29 Gee kuuk bira min eɗe-ak sekiyiy kayco ho ŋu wariig Iisa aman : « Hey ! Kiŋ kaak rak ɗimiɲ *ger ka Buŋdi ho iŋ menaw subba di, kii pine ka pey, 30 jil kat ɗoo ziɲ ka meeɲjiŋ ho paay min ka etor ! »

31 Yoo agindaw ku gay satkiner iŋ agindaw ku gaanuundi sa samtiyaaji ɗo Iisa, ŋu kaawiy benannico aman : « Ŋa jil gee ku pey, kar diŋ gay, ŋa gedarro jile ziy ka meeɲji ! 32 Seese Masi, sultan ka Israyeel. Paay diŋ di min ka etor, nii tale kar niiŋ aamine. » Yoo kokinay kuuk ŋu ɗooɗtu iŋ ŋaara oki waraaga.

* **15:21** 'Sireen' : Ŋa kiɗ ka gee ku pondiko kaak goy iŋ munsakne. † **15:28** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariɲ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.

Muut ta Iisa
(Matiye 27.45-56, Luk 23.44-49, Yaaya 19.28-30)

33 Min pat ottu yiriyo, ta mattu. Wer
astu gondiko ɗo kiɗ okiŋji nam pat subba ta
maako. 34 Ɗo wiktin taar-at, Iisa kooltu raɗa
aman : « Eli, Eli, lema sabaktani ? » Ansi-ak
aman : « Buŋdu, Buŋdu, maa di ki poociinu ?
»‡

35 Gee daariŋ kuuk goy moota-ak dorga
ho ŋu ɗiytu aman : « Cokiyoŋ ja, ŋa kolaag
*Eli ! » 36 Ɗo wer-ak, rakki minninco gaɗtu
ŋa ictu bit ka jarɗor, ŋa ɗuuniit ɗo bi ka etor
ho ŋa coopiig ɗo maam kuuk tooro. Kar ŋa
beriijig ɗo Iisa a ŋaa cooɗe. Kar ŋa ɗiytu
aman : « Eroŋ ja, gii tale ya Eli kat asa
paayiŋ min ka etor. » 37 Kar Iisa kooltu raɗa
ho ŋa mattu.

38 Min ŋa mattu, zimilla kuuk ɓigira§ ŋu
caaltu atta ɗo ger ka Buŋdi eertu min ɗatko
min kuwa yoo keɗer. 39 Min tatkaw ka
askirin ku Room ka pey ɗo unji ka Iisa taltu
maman Iisa mattu-ak, ŋa ɗiytu aman : «
Way, gem-aŋ Roŋ ka Buŋdi ka seener ! »

40 Ɗo wer-ak, goy oki daaɗ daariŋ kuuk
aaɗig Iisa. Ŋu taliy min serek. Minninco
goy Mariyam ta Magdala, iŋ Mariyam ataŋ
Zaak ka kapaki iŋ Zooze, ho iŋ Salome. 41 Ŋu
aaɗig Iisa wiktin ta ŋa goyiy Galile, ŋu taliy
kaaci. Ɗo wer-ak goy oki daaɗ dakina ku
pey, kuuk coon iŋ ŋaara Zeruzaleem.

Unje ka Iisa ɗo maginer
(Matiye 27.57-61, Luk 23.50-56, Yaaya 19.38-42)

42 Wiktin taat Iisa mattu ka etor, *Yu-
udinna okiŋco siya ziŋkico ɗo yiriy ta sabitdi.
Yiriy taar-at teesa min gale ka pati nam gale
ka pat ta kawta. Ɗo aadinco ta Yuudin-
nar, waan unjaaɗo gem ka mate ɗo mag-
iner iŋ yiriy ta sabitdi. 43 Ɗo wer-ak, gin
gem rakki ŋu kolaag Yuusup min geeger ka
Arimate. Ŋaar oki min agindaw ku darrer
ho gee karmiyaaga. Ŋa era ase ka *Meen-
naw ta Buŋdi. Yuusup bal rake a zi ka
Iisa yaa goye ka etor iŋ yiriy ta sabitdi. Ŋa
ɓaawiiji ɗo Pilaat bal kolaw ho ŋa indiig zi
ka Iisa. 44 Min Pilaat dortu kadar Iisa mat
ko, ŋa ajbiytu tak-tak. Kar ŋa koliig tatkaw
ka askirnar-aka ho ŋa indiiga ya Iisa mat
ko jammiye. 45 Min Pilaat doriit kaaw ta
tatkaw ka askirnar-ak, ŋa beriiji botol ɗo
Yuusup ŋa ɓaayiy paayiŋ zi ka Iisa.

46 Hiyya, Yuusup gidiytu kapanne, ŋa
paayiig zi ka Iisa min ka etor ho ŋa maliyiig
iŋ kapanne-ata. Min ŋa maliyga, ŋa ɓaawtu
unjiig ɗo magin taat ŋu doɗɗitu ka dambar.
Min pa-ak, ŋa tuŋkiltu dambi ho ŋa ɗibiriit
magin-ata.

47 Wiktin taar-at, Mariyam ta Magdala iŋ
Mariyam ataŋ Zooze goy tala ɗo wer kaak
ŋu diyiig Iisa.

16

Nooye ka Iisa
(Matiye 28.1-8, Luk 24.1-12, Yaaya 20.1-10)

1 Min yiriy ta sabit birtu, kuŋ Mariyam ta
Magdala, iŋ Mariyam ataŋ Zaak, iŋ gaaco
Salome gidiytu itir, ŋu ɓaawiiji kockice ɗo
zi ka Iisa. 2 Iŋ yiriy ta dumaas, wer dugus-
dugus sabaan cokaw, ŋu amiltu, ŋu ɓaayiy
ɗo maginer. 3 Ɗo botildi, ŋu kaawiy benan-
nico aman : « Waa yaate tuŋkiliŋ dambi min
ɗo bit ka maginer ? »

4 Kar ŋu jaaltu kayco, ŋu tala kar dambi
ka tatiko-ak waan tuŋkilig ko. 5 Wiktin taat
ŋu unjiyo, ŋu gastu ɗubil rakki goy keɗer
iŋ serip ta meeda. Ɗubil-ak is kesuun por-
tiko. Min ŋu taliiga-ak, kolaw obiigu. 6 Kar
ɗubil-ak kaawiico aman : « Dakoŋ ginenno
kolaw. Nu iban kadar ku bariya Iisa ka
min Nazareet kaak ŋu ɗooɗtu ka etor. Ŋaar
ginno anne, ŋa nooye. Taloŋ, aŋ ko wer ka
ŋu diyiiga. 7 Kar ɓaaŋ, dakoŋco kaaw ɗo
maajirnay iŋ ɗo Piyer aman : " Ŋaar ogirkoŋ
ko ɗo kiɗ ka Galile. Anner kat, ku ɓaayiy
taliŋji uudin ta ŋa kaawiiko. " »

8 Hiyya, daaɗ-ak amiltu ho ŋu gaɗtu serek
min ɗo maginer. Asaan ŋu barjile ho ŋu
azira jug-jug. Min kolaw di yoo ɗo waan sa,
ŋu bal kaawe.

Bayne ka Iisa ɗo Mariyam ta Magdala
(Matiye 28.9-10, Yaaya 20.11-18)

9 [Min Iisa nooytu, yiriy ta dumaas iŋ
kawtir kawtira, ŋa bayniitit ja ɗo Mariyam
taat min geeger ka Magdala, taat ŋa atiktu
aariɗna peesira min ɗo ziti. 10 Ta ɓaawtu, ta
osiico ɗo ŋuur kuuk awalle goy iŋ ŋaara. Ŋu
morkaw ho ŋu alaw. 11 Kar ŋuur gay, min ŋu
doriit kaawti taat a ta talig Iisa nooye-ak, ŋu
bal icin kaawti.

Bayne ka Iisa ɗo maajirnay seera
(Luk 24.13-35)

12 Min ŋaar-ak, Iisa ziy newsitu ho ŋa
bayniico ɗo maajirnay kuuk seera ɗo wiktin
taat ŋu ɓaayiy yeero. 13 Hiyya, ŋu yeeptu
geero ho ŋu osiico ɗo eeŋco maan kaak kuu-
niyco botildi. Kar ŋuur gay bal icin kaawco.

Bayne ka Iisa ɗo maajirnay kuuk orok iŋ rakki
(Matiye 28.16-20, Luk 24.36-49, Yaaya 20.19-23, Akt 1.6-8)

14 Hiyya, ba aar Iisa bayniico ɗo maa-
jirnay kuuk orok iŋ rakki ɗo wiktin ta ŋu
tiyiyo. Ŋa leesiico ɗo bi ka imaanco taat
sooɗa ho iŋ kayco kuuk bombo, ŋu icgiyɗo

‡ **15:34** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 22.2. § **15:38** 'ɓigira' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'bakar'.

kaaw ta gee kuuk talig ŋa nooye. 15 Kar Iisa ɗiyiico aman : « Jaawoŋ adiy ka kiɗar okiŋji.
Gaaron Kabarre ta Gala ɗo gee okiŋco.
16 Ŋaar kaak aamine ho ŋu *batiziyga, Buŋ
yaa jiliŋji. Kar ŋaar kaak bal aamine gay,
Buŋ yaaji ɗukume seriine. 17-18 Aŋ ko gamin
kuuk ajbay kuuk yaa gaare a gee-aŋ aamin
lotu : ŋuur kuuk aamin lotu-ak yaa gedire
atke aariɗna iŋ siŋdu ho ŋuu gedire kaawe
kaawin kuuk marbinto. Ŋuu obe aalna
wal ya ŋu see kop taat diya sa, ginaacoɗo
maanna. Ŋuu lee pisiŋco ɗo gee ku raɗaw ho
gee-ak yaa coole. »

Coone ka Iisa ka samaaner
(Luk 24.50-53, Akt 1.9-11)

19 Min *Rabbin Iisa kaawiico pa-ak, Buŋ
coonig ka samaaner ho ŋa diyiig ɗo meeday.
20 Min ŋaar-ak, maajirnay totirtu ɗo ay wero,
ŋu gaariy Kabarre ta Gala. Rabbin gaayi-
igu ŋu giniy gamin kuuk ajbay kuuk gaara
kadar kaawco ka seener.]*

* **16:20** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.

Kabarre ta Gala ta Luk
Pile ka kaawor

Gee kuuk awalle kat kaaw min daayum kadar Luk siir makaatamna seera : ta rakki ko-anta ho ta seeriŋkar gay, Akt, riy taat paliinna gintu. Luk gay, ŋaar paliinno ho ŋa bal taliŋ Iisa iŋ odinay. Kar gay, ŋa daptoor ho ŋaar oki hadire ɗo wiktin taat Pool gaariy Kabarre ta Gala ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo. Ŋa bariy baaco samaane ta gamin okiɲco kuuk kuuniye ɗo goyiŋji ka Iisa min ɗo teesindi. Gamin ŋuur-aŋ ko kuuk berji botol ŋa siiriit Kabarre ta Gala-anta. Ŋa siirit ɗo gem rakki kaak Yuudiɲceɗo siŋji Teyopil ho min loci ko Kabarre-an totirtu ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo kuuk goy ɗo ay wero ho kaawa Grek.

Ŋa gaariico baaco ku kaawin kuuk raɗa ho aadanna ku Yuudinnar. Luk gaara oki ele kaak taɓ kaak Buŋ gintu ɗo kooginar, ɗo daatir, ɗo pokirnar, ɗo awraatinnar ho ɗo ŋuur kuuk gee poocgu. Maktumne-an gaara kadar Kabarre ta Gala, taar asa oki iŋ galal, iŋ oziliika ho iŋ salaane. Luk raka a gee okiɲco kuuk ɗo adiy ka kiɗar yaa ibine kadar Iisa, ŋaar gay jiliɲco.

Teesinti ka Kabarre ta Gala ta Luk

1 Gem kol siŋji Teyopil, min awalle, gee
dakina gec siiriŋ gamin kuuk kuuniy ɗo
ɗatikte. 2 Ŋu gaarteŋ gamin-ak ar kaak
awalle gee kuuk tal iŋ odinco osiiteŋgu,
ŋuur-ak riyco ta gaare kaaw ta Buŋdi di.
3 Ampa-ak, nun oki, aldu gala taat min nu
bariytu baaco samaane ta gamin okiɲco
kuuk kuuniy min ɗo teesindi, nu siiriijiŋ
gamin-ak rakki rakki locin. 4 Nu siiriijiŋ-ak
asaan kii ibine seen ta garaan taat ki gastu.

Ɗubil ka Buŋdi gaara weenji ka Yaaya-Batist

5 Ɗo wiktin taat *Herood goyiy sultan ka
Zuude, gin gay satkiner rakki ŋu kolaag
Zakariya. Ŋa gina riy ɗo *ger ka Buŋdi iŋ
gay satkiner ku Abiya.* Daaciy, siŋti Eliz-
abeet, ta min tamba ta *Haruun. 6 Zakariya
iŋ daaciy, seerco, ŋu gee selleŋ ɗo uŋji ka
Buŋdi, ho iŋ gelbin rakki, ŋu karmiyaag
*gaanuun ka Buŋdi okiŋji. 7 Kar ŋuur gay bal
wee asaan Elizabeet, taar mogina ho seerco
ŋu zaɓ ko tak-tak.

8 Yiriy rakki, tamba taŋ Zakariya as gine
satkine ɗo ger ka Buŋdi asaan ta kaminco.
9 Zakariya kat ta gal ɗo kaay a ŋa ɓaa onne
*dokkanne atta ɗo *ger ka Buŋdi ar kaak
gay satkiner gingiy ɗo aadinco. 10 Wiktin
taat dokkanne onniy-ak, gee okiɲco gay goy
salkiya kara. 11 Tala kar, *ɗubil ka Buŋdi
bayniiji ɗo Zakariya ho ŋa pey ɗo meeday ta
wer kaak dokkanne onniy-aka. 12 Min Za-
kariya taliig ɗubil-ak, ŋa barjiltu ho kolaw
obiiga. 13 Kar ɗubil-ak gay kaawiiji aman :
« Zakariya, dak ginenno kolaw. Buŋ cokiyit
salaaneŋ. Daaciŋ Elizabeet yaaŋ wee mico.
Ya ta wee, kii koliŋ Yaaya. 14 Adiŋ yaa
gine portik aale ho gee dakina yaa aaciye†
iŋ kiŋke ɗo bi ka weeŋji. 15 Asaan mic-ak
asa gine gay riyor tatko ka Buŋdi. Wala ŋa
siya maama, wala ŋa siya argi. Min ɗo adti
ka yaaco di, Ruwwin ta Buŋdi miinig ko.
16 Ŋa asa iyiŋ koogin ku Israyeel dakina ɗo
botol ta *Rabbinco Buŋ. 17 Ŋaa ogiriŋ uŋji,
ŋaa gine riyoy iŋ gudurre ho iŋ ruwwine
ar kaak nabi *Eli gintu awalle. Ŋaa amriŋ
aginay iŋ kooginco ho ŋaa newsiŋ gee kuuk
kayco bombo ŋuu gine gee selleŋ. Paa kat,
ŋaa ŋume gee kuuk yaa kuuniye kuŋji. »

18 Zakariya telkiiji ɗo ɗubil ka Buŋdi-ak
aman : « Nunu iŋ daatur, seertini ni zaɓ ko,
kar maman naa ibine kadar maanna-aŋ ka
seener ? » 19 Ɗubil-ak kaawiiji aman : « Nun
ko kaak ŋu koliy Jibriin kaak peya ɗo uŋji
ka Buŋdi. Ŋa ŋaamintu a naaŋ iyin kabarre
ta gala-anta. 20 Kar kiŋ gay bal aamine ɗo
kaawor. Kaawor-at yaa asen di ɗo wiktinti.
Ɗo saan taar-at ko, Buŋ yaaŋ sokumiŋ biŋ
nam yiriy taat gamin-ak yaa kuuniye. »

21 Wiktin taat Zakariya kaawiy iŋ ɗubil ka
Buŋdi-ak, gee kuuk eraag kara gay ajbiytu
ɗo taaye kaak ŋa taaytu atta-aka. 22 Min ŋa
amiltu, biy sokume. Illa ŋa tawga iŋ pisiŋji
di. Ampaa ko, gee-ak ibintu kadar maan
bayinji atta ɗo ger ka Buŋdi.

23 Hiyya, min kuŋ Zakariya deet kaminco,
ŋu yeeptu geero. 24 Ba aaro, daaciy Eliz-
abeet ictu adi. Koyin beey ta cigil geer di. Ta
kaawtu ɗo adti aman : 25 « Way, Rabbin tal
kaatu. Diŋ ŋa imilduut kat sokuŋuwir min
uŋco ka geemir. »

Ɗubil ka Buŋdi gaara weenji ka Iisa

26 Adti ka Elizabeet nec ko koyin bijigiy,
kar Buŋ ŋaamiig *ɗubiley Jibriin ɗo geeger
ka Nazareet ɗo kiɗ ka Galile. 27 Ŋa ŋaamiig
ɗo gemso rakki, siŋti Mariyam taat kaawco
mat ko iŋ Yuusup a ŋuu obe. Yuusup gay,
ŋaar min baa taŋ Dawuud. 28 Ɗubil-ak uŋjitu
ɗo werti, ŋa ooyiititi, ho ŋa kaawiitit aman
: « Kaŋ aacay, ka gas barkin min ɗo Buŋdi.
Ŋa goy iŋ kaŋke. » 29 Min Mariyam doriit
kaawoy-at, ta barjiltu tak-tak. Kar ta ostu

* **1:5** 'gay satkiner ku Abiya' : Min wiktin taat Dawuud goy sultan, ŋu ɗeeɗig gay satkiner werin orok seer iŋ pooɗ (24). Ɗo wiktin taar-at, Abiya tatkaw ka gay satkiner ka porpoɗiŋkar. Kar min gay satkiner okiɲco, werco kaak rakki asgiy gine riy ɗo ger ka Buŋdi menaw peesira, kar ŋu rasit kamin ɗo eeɲco. Zakariya gay, ŋaar gay satkiner min gee ku Abiya.

† **1:14** 'aaciye' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'dagine'.

ɗo adti aman : « Taar-an gay baati maa ? »
30 Ɗubil-ak kaawiitit aman : « Dak ginenno
kolaw, Mariyam, asaan ka gas barkin ta
Buŋdi. 31 Kaa ice adi, kaa wee mico ho kaaji
diye siŋ Iisa. 32 Mic-ak, siŋji asa aale. Ŋuu
koliŋ Roŋ ka Buŋ ka kuwa. Rabbin Buŋ
yaaji beriŋ sees ka sultan kaak min ka tacco
Dawuud. 33 Ŋaa goye sultan ka gee ku Is-
rayeel doo ho meennuwiy gaasaaɗo tak-tak.
» 34 Mariyam telkiiji ɗo ɗubil-ak aman : «
Maanna-aŋ yaa kuuniye maman asaan nun
ibanno misa mitko ? » 35 Ɗubil-ak kaawiitit
aman : « Ruwwin ta Buŋdi yaake ase ho
gudurre taat min kuwa yaake gootiŋke ar
kelmo. Ansii ko, mic kaak kaa wee-ak yaa
goye selleŋ ɗo uŋji ka Buŋdi ho ŋuu koliŋ
Roŋ ka Buŋdi. 36 Cokay ! Elizabeet taat min
baako oki iŋ adti. Taar taat gee osiy a ta
mogina din sa, diŋ adti koynay bijigiy ko ho
taa wee mico. 37 Asaan ginno maan kaak
pak Buŋ. » 38 Min pa-ak Mariyam kaawtu
aman : « Nun gay riyor ta Rabbiner. Kaaw
taat ki kaawiidu-an yaa ase ɗo botilti. »
Hiyya, ɗubil-ak rasiita ho ŋa ɗeettu.

Mariyam ɓaati ooye ɗo Elizabeet

39 Menaw ŋuur-ak di, Mariyam uctu ho
ta birtu sak-sak iŋ uŋti ɗo kiɗ ka Zuude
ɗo geeger rakki ka dambar. 40 Ta uŋjitu
ɗo ger kaŋ Zakariya ho ta ooyiitit ɗo Eliz-
abeet. 41 Min Elizabeet doriit ooyti-at di, mic
kaak ɗo adti-ak teestu awke ho Ruwwin ta
Buŋdi miiniita. 42 Ta kaawtu iŋ gaay toŋgo
aman : « Min daaɗ okiŋco-aŋ, kaŋken di
Buŋ barkiyiŋke ho mic kaak ɗo adke oki, ŋa
barkiyga. 43 Nun gay waa, taat nam ataŋ
Rabbiner asiin talindu ? 44 Talu, ɗo wiktin
taat nu dorig gaayke di, mic kaak ɗo adir-aŋ
alji gala nam ŋa awke. 45 Galal loke, kaŋ taat
aamin ɗo kaaw taat Rabbin kaawiike a taa
nece ɗo werti ! »

46 Kar Mariyam ictu riye aman :
« Nu ozila Rabbin Buŋ, ŋaar kaak tatiko.
47 Gelbiner miin iŋ galal, asaan Buŋ jilaanu.
48 Ŋa tal aminduwir, nun taat gay riyoy ho
diŋ ŋa jaalintu.
Ka seener gay, min yiriyta ɓaayiy iŋ uŋti,
gee okiŋco yaa kaawe a Buŋ berdu
galal,
49 asaan Buŋ kaak gin gudurre okintiti
berdu gamin
kuuk samaan lotu.
Selleŋ gay siŋji.
50 Aminduwiy goy doo ɗo gee kuuk
karmiyaaga.
51 Ŋa gaarit gudurrey iŋ soriyay.
Ŋa totirig gee kuuk jaala ziŋkico kuwa.
52 Ŋa paayig sultinnay min ɗo jarɗico,
ho ŋa jaalig masaakanna kuwa.
53 Gee kuuk mey diyaagu, ŋa berco tee,
ho gay gamnar gay, ŋa atkiig iŋ pisiŋco
orok.
54 Ŋa mogig‡ gay riyoy, gee ku Israyeel.
Ansi-ak, ŋa moyiig tale ka aminduwiy.
55 Aminduwiy-at, ŋa taliit doo ɗo Ibraayim
iŋ tambaay
ar taat ŋa kaawiico ɗo aginiyte. »
56 Min ŋaar-ak, Mariyam taaytu wer ka
Elizabeet ar koyin subba pa, kar ta yeeptu
gerco.

Weeŋji ka Yaaya-Batist

57 Elizabeet, min menuwti ku weendi
nectu, ta weetu mico. 58 Mutkiyti iŋ
aginiyti dortu a Rabbin tal aminduwti-ak,
ŋu aaciytu iŋ taara. 59 Min mic-ak gintu
menaw porpoɗ, kar ŋu astu ɗo *ɗukume
ka selŋol. Ẓer ŋu rakji diye siŋ ku tacco
Zakariya. 60 Kar yaaco gay kaawiico aman
: « Ha'a, paaɗo ! Gii koliŋ Yaaya. » 61 Ŋuur
gay telkiitit aman : « Ɗo baako, ginno gem
kaak siŋji pa. » 62 Kar ŋu kaawiiji iŋ pisiŋco
ɗo tacco Zakariya aman : « Ki raka roŋji, gii
koliŋ waa ? » 63 Ŋaar gay inditu maan ka
siirindi, kar ŋa siirtu aman : « Siŋji Yaaya. »
Hiyya, gee-ak okiŋco ajbiytu. 64 Ɗo wer-ak,
biy piltu kate ho ŋa teestu kaawe. Ŋa oziliig
Buŋ. 65 Gee-ak kolaw unjiico. Kaaw-at
totirtu ɗo kiɗ okiŋji ka dambiniidi ka Zuude
ho ŋu kaawa ko ɗo bi ŋaar-ak di. Okiŋco,
gee kuuk doriit kaaw-at, kolaw unjiico, 66 ŋu
obiit ɗo gelbinco ho ŋu ɗiytu aman : « Mic-aŋ
asa gine maa gemira ? » Ka seener, gudurre
ta Buŋdi goy iŋ ŋaara.

Zakariya ozila selliŋkaw ta Buŋdi

67 Ruwwin ta Buŋdi miiniig Zakariya
takaŋ mic-aka, ŋa teestu kaawe ar nabiiŋce
aman :
68 « Oziliika ɗo Rabbine, Buŋ ka Israyeel
asaan ŋa mogiig geeŋji ho ŋa jiliigu.
69 Ŋa imilte Gay Jilindi kaak gin gudurre
min ɗo tamba ta gay riyoy Dawuud.
70 An ko kaaw taat min awalle Buŋ kaawiico
ɗo nabiinnay kuuk ŋa doɓtu
ho ŋuur gay kaawiit ɗo geemir.
71 Kaaw-at, taar ko taat Buŋ ɗiytu
a ŋaate jilinte min ɗo adinte
ho min ɗo pise ka gee kuuk elgitenno.
72 Ŋa tal amindaw ta aginiyte
ho ŋa bal rawtin jamuwiy taat taɓ ŋa
obtu iŋ ŋuura.
73 Jamaw-at, taar ko taat Buŋ togiltu ɗo tatte
Ibraayim
74 a ŋaate jilinte min ɗo adinte
ho gii abdiyiŋji bal kolaw.
75 Ampaa ko, gii gine selleŋ ho *cawar ɗo
uŋji,
ɗo menuwte kuuk ŋa beriite ɗo duni-
iner. »

‡ **1:54** 'mogig' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'sakuwig'.

76 Zakariya kaawtu pey ɗo roŋji Yaaya aman
:
« Gem kol roŋji, yiriy rakki, ŋu asaaŋ kole
a ki nabiiŋce ka Buŋ ka kuwa,
asaan kii ogire ɗo Rabbiner ho kiiji
siyin botiliy.
77 Kiico gaare ɗo geeŋji maman ŋuu gase jile
ho zunuubinnico, ŋuuco saamiyiŋco.
78 Ka seener, Buŋ, ŋaar tala aminduwte ho
ŋa elgiite.
Paa kat, ŋaate ceerin portikuwiy
min kuwa ar pat taat cokaw.
79 Taa ceeriŋ gee kuuk goy ɗo gondikor ho
muut eraagu.
Paa kat, ceerinti-ak yaate iyinte ɗo
botol ta aapiyer. »
80 Hiyya, mic-ak maaɗiyo ho ŋa gintu
bombo ɗo ruwwiner. Ŋa goytu ɗo kalaaner
nam yiriy taat ŋa gaartu ziy ɗo gee ku Israyeel.

2

Weeŋji ka Iisa
(Matiye 1.18-25)

1 Ɗo wiktin taar-at, sultan kaak tatik ka
Room kaak ŋu kolig Sezaar Ogist bertu
izinne a ŋuu osiŋ gee kuuk goy ɗo adiy ka
kiɗar okiŋji. 2 Ose kaak awalle-ak kuuniytu
ɗo wiktin taat Kiriniyuus goy guberneer ka
Siri. 3 Ay gem di ɓaawtu ɗo geegirji, ŋu
osiiga. 4 Yuusup sa uctu min ɗo geeger ka
Nazareet, kiɗ ka Galile, ŋa ɓaawtu ɗo geeger
ka Dawuud kaak ŋu kolig Beteleyem ɗo kiɗ
ka Zuude asaan ŋaar min tamba ta Dawuud.
5 Yuusup ɓaawtu sawa iŋ gemsoy Mariyam
taat iŋ adti, ŋu osiigu.
6 Ɗo wiktin taat ŋu goyiy misa Beteleyem,
Mariyam koyinti ku weendi nece. 7 Min
adti aawiita, ta weeyig aawti, kar ta maliyiig
iŋ ŋaŋguuna ho ta ɗeeriig ɗo kolooyner. Ta
ɗeeriig pa-ak asaan wer ginno ɗo zugin ku
martir.
8 Ɗo wer ŋaar-ak, gin gay gooyindi kuuk
goy yeero. Ŋu gooya mallico iŋ aando.
9 *Ɗubil ka Buŋdi bayniico ho *darjin ta
Buŋdi gootiig iŋ portikuwti. Kolaw obiig
tak-tak. 10 Ɗubil-ak kaawiico karaŋ aman : «
Dakoŋ ginenno kolaw, nu iyko kabarre taat
yaa bere galal dakina ɗo gee okiŋco. 11 Ɗo
aandite-an di, ɗo geeger ka Dawuud*, ŋu
weeko Gay Jilindi. Ŋaar ko Masi ho *Rab-
bine. 12 Aŋ ko maan kaak yaako gaare kuu
ibiniŋji : ku ɓaa gase mico, ŋu maliyig iŋ
ŋaŋguuna ho ŋu ɗeerig ɗo kolooyner. » 13 Ta
bite-aŋ di, ɗubal ku Buŋdi dakina paaytu
min ka samaaner, ŋu gasiig ka awalle-aka
ho ŋu teestu ozile Buŋ. 14 Ɗo oziliŋco-ak, ŋu
riya aman :
« Darjin ɗo Buŋ kaak goy kuwa ka samaaner
ho aapiye ɗo gee kuuk ŋa elgiyo kuuk goy
keɗer. »
15 Wiktin ta ɗubal ku Buŋdi-ak coontu
kuwa ka samaaner, gay gooyindi-ak kaawtu
benannico aman : « Yallinteŋ ja Beteleyem,
gi ɓaa taliŋ maan kaak kuuniye, maan kaak
Rabbin Buŋ gaariite. » 16 Koɗok di, ŋu
uctu, ŋu ɓaawtu ɗo geeger-aka. Ŋu gasi-
igu, Mariyam iŋ Yuusup ho iŋ mic kaak
ŋu ɗeertu ɗo kolooyner-aka. 17 Min ŋu
taliig mic-ak, ŋu osiicot taat ɗubil ka Buŋdi
kaawiico ɗo bi kanji. 18 Gee okiŋco kuuk
cokiyit kaaw ta gay gooyindi-ak ajbiytu tak-
tak. 19 Kar Mariyam gay obig gamin-aŋ
okiŋco ɗo adti ho ta pakira dakina loco.
20 Hiyya, gay gooyindi-ak ictu botilco. Ɗo
yeepiŋco, ŋu jaalig siŋ ku Buŋdi kuwa ho ŋu
oziliig ɗo gamin okiŋco kuuk ŋu dortu ho
kuuk ŋu taltu, asaan ŋu as ɗo botilco uudin
taat ɗubil ka Buŋdi kaawiico.

Iisa, ŋu iyiig ɗo ger ka Buŋdi

21 Min mic-ak gintu menaw porpoɗ, wik-
tin astu taat ŋuuji *ɗukume selŋo ho ŋuuji
diye siŋ. Hiyya, ŋu diyiiji siŋ Iisa kuuk
*ɗubil ka Buŋdi gaariitit ɗo Mariyam min ta
bal ice misa adi.

22 Goytu kee, menaw nectu kuuk ŋuu gine
*satkin taat ŋuu kuuniye *cawar ɗo unji ka
Buŋdi uudin ta *gaanuun ka Muusa kaawtu.
Hiyya, Yuusup iŋ Mariyam iciig mic-aka, ŋu
ɗeettu Zeruzaleem ho ŋu iyiig ɗo Rabbiner
ɗo *ger ka Buŋdi. 23 Ŋu gintu pa-ak asaan
ɗo gaanuun ka Buŋdi, ŋu siir aman : « Ay
mic kaak aawo, ŋuu beriŋji ɗo Rabbiner. »†
24 Ŋuuji gine satkine. Satkin-at gay, ŋuuji
berguwe toreerin seera wala ammaamin
seer kuuk ŋaaɗa.‡

25 Ɗo geeger ka Zeruzaleem, gin gem
rakki siŋji Simeyon. Ŋaar gem selleŋ ɗo unji
ka Buŋdi ho ŋa karmiyaaga. Ŋa era asiŋji
ka Gay Jilindi ka gee ku Israyeel. Ruwwin
ta Buŋdi goy iŋ ŋaara 26 ho ta miniig a ŋa
mataaɗo, illa ŋa taliŋ ja iŋ odinay, Masi kaak
Buŋ ŋaamtu-aka. 27 Paa ko, Ruwwin-at
ŋaamiig ɗo ger ka Buŋdi. Ɗo wiktin taar-at
di, Iisa, aginiyji iyiig ɗo wer-aka a ŋuuji gine
gamin kuuk gaanuun kaawtu. 28 Hiyya,
Simeyon iciig mic-ak ɗo pisiŋji ho ŋa oziliig
Buŋ aman :
29 « Gem kol Rabbiney, diŋ ki necit kaawoŋ.
Rasin ko, nun gay riyoŋ, naa mate iŋ aapiye.
30 Ka seener, nu tal ko iŋ odinar maman
kiini jile.
31 Jile ŋaar-ak ko kaak ki bertu ɗo unco ka gee
okiŋco.
32 Taar portikaw ɗo gee okiŋco a ŋuu ib-
iniŋji,

* **2:11** 'geeger ka Dawuud' : geeger-ak, ŋaar geeger ka Beteleyem, wer kaak ŋu weeyig Sultan Dawuud. † **2:23** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 13.2,12. ‡ **2:24** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 12.8.

ho taar *darjine ɗo geeŋjiŋ ku Israyeel.
»

33 Min aginiyji ku micor cokiyiit kaaw ta
Simeyon-at, ŋu ajbiytu. 34 Simeyon barkiyi-
igu ho ŋa kaawiitit ɗo Mariyam ataŋ Iisa
aman : « Ɗo bi ka roŋke-aŋ, gee ku Isray-
eel, dakina yaa solle, dakina gay yaa coone.
Mic-aŋ, ŋaar maan ka gaarindi ka Buŋdi
kaak gee asiy meele ɗo bi kaŋji. 35 Ansii ko,
kaaw taat cigile ɗo aditco, ŋaa imilin kara.
Kar kaŋke Mariyam gay, taaɓin yaa noomiŋ
gelbinke ar ŋu waaciŋke iŋ garta. »

36 Ɗo wer-ak, gin pey nabiiŋca rakki siŋti
Aan. Ta romoy ta Panuwel min tamba ta
Azeer. Taar zaɓ ko tak-tak. Ta goytu iŋ mitti
elgin peesira, kar ŋa mattu. 37 Min ŋa mattu,
ta goytu murgila nam elginti nectu orok
porpoɗ iŋ pooɗ (84). Aan-at goyinti, aando,
yiriyo, ta goy ko ɗo ger ka Buŋdi di, ta gina
riy taŋji : ta ica sayamne ho ta salkiyaw.
38 Wiktin taat Simeyon oziliy Buŋ-ak, Aan sa
goya. Taar oki teestu ozile Buŋ ho ta kaawiy
ɗo bi ka mic-ak ɗo gee okiŋco kuuk era jile
ka Zeruzaleem§.

39 Min aginiyji ku Iisa gaasiit riy taat
gaanuun ka Rabbin kaawtu, ŋu yeeptu ɗo
geegirco Nazareet ɗo kiɗ ka Galile.

40 Mic-ak maaɗiyo ho ŋa ɗeŋriyo. Ibine
kaak asa min ɗo Buŋdi miinga ho Buŋ berji
barkin dakina.

Iisa uŋje ɗo ger ka Buŋdi

41 Ay elgo, aginiyji ku Iisa ɓaggiy Zeruza-
leem ɗo iidin taat ŋu kolig *Paak. 42 Min
elginay ku Iisa nectu orok iŋ seera, uudin
ta aadinco, aginiyji iyiig iŋ ŋuura. 43 Min
iidin-at gaase, ŋu yeeptu. Kar Iisa gay ɗaktu
Zeruzaleem. Sando, aginiyji balji pakire.
44 Ɗo taŋco-at a wal Iisa toliya ko iŋ gee
kuuk yeepa iŋ ŋuura. Ŋu eeltu iŋ jiwi, kar ŋu
teestu bariyiŋ ɗatik ta aginiyco iŋ royinco
kuuk goy eɗe. 45 Kar gay, ŋu bal gasiŋji. Ŋu
bariyiy paa nam ŋu yeeptu pey Zeruzaleem
atta. 46 Mena seer, ŋu bariya bariyen di. Kar
yiriy ta ɓaay ka subbiŋkar gay, ŋu gasiig ɗo
*ger ka Buŋdi. Ŋa goy keɗer ɗatik ta agindaw
ku gaanuundi, ŋa cokiyiigu ho ŋa indiigu.
47 Gee kuuk cokiyaaga-ak okiŋco ajbiytu ɗo
telkiŋji ka micor-aka, asaan ŋa telkaaco iŋ
ibine dakina. 48 Wiktin taat aginiyji taliiga,
ŋuur sa ajbiytu. Kar yaaco kaawiiji aman
: « Gem kol roŋji, maa di ki giniini ampa ?
Talu, nunu iŋ takko, seertini kelimni amile
ɗo wiktin taat ni bariyiiciŋ. » 49 Iisa gay
telkiico aman : « Maa di kuu bariyiinu ? Ku
ibanno kadar nun naa ginin riyoy ta Tanni
ɗo geriy walla ? » 50 Kar aginiyji gay bal
ibine baat ta kaawoy-ata.

51 Min ŋaar-ak, Iisa yeeptu Nazareet iŋ
ŋuura ho ŋa karmiyiy kaawco. Yaaco gay
obig gamin-aŋ okiŋco ɗo adti. 52 Hiyya, Iisa
maaɗiyo, ibiniŋji sa gaayiyo. Ŋa goyiy selleŋ
ɗo uŋji ka Buŋdi ho ɗo uŋco ka geemir.

3

Asiŋji ka Yaaya-Batist
(Matiye 3.1-12, Maark 1.1-8, Yaaya 1.19-28)

1 Ɗo wiktin taar-at, Tibeer, sultan kaak
tatiko, gin ko elgin orok iŋ beey ɗo meen-
nuwiy. Pons Pilaat gay goy guberneer ka
Zuude. *Herood Antipaas tala kaati ka
Galile ho siŋji Pilip gay goy kaati ka Iture
iŋ Terakoniit. Lisaniyaas gay goy kaati ka
Abileen. 2 *Han iŋ *Kayip gay agindaw
ku gay satkiner. Ɗo wiktinco-at ko, ɗo
kalaaner, Buŋ beriijit kaawoy ɗo Yaaya roŋ
ka Zakariya. 3 Yaaya jaawiig biy ka barre
ka Zurdan. Ŋa kaawiy ɗo geemir aman :
« Ibinoŋ nigiŋko, rasoŋ goye kaak awalle,
ŋuuko *batiziyiŋko ho Buŋ yaako saamiyiŋ
zunuubinniko. »

4 Ampaa ko, taat nabi Ezaayi siirtu awalle
ɗo maktumney astu ɗo werti aman :
« Gaay toŋgo kaawa ɗo kalaaner aman :
“ Siyon botol ta *Rabbiner.
Siyoŋjiig botilay-ak ɗalaŋ.*
5 Zoolna, gee yaa tiisiŋco,
dambinay iŋ kootat, gee yaa eeziŋco.
Botilay kuuk kooliyaw, gee yaa siyiŋco
ɗalaŋ,
ho zorgilna, gee yaa siyiŋco sataaŋ.
6 Paa kat, gee okiŋco yaa tale jile ka Buŋdi.
”† »

7 Min ŋaar-ak, gee dakina ɓaawiiji ɗo
Yaaya a ŋaa batiziyiŋco. Ŋaar gay kaawiico
aman : « Taloŋ ja, kuŋ gee kuuk ar aalin-
aŋku ! Ku pakira a kuu pake min dapiŋko
ta Buŋdi taat asaw walla ? Ku gasit kaaw-
an min momo ? 8 Hadi, ginoŋ gamin ku
samaane kuuk gaara a ku rasig goyiŋko
kaak awalle. Dakoŋ osenno ɗo aditko aman
: “ Gi koogin ku tatte Ibraayim ”, asaan ka
seener, Buŋ nec soke min ɗo dambay-aŋ di,
ŋaa raɓiliŋ roŋ ku Ibraayim. 9 Diŋ gay, jekin
ŋaar goy ko ka doliye atiydi min ɗo caarco.
Ay et kaak waaɗo roŋ kuuk samaane, ŋuu
doliyiŋji ho ŋuu acciŋ ɗo aki. »

10 Kar gee-ak indiig Yaaya aman : « Hadi,
nii gine ziŋkini maman ? » 11 Ŋaar gay telki-
ico aman : « Gem kaak gin kesuun seera, ɗo
kaak ginno gay, ŋaaji bere rakki. Kar gem
kaak gin maan ka teendi sa, ɗo kaak ginno
gay, ŋaaco ɗeeɗiŋji oki. »

12 Ɗo wer-ak, gay obe miirir sa ɓaawiiji ɗo
Yaaya a ŋaa *batiziyiŋco ho ŋu indiig aman :

§ **2:38** ‘jile ka Zeruzaleem’ : Ɗo wiktin taar-at, Yuudinna dakina pakira kadar Buŋ yaaco ŋaame Masi kaak yaa jiliŋco min ɗo pise ka gee ku Room. * **3:4** Wer ka gase kaawor ɗo Malasi 3.1. † **3:6** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 40.3-5.

« Gem kol tatkaw, nin gay, nii gine maman ? »
13 Ŋaar gay telkiico aman : « Ku ginno botol
ta kuu gaaye gurus ɗo geemir min kuwa.
Icoŋ maan kaak ŋu kaawikon di. »
14 Ɗo wer-ak, pey gin askirna. Ŋuur sa
indiig Yaaya aman : « Kar nin-aŋ gay, nii
gine maman ? » Ŋaar gay telkiico aman :
« Dakoŋ gaamenno gurus ka gemor, wala
kuuji diye kaaw maala. Illa kuu peye iŋ
gurus ka ŋu beriiko ɗo koyer di. »
15 Wiktin taar-at, gee eraag ko Masi kaak
Buŋ kaawtu a ŋaa n̰aame-aka, kar ŋu indiy
ziŋkico aman : « Yaaya-aŋ ko yaa gine ŋaara
walla ? » 16 Yaaya gay kaawiico ɗo gee
okiŋco aman : « Nun batiziyaako iŋ amay.
Kar gay, gin gem kaak pakginu kat asaw.
Nun sa da necɗo kaak naa soriŋ n̰ugiray.
Gem ŋaar-ak yaako batiziyiŋko iŋ Ruwwin ta
Buŋɗi ho iŋ ako. 17 Ŋa ob garta ɗo pisinji, ŋaa
yiile *geme ka putiri ho ŋaa leeŋ ɗo urdey.
Kar buŋ gay, ŋaa orin ɗo ak taat matɗo tak-
tak. » 18 Ansii ko, Yaaya taayiig gee iŋ
kaawin dakina ku pey kuuk gaara Kabarre
ta Gala.

Herood obig Yaaya-Batist daŋaayne
(Matiye 14.3-4, Maark 6.17-18)

19-20 *Herood kaak tala kaati ka Galile gay
obit Herodiyaad, daaciy ta siŋji Pilip ho ŋa
gin pey gamin kuuk jookum ku pey. Ɗo
taar-at ko, Yaaya leesiiji dakina. Iŋ taar-ata
oki, Herood bal cime kaay. Ŋa gin pey maan
kaak jookumo, ŋa obig Yaaya daŋaayne.

Batem ka Iisa
(Matiye 3.13-17, Maark 1.9-11)

21 Min Yaaya, ŋuu bal obiŋ misa daŋaayne
ho ŋa *batiziyiig gee okiŋco-ak, Iisa oki,
ŋa batiziyiiga. Wiktin taat Iisa salkiyiyo,
samaan piltu waakilak. 22 Ɗo wer-ak,
Ruwwin ta Buŋɗi paayiiji ar ammaama,
ho ŋa dortu gaay kaawa min kuwa ka
samaaner aman : « Kiŋke ko roŋɗu, nu elgi-
ciŋ dakina ho ki berdu galal dakina. »

Tamba ta Iisa

23 Wiktin taat Iisa teestu gine riyoy-ak,
elginay yaa nece ar orok subba pa. Gee
gay a wal ŋa roŋ ka Yuusup, roŋji ka Eli-
aka. 24 Eli gay roŋji ka Mataat, Mataat roŋji
ka Lebi, Lebi roŋji ka Melsi, Melsi roŋji ka
Janaay, Janaay roŋji ka Yuusup. 25 Yuusup
gay roŋji ka Matatiyaas, Matatiyaas roŋji ka
Amoos, Amoos roŋji ka Nawuum, Nawuum
roŋji ka Esli, Esli roŋji ka Nagaay. 26 Nagaay
gay roŋji ka Maat, Maat roŋji ka Matatiyaas,
Matatiyaas roŋji ka Simeyiin, Simeyiin roŋji
ka Josees, Josees roŋji ka Joda. 27 Joda
gay roŋji ka Yowanaan, Yowanaan roŋji ka
Reeza, Reeza roŋji ka Zorobabeel, Zoroba-
beel roŋji ka Salatiyeel, Salatiyeel roŋji ka
Neeri. 28 Neeri gay roŋji ka Melsi, Melsi
roŋji ka Addi, Addi roŋji ka Kosaam, Kosaam
roŋji ka Elmadaam, Elmadaam roŋji ka
Eer. 29 Eer gay roŋji ka Iisa‡, Iisa roŋji ka
Eliyezeer, Eliyezeer roŋji ka Joriim, Joriim
roŋji ka Mataat, Mataat roŋji ka Lebi. 30 Lebi
gay roŋji ka Simeyon, Simeyon roŋji ka
Zuuda, Zuuda roŋji ka Yuusup, Yuusup
roŋji ka Jonaam, Jonaam roŋji ka Eliyakiim.
31 Eliyakiim gay roŋji ka Meleya, Meleya
roŋji ka Menna, Menna roŋji ka Mattata,
Mattata roŋji ka Nataan, Nataan roŋji ka
Dawuud. 32 Dawuud gay roŋji ka Jeese,
Jeese roŋji ka Obeed, Obeed roŋji ka Booz,
Booz roŋji ka Sala, Sala roŋji ka Nasoon.
33 Nasoon gay roŋji ka Aminadaab, Ami-
nadaab roŋji ka Admiin, Admiin roŋji ka
Arni, Arni roŋji ka Hesroon, Hesroon roŋji
ka Perees, Perees roŋji ka Zuuda. 34 Zuuda
gay roŋji ka Yakuub, Yakuub roŋji ka Isaaka,
Isaaka roŋji ka Ibraayim, Ibraayim roŋji ka
Teera, Teera roŋji ka Nawoor. 35 Nawoor
gay roŋji ka Seruug, Seruug roŋji ka Rewu,
Rewu roŋji ka Peleeg, Peleeg roŋji ka Ebeer,
Ebeer roŋji ka Seela. 36 Seela gay roŋji ka
Kenaan, Kenaan roŋji ka Arpaksaad, Arpak-
saad roŋji ka Seem, Seem roŋji ka Nowe,
Nowe roŋji ka Lemeek. 37 Lemeek gay
roŋji ka Matusaleem, Matusaleem roŋji ka
Henok, Henok roŋji ka Yereed, Yereed roŋji
ka Malaleyeel, Malaleyeel roŋji ka Kenaan.
38 Kenaan gay roŋji ka Enoos, Enoos roŋji ka
Seet, Seet roŋji ka Aadum, Aadum gay, ŋaar
ko roŋ ka Buŋɗi.

4

Gece ka Iisa Masi
(Matiye 4.1-11, Maark 1.12-13)

1 Iisa miin iŋ Ruwwin ta Buŋɗi. Min
ŋa yeepiy min ɗo barre ka Zurdan-ak,
Ruwwin-at n̰aamiig ɗo goosiner. 2 Ɗo wer-
ak, *Seetanne astu geciŋji. Menaw orok
pooɗ, ŋa gecaag gecen di ho Iisa bal okume
yoo maanna. Min menaw-ak gaastu, Iisa,
mey diyaaga. 3 Hiyya, Seetanne kaawiiji
aman : « Ya kiŋ kat Roŋ ka Buŋɗi-ak, kaawiy
ɗo dambi-aŋ a ŋaaŋ raɓile tee. » 4 Iisa gay
telkiiji aman : « Ŋu siir ɗo Kitamner aman :
“ Gem ke goyaaɗo ɗo bi ka teendi di. ”* »

5 Min ŋaar-ak, Seetanne iyiig pey ɗo wer
kaak kuwa aale ho koɗok di, ŋa gaariijig
kiɗîn ku sultinniidi okiŋco kuuk ɗo duni-
iner. 6 Kar ŋa kaawiiji aman : « Izinne
iŋ malle ku sultinniidi-aŋ, okiŋco, naaŋ
beriŋco. Gamin-aŋ, ŋu berduug ɗo pisindu
ho nun naa beriŋ ɗo ay waan kaak nu rakiy
di. 7 Kiŋ gay, ya ki ooy ki abdiyintu-ak,
gamin-aŋ okiŋco lociŋ. » 8 Iisa gay telkiiji

‡ **3:29** ‘Iisa’ : Iisa ŋaar-aŋ, ŋa Iisa Masiɗo, ŋa gem ka pey. Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 6.13.

* **4:4** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 8.3. † **4:8**

aman : « Ŋu siir ɗo Kitamner aman : “ Kii abdiye *Rabbin Buŋjiŋ keeji di ho ŋaar di kii derse uŋci. ”† »

9 Min ŋaar-ak, Seetanne iyiig Iisa Zeruzaleem ho ŋa diyiig kuwa ɗo kaay ka *ger ka Buŋɗi, kar ŋa kaawiiji aman : « Ya kiŋ kat Roŋ ka Buŋɗi-ak, beer keɗer, 10 asaan ŋu siir ɗo Kitamner aman : “ Buŋ yaaco kaawe ɗo ɗubilji ŋuuŋ gooye, ” 11 ho ŋu siir pey aman : “ Ɗubal-ak yaaŋ acume‡ ɗo pisiŋco. Paa kat, asiŋji ɗooyiyɗo iŋ dambay. ”§ » 12 Iisa gay telkiiji aman : « Ŋu siir ɗo Kitamner aman : “ Ki gecaagɗo Rabbin Buŋjiŋ. ”* » 13 Min Seetanne gaasiig geciŋji kaak ŋa geciig Iisa, ŋa rasiiga ho ŋa ɗeettu minniney a ŋaa ere wiktin ta pey.

Iisa ɗo geeger ka Nazareet (Matiye 4.13-17, Maark 1.14-15)

14 Min ŋaar-ak, iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋɗi, Iisa yeeptu ɗo kiɗ ka Galile ho gee okiŋco kuuk goy eɗe-ak kaawa ko ɗo bi kanji di. 15 Ŋa ɓilda gee ɗo geray ku salaane ku *Yuudinnar ho gee okiŋco ozila ko ŋaar di.

Ŋu poocig Iisa ɗo geeger ka Nazareet (Matiye 13.53-58, Maark 6.1-6)

16 Iisa ɓaawtu ɗo geeger ka Nazareet ɗo wer kaak ŋa maaɗtu. Ay yiriy ta *sabitdi, ŋa ɓaggiy ɗo ger ka salaaner ka Yuudinnar. Ampaa ko, yiriy ta sabit taar-at oki, ŋa unjitu pey ɗo ger ka salaaner. Min ŋa unje, ŋa uctu a ŋaa garkiye Kitamne. 17 Ŋu beriiji maktumne taat nabi Ezaayi siirtu. Min ŋa obta, ŋa piliita, ho ŋa gastu wer kaak kaawa aman :

18 « Ruwwin ta Buŋɗi goy iŋ nunu asaan ŋa
doɓintu
a naa gaarin Kabarre ta Gala ɗo
pokirnar.
Ŋa ŋaamintu a naa kaawe aman :
“ Gee kuuk goy ɗo daŋaayner, ŋuu pikiŋco.
Ŋuur kuuk noolna, ŋuu piliŋ odinco.
Ŋuur kuuk ŋu taaɓiyaagu, ŋuuco imilin
taaɓinco.
19 Ŋa ŋaamintu a naa gaarin elgo taat kuu
talin barkin ta Rabbin Buŋ. ” »†

20 Min ŋa gaastu iŋ garaaney, ŋa maliyiit maktumne-at ɗo werti, kar ŋa beriijit ɗo gay riyor ho ŋa goytu. Gee kuuk goy ɗo ger-ak, okiŋco, odinco gooya ko ŋaar di. 21 Iisa gay teesiico kaawe aman : « Kaaw taat ku dortu ho nu garkiytu min ɗo Kitamner-ata, yiriyta-an kat wiktinti nece. » 22 Gee okiŋco kuuk cokiyga-ak ajbiytu ɗo kaawin kuuk unja ɗo gelbiner ŋa kaawiico ho ŋu teestu kaawe samaane ɗo bi kaŋji. Kar ŋu ɗiytu aman : « Ŋaar-aŋ wal roŋ ka Yuusup ɗoo di ? » 23 Kar Iisa telkiico aman : « Ka seener gay, ku asaadu kaawe ar kaak ŋu kaawgiy aman : “ Kiŋ gay coole geemir, diŋ gay cool kat ziŋ ka meeŋjiŋ. ” Kuudu kaawe pey aman : “ Ni dorig gamin okiŋco kuuk ki gintu Kapernayuum, diŋ gay ginig anne ɗo darre ta meeŋjiŋ oki. ” » 24 Kar ŋa ɗeeltu pey aman : « Ka seener nu kaawaako, ginno nabiiŋce kaak gee ku darrey ica kaawoy. 25 Nu kaawaako ka seener, ɗo wiktin taat nabi *Eli goyiy-ak, gin murgilgal dakina ɗo kiɗ ka Israyeel ho mey yaarko uŋjitu ɗo wer okiŋji asaan elgin subba iŋ koyin bijigiy amay bal ŋoke.‡ 26 Kar gay, Buŋ bal ŋaamiŋ *Eli ɗo murgilgal kuuk goy ɗo kiɗ ka Israyeel-aku, ŋa ŋaamig ɗo murgil rakki taat goy ɗo hellin ta Sarepta, ɗo kiɗ ka Sidon. 27 Kar ɗo wiktin ta nabi Elize gay, gin gee dakina kuuk ɗukum burɗum ɗo darre ta Israyeel. Kar Elize da cooldo yoo rakki minninco. Illa ŋa cool gem rakki siŋji Naama min darre ta Siri. »

28 Min gee kuuk goy ɗo ger ka salaaner doriit kaaw ta Iisa-ak, okiŋco, ŋu dapiŋtu aale. 29 Kar ŋu uctu putur ho ŋu teestu akiliŋji nam ŋu imiliig kara min ɗo geeger ka Nazareet. Geeger-ak, ŋu piniig kuwa ka kooti. Paa ko, gee-ak iyiig Iisa ɗo wer kaak jerle a ŋuu akiliŋji pey, ŋaa tuŋkile keɗer. 30 Kar Iisa gay uctu, ŋa birtu min ɗo ɗatikco ho ŋa ɗeettu.

Coole ka gem kaak aariɗ obga (Maark 1.21-28)

31 Min ŋaar-ak, Iisa ɓaawtu ɗo geeger ka Kapernayuum, ɗo kiɗ ka Galile ho ŋa ɓildiy gee iŋ yiriy ta *sabitdi. 32 Gee kuuk cokiyaaga-ak ajbiytu ɗo ɓildiŋji-aka, asaan ŋa kaawa iŋ izinne. 33 Atta ɗo ger ka salaaner-ak, gin gem rakki kaak aariɗ obga. Gem-ak koola raɗa aman : 34 « Wayyay, Iisa ka Nazareet, ki rakaani gine maman ? Ki asinti ide walla ? Nu ibingiciŋ tam, kiŋ ko kaak Buŋ doɓtu ho ŋa ŋaamtu. » 35 Iisa telkiiji ɗo aariɗ-ak iŋ gaay toŋgo aman : « Yalla bugam ho amal min ɗo gem-aŋka ! » Hiyya, aariɗ-ak acciig gem-ak bup ɗo ɗatikco ho ŋa amiltu min ɗo gem-aka. Kar gem-ak uc cewey di, maan sa bal giniŋji. 36 Gee-ak okiŋco ajbiytu tak-tak ho ŋu kaawtu benannico aman : « Taar-an gay maa kaawra ? Gem-aŋ kaawa iŋ izinne ho iŋ gudurre ɗo aariɗnar, ek di ŋu amiliy min ɗo geemir. » 37 Hiyya, ɗo adiy ka kiɗ ka Galile okiŋji, gee kaawa ko ɗo bi ka Iisa di.

Coole ka gee dakina (Matiye 8.14-17, Maark 1.29-34)

‡ **4:11** ‘acume’ : Werin daariŋ, ŋu kaawa a ‘okume’. § **4:11** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 91.11-12. * **4:12** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 6.16. † **4:19** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 61.1-2. ‡ **4:25** Wer ka gase kaawor ɗo 1 Ruwa 17.1.

38 Min ŋaar-ak, Iisa amiltu min ɗo ger
ka salaaner ho ŋa ɓaawtu wer kaŋ Simon.
Min ŋa unjitu geero, ŋa gasiit kogoy, ziti
kobire. Ŋu indiig Iisa a ŋaa ase talinti. 39 Iisa
ɓaawiititi ho ŋa oniititi, kar ŋa kaawtu iŋ
gaay toŋgo ɗo raɗuw-at a taa rasinti. Ek di
ta rasiita. Ta bite-aŋ di, geem-at uctu ho ta
teestu tale kaaco.

40 Wiktin taat pat gale, gee ku geeger-
ak iyiig geeŋco okiŋco kuuk raɗaw iŋ ay
biyaw ta raɗuwar ɗo Iisa. Ŋa leeyiico pise
ho ŋa cooliigu. 41 Aariɗna amiliy min ɗo gee
dakina iŋ koriyco aman : « Kiŋke Roŋ ka
Buŋdi ! » Kar Iisa gay awŋiico ho ŋa toɗiico
kaawo, asaan ŋu ibingig a ŋaar ko *Masi.

Iisa gaara Kabarre ta Gala ɗo geray ku salaaner
(Maark 1.35-39)

42 Min wer waltu, Iisa amiltu, ŋa ɗeettu ɗo
kalaaner. Gee dakina amiltu bariyiŋji. Min
ŋu gasga, ŋu leyiiga a ŋaa ɗeetenno. 43 Kar
Iisa gay kaawiico aman : « Nun naa ɓaa ɗo
geegirnay ku pey a naa gaarin Kabarre ta
Gala ta *Meennaw ta Buŋdi. Ɗo riy taar-an
ko, Buŋ ŋaamiinu. » 44 Hiyya, Iisa uctu, ŋa
ɓaawtu ɗo kiɗ ka Zuude, ŋa gaariy Kabarre
ta Gala ɗo geray ku salaaner ku *Yuudinnar.

5

Doɓe ka maajirna kuuk awalle
(Matiye 4.18-22, Maark 1.16-20)

1 Yiriy rakki, Iisa ɓaawtu ɗo biy ka barre
kaak ŋu kolig Zenezareet. Gee dakina asiiji
a ŋuu cokiye kaaw ta Buŋdi. Gee-ak akila
ziŋkico, ŋu raka a ŋuuji ɓaawe moota. 2 Iisa
jaaltu kaay ho ŋa taltu markabin seera goy
ɗo biy ka barrer. Gay cabindi* gay paay
ko ace ribbinco. 3 Iisa ɓaawtu, ŋa coktu ka
markab ka Simon-aka ho ŋa kaawiiji a ŋaa
siŋjiŋ sooɗ min ɗo goŋgumor†. Hiyya, ŋa
goytu iŋ baay ho ŋa teestu ɓilde gee.

4 Min Iisa gaastu iŋ ɓilde ka geemir, ŋa
kaawiiji ɗo Simon aman : « Siŋjite pey uŋda
ɗo wer ka baata ho pikkiroŋgu ribbinko kuu
cabe boosi. » 5 Simon telkiiji aman : «
Gem kol tacco, aando-an okintit, ni caba
caben di, kar ni bal gase yoo maanna. Kar
gay, min ki kaawdu, naa pikkiriŋ ribban.
» 6 Hiyya, ŋu pikkiriigu ho ŋu soktu boos
dakina nam ribbinco sa eeraw. 7 Ŋu jaaliico
pise ɗo eeŋco kuuk goy ɗo markab ka pey
a ŋuu jorkiŋco. Eeŋco-ak astu ho okiŋco,
ŋu miiniig markabinco seerco iŋ boosi nam
markabinco-ak raka nooriye. 8 Min Simon-
Piyer taliig maanna-ak, ŋa dersitu ris ɗo
asiŋji ku Iisa ho ŋa kaawiiji aman : « Gem
kol *Rabbiney, etar minniner asaan nu gin
zunuubinna. » 9 Simon kaawtu pa-ak,
asaan ŋaar iŋ eeŋji, okiŋco, ŋu ajbiye ɗo
bi ka boos kuuk dakina ŋu soktu-aku nam
kolaw sa obgu. 10 Min eeŋji ku Simon kuuk
ajbiy-ak, goy oki Zaak iŋ Yaaya, kooginay
ku Zebede. Kar Iisa ɗiyiiji ɗo Simon aman
: « Dak ginenno kolaw. Min yiriyta-aŋ, ki
cabaaɗo pey boosi, illa kii cabguweŋ ko
geen di. » 11 Hiyya, ŋu iyiig markabinco ɗo
goŋgumor, ŋu rasiig iŋ gaminco okiŋco ho ŋu
aaɗiig Iisa.

Cale ka burɗumdi
(Matiye 8.1-4, Maark 1.40-45)

12 Ba aaro, Iisa goy ɗo geeger rakki ho gem
kaak ɗukum burɗum asiiji. Min gem-ak
taliig Iisa, ŋa dersitu ɗo unjji nam ŋa noodiig
uŋji keɗer, kar ŋa loklikiiji aman : « Gem kol
*Rabbiney, kiin gedire calindu ya ki ooye.
» 13 Iisa ŋaamtu pisiŋji, ŋa diiriiga‡ ho ŋa
kaawtu aman : « Hii, nu ooye, diŋ calu !
» Ek di ŋa caltu *cawar min ɗo burɗumji.
14 Iisa karmiig gem-ak aman : « Yaman, dak
kaawenno bat ɗo waanna. Kar gay, ɓaa gaar
ziŋ ɗo gay satkiner ho ber *satkin uudin taat
*gaanuun ka Muusa kaawtu. Paa kat, ŋuu
ibine kadar ki cale. »§ 15 Min ŋaar-ak, gee
kaawa ko kaawin kuŋji di pak ka awalle.
Gee dakina ŋumiyo, ŋu cokiyiy kaawoy ho
ŋa cooliigu min ɗo raɗuwniico. 16 Kar Iisa
gay amilgiy ɗo kalaaner keeji di ho ŋa salkiy-
giyo.

Coole ka gem kaak ruŋgiye
(Matiye 9.1-8, Maark 2.1-12)

17 Yiriy rakki, wiktin taat Iisa ɓildiy gee,
agindaw ku gaanuundi iŋ gee kuuk ŋu koliy
*Pariziyenna sa goya. Gee-ak, asa min
hellinnan okiŋco ku Galile iŋ ku Zuude ho
min geeger ka Zeruzaleem oki. Gudurre
ta Rabbin Buŋ goy iŋ Iisa a ŋaa coole gee.
18 Gee daariŋ pa astu, ŋu icil gem kaak
ruŋgiye ka dariŋgildi. Ŋu bariya botol taat
ŋuu unjiŋ ɗo gerdi a ŋuu iyiŋ ɗo Iisa. 19 Kar
gay, gee tiɗ aale nam ŋu bal gedire unjiŋji.
Ampaa ko, ŋu coktu kuwa ka gerdi-aka, ŋu
noomtu bee ho ŋu paayiig iŋ dariŋgilji ɗatik
geemir ɗo unji ka Iisa. 20 Min Iisa taliit
imaanco ta gee-aku, ŋa ɗiyiiji ɗo ruŋgiiner-
ak aman : « Gem kol roŋji, zunuubinnaŋ,
ŋu saamiyjiŋgu. » 21 Ɗo wer-ak, agindaw
ku gaanuundi iŋ Pariziyenna teestu kaawe
ɗo aditco aman : « Ŋa maa gemir kaak niga
biy iŋ Buŋ-aŋka ? Waa yaa gedire saamiye
zunuubinna ? Illa Buŋ keeji di ! » 22 Kar Iisa
gay ibiniit pikirrico ho ŋa kaawiico aman :
« Maa di ku giniit pikirre taar-an ɗo aditko
? 23 Ya nu kaaw aman : “ Zunuubinnaŋ, ŋu
saamiyjiŋgu ” wala “ Ucu ho jaawu ”, taat

* **5:2** ‘Gay cabindi’ : Werin daariŋ, ŋu kaawa a ‘gay dee boosir’. † **5:3** ‘ɗo goŋgumor’ : Werin daariŋ, ŋu kaawa a ‘bi joorner’. ‡ **5:13** ‘diriiga’ : Werin daariŋ, ŋu kaawa a ‘ecimiiga’. § **5:14** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 14.2-32.

moo meleŋ ? 24 Kar gay, nu raka kuu ibine
kadar nun *Roŋ gemor, nu gin gudurre ta
saamiye zunuubinnar ɗo duniiner. » Kar
pey, ŋa ɗiyiiji ɗo ruŋgiiner-ak aman : « Nu
kaawiijiŋ-aŋ, ucu, icig dariŋgiljiŋ ho ɗeet
gerko. » 25 Koɗok di, gem-ak uctu ɗo uŋco ka
geemir okiŋco, ŋa iciig dariŋgilji, ŋa ɗeettu
gerco ho ŋa oziliy Buŋ. 26 Ɗo wer-ak, gee
okiŋco kolaw obiigu, ŋu ajbiytu tak-tak ho
ŋu teestu ozile Buŋ. Ŋu kaawiy aman : «
Yiriyta, gi tal gamin kuuk ajbay aale. »

Kole ka Lebi
(Matiye 9.9-13, Maark 2.13-17)

27 Min ŋaar-ak, Iisa amiltu kara ho ŋa taliig
gay obe miirir, siŋji Lebi, kaak goy ɗo riyoy.
Kar Iisa kaawiiji aman : « Uc aaɗnu. » 28 Ek
di Lebi uctu, ŋa rasiig gamnay okiŋco ho
ŋa aaɗiiga. 29 Kar Lebi iyiig Iisa ɗo geriy,
ŋa depiyiiga. Gay obe miirir dakina iŋ gee
kuuk pey sa tee iŋ ŋuura. 30 Pariziyenna
iŋ agindaw ku gaanuundi kuuk goy eɗe-ak
teestu gujumjume. Ŋu kaawiico ɗo maajir-
nay ku Iisa aman : « Maa di ku tiyiyo ho ku
siyiy iŋ gay obe miirir ho iŋ gee ku pey kuuk
gina jookum-aŋku ? » 31 Iisa telkiico aman :
« Gee kuuk cewey barayɗo daptoor, illa ŋuur
kuuk raɗaw. 32 Nun bal ase ɗo gee kuuk tala
ziŋkico a ŋu selleŋ. Nu as ɗo ŋuur kuuk ibina
kadar ŋu gina jookumo a ŋuu rasiŋ goyiŋco
kaak awalle. »

Inde ɗo bi ka sayamner
(Matiye 9.14-17, Maark 2.18-20)

33 Pariziyenna indiig Iisa aman : « Maa-
jirna ku Yaaya-Batist iŋ kuni ica sayamne
doo ho ŋu salkiyaw. Kar kuŋjiŋ gay tiyaw
ho ŋu siyaw. » 34 Iisa telkiico aman : «
Gee kuuk ŋu kolig ɗo iidin ta obindi, ya ŋu
goy misa iŋ ŋaar kaak obe, wala kuu gedire
kuuco kaawe a ŋuu ice sayamne ? Ha'a,
kaawaacoɗo. 35 Kar gay, wiktin yaa ase taat
ŋuu iciŋ ŋaar kaak obe min ɗo ɗatikco. Yiriy
taar-at kat, ŋu asiy ice sayamne. »

36 Iisa deliico pey daŋla aman : « Waan
eerro giteen min ɗo batik ta marbinto a
ŋaa naale batik taat zooɗe. Yampa, batik
taat marbinto-at oki eere ho giteenti sa
ŋumaaɗo iŋ taat zooɗe. 37 Waan laaɗo
maam kuuk eelaw ɗo etirsinna kuuk taay
ko. Yampa, maam-ak yaa pikiŋ etirsinna-
aku, ŋuu ŋaale keɗer ho etirsinna-ak sa yaa
nige. 38 Kar gay, gee liya maam kuuk eelaw
illa ɗo etirsinna kuuk marbinto. 39 Waan
kaak aaw ko maam kuuk nee-ak ello pey
kuuk eelaw. Asaan gee kaawa aman : "
Maam kuuk nee kat gala. " »

6

Iisa iŋ yiriy ta sabitdi
(Matiye 12.1-8, Maark 2.23-28)

1 Yiriy rakki ta *sabitdi, kuŋ Iisa bira
min ɗo morginar. Maajirnay teestu yiime
kay ku *gemer, ŋu sooyiyo ho ŋu eeymiyo.
2 Ɗo wer-ak, gin *Pariziyenna daariŋ kuuk
kaawiico aman : « Maa di ku giniy maan
kaak *gaanuunte toɗiite iŋ eele ka geeror ?
» 3 Iisa telkiico aman : « Ku bal garkiyiŋ
ga maan kaak Dawuud iŋ eeŋji gintu yiriy
rakki taat mey diyiigu ? 4 Dawuud uŋjitu
ɗo *ger ka Buŋɗi, ŋa teetu tee kaak ŋu bertu
*satkin ɗo Buŋɗi, ho ŋa beriico ɗo eeŋji oki.
Zer tee ŋaar-ak, gem ka pey ginno botol taat
ŋaa teeŋji, illa gay satkiner di. » 5 Iisa
kaawiico pey aman : « Nun *Roŋ gemor di
mee sabitdi. »

Coole ka gem kaak pisiŋji mate
(Matiye 12.9-14, Maark 3.1-6)

6 Gin menaw, iŋ yiriy ta sabit ta pey, Iisa
uŋjitu ɗo ger ka salaaner ka *Yuudinnar
ho ŋa teestu ɓilde gee. Ɗo ger-ak, gin gem
kaak pisiŋji ka meeda mate. 7 Agindaw ku
gaanuundi iŋ *Pariziyenna ɗibiiji ɗo Iisa, ŋu
rakiy tale ya ŋaa coole gem iŋ yiriy ta sabitdi,
kar ŋuuji diye kaawo. 8 Sando, Iisa gay ibinit
pikirrico. Ŋa ɗiyiiji ɗo gem kaak pisiŋji mat-
ak aman : « Uc pey ɗatik ta geemir. » Ek di
ŋa uctu, ŋa peytu. 9 Kar Iisa kaawiico aman
: « Nu indaakoŋ ja : gaanuunte kaaw a gii
ginguwe taat selleŋ wala gii ginguwe taat
jookumo iŋ yiriy ta sabitdi ? Gii jilguwe gee
wala gii idguwiŋco ? » 10 Min ŋa indiig pa-
ak, ŋa taliig gee-ak okiŋco, kar ŋa kaawiiji
ɗo gem kaak pisiŋji mat-ak aman : « Taarig
pisiŋjiŋ. » Ek di ŋa taariiga ho pisiŋji cooltu
ɗo weriy. 11 Min agindaw ku gaanuundi iŋ
Pariziyenna taliig maanna-ak, ŋu dapiŋtu
aale ho ŋu teestu kaawe benannico ɗo maan
kaak ŋuuji gine ɗo Iisa.

Paliinna kuuk orok iŋ seera
(Matiye 10.1-4, Maark 3.13-19)

12 Yiriy rakki, Iisa coktu ka dambar a ŋaa
salkiye. Ŋa waltu kuwa iŋ inde ka Buŋɗi.
13 Min wer waltu, ŋa koliig maajirnay, kar
ŋa doɓtu minninco orok iŋ seera ho ŋa koliig
a ŋu *paliinna. 14 Paliinna-ak, ŋuur ko :
Simon kaak Iisa koliig oki Piyer* iŋ siŋji
Andre, Zaak iŋ Yaaya, Pilip iŋ Bartelemi,
15 Matiye iŋ Tooma, Zaak roŋji ka Alpe, Si-
mon kaak mala ɗo darrey, 16 Zuud roŋji ka
Zaak, ho iŋ Zuudas Iskariyoot kaak asaaji
isine ɗo Iisa.

Coole ka geemir
(Matiye 4.23-25)

17 Kar ba aaro, wiktin taat Iisa paayiy min
ka dambar iŋ paliinnay-aku, ŋa peytu ɗo
wer kaak patal. Maajirnay dakina goy ɗo
wer-aka, iŋ gee dakin dakina ku pey min
kiɗ okiŋji ka Zuude, min Zeruzaleem, ho
min geegirnay ku Tiir iŋ Sidon kuuk goy ɗo

* **6:14** 'Piyer' : Siŋ ŋuur-aŋ ɗiya a 'dambi'.

biy ka barrer. 18 Gee okiŋco-ak as a ŋuu
cokiye kaawoy ho ŋaa cooliŋco. Ŋuur kuuk
aariɗna obgu sa, Iisa coolgu. 19 Ay gem di
raka diiriŋji, asaan gudurre taat amila min
ɗo ziy-at coolaag gee okiŋco.

Iisa kaawa ɗo bi ka galal iŋ taaɓine
(Matiye 5.1-12)

20 Ɗo wer-ak, Iisa jaaltu kaay, ŋa taliig
maajirnay ho ŋa teestu kaawe aman :
« Galal ɗo kuŋ kuuk pokirna,
asaan *Meennaw ta Buŋdi taar loko.
21 Galal ɗo kuŋ kuuk mey diyaako diŋka,
asaan tee yaako neciŋko.
Galal ɗo kuŋ kuuk zuliŋko miŋaw diŋka,
asaan ku asa site iŋ galilko.
22 « Galal loko ya gee elgiikonno, ya ŋu
yilaako, ya ŋu waraako ho ya ŋu kaawaako
jookumo, asaan ku aamin ɗo nun *Roŋ
gemor. 23 Aaciyoŋ min galal wiktin taat
gamin-ak as ko, asaan haginko taat Buŋ
yaako bere ka samaaner-at, taar dakina.
Ansii ko, aginiyco ku geemir-aŋ taaɓiyiig
nabiinna oki pa.
24 « Kar gay, ɗo gaayiyko kuŋ gay gamnar,
asaan ku gasit ko galilko.
25 Ɗo gaayiyko kuŋ kuuk diŋ tee neciŋko,
asaan mey asaako deeŋko.
Ɗo gaayiyko kuŋ kuuk sita diŋka,
asaan kuu asa ale ɗo taaɓinko.
26 « Ɗo gaayiyko kuŋ kuuk gee okiŋco ozi-
laako,
asaan awalle aginiyco ozilaag nabiinna
kuuk raada oki. »

Ele ka adiner
(Matiye 5.38-48, 7.12)

27 « Kar gay, ɗo kuŋ kuuk cokiyaanu,
nu kaawaako : Elguwoŋ adinko ho gin-
guwoŋco selleŋ ɗo ŋuur kuuk elgiikonno.
28 Indoŋco barkin ta Buŋdi ɗo ŋuur kuuk
surpiyaako ho salkiyoŋco ɗo ŋuur kuuk
taaɓiyaako.
29 « Ya waan baasiŋciŋ ɗo gargumoŋ,
newsijit taat rakki oki. Ya waan gaamit
batkoŋ, rasjit ta kapak oki. 30 Beriy ɗo
ay waan kaak indaaciŋ maanna ho ya
waan gaamig maannaŋ, da icenno pey biy.
31 Ginoŋco ɗo geemir ay maanna ar taat kuŋ
rakiy a ŋuuko gine loko.
32 « Ya kuŋ kat el gee kuuk elgiikon di,
maman Buŋ yaako oziliŋko ? Gee kuuk
jookumo oki elgig ŋuur kuuk elgiigu ! 33 Ya
kuŋ kat gina selleŋ ɗo ŋuur kuuk ginaako
selleŋ di, maman Buŋ yaako oziliŋko ? Gee
kuuk jookumo oki gina pa ! 34 Ya ku bera
ɗaan ɗo gee kuuk yaako kappiyinti di, ma-
man Buŋ yaako oziliŋko ? Gee kuuk gina
jookumo oki bera ɗaan ɗo eeŋco ya ŋu
hariya a ŋuuco kappiyinti. 35 Kar gay, el-
guwoŋ adinko, ginguwoŋco selleŋ. Bergu-
woŋco ɗaana ho dakoŋ hariyenno a ŋuuko
kappiyinti. Ansii kat, kuu gine kooginay
ku Buŋ ka kuwa ho kuu gase haginko taat
dakina oki. Asaan Buŋ, ŋaar selleŋ ɗo gee
okiŋco, ŋuur kuuk ozilgigɗo yoo kuuk moti-
lay oki. »

Ɗukume ka seriiner
(Matiye 7.1-5)

36 Iisa gaaytu pey aman : « Kuuniyoŋ
selleŋ ar Takko ka selleŋ. 37 Dakoŋ talenno
ziŋkiko ar gay ɗukume seriiner, paa kat, Buŋ
ɗukumiikonno seriine loko. Dakoŋ diyenno
kaaw ɗo gemor, paa kat, seriin ta Buŋdi
obaakonno. Saamiyoŋco ɗo gee kuuk gi-
naako jookumo ho Buŋ yaako saamiye loko.
38 Beroŋ ho Buŋ yaako bere. Ŋaako bere
ar gem kaak liya koo ɗo girdor, ŋa yakyiki-
iga, ŋa ŋoŋyiiga nam ta sollaw. Ampaa ko,
Buŋ yaako yeepiŋ maan kaak ku giniy ɗo
geemir. »

39 Iisa deliico pey daŋla aman : « Nool
kat ɗaaŋgiy giji noolo walla ? Ha'a,
ɗaaŋno. Yampa seerco, ŋuu solle ɗo beendi.
40 *Maajiriŋce, ŋaar pakgigɗo tatkuwiy kaak
ɓildiga, kar ŋaar kaak ŋu ɓildig samaane gay
yaa nece iŋ kaak ɓildiga.
41 « Maman ki taliy gaŋ kaak kapak kaak
goy ɗo od ta siŋjiŋ, kar et kaak goy ɗo odoŋ
taŋjiŋ gay, ki talgigɗo ? 42 Kiŋ kaak gin
et tatik ɗo odoŋ, kar maman ki kaawiy ɗo
siŋjiŋ aman : " Gem kol siŋji, rasin ja naa
iciŋ gaŋ kaak goy ɗo odoŋ-aŋka ? " Ki tallo
et kaak goy ɗo odoŋ walla ? Tal ja gem kaak
kaawa iŋ biy di-aŋka ! Gedar ja ɗo taŋjiŋ, kii
tale karaŋ, kar kii imiliŋ gaŋ kaak goy ɗo od
ta siŋjiŋ. »

Maajiriŋ kaak taɓ
(Matiye 7.16-20,12.33-35)

43 « Et kaak samaane waaɗo roŋ kuuk
gallo ho et kaak samaanno oki waaɗo roŋ
kuuk gala. 44 Asaan ay eto, gee ibinaag min
ɗo roŋji. Gee okaɗɗo roŋ ku buguwar wala
roŋ ku karumder min ɗo et kaak gin jamay.
45 Gem kaak selleŋ-ak, selliŋkuwiy asa min
ɗo adiy kaak portiko. Kar gem kaak jookum
gay, jookumiy-at sa asa min ɗo adiy kaak
pondiko. Ka seener, kaaw taat goy ɗo adiy-
at, taar ko ŋa imiliit kara. »
46 Iisa kaawiico pey aman : « Maa di ku
koliin aman : " *Rabbine, Rabbine " iŋ
biŋkikon di, kar kuu gingitɗo taat nu kaawi-
iko ? 47 Ŋaar kaak asa lotu, kaak cokiyaat
kaawor ho kaak aaɗaat iŋ botilti, ŋa ar
waa ? 48 Gem ŋaar-ak ar gem kaak pina
gero. Ŋa eciriy ja beenay baata, ŋa paayiig
dulaayinna ku gerdi ho ŋa teesiy pine ar
gem kaak pinig geriy ka maari. Paa kat, ya
tambal aaɗji sa ŋaa eeziyɗo, asaan ŋa pin
bombo. 49 Kar gay, ya gem kaak cokiyaat
kaawor ho aaɗgitɗo iŋ botilti, ŋaar ar gem
kaak pin ger bal dulaayinna. Ya tambal
aaɗji-ak, koɗok di ŋa eeziy nam ŋa nigiy tak-
tak. »

7

Gay riyor ka tatkaw ka askirin ku Room
(Matiye 8.5-13)

1 Min Iisa gaasit kaawoy okintit ɗo
geemir, ŋa ɗeettu pey Kapernayuum. 2 Ɗo
geeger-ak, gin tatkaw rakki ka askirin ku
Room kaak gin askirin miya ɗo aaroy.
Tatkaw-ak gin gay riyoy rakki raɗaw nam
ŋa gaay mate. Ŋaar gay, ŋa elgiga. 3 Paa
ko, wiktin taat ŋa dortu gee kaawa ɗo
bi ka Iisa, ŋa tabiriiji aginay daariŋ ku
*Yuudinnar, ŋuuji ɗiye a ŋaa ase cooliŋ gay
riyoy. 4 Min aginay-ak ottu moota ɗo Iisa, ŋu
wakiliiji marmile aman : « Gem-aŋ nec ta
ki gaayinji, 5 asaan ŋa elgig geente ho ŋaar
di oki pinig gerni ka salaaner. » 6 Hiyya,
Iisa uctu ŋa ɓaawtu iŋ ŋuura. Wiktin taat
ŋa gaay ote geero, tatkaw ka askirnar-ak
ŋaamtu roynay a ŋuuji ɗiye aman : « Gem
kol *Rabbiney, dak taaɓiyenno asaan nun
bal nece kii uŋje ɗo gerir. 7 Ɗo saan taar-
at ko, nun meendu baljiŋ ɓaawe. Kar gay
baaŋu, kaaw kaawen di, gay riyor-aŋ yaa
coole. 8 Nun meendu oki aaɗa ta aginduwir
ho nu gin askirin ɗo aaror. Ya nun kat kaaw
ɗo rakki minninco a " Ɓaa ! " Ek di ŋa ɓaayo.
Ya nu kol rakki ka pey a " Asu ! " Ek di ŋa
asiyo. Kar ya nu gaarji ɗo gay riyor a " Ginit
riy-anta ! " Ek di ŋa giniita. » 9 Min Iisa
doriit kaaw-at, ŋa ajbiyiiji ɗo tatkaw-aka.
Kar ŋa newsiico ɗo gee ku aaɗaaga-ak ho ŋa
kaawiico aman : « Nu kaawaako ka seener,
min gee ku Israyeel okiŋco, nu bal tale gem
kaak gin imaan ar ŋaar-aŋka. » 10 Hiyya, gee
kuuk tatkaw tabirtu-ak yeeptu geero. Min
ŋu yeepe, ŋu gasiig gay riyor-ak cool ko.

Nooye ka roŋ ka murgilal

11 Min ŋaar-ak, Iisa uctu, ŋa ɗeettu ɗo
geeger kaak ŋu koliig Nayiin. *Maajirnay iŋ
gee dakina ku pey aaɗaaga. 12 Wiktin taat ŋa
gaay ko uŋje ɗo geegirdi-ak, ŋa ŋaamtu iŋ gee
kuuk icil momte. Momte-ak gay, ŋa roŋ ka
murgilal. Roŋti rakki di gaasiiji. Gee dakina
ku geegirdi-ak gay aaɗaata. 13 Min Rabbin
taliita, ŋa taltu aminduwti ho ŋa kaawiitit
aman : « Bugam, ɗak alenno pey ! » 14 Kar
Iisa siŋjitu moota ho ŋa diirig dariŋgal-aka.
Min ŋa diiriig di, gee kuuk icil momte-ak
peytu ɗut. Kar Iisa kaawtu aman : « Gem
kol roŋji, nu kaawaajiŋ, ucu ! » 15 Ek di
momte-ak nooytu, ŋa goytu iŋ baay, kar ŋa
teestu kaawe. Hiyya, Iisa beriitig ɗo yaaco.
16 Gee-ak okiŋco ajbiytu tak-tak nam kolaw
sa uŋjiico ho ŋu kaawtu aman : « Ozilinteŋ
Buŋte ! Ŋa iyte nabiiŋce tatko ɗo ɗatikte. »
Ho ŋu kaawtu pey aman : « Buŋ as mogiŋ
geeŋji. » 17 Hiyya, kabarre-at totirtu ɗo kiɗ
ka Zuude okiŋji yoo ɗo kiɗîn kuuk moota
oki.

Inde ka Yaaya-Batist
(Matiye 11.2-19)

18 Min ŋaar-ak, maajirnay ku Yaaya-Batist
osiijig gamin okiŋco kuuk Iisa gintu-ak ɗo
tatkuwco. Min ŋu osiiji pa-ak, Yaaya koltu
minninco seera 19 ho ŋa ŋaamiig ɗo Rabbin
Iisa a ŋuu indiŋji aman : « Kiŋ ko Masi kaak
yaa ase wala ni ere ka pey ? » 20 Min
ŋu otiiji, ŋu kaawiiji aman : « Yaaya-Batist
ŋaaminti a niiŋ inde aman : " Kiŋ ko Masi
kaak yaa ase wala ni ere ka pey ? " »
21 Ɗo wiktin taar-at, Iisa gay coola gee dak-
ina min ɗo raɗuwniico, ŋa bera aapiye ɗo
mersinar, ŋa atka aariɗna ho ŋa pila odin
ku noolin dakina. 22 Iisa telkiico aman : «
Ɓaaŋ kaawoŋji ɗo Yaaya ɗo taat ku taltu ho
ku dortu : noolin talaw, mersin jaawa tal-
tal, burɗumin calaw, duŋguyuuyin doraw,
gee ku mate nooyaw ho kuuk pokirna gasit
Kabarre ta Gala. 23 Galal ɗo ŋaar kaak talintu
ho rasgitɗo imaanji ɗo bi kanto. »

Iisa kaawa ɗo bi ka Yaaya-Batist
(Matiye 11.7-11)

24 Min gee kuuk Yaaya-Batist tabirtu-ak
ɗeettu, Iisa teestu kaawe ɗo bi ka Yaaya
ɗo gee dakina kuuk goy eɗe-ak aman : «
Ku ɓaaw tale maa ɗo kalaaner ? Coor taat
us awkaata walla ? Ha'a ! 25 Yampa, ku
ɓaaw tale maa ? Gem kaak is kesuun taat
samaane walla ? Ha'a ! Ŋuur kuuk is kesuun
ta samaan-at, ŋuur gay gamnar kuuk goy
ɗo geray ku sultinniidi. 26 Yampa, ku ɓaaw
tale waa ? Nabiiŋce ga ? Hii, ka seener
nu kaawaako, kuŋ tal gem kaak pakgig
nabiiŋce. 27 Yaaya-Batist, ŋaar ko kaak Buŋ
kaawtu ɗo Kitamner a ŋaa ŋaame awalle
min Iisa Masi. Kitamne kaaw aman :
" Nun naa ŋaame gay tabiriikar uŋci
a ŋaaŋ siyin botiliŋ. "*
28 Nu kaawaako, min gee kuuk ŋu weeyig
ween di-aŋ, ginno kaak tatik pakgig Yaaya.
Kar sando, ŋaar kaak kapak ɗo *Meennaw ta
Buŋdi-ak gay, ŋaar tatik pakgig Yaaya. 29 Gee
okiŋco iŋ gay obe miiri oki cokiyiig Yaaya.
Ŋu ibin kadar Buŋ, ŋaar selleŋ ho ŋu ooytu,
Yaaya *batiziyiigu. 30 Kar *Pariziyenna iŋ
agindaw ku gaanuundi gay poociit taat Buŋ
rakiy a ŋuu gine, ŋu bal ooyiŋ batem ŋaar-
aka. »
31 Iisa kaawtu pey aman : « Gee ku diŋka-
aŋ, ŋuur ar maa geenda ho ŋu tur kuŋ waa
? 32 Gee ŋuur-ak ar koogin kuuk goy ba
beger ho kuuk koola ɗo kooliŋco aman :
" Ni paanko perinna a kuu waare, kar ku
bal waare. Ni riyko riyin ku muuti, kar ku
bal ale. " 33 Di taloŋ, wiktin taat Yaaya-
Batist astu, ŋa taaɗo ho ŋa saaɗo ɗo bi ka
abaadiner, oki ku ɗiya aman : " Aariɗ obga.
" 34 Kar wiktin taat nun *Roŋ gemor astu,
nu tiyaw ho nu siyaw, ho ku kaawa aman

* **7:27** Wer ka gase kaawor ɗo Malasi 3.1.

: “ Taloŋ ja maan gemir kaak adiy begirjiaŋka ! Ŋa tiyaw ho ŋa siyaw ! Ŋa royco ka gay obe miirir iŋ gee kuuk gina jookumo. ” 35 Gee kuuk ooya ilim ta Buŋdi gay, ŋu ibiniit tak kadar taar selleŋ. »

Iisa ɗo ger ka Simon kaak Pariziyeŋce

36 Min ŋaar-ak, *Pariziyeŋce rakki kolig Iisa gerco a ŋu ɓaa tee. Iisa ooytu, ŋa ɓaawtu wer ka gem-aka ho ŋu goytu tee. 37 Ɗo geegirdi-ak, gin daatik rakki taat gin oorne. Min ta dortu kadar Iisa goy tiya ɗo ger ka Pariziyeŋcer-ak, ta ictu gazzaz wicwic† miin iŋ itir, kar ta dakig gasa. 38 Min ta gasga, ta jopintu iŋ alinti ɗo aaroy ta Iisa,‡ zuliŋti etiltu ɗo asiŋji ho ta suudīig iŋ duruwti. Kar ta giniiji cuuɗ ɗo asiŋji ho ta kockiciico itir. 39 Min Pariziyeŋce kaak kolig Iisa talit pa-ak, ŋa kaawtu ɗo adiy aman : « Ya gem-aŋ kat nabiiŋce ka seener-ak, ŋaa ibine kadar daatik taat diirga-an gin oorne. » 40 Iisa kaawiiji ɗo gem-ak aman : « Cokay Simon, nu gin kaawo, naaŋ kaawinti. » Simon telkiiji aman : « Gem kol tacco, kaaworduuta. » 41 Kar Iisa deliiji daŋla aman : « Gee seer ic ɗaana ta gurusdi min ɗo gemor. Ka rakki ic tammin miy beey§, rakki gay tammin orok beey. 42 Kar uudin taat seerco ŋu ginno maan kaak ŋuu kappiyintiak, gem-ak saamiyiicota. Min ku seer-aŋku, ka moo yaa eliŋji paka ? » 43 Simon telkiiji aman : « Ya ɗo tanto-at, kaak ɗaanay dakina, ŋa saamiyjiita. » Iisa kaawiiji aman : « Hii ! Biŋ gala. »

44 Min ŋa kaawiiji pa-ak, ŋa newsitit ɗo daatko-ata ho ŋa kaawiiji ɗo Simon aman : « Ki taliit daatko-anta ? Min nu uŋjitu gerko, ki baldu bere amay kuuk naa ace asindu. Taar gay acduug asindu iŋ zuliŋti ho ta suudīig iŋ duruwti. 45 Kiŋ baldu gine cuuɗ, taar gay min ta uŋjitu di, ta aay gine cuuɗ ɗo asindu. 46 Kiŋ baldu kockice itir ɗo kaar, taar gay kockicdu ɗo asindu. 47 Ansii ko, ka seener nu kaawaajiŋ, geem-an zunuubinniti kuuk dakin-ak, ŋu saamiytigu. Ɗo bi ŋaar-ak ko, ta gaarig elinti dakina. Kar gay, ŋaar kaak ŋu saamiyji sooɗ-ak, eliŋji oki sooɗa. » 48 Kar Iisa kaawiitit ɗo daatko-at aman : « Gem kol romoy, zunuubinnike ŋu saamiykeŋgu. » 49 Gee kuuk ŋu koltu ɗo teendi-ak kaawtu ɗo aditco aman : « Ŋaar maa gemir kaak nam saamiya zunuubinna kare ? » 50 Kar Iisa gay kaawiitit ɗo daatko-at aman : « Imaanke jiliŋke, ɓaa iŋ aapiye. »

8

Iisa iŋ gee kuuk aaɗaaga

1 Min ŋaar-ak, Iisa birtu ɗo geegirniidi ho ɗo hellinniidi a ŋaa gaare Kabarre ta Gala ta *Meennaw ta Buŋdi. Paliinna kuuk orok iŋ seer goy iŋ ŋaara, 2 iŋ daaɗ daariŋ kuuk Iisa atiktu aariɗna minninco ho kuuk cool min ɗo raɗuwniico. Daaɗ-ak, minninco goy Mariyam, taat min Magdala, taat Iisa atiktu aariɗna peesira min ɗo ziti, 3 Zaan, daaciy ta Suuza, gay riyor kaak tatik ka sultan *Herood, ho iŋ Sizaan. Daaɗ-ak iŋ eeŋco dakina ku pey gaayaag kuŋ Iisa iŋ gaminco.

Daŋil ta gay luwor
(Matiye 13.1-9, Maark 4.1-9)

4 Gee dakin aale amiltu min ay geeger ho ŋu asiiji ɗo Iisa. Ŋu ŋumiy ɗo wer ka Iisa goyiyo ho ŋa deliico daŋla aman : 5 « Cokiyoŋ ! Gin gem rakki ɓaa luwo ɗo morgoy. Wiktin taat ŋa luwiy-ak*, busumji daariŋ sollitu ɗo botildi. Gee jaawiico kaaco ho dīiɗ teeyiig okiŋco. 6 Busumji daariŋ sollitu ɗo kiɗ kaak gin karŋiyo. Min ŋu amiltu di, ŋu aaytu asaan wer cokɗo oola. 7 Daariŋ gay sollitu ɗo wer kaak gin pompal kuuk gin jamay. Ŋu maadīy sawa nam pompalak gootiigu. 8 Kar daariŋ pey sollitu ɗo kiɗ kaak samaane. Ŋu amiltu, ŋu maaɗtu ho ŋu imiltu ganduulinna. Ay ganduulic di weetu roŋ miya†. » Iisa gaaytu pey aman : « Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko samaane, kuu cokiye ! »

Baat ta daŋil ta gay luwor
(Matiye 13.10-23, Maark 4.10-20)

9 Min ŋaar-ak, maajirnay indiig Iisa aman : « Daŋlaŋ-an baati maa ? » 10 Iisa telkiico aman : « Buŋ gaarkoŋ loko gamin kuuk cigile kuuk kaawa ɗo bi ka *Meennuwiy. Kar ɗo gee ku pey gay, ŋu delco dele daŋla.

“ Paa ko, ya ŋu tala sa, ar ŋu tallo,
ya ŋu cokiya sa, kayco icɗo maanna. ”‡

11 An baat ta daŋla-anta : Busam-ak, ŋuur gaara kaaw ta Buŋdi. 12 Busam kuuk solle ɗo botildi-ak, ŋuur gee kuuk cokiyaat kaaw-ata, kar *Seetanne gay asiy imiliit min ɗo aditco. Ŋa imiliita-ak, pa ŋuu aamine ho ŋuu gase jile. 13 Busam kuuk solle ɗo kiɗ kaak gin karŋiyo-ak gay, ŋuur gee kuuk cokiyaat kaaw-ata ho ŋu ooyiit iŋ galal. Kar imaanco gay paayɗo caari, ŋu obiit ɗo menuwir di. Kar wiktin taat Seetanne gecaag di, ŋu rasiita. 14 Busam kuuk solle ɗo pompal kuuk

† **7:37** ‘gazzaz wic-wic’ : gazzaz-ak, ŋu siyig iŋ dambay kuuk ŋu koliy ‘albaatir’. ‡ **7:38** ‘ta jopintu iŋ alinti ɗo aaroy ta Iisa’ : Ɗo aadin ta Yuudinnar, ya ŋu tiyaw, ŋu daŋlaw, asiŋco gay iŋ aaro. § **7:41** ‘tammin miy beey’ : Tamma rakki nec iŋ gurus kaak gem gasiy ɗo el ta riyor. * **8:5** ‘Wiktin taat ŋa luwiy-ak’ : Luw taar-at, ŋu dawiig dawe ar ginte liyiy buur. † **8:8** ‘roŋ miya’ : Ɗo darre ta Israyeel, ya ganduulic rakki wee roŋ miya, ŋaar-ak, ŋa samaan paka. ‡ **8:10** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 6.9.

gin jamay-ak, ŋuur gee kuuk cokiyaat kaaw-ata, kar ŋu diy gelbinco ɗo gamin ku duniiner ho paa ko, roŋco darsigiyɗo. Gamin ku duniiner-ak, ŋuur pikirre ta duniiner iŋ galilti ho iŋ joriye ka mallel oki. 15 Kar busam kuuk solle ɗo kiɗ kaak samaan-ak gay, ŋuur gee kuuk cokiyaat kaaw-ata, ŋu obit bombo ɗo aditco ku portiko, ŋu rasgitɗo tak-tak nam ŋu wiyiy roŋ. »

Daŋil ta lampa
(Maark 4.21-25)

16 Iisa gaaytu ɗo kaawoy aman : « Ginno gem kaak biy lampa ho ŋa zuɓkiit iŋ bardila wala ŋa diyiit ba daŋlil. Kar gay, ya gem biy lampa-ak, ŋa diyiit ɗo wer ka jaɗaŋ. Paa kat, gem kaak uɲja ɗo ger-ak yaa talin portikuwti. 17 Gamin okiɲco kuuk cigile, ŋuu imiliɲco kara, yoo kuuk gee ibingigɗo oki, ŋuu ibiniɲco nam ŋuu taliɲco waraŋ. 18 Yaman pakiroŋ samaane maman ku doriig kaawin kuuk nu kaawiiko ! Kar ŋaar kaak gine, Buŋ yaaji gaaye pey min kuwa. Kar ŋaar kaak bal gineŋ gay, ya ŋa diy kaay a ŋa gin maanna oki, ŋuuji imiliɲ minniney. »

Ataŋ Iisa iŋ siŋtay
(Matiye 12.46-50, Maark 3.31-35)

19 Wiktin taat Iisa kaawiy-ak, yaaco iŋ siŋtay astu taliɲji. Kar wer gay tiɗe. Paa ko, ŋu baltu gedire ote moota iŋ ŋaara. 20 Hiyya, gee miniig Iisa aman : « Gem kol tacco, yaako iŋ siŋtaɲ goy kara, ŋu indaaciŋ. » 21 Kar Iisa gay telkiico aman : « Yaani iŋ siŋtar, ŋuur gee kuuk cokiyaat kaaw ta Buŋdi ho ginaat iŋ botilti. »

Peye ka usi
(Matiye 8.23-27, Maark 4.35-41)

22 Yiriy rakki, Iisa ɲeptu markaba iŋ maa-jirnay ho ŋa kaawiico aman : « Aalinte aar barrer. » Ek di ŋu ɗeettu. 23 Wiktin taat ŋu aaliy barre, Iisa gay aayiig wey yarap. Koɗok di, us teestu abire gidi-gidi-gidi ɗo barrer ho amay aastu ɗo markabar nam amay-ak raka teeɲco. 24 Paa ko, maajirnay ɓaawiiji ɗo Iisa ho ŋu niiniig aman : « Gem kol tacco, ucu, amay tiyaate ! » Hiyya, Iisa niintu ho ŋa awɲiiji ɗo usi ho ɗo amiydi. Ek di ŋu peytu ho wer siimtu dil. 25 Kar ŋa kaawiico ɗo maajirnay aman : « Yoo diŋ sa, ku aamanno misa walla ? » Kar maajirnay gay kolaw obgu, ŋu ajbiytu tak-tak ho ŋu indiy ziŋkico aman : « Ŋaar-aŋ kat maa gemir kaak min ŋa awiɲtu di, usu iŋ amay oki karmiyaaga ? »

Coole ka gem kaak aariɗ obga
(Matiye 8.28-34, Maark 5.1-20)

26 Min ŋaar-ak, Iisa iŋ maajirnay ottu ɗo kiɗ ka gee kuuk ŋu koliig Zeraziyenna kaak goy aar barrer, serek min Galile. 27 Min Iisa paaytu min ka markabar, gem rakki astu ŋaamiɲji. Gem-ak aariɗna obga. Ŋa asa min ɗo geeger-aka, kar taaye ŋa goy ko karan di. Ŋa goy tukinkin di. Gem-ak goyɗo zugar, illa goyiɲji ɗo maggindi di. 28 Min ŋa talig Iisa, ŋa kooltu raɗa ho ŋa zuɓkitu guɓ ɗo asiɲji. Kar ŋa kaawtu iŋ gaay toŋgo aman : « Ki rakaan ginin maman, Iisa, roŋ ka Buŋ ka kuwa ? Baaɲu, nu indaaciŋ, dakin taaɓiyinduɗo ! » 29 Gem-ak kaawiy pa-ak, asaan Iisa kaawji ko ɗo aariɗ-ak a ŋaa amile minniney. Awalle oki, aariɗ-ak accigiyga. Paa ko, ŋu ɗoɗiig pisiŋji iŋ asiŋji iŋ jinzirrina a ŋuu gooyiŋji geero. Kar gem-ak ɗukumiigu ho aariɗ-ak ɲaamiig ɗo kalaaner. 30 Ɗo wer-ak, Iisa indiig aman : « Kiŋ siŋjiŋ waa ? » Ŋaar gay telkiiji aman : « Nun siŋdu " Dakinaw ". » Ŋa kaawtu pa-ak asaan aariɗna dakina uɲje ɗo ziy. 31 Aariɗna-ak loklikiiji ɗo Iisa a ŋaa ɲaamiɲcoɗo ɗo bee kaak sugulgul ba oole.

32 Ɗo wer-ak, gin kinziirna dakina gooya ka dambar. Kar aariɗna-ak indiig Iisa a ŋaaco bere botol taat ŋu ɓaay uɲje ɗo kinziirna-aku. Hiyya, Iisa ooytu 33 ho aariɗna-ak amiltu min ɗo gem-aka, ŋu uɲjitu ɗo kinziirnar. Koɗok di, min ka dambar, kinziirna-ak okiɲco eeztu tem iŋ gaɗco, ŋu sollitu ɗo barrer ho amay teeyiigu. 34 Wiktin taat gee kuuk gooya kinziirna-ak taliig maan kaak kuuniy-ak, ŋu gaɗtu, ŋu iyiit kabarre-at ɗo geegirdi ho ɗo hellinniidi. 35 Min gee doriit kabarre-at, ŋu astu taliɲ maan kaak kuuniy-aka. Ŋu ɓaawtu moota ɗo Iisa ho ŋu gasiig gem kaak aariɗ obga-ak coole. Ŋa is kesuune ho kaay sa as ko ɗo weriy. Ŋa goy keɗer ɗo uɲji ka Iisa. Min ŋu taliiga-ak, kolaw obiigu. 36 Gee kuuk talig maanna-ak osiico ɗo eeɲco maman gem kaak aariɗ obga-ak cooltu. 37 Ek di gee ku kiɗar-ak okiɲco kolaw obiig aale ho ŋu kaawiiji ɗo Iisa a ŋaa ɗeete min ɗo kiɗco. Hiyya, Iisa ɲeptu markaba a ŋaa ɗeete. 38 Gem kaak aariɗ amil minniney-ak loklikiiji ɗo Iisa a ŋaa ɓaa iŋ ŋaara. Kar Iisa gay ɲaamiig aman : 39 « Yeep gerko ho osit okintit taat Buŋ giniijiŋ. » Hiyya, gem-ak yeeptu ho ŋa osiig maan kaak Iisa giniiji ɗo adiy ka geegirdi okiɲji.

Coole ka daatkor iŋ nooye ka micar
(Matiye 9.18-26, Maark 5.21-43)

40 Wiktin taat Iisa yeeptu min aar barrer, gee dakina ŋaamiiga asaan okiɲco ŋu yoka ŋaar di. 41 Ɗo wer-ak, gin gem rakki siŋji Jayrus astu. Ŋa tatkaw ka ger ka salaaner. Ŋa dersitu ɗo asiɲji ku Iisa ho ŋa loklikiiji a ŋaa ɓaawe gerco, 42 asaan romoy taar rakki di ho ta mataw. Elginti yaa nece ar orok iŋ seer pa.

Wiktin taat Iisa ɓaayiyo, ɗo botildi gee dakina nam ŋu tiryaaga. 43 Min ɗo gee-ak, gin daatik rakki baarti taaɓiyaata. Elgin

orok iŋ seer, ŋu miɲa miɲen di. Ta orig ka pisinti okiɲji ɗo gay dawner. Kar gay ginno gem kaak gedir coolta. 44 Ta siɲjitu moota ɗo aaroy ta Iisa kar ta diiriit bit ka kesuuney. Ek di baarti-ak peytu min ɗo miɲiɲco. 45 Ɗo wer-ak, Iisa indiig gee-ak aman : « Waa diirintu ? » Okiɲco, ŋu tatirtu. Kar Piyer gay kaawiiji ɗo Iisa aman : « Gem kol tacco, ŋuur gee kuuk dakin-aŋ di tiryaaciŋ. » 46 Kar Iisa gay telkiico aman : « Ka seener, waan diirintu asaan nu aaw gudurre amil min ɗo zir. » 47 Min daatko-at ibintu kadar ta gediraaɗo cigiliɲ maan kaak ta gintu-ak, ta astu iŋ azirinti, ta dersitu ɗo asiɲji. Kar ta teestu ose ɗo uɲco ka geemir okiɲco maan kaak ɲaamit ta diiriig Iisa ho maman koɗok di ta cooltu. 48 Iisa kaawiitit aman : « Gem kol romoy, imaanke cooliŋke. Ɓaa iŋ aapiye. »

49 Wiktin taat Iisa kaawiy pa-ak, waan astu min ger ka Jayrus-aka ho ŋa kaawiiji aman : « Romoɲ, taar mat ko, dak taaɓiyinjiɗo pey rabbin-aŋka. » 50 Kar Iisa doriit kaaw-ata ho ŋa telkiiji ɗo Jayrus aman : « Dak ginenno kolaw. Aaman di, kar kii tale ya ta bal coole. » 51 Min Iisa ottu wer ka Jayrus-ak, ŋa kol Piyer, Yaaya iŋ Zaak ho iŋ aginiyti ku micar di a ŋuu uɲje iŋ ŋaara. Kar gee kuuk dakin gay, ŋa toɗco. 52 Gee okiɲco kuuk goy eɗe-ak alaw ho marmilaw ɗo kaat ka micar. Kar Iisa kaawiico aman : « Dakoŋ alenno. Taar bal mate, ta weya di. » 53 Gee-ak ajimiyaag Iisa, asaan ŋu iban kadar taar mate. 54 Min ŋaar-ak, Iisa obiig pisinti ka micar-ata ho ŋa kaawiitit iŋ gaay toŋgo aman : « Gem kol romoy, ucu ! » 55 Ek di mic-at nooytu ho koɗok di ta uctu. Kar Iisa kaawiico a ŋuuti bere tee. 56 Aginiyti ku micar-at ajbiytu tak-tak, kar Iisa karmiig a ŋu kaawenno ɗo gemor maan kaak kuuniyaŋka.

9

Ɲaame ka paliinna kuuk orok iŋ seera (Matiye 10.5-15, Maark 6.7-13)

1 Yiriy rakki, Iisa ɲumiig *paliinnay kuuk orok iŋ seera ho ŋa beriico gudurre iŋ izinne a ŋuu atke aariɗna okiɲco ho ŋuu coole gee min ɗo raɗuwniico. 2 Kar ŋa ɲaamiig ŋu ɓaay gaare *Meennaw ta Buŋdi ho ŋuu coole gee. 3 Ɲa kaawiico aman : « Yaman ya ku ɓaawaw, dakoŋ icenno yoo maanna, wala doŋkilo, wala mokolle, wala tee, wala gurus. Kar kesuun sa, taat ɗo ziŋkikon di. 4 Ɗo ay ger kaak ku paaytu, goyoŋ eɗen di nam menuwko yaa gaase. Ya menuwko gaase, kar kuu ɗeete min ɗo ger-aka. 5 Kar wer kaak gee pooc obiŋko-ak, ɗeetoŋ min eɗe ho kokoŋ burintal kuuk ɗo asiŋko.* Pa-ak yaaco gaare kadar ŋu gin jookumo. » 6 Min ŋaar-ak, paliinna ɗeettu. Ŋu ɓaawiy ɗo ay helline, ŋu gaariy Kabarre ta Gala ho ay wero ŋu cooliy gee.

Herood Antipaas barjil ɗo bi ka Iisa (Matiye 14.1-12, Maark 6.14-29)

7 Wiktin taat *Herood, guberneer ka Galile, doriig gamin okiɲco kuuk kuuniyaw-ak, ŋa barjiltu asaan gee daariɲ kaawa a Iisa-ak, ŋaar ko Yaaya-Batist kat nooye min ɗo muuti. 8 Kar daariɲ a ŋa *Eli kat bayne, ho daariɲ pey a ŋa nabiiɲce kaak min awalle kat nooy min ɗo muuti. 9 Kar Herood gay kaawtu aman : « Ɲaar nun meendu-aŋ ko kaak ɗukumig kaay ka Yaaya. Kar ŋaar maa gemir pey ŋu kaawiy biy dakin ampa-aŋka ? » Hiyya, Herood teestu bariye botol taat ŋaa taliɲ Iisa.

Bere ka teendi ɗo gee alip beey (Matiye 14.13-21, Maark 6.30-44, Yaaya 6.1-14)

10 Min paliinna yeeptu, ŋu osiiji ɗo Iisa gamin okiɲco kuuk ŋu gintu. Kar Iisa koliigu, ŋu amiltu keeco ɗo wer rakki, moota iŋ geeger kaak ŋu koliig Betsayda. 11 Kar min gee kuuk dakin-ak dortu kadar kuɲ Iisa ɗeete, ŋu ictu botilco. Hiyya, Iisa ŋaamiigu, ŋa gaariico Meennaw ta Buŋdi ho ŋa cooliig ŋuur kuuk bariya aapiy ta ziŋkico.

12 Wiktin taat pat galaw, paliinnay kuuk orok iŋ seer-ak ɓaawiiji moota ɗo Iisa ho ŋu kaawiiji aman : « Kaawco ɗo gee-aŋ a ŋuu ɗeete. Ɲu ɓaayiy gase maan ka teendi ɗo hellinnan kuuk moota ho ŋuu wale. Yampa, anne-aŋ kalaane. » 13 Kar Iisa gay kaawiico aman : « Kuŋ maaniikon di beroɲco tee ! » Ɲuur gay telkiiji aman : « Ni gin mappa beeyi iŋ boos seer di. Ki raka a ni ɓaa gidiye tee kaak yaa neciɲ gee-aŋku walla ? » 14 Miday kuuk goy eɗe-ak yaa nece ar gee alip beey pa.† Hiyya, Iisa kaawiico ɗo maajirnay aman : « Kaawoɲco ɗo gee-aŋ a ŋuu goye keɗer, ɗeeɗoŋgu orok beey beey. » 15 Paliinna ooyit kaawoy ho ŋu kaawiico ŋu goytu keɗer. 16 Min ŋaar-ak, Iisa sokiig mappa kaak beeyi iŋ boos kuuk seer-aku, ŋa jaaltu kaay ka samaaner ho ŋa deltu barkin ɗo Buŋdi. Kar ŋa pirsiigu ho ŋa beriicog ɗo *maajirnar a ŋuu ɗeeɗiɲ ɗo gee-aku. 17 Okiɲco, ŋu teetu ŋu aaytu. Kar tee kaak ɗak-ak gay, ŋu ɲumiiga nam ŋa miin girdin orok iŋ seera.

Iisa, ŋaar Masi kaak Buŋ doɓtu (Matiye 16.13-19, Maark 8.27-30)

18 Yiriy rakki, Iisa salkiya keeji. Maajirnay sa goy iŋ ŋaara. Kar ŋa indiigu aman : « Ku dora gee kaawa a nu waa ? » 19 Ɲuur gay

* **9:5** 'kokoŋ burintal kuuk ɗo asiŋko' : Pa-ak gaara kadar ya gee ku geeger-aŋ jag min botol ta samaane sa, ɗo gaayiyco.

† **9:14** 'gee alip beey pa' : Daaɗi iŋ koogin gay, ŋu bal osiɲco.

telkiiji aman : « Daariŋ kaawa a ki Yaaya-Batist, daariŋ a ki *Eli, ho daariŋ gay a ki nabiiŋce kaak min awalle kat nooy min ɗo muuti. » 20 Iisa kaawiico pey aman : « Kar ya ɗo taŋkoŋ gay a nu waa ? » Piyer ictu kaawo aman : « Kiŋ ko *Masi kaak Buŋ doɓtu. » 21 Kar Iisa karmiig tak-tak-tak a ŋuu kaawenno ɗo waanna. 22 Ŋa gaaytu aman : « Illa nun *Roŋ gemor, naa taaɓiyeŋ ja dakina. Aginay ku darrer, agindaw ku gay satkiner ho iŋ agindaw ku gaanuundi yaan poocindu. Ŋuu asiin deendu ho yiriy ta subbiŋkar gay, naa nooye. »

23 Kar Iisa kaawiico ɗo gee okiŋco aman : « Ya waan kaak rakaan aaɗindu, ŋaa pooce pey bariye galal ta meeŋji, ŋaa iciŋ etoy ka taaɓiner kun kawta ho ŋaan aaɗindu. 24 Asaan waan kaak raka jile goyiŋji ka meeŋji, ŋaa rawtiŋji. Kar waan kaak rawtaag goyiŋji ɗo bi kanto gay, ŋaa gase goye kaak taɓ. 25 Yampa, ya gem kaak obit duniin okintit ɗo pisiŋji ho ŋa rawtig goyiŋji wala ŋa meeŋji di id ziy, ŋaar-ak galilti gay maa ? 26 Ya gem kaak gina sokaŋ lotu iŋ ɗo kaawnar, nun Roŋ gemor oki, naaji gine sokaŋ ɗo wiktin taat naa ase iŋ *darjin ta Tanni ho iŋ ta *ɗubal ku Buŋdi kuuk *cawar oki. 27 Ka seener nu kaawaako, min gee kuuk goy anne-aŋ, daariŋco mataaɗo di, ŋuu talin Meennaw ta Buŋdi. »

Newse ka wijeen ta Iisa
(Matiye 17.1-8, Maark 9.2-8)

28 Min Iisa kaawtu pa-ak, gintu ar mena porpoɗ, ŋa koliig Piyer, Yaaya iŋ Zaak ho ŋu coktu ka dambar a ŋuu salkiye. 29 Wiktin taat Iisa salkiyiyo, wijeeney newsitu ho batkoy sa ɗeettu portik kar nam ta diya odina. 30-31 Tala kar nabiinna seer bayintu ɗatik ta *darjin taat asa min ɗo Buŋdi. Nabiinna-ak, ŋuur Muusa iŋ *Eli kat kaawa iŋ Iisa a maman ŋa ɓaay gaasin riyoy iŋ muutu Zeruzaleem. 32 Ɗo wer-ak, Piyer iŋ eenji gay aayig wey yarap. Kar min ŋu niintu, ŋu taliig Iisa iŋ darjiney iŋ gee seer goy iŋ ŋaara. 33 Wiktin taat gee-ak rakiy ɗeete, Piyer ictu kaawo aman : « Gem kol tacco, gala ni goyiy anne-aŋka. Niiko siye tarram subba, rakki locin, rakki ɗo Muusa ho rakki gay ɗo Eli. » Kar Piyer gay ibanno taat ŋa kaawiyo. 34 Wiktin taat Piyer kaawiy pa-ak, tala kar uc asiig goota. Min paliinna taltu kadar uc gootaagu-ak, kolaw obiigu. 35 Ŋu dortu gaay amila min ɗo ucer, ta kaawa aman : « Ŋaar-aŋ roŋdu. Nun kat doɓga. Cokiyon kaawoy ! » 36 Min gaay-at kaawtu pa-ak, paliinna taltu ko Iisa keeji di. Min ŋu taliig gamin-ak, ŋu obiig ɗo aditco ho ɗo menaw ŋuur-ak, ŋu bal kaawe ɗo gemor maan kaak ŋu taltu.

Coole ka gem kaak gin punpun
(Matiye 17.14-18, Maark 9.14-27)

37 Ka kawtinti, min Iisa iŋ paliinnay kuuk subba paaytu min ka dambar, gee dakina astu ŋaamiŋji. 38 Min ɗatik ta geemir-ak, gin gem rakki koola aman : « Gem kol tacco, baaŋu, tal ɗo kaay ka roŋdu-aŋ, ŋaar rakki di ! 39 Aariɗ obgiiga ho ŋa koolgiy koolgiyo. Ŋa tuŋkilgiyo iŋ gudurre nam biy amila toppiyo. Ŋa taaɓiyaag ko taaɓiye nam ŋa amila iŋ raɗa. 40 Nu indig maajirnaŋ a ŋuu atkiŋji, kar ŋu bal gedire. » 41 Iisa kaawtu aman : « Kuŋ gee ku diŋka-aŋ, ku geenno ho imaanko sa sooɗa. Ɗakdu mena mina naa goye iŋ kuŋko ho naako sosiŋko pey ? Iyiig roŋji-aŋ anne. » 42 Min mic-ak asiiji moota-ak, aariɗ acciig keɗer ho ŋa tuŋkiliy burɗuŋkul-burɗuŋkul. Kar Iisa awŋiiji ɗo aariɗ-aka. Ek di ŋa cooliig mic-aka ho ŋa beriijig ɗo tacco. 43 Gee-ak okiŋco ajbiytu tak-tak ho ŋu kaawtu aman : « Way, Buŋ-aŋ sa tatko ! »

Kaaw ta Iisa ɗo bi ka muutuy
(Matiye 17.22-23, Maark 9.30-32)

Min gee okiŋco ajbiytu ɗo gamin okiŋco kuuk ŋa giniy-ak, Iisa kaawiico ɗo maajirnay aman : 44 « Laaŋ ɗeŋginko samaane kuu cokiye taat naako kaawe diŋka : Nun *Roŋ gemor, ŋu asaan berindu ɗo pise ka midir. » 45 Kar ŋuur gay bal ibinin kaawoy asaan ta kaaw agunuwa. Paa ko, ŋu baltu gase baati ho ŋu gintu kolaw taat ŋuu indiŋ Iisa ɗo bi ŋaar-aka.

Inde kaak a waa tatik paka
(Matiye 18.1-5, Maark 9.33-37)

46 Min ŋaar-ak, paliinna meela benannico a ŋuu ibine waa kaak tatik paka. 47 Iisa gay ibiniit pikirrico. Hiyya, ŋa koltu mic rakki ho ŋa diyig ɗo uŋji. 48 Kar ŋa kaawiico aman : « Gem kaak obig mic-aŋ samaane ɗo bi kanto, ar ŋa obin nun meendu. Kar gay, gem kaak obintu, ŋa ob ŋaar kaak ŋaamintu. Asaan ya ŋu talaako okiŋko, ŋaar kaak ŋu talaag a ŋa gina ziy kapak, ŋaar ko kaak tatik paka ɗo uŋji ka Buŋdi. »

Waan kaak adiy pondikɗo iŋ kuŋko, ŋaar kaŋko
(Maark 9.38-40)

49 Yaaya kaawiiji ɗo Iisa aman : « Gem kol tacco, ni gas gem kaak atka aariɗna iŋ siŋji kuŋji ho nin gay toɗaaji asaan ŋaar iŋ gintenno. » 50 Kar Iisa gay telkiiji aman : « Dakoŋji toɗenno asaan waan kaak adiy pondikɗo iŋ kuŋko, ŋaar kaŋko. »

Iisa ɓaa Zeruzaleem

51 Wiktin taat Buŋ gaay ko iciŋ Iisa ŋaa cooniŋ kuwa ka samaaner, Iisa diy kaay tak illa a ŋa ɓaa Zeruzaleem. 52 Ŋa ŋaamtu gay tabiriikar yaaji ogire. Gay tabiriikar-ak ottu ɗo hellin rakki ta Samari asaan ŋuu siye ziŋkico ŋuu yoke asiŋji. 53 Kar gee ku helliner-at gay pooc ŋaamiŋji, asaan ŋa bira

Zeruzaleem.‡ 54 Min kuŋ Zaak iŋ Yaaya doriit kaaw-at, ŋu kaawiiji ɗo Iisa aman : « Gem kol *Rabbiney, ya ki ooye, nii inde ak taat yaa paaye min ka samaaner yaa idiŋ gee-aŋku. » 55 Kar Iisa gay newsiico ho ŋa karmiigu.§ 56 Kar ŋu ɗeettu ɗo hellin ta pey.

Maman gem yaa aaɗīŋ Iisa
(Matiye 8.19-22)

57 Wiktin taat ŋu ɗeetiyo, ɗo botildi, gem rakki kaawiiji ɗo Iisa aman : « Ay wer kaak ki ɓaayiy di naaŋ aaɗe. » 58 Iisa telkiiji aman : « Bolli, ŋuur gin biddinco ho ɗiiɗ sa gin geriyco, kar nun Roŋ gemor gay, nu bal gine wer kaak naa uŋje kaar. »

59 Kar Iisa kaawiiji ɗo gem ka pey aman : « Aaɗnu. » Gem-ak telkiiji aman : « Gem kol Rabbiney, beror ja botol taat nu ɓaay tiisiŋ tanni. » 60 Iisa gay kaawiiji aman : « Rasig gee ku mate yaa tiisiŋ momtinco. Kar kiŋ gay, ɓaa gaarit *Meennaw ta Buŋɗi. »

61 Gem ka pey kaawiiji ɗo Iisa aman : « Gem kol Rabbiney, nun naaŋ aaɗe. Kar beror ja botol taat nu ɓaaco bere ooya taat ba aaro ɗo geendu. » 62 Iisa gay telkiiji aman : « Gem kaak gawnaw ho kolsa aaroy-ak, ŋaar turro ɗo Meennaw ta Buŋɗi. »

10

Iisa ŋaamiig maajirnay kuuk orok peesira iŋ seera

1 Min ŋaar-ak, *Rabbin doɓtu pey maajirin orok peesira iŋ seera. Ŋa ŋaamiig seer seer uŋci ɗo geegirnay okiŋco ho ɗo werin okiŋco kuuk meeŋji yaa ɓaawe. 2 Ŋa kaawiico aman : « Riy ta seɗindi goy dakina, kar gay riyor gay sooɗa. Indoŋ meeŋji gay morgor a ŋaa ŋaame gay riyor ɗo seɗiŋji. 3 Ucoŋ ɓaaŋ ! Nu ŋaamaako ar roŋ ku tamgir ɗo ɗatik ta pulkinar*. 4 Ya ku ɓaawaw, dakoŋ icenno ɗo pisiŋko wala gurus, wala mokolle, wala ŋugira. Dakoŋ peyenno kuu ooye iŋ gee ɗo botildi. 5 Ɗo ger kaak kuu uŋje-ak, kaawoŋco ja aman : “ Aapiy ta Buŋɗi yaa goye ɗo ger-aŋka. ” 6 Kar ya ɗo ger-ak kat gin gem ka aapiyer, aapiy-at yaa goye iŋ ŋaara. Yampa, ya gem ka aapiyer ginno, aapiy-at yaa yeepe ɗo maaniiko. 7 Goyoŋ ɗo ger-aka. Taaŋ ho saaŋ gamin kuuk ŋuuko bere, asaan gay riyor nec gasin hagin ta riyoy. Dakoŋ jaŋkenno gero iŋ gero. 8 Ya ku uŋje ɗo geeger ho ŋu ŋaamiŋko samaan-ak, taaŋ gamin kuuk ŋu beriikon di. 9 Coloŋ gee kuuk raɗaw ɗo wer-aka ho kaawoŋco ɗo geemir aman : “ *Meennaw ta Buŋɗi askoŋ ko moota. ” 10 Kar ya ku uŋje ɗo geeger ho ŋu balko ŋaamiŋko samaan gay, ɓaaŋ ɗo werin kuuk berel ku geeger-aka ho kaawoŋco aman : 11 “ Ni kokaakoŋ yoo burintal ku geegirko kuuk sopirig asinni. Kar gay, ibinoŋ tam kadar Meennaw ta Buŋɗi askoŋ ko moota. ” 12 Ka seener nu kaawaako, yiriy taat Buŋ yaa ɗukume seriin ɗo geemir, gee ku geeger ŋaar-ak yaaco gine raɗ pak geeger ka Sodom.† »

Geegirnay kuuk pooc aamine ɗo Iisa
(Matiye 11.20-24)

13 Min ŋaar-ak, Iisa kaawtu pey aman : « Ɗo gaayiyko, kuŋ gee ku geeger ka Koraziin ! Ɗo gaayiyko, kuŋ gee ku geeger ka Betsayda ! Ŋa lokoŋ ko Buŋ gintu gamin kuuk ajbay. Ya ŋa ginig gamin-aŋ ɗo geeger ka Tiir iŋ ka Sidon, ta-aŋ ŋu ibinig nigiŋco min awalle, iŋ ɗuune ka zamimdi ho iŋ kokire ka buti ɗo kayco. 14 Ɗo saan taar-at ko, ɗo yiriy ta Buŋ yaa ɗukume seriin ɗo geemir, geegirnay ku Tiir iŋ Sidon taŋco ginaaɗo raɗ aale ar taŋko. 15 Kuŋ gee ku geeger ka Kapernayuum, ya ɗo taŋko a Buŋ yaako cooniŋko kuwa ka samaaner walla ? Ha’a, illa ŋaako oriŋko ba oole. » 16 Iisa kaawiico pey ɗo maajirnay aman : « Gem kaak cokiyaako, ŋa cokiyaan nunu. Gem kaak poocaako, ŋa poocaan nunu. Kar gem kaak poocaanu-ak, ŋa poocaag ŋaar kaak ŋaamintu. »

Yeepe ka maajirin kuuk orok peesira iŋ seera

17 Goytu kee, maajirin kuuk orok peesira iŋ seer yeeptu iŋ galal. Ŋu kaawiy aman : « Gem kol *Rabbinni, aariɗna din sa karmiyaani yaa ni kaawaaco iŋ siŋjiŋ. » 18 Iisa gay telkiico aman : « Wiktin taat ku goy misa ɗo riyor, nu jaaliy kaar ho nu tal *Seetanne gala min kuwa ka samaaner ar irŋe ka buŋɗi. 19 Di cokiyoŋ ! Nun berko gudurre taat kuu jaawe ka aalnal ho ɗo erindilnal. Nu berko gudurre taat kuuji gedire ɗo adin ka tatko yoo maan sa asaakonno. 20 Kar gay, dakoŋ aaciyenno ɗo bi kaak a aariɗna karmiyaakoŋ di, aaciyoŋ ɗo bi kaak a ŋu siirig siŋko kuwa ka samaaner. »

Gaare ka Kabarre ta Gala ɗo pokirnar
(Matiye 11.25-27, 13.16-17)

21 Wiktin taat Iisa kaawiy-ak di, Ruwwin ta Buŋɗi miiniig iŋ galal ho ŋa kaawtu aman : « Baaba, kiŋ di Rabbin ka samaaner ho ka kiɗar, nu ozilaaciŋ ɗo bi kaak ki cigilig maanna-ak ɗo gee kuuk iban kaawna ho ɗo

‡ **9:53** ‘ŋa bira Zeruzaleem’ : Gee ku Samari, ŋuur adinco ku Yuudinnar min iŋ elgina. Ŋu rakaaɗo a gee kuuk min Galile yaa bire min ɗo kiɗco ya ŋu ɓaa Zeruzaleem. § **9:55** Iŋ kaaw ta Grek, ɗo makaatamna daariŋ kuuk awalle, ŋu siir ɗo wer-aŋ aman : « Iisa kaawiico aman : “ Ku ibanno maan ruwwinir ta uŋjiko ku kaawiy ampa. Asaan nun Roŋ gemor, nu bal ase taat naa idiŋ gee, nu as taat naa jiliŋco. ” » * **10:3** ‘pulkina’ : Werin daariŋ, ŋu kolaag a ‘kulkina’ wala a ‘pilgay’. † **10:12** ‘geeger ka Sodom’ : Gee ku geeger-ak goy ɗo wiktin ta Ibraayim. Buŋ idiig geegirco asaan goyiŋco jookum aale (Zeneez 19.24-28).

gee kuuk gin ilim, kar ki ɓayincog ɗo ŋuur kuuk gina ziŋkico ŋaaɗa. Ka seener, kiŋ kat raka a taa kuuniye ansi. »

22 Iisa kaawtu pey ɗo geemir aman : « Tanni berduug gamin okiɲco ɗo pisindu. Waan ibingigɗo Roŋ kat waa, illa Tati. Waan ibingigɗo Tati, illa Roŋo ho ŋuur kuuk Roŋ-ak raka a ŋuu ibiniŋji. »

23 Kar Iisa newsitu ɗo maajirnay ho ŋa kaawiico ɗo ŋuur keeco di aman : « Galal loko, kuŋ kuuk taliig maan kaak ku taliyo ! 24 Asaan ka seener nu kaawaako, nabiinna ho iŋ sultinnay dakina kuuk awalle rak taliɲ maan kaak ku taliyo, kar ŋu bal taliŋji. Ŋu raka doriɲ maan kaak ku doriyo, kar ŋu bal doriŋji. »

Daŋil ta gem kaak selleɲ min Samari

25 Ɗo wer-ak, tatkaw ka gaanuundi rakki astu. Ŋa weyiiji ɗo Iisa min keɗer aman : « Gem kol tacco, naa gine maman naa gase goye ka gaasɗo ? » 26 Iisa kaawiiji aman : « Ɗo *gaanuunte ŋu siir a maa ? Ya ki garkiyaaga-ak, maman ki ibiniy baay ? » 27 Gem-ak telkiiji aman : « Kii eliɲ Rabbin Buŋjiŋ iŋ gelbin rakki, iŋ kelmoɲ okintiti, iŋ gudurreɲ okintiti ho iŋ pikirreɲ okintiti.‡ Kii eliɲ giji ar ziɲ ka meeŋjiŋ.§ » 28 Iisa kaawiiji aman : « Kaawoɲ-an ka seener. Ginig gamin-aŋku, kar kii gase goye ka gaasɗo. » 29 Kar tatkaw ka gaanuundi-ak gay raka gaare kadar indiŋji-aŋ samaane. Paa ko, ŋa indiig pey Iisa aman : « Gidu-ak gay ŋaar waa kaak naa ele ? » 30 Iisa deliiji daŋil aman : « Gin gem rakki paaya min Zeruzaleem, ŋa ɓaa Zeriiko. Wiktin taat ŋa ɓaayo, kokinay ɗukumiiji botol. Ŋu gaamiig gamnay okiɲco ho ŋu koociig ko kooce nam ŋu gaay deeŋji. 31 Ba aaro, gay satkiner rakki paaya min ɗo botol-ata. Min ŋa taliig gem-ak, ŋa jagtu serek ho ŋa birtu. 32 Kar gem rakki kaak min caar kaɲ Lebi* ottu ɗo wer-aka. Min ŋa taliig gem-ak, ŋaar oki jagtu serek ho ŋa birtu. 33 Kar gem rakki min geeger ka Samari ɓaa marti ho ŋa aaɗa min botol-ata. Min ŋa ottu ɗo wer-aka, ŋa gasiig gem-aka ho ŋa taltu aminduwiy aale. 34 Ŋa siŋjiiji moota, ŋa aciig mutiyji iŋ dawne ho ŋa ooyiico sewe, kar ŋa maliyiijigu. Ŋa ŋepiig ka ɗurkilji, ŋa iyiig ɗo ger ka obe martir, kar ŋa taltu kaaci. 35 Ka kawtinti, ŋa imiltu tammin seer† ku gurusdi, ŋa beriijig ɗo meeŋji ka ger ka obe martir-aka ho ŋa kaawiiji aman : « Gem kol siŋji, gem-aŋ, taliy kaaci. Ya gurus kaak nu beriiji kat arme, ɗo yeepindu naaɲ kappiyiŋji. »

36 Min Iisa gaasiit kaawoy-ata, ŋa indiig tatkaw-ak aman : « Ki indiinu a ‟ Gidu gay waa ? ” Diŋ gay nun indaaciŋ, min gee kuuk subba kuuk gasig gem kaak ŋu kooctu-aka, ka moo giji ? » 37 Tatkaw-ak telkiiji aman : « Gem kaak ginji selleɲ. » Hiyya, Iisa kaawiiji aman : « Di ŋaar-ak, ɓaa, kiŋke oki gin ar ŋaara. »

Iisa goy wer kaɲ Maart iŋ Mariyam

38 Wiktin taat kuɲ Iisa ɓaay Zeruzaleem, ɗo botildi, ŋu ottu ɗo hellin rakki. Ɗo hellinat gin daatik rakki siŋti Maart taat ŋaamiigu gerti. 39 Maart gin boo ŋu kolaat Mariyam. Ta daktu goy keɗer moota iŋ *Rabbin Iisa ho ta cokiyiy kaawoy. 40 Kar Maart gay gina tukina ho riy patiy kaati. Paa ko, ta ɓaawiiji ɗo Iisa ho ta kaawiiji aman : « Gem kol Rabbiney, tal ja, boor-an rasduut riy ta tukinar-an okintit ɗo kaar. Ampa-ak, ya lociŋ samaane walla ? Di kaawti taan gaayindu ɗako. » 41 Rabbin telkiitit aman : « Maart, Maart, ka moya gamin dakina ho gelbinke goy eɗen di. 42 Kar gay, illa ka diye gelbinke ɗo maan rakki di. Mariyam, taar doɓ maan kaak samaan paka ho ginno waan kaak yaati imiliŋji. »

11

Iisa ɓildiig maajirnay ɗo bi ka salaaner (Matiye 6.9-13, 7.7-11)

1 Yiriy rakki, Iisa salkiya ɗo wer rakki. Wiktin taat ŋa gaastu iŋ salaaney, *maajiriɲcey rakki kaawiiji aman : « Gem kol *Rabbiney, ɓildini ja maman nii salkiye ar kaak Yaaya-Batist ɓildiig maajirnay. » 2 Hiyya, Iisa kaawiico aman : « Ya ku salkiyaw, kaawoŋ aman :

‟ Baaba,
gee okiɲco yaa ibine kadar siŋji kuɲjiŋ ŋuur keeco.
Meennuwiɲ yaa ase ɗo duniiner.
3 Berguwaani tee kaak yaani nece yiriyta.
4 Saamiyniŋgu zunuubinni,
asaan nin oki saamiyaaco ɗo gee okiɲco kuuk niginti.
Ho dakni rasenno *Seetanne yaani gece. ” »

5 Iisa iciico pey kaaw aman : « Ya minninko rakki gin roya, ŋa dakig gas ɗatik aandor ho ŋa kaawiiji aman : ‟ Gem kol royay, beror ja ɗaan ta mappa subba di, 6 asaan royar rakki as kar min marti ho nu ginno maan kaak naaji bere amay. ” 7 Kar ya royay-ak telkiji min zugar aman : ‟ Rasin goɗom ! Nun ɗibirit ko botilni. Nunu iŋ kooginar, ni cok ko. Nu gediraaɗo pey uce naaɲ bere maanna. ” 8 Ka seener nu kaawaako, ya royay ucaaɗo ɗo saan taat ŋu royna oki, ya gem-ak wakila inde, ŋaa ucen di, ŋaaji bere maan okiɲji kaak ŋa

‡ **10:27** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 6.4-5. § **10:27** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 19.18. * **10:32** 'gem rakki kaak min caar kaɲ Lebi' : Gee ŋuur-ak gaayaag gay satkiner ɗo Ger ka Buŋdi. † **10:35** 'tammin seer' : Tamma rakki nec iŋ gurus kaak gem gasiy ɗo el ta riyor.

indiyo asaan ŋa wakila bal sokaŋ. 9 Kar
nun gay kaawaako : indoŋ ho Buŋ yaako
beriŋ kaak ku indiyo, bariyoŋ ho Buŋ yaako
beriŋ kaak ku bariyiyo, kokoŋ ho Buŋ yaako
piliŋ ɗibiro. 10 Asaan ŋaar kaak indaw ho
bariyaw-ak, Buŋ yaaji bere, ho ŋaar kaak
kokaw oki, Buŋ yaaji pile. 11 Minninko-
aŋ goy gem kaak ya roŋji kat indaag booso
ŋaa tee, ŋaaji bere aalo walla ? 12 Ho ya ŋa
indaag ɗiisa ŋaa tee, ŋaaji bere erindile walla
? Ha'a, beraajiɗo. 13 Kuŋ kuuk gina jookum
din sa iban bere gamin kuuk samaane ɗo
kooginko, kar maa di Tatte ka kuwa beriyɗo
Ruwwiney ɗo ŋuur kuuk indaaga ! »

Iisa iŋ tatkaw ka aariɗnar
(Matiye 12.22-30, Maark 3.22-27)

14 Yiriy rakki, Iisa coola gem kaak aariɗ
sokumig biy. Min ŋa atkiig aariɗ-ak di, gem-
ak biy piltu. Hiyya, gee kuuk dakin goy
eɗe-ak ajbiytu tak-tak. 15 Kar gee daariŋ
minninco gay kaawtu aman : « Gem-aŋ
atkaag aariɗna illa iŋ gudurre ta Belze-
buul*, tatkaw ka aariɗnar. » 16 Daariŋ pey
raka geciŋji ho ŋu indiig a ŋaaco gaare maan
kaak ajbay kaak asa min ɗo Buŋdi. 17 Kar
Iisa gay ibingit pikirrico ho ŋa kaawiico
aman : « Ay meennaw taat geenti taasiŋa
benannico, taar yaa gale ho geriyti sa yaa
eeze ɗo eeŋco. 18 Ku kaawa a nu atka
aariɗna iŋ gudurre ta Belzebuul. Kar nu
indaako, ya Seetanne kat taasiŋa ziy ka
meenji di-ak, maman meennuwiy yaa taaye
? 19 Nu indaako pey, ya iŋ gudurre ta
Belzebuul kat nu atkiy aariɗna, kar maa-
jirinkoŋ gay, ŋu atkiy aariɗna-ak iŋ gudurre
ta waa ? Maajirin ku maaniikoŋ di yaako
ɗukume seriine. 20 Kar ya nu atka aariɗna
iŋ gudurre ta Buŋdi, ŋaar-ak gaara kadar
*Meennaw ta Buŋdi as ko loko.

21 « Ya gem kaak mitko iŋ gartiy kat gooya
geriy, ginno waan kaak yaa wakiŋ malley.
22 Kar ya gem kaak mitik pakgiga ho gedirji
gay, ŋa gaamiŋ gartiy kuuk ŋa diytu kaay
ho ŋaa ɗeeɗiŋ gamin okiŋco kuuk ŋa gaamtu
min ɗo gem-aka.

23 « Waan kaak iŋ nunno-ak, ŋaar adiner.
Waan kaak ŋumno gee iŋ nunu, ŋaar-ak totiraagu totire. »

Yeepe ka aariɗdi
(Matiye 12.43-45)

24 Iisa kaawtu pey aman : « Ya aariɗ amil
min ɗo gemor, ŋa ɓaayiy ɗo kalaaner ho ŋa
bariyiy wer kaak ŋaa goye. Kar ya ŋa bal
gaseŋ gay, ŋa osiig adiy aman : " Nun naa
yeepe ɗo gerir kaak awalle nu amiltu min-
niney. " 25 Ek di ŋa yeepiyo. Ŋa gasiig ger-
ak sooy sakaaŋ ho siy samaane. 26 Paa ko,
aariɗ-ak ɓaayiy bariye eeŋji peesira kuuk
jookum pakgiga. Ŋu asiy sawa, ŋu uŋjiy
ɗo ger-aka ho ŋu goyiyo. Hiyya, gem-ak,
raɗuway gaayiy dakin pak ta awalle. »

Galal ta taɓ

27 Min Iisa kaawtu pa-ak, gin daatik rakki
min ɗatik geemir taat kaawiiji iŋ gaay toŋgo
aman : « Galal ɗo daatik taat sosiŋciŋ ɗo adti
ho berjiŋ buwti ! » 28 Kar Iisa telkiitit aman
: « Nun gay kaawaake, galal ɗo ŋuur kuuk
cokiyaat kaaw ta Buŋdi ho ginaat iŋ botilti.
»

Iisa pooc gine maan kaak ajbay
(Matiye 12.38-42)

29 Min ŋaar-ak, gee dakina asiiji moota
ɗo Iisa ho ŋa teesiico kaawe aman : «
Gee ku diŋka-aŋ, ŋuur jookumo. Ŋu raka
a naaco gaare maan kaak ajbay. Kar gay,
illa ŋuu tale maan ka ajbay kaak nabi Yu-
unus† gaartu-ak di. 30 Asaan uudin taat
nabi Yuunus kuuniytu maan kaak gaaraw
ɗo gee ku Niniib, nun *Roŋ gemor oki naa
kuuniye pa ɗo gee ku diŋka. 31-32 Min gee
ku Niniib cokiyit kaaw ta nabi Yuunus-ak,
ŋu ibinig nigiŋco. Sando, anne-aŋ gay, gin
gem kaak pakgig Yuunus ! Ɗo saan taar-
at ko, yiriy taat Buŋ yaa ɗukume seriine,
gee ku Niniib-ak yaa uce ɗo uŋco ka gee ku
diŋka ho ŋuuco diye kaawo. Sultiŋca taat asa
min watiine‡ oki yaaco diye kaawo, asaan
ta as min kiɗin kuuk serek aale a taa cokiyiŋ
sultan Selemaan kaak iban kaawna. Sando,
anne-aŋ gay, gin gem kaak pakgig sultan
Selemaan serek ! »

Daŋil ta lampa
(Matiye 5.15, 6.22-23)

33 Iisa gaaytu ɗo kaawoy aman : « Ginno
gem kaak biy lampa ho ŋa zuɓkiit iŋ bardila
wala ŋa diyit ɗo wer ka cigile. Kar gay,
ya gem biy lampa-ak, ŋa diyaat ɗo wer ka
jaɗaŋ. Paa kat, gee kuuk uŋja ɗo ger-ak taliy
portikuwti. 34 Odinaŋ, ŋuur ko lampa ta ziŋ.
Ya odinaŋ tala samaane, ziŋ okiŋji goy ɗo
portikaw. Kar ya odinaŋ tallo samaane gay,
ŋaar-ak, ziŋ okiŋji goy ɗo gondikor. 35 Ŋaar-
ak goy goɗom, yampa portikuwiŋ yaa gine
gondiko. 36 Ya ziŋ okiŋji goy ɗo portikaw
ho ŋa ginno weriy kaak goy ɗo gondikor-ak,
goyiŋji okiŋji yaa goye ɗo portikaw taat ar
lampa taat caapiŋciŋ portik kar. »

Iisa iŋ aadanna ku aginiydi
(Matiye 23.1-36, Maark 12.38-40)

37 Min Iisa gaastu iŋ kaawoy-ak,
*Pariziyeŋce rakki koliig gerco a ŋu ɓaa tee.
Hiyya, Iisa ooytu, ŋa ɓaawtu ɗo wer ka gem-
aka ho ŋu goytu tee. 38 Min Pariziyeŋce-ak

* **11:15** 'Belzebuul' : Ŋuur siŋ ku rakki ku Seetanner. † **11:29** 'Yuunus' : Ŋaar nabiiŋce kaak Buŋ ŋaamtu ɗo gee ku Niniib a ŋuu jipte goyiŋco. Wer ka gase kaawor ɗo maktumne ta Yuunus. ‡ **11:31-32** 'sultiŋca taat asa min watiine' : Sultiŋca-at, ta min Seeba. Ta as taliŋ Selemaan wiktin ta ŋa goyiy sultan ka Israyeel (1 Ruwa 10.1-10).

taltu kadar Iisa tiya bal ace ka pisindi ar kaak ŋu gingiy ɗo aadinco-ak, ŋa ajbiytu.
39 Paa ko, Rabbin Iisa kaawiiji aman : « Kuŋ Pariziyenna, ku iban ace aar ta ɗawkinar iŋ ta parkikdi. Kar attaŋ gay, gelbinko miin iŋ kokinaw ho motol.
40 Taloŋ kat gee kuuk ibanno maanna-aŋku ! Buŋ kaak kilgiyig aarco ta gamin-aŋ, ŋa ŋaar di oki kaak kilgiyig gelbin ka gemor wala maman ?
41 Di gamin kuuk ɗo ɗawkinar ho ɗo parkikdi-ak, beroŋcog ɗo pokirnar. Paa kat, kuu goye *cawar ɗo unji ka Buŋdi. »

42 Iisa gaaytu pey aman : « Ɗo gaayiyko, kuŋ Pariziyenna ! Ku bera zakaane ɗo Buŋdi min tapar kuuk ɗo jineendi, ŋuur kuuk ɗiyaw§ ho kuuk aawa* gala. Kar gay, ku ɗukumgitɗo seriin iŋ botilti ho ku elgigɗo Buŋ. Zer ŋuur-aŋ ko kuuk kuu gine paka, ho ŋuur kuuk ɗak gay, dakoŋ aaŋiŋcoɗo.
43 « Ɗo gaayiyko, kuŋ Pariziyenna ! Ku el goye uŋda ɗo geemir ɗo geray ku salaaner ho ku el a gee yaako ooye iŋ karaamine ɗo werin kuuk gee ŋumiyo.
44 « Ɗo gaayiyko, kuŋ Pariziyenna ! Kuŋ ar maggan kuuk gee jaawaaco kaaco asaan ŋu pakirgiycoɗo. »†

45 Gem rakki min agindaw ku gaanuundi kaawiiji ɗo Iisa aman : « Gem kol tacco, ki kaawiy ampa-aŋ, ki waraani nini oki. »
46 Kar Iisa gay telkiiji aman : « Kuŋ agindaw ku gaanuundi oki, ɗo gaayiyko ! Ku diyco gor oom aale ɗo geemir. Kar kuŋ maaniikoŋ gay diirgitɗo iŋ pisiŋko wala ku gaayaag iŋ icile.
47 « Ɗo gaayiyko, kuŋ kuuk siyiig maggan kuuk samaane ku nabiinna kuuk awalle. Nabiinna-ak, aginiykoŋ di deegu !
48 Ansi-ak, ku gaara kadar ku ooy iŋ taat aginiyko gintu. Ŋuur deeyig nabiinna, kar kuŋ gay siyco maggan.
49 Ɗo saan taar-at ko, Buŋ iŋ ibiniŋji kaawtu aman : " Nun naaco tabire nabiinna iŋ paliinna. Ŋuu deeŋ daariŋ ho daariŋco gay, ŋu taaɓiyiŋ taaɓiyen di. "
50 Min ɗo kilgiye ka duniiner, ŋu deeyig nabiinna dakina ho baarco gay yaaco gagire ɗo gee ku diŋka.
51 Ka seener nu kaawaako, Buŋ yaa taaɓiyiŋ gee ku diŋkaaŋ ɗo muut-at okintiti, min muutuy ta Abeel yoo ta Zakariya kaak ŋu deeyig ɗo *ger ka Buŋdi, ɗatik iŋ wer kaak ŋu giniy *satkine ho iŋ wer kaak atta *cawar aale.‡

52 « Ɗo gaayiyko, kuŋ agindaw ku gaanuundi ! Kuŋ kuuk gin kerle ka pile kayir ɗo pisiŋko. Kar iŋ kerle-ak oki, ku bal pile kayko ku maaniiko ho ku toɗco ɗo ŋuur kuuk raka a kayco yaa pile. »

53 Min Iisa amiltu min ger ka Pariziyeŋcer-ak, agindaw ku gaanuundi iŋ Pariziyenna dapiŋtu aale iŋ ŋaara ho ŋu teestu indiŋji iŋ kaawin dakina.
54 Ŋu rakaaji ɗibe a ŋuu gase oorin taat ŋu obiŋ iŋ kaawo.

12

Gine ka kolaw ɗo Buŋdi
(Matiye 10.26-27)

1 Wiktin taat Iisa kaawiy-ak, gee asiy asiyo nam ŋu ŋepiɗa ziŋkico. Hiyya, Iisa teestu kaawe ɗo maajirnay aman : « Pakiroŋ ja ! Goyoŋ goɗom min lees ta *Pariziyennar ! Taar ar *gele taat ucaag gamin okiŋco. Dakoŋ kuuniyenno gee kuuk kaawa iŋ biŋkico di ho ta aditco gay keetiti.
2 Gamin okiŋco kuuk cigile, ŋuu imiliŋco kara, ho kuuk ŋu rakaaɗo a gee yaa ibiniŋco sa, ŋuuco gaariŋco ŋuu ibiniŋco.
3 Ansii ko, gamin okiŋco kuuk ku kaawiy iŋ aando, gee yaa cokiyiŋco iŋ yiriyo, ho kuuk ku semsumiy zugar iŋ eeŋko sa, gee asa cokiyiŋco waraŋ ɗo wer okiŋji. »

4 « Kar nu kaawaako ɗo kuŋ kuuk roynar : dakoŋ ginenno kolaw ɗo ŋuur ku diya zi ka gemor ho gedarro gine maan kaak pak ŋaaraŋka.
5 Nun, naako gaare waan kaak kuuji gine kolaw : waanna-ak, ŋa Buŋ kaak gin gudurre, ya ku mate, ŋaa gedire oriŋko ɗo aki. Nu kaawaako seene, ŋa ŋaar kat kuuji gine kolaw !
6 « Gee gidayɗo ga ɗiiɗ beeyi kuuk ŋaaɗa iŋ gurus seer di ? Yampa, ya rakki minninco gal keɗer oki, Buŋ iban.
7 Kar kuŋ gay, duruwko okintiti, Buŋ osta. Ŋaar-ak, dakoŋ ginenno kolaw. Ɗo unji ka Buŋdi, kuŋko kat kaalin pakgig ɗiiɗ okiŋco ! »

Ooye wal pooce ka Iisa Masi
(Matiye 10.32-33, 12.32, 10.19-20)

8 « Nu kaawaako waraŋ : ay gem kaak kaawa ɗo uŋco ka geemir a ŋa *maajiriŋcer, nun *Roŋ gemor oki, naa kaawe ɗo uŋco ka *ɗubal ku Buŋdi a gem-aŋ kanto.
9 Kar ay gem kaak poocaanu ɗo uŋco ka geemir gay, nun Roŋ gemor oki, naa poociŋji ɗo uŋco ka ɗubal ku Buŋdi.
10 Ya waan kaak biy amila gallo ɗo nun Roŋ gemor, Buŋ yaaji saamiye. Kar ya waan kaak niga biy iŋ Ruwwin ta Buŋdi gay, Buŋ saamiyaajiɗo.
11 « Ya ŋu sakkiyaako ɗo geray ku salaaner, wala ɗo uŋco ka sultinniidi, wal ŋuur kuuk gin izinne, dakoŋ moyenno ɗo kaaw taat kuu imile kayko.
12 Asaan ɗo wiktin taar-at di, Ruwwin ta Buŋdi yaako gaare taat kuu kaawe. »

---

§ **11:42** 'ŋuur kuuk ɗiyaw' : Iisa kaawa ɗo bi ka tapir rakki kaak ŋu kolaag 'menthe' iŋ nassariŋca wala 'naana' iŋ sogiŋga.
* **11:42** 'ŋuur kuuk aawa gala' : Iisa kaawa ɗo bi ka tapir rakki kaak ŋu kolaag 'rue' iŋ nassariŋca.
† **11:44** Ɗo aadin ta Yuudinnar, ya gem ŋepiɗ magine, ŋa cawarro ɗo unji ka Buŋdi ho salaaney oki, Buŋ ooyaatɗo.
‡ **11:51** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 4.8, 2 Kronik 24.20-22.

Iisa kaawa ɗo bi ka malle ka duniiner

13 Min gee kuuk dakin-ak, gem rakki
kaawiiji ɗo Iisa aman : « Gem kol tacco,
kaawiy ɗo siŋdu a nii ɗeeɗiŋ malle kaak
tanni rasinti-aŋka. » 14 Iisa telkiiji aman
: « Ab roya, waa diyintu a naako ɗukume
seriin ta gaminko ho naako ɗeeɗiŋ malliko
? » 15 Kar ŋa kaawiico ɗo ŋuur okiɲco aman
: « Goyoŋ goɗom ! Dakoŋ elenno malle ka
duniiner, asaan goye ka gemor, Buŋ tallo
malle kaak ŋa gintu, ya malle-aŋ kat dakin
nam wer ka leeŋji ginno oki. »

16 Iisa deliico daŋla aman : « Gin gay gam-
nar rakki kaak kiɗay niya gamna. 17 Gem-
ak kaawiy ɗo adiy aman : “ Naa gine kat
maman ? Nu bal gine werin kuuk naa leeŋ
gamin-aŋku. ” 18 Hiyya, ŋa ictu niyin aman
: “ An ko taat naa gine ! Naa ɗimiɲco urdi-
nar, naa pine kuuk aginda paka, naa leeŋ
gamnar okiɲco iŋ mallel atta. 19 Ampa-ak,
naa kaawe pey ɗo adir aman : Gem kol siŋji,
ki gin tee ka elginar. Diŋka-aŋ jammay, taa,
saa ho kaŋju ɗo duniineŋ. ” 20 Kar Buŋ gay
kaawiiji aman : “ Tal ja gem kaak ibanno
maanna-aŋka ! Ɗo aando-an di, ŋuu icin
ruwwineŋ ho gamin kuuk ki gintu kirip-
kirip-aŋ gay, ki rasiŋ ɗo waa ? ” » 21 Hiyya,
Iisa gaasiit kaawoy aman : « Di taloŋ ! Ŋaar-
aŋ maan kaak yaaji ase ɗo gem kaak bariya
malle ɗo meeŋji di : ɗo uŋco ka geemir-ak,
ŋa gay mallel, kar ɗo uŋji ka Buŋɗi gay, ŋa ar
maan kaak maala. »

Malle ka taɓ
(Matiye 6.25-34)

22 Kar Iisa kaawiico ɗo maajirnay aman
: « Ɗo saan taar-an, nu kaawaako aman
: ɗo goyiŋko, dakoŋ moyenno ɗo bi ka
teendi wala ka isindi. 23 Asaan goye, ŋaar
pakgig tee kaak ku tiyo, ho ziŋka, ŋuur pakgit
kesuun taat ku isiyo. 24 Taloŋ ɗiiɗi, ŋu
luwɗo ho ŋu seɗɗo. Ŋu bal gine urdina
wala werin kuuk ŋu dummiyiŋ gaminco.
Kar Buŋ beraaco tee. Kar kuŋ gay pakgig
ɗiiɗ serek ! 25 Waa minninko, iŋ pikirre
ta meeŋji di gedirgiy gaaye yiriy rakki ɗo
menuwiy ? 26 Ya maan kaak kapak-aŋ din
sa, ku gedirgijiɗo, kar maa di ku pakiriy ɗo
gamin ku pey ? 27 Di taloŋ maman booyaw
amiliy ɗo kalaaner, wala ŋu wasaw, wala
ŋu azaw. Kar nu kaawaako, sultan Sele-
maan, iŋ *darjiney okintiti sa, bal gine ke-
suun taat yaa nece iŋ rakki min ɗo booyaw-
aku. 28 Gaŋ kaak yiriyta goy ɗo kalaaner
ho kaak kawtan di ŋuu oriŋji ɗo ak din
sa, Buŋ imilaaji booyaw. Kar kuŋ yelel-aŋ
kat ŋa isiikonno maman ? Taloŋ gee kuuk
imaanco sooɗ-aŋku ! 29 Kar kuŋ gay, dakoŋ
diyenno gelbinko ɗo gamin ku teendi wala
ku seendi di. Dakoŋ obenno tirit ɗo gamin-
aku. 30 Gamin ŋuur-ak, illa gee kuuk ibanno
Buŋ kat diya kayco. Kar kuŋ gay, Takko Buŋ
ibingig gamin kuuk yaako nece. 31 Bariyoŋ
ja *Meennaw ta Buŋɗi, kar gamin kuuk ɗak
gay, Buŋ yaako beriɲco oki. »

32 Iisa gaayiitit ɗo kaawoy aman : « Kuŋ
kuuk ar hidbiner taat sooɗ di, dakoŋ gi-
nenno kolaw. Ŋaar-ak, alji gala ɗo Takko,
ŋaako berin Meennaw, kuu hokumiye iŋ
ŋaara.* 33 Gidiyoŋ gaminko ho beroŋ gurus-
ak ɗo pokirnar. Ampa-ak, ku dummiyiig
malliko ɗo uŋji ka Buŋɗi, ɗo wer kaak ŋa
rawtaaɗo. Wer-ak samaane, ŋa zooɗaaɗo
tak-tak. Kokinay gediraaɗo kokiniŋji ho
gujin sa cokaagɗo. 34 Nu kaawiiko pa-ak,
asaan wer kaak ku dummiyiy malliko-ak,
gelbinko sa goy eɗen di. »

Siye ka ziŋkar ɗo ase ka Rabbiner

35 « Ɗuunoŋ masisko bombo, peyoŋ kay
asiŋko ho rasoŋ lampinko yaa obe. 36 Goyoŋ
mento ar gay riyor kuuk era tatkuwco kaak
asa min ɗo iidin ta obindi a ya ŋa ote ho
ŋa kooca botol, koɗok di ŋuuji pile. 37 Galal
ɗo gay riyor kuuk goy mento wiktin taat
tatkuwco ase. Ka seener nu kaawaako,
ya tatkuwco gasiig ŋu goy mento-ak, ŋaar
meeŋji sa yaa uŋje pisiŋji ɗo riyor, ŋaaco
kaawe a ŋuu goye keɗer ho ŋaaco bere tee.
38 Ya ŋa as ɗatik aandor wala ɗatik kawtira
oki, galal ɗo gay riyor kuuk ŋa gasig ŋu goy
mento.

39 « Diyoŋ ɗo kayko samaane : ya mee
gerdi kat iban wiktin taat kokin yaa ase, ŋaa
rasiŋji ŋaa ɗobe jolo walla ? 40 Kuŋko oki,
siyoŋ ziŋkiko, asaan ku ibanno wiktin taat
nun *Roŋ gemor, naa yeepe. »

Gay riyor kaak selleŋ iŋ kaak jookumo
(Matiye 24.45-51)

41 Min ŋaar-ak, Piyer indiig Iisa aman : «
Gem kol *Rabbiney, ki deliit daŋla-an lonin
di wala ɗo gee okiɲco ? »

42 Kar Rabbin Iisa telkiiji aman : « Gay
riyor kaak selleŋ ho neenduwo, kaak mee
gerdi yaa diyiŋji a ŋaa tale ɗo kaay ka geriy
ho ya wiktin nece ŋaa bere tee ɗo gay riyor-
ak, ŋaar waa ? 43 Nu kaawaako, galal ɗo gay
riyor kaak ɗo wiktin taat tatkuwiy yeepe,
ŋaa gasiŋ ŋa ginaat riy-ata. 44 Ka seener
nu kaawaako, gem-ak, tatkaw yaaji beriŋ
gamnay okiɲco ɗo pisiŋji. 45 Kar gay, ya
gay riyor-ak osiig adiy a tatkuwiy yeepɗo
koɗok, kar ŋa teesiy koociŋ eeŋji gay riyor,
ŋa tiyaw ho ŋa siyaw nam ŋa ibanno ziy.
46 Ampa-ak, tatkuwiy yaa ase yiriy taat ŋa
ergigɗo ho wiktin taat ŋa ibingitɗo. Paa
kat, tatkaw-ak yaa taaɓiyiŋ ko taaɓiye ar ŋu
taaɓiyiig ŋuur kuuk gingitɗo riy iŋ botilti.
47 Ŋaar kaak ibingit di riy taat tatkuwiy rakiy

* **12:32** 'ŋaako berin Meennaw, kuu hokumiye iŋ ŋaara' : Taloŋ oki ɗo Luk 22.29.

a ŋaaji gine, kar ŋa pooc gininti-ak gay, ŋuu koociŋ ko kooce. 48 Kar ŋaar kaak ibingitɗo riy taat tatkuwiy rakiy a ŋaaji gine gay, ya ŋa gina maan kaak nec yaaji iye kooce oki, ŋuu koociŋ sooɗdi. Ɗo ŋaar kaak ŋu berji dakina, ŋuu inde oki minniney dakina. Ho ɗo ŋaar kaak ŋu diyji amaanne dakina, ŋuu inde oki minniney dakin paka. »

Eere ka geemir ɗo bi ka Iisa
(Matiye 10.34-36)

49 « Asindu-aŋ, nu as iye ako ɗo kiɗar, ho ɗo tanto-ak, nu raka a illa ŋuu biyinti ko. 50 Naa uŋje ɗo taaɓiner ar gem kaak ŋu nooriyig ɗo amiydi. Ŋuun *batiziyindu iŋ batem ka taaɓiner. Maanna-aŋ yaan oomin ko oome nam wiktiney yaa nece. 51 Ku pakira a nu astu-aŋ, nu iy aapiy ɗo kiɗar walla ? Ha'a, nu bal iye. Asindu-aŋ a gee yaa eere benannico. 52 Taloŋ, min diŋka-aŋ di, ya gee beey kat goy ɗo adiy ka gerco, kaawco ŋumaaɗo. Kuuk subba kaawco yaa waale iŋ kuuk seera, ho kuuk seera oki, kaawco ya waale iŋ kuuk subba. 53 Ɗo bi kanto ko, gee yaa eere : gem iŋ roŋji ho mico iŋ tacco, geema iŋ romti ho mica iŋ yaaco, geema iŋ kogti ho kogo iŋ kogti oki. Paa kat, gee dakina yaa eere. »†

Maman gem yaa ibine baat ta wiktiner
(Matiye 16.2-3)

54 Iisa kaawiico pey ɗo gee kuuk dakin-ak aman : « Ya ku tala Buŋ diy uce iŋ gale ka pati, koɗok di ku kaawiy aman : " Yaman buŋ asaw. "‡ Kar kaawko asiy ɗo botilti ho ŋa ŋokiyo. 55 Kar pey, ya ku tala us abira min watiine, ku kaawiy aman : " Yaman wer yaa gine toŋgo. " Kar ŋa giniy toŋgo. 56 Taloŋ gee kuuk kaawa iŋ biŋkico di ho ta aditco gay keetiti-aŋku ! Ku iban gaare baaco ta gamin kuuk keɗer ho iŋ kuuk ka samaaner. Kar maa di gamin kuuk kuuniya diŋ gay, ku ibingiyɗo baaco ? »

Dee ka kaawor
(Matiye 5.25-26)

57 Iisa gaayiitit ɗo kaawoy aman : « Maa di maaniiko icgiyɗo niyin taat kuu ibiniŋ gamin kuuk selleŋ kuu giniŋ iŋ botilco ? 58 Ya waan sakkiyiŋciŋ, daan kaawko botildi di. Yampa, adineŋ yaaŋ iye ɗo wer ka ɗukume seriiner. Kar gay ɗukume seriiner-ak yaaŋ bere ɗo pise ka askirnar, ho ŋuur gay yaaŋ uŋje daŋaayne. 59 Nu kaawaajiŋ, ki gediraaɗo kii imile kaaŋ min ɗo daŋaayner-ata, illa ya ki gaasit ja tak-tak hokumne taat ŋu diyiijiŋ. »

13

Jipte ka goyindi

1 Ɗo wiktin taar-at, gee daariŋ astu ho ŋu osiiji ɗo Iisa maan kaak guberneer Pilaat gintu. Ŋa deeyig gee daariŋ min Galile ɗo wiktin taat ŋu giniy *satkine. Paa ko, baar ku geemir-ak amsitu iŋ kuuk ŋu giniy satkine. 2 Min Iisa dorit kaawco, ŋa telkiico aman : « Taloŋ muutco ta gallo ta gee-aku. Ku pakira a muutco gaara kadar zunuubinnico pakgig zunuubinna ku gee ku Galile kuuk bal mate walla ? 3 Ha'a, pakgigɗo. Nu kaawaako, ya ku bal ibiniŋ nigiŋko, okiŋko, muutko yaa gine gallo ar taŋco. 4 Pey, gee kuuk orok iŋ porpoɗ kuuk mat wiktin taat durdurre ka geeger ka Silowe eeziico-ak, ku pakira a zunuubinnico pakgig ku eeŋco kuuk goy Zeruzaleem walla ? 5 Ha'a, pakgigɗo ! Nu kaawaako, ya ku bal ibiniŋ nigiŋko, okiŋko, muutko yaa gine oki gallo pa. »

Daŋil ta et kaak waaɗo

6 Kar Iisa deliico daŋla aman : « Cokiyoŋ, gem rakki gin jineene. Ɗo jineen-ak, gin et ar buguwa. Gem-ak ɓaawtu okiɗe roŋji, kar ŋa bal gase yoo rakki. 7 Kar ŋa kaawiiji ɗo gay riyoy aman : " Talu ! Gin ko elgin subba, nu asgiy okiɗe roŋ ku et-aŋka, kar nu gasɗo maanna. Doliyiig kara asaan ŋa ica wer maala. " 8 Kar gay riyoy-ak telkiiji aman : " Gem kol tacco, rasig pey ɗo elgol-anta. Naaji siye porɗa ɗo baay ho naaji lee dooyo. 9 Pa-ak, wal ŋaa ween diŋ ga roŋ weeno*. Kar ya ŋa bal weeŋ gay, kii doliyiŋji di. " »

Iisa cool geem ta raɗaw iŋ yiriy ta sabitdi

10 Yiriy rakki ta *sabitdi, Iisa goy ɓilda gee ɗo ger ka salaaner. 11 Ɗo wer-ak, gin daatik rakki aariɗobta nam elgin orok iŋ porpoɗta goy kooŋ di. Ta gedarro taa peye tal. 12 Min Iisa taliit daatko-at, ŋa koliita ho ŋa kaawiitit aman : « Kaŋ coole min ɗo raɗuwke. » 13 Min ŋaar-ak, Iisa leetu pisiŋji ɗo kaati, ek di ta peytu tal ho ta teestu ozile Buŋ. 14 Kar tatkaw ka ger ka salaaner-ak dapiŋtu ɗo bi kaak a Iisa cool geem iŋ yiriy ta sabitdi. Ɗo bi ŋaar-ak ko, ŋa kaawiico ɗo gee kuuk dakin-ak aman : « Gi gin mena bijigiy ku riyor. Ɗo mena ŋuur-ak kat kuu ase ŋuuko cooliŋko. Yampa, dakoŋ asenno iŋ yiriy ta sabitdi. » 15 Kar *Rabbin Iisa telkiiji aman : « Kuŋ gee kuuk kaawa iŋ biŋkikon di ho ta aditkoŋ gay keetiti ! Iŋ yiriy ta sabitdi, waa kaak iparro berkiy wala ɗurkilji min ɗo saayney† ho ŋa ɓaayiji bere amay ? 16 Kar daatko-an, taar min tamba ta Ibraayim. *Seetanne ɗuunit nam elgin orok iŋ porpoɗ. Kar maa di nu ipiriitɗo min ɗo raɗuwti iŋ yiriy ta

† **12:53** Wer ka gase kaawor ɗo Mise 7.6. ‡ **12:54** 'gale ka pati' : Ɗo darre ta Israyeel, buŋ liya uca iŋ gale ka pati.
* **13:9** 'weeno' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'zootira' wala 'daayum'. † **13:15** 'saayne' : Werin daariŋ, ŋu kolaat a 'ɗeŋgile'.

sabitdi ? » 17 Wiktin taat Iisa kaawiy pa-ak, adiney okiɲco sokaɲ deeyiig ko dee. Kar gee kuuk dakin-ak gay, aaciyaw ɗo gamin okiɲco kuuk ajbay ŋa gintu.

Daŋil ta busum kaak ŋu koliy mutaard
(Matiye 13.31-32, Maark 4.30-32)

18 Min ŋaar-ak, Iisa kaawtu aman : « *Meennaw ta Buŋdi taar ar maa ho naa taskiyin iŋ maa ? 19 Taar kapak ar roŋ ka mutaard kaak gem luwtu ɗo jineendi. Roŋ-ak amiltu, ŋa maaɗtu ho ŋa gintu ar eto nam ɗiiɗ sa saaytu ɗo leeginay. Meennaw ta Buŋdi oki pa. »

Daŋil ta gelel
(Matiye 13.33)

20 Iisa kaawtu pey aman : « Meennaw ta Buŋdi taar naa taskiyin iŋ maa ? 21 Taar ar *gele taat sooɗ di taat daatik liyiy ɗo kurgal kuuk dakina, ta eɗiigu ho ŋu uciy gusus. »

Botol ta ɲelel
(Matiye 7.13-14,21-23)

22 Wiktin taat Iisa ɓaay Zeruzaleem, ŋa aaɗa geegirnay ho hellinnan iŋ ɓilde ka geemir. 23 Ɗo botildi, waan rakki indiig aman : « Gem kol *Rabbiney, Buŋ yaa jile gee sooɗ di walla ? » Kar Iisa ɗiyiico ɗo gee kuuk goy ɗo wer-ak aman : 24 « Zeeɗoŋ kuu uŋje min ɗo botol ta ɲelel. Asaan nu kaawaako, gee dakina yaa bariye botol taat ŋuu uŋje, kar ŋu gediraaɗo.

25 « Wiktin yaa ase taat mee gerdi yaa uce ŋaa ɗibirin botol. Ya ku goy kara ɗo wiktin-ata, ku as kooce ɗibiro ho kuu indiɲ aman : “ Gem kol tacco, pilni botol. ” Ŋaar gay yaako telke aman : “ Nu ibanno kuŋ min momo ? ” 26 Kar kuuji telke aman : “ Ni tee ho ni see iŋ kiŋke. Ki ɓilde oki gee ɗo werin kuuk berel ku geegirni. ” 27 Kar mee gerdi-ak yaako telke pey aman : “ Nu ibanno kuŋ min momo, etiroŋ serek min-niner, okiŋko, kuŋ gee kuuk gina jookumo. ” 28 Kar ɗo wiktin taat kuu taliɲ aginiyko Ibraayim, Isaaka, Yakuub ho iŋ nabiinna okiɲco ɗo *Meennaw ta Buŋdi, kar kuŋ gay, ŋuuko oriŋko kara-ak, kuu eeyme saaŋko ho zuliŋko yaa miɲe dakina. 29 Ɗo Meennaw ta Buŋdi-at, gee yaa ase min coke ka pati, min gale ka pati, min watiine ho min munsakne. Okiɲco, ŋuu goye keɗer ɗo tee ka iidin ta Meennaw ta Buŋdi. 30 Ansii ko, min gee kuuk diŋ goy aaro, daariɲ yaa ogire, ho min gee kuuk diŋ ogire, daariɲ yaa ɗake aaro. »

Iisa iŋ gee ku Zeruzaleem
(Matiye 23.37-39)

31 Ɗo wiktin taar-at, *Pariziyenna daariɲ ɓaawiiji ɗo Iisa ho ŋu kaawiiji aman : « Uc min anne, ɗeet wer ka pey. Yampa, *Herood rakaaɲ dee. » 32 Iisa gay telkiico aman : « Ɓaaŋ kaawoŋji ɗo guberneer kaak neenduw ar sokriya-ak aman : “ Min yiriyta yoo kawta, nu gina riy ta atke aariɗnar ho ta coole geemir. Kar yiriy ta subbiŋkar gay, naa gaasin riy-ata. ” 33 Kar gay, nu ic ko botol ta Zeruzaleem. Min yiriyta, kawta ho neginda oki, illa naa siŋje iŋ uŋdu. Yampa, nabiiɲce, ŋu daggigɗo kara min ɗo geeger-aka.

34 « Tuɓina, tuɓina, gee ku Zeruzaleem, kuŋko kuuk daggig nabiinna, ho ŋuur kuuk Buŋ ɲaamiiko oki, ku zeergig iŋ dambay nam ŋu matiyo. Dees minaw, nu ictu niyin a naako ɲumiŋko, kuŋ gee ku Zeruzaleem, ar kokir taat gootig roŋti iŋ gezgirti. Kar kuŋ gay pooce ! 35 Di ŋaar-ak, goyiro iŋ gerko. Ka seener nu kaawaako, ku talaanno pey tak-tak nam yiriy taat kuu asiy kaawe aman : “ Rabbin Buŋ yaa barkiyiɲ ŋaar kaak as iŋ siŋ kuɲji ! ”‡ »

14

Coole ka gemor iŋ yiriy ta sabitdi

1 Yiriy rakki iŋ yiriy ta *sabitdi, rakki min agindaw ku *Pariziyennar ɓaawtu iŋ Iisa ɗo geriy a ŋu ɓaa tee. Gee kuuk goy eɗe-ak okiɲco leeyig odinco ruum ɗo Iisa ya ŋaa ɲepidiɲ *gaanuunco wala kawwi. 2 Ɗo wer-ak, gem rakki gin raɗuw ta waase ziŋkar goy ɗo uŋji ka Iisa. 3 Iisa ictu kaawo ho ŋa indiig agindaw ku gaanuundi iŋ Pariziyenna aman : « Gaanuunte beraate botol ta coole gemor iŋ yiriy ta sabitdi wala kawwi ? » 4 Kar ŋuur gay bugum cit-cit. Ɗo wer-ak, Iisa obiig gem kaak raɗaw-aka, ŋa cooliiga ho ŋa kaawiiji a ŋaa ɗeete. 5 Min ŋaar-ak, Iisa iciico kaawo ɗo gee kuuk ɗo ger-ak aman : « Waa minninko iŋ yiriy ta sabitdi, ya roŋji wala berkiy kat gal ɗo beendi, ɓaayiyɗo imiliɲ koɗok ? » 6 Ɗo bi ŋaar-ak oki, ŋu bugum di cit-cit. Ŋu bal gedire telke.

Taayiika ɗo bi ka doɓe ka wer ka goyindi

7 Min gee kuuk ŋu koltu-ak, ay gem di bariya wer kaak taɓ ŋaa goye uŋda. Min Iisa taltu pa-ak, ŋa deliico daŋla aman : 8 « Ya waan koliɲciŋ ɗo iidin ta obindi, dak goyenno uŋda. Paa ŋuu kole gem kaak tatik pakgiciŋ. 9 Yampa, gem kaak koliŋko-ak yaaɲ kaawe aman : “ Gem kol siŋji, uc rasig wer-aŋ ɗo gijiŋ. ” Hiyya, kii uceŋ kat iŋ kaaɲ waase, ki ɓaay goye aar ta geemir. 10 Kar gay, ya waan koliɲciŋ-ak, goy aar ta geemir di. Ampaa kat, ya kaak koliɲciŋ-ak ase, ŋaaɲ kaawe aman : “ Gem kol royay, as kii goye uŋda anne. ” Paa kat, gee kuuk ku tiyiy sawa yaa ibine kadar kiŋ kaaɲ jaale. 11 Nu kaawiy pa-ak, asaan ya gem kaak jaala ziy ɗo uŋco ka eeŋji-ak, Buŋ yaa yeepiɲ kapak tak-tak, ho ya gem kaak yeepa ziy kapak gay, Buŋ yaa jaaliŋji. »

Kole ka pokirnar ɗo teendi

‡ **13:35** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 118.26.

12 Min ŋaar-ak, Iisa kaawiiji ɗo ŋaar kaak
kolig ɗo teendi aman : « Ya ki kol gee
a ŋu ɓaa tee ɗo geriɲ, yiriyo wala aando,
dak kolenno roynaɲ, siŋtaɲ, gee ku adiy
ka gerko, wala mutkiyiɲ kuuk gay gamnar.
Yampa, ŋuur oki yaaɲ kole ho ŋuuɲ kapiyin
haginеɲ taat ŋu teetu. 13 Kar gay, ya ki bera
tee ka iidineɲ, kol pokirna, mersina, noolna
iŋ kuuk ziŋkico galcoɗo. 14 Ya ki gina pa-
ak, kii gase galal, asaan ŋuur gediraaɗo ŋuuɲ
kapiyin haginеɲ taat kiŋ beriico. Illa Buŋ
kat yaaɲ kapiyinti ɗo wiktin taat ŋaa nooyiɲ
ŋuur kuuk goy iŋ botol ɗo uŋji. »

Daŋil ta gee kuuk ŋu kolig ɗo iidineɲ
(Matiye 22.1-10)

15 Min gee kuuk tiyaw dortu pa-ak, rakki
kaawiiji ɗo Iisa aman : « Galal ɗo ŋaar kaak
yaa goye ɗo tee ka iidin ta *Meennaw ta
Buŋɗi. » 16 Iisa gay deliiji daŋla aman
: « Gem rakki gina iidine. Ŋa koltu gee
dakina ɗo teendi. 17 Pat ta teendi nece,
ŋa ŋaamtu gay riyoy rakki a ŋa ɓaa kole
gee kuuk siɲco goya aman : “ Asoŋ koɗok
! Tee ŋaar nee ko. ” 18 Kar ŋuur gay,
okiɲco imiltu kayco a ŋu otaaɗo. Ka awalle-
ak kaawiiji ɗo gay riyor-ak aman : “ Baaɲu,
kaawiy ɗo tatkuwiɲ ŋaadu saamiye. Diŋ
di nu gidiy morgo, illa nu ɓaa ja taliŋji. ”
19 Ka seeriŋkar kaawiiji aman : “ Baaɲu,
kaawiy ɗo tatkuwiɲ ŋaadu saamiye. Diŋ di
nu gidiy barkay orok ku riyor, nu ɓaa ja
geciɲco. ” 20 Ka subbiŋkar kaawiiji aman
: “ Ɲun daaɓiner di ob daatko. Ɗo bi ŋaar-
ak ko, nu gediraaɗo naa ɓaawe. ” 21 Hiyya,
gay riyor-ak yeeptu ɗo tatkuwiy ho ŋa osi-
ijig kaawinco-aku. Min tatkaw-ak doriig
kaawin-ak, ŋa dapiɲtu ho ŋa kaawiiji ɗo gay
riyoy-ak aman : “ Gaɗ koɗok ɗo werin kuuk
berel ho ɗo botilay ku geegirdi. Ɓaa kolig
pokirna, mersina, noolna ho iŋ kuuk ziŋkico
galcoɗo. ” 22 Jammiy sooɗa, gay riyoy-ak
yeeptu, ŋaa kaawiiji ɗo tatkuwiy aman : “
Gem kol tacco, nu ginit taat ki kaawiidu, kar
wer gay goy di ɗake. ” 23 Hiyya, mee gerdi-
ak kaawiiji aman : “ Ɓaa ɗo botilay ku yeero
ho gee kuuk kii ŋaame, wakilco ŋuu uɲje, paa
kat, gerir yaa miine iŋ gee. 24 Ka seener nu
kaawaako, min gee kuuk awalle nu koltu ho
pooc-aŋ, yoo waan sa aawaagɗo teendu. ” »

Maman gem yaa aaɗiɲ Iisa
(Matiye 10.37-38)

25 Yiriy rakki, Iisa ica botol ho gee dakin
aaɗaaga. Ŋa kolsitu ho ŋa kaawiico aman
: 26 « Ya waan kaak rakaan aaɗindu, illa
ŋaan elindu pak aginiyji, daaciy, kooginay,
siŋtay ho ziy ka meeŋji oki. Yampa, ŋa gi-
naaɗo tak-tak *maajiriɲcer. 27 Ya waan kaak
icaagɗo etoy ka taaɓiner a ŋaan aaɗindu,
ŋaar-ak gediraaɗo gine maajiriɲcer. 28 Ya
minninko rakki raka pine ger tatiko, illa ŋa
goya ja keɗer, ŋaa tale ya gurusji yaaji nece
ŋaa peyiɲ ger-aka. 29 Yampa, ya ŋa durcit
baay ho ŋa bal peyiŋji, gee okiɲco kuuk
biraw yaaji samtiye aman : 30 “ Huu, taloŋ
ja, gem-aŋ tees pine gero kar ŋa bal peyiŋji
! ” 31 Ya sultan rakki raka taasiɲe iŋ giji, illa
ŋa tala ja iŋ askirnay kuuk alip orok ya ŋaa
gedire taasiɲe sultan kaak gin orok seer alip
askirna ɗo aaroy. 32 Ya ŋa gediraaɗo gay,
ŋaaji ŋaame paliinna min ŋu misa sereki,
ŋuuji kaawe ɗo sultan-ak a ŋuu gine maman
garta yaa peye. » 33 Iisa gaayiitit pey ɗo
kaawoy aman : « Minninko rakki gediraaɗo
ŋaan aaɗindu ya ŋa bal rasiɲ malley okiŋji
kaak ŋa gintu. »

Maral kuuk cille
(Matiye 5.13, Maark 9.50)

34 Iisa kaawtu pey aman : « Ku iban
tam kadar maral, ŋuur gala. Kar ya ŋuur
kat cille gay, kuuco gaaye maa ŋuu aawe ?
Ha’a, ginno maanna. 35 Maral kuuk cille-
ak, ŋuur kuunayɗo diyarre ɗo kiɗar wala ɗo
morginar. Gee oraag ka suusi. Ya ku gin
ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko samaane, kuu cokiye.
»

15

Daŋil ta tamga ta rawte
(Matiye 18.12-14)

1 Yiriy rakki, min gay obe miirir iŋ gee ku
pey kuuk gin zunuubinna, dakina ɓaawiiji
ɗo Iisa a ŋuu cokiyiŋji. 2 Ɗo wer-ak,
*Pariziyenna iŋ agindaw ku gaanuundi
dapiɲtu ho ŋu kaawtu aman : « Gem-aŋ
jaawa iŋ gee kuuk gin zunuubinna ho ŋa
tiya iŋ ŋuura. » 3 Iisa gay deliico daŋla aman
: 4 « Cokiyoŋ, ya rakki minninko gin tamgi
miya ho ta rakki rawte, ŋaa gine maman ?
Ŋaa rasiɲ kuuk dakina ɗo kalaaner iŋ gemo
ho ŋa ɓaayiy bariyin ta rawte nam ŋaa gas-
inti. 5 Ya ŋa gasta, ŋaa aaciye ho ŋaa icin ɗo
gornay. 6 Ŋaa yeepe geero ho min ŋa ote, ŋaa
koliɲ roynay iŋ mutkiyiy ho ŋaaco kaawe
aman : “ Asoŋ, aaciyoŋ iŋ nunu asaan tam-
gar taat rawte-at, nu gasta. ” 7 Ka seener
nu kaawaako, ampaa kat, ya gem rakki gay
zunuubinnar ibinig niginji, *ɗubal ku Buŋɗi
yaa aaciye dakina. Aaciye ŋaar-ak pakgig
aaciye kaak ɗubal-ak yaa aaciye iŋ gee kuuk
orok parrika iŋ parrika kuuk pakira a ŋu
goy ko iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋɗi ho isgigɗo
iŋ jipte ka goyiɲco. »

Daŋil ta gurus ka rawte

8 Iisa gaayiitit ɗo kaawoy aman : « Ya
daatik rakki gin tammin orok ku gurusdi
ho rakki rawte, ta biyaaɗo lampa taa tale
samaane ho taa elne lapaɗ-lapaɗ adiy ka
gerti nam taa gasiŋji walla ? 9 Ya ta gasga,
ta koliɲ gaadinti iŋ mutkiyti ho taaco kaawe
aman : “ Asoŋ, aaciyoŋ iŋ nunu, asaan
tammar kaak rawte, nu gasga. ” 10 Ka
seener nu kaawaako, ɗubal ku Buŋɗi yaa

aaciye oki dakin pa, ya gay zunuubinnar rakki kat ibinig niginji. »

Danil ta koogin seera

11 Iisa kaawtu pey aman : « Gem rakki gin koogin seera. 12 Yiriy rakki, ronji ka kapak kaawiiji do tacco aman : " Baaba, baanu, min malle-an, berduut ko haginer. " Hiyya, tacco ooytu ho na deedíicog malley do koogi-nay seerco. 13 Gin menaw seer subba, ronji ka kapak-ak gidiyiig gamnay okinco ho na deettu in gurusji do darre ta serek. Anner-ak, na kanjit ko kanje in gurus nam wer kaak na gaasiiga. 14 Wiktin taat na gaasga, mey yaarik unjitu do darre-ata ho maan kaak naa tee sa ginno tak-tak. 15 Hiyya, na baawtu bariye riyo. Gem rakki min do darre-at iciiga, na naamiig gooye kinziirna do morginay. 16 Do wer-ak, na raka kin mi-ine adiy in keckil* kaak kinziirna eeymiy-ak di oki, waan bergijido. 17 Hiyya, na pakiriit kat duniin kee ho na kaawtu aman : " Way, nun-an kati, gay riyor ku tanni tiya maak-kawtira nam nu pica siro. Kat nun gay mata anne in meya ! 18 Nun naa yeepe in tanni ho naaji kaawe aman : Baaba, nu nig do unji ka Bundi ho do unjin. 19 Dakin talinduɗo pey ar ronji. Talin ko ar nu gay riyon di. " 20 Hiyya, na uctu, na deettu wer ka tacco. Min na asa misa serek di, tacco taliiga ho na taltu aminduwiy dakina. Na uctu in gaɗiy, na baawtu naaminji. Min nu naame, na baamiyiig tipic ho na giniiji cuuɗ. 21 Kar ronji kaawiiji aman : " Baaba, nu nig do unji ka Bundi ho do unjin. Dakin talinduɗo pey ar ronjin. " 22 Kar tacco gay kaawiico do gay riyoy aman : " Kun-anku, gaɗon koɗok. Iyonjit kesuun taat kaalne-ata ho isonjiita. Unjonji korkido ho isonji oki nugira. 23 Iyon ijilin kaak dub-dub-aka ho dapsiyonga. Gininte iidin yaarko ho aaciyinte ! 24 Gii iidiye-ak asaan ronɗu kaak ku taliy-an, ar na mate ho din gay na goy in odinay. Na rawte ho din gay, nu gasga. " Hiyya, nu teestu iidine.

25 « Wiktin taar-at, ronji ka aawo gay deet yeero. Do yeepinji, min na gaay ote geero, na dora gangin alaw. 26 Hiyya, na koltu gay riyor rakki ho na indiig aman : " Naar maa di kuuniy geero ? " 27 Gay riyor-ak telkiiji aman : " Naar sinjin kaak kapak-ak doo ase ho takko dapsiyig ijilin kaak dub-dub-aka, asaan na as in cewey. " 28 Min ronji ka aawo dortu pa-ak, na dapintu aale ho na pooctu unje geero. Kar tacco amiltu salinji a naa unje geero. 29 Naar gay telkiiji do tacco aman : " Cokay baaba ! Gin elgin dakina nu gina riy locin di ho yiriy rakki nu bal pooce kaawon. Kar lotu gay, yoo ron awkor oki, ki baldu bere naa iidiye in roynar. 30 Kar gay, wiktin ta ronjin kaak kanje in malleɲ in azbinna as gay, ki dapsiyjiig ijilin kaak dub-dub-aka. " » 31 Tacco gay telkiiji aman : « Gem kol ronji, kin goy doo in nunu ho gamin kunto, okinco, nuur kunjin di. 32 Kar gay, ya tab-ak, ginte iidiye ho ginte aaciye, asaan sinjin kaak ki taliy-an, ar na mate, ho din gay, na goy in odinay. Na rawte ho din gay, nu gasga ! »

16

Danil ta gay riyor kaak neenduwo

1 Yiriy rakki, Iisa deliico pey danla do maa-jirnay aman : « Gem rakki gay gamnar, na gin gay riyor rakki na beriijig gamnay do pisinji. Kar gee daarin astu nu osiiji do tatkaw-ak aman : " Yaman gay riyon-an nigaag gamnan. " 2 Tatkuwiy-ak koliiga ho na kaawiiji aman : " Nu dor gee kaawa jookumo do bi kanjin. Osor ja gurus kaak ki gastu, asaan min yiriyta-an ki goyaado pey tak-tak kaaco ka gamnar. " 3 Kar gay riyor-ak osiig adiy aman : " Tatkuwir imilaan min do riyor. Gawin sa, nu ka gawnarro ho naa oce sa, sokan diyaanu. Kar nun-an, naa gine zir maman ga ? 4 Wayya ! Nun iban maan kaak naa gine. Ansi-ak, ya na imilin min do riyor oki, gee goy di kuuk yaan obindu tara ! " 5 Kar na koliig nuur okinco kuuk ic daan ta tatkuwiy a nuu ase rakki rakki. Naar kaak asji awalle-ak, na kaawiiji aman : " Daanan minaw taat kiiji kappiye do tatkuwir ? " 6 Naar gay telkiiji aman : " Nun, naaji kappiye yogingan miya ku sewindi. " Kar gay riyor-ak telkiiji aman : " Aan katkidjin ta daani, goy keder kodok ho siir yogingan orok beey di. " 7 Kar na kaawtu pey do ka pey aman : " Kin gay tanjin minaw ? " Naar gay telkiiji aman : " Nun, naaji kappiye suwaalin miya ku *gemer. " Gay riyor-ak kaawiiji aman : " Aan katkidjin ta daani, goy keder kodok ho siir suwaalin orok porpod di. " 8 Hiyya, tatkuwiy oziliig gay riyoy kaak jookumo asaan na ginit riyoy in neendaw. Ka seener, gee ku do duniiner-an, neenduwco taat benannico pakgit ta nuur kuuk goy do portikaw ta Bundi. »

9 Iisa gaaytu pey aman : « Ka seener nu kaawaako, obguwon roynaw in gurus kaak jagaag gee ku duniiner. Paa kat, wiktin taat gurus-ak gaase, Bun yaako obinko do geriy kuu goye doo. 10 Naar kaak gaara ziy a nuu amniyinji in gamin kuuk soodа, kuuk dakina oki, naaco gedire. Kar naar kaak nigaag gamin kuuk soodak gay, kuuk dakina oki, naa niginco. 11 Ya gamin ku duniiner kat ku balco gedire-ak, waa yaako amniye gamin kuuk tab ? 12 Ya ku tiya gamin ku geemir, ku maaniikon gay, waa yaako berinco.

13 « Ginno gay riyor kaak yaa gine riy do agindaw seera. Ya na gina pa, ka rakki, naa

* **15:16** 'keckile' : Werin daarin, nu kaawa a 'goddo'.

eliŋji, ho ka rakki gay, ŋaa poociŋji. Kar pey, ka rakki, ŋaa ice kaawoy, ho ka rakki gay, ŋa icaatɗo. Ku gediraaɗo abdiye Buŋ ho kuu abdiye pey gurus. »

Iisa kaawa ɗo bi ka gaanuun iŋ Meennaw (Matiye 11.12-13, 5.31-32, Maark 10.11-12)

14 Ɗo wer-ak, *Pariziyenna kuuk goy cokiya kaawin ku Iisa-ak samtiyaaji asaan ŋu el gurus dakina. 15 Kar Iisa kaawiico aman : « Kuŋ Pariziyenna, ku el gaare ziŋkiko ɗo uŋco ka geemir a ku gee selleŋ. Kar Buŋ gay ibingit ta aditko. Asaan maan kaak gee taliig taɓ-ak, Buŋ gay yilaaga.

16 « Taat *gaanuun ka Muusa kaawtu iŋ taat nabiinna gaartu, taŋco di tee kee nam wiktin taat Yaaya-Batist astu. Min ŋa ase, ŋu gaariit ko Kabarre ta Gala ta *Meennaw ta Buŋɗi ho ay gem di oosa kaay a ŋaa uŋje. 17 Ku tala maman ? Samaane iŋ kiɗa, ŋuu sawle meleŋ di walla ? Ha'a, meleŋɗo. Kar nun gay kaawaako, taar-at oki meleŋ min wer rakki kaak ŋu siirtu ɗo gaanuundi yaa amile.

18 « Gem kaak totirit daaciy ho ŋa obtu ta pey, ŋaar-ak kokina karan di. Kar gem kaak ob daatik taat mitti totirta, taar-at oki daaciyɗo. »

Daŋil ta gay gamnar iŋ Lazaar

19 Iisa deltu daŋla aman : « Gin gem rakki gay gamnar. Ŋa isa kesuun taat samaane, dindiko ho kaalne, ho kun kawta ŋa gina iidine, ŋa tiya gala. 20 Gin oki pokiriŋce rakki siŋji Lazaar. Ŋa weya ɗo botol ta geero ta gay gamnar-aka. Ziŋkay okiŋco mutay di. 21 Ya gay gamnar-ak tiyaw, ŋa raka kin tee kaak gaama keɗer-ak di, oki ŋa gasɗo. Illa kaŋ kat asa meraag mutiyji. 22 Yiriy rakki, pokiriŋce-ak mattu ho *ɗubal ku Buŋɗi iyiig ɗo wer kaak Ibraayim goyiyo. Kar gay gamnar oki mattu ho ŋu tiisiiga. 23 Gay gamnar-ak taaɓiya dakina ba oole. Ŋa jaaltu kaay ho ŋa taliig min serek Ibraayim iŋ Lazaar kaak goy ɗo serpey. 24 Hiyya, ŋa teestu koole aman : " Kuk, gem kol tacco Ibraayim, tal aminduwir. Kaawiy ɗo Lazaar ŋaa coopiŋ kormoy ɗo amiydi, ŋaadu corre ɗo bir, gaaya yaa boosen ɗako. Yampa, ak-an patiy kaar. " 25 Kar Ibraayim kaawiiji aman : " Gem kol roŋji, pakar ɗo goyiŋji ka awalle. Ki gas galal ho Lazaar gay taaɓiye. Diŋ anne-aŋ, Lazaar gas galal, ŋa jammiy kate ho kiŋ gay taaɓiyaw. 26 Ta taar-anno di, gin oki bee baata ɗatikte. Ansii kat, ya gee kuuk uc min anne raka ɓaa ɗo werko wala kuuk min ɗo werko ho rakaani ase-ak, ŋu gediraaɗo ŋuu aaliŋ bee-aka. " 27 Hiyya, gay gamnar-ak kaawtu aman : " Baaŋ ja, ŋaamig Lazaar ɗo ger ka tanni. 28 Nu gin kur siŋtar beey, ŋa ɓaa miniŋco paa ŋuur oki yaa ase ɗo wer kaak nun taaɓiyiy-aŋka. " 29 Ibraayim telkiiji aman : " Siŋtaŋ, ŋuur gin ko gaanuun kaak Muusa siirtu ho iŋ taat nabiinna gaartu. Illa ŋuu ice kaawco ! " 30 Gay gamnar-ak kaawiiji aman : " Gem kol tacco Ibraayim, taar-an sooɗco. Illa ya waan kaak min ba oole ɓaawco ja kat, ŋuu ibiniŋ niginco. " 31 Ibraayim gay kaawiiji aman : " Ya ŋu pooc iciŋ gaanuun kaak Muusa siirtu ho iŋ kaawin kuuk nabiinna gaartu-ak, ya waan kaak nooy min ɗo muuti kaawco oki, ŋu icaaɗo kaawoy. " »

17

Taayiik ta Iisa ɗo bi ka saamiyindi (Matiye 18.6-7,21-22, Maark 9.42)

1 Iisa kaawiico ɗo maajirnay aman : « Gamin goy di kuuk iya gee ɗo zunuubinnar. Kar ŋaar kaak uŋjaag eeŋji ɗo zunuubinnar gay, ɗo gaayay. 2 Gem ŋaar-ak, ŋuuji ɗuune tolo ɗo gaayay ho ŋuu acciŋ ɗo barrer, guna min ŋaa uŋje rakki min eeŋji kuuk imaanco sooɗa ɗo zunuubinnar. 3 Yaman goyoŋ goɗom !

« Ya siŋjiŋ kat nigjiŋ, leesiy. Kar ya ŋa ibinig niginji-ak, saamiyiy. 4 Ya yiriy rakki di ŋa nigjiŋ dees peesira ho ŋa asji dees peesira a kiiji saamiye, ŋaar-ak saamiyiy. »

Imaan taat kapak gin gudurre

5 Min ŋaar-ak, paliinna kaawiiji ɗo Iisa aman : « Gem kol Rabbinni, gaayninta imaanni. » 6 Kar *Rabbin Iisa telkiico aman : « Nu kaawaako, ya ku gin imaan kapak ar roŋ ku mutaard, nec kuuji kaawe ɗo et-aŋ aman : " Jaŋku ɗo barrer. " Ek di ŋaa jaŋke. »

Gay riyor kaak ginit riyoy

7 Iisa kaawtu pey aman : « Ya rakki minninko gin gay riyor kaak gawnaaji wala kaak gooyaaji, ya ŋa asa curtaŋ min yeer di, kiiji kaaweŋ ko a ŋaa tee walla ? 8 Ha'a, kaawaajiɗo. Kiiji kaawe aman : " Sorig gamnaŋ ho is ku pey, ginor maan naa tee. Kar wiktin taat nu tee aay ja, kat kiŋ asiy tee ba aaro. " 9 Gem-ak yaa oziliŋ gay riyoy asaan ŋa ginit riy okintit taat ŋa gaariiji walla ? Ha'a, ozilaagɗo. 10 Ansi-ak kuŋko oki, ya ku ginit riy okintit taat Buŋ gaariiko, kaawo aman : " Nin gay riyor kuuk maala, ni ginit riyni taat ŋu gaarintin di. " »

Iisa iŋ gee orok kuuk ɗukum burɗum

11 Wiktin taat Iisa ɓaayiy Zeruzaleem, ŋa aaliig guŋgar ku kiɗ ka Samari iŋ ka Galile. 12 Min ŋa gaay uŋje ɗo helliner, gee orok kuuk ɗukum burɗum ɓaawtu ŋaamiŋji. Min ŋu ŋaamtu, ŋu peytu serek 13 ho ŋu teestu koole aman : « Hey, gem kol tacco Iisa, tal aminduwni ! » 14 Min Iisa taliigu, ŋa kaawiico aman : « Ɓaaŋ gaaroŋ ziŋkiko ɗo gay satkiner. » Hiyya, min ŋu ɓaa misan di, ŋu caltu ko. 15 Min ŋu tal ziŋkico cale, rakki

minninco yeeptu ɗo Iisa ho ɗo yeepiŋji-ak ŋa oziliy Buŋ iŋ gaay toŋgo aman : « Darjin ɗo Buŋdi ! Darjin ɗo Buŋdi ! » 16 Kar min ŋa ottu ɗo wer ka Iisa, ŋa dersitu ɗo uŋji nam ŋa noodɨg uŋji keɗer ho ŋa oziliiga. Gem-ak min kiɗ ka Samari. 17 Hiyya, Iisa kaawtu aman : « Gee kuuk orok-ak okiŋco bal cale walla ? Kar kuuk parrik gay moo ? 18 Taloŋ kate, min okiŋco kuuk cale-aŋ, illa ŋa marte-aŋ di kaak yeep ozile Buŋ. » 19 Kar Iisa kaawiiji ɗo gem-ak aman : « Ucu, ɓaa kate. Imaanjiŋ kat jiliŋciŋ. »

Ase ka Meennaw ta Buŋdi
(Matiye 24.23-28,37-41)

20 Min ŋaar-ak, *Pariziyenna indiig Iisa aman : « *Meennaw ta Buŋdi yaa ase kimin ? » Ŋaar gay telkiico aman : « Meennaw ta Buŋdi, taar asaaɗo ar maan kaak gee taliyo. 21 Gee kaawaaɗo aman : “ Taloŋ, ta anta ” wal “ Taar ko antare, ” asaan, ka seener, Meennaw ta Buŋdi, taar goy ko ɗatikko. »

22 Kar Iisa kaawiico ɗo maajirnay aman : « Wiktin yaa ase taat ku rakaan talin nun *Roŋ gemor ho ku talaanno, yoo yiriy rakki di oki. 23 Gee yaako kaawe aman : “ Taloŋ ŋaar ko aŋka ” wal “ Ŋaar ko aŋkare. ” Dakoŋ ɓaanno ho dakoŋ aaɗiŋcoɗo. 24 Ka seener gay, nun Roŋ gemor, naa ase ar buŋ kaak irŋaw cippit min baay yoo gale ka pati. 25 Kar gay, illa nun Roŋ gemor, naa taaɓiyeŋ ja dakina ho gee ku diŋka yaan poocindu. 26 Yiriy taat nun Roŋ gemor, naa yeepe-ak, taa kuuniye ar maan kaak asco ɗo geemir wiktin ta nabi Nowe. 27 Wiktin taar-at, gee tiyaw, ŋu siyaw ho ŋu oba daaɗī nam yiriy taat Nowe uŋjitu ɗo markab kaak tatiko. Hiyya, amay kuuk dakina paaytu ho kuuk ɓoka ɓoke teeyiig gee okiŋco. 28 Ampaa di oki, ɗo wiktin ta gem kaak ŋu koliy Loot : gee tiyaw ho siyaw, ŋu gidiya gamna ho ŋu imila gaminco ku gidiyir. Ŋu taata atay ho ŋu pina geray. 29 Kar gay, yiriy taat Loot amiltu min ɗo geeger ka Sodom*, Buŋ ŋokiico ak ta baruukiner, ho okiŋco, ŋa idiigu dakap. 30 Ampaa ko, wiktin taat nun Roŋ gemor, naa ase oki, taa kuuniye pa.

31 « Yiriy taar-at, gem kaak jammiya kara gediraaɗo uŋje atta ŋaa soke gamnay. Ansii di oki, kaak ɗeet ɗo morgoy sa yeepaaɗo geero. 32 Moyoŋ ɗo taat astit ɗo daaciy ta Loot.† 33 Gem kaak gooya ziy asa rawtinji ho kaak rawtaag ziy asa jiliŋji. 34 Nu kaawaako, ɗo aando taar-ata, ya gee seer weya ka daŋlil, ka rakki ŋuu iciŋji ho ka rakki ŋuu rasiŋji. 35 Ya daaɗ seer eygaw, ta rakki ŋuu icinti ho ta rakki ŋuu rasinti. [36 Ya gee seer ɓaa ɗo morgor, ka rakki ŋuu iciŋji ho ka rakki gay ŋuu rasiŋji. »]‡ 37 Kar maajirnay ku Iisa indiig aman : « Gem kol Rabbinni, maanna-aŋ yaa kuuniye momo ? » Ŋaar gay telkiico aman : « Ɗo wer kaak maan mattu-ak di, damaarlin paayiyo. »

18

Gay seriiner iŋ murgila

1 Min ŋaar-ak, Iisa deliico pey daŋla ɗo maajirnay a ŋuu salkiyguwe doo, ŋuu rasenno tak-tak. 2 Ŋa kaawiico aman : « Gin gem pa gay ɗukume seriiner ɗo geeger rakki. Ŋa karmayɗo Buŋ ho ŋa indaɗo*. 3 Ɗo geeger-ak, gin oki murgil rakki. Ta ɓaggiyji ɗo ka seriiner-aka. Ta sakkiyiiji aman : “ Gem kol tatkaw, baaŋu, talit kaawni iŋ adiner-aŋka. ” 4 Dees dakina zer ŋa poocaadi, kar min ŋaar-ak, ŋa osiig adiy aman : “ Ka seener, nu karmayɗo Buŋ ho nu indaɗo. 5 Iŋ taar-an oki, naati talin kaawti paa di. Yampa, daatko-an toɗɗu wero. Ya nu talit kaawti, taan rasindu, naa gase kaar. ” » 6 *Rabbin Iisa gaayiitit ɗo kaawoy aman : « Taloŋ ja gay ɗukume seriiner kaak ɓagɗo botol-aŋka ! Diŋ sa ŋa talit kaaw ta murgil-anta. 7 Kar ya ŋuur kuuk Buŋ doɓtu alaaji yiriyo ho aando, maa di ŋa ɗukumiicoɗo seriine. Wala ŋaa taaye talin kaawco ? Ha’a, taayaaɗo. 8 Ka seener nu kaawaako, koɗok di Buŋ yaaco ɗukume seriin iŋ botilti. Kar maan rakki goya, wiktin ta nun *Roŋ gemor naa yeepe, naa gase gee kuuk gin imaan walla ? »

Daŋil ta Pariziyeŋcer iŋ ta gay obe miirir

9 Iisa deltu daŋla rakki ɗo gee kuuk tala ziŋkico a ŋu goy iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋdi ho ŋu talaag eeŋco ar maan ka maala. Ŋa kaawiico aman : 10 « Yiriy rakki, gee seer unje salaane ɗo *ger ka Buŋdi. Ka rakki Pariziyeŋce, ka rakki gay, gay obe miirir. 11 Pariziyeŋce-ak teestu salkiye ɗo adiy iŋ ka peyiŋji aman : “ Buŋdu, nu delaajiŋ barkine asaan nun arro gee kuuk kokinay, kuuk jookumo ho kuuk kokina miday wal daaɗ kara. Naaŋ ozile asaan nun arro gay obe miirir-aŋka. 12 Ɗo suugin rakki, nu ica sayamne menaw seera ho nu bera za-kaane min gamnar okiŋco kuuk nu gasiyo. ” 13 Kar gay obe miirir-ak gay, peytu aaro ho ŋa oniig kaay. Ŋa rakaaɗo kocile tak-tak ka samaaner. Ŋa obiig goŋgumoy ho ŋa lokliktu aman : “ Buŋdu, tal aminduwir, nun gay zunuubinnar. ” » 14 Iisa gaayi-itit pey ɗo kaawoy aman : « Ka seener nu kaawaako, ɗo wiktin taat gay obe miirir-ak

* **17:29** ‘geeger ka Sodom’ : Gee ku geeger-ak goy ɗo wiktin ta Ibraayim. Buŋ idiig geegirco asaan goyiŋco jookum aale (Zeneez 19.24-28). † **17:32** ‘daaciy ta Loot’ : Daaciy ta Loot raɓiltu marlo asaan Buŋ kaawtit a ta kolsaaɗo ho taar gay kolse (Zeneez 19.26). ‡ **17:36** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek. * **18:2** ‘indaɗo’ : Werin daariŋ, ŋu kaawa a ‘inadɗo’ wala a ‘jaalayɗo’.

yeeptu geero, Buŋ talga a ŋa goy iŋ botol ɗo uŋji. Kar Pariziyeɲce gay, ŋa poocga. Asaan ŋaar kaak jaala ziy, Buŋ yaa oniŋji ho ŋaar kaak ona ziy gay, Buŋ yaa jaaliŋji. »

Iisa iŋ koogina
(Matiye 19.13-15, Maark 10.13-16)

15 Ɗo wiktin taar-at, gee daariɲ iyiig koogінco ku ɲaaɗa ɗo Iisa a ŋaaco lee pise, ŋaa barkiyiɲco. Min maajirna taliigu, ŋu leesiico ɗo gee-aku. 16 Kar Iisa gay koliig koogin-aku ho ŋa kaawtu ɗo maajirnay aman : « Rasoŋ koogin-aŋ yaadu ase. Dakoɲco toɗenno, asaan *Meennaw ta Buŋdi taar ɗo gee kuuk ar koogin-aŋku. 17 Ka seener nu kaawaako, ya waan kaak bal ooyin Meennaw ta Buŋdi ar mico, ŋa uŋjaaɗo tak-tak. »

Iisa iŋ gay gamnar
(Matiye 19.16-30, Maark 10.17-31)

18 Ɗo wer-ak, tatkaw ka *Yuudinnar rakki indiig Iisa aman : « Gem kol tacco, kiŋ kaak selleɲ, naa gine maman naa gase goye ka gaasɗo ? » 19 Iisa gay telkiiji aman : « Maa di ki koliin a nu selleɲ ? Ginno gem kaak selleɲ ɗo kiɗar, illa Buŋ keeji di. 20 Kiŋ ibingig *gaanuun kaak Buŋ bertu ɗo geemir : “ Kuŋ miday, dakoŋ kokinenno daaɗ kara ho kuŋ daaɗ oki, dakoŋ kokinenno miday kara, okiŋko, dakoŋ deenno gee, dakoŋ kokinenno gamna, dakoŋ raadenno iŋ siŋ ku gemor, beroŋ horoomin ɗo aginiyko. ” » 21 Gem-ak telkiiji aman : « Nu karmiyiig gaanuun-aŋ okiŋji min nu kapak di. » 22 Min Iisa dortu pa-ak, ŋa kaawiiji aman : « Ɗakjiŋ pey maan rakki : ɓaa gidiyig gamnaɲ okiɲco ho ɗeeɗig gurus-ak ɗo pokirnar. Paa kat, kii leeɲ malleɲ ɗo uŋji ka Buŋdi. Kar asu, aaɗnu. »

23 Min gem-ak doriit kaaw-at, ŋa yiimiit wijeeney asaan ŋa gay gamnar. 24 Min Iisa taltu kadar gem-ak yiimit wijeeney-at, ŋa kaawtu aman : « Uɲje ka ɗo Meennaw ta Buŋdi, ŋaar raɗa ɗo gay gamnar ! 25 Ka seener, lokumo gediraaɗo taa bire min ɗo bee ka ripirrer. Kar ɗo gay gamnar gay, uɲje ɗo Meennaw ta Buŋdi yaaji gine pey raɗ paka. » 26 Gee kuuk cokiyaaga-ak kaawtu aman : « Di ampa-aŋ gay, waa yaa gase jile ? » 27 Iisa gay telkiico aman : « Maan kaak patiya kayco ku geemir, ɗo Buŋdi gay, ŋa meleɲ di. » 28 Hiyya, Piyer kaawiiji ɗo Iisa aman : « Kar nin kuuk rasig gaminni ho ni aaɗiɲciŋ-aŋ gay ? » 29 Kar Iisa kaawiico aman : « Ka seener nu kaawaako, ya gem kaak rasig geriy, daaciy, siŋtay, aginiyji, kooginay ɗo saan ta *Meennaw ta Buŋdi-ak, 30 ɗo goye ka diŋka, ŋaa gase dakin paka, ho ɗo wiktin taat yaa ase neginda gay, ŋaa gase goye ka gaasɗo. »

Kaaw ta Iisa ɗo bi ka muutuy iŋ nooyiŋji
(Matiye 20.17-19, Maark 10.32-34)

31 Min ŋaar-ak, Iisa koliig paliinna kuuk orok iŋ seer keeco ho ŋa kaawiico aman : « Cokiyoŋ, diŋ gi coona Zeruzaleem. Anner kat, gamin okiɲco kuuk nabiinna siirtu ɗo saan ta nun *Roŋ gemor-ak yaa ase uudinco. 32 Ŋuun berin ɗo pise ka gee kuuk Yuudinnaɗo, ŋuun warindu, ŋuudu samtiye ho ŋuudu pice ulɲa. 33 Ŋuun koocindu iŋ korɗiŋgo ho ŋuun deendu. Kar yiriy ta subbiŋkar gay, naa nooye. » 34 Kar paliinnay gay ibanno tak-tak maan kaak Iisa rakiy kaawe asaan ŋu cigilcot baat ta seener.

Coole ka noolol
(Matiye 20.29-34, Maark 10.46-52)

35 Wiktin taat kuɲ Iisa gaay ote ɗo geeger ka Zeriiko, gin nool kaak goy oce ɗo bit ka botildi. 36 Min ŋa doriig gee kuuk dakina biraw-ak, ŋa inditu maan kaak kuuniye. 37 Ŋu telkiiji aman : « Ŋa Iisa kaak min geeger ka Nazareet kat biraw. » 38 Hiyya, ŋa teestu koole aman : « Iisa *Roŋ ka Dawuud, tal aminduwir ! » 39 Gee kuuk ogir-ak, awɲiiji aman : « Ha’, bugam ! » Kar ŋaar gay, gaayay jaala jaalen di aman : « Iisa, Roŋ ka Dawuud, tal aminduwir ! » 40 Iisa peytu ho ŋa kaawiico a ŋuuji iyiŋji. Min ŋu iyiijiga, Iisa indiig aman : 41 « Ki raka naaɲ gine maa ? » Nool-ak telkiiji aman : « Gem kol Rabbiney, nu raka kin odinar yaa pile-aŋ di. » 42 Iisa gay telkiiji aman : « Odinaɲ, ŋu piloŋ. Imaanjiŋ kat cooliɲciŋ. » 43 Ta bite-aŋ di, odinay piltu. Min ŋaar-ak, ŋa aaɗiig Iisa ho ŋa oziliy Buŋ, ho gee okiɲco kuuk taliig maanna-ak, ŋuur oki oziliig Buŋ.

19

Iisa iŋ Zaase

1 Kuɲ Iisa uŋjitu ɗo geeger ka Zeriiko, kar ŋu bira iŋ uŋco. 2 Ɗo geeger-ak, gin gem rakki paa siŋji Zaase. Ŋa tatkaw ka gay obe miiri ho ŋa gay gamnar. 3 Ŋa bariya botol taat ŋaa taliɲ a Iisa kar waa. Kar gay, ŋa talgigɗo asaan ŋa geeram ho gee ginji dakina. 4 Hiyya, ŋa gaɗtu uŋda, ŋa coktu ka et kaak ŋu koliy sikomoor. Paa kat, ŋaa taliɲ Iisa ya ŋa biraw. 5 Min Iisa ottu ɗo wer-aka, ŋa jaaltu kaay ho ŋa koliig aman : « Zaase, paay koɗok. Yiriyta-aŋ illa nu ɓaa paaye gerko. » 6 Koɗok di, Zaase paaytu ho ŋa ŋaamiig Iisa iŋ galal. 7 Min gee okiɲco taltu pa-ak, ŋu teestu gujumjume aman : « Ha’, taloŋ gem-aŋ ɓaa paaye ɗo wer ka gay zunuubinnar-aŋka ! » 8 Min ŋaar-ak, Zaase peytu ɗo uŋji ka *Rabbin Iisa ho ŋa kaawiiji aman : « Gem kol Rabbiney, nun naa berin serip ta mallel ɗo pokirnar ho ya nu ic gurus ɗo gemor iŋ gaayo, naaji yeepiɲ dees poodî. » 9 Hiyya, Iisa kaawiiji aman : « Yiriyta-aŋ Buŋ as jiliɲ gee ku ger-aŋka, asaan Zaase oki

min roŋ ku Ibraayim. 10 Ka seener gay, nun
*Roŋ gemor as bariye gee kuuk rawte, naa
jiliɲco. »

Daŋil ta sultan iŋ gay riyor
(Matiye 25.14-30)

11 Iisa gaayiitit pey ɗo daŋlay ɗo gee kuuk
cokiyaaga, asaan ŋaar gaay ko ote Zeruza-
leem ho gee pakira kadar *Meennaw ta
Buŋdi taar asa ko. 12 Daŋlay-at aman : « Gin
gem rakki baaco tiya meennaw. Ŋa raka
ɓaa marti serek a ŋuu darjiyiŋji sultan ɗo
darrey, kar kat ŋaa yeepe.* 13 Paa ko, ŋa
koltu min gay riyoy gee orok. Ŋa ɗeeɗiico
tammin orok kuuk ŋu koliy 'miin'† ho ŋa
kaawiico aman : « Ginoŋ iŋ ŋaar riyo nam
yiriy taat naa yeepe. » 14 Kar gee ku darrey
gay elgigɗo. Paa ko, ŋu ɲaamtu gee ɗo aaroy,
ŋuuji kaawe ɗo sultan kaak tatko aman : «
Gem-aŋ ni rakaagɗo kiini darjiyiŋ sultan. »
15 Iŋ taar-ata oki, ŋu darjiyiiga ho ŋa yeeptu
ɗo darrey. Min ŋa yeepe, ŋa koliig gay riyoy
kuuk ŋa berco gurus-aku, ŋa raka tale maan
kaak ŋu gastu min kuwa.

16 « Kaak awalle ɓaawtu ho ŋa kaawtu
aman : « Gem kol tacco, gurusji-aŋ iy pey
eeɲji orok min kuwa. » 17 Sultan-ak oziliig
aman : « Seese, kiŋke-aŋ gay riyor kaak
samaane. Ɗo gamin kuuk sooɗ-aŋ sa, ki
gaar ziɲ kadar naaɲ amniye. Ŋaar-ak, naaɲ
diye tatkaw, kii goye kaaco ɗo geegirnay
kuuk orok. »

18 « Ka seeriŋkar ɓaawtu ho ŋa kaawtu
aman : « Gem kol tacco, gurusji-aŋ iy pey
eeɲji beey min kuwa. » 19 Sultan gay oziliig
aman : « Seese, kiŋke-aŋ oki, naaɲ diye
tatkaw, kii goye kaaco ɗo geegirnay kuuk
beey. »

20 « Kar gay riyor ka pey astu ho ŋa kaawtu
aman : « Gem kol tacco, aŋ gurusji. Nu
ɗuuniig iŋ ɲaŋguuna ho nu dummiyjiŋga.
21 Nu ginaajiŋ kolaw asaan kiŋ gem toŋgo.
Ki soka gamin kuuk ki bal suuɗe tiŋgoŋ‡ ho
ki seɗa gamin kuuk ki bal luwiɲco. »

22 « Sultan-ak kaawiiji aman : « Taloŋ ja
gay riyor kaak napkiyaaɗo-aŋka ! Naaɲ obe
iŋ kaaw taat amil min ɗo biɲ. Ki iban kadar
nun gem toŋgo. Nu soka gamin kuuk nu bal
suuɗe tiŋgor ho nu seɗa gamin kuuk nu bal
luwiɲco. 23 Ya ki iban pa-ak, maa di ki dum-
miygigɗo gurusdu wer ka dummaayner ?
Ansii kat, ya nu yeepe naa gasiɲ gurusdu
wee. » 24 Kar ŋa kaawiico ɗo ŋuur kuuk goy
eɗe-ak aman : « Icoŋ tamma-ak minniney
ho beroɲjiig ɗo ŋaar kaak gin orok-aka. »
25 Kar ŋuur gay kaawiiji aman : « Gem kol
tacco, ŋaar gin ko tammin orok ! » 26 Sultan-
ak telkiico aman : « Cokiyoŋ, naako kaawe,
waan kaak gine, Buŋ yaaji gaaye min kuwa.
Kar ŋaar kaak bal gineŋ gay, ka sooɗ kaak ŋa
gintu oki, Buŋ yaaji imiliŋji. 27 Kar adiner
kuuk rakaaɗo a naa gine sultinco-ak gay
iyonduug anne ho daaŋgu uŋtu. » »

28 Min Iisa gaastu iŋ kaawoy, ŋa ogiriico,
ŋu ictu botol taat coona Zeruzaleem.

Uŋje ka Iisa Zeruzaleem ar Sultan
(Matiye 21.1-11, Maark 11.1-11, Yaaya
12.12-19)

29 Wiktin taat Iisa gaay ote ɗo hellinnan
kuuk ŋu koliy Betpaze iŋ Betani, moota iŋ
koot ka Olibiyennar, ŋa tabirtu maajirnay
seera. 30 Ŋa kaawiico aman : « Ɓaaŋ ɗo
hellin ta uŋda antare. Ya ku ote, kuu gase
roŋ ɗurkilal ɗuune. Yiriy rakki, waan bal
ɲepiŋji. Ipiroŋga ho iyoŋduuga. 31 Kar ya
waan indaako aman : « Maa di ku ipirig roŋ
ɗurkil-aŋka ? » Telkoŋji aman : « *Rabbin
kat rakaaga. » »

32 Maajirnay ɓaawtu ho ŋu gasiig gamin-
ak uudin taat Iisa kaawiico. 33 Wiktin taat
ŋu ipiriiga, maaniico ku ɗurkil-ak indiigu
aman : « Maa di ku ipirig roŋ ɗurkilal-
aŋka ? » 34 Ŋuur gay telkiico aman : «
Rabbin kat rakaaga. » 35 Hiyya, ŋu iyiijig
ɗo Iisa. Kar iŋ kesuunco ŋu siddiyiiga ho
ŋu ɲepiig Iisa. 36 Wiktin taat Iisa ɓaawiy-
ak, gee ɗeeraaji kesuunco§ uŋci. 37 Min ŋa
paayiy min ɗo koot ka Olibiyennar ho ŋa
gaay ko ote Zeruzaleem, maajirnay okiɲco
iŋ dakinuwco-at alco gala. Ŋu teestu ozile
Buŋ iŋ gaay toŋgo ɗo gamin okiɲco kuuk
ajbay ŋu taltu. 38 Do oziliɲco-ak, ŋu kaawiy
aman : « Rabbin Buŋ yaa barkiyiŋ sultan
kaak as iŋ siŋ kuɲji ! Aapiye kuwa ka
samaaner ho *darjin ɗo Buŋdi ɗo wer-aka !
»

39 Min gee-aku, gin *Pariziyenna daariɲ
kaawiiji ɗo Iisa aman : « Gem kol tacco,
awiɲco ɗo maajirnaɲ a ŋuu bugume. »
40 Iisa gay telkiico aman : « Nu kaawaako,
ya ŋuur kat bugume, dambay gay yaa kooleŋ
kate. »

Iisa iŋ gee ku Zeruzaleem

41 Wiktin taat Iisa gaay ko ote ɗo geeger
ka Zeruzaleem ho ŋa talaag ko, ŋa altu
ɗo saan ta geeɲji 42 aman : « Wayyayo,
gee ku Zeruzaleem ! Yiriyta-aŋ ku bal ib-
ine maman aapiy yaa ase ! Kar diŋ gay,
aapiy taar-at cigilko, ku gediraaɗo gasinti.
43 Wiktin yaa ase taat adinko yaa pine dur-
durre, ŋuuko leyiŋko ɗatko nam ku gedi-
raaɗo amile ho ŋuuko taasiɲiŋko. 44 Ŋuuko

* **19:12** Ɗo aadin ta gee ku Room, ŋa sultan ka tatik kat darjiya sultinnay ɗo kiɗinco. † **19:13** 'miin' : Miin rakki, ŋa gurus kaak gem gasiy ɗo mena miya ku riyor. ‡ **19:21** 'tiŋgoŋ' : Werin daariɲ, ŋu kaawa a 'wer erindiɲ'. § **19:36** 'ɗeraaji kesuunco' : Awalle ɗo darre ta Israyeel, ya gem kaak siŋji alaw kat biraw, gee ɗeeraaji kesuunco wala zimilla ɗo botildi. Ŋaar-ak gaara kadar gem-ak, ŋu talaag ar sultan.

idiŋko dakap, kuŋko iŋ geegirko, yoo dambi rakki sa goyaaɗo ɗo giji, asaan ku bal ibinin wiktin taat Buŋ astu a ŋaako mogiŋko*. »

Atke ka gee kuuk suugiya ɗo ger ka Buŋdi
(Matiye 21.12-17, Maark 11.15-19, Yaaya 2.13-22)

45 Min ŋaar-ak, Iisa uŋjitu ɗo *ger ka Buŋdi ho ŋa teestu atkiŋ gee kuuk suugiya attaaku. 46 Ŋa ɗiyiico aman : « Kitamne kaaw aman : “ Gerir, ŋaar gin ger ka salaaner. ”† Kar kuŋ gay ginig ger ka kokiniydi. »

47 Min ŋa atkiigu, kun kawta, Iisa ɓildiig gee ɗo ger ka Buŋdi. Kar gay, aginay ku darrer, agindaw ku gay satkiner iŋ ku gaanuundi bariya botol taat ŋuu deeŋji. 48 Kar ŋu ibanno maman ŋuu obiŋji asaan gee okiŋco cokiyaaga ho ŋu tala ko ŋaar di.

20

Izinne ta Iisa asa min momo ?
(Matiye 21.23-27, Maark 11.27-33)

1 Yiriy rakki, wiktin taat Iisa ɓildiy gee ɗo *ger ka Buŋdi ho ŋa gaariico Kabarre ta Gala, agindaw daariŋ ɓaawiiji, ŋuur agindaw ku gay satkiner iŋ ku gaanuundi, iŋ aginay ku darrer oki. 2 Ŋu indiig aman : « Kaawni ja, waa berjiŋ botol taat ki giniy gamin-aŋku ? Izinne-an, ki gasit min momo ? » 3 Iisa gay telkiico aman : « Nun oki naako indiŋko, kar telkondu : 4 “ Waa ŋaamig Yaaya ŋa *batiziyiy gee ? Ŋa Buŋ walla, ŋu geen di ? ” » 5 Ŋu teestu meele benannico aman : « Kar giiji telkeŋ kat a maa ? Ya gi telkiji a ŋa Buŋ kat ŋaamga, ŋaate indinte pey aman : “ Maa di ku poociit kaawoy ? ” 6 Kar ya gi telke aman : “ Ŋu gee kat ŋaamga, ” gee kuuk okiŋcoaŋ yaate dawinte iŋ dambay ŋuute deente, asaan okiŋco, ŋu pakira kadar Yaaya, ŋaar nabiiŋce. » 7 Hiyya, ŋu telkiiji ɗo Iisa aman : « Ni ibanno waan kaak ŋaamga. » 8 Kar Iisa gay kaawiico aman : « Di ŋaar-ak, nun oki gaaraakonno waan kaak berdu botol taat nu giniig gamin-aŋku. »

Daŋil ta gay gooye jineendi kuuk jookumo
(Matiye 21.33-46, Maark 12.1-12)

9 Ɗo wer-ak, Iisa deliico daŋil ɗo geeak aman : « Gin mee jineendi rakki. Ŋa taattu rezeŋ, ŋa rasig ɗo gay riyor a ŋuu gooyiŋji, kar ŋa ɗeettu marti ho ŋa taaytu. 10 Ɗo wiktin taat roŋ-ak nee, ŋa ŋaamtu gay riyor ɗo gee kuuk gooyaaga a ŋuuji berin haginey. Kar gee kuuk gooyaaga-ak, koocig gay riyor kaak ŋa ŋaamtu-aka ho ŋu atkiig pisiŋji orok. 11 Kar mee jineendi-ak ŋaamtu gay riyor ka pey. Gee kuuk gooyaaga-ak koociiga, ŋu wariiga ho ŋaar oki, ŋu atkiig pisiŋji orok. 12 Ŋa ŋaamtu pey ka subbiŋkar. Ŋaar-ak oki, ŋu koociiga, ŋu awriiga ho ŋu acciig kara min ɗo jineendi. 13 Kar mee jineendi-ak osiig adiy aman : “ Di naa gine maman ? Naa ŋaame roŋ ka adir kaak nu elgiy dakina. Ŋaar-ak, ŋu karmiyiŋji ! ” 14 Kar min gay gooyindi-ak taliig roŋji ɓaacoak, ŋu kaawtu benannico aman : “ Taloŋ, aŋkar ko kaak ya tacco mate, jineen yaaji ɗake. Daanteŋga kar jineen yaate ɗake lote. ” 15 Hiyya, ŋu imiliig kara min ɗo jineendi ho ŋu deeyiiga. »

Min pa-ak, Iisa indiig gee kuuk cokiyaagaak aman : « Mee jineendi-ak yaa giniŋco maman ? 16 Ŋa asa deeŋ gee kuuk gooyaag jineen-aka ho ŋaa beriŋ ɗo gee ku pey. » Min gee-ak doriit kaawoy-at, ŋu kaawtu aman : « Tuɓina, maan ŋaar-aŋ, Buŋ yaa iyiŋjiɗo taktak ! » 17 Kar Iisa gay taliig yalaaŋ ho ŋa kaawiico aman : « Kitamne kaaw aman :

“ Ŋa dambi kaak gay pinindi accitu,
Ŋaar ko gin dambi kaak taɓ ka gerdi. ”*
Kaaw-an baati maa ? 18 Ay gem kaak galji ɗo dambi-aŋka, ŋaa yiime karap-karap ho ya dambi-aŋ kat galji ɗo kaay gay, ŋaa rigiŋiŋji dagiygay. »

Kappiye ka miirir
(Matiye 22.15-22, Maark 12.13-17)

19 Min Iisa gaasiit kaawoy, agindaw ku gaanuundi iŋ agindaw ku gay satkiner ibintu kadar Iisa deliit daŋlay-at, ŋa ceera loco. Min ŋaar-ak di, ŋu teestu bariye botol taat ŋuu obiŋji. Kar gay, ŋu gina kolaw ɗo geemir. 20 Min pa-ak, ŋu gooya ko ŋaar di. Ŋu ŋaamiiji gee kuuk gina ziŋkico a ŋu selleŋ ɗo uŋji ka Buŋdi. Gee-ak raka obiŋji iŋ kaawo a ŋuu gase botol taat ŋuu iyiŋji ɗo uŋji ka guberneer kaak gin izinne. 21 Paa ko, ŋu indiig Iisa aman : « Gem kol tacco, ni iban kadar ɓildiŋjiŋ iŋ kaawnaŋ, ŋuur ɗo botilco. Kiŋ isgicinno iŋ gee kuuk kayco jaale. Ki ɓilda gee iŋ seen ta Buŋdi. 22 Hadi kaawniŋ ja, gaanuunte kaaw a gii kappiye miiri ɗo Sezaar, sultan ka tatik ka Room, wala gi kappiyaaɗo ? » 23 Kar Iisa gay ibiniit neenduwco ho ŋa kaawiico aman : 24 « Gaarondu ja tamma ka gurusdi. Kaa iŋ siŋ kuuk siir kuwa-aŋ gay ku waa ? » Ŋu telkiiji aman : « Ku Sezaar. » 25 Kar Iisa kaawiico aman : « Di ŋaar-ak, gamin ku Sezaar, beroŋjiig ɗo Sezaar, ho ku Buŋdi sa, beroŋjiig ɗo Buŋdi. » 26 Iŋ neenduwco-at oki, ŋu bal gase kaaw taat ŋuu obiŋji ɗo uŋco ka geemir. Ɗo wer-ak, ŋu bugumtu dil, ŋu ajbiy ɗo telke kaak ŋa telkiico.

Kaawo ɗo bi ka nooyindi
(Matiye 22.23-33, Maark 12.18-27)

* **19:44** ‘mogiŋko’ : Werin daariŋ, ŋu kaawa a ‘sakuwiŋko’. Wer ka gase kaawor ɗo Soom 118.22.

† **19:46** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 56.7.

* **20:17**

27 Min ŋaar-ak, gin gee daariŋ ŋu kolaag
*Sadusiyenna. Gee ŋuur-ak kaawa a gee ku
mate, ŋuur nooyɗo. Ŋu ɓaawiiji moota ɗo
Iisa 28 ho ŋu indiig aman : « Gem kol tacco,
Muusa siirte ɗo gaanuunji aman : " Ya gem
ob daatko ho ŋa mat bal mico, siŋji yaa obin
murgil-ata. Paa kat, taaji wee koogin ɗo siŋji
kaak mate. "† 29 Cokay, gin siŋta peesira. Ka
aawo obtu daatko, kar ŋa mattu bal mico.
30 Ka seeriŋkar oki obiit daatko-ata. Ŋaar
oki mattu bal mico. 31 Ka subbiŋkar oki paa
di, nam okiŋco kuuk peesir-ak obiita ho ŋu
mattu bal koogina. 32 Ba aar, daatko-at sa,
menuwti gaastu. 33 Ɗo taar-an, kaawniŋ ja,
ɗo yiriy ta nooyindi, min kuuk peesir-aŋ ka
moo taa gine daaciy ? Asaan kuuk peesir-aŋ
okiŋco midiyti ! »

34 Iisa gay telkiico aman : « Gee ku diŋka,
ŋuur obaw. 35 Kar gay, gee kuuk Buŋ berco
botol a ŋuu goye ɗo duniin taat asa neginda
ho kuuk asa nooye min ɗo muut-ak, ginno
pey obe. 36 Gee ŋuur-ak mataaɗo tak-tak
asaan ŋuu gine ar *ɗubal ku Buŋɗi. Ŋuu gine
koogin ku Buŋɗi asaan ŋa nooyig nooye.
37 Ɗo bi ka nooyindi, Muusa gaarit waraŋ
ɗo wiktin taat Buŋ bayniiji ɗo pompil kaak
kobir ako. Ŋa koliig Buŋ aman : " *Rab-
bine, kiŋ Buŋ ka Ibraayim, Buŋ ka Isaaka
ho Buŋ ka Yakuub. " 38 Ŋa Buŋɗo ka gee
kuuk mate, kar gay, ŋa Buŋ ka gee kuuk
goy mento. Asaan ɗo uŋji ka Buŋɗi, gee ku
subba-aŋ, okiŋco goy mento. » 39 Agindaw
ku gaanuundi daariŋ ictu kaawo aman : «
Gem kol tacco, an kat kaawo. » 40 Min ŋaar-
ak, ŋu bal gedire pey indiŋ tak-tak.

Masi iŋ sultan Dawuud
(Matiye 22.41-46, Maark 12.35-37)

41 Min pa-ak, Iisa kaawiico aman : «
Maman gee kaawiy a Masi, ŋaar *roŋ ka
Dawuud ? 42 Ya ŋa roŋ ka Dawuud, maa
di sultan Dawuud meeŋji kaawiy ɗo mak-
tumne ta *Soom aman :
" Rabbin Buŋ kaawji ɗo Rabbiner aman :
As goy ɗo meedar
43 nam wiktin taat naaco gedire ɗo adineŋ,
ŋuu gine wer ka lee asiŋjiŋ. "‡
44 Paa ko, Dawuud kolaag Masi-ak a " Rab-
biner ". Di maman ŋaa gine roŋji ? »

Ɗo gaayiyco agindaw ku Yuudinnar
(Matiye 23.1-36, Maark 12.38-40)

45 Ɗo wiktin taat gee okiŋco cokiyiy-ak,
Iisa kaawiico ɗo maajirnay aman : 46 «
Goyoŋ goɗom min agindaw ku gaanuundi
kuuk el jaawe iŋ batik ku aginda ho el a gee
yaaco ooye ɗo werin kuuk gee ŋumiyo. Ɗo
geray ku salaaner, ŋu el goye uŋɗa ho ya
ŋu kolig ɗo teendi, ŋu doɓa werin kuuk taɓ.
47 Ŋu tiyaag murgilgal iŋ neendaw. Kar ɗo
salaanco sa, ŋu osa kaawin dakina, paa kat,
gee yaa oziliŋco. Ɗo bi ŋaar-ak ko, taaɓin
taŋco yaa gine raɗ pak ta gee okiŋco. »

21

Bere ka murgilal
(Maark 12.41-44)

1 Iisa jaaltu kaay ho ŋa taliig gay gam-
nar kuuk bera gurus ɗo Buŋɗi. Guruscо-
ak, ŋu leeyiig ɗo koopor ka goy ɗo *ger ka
Buŋɗi. 2 Ŋa taltu oki murgil rakki pokiriŋca
tak-tak. Ta bertu tammin seer kuuk bal
baaco. 3 Kar Iisa kaawtu aman : « Ka seener
nu kaawaako, murgil-an ber gurus dakina
pakgig gee-aŋ okiŋco, 4 asaan ŋuur ber min
gurusco kaak ɗaka maala. Kar murgil-an
gay, iŋ pokurruwti, gurusti kaak nec taa tee
ɗo menuwir, okiŋji, ta berga. »

Ɗime ka ger ka Buŋɗi
(Matiye 24.1-2, Maark 13.1-2)

5 Ɗo wer-ak, gee daariŋ gay kaawa ɗo bi
ka ger ka Buŋɗi aman : « Taloŋ ja, ger-
aŋ ŋu pinig samaanaw, ŋu siirig iŋ gamin
kuuk gee bertu ɗo Buŋɗi ho iŋ dambay kuuk
samaane. » 6 Kar Iisa gay telkiico aman : «
Okiŋco kuuk ku taliy-aŋ, wiktin yaa ase taat
ŋuu ɗime, yoo dambi rakki kaak ŋu diytu ɗo
giji sa goyaaɗo. »

Gamin kuuk gaara gaase ka duniiner
(Matiye 24.3-14, Maark 13.3-13)

7 Gee kuuk cokiyaaga-ak indiig Iisa aman
: « Gem kol tacco, gamin kuuk ki kaawiy-
aŋ yaa ase kimin ho kaawniŋ ja maan
kaak yaani gaare asiŋco ? » 8 Iisa gay
telkiico aman : « Yaman pakiroŋ, dakoŋ
rasenno ziŋkiko ŋuuko jagiŋko. Gee dak-
ina yaa ase iŋ siŋdu ho ŋuu kaawe aman
: " Ŋa nun ko Masi ! " wal " Wiktin
taar nec ko ! " Kar kuŋ gay, dakoŋ
icenno kaawco. 9 Ya ku dora gee kaawa
ɗo bi ka gartar ho gee amila sawirnaw,
dakoŋ barjilenno. Ka seener, gamin-aŋ
yaa aseŋ ja, kar duniin gay gaasaaɗo misa.
» 10 Kar Iisa kaawiico pey aman : «
Darre iŋ darre asa taasiŋe ho sultan iŋ
sultan oki asa taasiŋe. 11 Kiɗ asa azire
liŋic. Meya iŋ raɗuwa yaa ase anne-anne
ɗo kiɗin daariŋ. Gee yaa tale gamin kuuk
isa kolaw ho gamin kuuk gaara gudurre
ta Buŋɗi kuuk asa min kuwa ka samaaner.
12 Kar gay, awal taat gamin-aŋ yaa ase, gee
yaako obiŋko ɗo bi kanto, ŋuuko taaɓiyiŋko.
Ŋuuko iyiŋko ɗo geray ku salaaner, ŋuuko
uŋjiŋko daŋaayne, ŋuuko iyiŋko ɗo uŋco ka
sultinniidi ho ɗo guberneernar. 13 Taaɓin
taar-at yaako bere botol taat kuu kaawe
seene ɗo bi kanto. 14 Min diŋka-aŋ, diyoŋ
ɗo kayko, dakoŋ moyenno ɗo kaaw taat kuu
imile kayko, 15 asaan nun naako bere lees

† **20:28** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 25.5-10. ‡ **20:43** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 110.1.

ta gala ho iŋ ibine kaak nam adinko sa gediraaɗo yaako meeliŋko wala yaako telke.
16 Nam aginiyko, siŋtiko, jaamko ho royinko
ku maaniikon di yaako sakkiyiŋko ɗo wer
ka seriine. Minninko daariŋ, ŋuu deeŋco.
17 Gee dakina yaako yiliŋko ɗo saan tanto.
18 Kar gay, yoo duruwko rakki sa galaaɗo
keɗer. 19 Goyoŋ bombo, zeeɗoŋ ɗo imaanko.
Paa kat, kuu gase goye ka gaasɗo.

Zeruzaleem asa ide
(Matiye 24.15-21, Maark 13.14-19)

20 « Wiktin taat ku tala askirin leyig
geeger ka Zeruzaleem, ibinoŋ kadar ŋa gaay
ko ide. 21 Ɗo menaw ŋuur-ak, gee kuuk
ɗo kiɗ ka Zuude, illa ŋuu gaɗe ɗo bayco
ku dambiniidi, kuuk ɗo geeger ka Zeruza-
leem yaa amile koɗok yeero ho kuuk yeero
uŋjaaɗo ɗo geegirdi. 22 Buŋ yaaco peyin
ɗo kayco ɗo menaw ŋuur-aku, asaan gamin
kuuk nabiinna siirtu ɗo makaatamnar as
ɗo botilco. 23 Raɗco ɗo daaɗ kuuk iŋ aditco
ho kuuk macpi ɗo menaw ŋuur-aku ! Gee
ku darre-at yaa taaɓiye aale iŋ dapiŋko ta
Buŋdi. 24 Gee daariŋ, ŋuu deeŋco iŋ *seep-
inpan, daariŋ, ŋuu obiŋco ŋuu iyiiŋco ɗo
darriniyco. Kar gee kuuk Yuudinnaɗo gay
yaa iciŋ geeger ka Zeruzaleem, ŋuu gine ɗo
giniŋco nam wiktinco yaa bire.

Yeepe ka Roŋ gemor
(Matiye 24.29-31, Maark 13.24-27)

25 « Min ka samaaner, kuu taliŋ gamin
kuuk gaara gudurre ta Buŋdi : ka pati, ɗo
koyer, ɗo kaalnal. Ɗo kiɗar, barre yaa uce
gulɓaŋ-gulɓaŋ ho gee yaa dore hawin ta
amiydi gidi-gidi-gidi nam gee kuuk ɗo adiy
ka kiɗar okiŋco kellimco yaa amile ho ko-
law yaa obiŋco. 26 Ya ŋu pakira ɗo gamin
kuuk yaa ase ɗo adiy ka kiɗar-ak, kellimco
amiliyo nam ŋu mataw, asaan gamin kuuk
gin gudurre ka samaaner asa azire. 27 Kar
kat, gee yaan talin nun *Roŋ gemor yaa ase
ɗatik ucer iŋ gudurrer okintiti ho iŋ *dar-
jiner. 28 Ɗo wiktin taat gamin-aŋ baynaw-
ak, jaaloŋ kayko kuwa, asaan Buŋ gaay ko
jiliŋko. »

Daŋil ta et kaak ŋu koliy pigiye
(Matiye 24.32-35, Maark 13.28-31)

29 Min ŋaar-ak, Iisa deliico pey daŋla aman
: « Taloŋ ja *pigiye-aŋka ho atay okiŋco-
aŋku. 30 Ya ku talaag ŋu eccaw, kuŋ maani-
iko iban ko kadar kabuŋ gaaye. 31 Ampaa di
kuŋko oki, ya ku talaag gamin-aŋ baynaw,
ibinoŋ kadar *Meennaw ta Buŋdi gaay ko.
32 Ka seener nu kaawaako, gee ku diŋka-
aŋ mataaɗo misan di, gamin-aŋ okiŋco yaa
bayne. 33 Samaane iŋ kiɗa yaa sawle, kar
kaawnar gay rawtaaɗo tak-tak. »

Goye ka mento

34 Kar Iisa kaawtu pey aman : « Yaman
pakiroŋ ! Dakoŋ diyenno gelbinko leŋ-leŋ
ɗo seendi di ho ɗo pikirre ta gamin ku dun-
iner. Ya ku gina ampa-ak, yiriy ta ɗukume
seriiner yaako cokiŋko bordiko,* 35 ar boos
kuuk ŋu sokig iŋ ribino. Ansii ko, gee kuuk
goy ɗo adiy ka kiɗar okiŋji, taaco ase loco.
36 Goyoŋ mento ho salkiyoŋ doo. Paa kat,
kuu gase gudurre taat kuu pake min ɗo
gamin okiŋco kuuk yaako ase ho kuu ɓaa ɗo
uŋdu, nun *Roŋ gemor, bal sokaŋ. »

37 Iŋ yiriyo, Iisa ɓildigiy gee ɗo ger ka
Buŋdi. Iŋ aando gay, ŋa ɓaggiy wale kuwa
ka koot ka Olibiyennar. 38 Kar iŋ kawtir
wer dugus-dugus, gee okiŋco asgiy ɗo ger ka
Buŋdi, ŋuu cokiyiŋji.

22

Dee ka kaawor ɗo muut ta Iisa
(Matiye 26.1-5, Maark 14.1-2, Yaaya 11.45-53)

1 Iidin ta mappa kaak bal *gele taat *Yu-
udinna koliy *Paak gaay ko. 2 Agindaw ku
gay satkiner ho iŋ agindaw ku gaanuundi
bariya botol taat ŋuu deeŋ Iisa, kar ŋu gina
kolaw ɗo geemir.

3 Ɗo wer-ak, *Seetanne uŋjiiji ɗo Zuudas
kaak ŋu koliy oki Iskariyoot, ŋaar min pal-
inna ku Iisa kuuk orok iŋ seera. 4 Ŋa ɓaawtu
ɗo agindaw ku gay satkiner iŋ agindaw ku
gay gooye *ger ka Buŋdi ho ŋa kaawiico iŋ
maman ŋaaco gaariŋ Iisa, ŋuu obiŋji. 5 Gee-
ak, aawco gala ho ŋu kaawtu a ŋuuji bere
gurus. 6 Hiyya, Zuudas ooytu ho ŋa teestu
bariye botol taat maman ŋaaco gaariŋ Iisa
ɗo wiktin taat ya gee dakin ginno ja.

Iidiye ka iidin ta Paakdi
(Matiye 26.17-25, Maark 14.12-21, Yaaya 13.21-30)

7 Yiriy ta iidiner astu, yiriy taar-at, ŋu dag-
giy baar, ŋu gingiy tee ka *Paakdi. 8 Iisa
ŋaamiig Piyer iŋ Yaaya. Ŋa kaawiico aman :
« Ɓaaŋ ku ɓaate gine tee ka iidin ta Paakdi. »
9 Ŋuur gay indiig aman : « Ki raka a ni ɓaate
gine tee momo ? » 10 Iisa telkiico aman : «
Cokiyoŋ samaane, ya ku uŋjaw ɗo geegirdi,
kuu ŋaame iŋ gem rakki icil jaliŋ ka amiydi.
Aaɗoŋga ɗo ger kaak ŋaa uŋje. 11 Kaawoŋji
ɗo mee gerdi-ak aman : " Tatkaw ŋaaminti
a niiŋ inde wer kaak ŋaa tee tee ka iidiner iŋ
maajirnay. " 12 Kar ŋaako gaare ger berel ka
gusuurdi, gamnay okiŋco goy ko. Eɗeŋ ko,
kuute gine tee. » 13 Hiyya, maajirin ɓaawtu,
ŋu gasiig gamin-ak uudin taat Iisa kaawiico
ho ɗo wer-ak ko, ŋu gintu tee ka Paakdi.

Tee ka Paak ta marbinto
(Matiye 26.26-30, Maark 14.22-26, 1 Korentiyen 11.23-25)

* **21:34** 'bordiko' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'gugal'.

14 Wiktin taat pat nectu ta teendi, Iisa
goytu tee iŋ *paliinnay 15 ho ŋa kaawiico
aman : « Min taaɓiner bal ase misa-aŋ, nu
raka ja a illa gii tee sawa tee ka iidin ta
Paakdi-anta. 16 Nu kaawiiko ampa-ak asaan
min tee ŋaar-aŋ, nu tiyaaɗo pey tee ka iidin-
anta nam yiriy taat Buŋ asiy gaare baat ta
iidin-an ɗo Meennuwiy. » 17 Kar ŋa iciit
*kordindi, ŋa deltu barkin ɗo Buŋdi ho ŋa
kaawtu aman : « Obon kordindi-anta, kuu
see, kuu ɗakguwe ɗo ziŋkiko. 18 Ka seener
nu kaawaako, min diŋka-aŋ, nu siyaaɗo pey
maam ku *biŋdi nam yiriy taat *Meennaw
ta Buŋdi yaa ase. » 19 Kar ŋa ictu mappa,
ŋa deliiji barkin ɗo Buŋdi, ŋa pirsiiga ho
ŋa beriicog ɗo maajirnay. Kar ŋa kaawtu
aman : « Ŋaar-aŋ zir kaak naa bere *satkin
ɗo saan taŋko. Ginguwoŋ ansii kat kuu
moyguwe bir. » 20 Min ŋu tee, ŋa beriico
oki kordindi ar kaak ŋa beriico mappa ho ŋa
kaawtu aman : « Kordindi-an gaara *Jamaw
ta marbinto taat Buŋ asiy obe iŋ gee iŋ
baarir kuuk miŋ ɗo saan taŋko. 21 Kar gay
taloŋ, gem kaak asaadu isine pisinni ora ɗo
parki. 22 Ka seener, nun *Roŋ gemor asa
mate ar taat Buŋ kaawtu. Kar gay, raɗji ɗo
gem kaak isindu ! » 23 Min Iisa kaawtu pa-
ak, maajirnay teestu inde ziŋkico aman : «
Waa kaak yaa ginin riy-anta ? »

Inde kaak a waa tatik paka

24 Min ŋaar-ak, maajirna teestu meele
benannico a minninco-aŋ waa tatik paka.
25 Kar Iisa kaawiico aman : « Sultinnay ku
duniiner goy kaaco ka geeŋco. Ŋu hoku-
miyaag geeŋco iŋ guwaane, kar ŋu raka
pey a gee yaa koliŋco a " gay selliŋkaw ".
26 Kuŋko-aŋ, dakoŋ ginenno ar ŋuura. Min-
ninko, gem kaak tatik paka yaa tale ziy ar
ŋa kapak, ho ŋaar kaak hokumiya yaa gine
ar gay riyor. 27 Naako indiŋko : ya ɗo taŋko,
gem kaak tiya kat tatko wala kaak iya tee
? Kaak tiyaw-ak ɗoo di ? Kar nun gay, nu
goy ɗatikko ar gay riyor kaak iyaako tee.
28 Kuŋko-aŋ ko, wiktin taat taaɓin gasintu,
ku balnu rasindu. 29 Ɗo saan taar-at ko, nun
naako berin Meennaw ɗo pisiŋko ar Tanni
Buŋ beriiduuta. 30 Paa kat, ku asiy tee ho
kuu see iŋ nunu ɗo *Meennuwir. Ku asiy
goye ar sultinnay, kuu ɗukume seriin ɗo
tamba ta Israyeel taat orok iŋ seera. »

Iisa kaawa ɗo Piyer a ŋa asa tatire
(Matiye 26.31-35, Maark 14.27-31, Yaaya 13.36-38)

31 Iisa kaawiiji ɗo Simon Piyer aman :
« Simon cokay samaane, Seetanne indig
Buŋ a ŋaako dodiyiŋko ar ŋu dodiyiy *geme.
32 Kar nun gay indijiŋ Buŋ imaanjiŋ giniyɗo
sooɗa. Kar wiktin taat Seetanne geciŋciŋ
ko ho ki goy pey bombo ɗo imaanjiŋ, ɗeŋrig
siŋtaŋ oki. » 33 Piyer gay kaawiiji ɗo
Iisa aman : « Gem kol *Rabbine, ya ŋu
uŋjaaciŋ daŋaayne wala ŋu diyaaciŋ oki,
nun rasaacinno. » 34 Kar Iisa telkiiji aman
: « Piyer, nu kaawaajiŋ ka seener, yiriyta
iŋ aando-anta, kokir boogaaɗo di, kii tatire
dees subba a ki ibinginno. »

Gurus, mokolle iŋ seepine

35 Min ŋaar-ak, Iisa indiig maajirnay aman
: « Wiktin taat nu ŋaamiŋko ɗo riyor,
ku bal soke ɗo pisiŋko wala gurus, wala
mokolle, wala ŋugira. Ɗo wiktin taar-at,
maan arumko walla ? » Ŋuur gay telkiiji
aman : « Ha'a ! Maan balni arme. » 36 Kar
ŋa kaawiico aman : « Min diŋka-aŋ, kaak gin
gurus, ŋa icga. Kaak gin mokolle oki, ŋa icta.
Kaak ginno *seepin gay, ŋa gidiyit batkoy
ho ŋaa gidiye seepine. 37 Kar nu kaawaako,
kaaw taat ŋu siirtu ɗo Kitamner ɗo bi kanto
yaa ase ɗo werti. Kaaw-at aman : " Ŋu asa
taliŋ ŋaar oki atta iŋ gee kuuk jookumo. "*
Ka seener, kaawin okiŋco kuuk ŋu siirtu ɗo
bi kanto-ak gaay ko nece. » 38 Maajirnay
kaawiiji aman : « Gem kol Rabbinni, aŋ
seepinpan seera. » Iisa gay telkiico aman :
« Rason kaaw-anta. »

Iisa ɗo koot ka Olibiyennar
(Matiye 26.36-46, Maark 14.32-42)

39 Min ŋaar-ak, Iisa amiltu iŋ maajirnay
min ɗo geegirdi. Ŋu ɓaawtu ɗo koot ka
Olibiyennar uudin ta ŋa ɓaggiyo. 40 Min
ŋu ottu ɗo wer-ak, ŋa kaawiico aman : «
Indoŋ Buŋ kuu goye bombo ya Seetanne
gecaako, kuuji gedire. » 41 Kar Iisa etirtu
minninco serek sooɗ, ŋa dersitu ho ŋa indiy
Buŋ aman : 42 « Baaba, lociŋ-ak raɗɗo, etirit
taaɓin-an minniner. Yampa, taa ginenno
ar taat nun rakiyo, illa taat kiŋ rakiyo. »
[43 Hiyya, *ɗubil ka Buŋdi bayniiji a ŋaa
ɗeŋriŋji. 44 Iisa kelmoy amile nam ŋa tala
aminda. Ɗo wer-ak, ŋa salkiytu iŋ gelbin
rakki paa nam tiŋgoy etila cus-cus ar baar.]†

45 Min ŋa gaastu iŋ salaaney, ŋa uctu ho
ŋa yeeptu wer ka maajirnay. Min ŋa ottu,
ŋa gasiig ŋu weye asaan ŋu moya gamin
okiŋco kuuk ŋu dortu ho kuuk yaa ase ba
aaro. 46 Kar ŋa indiig aman : « Maa di ku
weyiyo ? Ucoŋ, indoŋ Buŋ kuu goye bombo
ya *Seetanne gecaako. »

Obinji ka Iisa
(Matiye 26.47-56, Maark 14.43-50, Yaaya 18.3-11)

47 Min Iisa kaawa misan di, tala kar gee
asaw. Zuudas kaak min paliinna kuuk
orok iŋ seer ogirco. Ŋa ɓaawiiji ɗo Iisa, ŋa

* **22:37** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 53.12. † **22:44** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek. ‡ **22:47** 'ŋa giniiji cuuɗ' : Ɗo aadin ta Yuudinnar, ya ŋu ooya ɗo gem kaak ŋu ibingiga, ŋu gingiy pa.

baamiyiiga ho ŋa giniiji cuuɗ.‡ 48 Kar Iisa gay kaawiiji aman : « Zuudas, nun kaak *Roŋ gemor, iŋ cuuɗ-an di, ki isiniidu ! » 49 Min maajirin ku Iisa taltu maan kaak yaa kuuniye-ak, ŋu indiig aman : « Rabbine, ni asiɗiŋ gee-aŋ iŋ seepinpan walla ? » 50 Ek di rakki min maajirnay ku Iisa ceeptu seepiney, ŋa asiɗiig gay riyor kaak gina riy ɗo *mee satkiner ka tatko ho ŋa ɗukumiijit ɗeŋgey ta meeda. 51 Kar Iisa ictu kaawo aman : « Ha'a, paaɗo, goyoŋ werko rakki ! » Kar ŋa atiit ɗeŋge-at ɗo werti. 52 Min pa-ak, Iisa kaawiico ɗo agindaw ku gay satkiner, ku gay gooye ger ka Buŋɗi ho *aginay ku Yuudinnar aman : « Ku astu iŋ seepinpan ho iŋ doŋkilay a kuun obindu, wala nu kokino ? 53 Nun sa goy doo iŋ kuŋko ɗo ger ka Buŋɗi. Maa di ku obginno annere ? Kar diŋ gay, wiktin taŋko ase, taar taat gondikaw§ yaa gaare gudurriti. »

Tatire ka Piyer ɗo bi ka Iisa
(Matiye 26.57-58,69-75, Maark 14.53-54,66-72, Yaaya 18.12-18,25-27)

54 Min ŋaar-ak, ŋu obiig Iisa, ŋu iyiig ɗo ger ka mee satkiner ka tatko ho ŋu unjiig atta. Piyer gay aaɗaag min aaro, ɗatikco ɗukume. 55 Min ŋaar-ak, gee daariŋ ŋaamtu ako ɗo wer ka berel ŋu ooriyo. Piyer oki goytu iŋ ŋuura. 56 Daatik rakki gay riyor taliig Piyer oora ako, ta taliig yalaaŋ ho ta kaawiico ɗo gee-ak aman : « Ha', taloŋ gem-aŋ oki iŋ ŋaara ! » 57 Kar Piyer gay tatirtu aman : « Ha'a, nu ibingigɗo gem-aŋka. » 58 Jammiy sooɗ, gem ka pey taliiga ho ŋa kaawtu aman : « Kiŋ oki rakki min maajirnay ku Iisa ɗoo ? » Kar Piyer telkiiji aman : « Ha'a, nun min ŋuurro. » 59 Goytu kee, yaa gine ar pat rakki pa, kar gem rakki ka pey wakiliy di aman : « Ka seener gay, gem-aŋ, ŋaar goy iŋ ŋaara asaan ŋaar oki min kiɗ ka Galile. » 60 Kar Piyer gay telkiiji aman : « Hey kiŋke-aŋka, kaawoŋ-an gay min momo ? » Min ŋa bal deen kaawoy misan di, kokir boogtu. 61 Ɗo wer-ak, Rabbin kolsiig Piyer ho ŋa taliig yalaaŋ. Hiyya, Piyer moyiit kaaw taat Rabbin kaawiiji aman : « Yiriyta iŋ aando-anta, kokir boogaaɗo di, kii tatire dees subba a ki ibinginno. » 62 Min ŋaar-ak, Piyer amiltu kara ho ŋa zugiig ale.

Ŋu koocig Iisa ho ŋu warga
(Matiye 26.67-68, Maark 14.65)

63 Gee kuuk gooyaag Iisa ajimiyiiga ho ŋu koociiga. 64 Ŋu ɗuuniig odinay ho ŋu indiig aman : « Hey nabiiŋce-aŋka, kaawniŋ ja waa kaak menŋiŋciŋ* ! » 65 Kar ŋu wariig ko ware.

Iisa ɗo uŋɔo ka agindaw ku gay satkiner
(Matiye 26.59-66, Maark 14.55-64, Yaaya 18.19-24)

66 Min wer waltu, *aginay ku Yuudinnar ŋumtu, ŋuur agindaw ku gay satkiner iŋ agindaw ku gaanuundi. Kar gee kuuk gooyaag Iisa-ak iyiicoga. 67 Min ŋu iyga, ŋu indiig Iisa aman : « Kaaw ta gaayaŋ, ya kiŋ ko Masi kaak Buŋ doɓtu. » Ŋaar gay telkiico aman : « Ya nun kat ɗiyaako, ku amniyaanno, 68 ho ya nun kat indaako, ku yeepaaduɗo. 69 Kar gay, ɗak mena sooɗ di†, nun *Roŋ gemor yaa goye ɗo meeday ta Buŋ kaak gudurre okintit ɗo pisiŋji. » 70 Ɗo wer-ak, okiŋco kaawtu aman : « Di pa-ak, kiŋ ko Roŋ ka Buŋɗi walla ? » Ŋaar gay telkiico aman : « Kuŋ maaniiko kaawit ko a ŋa nunu. » 71 Hiyya, ŋu kaawtu benannico aman : « Maaniite cokiyit ko ta biy, wala gi raka pey saadine ! »

23

Iisa ɗo uŋji ka Pilaat
(Matiye 27.1-2,11-14, Maark 15.1-5, Yaaya 18.28-38)

1 Ɗo wer-ak, gee ku ɗukuma seriin-ak uctu okiŋco, ŋu iyiig Iisa ɗo unji ka guberneer Pilaat*. 2 Min ŋu iyiiga, ŋu diyiiji kaaw aman : « Ni gasig gem-aŋ as nigin darrini ho ŋa isinaag gee a ŋuu kappiyenno miiri ɗo Sezaar, sultan ka tatik ka Room. Ŋa gina ziy a ŋa Masi, ansi-ak a ŋa Sultan. » 3 Pilaat indiig Iisa aman : « Kiŋ ko sultan ka Yuudinnar walla ? » Iisa gay telkiiji aman : « Kiŋ meenjiŋ kaawit ko. » 4 Pilaat kaawiico ɗo agindaw ku gay satkiner ho ɗo gee kuuk dakin-ak aman : « Nun bal gase oorin taat naa obiŋ gem-aŋka. » 5 Kar gee kuuk diyji kaaw-ak wakiliy kon di aman : « Ŋa isinaag gee iŋ ɓildinji, min kiɗ ka Galile yoo kiɗ ka Zuude okiŋji nam ŋa astu anne. »

Iisa ɗo uŋji ka sultan Herood

6 Wiktin taat Pilaat dortu-ak, ŋa inditu aman : « Gem-aŋ min Galile walla ? » 7 Kar min ŋu kaawiiji a Iisa asa min ɗo kiɗ ka Galile ɗo wer kaak *Herood Antipaas goy kaaci, ŋa ŋaamiijiga. Ɗo menaw ŋuur-ak, Herood oki goy ɗo geeger ka Zeruzaleem. 8 Min ŋu ottu ho Herood taliiga-ak, alji gal aale asaan min awalle ŋa raka taliŋji. Ŋa dor gee kaawa biy ho ŋa raka taliŋ ŋaa gine maan kaak ajbay. 9 Ɗo wer-ak, ŋa indiig iŋ kaawin dakina, kar Iisa gay bugum mayaat.

§ **22:53** 'gondikaw yaa gaare gudurriti' : Gudurre ta gondikaw, ta gudurre taat amilaw min ɗo Seetanner di. * **22:64** 'menŋiŋciŋ' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'ɗoosiŋci'. † **22:69** 'ɗak mena sooɗ di' : Iŋ kaaw ta Grek, ŋu kaawa 'min diŋka'. Kar gay, wiktin ta ŋu kaawiy ampa-ak, ŋu raka kaawe a maanna-aŋ yaa ase koɗok-koɗok di. * **23:1** 'Pilaat' : Ŋaar Roominɔce, ŋa Yuudiŋceɗo. Sultan ka tatik ka Room diyiig guberneer ɗo kiɗiŋ ku Zeruzaleem.

10 Agindaw ku gay satkiner iŋ ku gaanuundi
sa goya. Ŋu diyiiji kaawin kuuk ooma. 11 Ɗo
wer-ak, Herood iŋ askirnay wariiga. Ŋu
isiiji batik taat samaane ho ŋu ajimiyiiga.
Kar ŋu ŋaamiijig pey ɗo Pilaat. 12 Awalle
Herood iŋ Pilaat, ŋuur adine ho yiriy taar-at
di ŋu amirtu.

Ŋu iyiig pey Iisa ɗo uŋji ka Pilaat
(Matiye 27.15-26, Maark 15.6-15, Yaaya 18.39–19.16)

13 Min ŋu yeepig Iisa, Pilaat ŋumiig *Yu-
udinna iŋ aginduwco iŋ agindaw ku gay
satkiner 14 ho ŋa kaawiico aman : « Ku
iyduug gem-aŋka ho ku diyji kaawo a ŋa
isinaag gee a wer yaa nige. Kar nu indig
uŋko ho min kaawin okiŋco kuuk ku diyji,
oorin rakki sa nu balji gase taat yaaji iye
obe. 15 Herood oki balji gase oorin taat ŋaa
obiŋji. Paa ko, ŋa ŋaamiteŋga. Di ŋaar-
ak, gem-aŋ ŋaar ginno oorin taat yaaji iye
muutu. 16 Ansi-ak, naa koociŋji di kar naa
pikiŋji. » [17 Ɗo ay iidin ta *Paak, ɗo
aadiney, Pilaat imilgiyco ɗo Yuudinnar gem
rakki min ɗo daŋaayner.]† 18 Kar gay, okiŋco,
ŋu teestu obe kuuri aman : « Daag gem-aŋka
ho pikiniig Barabaas. » 19 (Barabaas gay,
ŋu uŋjiig daŋaayne asaan ŋa barjilig gee ku
geegirdi ho ŋa dee gemo.) 20 Pilaat gay, ɗo
taŋji-at, ŋa raka pikiŋ Iisa. Ampaa ko, ŋa
kaawiico paa ɗo gee kuuk dakin-aku. 21 Kar
ŋuur gay kaawiy raɗa aman : « Ɗoodig ka
etor ! Ɗoodig ka etor ! » 22 Ka subbiŋkar,
Pilaat ictu pey kaawo aman : « Ŋaar nig maa
di ? Yoo oorin rakki taat nec yaa iye muutuy
oki, nu balji gase. Naa koociŋ iŋ kordiŋgo
kar naa pikiŋji. » 23-24 Kar ŋuur gay wakila di
kaawe raɗa aman : « Ɗoodig ka etor ! Ɗoodig
ka etor ! » Gaayco jaala jaalen di nam
Pilaat giniicot taat ŋu rakiyo. 25 Ŋa pikiicog
Barabaas ar taat ŋu inditu, ŋaar kaak barjilig
gee ku geegirdi ho dee gemo. Kar Iisa gay,
ŋa beriicog ɗo pise ka askirnar a ŋuuji gine
taat gee-ak rakiyo.

Ɗooɗe ka Iisa ka etor
(Matiye 27.32-44, Maark 15.21-32, Yaaya 19.17-27)

26 Ŋu iyiig Iisa ɗo wer kaak ŋuu deeŋji ho
ŋu iciig et kaak ŋu ɗoodiŋ kuwa. Ɗo botildi,
ŋu ŋaamtu iŋ gem rakki pa siŋji Simon. Gem-
ak min geeger ka Sireen‡ ho ŋa asa min
yeero. Ŋu asiriig ŋaa iciliŋ et-ak ɗo goroy ho
ŋaa aaɗiŋ Iisa. 27 Gee dakin aale aaɗaaga.
Minninco goy oki daaɗ kuuk alaw ho kuuk
marmilaw ɗo saan taŋji. 28 Iisa kolsiig daaɗ-
aku ho ŋa kaawiico aman : « Kuŋ daaɗ ku
Zeruzaleem, dakoŋ alenno lotu. Illa aloŋ
ta maaniiko ho ta kooginko, 29 asaan wiktin
yaa ase taat gee yaa kaawe aman : “ Galal ɗo
moggan, ŋuur kuuk bal aawe wee ho kuuk
bal bere popo tak-tak. ” 30 Ɗo menaw ŋuur-
ak, gee yaa kaawe ɗo dambiniidi aman : “
Sollonni ɗo kayni ” ho ɗo kotat aman : “
Gootonni. ”§ 31 Ka seener, ya et kaak balaŋ
kat ŋu doliyaag ampa-ak, kar kaak aay gay
ŋuu giniŋji maman ? »*

32 Ɗo werco-ak, ŋu iytu oki kokinay seera
a ŋuu deeŋco iŋ Iisa. 33 Min ŋu ottu ɗo koot
kaak ŋu koliy « Ɗawik ta kaar », ŋu ɗoodig Iisa
ka etor. Ŋu ɗoodiig oki kokinay-aku : rakki
ɗo meeday ho rakki gay ɗo ŋugilay. 34 Min
ŋu ɗoodig Iisa, ŋa inditu tacco Buŋ aman
: « Baaba, saamiyco ɗo gee-aŋku asaan ŋu
ibanno maan kaak ŋu giniyo. » Kar askirna-
ak ɗeeɗiit kesuun ta Iisa werin dakina ho
ay gem di iciy taat galji. 35 Gee gay talaaga.
Ŋuur agindaw ku Yuudinnar oki samtiyaaji
aman : « Ŋa jil gee ku pey. Diŋ gay, ŋa jil
ziy ka meeŋji ya ŋaar kat Masi kaak Buŋ
doɓtu kare ! » 36 Askirin oki samtiyaaji. Ŋu
ɓaawiiji moota ho ŋu beriiji maam ku tooro
37 ho ŋu kaawiiji aman : « Ya kiŋ kat sultan
ka Yuudinnar-ak, jil kat ɗoo ziŋ ! » 38 Kar
ɗo et ka Iisa, ŋu ɗooɗ maan kuwa ɗo kaay
kaak ŋu siirji aman : « Ŋaar-aŋ ko sultan ka
Yuudinnar. »

39 Rakki min kokinay kuuk ŋu ɗooɗtu-ak
wariig Iisa aman : « Kiŋke-aŋ ɗoo ko kaawa
a ki Masi kaak Buŋ doɓtu-aka ! Jil ziŋ ho
kiini jile oki ! » 40 Kar kokin ka seeriŋkar-
ak gay leesiiji ɗo giji aman : « Ginte-aŋ, ŋu
obinte ŋuute deente ar ŋaara. Kiŋ ginno
kolaw ɗo Buŋdi walla ? 41 Tante-an taar ɗo
botilti asaan ŋuute deente ɗo maan kaak gi
gintu. Kar ŋaar-aŋ gay nig maa ? » 42 Kar
ŋa kaawtu pey aman : « Gem kol tacco Iisa,
dakin rawtinno ɗo wiktin taat ki asiy teen
meennuwiŋ. » 43 Iisa gay telkiiji aman : «
Ka seener nu kaawaajiŋ, yiriyta-aŋ di, ki ɓaa
goye ɗo janni iŋ nunu. »

Muut ta Iisa
(Matiye 27.45-56, Maark 15.33-41, Yaaya 19.28-30)

44-45 Wiktin taat pat nectu yiriyo, ta mattu.
Wer astu gondiko ɗo kiɗ okiŋji nam pat
subba ta maako. Ɗo *ger ka Buŋdi sa,
zimilla kuuk ŋu ɗuuntu ɗo botol taat uŋja
ɗo wer kaak *cawar aale eertu min ɗatko
min kuwa yoo keɗer. 46 Hiyya, Iisa kooltu
raɗa aman : « Baaba, nu diyit ruwwiner ɗo
pisiŋciŋ. » Kar min ŋa kaawtu pa-ak di,
ŋa mattu. 47 Min tatkaw rakki ka askirin

† **23:17** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek. ‡ **23:26** ‘Sireen’ : Ŋa kiɗ ka gee ku pondiko kaak goy iŋ munsakne. § **23:30** Wer ka gase kaawor ɗo Ooze 10.8. * **23:31** Daŋil ta et kaak balaŋ iŋ kaak aaye : Et kaak balaŋ, ŋaar gaara gem kaak bal gine oorne ho kaak aaye gay gaara kaak gin oorne. Iisa, ŋaar bal gine oorne ho ŋu ɗoodig ka etor.

ku Room taliig gamin okiɲco kuuk kuuniy-ak, ŋa oziliig Buŋ ho ŋa kaawtu aman : « Way, ka seener, gem-aŋ bal nige maan tak-tak ! » 48 Ɗo wer-ak, goy gee dakina kuuk as tale maan kaak kuuniye. Min ŋu totirtu, ŋu deliig goŋguminco min nige kaak aditco nigtu. 49 Roynay ku Iisa okiɲco ho iŋ daaɗ kuuk aaɗig min Galile-ak peytu serek ho ŋu taliy maan kaak kuuniya-aka.

Unje ka Iisa ɗo maginer
(Matiye 27.57-61, Maark 15.42-47, Yaaya 19.38-42)

50-51 Ɗo wer-ak, gin gem rakki ŋu kolaag Yuusup. Ŋaar min geeger ka *Yuudinnar kaak ŋu koliy Arimate. Gem-ak goyiŋji samaane ho ŋa selleɲ ɗo uŋji ka Buŋɗi. Ŋa era ase ka *Meennaw ta Buŋɗi. Ŋaar min *aginay ku Yuudinnar, kar gay, ŋa bal ooye ɗo kaawco ho ɗo maan kaak ŋu gintu. 52 Ŋa ɓaawtu gasiɲ Pilaat ho ŋa indiig zi ka Iisa. 53 Kar ŋa paayiig min ka etor, ŋa maliyiig iŋ kapanne ho ŋa ɓaawtu uŋjiig ɗo magin taat ŋu doɗɗitu ka dambar. Magin-at, yoo momte rakki oki ŋu balti diye. 54 Yiriy taar-at ta siye ka ziŋkar asaan yiriy ta *sabitdi gaay ko. 55 Daaɗ kuuk as min Galile iŋ Iisa-ak aaɗiig Yuusup min aaro. Ŋu taliit magin-ata ho maman ŋu ɗeeriig Iisa. 56 Kar ŋu yeeptu ɗo geriyco ho ŋu teestu siye gamin kuuk ŋuuji ooye ɗo momtey ka Iisa : itir iŋ sewe. Kar gay, iŋ yiriy ta sabitdi, ŋu bal ɓaawe ɗo maginer, ŋu eeltu geero uudin taat *gaanuun kaawtu.

24

Nooye ka Iisa
(Matiye 28.1-10, Maark 16.1-8, Yaaya 20.1-10)

1 Iŋ yiriy ta dumaas, wer dugus-dugus, daaɗ-ak sokiig gamin kuuk ŋu siytu a ŋuuji ooye ɗo ziy ka Iisa ho ŋu ɓaawtu ɗo bit ka maginer. 2 Min ŋu ote, ŋu gasig dambi kaak ŋu goottu magin-ak tuŋkil serpiya. 3 Ŋu uŋjitu ɗo maginer, kar ŋu bal gasiɲ zi ka *Rabbin Iisa. 4 Ŋu ajbiytu nam ta bico sa amallo. Ɗo wer-ak, tala kar gee seer kesuunco irŋa pit-pit bayniico. 5 Daaɗ-ak kolaw obiigu nam ŋu onig kayco. Kar gee-ak kaawiico aman : « Maa di ku bariyiy gem kaak goy mento min ɗatik ta gee kuuk mate ? 6 Ŋaar kawwi ɗo maginer, ŋa nooye. Pakiroŋ ɗo kaaw taat ŋa kaawiiko wiktin taat ŋa goyiy Galile. 7 Kaaw-at aman : “ Illa nun *Roŋ gemor, ŋuun berin ɗo pise ka gee kuuk jookumo. Ŋuun ɗoodin ka etor ho yiriy ta subbiŋkar gay, naa nooye. ” »

8 Hiyya, daaɗ-ak moyiig kaawin kuuk Iisa kaawiico. 9 Ŋu yeeptu min ɗo maginer ho ŋu osiicog gamin okiɲco kuuk ŋu taltu ɗo paliinna kuuk orok iŋ rakki ho ɗo gee okiɲco kuuk aaɗig Iisa. 10 Daaɗ kuuk iyiit kabarre ɗo paliinnar-ak, ŋuur Mariyam ta min geeger ka Magdala, Zaan, Mariyam ataɲ Zaak ho iŋ daaɗ daariɲ ku pey. 11 Kar min paliinna-ak doriit kabarre-at, ɗo taɲco a wal daaɗ-ak osa kaawin kuuk bal baaco diŋ ga. Paa ko, ŋu baltu amniyiɲco. 12 Kar Piyer gay uctu, ŋa iciig gaɗi ŋa ɓaawtu ɗo maginer. Min ŋa ottu, ŋa yogiltu ho ŋa taltu jarɗaɗ di goy keeco. Ɗo wer-ak, ŋa ajbiytu tak-tak. Hiyya, ɗo yeepiŋji ŋa osiig kat adiy ɗo maan kaak kuuniye.

Maajirna seer ɗo botol ta Emayuus
(Maark 16.12-13)

13 Ɗo yiriy taar-at di, maajirna seer ku Iisa ɓaa ɗo hellin taat ŋu koliy Emayuus. Hellin-at, min Zeruzaleem yaa nece ar kilomeetir orok. 14 Ɗo botildi ŋu kaawiy benannico ɗo gamin okiɲco kuuk kuuniye. 15 Wiktin taat ŋu kaawiyo ho ŋu meeliy-ak, Iisa meeŋji jorkiigu ho ŋa toliyiy iŋ ŋuura. 16 Maajirna-ak talaaga, kar gay, maan toɗco ŋuu ibiniŋji. 17 Iisa indiig aman : « Ku meela ɗo bi ka moo botildi ? » Ɗo wer-ak, ŋu peytu ɗut ho ŋu yiimiit wijeenco. 18 Rakki minninco siŋji Kileyopaas telkiiji aman : « Min gee kuuk goy Zeruzaleem, kiŋ keejiŋ di ibingigɗo gamin kuuk kuuniy ɗo menaw-aŋku walla ? » 19 Iisa indiig aman : « Ŋuur maa ? » Ŋuur gay telkiiji aman : « Maan kaak asji ɗo Iisa ka min Nazareet ! Ŋaar nabiiɲce tatiko. Ɗo uŋji ka Buŋɗi ho ɗo uŋco ka gee okiɲco, ŋa gaarit gudurrey iŋ gamin kuuk ŋa giniyo ho iŋ kaawin kuuk ŋa kaawiyo. 20 Aginduwte ku gay satkiner iŋ aginiyte ku darre berig ɗo pise ka agindaw ku Room a ŋuu obiŋji, ŋuuji diye kaawo ho ŋuu deeŋ ka etor. 21 Zer nin pakir a wal ŋaar ko kaak asa jiliŋ gee ku Israyeel min adinco. Kar taar gay bal ase pa, ho diŋ gay gin ko menaw subba min gamin-aŋ kuuniytu. 22 Illa gay daaɗ daariɲ minninni iyinti kaawin kuuk ajbay. Ŋu sak bit ka maginer, 23 kar ŋu bal gasiɲ ziy ka Iisa. Ŋu asinti kaaw a *ɗubal ku Buŋɗi bayinco ho ŋu kaawiico a ŋa goy mento. 24 Minninni, daariɲ ɓaawtu ɗo maginer ho ŋu gasiig gamin-ak uudinco ar taat daaɗ-ak kaawiico. Kar ŋaar gay, ŋu bal gasiŋji. » 25 Hiyya, Iisa kaawiico aman : « Kuŋ maa di kayko ɗibirtu ampa ? Kaawin okiɲco kuuk nabiinna iyiiko-aŋku, maa di ŋu uŋjigikonno koɗok ? 26 Ka seener, nabiinna kaaw a illa Masi kaak Buŋ doɓtu yaa taaɓiyeɲ ja ampa, kar kat, ŋaa uŋje ɗo *darjiney. » 27 Kar Iisa gaariico baaco ta kaawin kuuk ŋu siirtu ɗo saan taŋji. Ŋa teestu iŋ makaatamna ku Muusa iŋ ku nabi-innar nam ŋa gasiit Kitamne okintiti.

28 Wiktin taat ŋu gaay ote ɗo hellin taat maajirna-ak ɓaayiyo, Iisa gintu ar ŋa bira iŋ uŋji. 29 Kar ŋuur gay toɗiiji aman : « Ha’a, gem kol siŋte, as iŋ nini asaan pat-an

ɗeete. » Hiyya, Iisa ooytu ho ŋa ɓaawtu goye iŋ ŋuura. 30 Wiktin taat ŋu goyiy keɗer ɗo teendi, ŋa ictu mappa ho ŋa deltu barkin ɗo Buŋdi. Ŋa pirsiiga ho ŋa ɗeeɗiicoga. 31 Ɗo wer-ak odinco piltu kate ho ŋu ibiniig Iisa. Kar ta bite-aŋ di, ŋa sawiltu min ɗo uŋco. 32 Min pa-ak, ŋu kaawtu benannico aman : « Min ŋa kaawiite ɗo botildi ho ŋa gaariite baat ta Kitamner-at, kaaw-at eruwgintenno walla ? »

33 Koɗok di, ŋu uctu ho ŋu yeeptu Zeruzaleem. Ŋu gasiig *paliinna kuuk orok iŋ rakki n̰um iŋ een̰co. 34 Maajirna-ak, kaawiico ɗo ŋuur kuuk asa min hellin ta Emayuusak aman : « Ka seener, *Rabbin nooye ! Ŋa bayinji ɗo Simon. » 35 Kar maajirin ku seerak osiico oki maan kaak kuuniyco ɗo botildi ho maman ŋu ibiniig Iisa ɗo wiktin taat ŋa pirsiig mappa.

Bayne ka Iisa ɗo maajirnay (Matiye 28.16-20, Maark 16.14-18, Yaaya 20.19-23, Akt 1.6-8)

36 Wiktin taat ŋu kaawa misan di, tala kar Iisa goy ɗatikco ho ŋa kaawiico aman : « Aapiye, taa goye iŋ kuŋko ! » 37 Ɗo wer-ak, ŋu raastu ho kolaw obiigu, ŋuur a wal ta kelmo. 38 Kar Iisa gay kaawiico aman : « Maa di ku barjiliyo ho aditko gintu seera ? 39 Taloŋ pisindu ho asindu. Ka seener ŋa nunu ! Diironnu ho kuu tale asaan kelim taar bal gine kuma wala kaaso ar ku taliy nun gintu-aŋka. » 40 Min ŋa kaawiico pa-ak, ŋa gaariico pisin̰ji iŋ asin̰ji. 41 Alco gala ho ŋu ajbiytu tak-tak, kar iŋ ajbiyin̰co-ak oki, ŋu bal amniye loci. Paa ko, Iisa indiig aman : « Ku gin maan ka teendi walla ? » 42 Ŋuur gay aman : « Hii, ni gine. » Kar ŋu persiiji boos ka bike. 43 Iisa iciiga ho ŋa teeyig uŋco. 44 Kar ŋa kaawiico aman : « Aan taat nu kaawiiko wiktin taat nu goyiy iŋ kuŋko : Gamin kuuk siir ɗo bi kanto ɗo *gaanuun ka Muusa, ɗo makaatamna ku nabiinnar ho iŋ ta *Soom, okin̰co yaa asen̰ ja uudinco. » 45 Ɗo wer-ak, Iisa piliig kayco ho ŋu ibiniit kat baat ta Kitamner. 46 Ŋa kaawiico aman : « An kaaw taat siir ɗo Kitamner : “ Illa Masi yaa taaɓiyen̰ ja, ŋaa mate, kar yiriy ta subbiŋkar gay ŋaa nooye min ɗo muuti. ” 47 Paa kat, gee yaa gaare Kabarre ta Gala iŋ siŋ kun̰ji min Zeruzaleem yoo adiy ka kiɗar okin̰ji. Kabarre-at a ŋuu ibinin̰ nigin̰co, ŋu poocin̰ goyin̰co kaak samaanno ho Buŋ yaaco saamiyin̰ zunuubinnico. 48 Kuŋ kon di gee kuuk talig gamin-aŋ iŋ odinko. 49 Kar nun meendu yaako n̰aame maan kaak Tanni kaawtu a ŋaako bere. Kuŋ gay, goyoŋ ɗo geeger-aŋ di nam gudurre taat asa min kuwa* yaako miininko. »

Iisa coona ka samaaner (Maark 16.19-20, Akt 1.9-11)

50 Min ŋaar-ak, yiriy rakki Iisa imiliig maajirnay min ɗo geeger-aka, ŋa iyiig moota iŋ hellin ta Betani. Ɗo wer-ak, ŋa jaaltu pisin̰ji ho ŋa barkiyiigu. 51 Wiktin taat ŋa barkiyiigu-ak di, ŋa etirtu minninco ho Buŋ coonig ka samaaner. 52 Ɗo wer-ak, ŋu abdiyiiga, kar ŋu yeeptu Zeruzaleem iŋ galal dakina. 53 Min ŋu yeepe, ŋu ɓaggiy ɗo *ger ka Buŋdi ho ŋu oziliiga.

* **24:49** 'gudurre taat asa min kuwa' : Gudurre-at, taar Ruwwin ta Buŋdi.

Kabarre ta Gala ta Yaaya
Pile ka kaawor

Maktumne-an, gee kuuk awalle kat kaaw min daayum kadar ŋa Yaaya kat siirta. Yaaya, ŋaar min paliinna kuuk orok iŋ seera. Kar ŋa bal siiriŋ siŋji kuuk Yaaya-ak ɗo maktumne-anta. Illa ŋa siir aman : « Ŋaar kaak Iisa elgiyo » (Yaaya 13.23).

Maktumne ta Yaaya, taar ginno dele ka daŋlal. Kar gay, ta gin kaawin dakina kuuk Maark, Matiye iŋ Luk bal siiriŋco. Ta kaawa oki ɗo bi ka gamin peesira kuuk ajbay Iisa gintu. Ŋuur ko kuuk gaara a Iisa, ŋaar Roŋ ka Buŋɗi. Ta kaawa pey ɗo bi ka Iisa kaak meela iŋ gee ar : maajirnay, Nikodeem, daatik taat min geeger ka Samari, agindaw ku Yuudinnar ho siŋtay ku Lazaar. Yaaya siir ɗo gee okiŋco kuuk bariya botol, seene ho iŋ goye ka gaasɗo. Gamin ŋuur-aŋ, illa iŋ Iisa kat ŋuu gasiŋco.

Iisa Masi, ŋaar Kaaw ta Buŋɗi

1 Awalle, min Buŋ bal kilgiyin misa duniine, gem kaak ŋu koliy Kaaw ta Buŋɗi goy ko. Ŋa goy sawa iŋ Buŋ ho ŋaar meeŋji di Buŋ. 2 Min Buŋ bal kilgiyin misa duniine, ŋa goy ko iŋ ŋaara. 3 Iŋ Kaaw-at di, Buŋ kilgiyiig gamin okiŋco. Maan ginno kaak ŋa kilgiytu bal taara. 4 Ta taar kat ber goye ɗo gamin okiŋco. Ho iŋ goye kanti ko, gee taltu portikaw. 5 Portikaw-at caapiy ɗo gondikor, kar gondikaw baltit gine maanna.

6 Kar gay, gin gem rakki kaak Buŋ ŋaamtu, ŋu kolaag Yaaya-Batist. 7 Ŋaar as kaawe ɗo geemir ɗo bi ka ŋaar kaak gaarit portikaw-ata, asaan gee yaa cokiye kaawoy ho ŋuu aamine iŋ ŋaara. 8 Yaaya gay, ŋaar meeŋjiɗo kat portikaw, ŋaar as kaawe biti di. 9 Portikaw-at taar ko seene. Taar as ɗo adiy ka kiɗar ho ta caapiy ɗo gee okiŋco.

10 Gem kaak ŋu koliy Kaaw-ak, ŋaar goy ɗo adiy ka kiɗar. Iŋ ŋaar ko, Buŋ kilgiyiig kiɗa. Kar gee kuuk ɗo adiy ka kiɗar gay bal ibininji. 11 Ŋa ɓaaw goye iŋ geeŋji ku meeŋji, kar geeŋji gay bal obiŋji. 12 Kar ɗo gee kuuk obga ho kuuk aamin iŋ siŋji, ŋa berco botol taat ŋuu gine koogin ku Buŋɗi. 13 Ŋuu gine kooginay-ak, asaan Buŋ kat bercog wee ka marbinto. Wee ŋaar-ak wala isgig iŋ niyin ta gemor, wala iŋ pikirre ta gemor.

14 Gem kaak ŋu koliy Kaaw-ak gintu gemo ho ŋa astu goye iŋ ginte. Gi talit *darjiney taat ŋa gastu min Tacco Buŋ. Darjiney-at, taar ko ta Roŋji ka daŋgiro.* Iŋ barkiney, ŋa elgiy gee ho ŋa gaariico seen ta Buŋɗi.

15 Yaaya gay, ŋaar kaaw biy. Ŋa kaawtu raɗa aman : « Taloŋ ! Aŋ ko gem kaak nu kaawiiko awalle aman : “ Gin gem rakki kaak yaa ase ɗo aaror, kar gay, ŋa ogirdu. Asaan min nu bal ase misan di, ŋaar goy ko. ” »

16 Paa ko, iŋ selliŋkuwiy-at, ŋa barkiyiite dakina, okinte ŋa barkiyaateŋ di gaay iŋ gaayo. 17 Awalle Buŋ berteŋ *gaanuun min ɗo pise ka Muusa. Kar barkin iŋ seen gay, Buŋ berteŋgu iŋ ase ka Iisa Masi. 18 Ginno waan kaak talig Buŋ. Illa Roŋji ka daŋgiro, ŋaar kaak goy sawa iŋ Buŋ-ak di, gaarteŋga.

Kaawo ɗo bi ka Yaaya-Batist
(Matiye 3.1-12, Maark 1.1-8, Luk 3.1-18)

19 Yiriy rakki, agindaw ku Yuudinnar kuuk goy Zeruzaleem ŋaamtu gay satkiner iŋ gee ku min baaco taŋ *Lebi a ŋuu gasiŋ Yaaya. Min ŋu gasga, ŋu indiig aman : « Kiŋ waa ? » 20 Ŋaar gay balco cigile maanna. Ŋa telkiico aman : « Nun-aŋ Masiɗo. » 21 Ŋuur gay indiig pey aman : « Di kiŋ ke waa ? Wal kiŋ ko *Eli ? » Yaaya gay telkiico aman : « Ha’a ! Nun Eliɗo. » Ŋu indiig pey aman : « Di wal kiŋ ko nabiiŋce kaak ŋu kaawtu biy ɗo Kitamner-aka ? » Ŋaar gay telkiico aman : « Ha’a ! Ŋa nunno. » 22 Kar ŋuur gay ɗiyiiji aman : « Di kiŋ waa ? Ki kaawa maa ɗo bi kaŋjiŋ ? Asaan ni raka niico yeepe kaaw ɗo ŋuur kuuk ŋaaminti. » 23 Yaaya telkiico aman : « Nun ko gem kaak nabi Ezaayi kaawtu biy aman : “ Gin gem rakki koola ɗo kalaaner a *Rabbinte asaw. Ucoŋ, siyoŋji botol ɗalaŋ. ”† »

24 Min gee kuuk ŋu ŋaamtu ɗo Yaaya, goy oki gee kuuk ŋu koliy *Pariziyenna. 25 Ŋu indiig aman : « Di ya kiŋ kat Masiɗo, wala ki Eliɗo, wala ki nabiiŋceɗo kaak ŋu kaawtu biy ɗo Kitamner-ak, maa di ki *batiziyiy gee ? » 26 Yaaya telkiico aman : « Nun-aŋ batiziya gee iŋ amay di. Kar gem rakki goy ɗo ɗatikko kaak ku ibingigɗo. 27 Gem-ak yaa ase ɗo aaror, kar gay, nun bal nece kaak naa one, naa soriŋ ŋugiray. » 28 Maanna-ak kuuniy ɗo wer kaak Yaaya batiziyiy gee, ɗo geeger ka Betani, aar barrer kaak ŋu koliy Zurdan.

Iisa Masi, ŋaar Roŋ Tamgi ka Buŋɗi

29 Ka kawtinti, Yaaya taliig Iisa asaaji. Ɗo bi kaŋji, ŋa ɗiytu aman : « Taloŋ, aŋ ko *Roŋ tamgi ka Buŋɗi, ŋaar sooya zunuubinna ku geemir. 30 Ɗo bi kaŋji ko, nu ɗiytu aman : “ Goy gem rakki kaak yaa ase ɗo aaror, kar gay, ŋaar ogirdu. Asaan min nu bal ase misan di, ŋaar goy ko. ” 31 Awalle, nunu oki ibingigɗo. Kar diŋ gay, nun as *batiziye gee iŋ amay a naa gaariŋji ɗo gee ku Israyeel. »

32 Ɗo bi ka Iisa Masi, Yaaya kaawtu pey aman : « Nu tal Ruwwin ta Buŋɗi

* **1:14** ‘daŋgiro’ : Werin daariŋ, ŋu kaawa a ‘kiɗa di’ wal ‘rakki di’. † **1:23** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 40.3.

paayiiji ɗo Iisa ar ammaama ho ta goyiiji.
33 Awalle nun ibingigɗo oki, kar gay, Buŋ
kaak ŋaamintu a naa batiziye gee iŋ amay
kat kaawdu aman : " Ki asa tale gem rakki,
Ruwwin ta Buŋdi yaaji paaye ho taaji goye.
Gem ŋaar-ak ko asa batiziye gee iŋ Ruwwin
ta Buŋdi. " 34 Nun talig maanna-ak iŋ odinar
ho nu kaawaako ka seener, gem-aŋ, ŋaar
Roŋ ka Buŋdi. »

Gee kuuk tees aaɗiŋ Iisa

35 Ka kawtinti, Yaaya-Batist goy pey ɗo
wer-ak iŋ maajirnay seera. 36 Ɗo wiktin
taat ŋa taliig Iisa biraw, ŋa kaawtu aman
: « Taloŋ, aŋ ko *Roŋ tamgi ka Buŋdi ! »
37 Maajirnay ku Yaaya ku seer-ak dorit kaa-
woy taat ŋa kaawtu-ata ho ŋu teestu aaɗiŋ
Iisa. 38 Iisa kolsitu ho ŋa tala ŋu aaɗaaga.
Ŋa indiig aman : « Ku aaɗiin gay ku bariya
maa ? » Ŋuur gay ɗiyiiji aman : « *Rabbine,
kiŋ goy momo ? » (Siŋ ku Rabbin-ak ɗiya
a « Tatkaw ».) 39 Ŋaar gay telkiico aman :
« Asoŋ tala. » Hiyya, ŋu daktu tal wer ka
ŋa goyiyo. Wiktin taar-at yaa neceŋ ko pat
pooɗ ta maako. Hiyya, ŋu eeltu iŋ ŋaara.

40 Min gee seer kuuk doriit kaaw ta Yaaya
ho aaɗiig Iisa-ak, Andre siŋji ka Simon Piyer
sa goya. 41 Ŋa uctu dakiig gas siŋji Simon ho
ŋa miniig aman : « Ni gasig *Masi. » (Siŋ
ku Masi-ak ɗiya a « Ŋaar kaak Buŋ doɓtu.
») 42 Kar ŋa iyiijig Simon ɗo Iisa. Iisa taliig
yalaaŋ kar ŋa ɗiyiiji aman : « Kiŋke Simon,
roŋ ka Yaaya. Min yiriyta-aŋ gee yaaŋ koleŋ
ko Sepaas. » (Siŋ ku Sepaas-ak ɗiya a « Piyer
».‡)

43-44 Ka kawtinti, Iisa ictu niyin taat ŋaa
ɓaawe ɗo kiɗ ka Galile. Ɗo botildi, ŋa ŋaamtu
iŋ gem rakki siŋji Pilip kaak min Betsayda,
werco kaŋ Andre iŋ Piyer. Iisa ɗiyiiji ɗo
Pilip aman : « Aaɗnu ! » 45 Kar Pilip gay ɓaa
tale gem rakki siŋji Natanayeel. Pilip ɗiyiiji
ɗo Natanayeel aman : « Ni gasig gem kaak
ŋu kaawtu biy ɗo Kitamner, ɗo *gaanuun
ka Muusa ho ɗo makaatamna ku nabiinnar
oki. Ŋa Iisa roŋji ka Yuusup min geeger ka
Nazareet. » 46 Kar Natanayeel gay ɗiyiiji
aman : « Has min Nazareet kat amilgiy
maan ka samaane ? » Pilip gay telkiiji aman
: « Asu, ki ɓaa tale. »

47 Min Iisa taliig Natanayeel gaayji ko ote-
ak, ŋa kaawtu ɗo biy kaŋji aman : « Taloŋ
! Aŋ kat gem ka Israyeel kaak taɓ. Ŋaar-aŋ,
yoo raadin rakki oki, amilaaɗo minniney. »
48 Natanayeel gay indiig aman : « Maman ki
ibinginu ? » Iisa telkiiji aman : « Ɗo wiktin
taat Pilip gasiŋciŋ ɗo baat ta buguwar-ak di,
nun taliŋciŋ ko. » 49 Min pa-ak, Natanayeel
kaawtu aman : « Gem kol Rabbiney, nu iban
kadar kiŋ kat Roŋ ka Buŋdi, Sultan ka Isray-
eel ! » 50 Iisa telkiiji aman : « Nu kaawaajiŋ
ja a nu taliŋciŋ ɗo baat ta buguwar-ata,
ampaa ɗoo wal ki aamintu kadar nu Roŋ ka
Buŋdi ? Hadi ki asa tale misa gamin kuuk
ajbay pa-ak ŋuur-aŋku. 51 Cokiyoŋ, naako
kaawe seene. Ku asa tale samaan yaa pile
waakilak ho *ɗubal ku Buŋdi yaa paayguwe
ho ŋuu cokguwe, ŋuu birguwe min ɗo werir,
nun *Roŋ gemor. »

2

Maan ka ajbay kaak Iisa teestu gine

1 Min ŋaar-ak, menaw seer birtu. Kar gee
gay gina iidin ta obindi ɗo geeger ka Kana,
kiɗ ka Galile. Ɗo iidin taar-at, Mariyam
ataŋ Iisa goya. 2 Kar Iisa iŋ maajirnay sa,
ŋu ŋaamco, ŋu astu. 3 Kar ba aar, maam
ku *biŋdi kuuk gee siyo gaase. Hiyya, ataŋ
Iisa ɗiyiiji ɗo roŋti aman : « Gee-aŋ, seeŋco
arme. » 4 Iisa telkiitit aman : « Iya, nun gay
yaa gine maa ? Nun wiktiner misa taat naa
gaare zir. » 5 Min pa-ak, yaaco ɗiyiico ɗo
gay riyor aman : « Ya taat ŋa kaawiikon di,
ginonta. »

6 Kar ɗo wer-ak gay gin guwin bijigiy
ku dambiydi. Guwin-ak, *Yuudinna aciy
ziŋkico ɗo aadinco a ŋuu goye *cawar ɗo uŋji
ka Buŋdi. (Ay guw di ica jeliŋgin pooɗ wal
beey.) 7 Iisa ɗiyiico ɗo gay riyor-ak aman
: « Miinoŋ guwin-aŋ iŋ amay ! » Kar ŋu
miiniig pal-pal-pal. 8 Min guwin-ak miine,
Iisa ɗiyiico aman : « Diŋ gay itiŋoŋ* min
amay-aŋku, kuuji iye ɗo meeram.† » Hiyya,
ŋu itiŋtu, ŋu iyiiji. 9 Min ŋu iyiijigu, amay-
ak raɓil ko maam ku biŋdi. Ŋuur kuuk
itiŋig amay-ak iban wer kaak ŋu asiyo. Kar
meeram gay ibanno. Min ŋa aawiigu, ŋa
koliig gem ka obe 10 ho ŋa ɗiyiiji aman :
« Kun kawta, gee bera ja maam ku yuutu,
kar ya gee aay koŋ gay, ŋu beriy kuuk
yuutiŋkuwco sooɗa. Di kiŋ gay dummiyig
kuuk yuutu yoo diŋka ! »

11 Maan kaak gaara gudurre ta Buŋdi-
aka, ŋaar ko maan kaak Iisa gintu awallico
ta gamnar. Ŋa ginig ɗo geeger ka Kana,
kiɗ ka Galile. Ansii ko, Iisa gaartu *dar-
jiney ɗo geemir ho maajirnay aamintu loci.
12 Min ŋaar-ak, Iisa iŋ yaaco ho iŋ siŋtay
kuuk goy oki ɗo wer-aka yoo maajirnay,
okiŋco, ŋu uctu ho ŋu birtu ɗo geeger ka
Kapernayuum. Ɗo wer-ak, ŋu goytu menaw
sooɗa.

Atke ka taajirnar min ɗo ger ka Buŋdi
(Matiye 21.12-13, Maark 11.15-17, Luk 19.45-46)

‡ **1:42** 'Piyer' : 'Sepaas' iŋ kaaw ta Yuudinnar ho 'Piyer' kaak asa min kaaw ta Grek, ŋuur baaco rakki di a 'dambi'.

* **2:8** 'itiŋoŋ' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'ɗokiŋo'. † **2:8** 'meeram' : Meeram-ak, ŋaar ko ɗeeɗa tee ka iidiner ɗo geemir.

13 Menaw ku iidin ta Yuudinnar taat ŋu koliy *Paak gaaye. Kar Iisa uctu, ŋa ɓaawtu ɗo geeger ka Zeruzaleem. 14 Min ŋa ottu, ŋa uŋjitu ɗo *ger ka Buŋdi. Ɗo ger-ak gin gee ku gidiya barkay, tamgi iŋ ammaamna. Atta-ak gin oki gee kuuk maka gurus. Ŋu ɗeerig gaminco ka taabulnal. 15 Min Iisa taltu pa-ak, ŋa soktu mernan ho ŋa siytu korɗiŋgo, kar ŋa atkiig okiŋco kara, yoo tamgico iŋ barkiyco. Gee ku maka gurus-ak, ŋa akiliig taabulnico ho ŋa dawiig gurusco. 16 Ŋa kaawiico ɗo taajirin ku ammaamnar-ak aman : « Imiloŋ gaminko-aŋ min anne ! Ger ka Tanni, dakoŋ giniŋjiɗo ger ka suuginer ! » 17 Ɗo wer-ak, maajirnay ku Iisa moyiit kaaw taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman : « Gem kol *Rabbiney, nu elgig geriŋ dakina. Ya nu moyaw-ak, adir erwaan ar ako. »‡

18 Hiyya, agindaw ku Yuudinnar indiig Iisa aman : « Ni raka kiini gaare maan kaak ajbay, nii ibine kadar Buŋ ko tabiriŋciŋ, ki giniig maanna-aŋka. » 19 Iisa gay telkiico aman : « Ɗimoŋ ger-aŋka. Ya ku ɗimig gay, ɗo menaw subba di, nun naa peyiŋ ɗo weriy. » 20 Ŋuur gay dīyiiji aman : « Geraŋ, ŋu pinig ɗo elgin orok pooɗ iŋ bijigiy. Kar kiŋ gay maman ɗo menaw subba di, ki kaawiy a kii piniŋji ! » 21 Sando, wiktin taat Iisa kaawiy ɗo bi ka gerdi-ak, ŋa kaawa ɗo bi ka ziy ka meeŋji. 22 Ba aar, min Iisa nooytu min ɗo muuti, maajirnay moyiit kaawoy-ata. Paa ko, ŋu aamintu ɗo kaaw taat ŋu siirtu ɗo Kitamner ho ɗo taat Iisa kaawtu.

Iisa iban adat ku geemir

23 Ɗo wiktin taat Iisa iidiyiy iidin ta *Paak ɗo geeger ka Zeruzaleem, ŋa gin gamin ku ajbay dakina. Min gee taliig gamin ku ajbay-ak, dakina minninco piltu biŋkico a ŋu aamin iŋ ŋaara. 24 Kar Iisa gay bal amniyiŋco, asaan okiŋco, ŋa ibingit ta aditco. 25 Ŋa rakaaɗo a gem yaaji ose ɗo biy ka gemor, asaan ŋa ibingit okintit taat goy ɗo adiy ka gemor.

3

Nikodeem indaag Iisa

1 Kar gin gem rakki siŋji Nikodeem. Ŋa min gee ku ŋu koliy *Pariziyenna ho ŋa min *agindaw ku Yuudinnar. 2 Yiriy rakki, ŋa dakiig gas Iisa iŋ aando, ŋa dīyiiji aman : « Gem kol Tacco, ni iban kadar Buŋ kat tabiriŋciŋ, ki asiini ɓilde, asaan ginno gem kaak yaa gedire giniŋ gamin kuuk ajbay ar kuuk ki gintu-aŋku ya Buŋ iŋ ŋaarro. » 3 Iisa telkiiji aman : « Cokay, naaŋ kaawe seene ! Ginno gem kaak yaa gedire talin *Meennaw ta Buŋdi ya ŋu bal weeŋ wee ka marbinto. » 4 Nikodeem gay indiig aman : « Maman gem kaak tatik ko, ŋuu weeŋ pey marbinto ? Ampa-ak, ŋaa uŋje pey ɗo atti ka yaaco kat taa weeŋji wal maman ? » 5 Iisa dīyiiji aman : « Cokay, naaŋ kaawe seene ! Ginno gem kaak yaa uŋje ɗo Meennaw ta Buŋdi ya ŋu bal weeŋ iŋ amay ho iŋ Ruwwin ta Buŋdi. 6 Ŋuur kuuk ŋu weeyig ween di, ŋuur goy koogin ku geemir di. Kar ŋuur kuuk ŋu weeyig iŋ Ruwwin ta Buŋdi gay, ŋuur koogin ku Buŋdi. 7 Dak ajbiyenno ɗo kaawor taat aman : " Illa ku asa ja wee wee ka marbinto. " 8 Pakar ja ɗo usi. Ŋa abiriyo ho ŋa aaniyiy wer kaak ŋa rakiy di. Gee cokiya abiriŋji kaak ŋa abiriyo, kar gay, gee ibanno wer kaak ŋa asiyo ho kaak ŋa ɓaayiyo. Hadi, gem kaak ŋu weeyig iŋ Ruwwin ta Buŋdi sa, ŋaar paa di. »

9 Kar Nikodeem indiig aman : « Maman maanna-aŋ yaa kuuniye ? » 10 Iisa telkiiji aman : « Kiŋ siŋjiŋ ale, ki tatkaw ka *gaanuun ka gee ku Israyeel, kat ki ibingigɗo gamin-aŋku ? 11 Di cokay, naaŋ kaawe seene ! Nin kaawa ɗo bi ka maan kaak ni ibingiyo ho kaak ni taltu iŋ odinni, kar kuŋ gay rakaaɗo ice kaawni. 12 Ya nu kaawaako ɗo bi ka gamin kuuk goy ɗo adiy ka kiɗar din sa, ku aamanno, kar maman kuu aamine ya nu kaawaako ɗo bi ka gamin kuuk goy kuwa ka samaaner ? 13 Asaan ginno waan kaak coon ka samaaner, illa nun *Roŋ gemor di paay min kuwa. 14 Ku iban kadar gin ko elgin dakina, nabi Muusa siytu aal ka hadinner, ŋa caaliig kuwa ka etor ɗo wiktin taat ŋu goyiy ɗo goosiner. Uudin ta ŋa caaliig aal-aka, nun Roŋ gemor oki, ŋu asaan caalindu ka etor ansi.* 15 Ŋu asaan caalin ka etor-ak a gem kaak aamin lotu yaa gase goye ka gaasɗo ɗo uŋji ka Buŋdi. 16 Ka seener, Buŋ elig gee ku duniiner okiŋco nam ŋa tabiriig Roŋji kaak daŋgiro a ay gem kaak aamin loci idiyɗo maala, kar gay, ŋaa gase goye ka gaasɗo. 17 Buŋ, ŋaar bal tabiriŋ roŋji ɗo duniiner a seriin yaa obiŋ gee, kar gay, ŋa tabirig a ŋaa jiliŋ gee okiŋco. 18 Gem kaak aamin ɗo Roŋ ka Buŋdi, seriin obaagɗo. Kar ŋaar kaak bal aamine loci gay, seriin obig ko, asaan ŋa bal aamine ɗo Roŋ ka Buŋdi kaak daŋgiro. 19 Talu, maman seriin yaa obe gee : portikaw as ɗo duniiner, kar geeŋ gay el gondikaw kat guna, asaan ŋu gina gamin kuuk jookumo. 20 Ka seener gay, gee kuuk gina jookum-ak, ŋuur elgitɗo portikaw ho ŋu ɓaggitiɗo, asaan ŋu rakaaɗo gee yaa taliŋ gaminco kuuk jookum ŋu giniy-aku. 21 Kar gee kuuk gina riy taat samaane ɗo uŋji ka Buŋdi gay, ŋuur ɓaa ɗo portikaw, asaan gee yaa tale waraŋ kadar ŋu gina gamin kuuk samaane ɗo uŋji ka Buŋdi. »

‡ **2:17** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 69.10. * **3:14** Wer ka gase kaawor ɗo Nombir 21.9.

Kaawo ɗo bi ka Iisa iŋ Yaaya

22 Min ŋaar-ak, Iisa iŋ maajirnay uctu, ŋu
ɗeettu ɗo kiɗ ka Zuude. Ɗo wer-ak, ŋu taaytu
ho Iisa *batiziyiy gee. 23 Ɗo wiktin taar-
at, Yaaya-Batist sa batiziya gee. Ŋaar gay
goy kiɗ ka Enon, moota iŋ Saliim, asaan ɗo
wer-ak gin amay dakina. Gee asiiji ho ŋa
batiziyiigu. 24 Kar ɗo wiktin taar-at, Yaaya,
ŋu bal obiŋ misa daŋaayne.

25 Yiriy rakki, maajirnay ku Yaaya daariŋ
teestu meele iŋ *Yuudiŋce rakki ɗo bi ka
aadinco. Aadinco-at kaawa ɗo bi ka acindi
kaak gem yaa gine *cawar ɗo uŋji ka Buŋdi.
26 Ɗo wer-ak, maajirna-ak dakiig gas Yaaya
ho ŋu ɗiyiiji aman : « Gem kol Tacco, gem
kaak goy awalle iŋ kiŋke aar barre ka Zur-
dan, ŋaar kaak ki kaawinti biy-ak, diŋ ŋa
tees kar batiziye gee ho gee okiŋco ɓaa ko
loci di. » 27 Yaaya gay telkiico aman : « Gem
gediraaɗo gine maan kaak Buŋ balji kaawe.
28 Ku dor di nu kaawko a nun Masiɗo. Kar
gay, nun gem kaak Buŋ tabirtu yaaji siyin
botiliy. 29 Ku iban di mitik iŋ daatko, yiriy
ta ŋuu obe, ŋaar ko mitti ho royay gay, ŋaar
goy ɗo serpey, ŋa cokiyiy gaayay, ansi-ak
galji. Di nun sa paa di. Nun ko royay ka
mitkor. Diŋka-aŋ galilil nec kat ɗo werti.
30 Min yiriyta ɓaayiy iŋ uŋti, siŋji kuŋji yaa
coone ho kunto gay yaa one. »

Gem kaak asa min kuwa ka samaaner

31 « Ŋaar kaak asa min kuwa ka samaaner,
ŋaar pakgig gee okiŋco. Kar ŋaar kaak asa
min ɗo kiɗar gay, ŋaar goy ɗo kiɗar di ho ŋa
kaawa ɗo bi ka gamin kuuk ɗo adiy ka kiɗar
di. Ka seener, ŋaar kaak asa min kuwa ka
samaaner, [ŋaar pakgig gee okiŋco.]† 32 Ŋa
kaawa ɗo bi ka maan kaak ŋa taltu ho ŋa
dortu, kar gay, ginno gem kaak icit kaawoy.
33 Ŋaar kaak icit kaawoy gay gaara kadar
Buŋ kaawa seene. 34 Kar gay, ŋaar kaak
Buŋ tabirtu gay, ŋaar kaawa kaaw taat Buŋ
beriiji, asaan Buŋ berji Ruwwiney okintiti.
35 Tatte Buŋ, ŋaar elgig Roŋji ho ŋa berji
izinne ɗo gamin okiŋco. 36 Gem kaak aamin
ɗo Roŋ ka Buŋdi, ŋaar gas goye ka gaasɗo.
Kar gay, ŋaar kaak pooc aamine ɗo Roŋ ka
Buŋdi, ŋaar gasaagɗo goye ŋaar-aka. Kar gay,
dapiŋko ta Buŋdi yaa paaye kaaci. »

4

Iisa kaawa iŋ daatik taat min Samari

1-3 Pariziyenna dortu kadar gee kuuk
aaɗaag Iisa ho kuuk Iisa *batiziyiy-ak gin
dakin pakgig gee kuuk aaɗaag Yaaya. Ka
seener gay, Iisa ŋaar meeŋjiɗo kat batiziya
gee, illa maajirnay di. Min Iisa doriit kaaw-
at, ŋa uctu min Zuude ho ŋa ictu botol
ta Galile. 4 Ɗo ɓaanji, ŋa aaɗ min kiɗ ka
Samari. 5 Hiyya, ŋa ottu ɗo geeger ka Samari
kaak ŋu koliy Sikaar. Geeger-ak moota iŋ
morig kaak Yakuub beriiji awalle ɗo roŋji
Yuusup. 6 Ɗo wer-ak ko, Yakuub ecirtu bee
ka amiydi. Min Iisa iŋ maajirnay ottu ɗo
wer-aka, Iisa rawe. Ampaa ko, ŋa daktu goy
ɗo bi ka beendi. Pat nec ko yiriyo.

7-8 Wiktin taat Iisa jammiyiy-ak, maa-
jirnay gay ɓaawco gidiye tee ɗo geegirdi.
Awalle min ŋuu ɗeete, daatik rakki min kiɗ
ka Samari ɓaaw amay. Ta gasiig Iisa ɗo bi
ka beendi-aka. Ŋa indiit aman : « Beror ja
amay, naa see. » 9 Daatko-at kaawiiji aman
: « Kiŋ kat *Yuudiŋce, kar maman ki indiin
a naaŋ bere amay, nun taat *Samariteŋca
? » Sando, Yuudinna iŋ gee ku Samari gay
kaawco ɓagɗo. 10 Iisa telkiitit aman : « Ya ka
iban maan kaak Buŋ beriyo ho ya ka ibingig
ŋaar kaak kaawaake a " beror amay ", zer
kaŋ kat yaan indindu ho naake bere amay
kuuk bera goye kaak taɓ. » 11 Daatko-at
ɗiyiiji aman : « Gem kol *Rabbiney, bee-aŋ
baata aale ho kiŋ bal gine maan ka itiŋindi.
Kar maman kii gasiŋ amay kuuk bera goye-
aka ? 12 Migini* Yakuub ko berintiŋ bee-
aŋka. Ŋaar meeŋji sa seetu amiyji, yoo koogi-
nay ho malley oki. Ɗo taŋjiŋ-ak, kiŋ kat tatik
pakgig Yakuub walla ? » 13 Iisa telkiitit
aman : « Ya gem kaak see amay ku beendi-
aŋ, ibin yaa obiŋ pey. 14 Kar gem kaak yaa
see amay kuuk naaji bere gay, ibin obaagɗo
pey. Amay kuuk naaji bere-ak yaaji goye
ar coŋcal kuuk bera goye ka gaasɗo ɗo uŋji
ka Buŋdi. » 15 Daatko-at telkiiji pey aman
: « Gem kol Rabbiney, beror ja amiyjiŋ-aku
a ibin obiinno pey ho nu asiyɗo pey deese
amay min ɗo beendi. »

16 Iisa ɗiyiitit aman : « Ɓaa, kolig mitke,
kar kuu ase. » 17 Taar gay aman : « Nun
bal gine mitko. » Iisa kaawiitit aman : «
Way, ka kaaw seene a ka bal gine mitko-
aŋka. 18 Asaan awalle ka ob miday beey ho
kaak diŋ ku goyiy-aŋ sa, ŋa mitkenno. Ɗo
taar-an ka kaaw seene. » 19 Hiyya, ɗo wer-
ak, ta kaawiiji aman : « Gem kol Rabbiney,
nu tala kadar kiŋ nabiiŋce. 20 Aginiyni ku
Samari abdiy Buŋ kuwa ka damba-anta, kar
kuŋ Yuudinna ɗiya a wer ka abdiye Buŋdi,
ŋaar Zeruzaleem. » 21 Iisa telkiitit aman : «
Gem kol yaaco, cokay : wiktin asaw taat ku
abdiyiigɗo Tatte Buŋ kuwa ka damba-an di
wal Zeruzaleem di. Icit kaawor-anta. 22 Kuŋ
gee ku Samari, ku abdiya Buŋ kaak ku
ibingigɗo. Kar nin Yuudinna gay ibingig ja
kat ni abdiyiiga, asaan ŋaar kaak yaa jile gee
amil min ɗo Yuudinnar. 23 Kar gay, wiktin
asaw ho diŋ taar as ko taat gay abaadiner
kuuk taɓ yaa abdiye Buŋ iŋ gelbin rakki ho
iŋ botol ta seener. Asaan Tatte Buŋ, ŋaar

† **3:31** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek. * **4:12** 'Migini' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'tanni ka tatko'.

raka a gee yaa abdiyiŋ ansi. 24 Buŋ, ŋaar ruwwine ho ŋuur kuuk abdiyaaga, illa ŋuu abdiyiŋ iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi ho iŋ seene. » 25 Daatko-at telkiiji aman : « Nu iban kadar Masi yaa ase, ŋaar kaak Buŋ yaa tabire ŋa asiy jiliŋ gee. Ya ŋa ase, ŋaani gaariŋ gamin okiŋco. » 26 Iisa telkiitit aman : « Ŋa nun kaak kaawaake-aŋ ko Masi. »

27 Ɗo wiktin taat ŋa kaawiy pa-ak ko, maajirnay astu min bariye tee. Ŋu ajbiytu ɗo bi kaak ŋa kaawa iŋ daatko. Kar waanco ke bal gedire indiŋ aman : « Ki rakaati maa ? » wala « Maa ki kaawiy iŋ taara ? » 28 Min ŋaar-ak, daatko-at rasig jeliŋgiti, ta ɗeettu ɗo geegirdi ho ta dakiig min gee aman : 29 « Amiloŋ, asoŋ taloŋ ! Gem-aŋ gaarduug gamin okiŋco kuuk nu gintu ! Wal ŋaa gine Masi ga ! » 30 Hiyya, ŋu amiltu, ŋu dakiig gasa.

31 Ɗo wiktin taat ta ɗeettu mine gee, maajirnay ɗiyiiji aman : « Gem kol Tacco, kiŋ okam ɗak maanna tara ! » 32 Ŋaar gay telkiico aman : « Nun gin tee kaak kuŋ ibingigɗo. » 33 Maajirnay kaawiy benannico aman : « Di gem-aŋ, waan iyji tee ga ? » 34 Iisa ɗiyiico aman : « Nun, teendu, illa naa ginin taat ŋaar kaak ŋaamintu rakiyo ho naa gaasin ja tak riy taat ŋa beriidu. » 35 Ŋa ɗiyiico pey aman : « Kaaw agunuw rakki kaawa aman : “ Ɗak ko koyin pooɗ di, kar gee yaa seɗe. ” Nun gay ɗiyaako a taloŋ ja morginaŋku. Koo nee ko, ta raka ko seɗe. 36 Gem kaak seɗaw, ŋaar gasaag ko maan ka yaaji nece ɗo elgol ho ya ŋa ŋumig gamin-aŋku, ŋa ŋumiig ɗo goye ka gaasɗo. Ansii ko, ŋaar kaak luwaw iŋ ŋaar kaak seɗaw, ŋu aaciyiy sawa. 37 An gay kaaw agunuw ta pey, taat ɗiya aman : “ Aŋka-aŋ luwaw ho aŋ gay seɗaw. ” Taar sa seene. 38 Nu tabiriŋko seɗe ɗo morig kaak ku bal gawniŋji. Gee ku pey gawinga, kar kuŋ gay tiya tiŋgico. »

39 Ɗo kaaw ta daatkor taat aman : « Gemaŋ gaarduug gamnar okiŋco kuuk nu gintu », gee dakina kuuk min geeger ka Samariak aamintu ɗo Iisa. 40 Wiktin taat gee ku Samari otiiji ɗo Iisa, ŋu kaawiiji a ŋaa baaŋe ŋaa jammiye ɗo werco. Hiyya, ŋa gintu menaw seer iŋ ŋuura. 41 Ɗo wiktin taat Iisa goytu iŋ ŋuura, gee ku Samari dakina pak ku awalle aamintu iŋ Iisa, asaan ŋu dorig meeŋji kat kaawco. 42 Hiyya, ŋu ɗiyiitit ɗo daatko-at aman : « Diŋ nin aamintu-aŋ ɗo kaaw taat ni dortu min ɗo meeŋji Iisa. Ni bal aamine ɗo kaaw taŋken di ho ni iban kadar ka seener, ŋaar ko yaa jiliŋ gee. »

Iisa cool roŋ ka tatkaw rakki

43 Min Iisa gin ko menaw seer Samari, ŋa uctu min wer-aka ho ŋa ictu botol ta Galile. 44 Iisa meeŋji ɗiy aman : « Nabiiŋce, gee karmiygigɗo ɗo darrey ta meeŋji. » 45 Kar gay, ɗo wiktin taat Iisa ottu ɗo kiɗ ka Galile, gee ku Galile obig samaane, asaan ŋuur sa ɓaaw iidiye iidin ta *Paak Zeruzaleem ho ŋu talig gamin okiŋco kuuk Iisa gintu ɗo iidinata.

46 Hiyya, Iisa yeeptu ɗo geeger ka Kana, ɗo wer kaak ŋa newsiig amay maam ku *biŋdi. Geeger-ak sa ɗo kiɗ ka Galile. Ɗo geeger ka Kapernayuum gay gin tatkaw rakki roŋji raɗaw. 47 Wiktin taat tatkaw-ak dortu a Iisa uc min Zuude, ŋa astu gasiŋji ɗo kiɗ ka Galile. Ŋa marmiliiji ɗo Iisa a ŋa ɓaa cooliŋ roŋji kaak gaay mate. 48 Kar Iisa ɗiyiiji aman : « Ya ku bal tale gamin kuuk ajbay iŋ kuuk gaara gudurre ta Buŋdi, kuŋ amniyaaɗo bat ! » 49 Tatkaw-ak wakiliiji aman : « Gem kol Tacco, asor koɗok paa roŋdu yaa mate. » 50 Iisa gay telkiiji aman : « Yeep ko ɗo geriŋ, roŋjiŋ, ŋaar cewey ko. » Hiyya, tatkaw-ak aamintu ɗo kaaw ta Iisa ho ŋa yeeptu ɗo geriy. 51 Ɗo yeepiŋji, ŋa ŋaamtu iŋ gay riyoy kuuk ɓaa gasiŋji. Ŋu ɗiyiiji aman : « Roŋjiŋ, ŋaar cewey ko ! » 52 Tatkaw-ak indiigu aman : « Iŋ maa patira ŋa aawiig zi cewey ? » Ŋuur gay telkiiji aman : « Duudi, iŋ pat rakki ta yiriyo kat zi ooltu. » 53 Takaŋ mic-ak pakirtu kadar pat taar-at ko Iisa kaawiiji aman : « Roŋjiŋ ŋaar cewey ko. » Hiyya, tatkaw-ak aamintu ɗo Iisa iŋ gee ku geriy okiŋco. 54 Ŋaar-aŋ maan kaak ajbay ka seeriŋkar kaak Iisa gintu ɗo kiɗ ka Galile. Ŋa ginig ɗo wiktin taat ŋa yeeptu min kiɗ ka Zuude.

5

Iisa cool ruŋgiine

1 Min ŋaar-ak, *Yuudinna iidiya iidinco ɗo geeger ka Zeruzaleem ho Iisa ɓaawtu hadire. 2 Ɗo geeger-ak, gin ɗibir rakki kaak ŋu koliy ɗibir ka Tamgir. Moota iŋ ɗibir-ak, gin koriy taat ŋu kolaat Betzaata iŋ kaaw ta *Hebru ho ɗo bit ka koriyor-at, ŋu siy kellam beeyi. 3 Kellam-ak miin iŋ gee kuuk raɗaw : noolna, mersina iŋ ruŋgiina. [Gee-ak era wiktin taat amay ku koriyor yaa awke. 4 Asaan werin daariŋ, *ɗubil ka Buŋdi paaygiy ɗo koriy-ata, ŋa awkigig amay-aku. Kar min gee kuuk raɗaw, kaak paay awalle di cooliyo, yoo raɗuway ta maa oki.]*

5 Kar ɗo wer-ak, gin gem rakki kaak raɗuway gin ko elgin orok subba iŋ porpoɗ. 6 Iisa taliig gem-ak daŋle ho ŋa dor kadar raɗuway taay ko, kar ŋa indiig aman : « Ki raka kii coole walla ? » 7 Gem-ak telkiiji aman : « Gem kol *Rabbiney, nu bal gine gem kaak yaan paayin ɗo koriyor wiktin taat amay awkiyo. Ya nu ɓaa paayen di, waan ka pey ogirdu ko. » 8 Iisa ɗiyiiji

* **5:4** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.

aman : « Diŋ ucu, maliyit argaŋ ho ɗeettu ! » 9 Hiyya, koɗok di, gem-ak cooltu. Ŋa maliyiit argay ho ŋa ɗeettu. Sando, yiriy taar-at gay ta *sabitdi. 10 Min agindaw ku Yuudinnar taliig gem-aka ho ŋu ɗiyiiji aman : « Hey kiŋke-aŋka ! Yiriyta-aŋ sabit, kar maa di ki iciit argaŋ ? Taar-an, *gaanuun toɗta. » 11 Ŋaar gay telkiico aman : « Gem kaak coolintu-aŋ ko ɗiydu a naa maliyin argar ho naa ɗeete. » 12 Agindaw-ak indiig pey aman : « Ŋaar waa kaawjiŋ pa ? » 13 Kar gem-ak gay ibingigɗo gem kaak coolga, asaan min Iisa cooliig di, ŋa uŋjitu ɗatik ta gee kuuk dakin goy ɗo wer-aka.

14 Kar ba aaro, Iisa dakiig gas gem kaak ŋa cooltu-ak ɗo *ger ka Buŋdi ho ŋa ɗiyiiji aman : « Diŋ ki cool ko. Kar gay, dak ginno pey zunuubinna, yampa omaayin yaaŋ ase pey pak taat asjiŋ awalle. » 15 Gem-ak dakiico os ɗo agindaw ku Yuudinnar a ŋa Iisa kat coolga. 16 Min ŋaar-ak, Yuudinna teestu taaɓiyiŋ Iisa, asaan ŋa coolig gem-ak iŋ yiriy ta sabitdi. 17 Iisa gay teesiico ose baati aman : « Tanni, ŋaar ginaat riyoy yoo yiriyta ho nun sa gina ar tanji-at di. » 18 Ɗo kaawoy taar-an ko, agindaw ku Yuudinnar bariyiy botol taat ŋuu deeŋji, asaan ŋaar bal aaliŋ gaanuun ka sabitdi di, kar gay, ŋa ɗiy a Buŋ kat Tacco ho ansi-ak, ŋa gina zi nec iŋ Buŋ.

Buŋ berji izinne ɗo Roŋji

19 Iisa gay ɗiy pey aman : « Cokiyoŋ, naako kaawe seene : nun Roŋ ka Buŋdi, nu gedarro gine maan keedu. Nu tala gamin kuuk Tanni giniyo, nun sa giniy ar kunji di. Gamin kuuk Tanni giniy-ak, nun Roŋji sa gina ŋuur di. 20 Asaan Tanni ŋaar elgiinu ho ŋa gaaraadu ay maan kaak ŋa giniyo. Ŋaadu gaare pey gamin ku aginda pak ŋuur-aŋku nam kuu ajbiye tak-tak. 21 Ka seener gay, Tanni, ŋaar nooya gee ku mate ho ŋa beriico goye. Ar taar-at ko, nun kaak Roŋji sa bera goye ɗo gee kuuk nu rakiyo. 22 Pey Tanni, meeŋji ɗukumaaɗo seriin ɗo geemir, kar gay, ŋa berdu izinne ɗo nun Roŋji, naa ɗukume seriin ɗo geemir. 23 Ansii ko, gee okiŋco yaadu bere horoomine ar kaak ŋu beriiji ɗo Tanni. Gem kaak bergiiduɗo ho-roomine ɗo nun Roŋo, ŋaar bergiijiɗo ɗo Tanni kaak tabirintu.

24 « Cokiyoŋ, naako kaawe seene : ya gem kaak cokiya kaawor ho ŋa aamina ɗo kaak tabirintu, ŋaar gas ko goye ka gaasɗo. Ŋaar-ak, seriin obaagɗo. Kar gay, ŋaar aaɗ ko min ɗo muuti ho ŋa tees ko goye kaak taɓ. 25 Cokiyoŋ, naako kaawe pey seene : wiktin yaa ase ho taar as ko taat gee ku mate yaa cokiyin gaayar, nunu kaak Roŋ ka Buŋdi, ho kuuk cokiyaata yaa gase goye ka gaasɗo. 26 Asaan ar Tanni beriy goye ɗo geemir, nun kaak Roŋji sa, ŋa berdu botol a naa bere goye ɗo geemir. 27 Ho ŋa berdu pey izinne a naa ɗukume seriin ɗo geemir, asaan nun *Roŋ gemor. 28 Dakoŋ ajbiyenno ɗo gamin kuuk nu kaawiiko-aŋku. Wiktin yaa ase taat gee ku mat okiŋco yaa cokiyin gaayar 29 ho ŋuu nooye. Gee kuuk gin riy taat samaane, ŋuur yaa gase goye ka gaasɗo. Kar gee kuuk gin riy taat jookum gay, seriin yaa obiŋco.

30 « Nun gediraaɗo gine maan keedu. Ya nu ɗukuma seriin ɗo geemir, nu ɗukumaat uudin taat Tanni ɗiyiidu. Kaaw taat nu ɗukumta-at, taar ɗo botilti, asaan nu gina riy taat Buŋ kaak tabirintu rakiy di, yampa, nu ginno ta meendu di. »

Saadinna ku Iisa

31 Iisa kaawtu pey aman : « Ya nun meendu di ɗiya a kaawor-an seene, maman gee yaa ibine a nu kaawa seene ? 32 Kar gay, gin waan ka pey kat kaaw bir ho nu iban kadar kaaw taat ŋa kaawiy-at, taar seene. 33 Kuŋ kat tabirji gee ɗo Yaaya-Batist ho ŋaar sa kaawko seene bi kanto. 34 Nun gay, ŋa gemno kat yaa kaawe bir. Kar gay, ya nu kaawa pa-ak, nu raka a kuu gase jile. 35 Yaaya, ŋaar goy ar lampa ɗo geemir ho ŋa ceeriico. Ɗo wiktin taar-at, portikaw-at berko galal. 36 Kar gay, nun gin saadin kaak tatik pakgig Yaaya. Ka seener, riy taat Tanni beriidu ho taat nu giniy-at, taar ko saadiner ho ta gaara kadar ŋa Tanni kat tabirintu. 37 Ho Tanni kaak tabirintu sa, meeŋji saadiner. Kar kuŋ gay bal dorin kaawoy ho ku bal talin wijeeney bat. 38 Ku icgitɗo kaaw ɗo kayko, asaan ku bal aamine iŋ nun kaak ŋa tabirtu. 39 Ku el garkiye ɗo Kitamner a kuu gase baati, asaan ku pakira kadar ansii di kuu gase botol taat yaako iyiŋko ɗo goye ka gaasɗo. Sando, Kitamne-an sa kaawa bi kanto di. 40 Kar gay, ku rakaaɗo ase lotu a naako bere goye ka gaasɗo.

41 « Nun-aŋ barayɗo oziliik ta asa min ɗo geemir. 42 Nun ibingiko. Nu iban tak kadar ku elgigɗo Buŋ min ɗo aditko. 43 Nun as asaan Tanni kat tabirintu ho ku pooc obindu. Kar gem kaak as iŋ ta kaay di gay, ku obaaga. 44 Ku el ozile ziŋkiko, kar gay, ku barayɗo oziliik taat asa min ɗo Buŋdi. Kar di maman kuu aamine lotu ? 45 Dakoŋ moyenno a nun kat naako sakkiyiŋko ɗo Tanni. Ŋaar kaak yaako sakkiyiŋko gay, ŋa Muusa kaak ku diytu gelbinko. 46 Zer, ya ku aamin ka seener iŋ Muusa, nec kuun aaminindu oki, asaan ŋaar siir ɗo bi kanto ko. 47 Kar gay, ya ku amnayɗo iŋ taat Muusa siirtu, maman kuu aaminin kaawor ? »

6

Bere ka teendi ɗo gee alip beey

(Matiye 14.13-21, Maark 6.30-44, Luk 9.10-17)

1 Min ŋaar-ak, Iisa aaltu barre ka Galile,
ŋaar di ŋu koliy oki barre ka Tiberiyaad.
2 Gee dakina aadiiga, asaan ŋu tal gamin
kuuk ajbay ŋa giniy do wiktin taat ŋa cooliy
gee kuuk radaw. 3 Iisa coktu ka dambar iŋ
maajirnay ho ŋu goytu. 4 Do wiktin taar-
at, iidin ta *Yuudinnar taat ŋu koliy Paak
gaay ko. 5 Kar Iisa jaaltu kaay ho ŋa taltu
kadar gee dakina asaaji. Hiyya, ŋa indiig
Pilip aman : « Momoŋ ga gii gidiye tee kaak
yaa nece do gee-aŋ okiɲco ? »
6 Iisa kaawiy pa-ak, asaan ŋa raka geciɲ
Pilip di. Yampa, ŋa iban ko maan kaak ŋaa
gine. 7 Pilip gay telkiiji aman : « Gee-aŋ,
gurus ka eel ta gee miy seer sa necaado
yaaco gidiye tee, ya ay gem di yaa okume
maan kapak kapak oki. » 8 Min maajirnay,
rakki kaak ŋu kolaag Andre, siŋji ka Simon
Piyer diyiiji do Iisa aman : 9 « Mic rakki goy
anne kaak gin mappa beey ka oorze* ho iŋ
boos seera. Kar ŋuur-aŋ gay yaa nece maa
do gee kuuk dakin-aŋku ? » 10 Iisa kaawiico
do maajirnay aman : « Diyoɲco do gee-aŋ a
ŋuu goye keder. » Kar ŋu goytu. Wer-ak gin
gaɲ ka balaɲ dakina. Gee-ak yaa nece alip
beey†. 11 Hiyya, Iisa sokiig mappa-aka, ŋa
jaaltu kaay ka samaaner ho ŋa deltu barkin
do Buŋdi. Kar ŋa pirsiiga ho ŋu deediicog
do gee kuuk goy keder-aku. Kar pey, Iisa
sokiig boos-aku, ŋa barkiyiigu ho ŋuur oki,
ŋa deediicog ar ka mappar-aka. Okiɲco, ŋu
teetu, ŋu aaytu. 12 Min ŋu tee aaye, Iisa
diyiico do maajirnay aman : « Ɲumoŋ tee
ka dak-aŋka, dakoŋ rasenno maan keder. »
13 Hiyya, ŋu sokiig mappa ka dake nam ŋu
miin girdin orok iŋ seer min do mappa ka
beey-ak di.
14 Min gee-ak taltu maan ka ajbay kaak
Iisa gintu-ak, ŋu diytu aman : « Way ! Gem-
aŋ nabiiɲce ka seener. Ɲaar ko kaak ŋu diytu
awalle a ŋaa ase do duniiner. »
15 Kar Iisa uctu ho ŋa etirtu pey keeji ka
dambar, asaan ŋa ibin ko kadar gee-aŋ raka
obiɲji ŋuu darjiyiɲ sultan.

Jiwi kuuk ka amiydi
(Matiye 14.22-27, Maark 6.45-52)

16 Iŋ maako, maajirnay ku Iisa baawtu do
bi ka barrer. 17 Ŋu daktu ɲep markaba a ŋuu
aaniye geeger ka Kapernayuum aar barrer.
Do wiktin taar-at, wer aando ko, kar Iisa
bal jorkiɲco misa. 18 Kar us dakina paaytu
ho ŋa abiriy do amiydi nam amay awka
dakina. 19 Min maarjirna-ak deet ko serek
ta kilomeetir beey wal bijigiy, ŋu taliig Iisa
asaaco moota do markabco. Ŋa jaawa ka
amiydi. Do wer-ak, kolaw obiigu. 20 Iisa
gay diyiico aman : « Ŋa nunun di, dakoŋ
ginenno kolaw. » 21 Zer maajirnay-ak rak
iciɲ Iisa do markabco, kar tala kar ŋa dooy
ko keder, ŋu ot ko do wer kaak ŋu baayiyo.

Iisa ar tee kaak gee tiyo

22 Ka kawtinti, gee kuuk dak aar barrer-
ak pakirtu kadar awalle gin markab rakki
di do wer-aka ho ŋu iban kadar Iisa bal
ɲepe iŋ maajirnay do markab-aka, ŋuur deet
keeco di. 23 Ba aar, markabin ku pey uctu
min geeger ka Tiberiyaad. Ŋu asiig gas
gee do bi ka barrer, do wer kaak *Rabbin
Iisa deltu barkin do Buŋdi ho ŋa beriico tee.
24 Min gee-ak taltu kadar Iisa iŋ maajirnay
ginno do wer-aka, ŋu ɲeptu markabna ho ŋu
aaniytu Kapernayuum, ŋu baayiy bariyiɲji.
25 Ŋu dakiig gas Iisa aar barrer ho ŋu
indiig aman : « Gem kol Tacco, kiŋ as anne
kimin ? » 26 Iisa telkiico aman : « Cokiyoŋ,
naako kaawe seene, ku bariyin sa, asaan nu
berko tee ku aaytu. Yampa, ku bariyginno,
asaan ku ibin ko baaco ta gamin kuuk ajbay
nu gintu. 27 Nu kaawaako a zeedoŋ, kuu
gase tee kaak taayaw ho kaak bera goye ka
gaasdo. Yampa, dakoŋ zeedenno do tee kaak
taaydo. Tee kaak taayaw-ak, ŋa nun *Roŋ
gemor ko kaak yaako beriɲji, asaan Tanni
Buŋ berdu maan kaak gaara kadar nu gin
izinne min loci. » 28 Ŋuur gay telkiiji aman :
« Nii gine maman a nii necin taat Buŋ rakiyo
? » 29 Iisa telkiico aman : « Riy taat Buŋ
rakiy-at, illa kuu aamine iŋ nunu kaak ŋa
tabirtu. »
30 Ŋuur gay diyiiji aman : « Ya ki raka
nii aamine iŋ kiŋke-ak, gaarni ja maan kaak
ajbay kaak gaara kadar Buŋ kat tabiriɲciŋ.
Kiini gine maa ? 31 Awalle, do wiktin taat
aginiyni goyiy do goosiner, ŋu tee tee kaak
ŋu koliy " maan "‡. Ansii ko, ŋu siirtu do Ki-
tamner aman : " Buŋ berco tee kaak asa min
kuwa ka Buŋdi. " » 32 Iisa telkiico aman :
« Cokiyoŋ, naako kaawe seene, ŋa Muusado
kat berko tee kaak asa min kuwa ka Buŋdi,
ŋaar kaak beraako tee kaak tab gay, ŋaar
Tanni. 33 Asaan tee kaak Buŋ beriyo, ŋaar ko
kaak asa min kuwa ho bera goye do geemir.
» 34 Kar gee-ak kaawiiji aman : « Gem kol
Tacco, kun kawta, berguwaani tee ŋaar-aka.
»
35 Kar Iisa kaawiico aman : « Tee kaak
bera goye kaak tab-ak, ŋa nun ko. Gem kaak
as lotu, mey diyaagdo, ho ŋaar kaak aamin
lotu, ibin diyaagdo tak-tak. 36 Nun kaawkoŋ
ko a ku talintu, kar ku bal aamine. 37 Ay gem
kaak Tanni beriidu yaadu ase, ho ŋaar kaak
asaadu, nu poocaagdo bat. 38 Nu poocaagdo-
ak, asaan ya nu paay min ka samaaner, nu
paay a naa gine riy ta ŋaar kaak ɲaamintu.
Yampa, nu bal paaye a naa gine riy taat
nu rakiy di. 39 An ko riy taat ŋaar kaak

* **6:9** 'mappa beey ka oorze' : Oorze-ak, ŋa gaɲ ar *geme.

† **6:10** 'alip beey' : Daad iŋ koogin gay ŋu bal osiɲco.

‡ **6:31** 'maan' : Ŋa tee kaak Buŋ bertu do gee ku Israyeel do goosiner (Ekzood 16.13-15).

ŋaamin rakiyo : min ŋuur kuuk ŋa beriidu, nu rawtaaɗo rakki minninco, kar gay, ɗo yiriy ta ba aaro, illa naa nooyiŋco min ɗo muuti. 40 Ka seener, an ko taat Tanni rakiyo : ay gem kaak talin nun Roŋo ho kaak aamin iŋ nunu yaa gase goye ka gaasɗo, ho nun gay, naa nooyiŋji ɗo yiriy ta ba aaro. »

41 Min ŋaar-ak, *Yuudinna teestu osiŋ Iisa asaan ŋa kaaw aman : « Nun tee kaak paay min ka samaaner. » 42 Ŋuur gay ɗiytu aman : « Gem ŋaar-aŋ, ŋa Iisa, roŋji ka Yuusup-ak ɗoo di ? Gi ibingig kuŋ tacco iŋ yaaco. Maman ŋa kaawiy diŋka a ŋa paay min ka samaaner ? » 43 Kar Iisa gay telkiico aman : « Dakoŋ osenno benanniko. 44 Waan gediraaɗo yaadu ase ya Tanni kaak ŋaamintu baldu iyiŋji. Ho ŋaar kaak asaadu gay, naa nooyiŋji ɗo yiriy ta ba aaro. 45 Ɗo makaatamna ku nabiinnar, ŋu kaaw aman : " Buŋ yaa ɓildiŋ gee okiŋco. "§ Ay gem kaak cokiya kaaw ta Buŋɗi ho ica kaawoy yaa ase lotu. 46 Ginno bat gem kaak talig Buŋ, illa ŋaar kaak as min ɗo Buŋɗi keeji di talga.

47 « Cokiyoŋ, naako kaawe seene : gem kaak aamina lotu gay, ŋaa gase goye ka gaasɗo. 48 Nun ko tee ka bera goye. 49 Aginiyko tee tee kaak ŋu koliy maan ɗo goosiner, kar iŋ taar-at sa, ŋu mattu di. 50 Kar gay, ya gem tiya tee kaak paay min ka samaaner-ak, ŋa mataaɗo. 51 Nun ko tee kaak paay min ka samaaner ho kaak bera goye. Gem kaak tiya tee ŋaar-aŋ yaa gase goye ka gaasɗo. Tee kaak naa bere-aŋ, ŋaar zir ka meendu. Naa beriŋji-ak a gee ku duniiner yaa gase goye kaak taɓ. »

52 Min ŋa kaawtu pa-ak, *Yuudinna teestu leese benannico aman : « Maman gem-aŋ kaawiy a ŋaate bere ziy kat gii tee ? »

53 Iisa telkiico aman : « Cokiyoŋ, naako kaawe seene, nun *Roŋ gemor, ya ku tiyaagɗo zir ho ku siyaagɗo baarir, ku gasaagɗo goye kaak taɓ-aka. 54 Gem kaak tiya zir ho siya baarir, ŋaar yaa gase goye ka gaasɗo, ho nun gay, naa nooyiŋ ɗo yiriy ta ba aaro. 55 Asaan zir, ŋaar tee kaak taɓ, ho baarir sa, ŋuur see kaak taɓ. 56 Gem kaak tiya zir ho siya baarir-ak, ŋaar yaa goye iŋ nunu ho nun sa yaa goye iŋ ŋaara. 57 Tanni kaak ŋaamintu, ŋaar goy mento ho nun sa goy ɗo saan taŋji. Ampaa ko, ŋaar kaak tiya zir yaa gase goye ɗo saan tanto. 58 Ŋaar-aŋ ko tee ka taɓ kaak paay min ka samaaner. Ŋa arro tee kaak aginiyko teetu, kar ŋu mattu di. Gem kaak tee tee ŋaar-aŋ, ŋaa gase goye ka gaasɗo. »

59 Iisa kaawiig kaawnay-aŋ ɗo geeger ka Kapernayuum wiktin taat ŋa ɓildiy gee ɗo ger ka salaaner ka Yuudinnar.

Dakin min gee ku aaɗaag Iisa rasga

60 Min maajirnay dortu kaaw taat Iisa kaawtu-at, daariŋco ɗiytu aman : « Kaawan taar raɗ aale. Waa yaa ooyinti ? »

61 Iisa gay iban tak kadar maajirnay leesa benannico. Kar ŋa kaawiico aman : « Kaawor-an erwig aditko walla ? 62 Kar di, kuu gine maman wiktin ta kuun talin nun *Roŋ gemor naa yeepe ɗo wer kaak nu paaytu-aka ? 63 Taar Ruwwin ta Buŋɗi ko taat bera goye. Gem keeji di gediraaɗo gine maanna. Kar gay, kaawin kuuk nu kaawiiko awalle-ak, ŋu asa min ɗo Ruwwiner ho ŋu bera goye. 64 Kar gay, ɗo ɗatikko, goy gee ku aamanno. » Iisa gay ibingig ko min ɗo teesindi, ŋuur kuuk bal aamine iŋ ŋaara ho ŋaar kaak asa gariŋji ɗo adiney oki. 65 Iisa kaawiico pey aman : « An ko kaaw taat nu kaawiiko min awalle : ya Tanni Buŋ bal bere botol ɗo gemor, gem gediraaɗo yaadu ase. »

66 Min ŋaar-ak, dakin min gee ku aaɗaag Iisa rasiiga, ŋu pooctu aaɗiŋji. 67 Kar Iisa indiig maajirnay ku orok iŋ seera aman : « Kuŋ sa rakaan rasindu walla ? » 68 Simon Piyer telkiiji aman : « Gem kol Tacco, ninaŋ gay, nii aaɗe pey waa ? Kiŋke-aŋ ko kaak kaawa kaaw taat bera goye ka gaasɗo. 69 Ni iban ho ni aamina kadar kiŋke-aŋ ko kaak Buŋ doɓtu ho ŋa ŋaamtu. » 70 Iisa gay telkiico aman : « Ŋaar nun ko kaak doɓiŋko, kuŋko kuuk orok iŋ seer-aŋku. Kar gay, minninko, rakki, ŋaar seetanne. » 71 Wiktin taat Iisa kaawiy pa-ak, ŋa kaawa ɗo bi ka Zuudas, roŋji ka Simon Iskariyoot. Ŋaar sa min ɗo maajirnay ku Iisa kuuk orok iŋ seera ho ŋaar ko kaak asaaji isine ɗo Iisa.

7

Iisa yeep Zeruzaleem ɗo iidiner

1 Min ŋaar-ak, Iisa uctu jaawe ɗo kiɗ ka Galile. Ŋa rakaaɗo ɓaawe ɗo kiɗ ka Zuude, asaan *agindaw ku Yuudinnar bariyaaga a ŋuu deeŋji. 2 Ɗo wiktin taar-at, iidin ta Yuudinnar taat ŋu koliy Tabernaakile as ko moota. 3 Kar siŋtay ku Iisa ɗiyiiji aman : « Uc ɓaa ɗo kiɗ ka Zuude, asaan anner kat maajirnaŋ sa yaa tale riy taat ki giniyo. 4 Ya gem kaak raka a siŋji yaa ale, ŋaar ginaaɗo gamin iŋ cigile. Kiŋ gina gamin kuuk ajbay, ŋaar-ak samaane. Ginig gamin-aŋ ɗo uŋco ka gee okiŋco, ansii kat, ŋuuŋ ibine. » 5 Ka seener, maaniico siŋtay ku Iisa din sa aamanno iŋ ŋaara. 6 Kar Iisa ɗiyiico aman : « Wiktin taat naa ɓaawe bal nece misa. Ya lokoŋ gay, taar samaan ko ! 7 Gee kuuk ɗo kiɗ-aŋ, ŋuur poocaakonno. Kar gay, ŋu oyaanno nunu, asaan nu kaawaaco seene ɗo bi ka gamin kuuk samaanno ŋu giniyo. 8 Kuŋ ɓaaŋ ɗo iidin-anta. Nun gay ɓaaɗo

§ **6:45** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 54.13.

misa, asaan wiktiner bal nece misa. » 9 Min
ŋa kaawiico pa-ak, ŋa ɗaktu ɗo kiɗ ka Galile.
10 Wiktin taat siŋtay ku Iisa ɗeettu ɗo iidin-
at, ŋaar oki ɓaawtu iŋ cigile, ŋa bal gaare ziy.
11 Ɗo wiktin taat gee iidiyiyo, agindaw ku
Yuudinnar bariyiiga ho ŋu indiy aman : «
Ŋaar kat moo ? » 12 Gee dakina kuuk hadir
ɗo iidin-at meeliy benannico ɗo bi ka Iisa.
Daariŋ kaawa aman : « Gem-aŋ, ŋaar selleŋ.
» Kar daariŋ gay ɗiya aman : « Ŋa caaciya
gee. » 13 Kar gay, ŋu semsuma di, asaan ŋu
gina kolaw paa agindaw ku Yuudinnar yaa
doriŋ kaawinco-aku.
14 Ɗo wiktin taat iidin-at ottu ɗatko, Iisa
uŋjitu ɗo *ger ka Buŋdi ho ŋa teestu ɓilde
gee. 15 Gee ku cokiyaaga-ak ajbiytu ho ŋu
ɗiytu aman : « Maman gem-aŋ ibiniy gamin
dakina, kar ŋa bal garkiyen di ? »
16 Iisa gay telkiico aman : « Garaan taat
nu garkiyiiko-an, taar asɗo min ɗo meendu,
kar gay, ta asa min ɗo Buŋ kaak ŋaamintu.
17 Ya gem raka gine maan kaak Buŋ rakiyo,
ŋaa ibine ya ɓildindu-aŋ asa min ɗo Buŋdi
wal nu garkiya gee iŋ kaar ka meendu di.
18 Ya gem kaak garkiya iŋ kaay ka meeŋji
di, ŋaar raka a siŋ ku meeŋji yaa ale. Kar
gem kaak gina riy a siŋ ku ŋaar kaak tabirga
yaa aleŋ gay, ŋa kaawa seene ho ŋa ginaat
riyoy iŋ botilti. 19 Ŋaar Muusa ko kaak berko
*gaanuun, kar minninkoŋ gay, ginno gem
rakki oki kaak karmiyaaga. Pa-ak gay, maa
di ku rakiin deendu ? » 20 Gee-ak telkiiji
aman : « Ki gin aariɗ ɗo kaaŋ wal maman
ki kaawiy a ni rakaaŋ dee ? »
21 Iisa kaawiico aman : « Nun gin maan
rakki di ho okiŋko ku ajbiytu. 22 Muusa
kaawko a kuu *ɗukumguwe seln̰o ɗo
kooginko kuuk miday. Kar maanna-aŋ, ŋa
Muusaɗo kat teesga, ŋu aginiyji. Iŋ taar-at
ko, yiriy ta sabitdi sa, ku ɗukuma di seln̰o.
23 Ya yiriy ta sabit oki, ku ɗukuma seln̰o ɗo
gemor ho ku niggigɗo gaanuun ka Muusa,
maa di ku dapiniidu ya nu cool gem ɗo yiriy
ta sabitdi ? 24 Dakoŋ obenno rikimit ɗo
maan kaak gee taliy di. Kar gay, pakiroŋ
ɗo botol ta seener. »
25 Min gee kuuk goy Zeruzaleem, daariŋ
kaawtu aman : « Ŋa ŋaar-aŋ ɗoo ko kaak
ŋu bariyiy a ŋuu deeŋji-aka ? 26 Taloŋ ! Di
ŋaar ɗoo ko kaawa pey ɗo ɗatik ta geemir-
aŋka ? Kar aginduwte kaawgijiɗo maanna-
aŋ gay maa ? Di wal ŋu ibinig ko kadar ŋa
ŋaar ko Masi kaak Buŋ doɓtu ? 27 Zer, ŋaar-
aŋ gay, gee ibingig aginiyji. Kar gay, Masi
kaak Buŋ yaa tabire-ak, gee ibinaaɗo wer
kaak ŋaa ase. »
28 Kar ɗo wiktin taat Iisa garkiyiy gee ɗo
ger ka Buŋdi-ak, ŋa kaawtu raɗa aman : «
Aŋ kat ku ibingin taɓi ? Ku iban wer kaak
nu asiyo walla ? Nun bal ase iŋ ta kaar
di. Kar waan kaak tabirintu-aŋ gay, ŋaar ka
amaanner ho kuŋ ibingigɗo. 29 Nu ibingiga,
asaan nu asa min ɗo weriy ho ŋaar ko kaak
tabirintu. » 30 Hiyya, ŋu teestu bariye botol
taat ŋuu obiŋji, kar ŋu bal gedire asaan wik-
tiney goy misa. 31 Min ŋaar-ak, gee dakina
aamintu iŋ ŋaara ho ŋu kaawiy aman : « Ya
Masi ase-ak, ŋaa gine gamin kuuk ajbay pak
ŋuur kuuk gem-aŋ gintu walla ? »

Pariziyenna raka obiŋ Iisa

32 Wiktin taat *Pariziyenna dortu gee
semsuma ɗo bi ka Iisa, ŋuura iŋ agindaw
ku gay satkiner, ŋu n̰aamtu gee a ŋu ɓaa
obiŋ Iisa. 33 Iisa gay kaawtu aman : «
Nun goy pey iŋ kuŋko ɗo wiktin sooɗa, kar
kat naa yeepe gasiŋ ŋaar kaak tabirintu.
34 Kuun bariyindu ho ku gasaanno, asaan
ku gediraaɗo ɓaawe wer kaak nun, naa
ɓaawe. » 35 *Yuudinna teestu kaawe be-
nannico aman : « Ŋaar ɓaa momoŋ ga nam
gee gasiigɗo kare ? Wal ŋa ɓaa wer kaak
Yuudinna goyiy iŋ Grekna, wal ŋa ɓaa ɓildiŋ
Grekna ɗoo walla ? 36 Ŋa kaawiite aman : "
Kuun bariyindu ho ku gasaanno, asaan ku
gediraaɗo ɓaawe wer ka nun, naa ɓaawe. "
Kar kaawoy-an gay raka kaawe maa ? »

Amay kuuk bera goye ɗo geemir

37 Yiriy ta gaase ka iidiner, taar yiriy ta
yaarko. Yiriy taar-at ko, Iisa peytu ɗatik ta
geemir ho ŋa teestu kaawe raɗa aman : « Ya
gem kaak ibin diyaaga, illa ŋaadu ase ho ŋaa
see. 38 Ŋaar kaak aamin iŋ nunu, ar ŋa gas
od ta amiydi ɗo gelbiney. Ampaa ko, amay
kuuk bera goye yaa gaɗe min ɗo gelbiney ar
taat ŋu kaawtu ɗo Kitamner. » 39 Wiktin
taat Iisa kaawtu pa-ak, ŋa kaawa ɗo bi ka
Ruwwin ta Buŋdi taat gee kuuk yaa aamine
iŋ ŋaara yaa gase. Sando, wiktin taar-at,
Ruwwin-at bal ase misa, asaan Iisa, Buŋ bal
darjiyiŋ misa.

Gee meela ɗo bi ka Iisa

40 Min gee dorig kaawin-ak, daariŋ ɗiytu
aman : « Gem-aŋ, ŋaar Nabiiŋce kaak taɓ
kaak ŋu kaawtu awalle a ŋaa ase-aka. »
41 Daariŋ gay kaawtu aman : « Ŋaar ko
*Masi kaak Buŋ doɓtu. » Kar daariŋ gay
ɗiytu aman : « Masi ke amilaaɗo min kiɗ ka
Galile, 42 asaan ŋu kaaw ɗo Kitamner kadar
Masi yaa amile min baa ta Dawuud ho ŋaa
ase min Beteleyem, geeger ka Dawuud. »
43 Ansii ko, gee meeltu benannico ɗo bi ka
Iisa nam ŋu eertu. 44 Daariŋco raka obiŋ
Iisa, kar gay, ŋu bal gedire.
45 Gee kuuk ŋu n̰aamtu a ŋuu obiŋ
Iisa yeeptu ɗo wer kaak agindaw ku gay
satkiner iŋ *Pariziyenna goyiyo. Kar
agindaw-ak indiig aman : « Maa di ku
obgigɗo Iisa ? » 46 Ŋu telkiico aman : « Ginno
gem kaak yaa gedire kaawe ar kaawin kuuk
Iisa kaawtu aŋkure. » 47 Kar Pariziyenna
ɗiyiico aman : « Kuŋko-aŋ oki, ŋa rawtiŋkoŋ
ko ? 48 Min ginte Pariziyenna, ginno

rakki kaak aamin iŋ Iisa, yoo aginduwte oki. 49 Ŋuur kuuk aamin iŋ Iisa-ak, ŋuur ibingigɗo *gaanuunte. Ŋuur gee kuuk surpiye ! »

50 Nikodeem oki goy iŋ Pariziyenna-aku. Ŋaar ko kaak yiriy rakki dakig gas Iisa. Ɗo wer-ak, ŋa uctu ho ŋa kaawiico ɗo Pariziyenna-ak aman : 51 « Gaanuunte ɗiya a gi gediraaɗo obe gemo iŋ taar-anta ! Illa ya gi dor ja min ɗo biy ho gi ibin maan kaak ŋa gintu. » 52 Ŋuur gay telkiiji aman : « Ŋaar kiŋ sa min Galile wal maa ? Garkay ja ɗo Kitamner kat kii ibine kadar nabiiɲce amilaaɗo bat min Galile. »

[53 Min ŋaar-ak, ŋu totirtu, ay gem di ɗeettu ɗo geriy.

8

Daatik taat kokina mitik kara

1 Kar Iisa gay uctu, ŋa coktu ka koot ka Olibiyennar.* 2 Kar ka kawtinti iŋ kawtir kawtira, ŋa yeeptu, ŋa uɲjitu ɗo *ger ka Buŋɗi ho gee okiɲco asig gasa. Ŋa goytu ho ŋa teestu ɓildiɲco. 3 Hiyya, agindaw ku gaanuundi iŋ *Pariziyenna obtu geem taat kokina mitik kara. Ŋu iyiit ɗatik geemir ɗo uŋji ka Iisa. 4 Kar ŋu kaawiiji ɗo Iisa aman : « Gem kol Tacco, talu, ni obit geem-an kokina mitik kara. 5 Ɗo bi ŋaar-ak ko, Muusa siirtu ɗo *gaanuunte a geem taat gina ansi-ak, ŋuu zeerin iŋ dambay nam ŋuu deenti. Kar kiŋ gay, kaawoɲ maa ? »

6 Ŋu indiig pa-ak, asaan ŋu rakiy a ŋaa dee jookumo, ansii kat, ŋuu gase botol taat ŋuu obiɲji. Iisa gay onig kaay ho ŋa teestu siire iŋ perney keɗer. 7 Ŋu wakiliy wakiliy inde, kar Iisa jaaltu kaay ho ŋa kaawiico aman : « Minninko, kaak ginno zunuubinna, ŋa ic dambi awalle ho ŋa zeerta. » 8 Kar ŋa ontu pey, ŋa teestu siire pey keɗer. 9 Min ŋu dortu pa-ak, ŋu teestu amile rakki rakki, min jaminna yoo ku ɲaaɗa, ɗak ko Iisa keeji di iŋ daatik taat pey ɗatko-ata. 10 Kar Iisa jaaltu pey kaay, ŋa indiit daatko-at aman : « Ŋu moon di gee kuuk obiŋke-aku ? Moon di kuuk sakkiyiŋke-aku ? » 11 Ta telkiiji aman : « Gem kol *Rabbiney, ginno yoo gemo. » Ŋaar gay telkiitit aman : « Nun sa naake rasiŋke. Ɓaa ho dak ginenno pey zunuubinna. »]†

12 Iisa kaawiico pey ɗo gee ku cokiyaaga-ak aman : « Nun ko portikaw ta duniiner. Ŋaar kaak aaɗaanu jaawaaɗo ɗo gondikor, kar gay, ŋaa gasin portikaw taat bera goye. » 13 *Pariziyenna kaawiiji aman : « Ki kaawa ɗo bi ka meeɲjiŋ di, ansi-ak, kaawoɲ, gee icaatɗo. » 14 Iisa gay telkiico aman : « Ya nun kat kaawa ɗo bi ka meendu sa, kaawor, taar ka seener, asaan nun iban wer kaak nu asiyo ho wer kaak nu ɓaayiyo. Kar kuŋ gay ibanno wer kaak nu asiyo ho kaak nu ɓaayiyo. 15 Kuŋ ɗukuma seriine ar taat gee giniy di. Nun gay ɗukumaaɗo seriin ansi. 16 Ya nun kat diya kaaw gay, tanto seene, asaan nun keeduɗo, kar gay, iŋ Tanni kaak tabirintu-ak, nin sawa. 17 Ɗo *gaanuunko, gee garkiyaat kaaw taat kaawa aman : “ Ya kaaw ta saadinna seer as werti rakki, kaaw-at ka seener. ”‡ 18 Nun kaawa ɗo bi ka meendu di ho Tanni kaak tabirintu sa kaawa ɗo bir. » 19 Gee-ak indiig Iisa aman : « Takkoŋ gay goy momo ? » Ŋaar gay telkiico aman : « Wala ku ibinginu, wala ku ibingig Tanni. Ya ku ibinginu, ku ibingig Tanni oki. »

20 Iisa kaawiig kaawnay-aŋ wiktin taat ŋa ɓildiy gee ɗo ger ka Buŋɗi, moota iŋ wer kaak gee beriy maan ɗo Buŋɗi. Kar ŋu bal obiɲji, asaan wiktiney goy misa.

Iisa ko kaak goya

21 Iisa kaawiico pey aman : « Nun, naa ɗeete. Ya nu ɗeete, kuun bariyindu, kar gay, ku gasaanno, kuu mate iŋ zunuubinniko. Ku gediraaɗo ɓaawe wer kaak nu ɓaayiyo. » 22 *Agindaw ku Yuudinnar teestu kaawe benannico aman : « Ŋa kaawiy a gee gediraaɗo ɓaawe wer kaak ŋa ɓaayiy-aŋ, ŋa raka dee ziy walla ? » 23 Iisa telkiico aman : « Nun asa min kuwa, kar kuŋ gay min keɗer. Kuŋ min ɗo duniin-anta, kar nun gay min ka samaaner. 24 Iŋ taar-an ko, nu kaawiiko aman : “ Ku asa mate iŋ zunuubinniko. ” Ka seener, ya ku aaminaaɗo kadar ‘nun kaak goya’§, ku asa mate iŋ zunuubinniko. » 25 Kar ŋu indiig aman : « Kiŋke waa ? » Iisa telkiico aman : « Min awalle, nu kaawko a maa ? 26 Nu gin kaawin dakina ɗo bi kaŋko ho naako deeɲco. Nu gaara ɗo duniiner kaawin kuuk ŋaar kaak tabirintu beriidu di, ho ŋaar gay kaawa seene. »

27 Gee-ak, ŋuur bal ibine kadar ŋa kaawiico ɗo bi ka Tacco Buŋ. 28 Ampaa ko, Iisa kaawiico aman : « Wiktin taat ku asiy jaalindu, nun *Roŋ gemor, ku asiy ibine kadar ‘nun kaak goya’. Ku asiy ibine pey kadar riy taat nu giniy-an, ta meenduɗo, kar gay, nu kaawaako taat Tanni Buŋ gaariidu. 29 Ŋaar kaak tabirintu goy iŋ nunu. Ŋa balnu rasin keedu, asaan nu gina doo maan kaak ŋa elgiyo. » 30 Wiktin taat Iisa kaawiy pa-ak, gee dakina aamintu iŋ ŋaara.

Horrina iŋ ɓerrina

* **8:1** ‘koot ka Olibiyennar’ : Koot-ak, ŋu koliig pa-ak, asaan ŋa gin et dakina kaak ŋu koliy Olibiye. † **8:11** Wer ka gase kaawor 7.53–8.11 ginno ɗo makaatamna daariɲ ku Buŋɗi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek. ‡ **8:17** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 19.15. § **8:24** ‘nun kaak goya’ : Siŋ ŋuur-aŋ gaara siŋ ku Buŋɗi ɗo Jamaw ta Awalle (Ekzood 3.14-15).

31 Kar ɗo *Yuudinna kuuk aamin iŋ ŋaar-
ak, Iisa kaawiico aman : « Ya ku obit kaawor-
an bombo, kuu kuuniye maajirnar kuuk
taɓ. 32 Ku asiy ibine seen taat kaawa ɗo bi
ka Buŋdi ho seen-at yaako giniŋko horrina.
» 33 Ŋu telkiiji aman : « Nini min tamba ta
Ibraayim ho ni ɓerrinno bat ku gemor. Ma-
man ki kaawiy a nii gine horrina ? » 34 Iisa
gay telkiico aman : « Cokiyoŋ, naako kaawe
seene : ay gem kaak gina zunuubinna, ŋaar
ɓerre ka zunuubinnar. 35 Ɓerre-ak, ŋaar kuu-
nayɗo roŋ ka geero, kar gay, roŋ ka geer-ak
goy roŋ ka geer di. 36 Ya Roŋ ka Buŋdi kat
imilaako min ɗo ɓerriŋkaw, ku asa kuuniye
horrina ka seener. 37 Nu iban kadar ku
amil min tamba ta Ibraayim. Kar ku rakaan
deendu asaan ku poocit kaawor. 38 Nun
kaawaako maan kaak Tanni gaariidu. Kar
kuŋko gay gina taat takko kaawiiko. » 39 Ŋu
telkiiji aman : « Nin, tanni, ŋaar Ibraayim. »
Kar Iisa kaawiico aman : « Ya ka seener, kuŋ
koogin ku Ibraayim-ak, kuu gine ar taat ŋa
gintu. 40 Diŋ gay, ku rakaan deendu. Maa di
? Ku rakiin deendu-aŋ, asaan nu kaawaako
seen ta Buŋdi. Ibraayim, ŋaar ginno tak-tak
maan ar ŋaar-aŋka ! 41 Kuŋko, ku gina gamin
kuuk takko giniy di. » Ŋuur gay telkiiji aman
: « Nin buuminno, tanni, ŋaar rakki di, ŋaar
ko Buŋ-aŋ di. » 42 Iisa ɗiyiico aman : «
Ka seener, ya Buŋ kat Takko, kuun elindu,
asaan nun sa asa min ɗo Buŋdi, ŋaar kat
ɲaamintu. » 43 Maa di ku ibingitɗo taat
nu kaawiiko-anta ? Ku ibingitɗo-ak, asaan
ku gedarro icin kaawor. 44 Takko kaŋko,
ŋaar *Seetanne. Ku el gine gamin kuuk ŋa
rakiyo. Min ɗo teesindi sa, ŋaar usin dee
ka geemir. Ŋa kaawɗo seene, asaan ginno
seen loci. Ya ŋa raadaw, ŋa kaawa kaaw taat
taŋji di, asaan ŋaar ko gay raadindi ho ŋa
tacco ka gay raadindi. 45 Kar nun gay, nu
kaawa seene. Iŋ taar-at ko, ku aaminginno.
46 Waan minninko yaadu diye kaaw kadar
nu gin zunuubinna yoo rakki oki walla ? Ya
nu kaawaako seene, maa di ku aamanno ɗo
kaawor. 47 Ya waan gin gem ka Buŋdi, ŋaar
cokiya kaawin ku Buŋdi. Kar kuŋ gay, ku
cokayɗo, asaan ku gee ku Buŋdiɗo.

Iisa iŋ Ibraayim

48 *Agindaw ku Yuudinnar kaawiiji ɗo
Iisa aman : « Ya ni kaawa a ki min *Samari
ho ki gin aariɗ ɗo kaaɲ, kaaw-an ka seen-
erro walla ? » 49 Ŋaar gay telkiico aman :
« Nun bal gine aariɗ, kar gay, nu bera ho-
roomin ɗo Tanni ho kuŋ gay bergiduɗo ho-
roomine. 50 Nun barayɗo ozile ka meendu,
kar gay, gin waan ka pey kat rakaaga ho
kaak asa tale baat ta kaaw-anta. 51 Cokiyoŋ,
naako kaawe seene : gem kaak obit kaawor-
an bombo, ŋa mataaɗo tak-tak. »

52 Agindaw ku Yuudinnar ɗiyiiji aman
: « Diŋka-aŋ, ni iban kadar aariɗ obiɲciŋ.
Ibraayim, ŋaar mat ko. Ho nabiinna oki,
ŋuur mat ko. Kar kiŋke gay, ki kaawiy a gem
kaak obit kaawoɲ bombo, ŋaar mataaɗo tak-
tak. 53 Tatte Ibraayim, ŋaar mate. Ki pakira
kadar kiŋ kat tatik pakgiga walla ? Nabi-
inna oki, ŋuur mate. Ɗo taɲji-at, kiŋ gay
waa kina ? » 54 Iisa gay telkiico aman : «
Nun barayɗo ozile ka meendu. Ya nu bariya
ozile ka meendu-ak, ta ginno baati. Ŋaar
kaak ozilaanu, ŋaar Tanni. Ku ɗiya a ŋaar ko
Buŋko. 55 Ka seener gay, kuŋ ibingigɗo ho
nun kat ibingiga. Ya nu ɗiya a nu ibingigɗo,
nun sa yaa gine raada ar kuŋko. Kar gay, nu
ibingiga ho nu obit kaawoy bombo. 56 Min
Ibraayim goy misa iŋ odinay, ŋa pakir ɗo
yiriy ta weendu ho ŋa aaciy dakina. Kar min
ŋa taliit yiriy-ata, adiy gintu portik aale. »
57 Agindaw ku Yuudinnar ɗiyiiji aman : «
Kiŋ, elginaɲ bal nece misa orok beey-aŋ di,
ki talig ko Ibraayim walla ? » 58 Iisa telkiico
aman : « Cokiyoŋ, naako kaawe seene, min
Ibraayim ŋu bal weeɲ misan di, nun goy ko.
» 59 Min ŋa kaawtu pa-ak, ŋu soktu dambay
a ŋuu zeeriɲji. Hiyya, Iisa toopintu iŋ gee, ŋa
amiltu min ger ka Buŋdi ho ŋa ɗeettu.

9

Pile ka noolol

1 Yiriy rakki, Iisa biraw ho ɗo botildi, ŋa
gastu noolo. Min ŋu weeyig di, ŋaar nool ko.
2 Min *maajirnay taliiga, ŋu indiig Iisa aman
: « Gem kol Tacco, gem-aŋ, min ŋu weeyig
di, ŋa nool ko. Ŋaar kat gin zunuubinna,
wala aginiyji kat gin zunuubinna ? » 3 Iisa
telkiico aman : « Gem-aŋ nooltu-aŋ, wala
ɗo bi ka zunuubinna ku aginiyji, wala ku
meeɲji. Ŋa nooltu-aŋ a gee yaa tale maan
kaak Buŋ yaaji gine. 4 Min pat goy misa, illa
gii ginin riy ta ŋaar kaak ɲaamintu. Aando
asaw ho ɗo aando-an, gem gediraaɗo gine
riyo. 5 Min nun goy misa ɗo duniiner, nun
portikaw ta gee ku duniiner. » 6 Hiyya,
min Iisa kaawtu pa-ak, ŋa pictu ulŋay ho
ŋa liiptu golŋo. Kar ŋa torziig golŋo-ak ɗo
odin ku nool-aka. 7 Kar ŋa ɗiyiiji aman : «
Baa acig odinaɲ ɗo koriy taat ŋu boktu ŋu
koliy Silowe. » (Siŋ kuuk Silowe-ak ɗiya a
« tabire ».) Hiyya, nool-ak daktu ac odinay.
Min ŋa acgu, odinay piltu karaŋ. Kar ŋa
yeeptu ɗo geriy. 8 Mutkiyiy iŋ gee kuuk talig
wiktin taat ŋa ociy-ak indiy ziŋkico aman :
« Gem-aŋ ar nool kaak goygiy oce-ak ɗoo ?
» 9 Daariɲco ɗiya aman : « Hii, ŋa ŋaara. »
Daariɲco gay aman : « Ha'a, ŋa ŋaarro. Gem-
aŋ ar ŋaar di. » Kar ŋaar gay telkiico aman :
« Ka seener, ŋa nunu ko. » 10 Ŋu indiig aman
: « Kar maman odinaɲ piltu ? » 11 Ŋaar gay
telkiico aman : « Gem kaak ŋu koliy Iisa kat
liip golŋo, ŋa torziig ɗo odinar kar ŋa ɗiyiidu
aman : " Baa acig odinaɲ ɗo koriy ta Silowe.
" Nu ɓaawtu, nu dakiig aca, ek di, nu teestu

tale. » 12 Ŋu indiig pey gem-ak aman : « Kar diŋ gay, ŋa moo ? » Ŋa telkiico aman : « Baana ! Nu ibanno wer kaak ŋa ɗeettu. »

Pariziyenna indaag nool ka pile

13 Gem kaak awalle nool-ak, ŋu iyiig ɗo uŋco ka Pariziyennar. 14 Sando, yiriy taat Iisa liiptu golŋo iŋ ulŋay ho ŋa piliig odin ku nool-ak, ta yiriy ta *sabitdi. 15 Pariziyenna oki indiig gem-aka a ŋa ginji maa ɗo odinaŋ ŋu piltu. Ŋa ɗiyiico aman : « Ŋa torzidu goliŋ ɗo odinar, kar nu dakiigu aca, ek di odinar piltu. » 16 Pariziyenna daariŋ ɗiytu aman : « Gem-aŋ, ŋaar asɗo min ɗo Buŋdi, asaan ŋa karmayɗo *gaanuun kaak kaawa ɗo bi ka yiriy ta sabitdi. » Daariŋco gay ɗiytu aman : « Ya gem-aŋ gin zunuubinna, maman ŋaa gine gamin ku ajbay ? » Min ŋaar-ak, ŋu eertu. 17 Ŋu indiig pey nool kaak pil-ak aman : « Kiŋke gay pakira maa ɗo bi ka gem kaak pilig odinaŋ ? » Ŋa telkiico aman : « Ŋaar nabiiŋce. »

18 Kar gay, agindaw ku Yuudinnar aamanno kadar ŋu weeyig gem-aŋ noolo ho diŋ odinay pile. Ampaa ko, ŋu koliig aginiyji. 19 Kar ŋu indiig aman : « Gem-aŋ roŋko walla ? Ka seener, min ku weeyig di, ŋa nool ko walla ? Diŋ gay, maman ŋa taliyo ? » 20 Aginiyji-ak telkiico aman : « Hii, ŋa roŋni ho min ni weeyig di, ŋaar nool ko. 21 Kar ni ibanno maman odinay piltu. Ho ni ibanno gem kaak pilgu. Indoŋ meeŋji, ŋaar sa tatik ko nec ŋaako kaawe. » 22 Aginiyji kaawtu ansi-ak, asaan ŋu gina kolaw ɗo agindaw ku Yuudinnar. Ka seener, agindaw-ak deet ko kaawco kadar ay gem kaak kaawa a Iisa ko Masi kaak Buŋ doɓtu, ŋuu atkiŋji min ɗo gerco ka salaaner. 23 Iŋ taar-at ko, aginiyji ku nool-ak ɗiytu aman : « Indoŋ meeŋji, ŋaar sa tatik ko nec ŋaako kaawe. »

24 Pey *Pariziyenna koliig gem-ak ka seeriŋkar ho ŋu ɗiyiiji aman : « Kaaw ja seen taat Buŋ weeŋciŋ ! Nin iban kadar gem kaak cooliŋciŋ-aŋ, ŋaar gin zunuubinna. » 25 Gem-ak telkiico aman : « Nu ibanno ya ŋa gin zunuubinna wala ŋa bal gine. Kar gay, nu iban maan rakki di : awalle nu noolo, diŋ gay, nu talaw. » 26 Ŋu indiig pey aman : « Ŋaar ginjiŋ maa ? Maman ŋa piliig odinaŋ ? » 27 Ŋa telkiico aman : « Nun kaawkoŋ ko, kar ku bal icin kaawor. Kar ku indaan pey maa ? Kuŋko oki raka gine maajirnay walla ? » 28 Ŋu uciiji aman : « Ŋa waŋjiŋ, kiŋ kat *maajiriŋcey ! Ninaŋ maajirin ku Muusa. 29 Ni iban kadar Buŋ kaawji ɗo Muusa, kar gay, gemoŋ-aŋ, ni ibanno wer kaak ŋa asiyo. » 30 Gem-ak telkiico aman : « Way, nun-aŋ ajbiye ! Gemaŋ kat pilig odinar ho ku ibanno wer ka ŋa asiyo ! 31 Gi iban tak kadar Buŋ ooyɗo kaaw ta gem kaak gin zunuubinna, kar gay, ŋa ooya gem kaak karmiyaaga ho gina taat Buŋ rakiyo. 32 Min kilgiye ka duniiner, gi bal dore tak-tak gem kat pil odin ku gemor kaak ŋu weeyig noolo. 33 Ka seener, gem-aŋ, ŋaar as min ɗo Buŋdi, yampa, ŋa gediraaɗo giniŋ maanna-aŋka. » 34 Pariziyenna-ak telkiiji aman : « Kiŋ din sa, min ŋu weeŋciŋ di, ki miin ko iŋ zunuubinna, kar ki raka ɓilde kuŋ waa ? » Min ŋaar-ak, ŋu atkiig kara.

35 Min Iisa dortu kadar ŋu atkiig gem-aka, ŋa ɗeettu bariyiŋji. Ŋa dakiig gasa ho ŋa kaawiiji aman : « Ki aamina iŋ nun *Roŋ gemor walla ? » 36 Gem-ak telkiiji aman : « Gem kol *Rabbiney, ŋaar waa kaak naa aamine iŋ ŋaara ? » 37 Iisa ɗiyiiji aman : « Ŋa nun ko kaak ki taliy kaawiijiŋ-aŋka. » 38 Hiyya, gem-ak kaawiiji aman : « Rabbine, nu aamin iŋ kiŋke. » Min ŋa kaawtu paak, ŋa dersitu ɗo unji. 39 Kar Iisa kaawiiji aman : « Nun as ɗo duniiner a ɗukume ka seriiner yaa kuuniye : kuuk tallo asa tale, ho kuuk talaw gay asa gine noolna. » 40 Pariziyenna daariŋ kuuk goy ɗo serpey ta Iisa doriit kaawoy-ata ho ŋu indiig aman : « Ki pakira a nin sa noolna walla ? » 41 Iisa telkiico aman : « Ya kuŋ kat noolna, ku bal gine zunuubinna. Kar gay, uudin taat ku kaawiy a ku talaw, ansii ko, ku goyiy iŋ zunuubinnikon di. »

10

Daŋil ta tamgir iŋ gay gooyindi

1 Iisa kaawiico pey aman : « Cokiyoŋ, naako kaawe seene : ya gem ɗob min ɗo joli, ŋaar kokino ho ŋa bandiŋce. 2 Kar gay, ŋaar kaak unja min ɗo botildi, ŋaar kat gay gooyindi. 3 Gem kaak gooya wer geer yaaji pile botol. Tamgi iban gaayay, ŋa koliig rakki rakki iŋ siŋco ho ŋa imiliig kara. 4 Ya ŋa imilig okiŋco, ŋaar ogiriico ho ŋuur gay aaɗiig min aaro, asaan ŋu ibingiga. 5 Kar gay, ŋu aaɗɗo gem kaak ŋu ibingigɗo. Ya ŋu dor gaay ta gem kaak ŋu ibingigɗo, ŋuu gaɗe minniney serek. »

6 Min Iisa deliicot daŋil-ata, gee bal ibine baati.

7 Ampaa ko, Iisa ɗiytu pey aman : « Cokiyoŋ, naako kaawe seene : nun ko ɗibir ka wer kaak tamgi goyiyo. 8 Gee kuuk as awalle, ŋuur kokinay ho ŋu bandina, kar tamgi gay bal ooyiŋco. 9 Nun ko ɗibir ka wer kaak tamgi goyiyo. Gem kaak aaɗa min lotu, ŋaa gase jile. Ŋaa unjiguwe, ŋaa amilguwe ho ŋaa gase tee. 10 Kokin asiy kokiniyo, ŋa diyiy gee ho ŋa nigiyo. Nun gay, nu as a gee yaa gase goye kaak taɓ. 11 Nun ko gay gooyindi kaak taɓ. Gay gooyindi kaak taɓ-ak, ŋaar yaa ooye muut ɗo bi ka tamgiy. 12 Gem kaak ŋu gidiyig gidiyen di, tamgi-ak kunjiɗo. Ampaa ko, ya ŋa tala

pulkina* asa di, ŋaa gaɗe, ŋaa rasiŋ tamgi-aku. Kar pulkin gay yaa totiriŋco. 13 Gem kaak ŋu gidiyig gidiyen di-ak, ŋaar isgigɗo iŋ tamgi. 14-15 Nun ko gay gooyindi kaak taɓ. Nu ibingig tamgir ho ŋuur sa ibing-inu. Nu ibingigu ar Tanni ibinginu ho nun oki ibingig Tanni. Naa bere zir naa mate ɗo bi ka tamgir. 16 Nu gin pey tamgi ku pey kuuk bal uŋje misa iŋ eeŋco. Illa naa iyiŋco a ŋuu ŋume iŋ eeŋco. Ampaa ko, ŋuu cokiye gaayar ho ŋuu gine hidbin rakki, ho gay gooyiŋco oki rakki. 17 Tanni, ŋaar elgiinu, asaan naa bere zir ɗo muuti, kar naa gasiŋji pey ya nu nooye. 18 Ginno gem kaak yaan deendu, nu meendu ko bera zir ɗo muuti. Nu gin botol taat naa mate ho nu gin gudurre taat naa nooye. Aŋ maan kaak Tanni kaawiidu a naa gine. »

19 Min agindaw ku Yuudinnar doriit kaaw ta Iisa-at, ŋu eertu werin seera. 20 Dakinuwco kaawtu aman : « Gem-aŋ, ŋaar oliyo ho ŋa gin aariɗ. Maa di ku cokiyiy kaawoy ? » 21 Kar daariŋ gay ɗiytu pey aman : « Bat, gem-aŋ, ŋaar oliyɗo. Ŋa bal gine aariɗ. Maa oliyir kaak kaawa ansi ! Oliy kat gedirgiy pile odin ku noolnal walla ? »

Yuudinna poocig Iisa

22 Wiktin taar-at, ta siteener ho ŋu iidiya iidin ta pile ka *ger ka Buŋdi Zeruzaleem. 23 Ɗo menaw ku iidiner-ak, yiriy rakki, Iisa kaariy atta ɗo ger ka Buŋdi-aka. Kar ŋa peytu ɗo kelim taat ŋu koliy kelim ta Selemaan. 24 Yuudinna daariŋ ŋumtu pey ɗo uŋji ho ŋu ɗiyiiji aman : « Kimin ja kat kiini mine ? Kaawni waraŋ ya kiŋke-aŋ ko Masi kaak Buŋ doɓtu wala kawwi ! » 25 Iisa gay telkiico aman : « Nun kaawkoŋ ko, kar ku bal icin kaawor. Gamin kuuk nu gintu iŋ gudurre ta Tanni kaawa ko waraŋ ɗo bi kanto. Gamin-aŋ nec ko kuu ibine kadar nun ko kaak Buŋ tabirtu. 26 Kar gay, ku bal aamine, asaan ku tamgirro. 27 Ar tamgi kuuk cokiyaat gaay ta gay gooyiŋco, geendu sa cokiyaat gaayar. Nu ibingigu ho ŋu aaɗaanu. 28 Nu beraaco goye ka gaasɗo. Ŋu mataaɗo tak-tak ho ginno gem kaak nec gaaminco min ɗo pisindu. 29 Tanni kaak berduugu-ak, ŋaar gin gudurre pak gee okiŋco. Ginno gem kaak nec gaame maan min pise ka Tanni. 30 Nunu iŋ Tanni, nin rakki di. »

31 Min *Yuudinna dortu pa-ak, ŋu ipintu dambay a ŋuu zeeriŋji ŋuu deeŋji. 32 Kar Iisa gay kaawiico aman : « Nu gin gamin dakin kuuk ajbay ɗo uŋko iŋ gudurre taat Tanni beriidu. Ku talig iŋ odinko. Min gamin-aŋ, ka moo ku rakiin deen iŋ dambay ? » 33 Yuudinna ɗiyiiji aman : « Ni diyaacinno ɗo bi ka maan kaak samaane ki gintu. Ni rakiiŋ dee-ak, asaan ki niga biŋ iŋ Buŋ. Kiŋ kat gem di, kar ki gina ziŋ ar Buŋ ! »† 34 Iisa telkiico aman : « Ŋu siir ɗo *gaanuunko kadar Buŋ kaaw aman : " Kuŋko ko buŋnay. »‡ 35 Ansi-ak, ŋuur kuuk cokiyaat kaawoy, ŋu kolaag a 'buŋnay' ho gee iban kadar gee siimaatɗo kaaw ta Buŋdi. 36 Kar nun gay, Buŋ doɓintu ho ŋa ŋaamintu ɗo duniiner. Kar maman ku diyiidu kaawo a nu niga bir iŋ Buŋ wiktin taat nu kaawtu a nu Roŋ ka Buŋdi ? 37 Ya nu ginno riy ta Tanni, dakonnu aamininduɗo. 38 Kar ya nu gina riy ta Tanni gay, ya ku aaminginno oki, aaminoŋ iŋ gamin kuuk nu gintu-aku. Iŋ taar-at ko, kuu ibine waraŋ a Tanni goy iŋ nunu ho nun sa goy iŋ ŋaara. » 39 Agindaw ku Yuudinnar teestu pey bariyiŋji a ŋuu obiŋji, kar gay, ŋa paka di. 40 Iisa yeeptu pey aar barre ka Zurdan ɗo wer kaak Yaaya-Batist *batiziyiy gee awalle ho ŋa goytu ɗo wer-aka. 41 Gee dakina asiiji ho ŋu ɗiyiiji aman : « Yaaya bal gine yoo maan rakki oki ka ajbay, kar kaawoy taat ŋa kaawtu ɗo bi ka Iisa gay, taar as ɗo botilti. » 42 Hiyya, gee dakina kuuk ɓaa ɗo wer-ak aamintu iŋ Iisa.

11

Muut ta Lazaar

1-2 Gin gem rakki, siŋji Lazaar. Ŋa goy ɗo hellin ta Betani iŋ siŋtay ku daaɗi, Mariyam iŋ Maart. Mariyam gay, taar ko taat kockicji itir ɗo asiŋji ku *Rabbin Iisa ho ta sooyjig iŋ duruwti. Kar yiriy rakki, Lazaar-ak galtu raɗuwa. 3 Siŋtay-ak ŋaamiiji gem ɗo Iisa a ŋaa miniŋji. Min gem kaak ŋu ŋaamtu-ak ote, ŋa kaawiiji ɗo Iisa aman : « Gem kol Tacco, royaŋ Lazaar raɗaw. » 4 Min Iisa dorit kaaw-at, ŋa ɗiytu aman : « Raɗuway taar-an diyaagɗo. Iŋ raɗuw taar-an ko, gee yaa tale *darjin ta Buŋdi. Ho iŋ taar ko oki, gee yaa tale darjin ta Roŋ ka Buŋdi. »

5 Iisa gay elgig kuŋ Maart iŋ booti ho iŋ Lazaar oki. 6 Kar gay, ɗo wiktin taat ŋa dortu kadar Lazaar raɗaw, ŋa bal uce koɗok. Ŋa goy ja pey menaw seer ɗo wer-aka. 7 Min ŋaar-ak, ŋa kaawiico ɗo maajirnay aman : « Yeepinte Zuude. » 8 Kar maajirnay gay telkiiji aman : « Gem kol Tacco, misa-aŋ di, ŋu rakaaŋ dee iŋ dambay, kar diŋ pey ki raka yeepe annere ? » 9 Iisa gay ɗiytu aman : « Min kawtira yoo maako, wer, ŋaar yaa goye karaŋ di. Ŋaar kaak jaawa iŋ yiriy-ak, ŋa batakɗo, asaan ŋa tala karaŋ. 10 Kar ŋaar kaak jaawa iŋ aando gay, ŋaar tallo karaŋ ho ŋa batkaw, asaan ŋa ginno portikaw ɗo gelbiney. » 11 Min ŋaar-ak, Iisa kaawtu pey aman : « Royte Lazaar weye, kar gay, nu ɓaa niiniŋji. » 12 Maajirnay telkiiji aman : «

* **10:12** 'pulkina' : Werin daariŋ, ŋu kolaag a 'kulkina' wala a 'pilgay'. † **10:33** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 24.16.

‡ **10:34** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 82.6.

Gem kol Rabbinni, ya ŋa weyaw-ak, ŋaa coole ɗoo di. » 13 Sando, Iisa gay rakaaco kaawe a Lazaar mate. Ŋuur gay a wal ŋa kaawa ɗo bi ka wey ku maalan di. 14 Hiyya, Iisa piliicot waraŋ aman : « Lazaar mat ko. 15 Kar gay, ya nu ginno ɗo serpey wiktin taat ŋa raɗiyo oki, adir gala, asaan ansii ko, ku gastu botol taat kuu aamine iŋ nunu tak-tak. Diŋ gay ucinte, gi ɓaa taliŋji. » 16 Hiyya, Tooma kaak ŋu koliy pey Didim ɗiyiico ɗo eeŋji aman : « Yallinte, ginte oki, gi ɓaa mate iŋ Rabbinte ! »

17 Min ŋu ottu ɗo wer-aka, ŋu dortu kadar Lazaar goy ko ɗo maginer. Ŋa gin ko menaw pooɗi. 18 Kar Betani iŋ Zeruzaleem gay, ɗatikco yaa nece ar kilomeetir subba pa. 19 Ansii ko, *Yuudinna dakin asiico ooya ɗo kuŋ Maart iŋ Mariyam ɗo siŋco ka mate. 20 Min Maart dortu kadar Iisa gaay ko ote ɗo helliner, ta uctu, ta ɓaawtu ŋaaminji. Mariyam gay ɗaktu geero. 21 Min Maart otiiji ɗo Iisa, ta ɗiyiiji aman : « Gem kol *Rabbiney, zer ya ki goya, siŋdu mataaɗo. 22 Kar diŋka-aŋ sa, nu iban kadar ya ki inde maan ɗo Buŋdi, ŋaaŋ beriŋji. » 23 Iisa ɗiyiitit aman : « Siŋke, ŋaar yaa nooye. » 24 Maart telkiiji aman : « Nu iban kadar ŋa asa nooye ɗo wiktin taat gee okiŋco asiy nooye ɗo yiriy ta ba aaro. » 25 Kar Iisa gay kaawiitit aman : « Nun ko kaak bera goye ɗo geemir ho ŋa nun di oki kaak nooya gee. Gem kaak yaa aamine iŋ nunu, ya ŋa mate oki, ŋa asa nooye, ŋaa goye pey. 26 Ho ya gem kaak goy misa iŋ odinay aamina iŋ nun-ak, ŋa mataaɗo tak-tak. Maanna-aŋ, ka aamina walla ? » 27 Taar gay telkiiji aman : « Ka seener, gem kol Rabbiney, nu aamin kadar kiŋ ko Masi, Roŋ ka Buŋdi, ŋaar kaak yaa ase ɗo duniiner. »

28 Min Maart kaawtu pa-ak, ta yeeptu kolin booti Mariyam. Ta semsumiitit aman : « Rabbin ase, ŋaa kolaake. » 29 Min Mariyam dortu pa-ak, ta uctu puruk, ta ɓaawiiji. 30 Sando, Iisa bal uŋje misa ɗo helliner. Ŋa goy misa ɗo wer kaak Maart ŋaamiiga-ak di. 31 Min Mariyam ɓaawiiji ɗo Iisa, *Yuudinna kuuk as ooya ɗo kuŋ Mariyam goy misa gerco. Min ŋu taliit Mariyam uctu puruk-ak, ŋuur sa aaɗiita. Ya ɗo taŋco-ak a wal ta ɓaa ale ɗo maginer.

32 Hiyya, Mariyam ottu ɗo wer kaak Iisa goyiyo. Min ta taliiga, ta dersitu ɗo unji ho ta kaawiiji aman : « Gem kol Rabbiney, zer ya ki goya, siŋdu mataaɗo. » 33 Iisa taliit Mariyam alaw iŋ Yuudinna kuuk aaɗta oki. Hiyya, ziy ooliiga ho ŋa barjiltu. 34 Ŋa indiig aman : « Ku diyig momtey-ak momo ? » Ŋuur gay telkiiji aman : « Gem kol Rabbinni, as niiŋ gaare. » 35 Kar meeŋji Iisa teestu ale. 36 Min Yuudinna taliig Iisa alaw-ak, ŋu ɗiytu aman : « Taloŋ ja, ŋa elgig Lazaar ! » 37 Kar daariŋ minninco gay ɗiytu aman : « Ŋa pil odin ku noolol, maa di ŋa baltu gedire jiliŋ Lazaar min ɗo muuti ? »

Nooye ka Lazaar

38 Iisa gay, ziy ooliig di misa wiktin taat ŋu ottu ɗo maginer. Magin-at gay, ŋa girpi*. Ŋu diyiig momtey ka Lazaar atta ho ŋu ɗibiriit iŋ dambi tatko. 39 Hiyya, Iisa kaawiico aman : « Tuŋkiloŋ dambi-aŋka. » Maart gay ɗiyiiji aman : « Gem kol Rabbiney, momtey-aŋ, ŋaar menuwiy pooɗ ko atta. Wiktin-an, ŋaa zooɗeŋ ko. » 40 Iisa telkiitit aman : « Nu balke kaawe kadar ya kaŋ kat aamin iŋ nunu, ka asa tale *darjin ta Buŋdi walla ? » 41 Hiyya, ŋu tuŋkiliig dambi-aka. Kar Iisa gay jaalig kaay ho ŋa ɗiytu aman : « Gem kol Tacco, nu ozilaaciŋ ɗo cokiye kaak ki cokiyiinu. 42 Ho nu iban kadar ki cokiyaan doo, kar gay, nu kaawiy pa-ak ɗo bi ka gee kuuk goy iŋ nun-aŋku a ŋuu aamine kadar kiŋ kat tabirintu. » 43 Min ŋa kaawtu pa-ak, ŋa koliig Lazaar raɗa aman : « Lazaar, amal kara ! » 44 Ek di Lazaar kaak mat-ak amiltu. Pisiŋji iŋ asiŋji, ŋu maliyjig iŋ jarɗaɗ ho ŋu suriyig kaay oki. Ɗo wer-ak, Iisa ɗiyiico aman : « Ipiroŋga ho rasoŋ ŋaa ɗeete. »

Dee ka kaawor ɗo muut ta Iisa
(Matiye 26.1-5, Maark 14.1-2, Luk 22.1-2)

45 *Yuudinna dakina kuuk ɓaawco ooya ho iŋ Mariyam taliig maan kaak Iisa gintu ho ŋu aamintu iŋ ŋaara. 46 Kar daariŋco gay dakiig gas *Pariziyenna ho ŋu osiico ɗo bi ka maan kaak Iisa gintu. 47 Kar agindaw ku gay satkiner iŋ Pariziyenna ŋumtu ho ŋu ɗiytu aman : « Gem-aŋ, ŋaar gina gamin dakina kuuk ajbay. Diŋ gay, gii giniŋ maman ? 48 Ya gi rasaag paa di, gee okiŋco yaa aamine iŋ ŋaara. Kar gee ku Room asa ɗimiŋ *ger ka Buŋdi ho ŋu asa nigin darrite. » 49 Minninco, gin gem rakki, siŋji *Kayip. Ɗo elig taar-at, ŋaar ko *mee satkiner ka tatko. Ɗo wer-ak, ŋa uctu ho ŋa kaawiico aman : « Kuŋ, kayko ɗibire. 50 Ku ibanno ga ? Ya gem rakki mat ɗo bi ka gee okiŋco, ŋaar-ak, guna min darrite okintit yaa ide. » 51 Sando, kaaw taat ŋa kaawiy-at, taar asɗo min loci di. Kar gay, ar ŋaar di mee satkiner ka tatko, ŋa kaawiy ar nabiiŋce kadar Iisa asa mate ɗo bi ka Yuudinna okiŋco. 52 Kar gay, ŋa bal mate ɗo bi ka Yuudinna keeco di. Ŋa mat a koogin ku Buŋdi kuuk totir ɗo adiy ka kiɗar okiŋji yaa ŋume werco rakki ɗo unji ka Buŋdi.

53 Min yiriy taar-at di, agindaw ku Yuudinnar deetu kaawco a ŋuu deeŋ Iisa. 54 Min ŋaar-ak, Iisa jaawa ko iŋ cigilen di min ɗo agindaw ku Yuudinnar. Ŋa uctu ho ŋa ɗeettu ɗo geeger rakki moota iŋ goosin kaak

* **11:38** 'girpi' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'pugurum'.

ŋu kolaag Epraayim. Ɗo wer-ak, ŋa daktu goy iŋ maajirnay.
55 Min iidin ta Yuudinnar taat ŋu koliy Paak gaaye, gee dakina uctu min geegirnay okiŋco ho ŋu ɓaawtu Zeruzaleem. Ŋu ɓaaw siye ziŋkico a ŋuu gine selleŋ ɗo uŋji ka Buŋdi† ɗo iidin-ata. 56 Gee kuuk as ɗo iidin-at bariyaag Iisa. Ɗo adiy ka ger ka Buŋdi, ŋu kaawiy benannico aman : « Gem-aŋ kat yaa ase ɗo iidiner walla ? Wala ku pakira maa ? » 57 Ŋu kaawiy pa-ak, asaan agindaw ku gay satkiner iŋ Pariziyenna kaaw kadar ya gem ibingig wer kaak Iisa goyiy-ak di, illa ŋaa minninco a ŋuu ɓaawe obiŋji.

12

Kockice ka itirdi ɗo kaay ka Iisa
(Matiye 26.6-13, Maark 14.3-9)

1 Wiktin taat iidin ta *Paak ɗaktit ko menaw bijigiy di, Iisa uctu ho ŋa ɗeettu Betani, hellin ta Lazaar kaak ŋa nooytu-aka. 2 Min ŋa ottu, ŋu giniiji tee ho Maart iyiicoga. Min gee ku tee iŋ Iisa-ak, Lazaar sa goya. 3 Kar Mariyam ictu ɗew miin iŋ itir kaak gasɗo badam. Itir ŋaar-ak, ŋu ginig iŋ et kaak ŋu koliy « naar » ho ŋu bal amsiŋji. Mariyam kockiciijig itir-ak ɗo asiŋji ku Iisa ho ta sooyiijig iŋ duruwti. Ɗeeŋji iciig adiy ka gerdi okiŋji. 4 Min maajirnay ku Iisa, rakki kaak ŋu kolaag Zuudas Iskariyoot kaak asaaji isine ɗo Iisa ɗiytu aman : 5 « Taloŋ ja ! Maa di gi gidiyiigɗo itir-aŋ uŋda ho gii ɗeeɗiŋ gurus ɗo pokirnar ? Itir-aŋ nec iye gurus tammin miy subba*. » 6 Wiktin taat ŋa kaawiy pa-ak, ŋa pakarro ɗo pokirnar, ŋa meeŋji kat kokino. Min awalle, ŋaar ko dummiyaacog gurusco ho ŋa iciy sooɗ-sooɗ ɗo meeŋji. 7 Iisa gay ɗiyiiji ɗo Zuudas aman : « Rasit oolo ! Ta ginig maanna-aŋ uudin taat ŋu asiidu gine ya ŋu uŋjaan ɗo maginer. 8 Pokirna, ŋuur goy doo iŋ kuŋko, kar nun gay goyaaɗo doo iŋ kuŋko. »

9 *Yuudinna dakina dortu kadar Iisa goy Betani. Ŋuur sa ɓaawtu. Ɓaaŋco gay, ŋu bal ɓaa taliŋ Iisa di, kar gay, ŋu ɓaaw taliŋ oki Lazaar kaak ŋa nooytu-aka. 10 Hiyya, agindaw ku gay satkiner deetu kaawco a ŋuu deeŋ Lazaar oki, 11 asaan ɗo bi ka Lazaar ko, gee dakina icɗo kaawco, ŋu aamina ko ɗo kaaw ta Iisa di.

Unje ka Iisa Zeruzaleem ar Sultan
(Matiye 21.1-11, Maark 11.1-11, Luk 19.28-40)

12 Ka kawtinti, gee dakin aale kuuk ɓaa iidin Zeruzaleem dortu kadar Iisa asa ɗo geegirdi. 13 Gee-ak ɗukumtu carig iŋ margigti, ŋu ɓaawtu ŋaamiŋ Iisa botildi. Ŋu kooliy raɗa aman :

« Darjin ɗo Buŋdi !
*Rabbin Buŋ yaa barkiyiŋ ŋaar kaak asa iŋ siŋ kuŋji.
Taloŋ, ŋa ŋaar ko Sultan ka Israyeel.
Ozilinteŋga ! »†

14 Ɗo botildi, Iisa gastu roŋ ɗurkilal ho ŋa ŋeptu uudin taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman :

15 « Dakoŋ ginenno kolaw, kuŋ gee ku geeger ka Siyon‡.
Taloŋ, sultinko asaako,
ŋa ŋep roŋ ɗurkilal. »§

16 Ɗo wiktin taar-at, maajirnay bal ibine misa baaco ta gamin-aŋku. Ba aar, min Iisa gasit ja *darjiney kat ŋu moytu maan kaak Kitamne kaawtu ɗo bi kaŋji ho ŋu ibintu kadar maan kaak gee gintu-aŋ necit kaawata.

17 Ɗo wiktin taat Iisa nooyiig Lazaar ho ŋa koliig min ɗo maginer, gee dakin aale goya. Ŋaar-ak ko, ŋu dakiico os ɗo eeŋco maan kaak Iisa gintu. 18 Ɗo taar-at ko, gee dakin astu ŋaamiŋji. Ŋu astu-ak, asaan ŋu dorig maan kaak ajbay Iisa gintu. 19 Pariziyenna gay kaawiy benannico aman : « Ku talaw, diŋka-aŋ, gi gediraaɗo gine maanna. Gee okiŋco-aŋ aaɗa ko ŋaar di. »

Grekna daariŋ as taliŋ Iisa

20 Min gee kuuk ɓaaw Zeruzaleem a ŋuu abdiye Buŋ ɗo wiktin ta iidiner-at, Grekna oki goya. 21 Ŋu dakiig gas Pilip kaak min Betsayda taat ɗo kiɗ ka Galile ho ŋu ɗiyiiji aman : « Gem kol Tacco, ni raka taliŋ Iisa. » 22 Pilip dakiiji kaaw ɗo Andre, kar seerco, ŋu ɓaawiiji ɗo Iisa ho ŋu kaawiiji. 23 Iisa ɗiyiico aman : « Diŋ kat wiktinti nece taat nun *Roŋ gemor, naa gasin *darjiner. 24 Cokiyoŋ, naako kaawe seene, ya gem luwa koo, ŋa tiisiig bungiy ho ta amiliyo. Maanti kaak ɗak keɗer zooɗiyo, kar iŋ ŋaar-ak ko, ta wiyiy roŋ dakina. Yampa, ya ŋa bal luwinti, ta goy taar di. 25 Ampaa ko, gem kaak el goye ka duniiner, ŋa asa rawte ziy maala. Kar gem kaak obɗo tirit ɗo goye ka duniiner-aŋ gay, ŋa asa gase goye ka gaasɗo. 26 Ya gem kaak rakaadu gine riyo, illa ŋaan aaɗindu. Ampaa ko, wer kaak nu ɓaayiyo, gay riyorak yaa ɓagguwe oki iŋ nunu. Gem kaak ginaadu riy-ak, Tanni yaaji bere horoomine.

27 « Diŋka-aŋ, kelmol amile. Ɗo Tanni gay, naaji kaawe kat maa ? Wala naa gedire naaji kaawe a " Gem kol Tacco, etirit taaɓinan minniner ? " Ha'a, nu kaawaajiɗo, asaan ɗo bi ŋaar-aŋ ko, nun astu ɗo duniiner.

† **11:55** 'ŋu ɓaaw siye ziŋkico' : Yuudinna, ya ŋu raka gine selleŋ ɗo uŋji ka Buŋdi, ŋu aca ja ziŋkico uudin ta aadinco. * **12:5** 'tammin miy subba' : Tamma rakki nec iŋ gurus kaak gem gasiy ɗo el ta riyor. † **12:13** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 118.25-26. ‡ **12:15** 'geeger ka Siyon' : Ŋuur-aŋ siŋ ku rakki ku geeger ka Zeruzaleem. § **12:15** Wer ka gase kaawor ɗo Zakariya 9.9.

28 Maan kaak naaji kaawe-ak aman : " Gem
kol Tacco, jaalig siŋjiŋ kuwa. " » Min ŋaar-
ak, gee dortu gaay taat kaawa min kuwa
ka samaaner aman : « Nu jaalig ko ho naa
jaaliŋ pey. » 29 Gee kuuk goy ɗo wer-ak
doriit gaay-ata ho ŋu ɗiytu aman : « Ŋaar-aŋ,
buŋ kat awŋaw. » Kar daariŋ gay ɗiy aman
: « Ŋa *ɗubil ka Buŋɗi kat kaawji. » 30 Iisa
gay kaawiico aman : « Gaay-an bal kaawe
a nun kat yaa dore, illa kuŋkon di. 31 An ko
wiktin taat ŋuu ɗukumin seriin ta gee kuuk
goy ɗo adiy kiɗar. Diŋ, Buŋ yaa atkiŋ sultan
ka duniiner min ɗo adiy ka kiɗar. 32 Kar
nun gay, wiktin taat ŋuun jaalin kuwa-ak,
naa iyiŋ gee okiŋco lotu. » 33 Wiktin
taat Iisa kaawiy pa-ak, ŋa gaara maman ŋa
asiy mate. 34 Gee-ak kaawiiji aman : « Ɗo
*gaanuundi, ŋu siir a Masi mataaɗo tak-tak.
Kar kiŋke-aŋ gay, maman ki kaawiy a *Roŋ
gemor-ak, ŋuu jaaliŋ kuwa. Roŋ gemor-
ak, ŋaar waa ? » 35 Kar Iisa ɗiyiico aman
: « Portikaw goy misa iŋ kuŋko ɗo mena
sooɗ di. Jaawoŋ min portikaw goy misa iŋ
kuŋko. Jaawoŋ ɗo portikaw paa gondikaw
yaako gootiŋko, asaan gem kaak jaawa ɗo
gondikor, ŋaar ibanno wer kaak ŋa ɓaayiyo.
36 Aaminoŋ ɗo portikaw ɗo wiktin taat ta
goy misa iŋ kuŋko. Ansii kat, kuu gine gee
ku portikaw. »

Min Iisa kaawtu pa-ak, ŋa daktu cigal
serek minninco.

Yuudinna bal aamine iŋ Iisa

37 Iisa gin gamin dakina kuuk ajbay ɗo
uŋco ka geemir. Kar iŋ taar-an oki, gee bal
aamine iŋ ŋaara. 38 Maanna-aŋ ko gaara
kadar kaaw ta nabi Ezaayi as ɗo botilti
aman :

« Gem kol *Rabbiney, waa icit kaaw taat ni
kaawtu ?
Ki gaarit gudurreŋ ɗo waa di ? »*

39 Ezaayi gaarig pey maan kaak toɗco ɗo
geemir a ŋuu aamine iŋ Iisa. 40 Ŋa kaawtu
aman :

« Buŋ timincog odinco ho ŋa ginig kayco
bombo.
Ŋa ginig a ŋu talaaɗo iŋ odinco
ho diyaaɗo maan ɗo gelbinco.
Ampaa ko, ŋu newsiiɗo loci pa ŋaa cooliŋco.
»†

41 Ezaayi ɗiytu pa-ak, asaan ŋa talit *darjin
ta Iisa ho ŋa kaaw biy.

42 Iŋ kaaw ta Ezaayi-at, agindaw ku Yu-
udinnar dakin aamintu iŋ Iisa. Kar gay,
ŋu bal gaarin imaanco ɗo geemir, asaan ŋu
gina kolaw ɗo Pariziyennar, pa ŋuu atkiŋ
min ɗo ger ka salaaner. 43 Gee-ak raka a gee
yaa eliŋco di. Ɗo taŋco-at, ŋu tala kadar ele
ŋaar-aŋ pakgig kaak asa min ɗo Buŋɗi.

Iisa, ŋaar portikaw ta duniiner

44 Iisa kaawtu raɗa aman : « Ŋaar kaak
aamin iŋ nunu, ŋa bal aamine iŋ nun di, ŋa
aamin oki iŋ ŋaar kaak tabirintu. 45 Ho ŋaar
kaak talintu, ŋa talig ŋaar kaak tabirintu oki.
46 Nun kaak portikaw, nu as ɗo duniiner.
Ampaa ko, ay gem kaak aamin iŋ nunu
goyiyɗo ɗo gondikor. 47 Ya waan cokiya kaa-
wor ho ŋa ginno maan kaak nu kaawiyo, ŋa
nununno kat yaaji ɗukume seriine, asaan
nu as ɗo duniiner a naa jile gee, nu bal ase
a naaco ɗukume seriine. 48 Kar ŋaar kaak
poocintu ho icɗo kaawor, iŋ kaaw taar-at
ko, seriin asiy obiŋji ɗo yiriy ta ba aaro. 49 Ka
seener gay, nun bal imilin kaaw-an min
ɗo kaar. Kar gay, ŋa Tanni kaak tabirintu
kat berduut kaaw-anta, asaan naa gaarin
ɗo geemir. 50 Nun iban kadar kaaw taat
Buŋ kaawtu-an, taar bera goye ka gaasɗo ɗo
geemir. Iŋ taar-at ko, kaaw okintit taat nu
kaawiyo, taar asa min ɗo Tanni. »

13

Iisa aca ase ku maajirnay

1 Wiktin taat iidin ta *Paak gaaye, Iisa ibin
ko kadar wiktin taat ŋaa rasin duniin nec ko
ho ŋaa yeepeŋ ko ɗo Tacco. Ŋa elgig geenji
kuuk ɗo adiy ka kiɗar iŋ ele kaak gaasɗo
tak-tak. 2 Iŋ maako, Iisa iŋ maajirnay goytu
tee. Sando, *Seetanne uŋje ko ɗo adiy ka
Zuudas, roŋji ka Simon Iskariyoot a ŋaaji
isine ɗo Iisa. 3 Iisa iban kadar ŋa asa min
ɗo Buŋɗi ho ŋaa yeepe pey loci. Ŋa iban
oki kadar Tacco berjiig gamin okiŋco ɗo
pisiŋji. 4 Wiktin taat ŋu tiyo, Iisa uctu ho ŋa
soriit batkoy, ŋa ictu ŋaŋguuna ho ŋa ɗuunit
maasoy. 5 Kar ŋa weertu amay ɗo maan ka
acindi ho ŋa teestu aciŋ ase ku maajirnay
ho ŋa sooyiŋco iŋ ŋaŋguun kuuk ɗo maasoy-
aku. 6 Wiktin taat ŋa otiiji ɗo Simon Piyer,
Simon pooctu aman : « Gem kol *Rabbiney,
kiŋke acaaduɗo ase kunto. » 7 Iisa ɗiyiiji
aman : « Diŋka-aŋ, kiŋ ibanno maan kaak
nu giniy-aŋka, kar gay, neginda ja kat ki asiy
ibiniŋji. » 8 Simon Piyer ɗiyiiji aman : « Ha'a
! Kiŋ acaaduɗo tak-tak ase kunto. » Iisa gay
telkiiji aman : « Ya nu baljiŋ aciŋ gay, kiŋ
gasaaɗo pey haginеŋ iŋ nunu. » 9 Ampaa
ko, Simon Piyer ɗiyiiji aman : « Gem kol
Rabbiney, kiŋ acaaɗo asindu di, kiidu aciŋ
pisindu ho kaar oki. » 10 Kar Iisa ɗiytu aman
: « Ya gem kaak ac ko ziy-ak, ŋaar *cawar
ko, illa asiŋji di raka ace. Kuŋ cawar ko,
kar gay, okiŋkonno. » 11 Ŋaar ibingig ko gem
kaak asaaji isine. Paa ko, ŋa kaawtu aman :
« Okiŋko, ku cawarro. »

12 Min Iisa aciig asiŋco ku maajirnay, ŋa
isiit batkoy ho ŋa goytu pey ɗo teendi. Kar ŋa
indiigu aman : « Has, ku ibinig maan kaak
nu giniiko-aŋka walla ? 13 Kuŋ kolaan a "

* **12:38** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 53.1. † **12:40** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 6.9-10.

Gem kol Tacco ” wal “ Gem kol Rabbiney ”. Ya ku kaawa ampa-ak, ku kaawa seene, asaan ŋa nun ko. 14 Hadi, ya nun kat Takko ho Rabbinko kaak acig asiŋko, kuŋko oki, kuu acguwe asiŋko benanniko. 15 Maanna-aŋ, nu gaarkoŋ a kuu ginguwe ar kaak nu gaariiko. 16 Cokiyoŋ, naako kaawe seene : ɓerre, ŋaar pakgigɗo gemoy, ho gem kaak ŋu tabirtu sa, ŋa pakgigɗo gem kaak tabirga. 17 Diŋ gay, maanna-aŋ, ku ibingig ko, ho ya ku karmiyga, kuu goye ɗo galal. 18 Kar gay, nun kaawaaɗo ɗo bi ka kuŋ okiŋko. Nun ibingig geendu kuuk nu doɓtu-aku. Kar gay, kaaw taat ŋu siirtu ɗo Kitamner yaa ase ɗo werti aman : “ Gem kaak tee iŋ nunu, gin adiner. ”* 19 Nu minaakoŋ ko min diŋka, ya maanna-ak ase, kuu aamine kadar ŋa nun kaak nunu. 20 Cokiyoŋ, naako kaawe seene : gem kaak obig samaan ŋaar kaak nu tabirtu, ar ŋa obintu nun meendu, ho ya ŋa obintu gay, ar ŋa obig oki ŋaar kaak n̰aamintu. »

Seetanne unje ɗo adiy ka Zuudas
(Matiye 26.20-25, Maark 14.17-21, Luk 22.21-23)

21 Min Iisa kaawtu pa-ak, kelmoy amiltu piw ho ŋa kaawiico bal cigile aman : « Ka seener nu kaawaako, rakki minninko yaadu isine. » 22 Maajirnay teestu tale odinco, asaan ŋu ibanno Iisa kaawa ɗo bi ka waa. 23 Min maajirna-ak, ŋaar kaak Iisa elgiyo goy ɗo serpey. 24 Simon Piyer kaawiiji iŋ odinay a ŋaa indiŋ Iisa ɗo gemoy kaak ŋa kaawiyo. 25 Hiyya, *maajiriɲce-ak oniiji ɗo Iisa ho ŋa indiig aman : « Gem kol Rabbiney, ŋaar waa ? » 26 Iisa telkiiji aman : « Naa ice lokumne, naa ocumin ɗo tiwir, kar naajig berin ɗo gem-aka. » Kar Iisa ictu lokumne, ŋa ocumiita ho ŋa beriijit ɗo Zuudas, roŋji ka Simon Iskariyoot. 27 Min Zuudas obiig lokumne-at, Seetanne unjiiji. Kar Iisa ɗiyiiji aman : « Zuudas, maan kaak ki rakiy gine-ak, ginig koɗok. » 28 Min gee kuuk tiya iŋ Iisa-ak, waanco rakki sa bal ibinin kaawoy. 29 Sando, Zuudas gay, ŋaar ko dummiyaacog gurusco. Ansii ko, maajirin daariŋ pakirtu a wal Iisa kaawji ɗo Zuudas a ŋa ɓaa gidiye tee ka iidiner, wal ŋaa ɗeeɗe gurus ɗo pokirnar. 30 Zuudas gay, min ŋa okumiit lokumney-at, koɗok di, ŋa amiltu kara. Wer gay aando.

Iisa ber gaanuun kaak marbinto

31 Min Zuudas amiltu kara, Iisa ɗiytu aman : « Diŋka-aŋ, nun *Roŋ gemor, nu gasit ko *darjiner. Iŋ nun ko, gee taliit darjin ta Buŋɗi. 32 Asaan nu gaaraat darjin ta Buŋɗi ɗo geemir ho Buŋ sa gaaraat tanto ɗo geemir. Ɗak ko sooɗ di, ŋaaco gaarinti, ŋaan coonin kuwa, ni ɓaayiy goye sawa. 33 Gem kol kooginay, nu taayaaɗo pey iŋ kuŋko. Ku asaan bariyindu, kar gay, diŋ nu kaawaako taat nu ɗiyiico ɗo *Yuudinnar aman : “ Ku gediraaɗo ɓaawe wer kaak nu ɓaayiyo. ” 34 Nu beraako *gaanuun ka marbinto : “ Elguwoŋ eeŋko ar ku elgiy ziŋka ku maaniiko. Ar kaak nu elgiiko, kuŋko oki elguwoŋ ziŋkiko. ” 35 Ya ku el ziŋkiko, ŋaar-ak, gee yaa ibine kadar ku maajirnar. »

Iisa ɗiya a Piyer asa tatiriŋji
(Matiye 26.31-35, Maark 14.27-31, Luk 22.31-34)

36 Simon Piyer indiig aman : « Gem kol Rabbiney, ki ɓaa momo ? » Iisa telkiiji aman : « Diŋka-aŋ, ki gediraaɗo kiin aaɗindu ɗo wer kaak nu ɓaayiyo, kar gay, neginda ja kat ki asiin aaɗindu. » 37 Piyer ɗiyiiji aman : « Maa di nu gediriiɗo naaŋ aaɗe diŋka ? Nun ooy a naa mate ɗo bi kaŋjiŋ. » 38 Iisa gay telkiiji aman : « Ka seener, ki ooy kii mate ɗo bi kanto walla ? Di cokay, naaŋ kaawe seene : kokir boogaaɗo di, kii tatire dees subba a ki ibinginno. »

14

Iisa ko botol taat iya gee ɗo Tacco Buŋ

1 Iisa ɗiytu pey aman : « Dakoŋ ginenno kolaw. Beroŋ gelbinko ɗo Buŋɗi ho lotu oki. 2 Ɗo ger ka Tanni, werin goy dakina. Paa ko, nu dakiiko kaawɗo a nu ɓaako siye wero. 3 Ya nu ɓaawe ho nu dakko siy wer gay, naa yeepe ho nu asiiko sokiŋko, ku ɓaayiy goye oki ɗo wer kaak nu ɓaayiyo. 4 Kuŋ ibingit botol taat iya gee ɗo wer kaak nu ɓaayiyo » 5 Tooma ɗiyiiji aman : « Gem kol *Rabbiney, nin ibanno wer kaak ki ɓaayiyo. Kar gay, maman nii ibinin botiliŋ ? » 6 Iisa ɗiytu aman : « Nun meendu ko botol-ata. Nun di oki seene ho goye. Waan ginno kaak yaa ɓaa ɗo Tanni ya ŋa bal bire min lotu. 7 Uudin taat ku ibinginu, kuu ibiniŋ oki Tanni. Kar gay, min diŋ di, kuŋ ibinig ko ho ku talga. »

8 Pilip ɗiyiiji aman : « Gem kol Rabbiney, gaarniŋ ja Takko, ek di, necintiŋ ko. » 9 Iisa telkiiji aman : « Iŋ elgin-aŋ kat gi goy sawa di, geekaaɗe Pilip, yoo diŋ sa ki ibinginno di misa ? Ya gem kaak talintu, ŋaar talig Tanni oki. Kar maa di ki kaawiy aman : “ Gaarniŋ ja Takko ”. 10 Ki bal aamine kadar nu goy iŋ Tanni ho Tanni goy iŋ nunu walla ? Kaawor taat nu kaawiiko-an, nu bal imilin min ɗo kaar, kar gay, ta asa min ɗo Tanni. Ŋaar kat goy iŋ nunu ho ŋaar di ginaat riyoy-anta. 11 Aaminoŋ ɗo kaawor a nun goy iŋ Tanni ho Tanni goy iŋ nunu. Ya ku gediraaɗo aamine ɗo kaawor-at sa, aaminoŋ ɗo bi ka riy taat nu giniyo. 12 Cokiyoŋ, nu kaawaako seene : gem kaak yaa aamine iŋ nunu, ŋaa gedire giniŋ gamin kuuk nu giniyo. Ŋa gin pey botol ŋaa gine gamin kuuk pak ŋuur-aŋku, asaan nun coona wer ka Tanni. 13 Ho gamin okiŋco kuuk kuu inde iŋ siŋdu, nu asa

* **13:18** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 41.10.

giniŋco. Ansi-ak, Roŋ ka Buŋdi yaa gaarin *darjin ta Tacco. 14 Ya ku inda maan iŋ siŋdu, nun naa giniŋji. »

Iisa ɗiy a ŋaa ŋaame Ruwwin ta Buŋdi

15 Iisa ɗiytu pey aman : « Ya ku elgiinu, kuu cokiye kaawor. 16 Naako indiŋ Tanni ho ŋaako ŋaame waan ka pey kaak asaako gaayiŋko. Ŋaa goye doo iŋ kuŋko. 17 Waanna-ak gay, ta Ruwwin ta seener. Gee kuuk el gamin ku duniiner, ŋuur gasaatɗo, asaan ŋu talgitɗo ho ŋu ibingitɗo. Kar kuŋko gay ibingita, asaan ta goy iŋ kuŋko ho taa goyeŋ ko ɗo gelbinkon di. 18 Ansi-ak, nu rasaakonno gollina. Nu asa goye iŋ kuŋko. 19 Ɗak sooɗ di, gee kuuk el gamin ku duniiner talaanno pey. Kuŋ gay yaan talindu, asaan nun goya ho kuŋko oki yaa goye. 20 Yiriy taar-at, ku asiy ibine kadar nun goy iŋ Tanni ho kuŋ goy iŋ nunu, ho nun sa goy iŋ kuŋko.

21 « Ay gem kaak cokiya kaawor ho ŋa karmiyaata, ŋaar ko elgiinu ho Tanni sa yaa eliŋ ŋaar kaak elgiinu. Nun sa naa eliŋji ho nu cigilaajiɗo maanna. »

22 Zuud ɗiyiiji ɗo Iisa aman : « Gem kol *Rabbiney, maman ki kaawiy a kii gaare ziŋ loni, kar ɗo gee kuuk el gamin ku duniiner gay, ki cigiliy ziŋ ? » (Zuud-ak gay, ŋaar keeji min Zuudas Iskariyoot.) 23 Iisa telkiiji aman : « Gem kaak elgiinu-ak, yaa karmiyin kaawor ho Tanni sa yaa eliŋji. Seertini iŋ Tanni niiji ɓaawe ho ni ɓaayiy goye iŋ ŋaara. 24 Gem kaak elginno, ŋaar karmayɗo kaawor. Ibinoŋ kadar kaaw taat nu kaawiiko-an, nu bal imilin min ɗo kaar, kar gay, ta asa min ɗo Tanni kaak ŋaamintu. 25 Nu kaawiikonta ɗo wiktin taat nu goy misa iŋ kuŋko. 26 Ruwwin ta Buŋdi taat Tanni Buŋ yaako ŋaame iŋ siŋdu-at, taar ko yaako gariŋ gamin okiŋco ho taako moyiŋ kaawnar okiŋco.

27 « Diŋka-aŋ, nun ɗeetaw ho nu rasaako aapiye. Aapiy taat nu rasiiko-an, taar aapiy tanto di. Nun bergitɗo ar gee ku duniiner bergiyo. Dakoŋ barjilenno ho dakoŋ ginenno kolaw. 28 Ku dor di, nu ɗiyko a " nu ɗeetaw ho naako yeepe ". Zer ya ku elgiinu, aditko yaa gine portiko, asaan nu coona wer ka Tanni, ŋaar kaak pakginu. 29 Min gamin-aŋ bal ase misa, nu kaawkonta ko a wiktin taat gamin-aŋ yaa kuuniye, kuu aamine iŋ nunu. 30 Nun kaawaaɗo pey dakina iŋ kuŋko, asaan sultan ka duniiner asaw. Kar gay, ŋa ginno gudurre lotu. 31 Illa gee ku duniiner yaa ibine kadar nu elgig Tanni ho gamin okiŋco kuuk nu giniy-ak, nu ginaag uudin taat ŋa kaawiidu. Diŋ gay ucoŋ, ɗeetinte min anne ! »

15

Iisa ar et kaak ŋu koliy biŋ

1 Iisa ɗiyiico pey ɗo maajirnay aman : « Nun ar et kaak taɓ kaak ŋu koliy *biŋ ho Tanni gay gemoy ka et-aka. 2 Leeginay kuuk waaɗo, ŋa ɗukumaagu. Kar ŋuur kuuk wiya gay, ŋa siyiigu. Pa-ak, ŋu wiyiy pey dakin paka. 3 Kuŋko gay, iŋ kaawin kuuk nu kaawiiko-ak, ku gin ko *cawar. 4 Goyguwoŋ iŋ nunu ar nun goyiy iŋ kuŋko. Ya ŋu ɗukumig leegina, ŋu waaɗo. Ŋu wiy-ak, illa ya ŋu goy ɗo etco. Kuŋko oki, ya ku raka gine maan kaak Buŋ rakiyo, illa kuu goyguwe iŋ nunu. 5 Ay gem kaak goy iŋ nunu, nun oki goy iŋ ŋaara, ŋaa wee dakina. Asaan bal nunu, ku gediraaɗo gine maanna. 6 Ŋaar kaak goyaaɗo iŋ nunu, ŋu acciŋ kara ar leegin kuuk ŋu ɗukumig min ɗo etco. Leegin-ak, ŋu aayaw, kar ŋuu ŋumiŋco, ŋuu oriŋ ɗo aki taa teeŋco. 7 Kuŋ gay, ya ku goy iŋ nunu, kaawor oki goy iŋ kuŋko, indiguwoŋ maan kaak ku rakiy di ho kuu gasiŋji. 8 Taloŋ maman *darjin ta Buŋdi yaa bayne waraŋ. Taa bayne-ak ya ku wiya roŋ dakina, asaan ansii kat kuu gaare kadar ku maajirnar kuuk taɓ. 9 Nun elgiiko ar kaak Tanni elgiinu. Goyguwoŋ ɗo ele kanto. 10 Ya ku karmiyaat kaawor, kuu goyguwe ɗo ele kanto-aka. Nun oki, nu karmiyiit kaaw taat Tanni kaawiidu ho nu goyiy ɗo eliŋji.

11 « Nu kaawiiko ansi-ak a galilil yaa goye iŋ kuŋko ho galilko yaa ase ɗo werti. 12 Aŋ ko *gaanuun kaak nu beriiko : elguwoŋ ziŋkiko ar kaak nu elgiiko. 13 Ele kaak pak ele okiŋji, illa gem kaak ooy muut ɗo bi ka roynay ku bici. 14 Ku kuuniytu roynar-ak ya ku ginaat taat nu kaawiiko. 15 Nu kolaakonno pey gay riyor, asaan gay riyor-ak, ŋaar ibanno maan kaak gemoy giniyo. Nu kolaako roynar, asaan nu gaarkoŋ gamin okiŋco kuuk nu dortu min ɗo Tanni. 16 Kuŋ gay, kuŋ balnu doɓindu, kar gay, nu meendu kat doɓiŋko. Nu ŋaamiŋko a ku ɓaayiy wee roŋ kuuk yaa taaye doo. Ansi-ak, maan kaak kuu inde min ɗo Tanni iŋ siŋdu, ŋaako beriŋji. 17 Maan kaak nu indiy minninkoŋ gay, illa kuu elguwe ziŋkiko. »

Gee yilaag kuŋ Iisa iŋ geeŋji

18 Iisa kaawtu pey aman : « Ya gee yilaako-ak, ibinoŋ kadar nun kat ŋu yilin ja awalle. 19 Ya kuŋ kat ar gee ku duniiner, gee ku duniiner yaako eliŋko asaan ku geeŋco. Kar gay, ku arro gee ku duniiner-aŋku. Ŋa nun ko kaak doɓiŋko a kuu goye keeko min gee ku duniiner-aŋku. Ɗo bi ŋaar-ak ko, ŋu yiliiko. 20 Moyon kaaw taat nu kaawiiko a " ɓerre, ŋaar pakgigɗo gemoy ". Gee taaɓiyintu, ho ŋu asaako taaɓiyiŋko kuŋko oki. Ya ŋu karmiyiit kaawor tanto, ŋuu karmiyin taŋko oki. 21 Gamin-aŋ okiŋco, ŋuuko giniŋco ɗo bi kanto, asaan ŋuur ibingigɗo ŋaar kaak tabirintu. 22 Zer, ya nu bal ase ho nu balco kaawe, ŋaar-ak, ŋu bal gine zunuubinna yoo

rakki. Diŋ gay, ŋu ginno botol taat waan yaaco saamiyiŋ zunuubinnico. 23 Gem kaak yilaanu, ŋaar yilaag Tanni oki. 24 Ɗo uŋco, nu giniig gamin kuuk ajbay kuuk waan bal giniŋ yiriy rakki. Ya nu bal gine ampa-ak, ŋu ginno zunuubinna. Kar gay, ŋu talig gamin kuuk nu gintu-aku, ho iŋ taar-at sa, diŋ ŋu yilaanu ho yilaag Tanni oki. 25 Ɗo gaanuunco, ŋu siir aman : “ Ŋu yilin bal botol. ”* Gee-aŋ yilintu asaan kaaw taat ŋu siirtu-an yaa ase ɗo werti.

26 « Nu ɓaako ŋaame min ɗo Tanni waan kaak yaako gaayiŋko. Taar Ruwwin ta seener, ta asa min ɗo Tanni. Ya ta ase, taako goye saadiner. 27 Kuŋko oki yaa goye saadinnar, asaan min ɗo teesindi, gi goy sawa di.

16

1 « Nu ɗiyiiko ansi-ak a ku rawtiitɗo imaanko. 2 Ŋu asaako atkiŋko min ɗo geriyco ku salaaner ho wiktin asaw taat gee asiiko dagguwiŋko. Ŋuur kuuk yaako deeŋkoŋ gay, loco-ak, illa ŋuu gine riy ta Buŋdi. 3 Maanna-aŋ, ŋuu giniŋji, asaan ŋu ibingigɗo Tanni ho nun sa, ŋu ibinginno. 4 Nu kaawiiko min diŋka-aŋ, asaan wiktin taat maanna-ak yaa ase, kuu ibine kadar nu miniŋkoŋ ko. Min ɗo teesindi, nu balko kaawiŋ gamin-aŋku, asaan nu goy misa iŋ kuŋko. »

Riy taat Ruwwin ta Buŋdi giniyo

5 Iisa ɗiyiico pey ɗo maajirnay aman : « Diŋ gay, nun coona ko wer ka ŋaar kaak tabirintu. Kar minninko, rakki sa indiginno aman : “ Ki ɓaa momo ? ” 6 Ku barjiltu-aŋ, asaan nu ɗiyko a nu ɗeetaw. 7 Sando, nun gay kaawaako seen di a ya nu ɗeet di guna. Asaan ya nu bal ɗeete, waan kaak asaako gaayiŋko asaakonno. Kar ya nu ɗeet gay, nu ɓaako ŋaaminji. 8 Ya ŋa as gay, ŋa asaaco gaare ɗo gee ku duniiner kadar maan kaak ŋu pakiriy ɗo bi ka zunuubinnar, ɗo bi ka maan kaak ɗo botiliy ho ɗo bi ka seriiner, ŋaar ɗo botiliy. 9 Ŋa asaaco gaare ɗo bi ka zunuubinnar, asaan ŋu bal aamine iŋ nunu. 10 Ŋa asaaco gaare ɗo bi ka maan kaak ɗo botiliy-ak, asaan nu coona ɗo Tanni ho ku talaanno pey. 11 Ho ɗo bi ka seriiner gay, ŋa asaaco gaare, asaan sultan ka duniiner, seriin obig ko.

12 « Ɗak gamin dakina kuuk nu balko kaawiŋco misa. Kar gamin ŋuur-ak gay, ya nu kaawkoŋgu diŋka, ku ibinaaɗo baaco. 13 Wiktin taat Ruwwin ta seener yaa ase, taako iyiŋko ɗo botol ta seener okintiti. Ka seener gay, ta kaawaakonno gamin kuuk ta imiliy min ɗo kaati. Kar gay, taako kaawe gamin okiŋco kuuk ta dortu ho taako gaare gamin okiŋco kuuk yaa ase neginda. 14 Ruwwin ta seener-ak yaa ice min tanto ho taako gariŋco. Ampaa ko, ta asaako gaare gudurre ta *darjiner. 15 Gamin ku Tanni okiŋco, ŋuur kunto oki. Ɗo taar-an ko, nu ɗiyiiko aman : “ Ruwwin ta seener asa gaare gudurre ta darjiner, asaan gamin kuuk taako gaare-ak, ŋuur min lotu. ” »

Taaɓin yaa newse iŋ galal

16 Iisa ɗiyiico pey aman : « Ɗak ko sooɗ di, ku talaanno pey ho ba aar sooɗ di, kuun talindu pey. » 17 Min maajirnay ku Iisa, daariŋ indiy ziŋkico aman : « Ŋa raka kaawe maa ? Ŋa ɗiyiy a ɗak ko sooɗ di, gi talaagɗo pey ho ba aar sooɗ di, gi asiy taliŋji. Ho pey, ŋa ɗiyiy a ŋaa coone wer ka Tacco. Gaminaŋ raka kaawe maa ? » 18 Maajirnay indiy pey ziŋkico aman : « Ŋa kaawiy a “ ɗak ko sooɗ di ”, kar kaawoy-an raka kaawe maa ? Gi ibanno baati. » 19 Sando, Iisa iban kadar maajirnay raka indiŋji. Ampaa ko, ŋa ɗiyiico aman : « Kaawor taat a “ ɗak ko sooɗ di, ku talaanno pey ho ba aar sooɗ di, kuun talindu-an ” kat, ku bal ibine baati wala maman ? 20 Hadi, cokiyoŋ, naako kaawe seene : ku asa ale ho ku asa marmile. Gee ku duniiner gay asa site. Ku asa taaɓiye, kar taaɓinko gay yaa newse iŋ galal. 21 Daatik taat atti awaata, ta taaɓiya dakina. Ta taaɓiyiy-ak, asaan wiktinti ta weendi nec ko. Kar ya mic amil koŋ gay, koɗok di, ta rawtiit taaɓinti ho ta aaciyiyo, asaan ta wee roŋ gemor. 22 Kuŋ sa, diŋ ku taaɓiyaw. Kar gay, nu asaako taliŋko pey, ho ɗo yiriy taar-at, aditko yaa miine iŋ galal, ho galal-at, waan gaamaatɗo pey minninko tak-tak.

23 « Yiriy taar-at, ku indaanno pey yoo maanna. Ka seener nu kaawaako waraŋ : ay maan kaak ku indiy iŋ siŋdu, Tanni yaako beriŋji. 24 Yoo diŋka, ku bal inde misa maan iŋ siŋdu. Indiguwoŋ ho kuu gase. Ansii kat, aditko yaa miine iŋ galal. »

Iisa gedirtit ko ɗo duniiner

25 Iisa kaawtu pey aman : « Nu kaawkoŋ gamin-aŋ okiŋco iŋ dele ka daŋlal. Kar gay, wiktin asaw taat nu deliikonno pey daŋla. Naako kaaweŋ ko waraŋ di ɗo bi ka Tanni. 26 Yiriy taar-at, kuu inde Buŋ iŋ siŋdu. Nu kaawaakonno a naako inde Tanni ɗo bi kaŋko, 27 asaan ka seener, Tanni meeŋji elgiiko. Ŋa elgiiko-ak, asaan ku elgiinu ho ku aamin kadar nu as min ɗo Buŋdi. 28 Nu as min ɗo Tanni ho nu goytu ɗo duniiner. Diŋ gay, nu rasaat ko duniin-anta ho nu coona wer ka Tanni. » 29 Maajirnay ɗiyiiji aman : « Tal di, diŋ ki kaawa ko waraŋ. Ki dello pey daŋla. 30 Diŋ ni tal ko kadar kiŋ iban gamin okiŋco, nam gamin kuuk gee rakiy yaaŋ inde oki. Ɗo taar-an ko, ni aaminiy kadar

* **15:25** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 35.19, 69.5.

ki as min ɗo Buŋdi. » 31 Iisa telkiico aman : « Diŋ ja kat ku aamine walla ? 32 Hadi, wiktin asaw ho taar as ko, taat ku asiy totire, ay gem di yaa ice botiliy, kuun rasindu keedu. Kar nun gay keeduɗo, asaan Tanni goy iŋ nunu. 33 Gamin-aŋ, nu kaawkoŋ min diŋka, asaan kuu goye iŋ aapiye iŋ nunu. Ka seener, kuu taaɓiy ɗo duniiner. Kar gay, ɗuunoŋ masisko, asaan nun gedirtit ko ɗo duniiner-anta. »

17

Iisa inda Buŋ ɗo bi ka geenji

1 Min Iisa kaawtu pa-ak, ŋa jaaliig kaay ho ŋa indiig Tacco Buŋ aman : « Baaba, wiktinti ase. Beror ko *darjine ɗo nun kaak Roŋjiŋ a nun sa, naa gaarin darjineŋ. 2 Ki berduug gee okiŋco ɗo pisindu. Ansi-ak, naaco bere goye ka gaasɗo ɗo gee okiŋco kuuk ki beriidu-aŋku. 3 Goye ka gaasɗo-ak, illa ŋuuŋ ibine, kiŋ Buŋ keejiŋ di ka seener, ho ŋuu ibiniŋ pey ŋaar kaak ki tabirtu, nun ko Iisa Masi. 4 Nu gaarit darjineŋ ɗo adiy ka kiɗar ho nu gaasit ko riy okintit taat ki beriidu a naa gine. 5 Diŋ gay, Baaba, berduut ko darjin uŋci loci. Darjin-at, nu ginit ko iŋ kiŋke min duniin bal kilgiye misa.

6 « Gee kuuk ki doɓtu min ɗo duniiner ho ki beriidu-ak, ŋuur ibingiciŋ, asaan nu gaariŋciŋ loco. Nu gaariŋciŋ a ŋuuŋ ibine. Okiŋco, ŋu kuŋjiŋ, ki berduugu ho ŋu karmiya kaawoŋ. 7 Diŋ ŋuur iban kadar gamin okiŋco kuuk nu gintu asa min lociŋ, 8 asaan nu gaarcot kaawoŋ taat ki beriidu ho ŋu cokiyta. Ŋu iban kadar ka seener, nu asa min lociŋ ho ŋu aamin kadar ŋa kiŋ ko tabirintu.

9 « Nu indaacinno ɗo bi ka gee ku duniiner, kar gay, nu indaaciŋ ɗo bi ka ŋuur kuuk ki beriidu, asaan ŋu kuŋjiŋ. 10 Gee okiŋco kuuk kunto, ŋuur kuŋjiŋ, ho gee okiŋco kuuk kuŋjiŋ, ŋuur kunto. Ho iŋ gee ŋuur-aŋ ko, nu gaariy darjiner. 11 Diŋ gay, nun, naa rasin ko duniine ho naa coone ɗo weriŋ. Ŋuur gay goy misa ɗo duniiner. Baaba, kiŋ kaak *cawar aale, gooygu iŋ gudurre taŋji, gudurre taat ki beriidu. Gooygu a ŋuu kuuniye ar gem rakki, ar kiŋke iŋ nunu, gi rakki. 12 Wiktin taat nu goyiy iŋ ŋuura, nu gooyig iŋ gudurreŋ taat ki beriidu. Nu gooyiigu nam waanco sa bal rawte, illa ŋaar kaak yaa rawte a kaaw taat ŋu siirtu ɗo Kitamner yaa ase ɗo werti. 13 Diŋ gay, nun coona ko ɗo weriŋ. Ya nu kaawa pa-ak wiktin taat nu goy misa ɗo duniin-an, nu kaaw a galal taat nu gintu yaa miiniŋ aditco tak. 14 Nu gaarcot kaawoŋ, kar gee ku duniiner gay yilgu, asaan ŋu attanno iŋ ŋuura, ar nun oki attanno iŋ gee ku duniiner-aku. 15 Nu indaacinno a kii imiliŋ min ɗo duniiner, kar gay, nu indaaciŋ a kii gooyiŋ min ɗo *Seetanner. 16 Ŋuur gee ku duniinerro ar nunu gemtiɗo. 17 Ginu a ŋuu kuuniye kuŋjiŋ tak-tak iŋ botol ta seener. Seen gay, taar ko kaawoŋ. 18 Nu tabiraag gee-ak ɗo adiy ka kiɗar, ar nun oki, ki tabirin ɗo adiy ka kiɗar. 19 Ɗo bi kaŋco, nu ras zir okinji loci a ŋuur oki yaa kuuniye geeŋji tak-tak.

20 « Kar gay, nu indaacinno ɗo bi maajirnar kuuk goy diŋka-aŋ di, nu indaaciŋ oki ɗo bi ka gee kuuk asa aamine iŋ nunu iŋ kaaw taat ŋuuco kaawe. 21 Nu indaaciŋ a ŋuur okiŋco yaa kuuniye rakki. Baaba, kiŋ goy iŋ nunu ar nun goy iŋ kiŋke, nu raka a ŋuur oki yaa ŋume iŋ ginte a gee ku duniiner yaa ibine kadar kiŋ kat tabirintu. 22 Nu bercot darjin taat ki beriidu lotu a ŋuu kuuniye ar gem rakki, ar kiŋke iŋ nunu, gi rakki. 23 Nun goy iŋ ŋuura ho kiŋ goy iŋ nunu. Ansi-ak, ŋu gin botol taat ŋuu kuuniye ar gem rakki di, ho ampaa ko, gee ku duniiner yaa ibine kadar ŋa kiŋ ko kaak tabirintu ho ki elgiigu ar kaak ki elgiinu.

24 « Baaba, gee-aŋ, ki berduugu. Nu raka a ŋuu goye iŋ nunu ay wer kaak nu goyiyo. Ampaa ko, ŋuu talin darjiner. Ki berduut darjine-at, asaan ki elgin min duniin bal kilgiye misa. 25 Baaba, kiŋ ginaag ay maan iŋ botiliy. Gee ku duniiner, ŋuur baliŋ ibine. Kar nun gay ibiniŋciŋ ho geendu-aŋ sa ibin kadar kiŋ ko kaak tabirintu. 26 Nu gaariŋciŋ loco ho naaŋ gaare pey a ele kaak ki elgiinu yaa goye loco oki. Ho nun meendu sa, naa goye iŋ ŋuura. »

18

Obinji ka Iisa

(Matiye 26.47-56, Maark 14.43-50, Luk 22.47-53)

1 Min Iisa gasiit kaawoy-ata, ŋa uctu iŋ maajirnay ho ŋu ɗeettu aar corkilol kaak ŋu koliy Sedron. Wer-ak gin jineene. Iisa iŋ maajirnay unjitu ɗo jineen-aka. 2 Wer-ak, Zuudas kaak asaaji isine ɗo Iisa sa ibingiga, asaan wer-ak, Iisa iŋ maajirnay jaawgiy iŋ menaw. 3 Hiyya, ɗo wer-ak, Zuudas uctu iŋ askirin ku Room ho iŋ askirin ku agindaw ku gay satkiner iŋ ku Pariziyennar. Ŋa ogiriico ho ŋa iyiig ɗo jineen-aka. Askirna-ak sok garti, biruwna ho iŋ lampina. 4 Iisa gay, ŋaar iban ko maan kaak yaaji ase. Ampaa ko, ŋa asiico moota ho ŋa indiigu aman : « Ku bariya waa ga ? » 5 Ŋuur gay telkiiji aman : « Ni bariya Iisa kaak min Nazareet. » Iisa ɗiyiico aman : « Ŋa nun ko aŋka. » Ɗo wer-ak, Zuudas kaak isinaaji ɗo Iisa-ak sa goya. 6 Ɗo wiktin taat Iisa ɗiytu aman : « Ŋa nun ko aŋka », ŋu dendirtu aaro ho ŋu sollitu keɗer. 7 Iisa indiig pey aman : « Ku bariya waa ga ? » Ŋuur gay ɗiyiiji aman : « Ni bariya Iisa kaak min Nazareet. » 8 Iisa telkiico aman : « Nu ɗiykon ɗoo a nun ko aŋka. Ya ŋa

nun di kaak ku bariyiy-ak, rasoŋ maajirnar-aŋ yaa ɗeete. » 9 Ŋa kaawtu ansi-ak, asaan kaaw taat ŋa kaawtu awalle yaa ase ɗo werti aman : « Baaba, min gee kuuk ki beriidu-aŋ, nu bal rawte yoo waan minninco. »*

10 Hiyya, ɗo wer-ak, Simon Piyer kaak gin *seepin-ak ceepiiga ho ŋa asiɗiig gay riyor kaak gina riy ɗo *mee satkiner ka tatko ho ŋa ɗukumiijit ɗeŋgey ta meeda. Gay riyor-ak, siŋji Malkuus. 11 Iisa gay ɗiyiiji ɗo Piyer aman : « Uŋjig seepineŋ-aŋ ɗo caapoy. Ya lociŋ-ak, taaɓin taat Tanni kaawtu a naa taaɓiye-at, nu aawaatɗo walla ? » 12 Min ŋaar-ak, askirna iŋ tatkuwco, iŋ askirin ku agindaw ku Yuudinnar okiŋco, ŋu obiig Iisa ho ŋu ɗuuniiga.

Iisa ɗo uŋji ka mee satkiner ka tatko

13 Hiyya, ŋu iyiijig ja ɗo gem rakki, siŋji *Han. Ŋaar gay, takaŋ daaciy ta *Kayip. Do elig taar-at, Kayip ko *mee satkiner ka tatko. 14 Ŋaar ko kaak taayig agindaw ku Yuudinnar aman : « Guna ya gem rakki di mat ɗo bi ka gee okiŋco. »

Tatire ka Piyer ɗo bi ka Iisa

(Matiye 26.69-70, Maark 14.66-68, Luk 22.55-57)

15 Simon Piyer iŋ giji *maajiriŋce ka pey aaɗaag Iisa. Maajiriŋce ka pey-ak gay, mee satkiner ka tatko ibingiga. Paa ko, ŋa uŋjitu iŋ Iisa ɗo ger ka mee satkiner ka tatko. 16 Kar Piyer gay pey kara ɗo bit ka botildi. Hiyya, maajiriŋce kaak mee satkiner ka tatko ibingiy-ak amiltu kara. Ŋa kaawiitit ɗo daatik taat gooya botol a taa rasiŋ Piyer yaa uŋje oki. 17 Wiktin taat Piyer uŋjiyo, daatik taat gooya botol-at indiig aman : « Kiŋke oki min maajirnay ku gem-aŋ ɗoo ? » Piyer telkiitit aman : « Ha'a, nun maajiriŋceyɗo. »

18 Do wiktin taar-at, us diyaw. Paa ko, gay riyor iŋ askirin kuuk gooya wer-ak biytu ako ŋu ooriyo. Piyer sa peytu iŋ ŋuura, ŋa ooriyo.

Mee satkiner ka tatko indiig Iisa

(Matiye 26.59-66, Maark 14.55-64, Luk 22.66-71)

19 Kar mee satkiner ka tatik indiig Iisa ɗo bi ka maajirnay ho ɗo bi ka ɓilde kaak ŋa ɓildiy gee. 20 Iisa gay telkiiji aman : « Nun kaaw bal cigile ɗo uŋco ka gee okiŋco. Iŋ menaw, nu ɓildigiy gee ɗo geray ku salaaner ho ɗo *ger ka Buŋɗi. Nu bal kaawe maan tak-tak iŋ cigile. 21 Kar maa di ki indiin pey ? Ya ki rakaw, indig ja gee kuuk dorintu. Ŋuur iban taat nu kaawiico. » 22 Do kaawoy taar-at, askiriŋce rakki min kuuk peya ɗo wer-ak baasiig Iisa. Ŋa kaawiiji aman : « Ampaa kat ki telkiiji ɗo mee satkiner ka tatko walla ? » 23 Kar Iisa gay telkiiji aman : « Ya nu kaaw jookumo, gaarduug ja nigindu. Kar ya kaaw taat nu kaawtu-an kat ɗo werti gay, maa di ki baasiinu ? » 24 Min ŋaar-ak, *Han ŋaamiig Iisa ɗo *Kayip, *mee satkiner ka tatko. Wiktin taat ŋa ŋaamiijiga-ak, Iisa, ŋu bal ipiriŋ misa.

Tatire ka Piyer

(Matiye 26.71-75, Maark 14.69-72, Luk 22.58-62)

25 Wiktin taar-at, Piyer gay oora misa ako. Kar ŋu indiig pey aman : « Kiŋke oki min maajirnay ku gem-aŋ ɗoo ? » Kar Piyer gay tatirtu aman : « Ha'a, nun maajiriŋceyɗo. » 26 Kar min gay riyor kuuk gina riy ɗo mee satkiner ka tatko-ak, goy gem rakki jaamay ka gem kaak Piyer ɗukumtu ɗeŋgey-aka. Gem-ak ɗiyiiji ɗo Piyer aman : « Kiŋke-aŋ, nu baliŋ tale iŋ Iisa ɗo jineendi walla ? » 27 Piyer gay tatirtu pey. Hiyya, ɗo wer-ak, kokir boogtu.

Iisa ɗo uŋji ka Pilaat

(Matiye 27.1-2,11-14, Maark 15.1-5, Luk 23.1-5)

28 Kar iŋ kawtir kawtira, ŋu amiltu min ɗo ger ka *Kayip ho ŋu iyiig Iisa ɗo ger ka Pilaat, tatkaw ka Room. Kar agindaw ku Yuudinnar-ak bal uŋje, asaan ŋu rakaaɗo nige ziŋkico uudin taat *gaanuunco ɗiytu awalle min ŋuu tee tee ka *Paakdi. 29 Ampaa ko, Pilaat amiliico, ŋa dakiig gas kara. Kar ŋa indiig aman : « Gem-aŋ, ku gasji maa kaawra ? » 30 Agindaw-ak telkiiji aman : « Ya gem-aŋ kat bal nige-ak, zer ni iyaajigɗo anne. » 31 Pilaat gay ɗiyiico aman : « Di ŋaar-ak, oboŋga ku maaniiko, ku ɓaayiy deen kaawoy uudin taat gaanuunko ɗiytu. » Ŋuur gay telkiiji aman : « Nin bal gine botol taat nii dee gemo. » 32 Iisa gay kaaw ja ko maman ŋa asiy mate. Ansii kat, uudin taat agindaw-ak kaawtu, kaaw-at astu ɗo werti.

33 Min ŋaar-ak, Pilaat uŋjitu pey ɗo geriy, ŋa koliig Iisa, kar ŋa indiig aman : « Has, kiŋke-aŋ ko sultan ka Yuudinnar walla ? » 34 Iisa telkiiji aman : « Kaawoŋ-an, ki meeŋjin di pakire wala gee ku pey kat kaawjiŋ bir ? » 35 Pilaat gay kaawiiji aman : « Ya lociŋ-ak, nu *Yuudiŋce walla ? Ŋuur gee ku darreŋ iŋ agindaw ku gay satkiner kat iyiŋciŋ lotu. Kaawor ja, ki nig maa ? » 36 Iisa telkiiji aman : « Jarɗor tanto, taar ɗo duniinerro anne. Zer ya jarɗor kat anne-ak, wiktin-an, geendu jilintu ko min ɗo pise ku agindaw ku Yuudinnar. Kar gay, jarɗor tanto, taar ɗo duniinerro anne. » 37 Kar Pilaat indiig aman : « Ya pa-ak, kiŋke-aŋ ko sultan ɗoo ? » Iisa gay telkiiji aman : « Kiŋ meeŋjiŋ kaawit ko. Nun, ŋu weentu ho nu as ɗo duniiner asaan naa gaare seene. Gee kuuk raka seene, ŋuur cokiya kaawor.

* **18:9** Wer ka gase kaawor ɗo Yaaya 6.39, 17.12.

» 38 Pilaat indiig Iisa aman : « Seen gay taar maa ? »

Pilaat berig Iisa ŋuu ɗoodiṇ ka etor
(Matiye 27.15-31, Maark 15.6-20, Luk 23.13-25)

Min Pilaat kaawtu pa-ak, ŋa dakiig gas pey Yuudinna-aku ho ŋa kaawiico aman : « Gem-aŋ, nu balji gase kaaw taat yaa iye muutuy. 39 Kar gay, kuŋ gin aadin taat nu pikgiyko gem ka daŋaayner ɗo iidin ta *Paakdi. Kar diŋ gay, ku raka naako pikiṇ sultan ka Yuudinnar walla ? » 40 Ŋuur gay kooliiji aman : « Ha'a, ŋaarro. Ni raka Barabaas ! » Sando, Barabaas-ak gay, ŋaar bandiṇce.

19

Pilaat ooy a ŋuu ɗoodiṇ Iisa

1 Pilaat uṇjitu pey ɗo geriy. Ŋa ɗiyiico ɗo askirnar a ŋuu koociṇ Iisa iŋ korɗiŋgo. 2 Askirna-ak siyiiji jakumne ta sultinniidi ta jamiidi. Iŋ ajimiye kaak ŋu ajimiyiiga-ak, ŋu isiijit ɗo kaay. Kar pey ŋu isiiji batik ta sultinniidi taat dindiko. 3 Ŋu ɓaawiiji moota, kar ŋu ooyiiji aman : « Gem kol sultan ka *Yuudinnar, seek ! » Kar ŋu koociiga.

4 Pilaat amiltu pey kara. Ŋa ɗiyiico ɗo Yuudinnar aman : « Taloŋ ! Naakoŋ imiliṇ Iisa kara. Ansi-ak, kuu ibine kadar nu balji gase oorin taat yaa iye muutuy. » 5 Hiyya, Iisa amiltu kara iŋ jakumne ta jamiidi ɗo kaay ho iŋ batik ta dindik-at ɗo ziy. Pilaat ɗiyiico aman : « Aŋ gemko ! » 6 Min agindaw ku gay satkiner iŋ askirin kuuk gooya *ger ka Buŋɗi taliig Iisa-ak, ŋu teestu koole aman : « Ɗoodig ka etor ! Ɗoodig ka etor ! » Pilaat gay kaawiico aman : « Icoŋ ku maaniiko dakoŋ ɗooɗ ka etor, asaan nun-aŋ balji gase oorin taat yaa iye muutuy. » 7 Gee-ak telkiiji aman : « Nin gin *gaanuun kaak kaawa a ŋaa mate, asaan ŋa ɗiya a ŋa Roŋ ka Buŋɗi. » 8 Min Pilaat dortu pa-ak, kolaw obiig pey dakin paka. 9 Ŋa uṇjitu pey ɗo geriy. Kar ŋa dakiig gas Iisa ho ŋa indiig aman : « Kiŋke asa min momo ? » Kar Iisa gay balji telke yoo maanna. 10 Min ŋaar-ak, Pilaat ɗiyiiji aman : « Lotu kat ki rakaaɗo kaawe ? Ki ibanno a nu gin botol taat naaṇ pike wal taat naaṇ ɗooɗe ka etor walla ? » 11 Iisa telkiiji aman : « Ya ki gin botol taat kiin ɗoodin ka etor-ak, illa taat Buŋ beriijiŋ min kuwa. Iŋ taar-ak kat, ŋaar kaak berintu ɗo pisiṇjiŋ ic kaya pak taṇjiŋ. »

12 Min ŋaar-ak, Pilaat bariya ko botol taat ŋaa pikiṇ Iisa di. Kar Yuudinna gay tees pey koole aman : « Ya ki pikig gem-aŋ, ki royayɗo ka sultan ka tatik ka Room ! Asaan gem kaak gina ziy sultan-ak, ŋaar adiney ka sultan ka tatik ka Room ! » 13 Min Pilaat dortu pa-ak, ŋaa imiliig Iisa kara. Ŋa goytu ɗo wer ka seriiner kaak ŋu pintu iŋ dambay. Wer ka seriiner-ak, Yuudinna kolaag iŋ kaawco a « Gabbata ». 14 Sando, ka kawtinti gay iidin ta *Paakdi. Pat ot yiriyo. Ɗo wer-ak, Pilaat kaawiico aman : « Taloŋ, aŋ sultinko ! » 15 Ŋuur gay teestu pey koole aman : « Ibiniy weriy ! Ibiniy weriy ! Ɗoodig ka etor ! » Pilaat indiig aman : « Ku raka naa ɗoodiṇ sultinko ka etor walla ? » Agindaw ku gay satkiner telkiiji aman : « Ni bal gine sultan ka pey. Sultinni-ak, ŋaar ko sultan ka tatik ka Room-aŋ di. » 16 Hiyya, Pilaat beriicog Iisa, ŋu ɓaayiy ɗoodiṇ ka etor. Kar askirna-ak obiiga ho ŋu ɗeettu iŋ ŋaara.

Ɗooɗe ka Iisa ka etor
(Matiye 27.32-44, Maark 15.21-32, Luk 23.26-43)

17 Wiktin taat Iisa amiliy min ɗo geegirdi-ak, meeṇji di icig etoy kaak ŋu ɓaayiy ɗoodiṇji. Ŋa aaniytu wer kaak ŋu ɓaayiy ɗoodiṇji-aka. Wer-ak, ŋu kolaag a « Ɗawik ta kaar » ho iŋ kaaw ta *Yuudinnar gay, ŋu kolaag a « Golgota ». 18 Min ŋu ottu ɗo wer-ak, askirna-ak ɗoodiig Iisa ka etor. Ŋu ɗoodtu pey gee seer ka atiydi, rakki ɗo meeday, rakki gay ɗo ṇugilay. 19 Pilaat ɗiyiico ɗo geeṇji a ŋuu siire maanna, ŋuu ɗoodiṇ ka etoy ka Iisa. Maanna-ak, ŋu sirji aman : « Iisa kaak min Nazareet, sultan ka Yuudinnar. » 20 Yuudinna dakina garkiyiig maan kaak ŋu siirtu-aka, asaan wer kaak ŋu ɗoodiig Iisa-ak mootan di iŋ geeger. Ho siire-ak sa, ŋu siirig iŋ kaaw ta Yuudinnar, iŋ ta Roominar ho iŋ ta Greknar. 21 Min agindaw ku gay satkiner ku Yuudinnar taliig maan kaak Pilaat siirtu-ak, ŋu ɓaawiiji. Ŋu ɗiyiiji aman : « Maa di ki siiriy aman : " Sultan ka Yuudinnar " ? Nin raka kii siire aman : " Gem-aŋ ɗiya a ŋa sultan ka Yuudinnar. " » 22 Pilaat gay telkiico aman : « Kaaw taat nu siirtu-at, nu siirta. »

23 Askirin gay, min ŋu ɗoodiig Iisa ka etor, ŋu ɗeeɗiit kesuuney werin pooɗ, ay gem di ictu wer rakki. Kar ŋa gin pey batik yaarko taat bal orpe, ŋu azit werti rakki di min kuwa yoo baata. Taar sa ŋu iciita. 24 Ɗo bit kanti ko, askirin kaawtu benannico aman : « Dakinte eerintiɗo. Kaṇjinte kaṇjen di. Gem kaak ta galji di yaa icinti. » Ampaa ko, kaaw taat ŋu siirtu ɗo Kitamner astu ɗo werti aman : « Ŋu ɗeeɗit kesuuner ho ŋu kaṇje iŋ batkor ta yaarko. »*

25 Moota iŋ et kaak ŋu ɗoodiig Iisa-ak gay, daaɗ peya eɗe, ŋuur ataṇ Iisa, iŋ booti Mariyam, iŋ daaciy ta Kilopaas ho iŋ Mariyam taat min geeger ka Magdala. 26 Wiktin taat Iisa taliit yaaco ho ŋa taliig

* **19:24** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 22.19.

*maajiriŋcey kaak ŋa elgiyo peya ɗo serpitiak, ŋa ɗiyiitit aman : « Iya, aŋ ko roŋke. »
27 Kar ŋa kaawiiji pey ɗo maajiriŋcey aman : « An ko yaako. » Min ŋaar-ak di, maajiriŋceak iyiit ataŋ Iisa ɗo geriy.

Muut ta Iisa
(Matiye 27.45-56, Maark 15.33-41, Luk 23.44-49)

28 Min ŋaar-ak, Iisa kaawtu aman : « Ibin diyaanu. » Ka seener, ŋa ibina ko kadar riyoy gaase, ŋa kaawtu pa-ak a kaaw taat ŋu siirtu ɗo Kitamner yaa ase ɗo werti. 29 Ɗo wer-ak gin bardil miin iŋ maam tooro ku *biŋdi. Askirna-ak ictu bit ka jarɗor, ŋu ɗuuniit ɗo kordiŋ ta et kaak ŋu koliy « Isoop ». Ŋu coopiig ɗo maamar, kar ŋu ŋaamiijig ɗo bi ka Iisa. 30 Min Iisa aawiiga, ŋa ɗiytu aman : « Hiyya, ta nece. » Min ŋaar-ak, ŋa oniig kaay ho ruwwiney amiltu.

Ŋu waacig Iisa ɗo serpey

31 Uudin taat ŋu siya ko ziŋkico ɗo yiriy ta *sabitdi, agindaw ku *Yuudinnar bal rake a momtin kuuk ŋu ɗooɗtu-ak yaa goye pey kuwaŋ di. Asaan yiriy ta sabit-at, taar yaarko. Hiyya, ŋu kaawiiji ɗo Pilaat a ŋaaco kaawe ɗo askirnar ŋuu ɓaa yiimiŋ asiŋco ku gee kuuk ŋu ɗooɗtu-aku. 32 Hiyya, askirnaak ɓaawtu. Gee kuuk ŋu ɗooɗig iŋ Iisa-ak, ŋu yiimiicog asiŋco. Ay gem di, ŋu yiimig asiŋji rakki rakki. 33 Wiktin taat ŋu otiiji ɗo Iisa gay, ŋu gasig ko ŋa mate. Min pa-ak, ŋu bal ko yiimiŋ asiŋji. 34 Kar min askirna-ak, rakki ictu garta, ŋa waaciig Iisa ɗo serpey ho baar iŋ amay amiltu. 35 Gem kaak siirkoŋ gamin-aŋ talig iŋ odinay ho kaawoy-an ka seener. Ŋaar meeŋji iban kadar kaawoy taat ŋa kaawiy-an ka seener ho ŋa kaawiy a kuŋko oki yaa aamine. 36 Kar awalle gay, ŋu siir ɗo Kitamner aman : « Yoo kaasoy rakki sa, ŋu bal yiimiŋji. »† Maanna-aŋ kuuniytu asaan kaaw-an yaa ase ɗo werti. 37 Ɗo wer ka pey ŋu siir ɗo Kitamner aman : « Yiriy rakki, odinco, ŋu asa aaniyiŋ ɗo ŋaar kaak ŋu waacig ɗo serpey. »‡

Unje ka Iisa ɗo maginer
(Matiye 27.57-61, Maark 15.42-47, Luk 23.50-56)

38 Min gamin-aŋ birtu, gin gem rakki min geeger ka Arimate kaak ŋu kolaag Yuusup. Ŋaar sa maajiriŋcey ka Iisa. Kar ŋa bal kaawe ɗo geemir, asaan ŋa gina kolaw ɗo agindaw ku Yuudinnar. Ŋa ɓaawiiji ɗo Pilaat ho ŋa dakiig inda a ŋaaji rase botol, ŋa ɓaayiy paayiŋ zi ka Iisa. Hiyya, Pilaat ooytu Yuusup ɓaa paayiŋji, ŋa ɓaayiy tisiŋji. 39 Kar gin pey gem ka pey, ŋu kolaag Nikodeem. Ŋaar ko kaak awalle ɓaawji ɗak ko ɗo Iisa iŋ aando-aka. Ŋaar gay iytu itir kaak ŋa amsig buw ku atay kuuk ŋu koliy « miir » iŋ « alowes ». Itir ŋaar-ak, oomiŋkuwiy yaa nece iŋ jeliŋ ka amiydi. 40 Yuusup iŋ Nikodeem ictu jarɗo, ŋu kockiciitit itir uudin taat Yuudinna gingiy ya ŋu tiisa geeŋco, kar ŋu maliyiig zi ka Iisa iŋ kapanne. 41 Ɗo wer kaak ŋu ɗoodiig Iisa-ak gay gin jineene rakki. Kar atta ɗo jineendiak gay gin magin taat ŋu baltit unje misa gemo. 42 Uudin taat ka kawtinti sabit ko, pey magin-at sa moota di-ak, hiyya, ŋu unjiig zi ka Iisa ɗo maginer-ata.

20

Ŋu bal gasiŋ zi ka Iisa ɗo maginer
(Matiye 28.1-8, Maark 16.1-8, Luk 24.1-12)

1 Yiriy ta dumaas, Mariyam taat min Magdala saktu, ta ɓaayiy ɗo maginer. Min ta ottu, ta tala kar dambi kaak ŋu ɗibiriit magin-ak, ŋu tuŋkilig serpiya. 2 Hiyya, ta yeeptu iŋ gaɗti, ta dakiig gas kuŋ Simon Piyer iŋ maajiriŋ kaak Iisa elgiyo ho ta kaawiico aman : « Ŋu imilig *Rabbinte, kar ni ibanno wer kaak ŋu diyiiga. »

3 Min Piyer iŋ *maajiriŋce-ak doriit kaawti, ŋu uctu ho ŋu aaniytu ɗo maginer.
4 Ɗo ɓaaŋco-ak, ŋu gaɗa di. Kar gay, maajiriŋce kaak rakki-ak gaɗa pakgig Piyer. Ampaa ko, ŋa ogiriiji ɗo maginer. 5 Kar ŋa yogiltu ɗo maginer. Ŋa taltu jarɗaɗ di goy keɗer, kar gay, ŋa bal unje. 6 Kar ba aar, Simon Piyer sa ottu. Min ŋa ote, ŋaar-ak unjitu kalak ɗo maginer. Ŋaar sa taliig jarɗaɗ kuuk goy keɗer-aku. 7 Ŋa taliit pey jariɗ taat ŋu maliyiig kaay ka Iisa. Jarɗoat, ŋu bal diyin sawa iŋ jarɗaɗ ku awalleaku. Kar gay, ŋu maliyit keetiti ho ŋu diyig keetiti. 8 Min ŋaar-ak, maajiriŋ kaak ogirji ɗo Piyer ɗo maginer-ak unjitu oki. Ŋa taltu iŋ odinay ho ŋa aamintu kadar Iisa nooye.
9 Ka seener gay, yoo yiriy taar-ata, maajirin bal ibinin kaaw taat ŋu siirtu ɗo Kitamner taat ɗiya a Iisa asa nooye min ɗatik ta gee kuuk mate. 10 Hiyya, maajirin kuuk seer-ak yeeptu ɗo geriyco.

Iisa ŋum iŋ Mariyam taat min Magdala
(Matiye 28.9-10, Maark 16.9-11)

11 Mariyam taat min Magdala-at gay yeeptu pey ɗo maginer. Ta peyiy ɗo bit ka maginer ho ta aliyo. Iŋ alinti, ta yogiltu atti ka maginer 12 ho ta taltu *ɗubal ku Buŋdi seer kuuk is batik portik kar. Ŋu goy ɗo wer kaak ŋu diyiig zi ka Iisa, rakki iŋ kaay, rakki iŋ asiŋji. 13 Ɗubal ku Buŋdi-ak indiit aman : « Kaŋ ala maa ga ? » Taar gay telkiico aman : « Ŋu imilig *Rabbiner, kar nu ibanno wer kaak ŋu diyiiga. »

† **19:36** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 12.46, Nombir 9.12 ho Soom 34.21. ‡ **19:37** Wer ka gase kaawor ɗo Zakariya 12.10.

14 Min ta kaawtu pa-ak, ta kolsitu ho ta
taliig Iisa peya ɗo wer-aka. Kar gay, ta bal
ibiniŋji. 15 Kar Iisa indiit aman : « Kaŋ ala
maa ga ? Ka bariya waa ? » Mariyam gay
ginig a ŋa gay gooye jineendi, ta ɗiyiiji aman
: « Gem kol siŋji, ya ŋa kiŋ kat icig sa, gaaror
weriy, nu ɓaayiy iciŋji. » 16 Iisa koliit iŋ
siŋti aman : « Mariyam ! » Ta kolsitu ho
ta kaawiiji iŋ kaaw ta *Yuudinnar aman :
« Rabbuni ! » Ansi-ak aman : « Gem kol
Tacco ! » 17 Min ŋaar-ak, ŋa ɗiyiitit aman :
« Dakin obinduɗo, asaan nu bal coone misa
ɗo Tanni. Kar gay, dakig gas siŋtar, ɗiyco a
nun coonaaji ɗo Tanni kaak Takko oki. Nun
coona ɗo wer ka Buŋdu kaak Buŋko oki. »
18 Hiyya, Mariyam taat min Magdala-at
yeeptu, ta dakiig gas maajirnay ho ta miniig
aman : « Nu talig Rabbine. » Kar ta osiicot
kaaw taat ŋa kaawiititi.

Bayne ka Iisa ɗo maajirnay
(Matiye 28.16-20, Maark 16.14-18, Luk 24.36-49)

19 Ɗo dumaas taar-at di, iŋ maako, maa-
jirin ŋumtu ɗo ger rakki. Ger-ak, nam ŋu
ɗibirig iŋ kerle min atta, asaan ŋu gina ko-
law ɗo agindaw ku Yuudinnar. Ɗo wiktin
taat ŋu goyiyo, Iisa astu, ŋa peytu ɗo ɗatikco
ho ŋa kaawiico aman : « Aapiy taa goye
iŋ kuŋko ! » 20 Min ŋa kaawtu pa-ak, ŋa
gaariico pisiŋji iŋ serpey. Min maajirin
taliig Rabbin-ak, aditco gintu portiko. 21 Iisa
ɗiyiico pey aman : « Aapiy taa goye iŋ kuŋko
! Uudin taat Tanni tabirintu ɗo ɗatikko,
nunu oki tabiraako ɗo adiy ka kiɗar, ku
ɓaayiy gine riyor. » 22 Min ŋa kaawtu pa-ak,
ŋa biyiriico usu ho ŋa ɗiyiico aman : « Ooyon
Ruwwin ta Buŋdi. 23 Nu ɗiyaako, ya ku
saamiy zunuubinna ku gemor, Buŋ sa yaaji
saamiye. Kar ya ku pooc saamiye zunuu-
binna ku gemor gay, Buŋ sa saamiyaajiɗo.
»

Iisa kaawa iŋ Tooma

24 Yiriy taat Iisa asiico ɗo maajirnay-ak,
rakki minninco ginno. Ŋaar siŋji Tooma
kaak ŋu koliy oki Didim. 25 Kar ba aar
Tooma astu. Eenji kaawiiji aman : « Ni talig
Rabbine ! » Kar Tooma gay telkiico aman :
« Ya nun kon di bal tale delin ku pontinar
kuuk ɗo pisiŋji, ya nu bal ŋaame kormor
ɗo delin ku pontinar ho ya nu bal ŋaame
pisindu ɗo del taat ɗo serpey, nu aaminaaɗo
bat. »

26 Astu suugin ta pey, yiriy ta dumaasdi,
maajirnay ku Iisa ŋumtu pey ɗo ger-aka.
Kar yiriy taar-at, Tooma goya. Ger-ak, ŋu
ɗibirig pey iŋ kerle min atta. Kar Iisa asiico
pey, ŋa peytu ɗatikco ho ŋa kaawiico aman
: « Aapiy taa goye iŋ kuŋko ! » 27 Kar Iisa
ɗiyiiji ɗo Tooma aman : « Kiŋ kaak meela-
aŋka, talig pisindu ho ŋaam kormoŋ anne.
Ŋaamig pey pisiŋjiŋ ɗo del ta serper. Min
yiriyta-aŋ, pey ko min meelo ho aaman ! »
28 Tooma telkiiji aman : « Kiŋke Rabbiner ho
Buŋdu ! » 29 Iisa ɗiyiiji aman : « Ki aamintu
asaan ki talintu. Kar gay, nu ɗiyaajiŋ, galal
ɗo gee kuuk balin talindu ho aamine. »

Baati ta maktumne-anta

30 Iisa gin pey gamin kuuk ajbay dakina
kuuk maajirnay taltu iŋ odinco. Kar gay,
waan bal siiriŋ atta ɗo Kitamne-anta. 31 Kar
gay, gamin okiŋco kuuk ŋu siirtu-aŋ, ŋu
siirig a kuu aamine kadar Iisa, ŋaar Masi
kaak Buŋ doɓtu, ho ŋaar ko Roŋ ka Buŋdi.
Ya ku aamin ɗo kaaw-anta, iŋ siŋ kuŋji, kuu
gase goye kaak taɓ.

21

Iisa bayinco ɗo maajirnay ku peesira

1 Ba aar, Iisa bayniico pey ɗo maajirnay
ɗo bi ka barre kaak ŋu koliy Tiberiyaad.
Taloŋ maman ŋa bayniico. 2 Maajirnay ku
Iisa peesira goy werco rakki. Ŋuur gay kuŋ
Simon Piyer, iŋ Tooma kaak ŋu koliy Didim,
iŋ Natanayeel kaak min Kana kiɗ ka Galile,
iŋ koogin ku Zebede ho iŋ maajirin seer ku
pey. 3 Simon Piyer ɗiyiico ɗo eenji aman : «
Nu ɓaa cabe boosi. » Ŋu kaawiiji aman : « Gi
ɓaa sawa. » Hiyya, ŋu daktu ŋep markabco
ho ŋu ɗeettu. Ŋu daktu tees cabe. Kar ɗo
aando taar-at, ŋu bal gase yoo maanna.

4 Min wer wale, Iisa peyiico ɗo goŋgumor.
Kar maajirnay gay bal ibiniŋji. 5 Iisa indiig
aman : « Gem kol kooginay, has ku bal ice
yoo maanna ? » Ŋuur gay telkiiji aman :
« Hii ! Yoo maanna, ni bal ice. » 6 Iisa
ɗiyiico aman : « Di ŋaar-ak, pikkiron ribinko
iŋ pise ka meeda, ek di, kuu gase. » Hiyya,
ŋu pikkiriit ribinco uudin taat ŋa kaawiico.
Kar ta miintu nam ŋu gedarro ɗaaŋinti.
7 Maajiriŋ kaak Iisa elgiy-ak ɗiyiiji ɗo Piyer
aman : « Gem kaak kaawte-aŋ, ŋa *Rabbine
! » Min Piyer dortu a ŋa Rabbin-ak, ŋa
isiit batkoy taat ŋa cimtu wiktin taat ŋa ɓaay
cabe ho ŋa galtu ɗo amiydi. 8 Maajirin ku
pey-ak gay ɗaaŋiit ribinco iŋ boosti ho ŋu
coktu ɗo goŋgumor iŋ markabco. Asaan
goŋgum serekɗo, ŋaa nece ar kociŋgil miy
seer di. 9 Min ŋu paaytu keɗer, ŋu taltu
ako taat ŋu leetit boos kuwa ho ŋu taltu pey
mappa. 10 Iisa ɗiyiico aman : « Iyondu min
boosko kuuk ku soktu-aŋku. » 11 Hiyya,
Simon Piyer coktu ka markabar, ŋa ɗaaŋiit
ribin keɗer. Atta ta gin boos ku aginda miya
iŋ orok beey iŋ subba (153). Kar iŋ dakinaw
ta boosir-aŋ sa, ribinco bal eere. 12 Iisa
koliig aman : « Asoŋ, kuu tee. » Hiyya,
ŋu astu. Kar waanco bal gece indiŋ aman
: « Kiŋ waa ? » asaan ŋuur iban ko kadar
ŋa Rabbine. 13 Iisa siŋjitu moota, ŋa ictu
mappa ho ŋa ɗeeɗiicoga. Kar ŋa beriico pey
boosi. 14 Bayniŋji ŋaar-ak, ka subbiŋkar ko ɗo
maajirnay min ŋa nooytu.

Iisa kaawa iŋ Piyer

15 Min ŋu teetu, Iisa indiig Simon Piyer
aman : « Simon, roŋji ka Yaaya, has ki elgin
pak eeŋjiŋ walla ? » Ŋaar gay telkiiji aman
: « Hii, Rabbiner, ki iban kadar nu elgiciŋ.
» Iisa kaawiiji pey aman : « Di ŋaar-ak, tal
kaaco ka roŋ tamgir-aŋku. » 16 Kar pey Iisa
indiig ɓaayiy ka seeriŋkar aman : « Simon,
roŋji ka Yaaya, has ki elgiinu walla ? » Ŋaar
gay telkiiji aman : « Hii, Rabbiner, ki iban
kadar nu elgiciŋ. » Iisa ɗiyiiji aman : «
Di ŋaar-ak, tal kaaco ka roŋ tamgir-aŋku. »
17 Kar pey Iisa indiig ɓaayiy ka subbiŋkar
aman : « Simon, roŋji ka Yaaya, has ki
elgiinu walla ? » Wer-ak, Piyer adiy nigtu ɗo
bi kaak Iisa indig dees subba aman : « Has ki
elgiinu walla ? » Kar ŋa telkiiji ɗo Iisa aman
: « *Rabbiner, ki iban gamin okiŋco. Ki iban
kadar nu elgiciŋ. » Iisa gay ɗiyiiji aman :
« Di ŋaar-ak, tal kaaco ka roŋ tamgir-aŋku.
18 Cokay ! Naaŋ kaawe seene. Ɗo ɗubiluwiŋ,
kiŋ meeŋjiŋ ɗuuna karraabiney, ki ɓaayiy
wer kaak ki rakiyo. Kar ya ki zaɓ gay, waan
ka pey kat yaaŋ ɗuuniŋji ho ŋaaŋ iye ɗo wer
kaak ki rakiyɗo ɓaawe. » 19 Iisa kaawiy
pa-ak, asaan ŋa raka gaare maman Piyer
asiy mate ɗo oziliik ta Buŋdi. Hiyya, min ŋa
kaawtu pa-ak, ŋa ɗiyiiji ɗo Piyer aman : «
Aaɗnu ! »

Iisa iŋ maajiriŋ kaak ŋa elgiyo

20 Piyer kolsitu ho ŋa taliig *maajiriŋ kaak
Iisa elgiy-ak aaɗaag min aarco. Ŋaar ko kaak
awalle onji ɗak ko ɗo Iisa ɗo wiktin ta teeŋco
ho ŋa indiig aman : « Gem kol *Rabbiney, ŋa
waa kaak yaaŋ isine ? » 21 Min Piyer taliig
maajiriŋce-ak, ŋa indiig Iisa aman : « Gem
kol Rabbiney, di ŋaar gay, maa yaaji ase ɗo
kaay ? » 22 Iisa telkiiji aman : « Ya nun
kat raka a ŋaa goye paa nam naa yeepe ɗo
duniiner gay, kiŋ maa isgiciŋ ? Kiŋ aaɗin di
! » 23 Ɗo wer-ak, kabarre totiriico ɗo ɗatik ta
siŋtar a maajiriŋce ŋaar-ak mataaɗo tak-tak.
Sando, Iisa gay ɗiyiiji ɗo Piyer aman : « Ya
nun kat raka a ŋaa goye paa nam naa yeepe
ɗo duniiner gay, kiŋ maa isiŋciŋ ? » Yampa,
ŋa balji ɗiye a maajiriŋce-ak mataaɗo.

24 Ŋa maajiriŋ kaak Iisa kaawiy biy-aŋ ko
kaak kaawiig gamin-aŋku ho ŋa siiriig siire.
Di nin gay iban kadar ŋa kaawa seene.

25 Iisa gin pey gamin dakina ku pey. Zer,
ya ŋu siiraag gamin-aŋ okiŋco-ak, nu ibina
kadar adiy ka kiɗar okiŋji gediraaɗo iciŋco.

Akt
Riy ta paliinna ku Iisa Masi
Pile ka kaawor

Luk siir makaatamna seera : taat awalle Kabarre ta Gala taat kaawa ɗo bi ka riy taat Iisa Masi gintu keɗer. Ta seeriŋkar gay, taar ko maktumne ta Akt-anta, taat kaawa ɗo bi ka riy taat paliinna gintu min Buŋ cooniig Iisa ho ŋa diyiig ɗo serpey. Iisa Masi, paliinna talgigɗo iŋ odinco ar ka awalle. Kar gay, ŋa goy ɗatikco iŋ Ruwwin ta Buŋdi. Ruwwin-at gaayaag maajirin ku Iisa ɗo gaare ka Kabarre ta Gala.

Luk siirit maktumne-an ɗo gem rakki siŋji Teyopil (Akt 1.1) iŋ gee okiŋco kuuk raka ibine gamin kuuk kuuniye min Iisa nooytu min ɗo muuti. Ampaa ko, ya gee dorit Kabarre ta Gala ho ŋu ooyta, ŋu teesiy ko Egliz. Luk gaara ja maman Egliz teestu Zeruzaleem iŋ Yuudinna. Ŋa gaaraate pey maman Kabarre ta Gala taat kaawa ɗo bi ka Iisa totirtu ɗo kiɗ ka Palestin okiŋji ho ɗo darrinay kuuk leyig barre kaak ŋu koliy Mediteraane, nam Room, geeger ka Tatko. Kar min ɗo werin ŋuur-ak ko, diŋ oki kretiyenna gaariit Kabarre-at ɗo gee kuuk goy ɗo adiy ka kiɗar okiŋji.

Maajirna era Ruwwin ta Buŋdi

1 Gem kol siŋji Teyopil, nu siir ko ɗo maktumner taat awalle gamin okiŋco kuuk Iisa Masi gintu ho kaawin okiŋco kuuk ŋa gaartu min Buŋ ŋaamiiga 2 nam yiriy taat Buŋ cooniig ka samaaner. Min ŋa bal coone misa, iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi kat ŋa doƃtu gee a ŋuu goye paliinna, kar ŋa gaariico maan kaak ŋuu gine. 3 Ka seener, min ŋa nooytu, ŋa bayinco loco. Ŋa goy iŋ ŋuura mena orok pooɗ ho ŋa gaariico gamin dakina kuuk gaara kadar ka seener, ŋa goy iŋ odinay. Ŋa kaawco ɗo bi ka *Meennaw ta Buŋdi. 4 Yiriy rakki, wiktin taat ŋu rakiy tee, ŋa ɗiyiico aman : « Dakoŋ amilenno min Zeruzaleem, illa ku ereŋ ja maan kaak Takko Buŋ kaawtu a ŋaako bere. Maan ŋaar-ak, nu kaawkoŋga ko. 5 Ar kaak awalle Yaaya *batiziyiig gee iŋ amay, diŋ gay, ɗak ko mena sooɗ di, Buŋ yaako batiziyiŋko iŋ Ruwwiney. »

Iisa coona ka samaaner

6 Yiriy rakki, gee ŋumtu iŋ Iisa Masi ho ŋu indiig aman : « *Rabbine, a ɗo wiktin anta-an ko, kii berin pey *darjin pisiŋco ɗo gee ku Israyeel* ga ? » 7 Iisa gay telkiico aman : « Ŋaar Tanni iŋ izinney kat ŋa diyiit wiktine. Kar kuŋ gay, ku bal gine botol taat kuu ibininti. 8 Kar gay, wiktin taat Ruwwin ta Buŋdi asko paaya, ku asiy gase gudurre taat ku asiy kaawe bi kanto ɗo geeger ka Zeruzaleem, ɗo kiɗ okinji ka Zuude iŋ ka Samari, ho ɗo ay wer ka duniiner, nam kuu gaasiŋ wer okiŋji. » 9 Min ŋa kaawtu pa-ak, Buŋ cooniig Iisa Masi min ɗo uŋco, kuwa ka samaaner. Wiktin taat ŋa cooniyo, uce asiig goota nam ŋu talgigɗo tak-tak. 10 Wiktin taat ŋu wakiliy kocile-ak, tala kar gee seer kesuunco portiko ɗo serpico. 11 Kar ŋu kaawiico aman : « Gee ku Galile, maa di ku peyiy kay asiŋko ampa, ku kociliy samaane ? Ŋa Iisa kaak Buŋ coontu kuwa-ak di, yeepiŋji sa asa gine ar kaak ku taliig ŋa coontu uŋko-aŋ di. »

Ŋume ka paliinnar

12 Min gee ku seer-ak ɗeettu, maajirna paaytu min ka koot ka Olibiyennar†, ŋu yeeptu Zeruzaleem. Zeruzaleem mootan di, yaa nece ar kilomeetir rakki. 13 Min ŋu ottu Zeruzaleem, ŋu unjitu geero ho ŋu coktu kuwa ka gusuurdi, wer kaak ŋu ŋumgiyo. Ɗo wer-ak, goy Piyer, Yaaya, Zaak iŋ Andre, Pilip iŋ Tooma, Bartelemi iŋ Matiye, Zaak roŋ ka Alpe, Simon kaak mala ɗo darrey, ho Zuud roŋ ka Zaak. 14 Ŋu ŋumgiy iŋ menaw ho ŋu indiy Buŋ iŋ gelbin rakki. Daaɗ daariŋ, iŋ Mariyam ataŋ Iisa, ho iŋ siŋtay ku Iisa, ŋuur sa goy iŋ ŋuura.

Ŋu doƃig Matiyaas kat yaa makiŋ Zuudas

15 Ɗo mena ŋuur-ak, yiriy rakki, gee ku aamine ŋumtu maan ka miya iŋ orok seer (120) gemo. Ɗo wiktin taar-at, Piyer uctu ɗatikco ho ŋa kaawtu aman : 16-17 « Gem kol siŋtay, ku iban kadar Zuudas, ŋaar minninte ho riyoy sa ba serpite, kar gay, ŋaar di kaak ogirco ɗo ŋuur kuuk as obiŋ Iisa. Maanna-ak as ɗo weriy asaan Ruwwin ta Buŋdi kat kaawji ɗo Dawuud min awalle a ŋaa siirin ɗo Kitamner a taa kuuniye ampa. 18 Ŋu berji gurus ɗo Zuudas a ŋaaco gaariŋ Iisa Masi. Iŋ gurus-ak, ŋa gidiytu morgo. Ɗo wer-ak, ŋa zuƃkitu guƃ nam aadiy okiŋco sa booye. 19 Gee ku Zeruzaleem okiŋco doriig maan kaak asji ɗo kaay ka Zuudas. Ɗo saan taar-at ko, ŋu kolaag morgo-ak a " Akeldamma. " Pa-ak ɗiya aman : " Morig ka baarir " iŋ kaawco. 20 Cokiyon taat Sultan Dawuud si-irtu ɗo maktumne ta *Soom ɗo bi ka Zuudas aman :

" Geriy sa, ŋu poociŋji
ho waan sa goyaajiɗo. "‡

Ŋa siir pey aman :

* **1:6** 'ki berin pey darjin pisiŋco ɗo gee ku Israyeel' : Gee ku Israyeel era a Iisa asa icin meennaw ta gee ku Israyeel min ɗo gee ku Room. † **1:12** 'koot ka Olibiyennar' : Koot-ak ŋu koliig pa-ak, asaan ŋa gin atay dakina kaak ŋu koliy Olibiye.
‡ **1:20** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 69.26. § **1:20** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 109.8.

“ Gem ka pey kat yaa icin riyoy. ”§
21 Ɗo bi ka siirindi-aŋ ko, gii ice gem
kaak yaa makiɲ Zuudas. Gem ŋaar-ak yaa
gine min gee kuuk goy iŋ ginte ɗo wiktin
taat Rabbin Iisa goyiy misa, 22 min wiktin
taat Yaaya *batiziyiiga nam yiriy taat Buŋ
cooniig kuwa ka samaaner min ɗo ɗatikte.
Illa gem-ak yaa kuuniye minninte ginte
kuuk talig iŋ odinte nooye ka Rabbinte Iisa
Masi. »
23 Min ŋu doriit kaaw ta Piyer-at, ŋu doɓtu
gee seer : ka rakki, siŋji Yuusup Barsabaas
ho gee gay kolaag Zustuus, ka seeriŋkar gay
siŋji Matiyaas. 24 Min pa-ak, ŋu inditu Buŋ
aman : « *Rabbin ki ibingig gelbin ka gee
okiɲco. Gaarni min gee ku seer-aŋ ka moon
di ki doɓtu, 25 asaan gem-ak zer yaa goye
*paliine yaa makiɲ Zuudas. Yampa, Zuu-
das, ŋaar rasit ko riyoy ho ŋa ɗeet kar wer ka
waaliyga. » 26 Hiyya, ɗo wer-ak, ŋu indiig
Buŋ a ŋaaco doɓe ŋaar kaak ŋa rakiyo.* Buŋ
gay doɓiig Matiyaas. Hiyya, ŋa ɲumtu iŋ
paliinna kuuk orok iŋ rakki.

2

Ruwwin ta Buŋdi paaya ɗo geeŋji

1 Yiriy ta iidin ta Pantekoot astu, gee ŋuur-
ak ɲumtu okiɲco ɗo wer rakki. 2 Koɗok di,
ŋu dora kar hawin paaytu min kuwa ar us
kaak abira gidi-gidi-gidi nam ŋa miniig wer
ka ŋu goyiyo. 3 Ŋu tala kar maan amila ar
lesas ku aki, lesas-ak totirtu ho ŋu paayiy
ɗo ay kaa ka gemor. 4 Ruwwin ta Buŋdi gay
miniigu ho ŋu teesit kat kaawe kaawin kuuk
kuɲcoɗo uudin taat ta gaariico a ŋuu kaawe.
5 Ɗo wiktin taar-at, ɗo Zeruzaleem, gin
*Yuudinna kuuk obit abaadinco bombo ho
kuuk asa min darrinay okiɲco kuuk ɗo adiy
ka kiɗar. 6 Min hawin-at kuuniytu, gee
dakina dortu, ho ŋu astu taliɲ maanna-
aka. Ŋu barjiltu asaan ŋu cokiya ŋuur kuuk
kaawa kaawin kuuk kuɲcoɗo ho ay gem
di cokiya waan kaawa iŋ kaaw ta darrey.
7 Maanna-aŋ patiy kayco, taat ŋuu kaaweŋ
ke ŋu ibanno. Ŋu indintu ziŋkico aman : «
Okiɲco kuuk ku taliy-aŋ, ŋu min Galile di
walla ? 8 Maman gee-aŋ di gediriy kaawe
kaawin ku darrite ? 9 Minninte asa min
ay darre : min Partees, min Medi, min
Elaam, min Mezopotami, min Zuude, min
Kapadoos, min Pont, ho min Aazi. 10 Goy
kuuk as min Prizi, min Pampili, min Meser,
min kiɗ ka Sireen ka Libi, min Room, 11 min
Kreet ho min darre ta Sogindi. Minninte
goy kuuk Yuudinna ho kuuk Yuudinnaɗo
ku aaɗa abaadin ta Yuudinnar. Yampa,
okinte, gii doraagu ŋu kaawa iŋ kaawin ku
darriniyte ɗo bi ka gamin kuuk ajbay ku
Buŋdi. » 12 Okiɲco, ŋu ajbiytu dakina, taat
ŋu kaaweŋ ke ŋu ibanno. Ŋu inditu ziŋkico
aman : « Taar-an gay baati maa kate ? »
13 Kar daariɲ gay ajimiyaagu ho ŋu ɗiyiico
aman : « Ŋu see aay di ! »

Piyer kaawa ɗo geemir

14 Min ŋu cokiytu kaaw taat gee kaawtu-
ak, Piyer astu uɲco iŋ paliinna kuuk orok
iŋ rakki, kar ŋa kaawiico raɗa ɗo geemir
aman : « Gem kol siŋtay, kuŋ kuuk Yuudinna
iŋ kuŋ okiŋko kuuk goy Zeruzaleem, laaŋ
ɗeŋginko samaane ɗo taat naako kaawe ho
girsonti ɗo taat kuuniyaw. 15 Ŋu kaawa a
gee-aŋ see aaye. Kar sando, ka seenerro,
taar kat daaɓinti pat parrik di ! 16 Kar diŋ
gay taat nabi Zowel kaawtu min awalle as
kat ɗo werti. 17 Ŋa kaaw aman :
“ An taat Buŋ kaawtu :
Ɗo wiktin taat yaa ase,
naako paayin Ruwwiner ay wer ɗo gee
okiɲco.
Kooginko ku miday iŋ ku daaɗī asiy kaawe
ar nabiinna,
ɗo ɗubilko ho ɗo gemsiko naaco bayne
gamna ŋuu tale.
Kar ɗo aginiykoŋ gay, naaco kaawe iŋ soonī-
ika.
18 Ka seener, menaw ŋuur-ak,
naa berin Ruwwiner ay wero
ɗo gay riyor kuuk miday ho iŋ kuuk
daaɗī.
Paa kat, ŋu asiy gine nabiinnar.
19 Nu asiy gine gamin kuuk ajbay dakin ka
samaaner ho keɗer oki.
Gee asa tale baar, ako, iŋ uc ku mooydi.
20 Pat asa mate ho koy oki asa newse dindik
ar baar,
ja kat yaa ase yiriy ta *Rabbiner.
Yiriy taar-at yaarko ho gin *darjine.
21 Wiktin taar-at, ay gem kaak inda Buŋ
iŋ siŋ ku Rabbine yaa gase jile. ”* »
22 Piyer ɗeeliit pey kaawoy aman : «
Cokiyoŋ selleɲ, kuŋ gee ku Israyeel, ɗo taat
naako kaawe. Ku iban tam kadar Buŋ
gin gamin kuuk ajbay dakina ɗo ɗatikko.
Ŋa ginig gamin-ak iŋ Iisa Masi kaak min
geeger ka Nazareet asaan ŋaako gaare kadar
ŋaar kat tabirga. 23 Gem-ak, Buŋ meeŋji ko
berkoŋ ɗo pisiŋko ar taat ŋa raktu. Ŋaar iban
ko min awalle ho ŋa ictu niyine ɗo maan
kaak ku asiiji gine ɗo kaay. Paa ko, ku beriig
ɗo gee kuuk ibanno Buŋ a ŋuu ɗoɗiɲ ka etor
kar ŋaa mate. 24 Kar Buŋ gay jilig min ɗo
diiginey ho ŋa nooyig min ɗo muuti asaan
muut ginno gudurre kaaci. 25 Ka seener gay,
nabi Dawuud kaawko ɗo Kitamner aman :
“ Nu talaag Rabbine uŋtu doo,

* **1:26** Awalle, wiktin ta gee ku Israyeel raka ibine waa kaak Buŋ yaa doɓe, ŋu inda ja Buŋ, kar ŋu siiriig siŋ ku gee okiɲco ɗo gamnar, ŋu leeyiig gamin-ak ɗo balɗumner, ŋu sekiyiita ho ŋu oriig keɗer. Paa kat, ŋuu tale waan kaak Buŋ yaa doɓe.
* **2:21** Wer ka gase kaawor ɗo Zowel 3.1-5.

ŋa goy ɗo serpar paa kat, nu galiyɗo.
26 Ɗo saan taar-at ko, adir gintu portiko
ho kaawnar sa gintu gala,
asaan nu iban kadar iŋ imaandu kat
naa ɓaay jammiye ɗo uŋji ka Buŋdi.
27 Asaan Rabbine, ki rasinno ba oole
ho ki ooyaaɗo kadar nun gemoŋ yaa
zooɗe keɗer.
28 Ki gaarduut botol taat bera goye
ho kiidu miiniŋ adir iŋ galal
ɗo wiktin taat naa goye iŋ kiŋke. ”† »
29 Piyer ɗiytu pey aman : « Gem kol siŋtay,
naako kaawe waraŋ, Migite Dawuud, ŋaar
mate, ŋu diyiig ɗo girpi‡ kaak yoo diŋ oki
goy kar ɗo darrite. 30 Kar ŋaar gay nabiiŋce
ho ŋa iban kadar Buŋ togile a gem rakki
min ɗo tambaay asa tee meennaw. 31 Sando,
Dawuud ŋaar iban ko min awalle kadar
Masi kaak Buŋ doɓtu asa nooye. Ɗo bi ŋaar-
ak ko, ŋa ɗiytu aman :
“ Buŋ bal rasiŋji ɗo ɗatik ta gee kuuk mate
ho ziy sa bal zooɗe ɗo maginer. ”
32 Ansii ko, nu kaawiiko aman : Buŋ nooyig
Iisa Masi-aka, ho okintini, ni talig ŋa goy
iŋ odinay. 33 Buŋ cooniiga, kar ŋa diyiig
ɗo meeday, kar ŋa beriiji Ruwwiney taat ŋa
kaawtu a ŋaaji bere. Maan kaak ŋa gastu
min ɗo tacco, ŋa berintiŋ loni. Taar-an
ko taat ku doriyo ho ku taliy diŋka. 34 Ya
Dawuud meeŋji sa, ŋaar bal coone kuwa.
Kar gay, ŋa kaaw ɗo bi ka Iisa Masi aman :
“ Rabbin kaawji ɗo Rabbiner aman :
Asu goy ɗo meedar
35 nam wiktin taat naa asiriŋ adineŋ,
ŋuu gine wer ka lee asiŋjiŋ. ”§
36 Kar gay cokiyoŋ, kuŋ okiŋko gee ku Is-
rayeel, ibinoŋ tam kadar ŋa Iisa Masi kaak
ku ɗooɗtu ka etor-ak, ŋa ŋaar ko Buŋ diytu
*Rabbine ho Masi ! »

Gee alip subba ŋum iŋ kuuk aamine

37 Min gee-ak doriit kaaw-at, ŋu barjiltu
tak-tak, kar ŋu indiig Piyer iŋ eeŋji paliinna
aman : « Gem kol siŋtay, ampa-ak gii gineŋ
kat maman ? » 38 Piyer gay telkiico aman :
« Ibinoŋ nigiŋko ho ay gemo, ŋu *batiziyiŋji
iŋ siŋ ku Iisa Masi, kar Buŋ yaako saamiyiŋ
zunuubinniko ho ŋaako bere Ruwwiney.
39 Asaan maan kaak ŋa kaawtu-ak, ŋaako
beriŋji yoo ɗo kooginko ho ɗo gee kuuk
goy serek oki. Ka seener, ŋa beriŋji ɗo gee
okiŋco kuuk ŋaa kole. » 40 Piyer kaawco
pey kaawin dakina a ŋuu ooyiŋco ho ŋaa
iskiŋco*. Ŋa ɗiyco pey aman : « Gee ku
diŋka-aŋ, ŋuur samaanno. Pikoŋ botilco ! Ek
di kuu gase jile. » 41 Gee kuuk ooy kaawin
ku Piyer-ak, ŋu batiziyiigu. Yiriy taar-at, gee
gaay nece alip subba ŋumtu iŋ gee kuuk
aamin ɗo Iisa Masi.

Goye ka gee kuuk aamine

42 Gee okiŋco kuuk aamine obit garaan-
at bombo taat paliinna ɓildiigu a ŋuu goye
ar siŋta kuuk tacco rakki. Ŋuu goye sawa :
teeŋco, seeŋco sawa ho salaanco sa sawa.
43 Ɗo wiktin taar-at, paliinna gin gamin
dakina kuuk ajbay iŋ gudurre ta Buŋdi ho
gamin-aŋ uŋjiico kolaw ɗo geemir. 44 Gee
kuuk aamin-ak, okiŋco kaawco rakki ho
ŋu ŋumaag gaminco sawa. 45 Ŋu gidiyaag
gaminco, ho gurusco-ak gay, ŋu ɗeeɗiig be-
nannico, ay gem di ɗo wer kaak ŋaaji nece.
46 Kun kawta, ŋu ŋuma iŋ gelbin rakki ɗo
hoosin ta *ger ka Buŋdi. Ɗo geriyco, ŋu tiya
sawa iŋ galal, bal ice ka ziŋkico. 47 Hiyya, ɗo
wer-ak, ŋu oziliy Buŋ ho gee okiŋco elgiigu.
Ansii ko, kun kawta, Rabbin jiliy gee ku pey
asgiy ŋume iŋ ŋuura.

3

Piyer iŋ Yaaya cool gem kaak ruŋgiye

1 Yiriy rakki, ɗo wiktin ta salaaner iŋ pat
subba, Piyer iŋ Yaaya coona ɗo hoosin ta
*ger ka Buŋdi ka *Yuudinnar. 2 Ŋa gin gem
rakki ruŋgiye min ŋu weeyiiga. Kun kawta,
ŋu iyiiga, ŋu diyiig ɗo botol ta ger ka Buŋdi
taat ŋu koliy « Botol taat Samaane » a ŋaa oce
min ɗo gee kuuk asa uŋje eɗe. 3 Wiktin taat
gem-ak taliig kuŋ Piyer iŋ Yaaya asa uŋje
eɗe-ak, ŋa indiigu aman : « Gem kol siŋtay,
berondu ɗak ɗa. » 4 Min ŋu doriit kaaw-
at, ŋu peytu ho ŋu taliig yalaaŋ. Kar Piyer
ɗiyiiji aman : « Talni samaane. » 5 Ek di
gem-ak taliig samaane. Ŋa hariya a wal ŋaa
gaseŋ ko maan minninco. 6 Kar Piyer gay
ɗiyiiji aman : « Wala nu gin gurus, wala nu
gin daabne. Kar gay, maan kaak nu gintu
di, naaŋ beriŋji, iŋ siŋ ku Iisa Masi ka min
Nazareet, nu kaawaajiŋ-aŋ : ucu ho jaawu !
» 7 Ɗo wer-ak, Piyer obiig pisiŋji ka meeda,
ŋa jaaliiga. Ta bite-aŋ di, asiŋji ku gemor-
ak paaŋtu tal 8 ho ŋa uctu parak, ŋa peytu
tal, ho ŋa teesit jiwi. Ŋa uŋjitu iŋ paliinna ɗo
ger ka Buŋdi ho ŋa jaawiyo, ŋa beriyo, ho ŋa
oziliy Buŋ. 9 Gee okiŋco taliig ŋa jaawaw ho
ŋa ozila Buŋ 10 ho ŋu ibiniig a ŋa gem kaak
goygiy oce ɗo botol taat ŋu koliy a « Botol
taat Samaane » ta ger ka Buŋdi. Okiŋco, ŋu
ajbiytu tak-tak ɗo maan kaak kuuniyji ɗo
gem-aka.

Piyer kaawa ɗo geemir ɗo ger ka Buŋdi

11 Piyer iŋ Yaaya uŋjitu ba tarmi ta ger ka
Buŋdi taat ŋu koliy « Tarum ta Selemaan »
ho gem kaak ŋu cooltu-ak ob baaco di. Gee
dakina aaniyiigu iŋ gaɗco asaan ŋu ajbiy
aale. 12 Min Piyer taliig ŋu asaaco-ak, ŋa

† **2:28** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 16.8-11. ‡ **2:29** ‘girpi’ : Werin daariŋ, ŋu kaawa a ‘pugurum’. § **2:35** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 110.1. * **2:40** ‘iskiŋco’ : Werin daariŋ, ŋu kaawa a ‘huusiniŋco’.

ɗiyiico aman : « Gee ku Israyeel, maa di ku ajbiy pa ɗo gem kaak cool-aŋka ? Maa di ku taliini ampa ? Ku pakira a gem-ak, nin kat coolig iŋ gudurrini walla ? Wal a nin diŋ kat samaane ɗo uŋji ka Buŋɗi ? 13 Ha'a, paaɗo ! Ŋa Buŋ ka Ibraayim, ka Isaaka, ho iŋ ka Yakuub, ŋaar di oki Buŋ ka aginiyte kaak berit *darjiney ɗo gay riyoy Iisa. Kuŋ maaniikon di obiiga, ku iyiig ɗo uŋji ka Pilaat. Kar ɗo wiktin taat ŋa raka pikiŋji, kuŋ gay pooce. 14 Ku indig ŋaako pike ŋaar kaak dee gemo ho kaak selleŋ ɗo uŋji ka Buŋɗi ho bal nigeŋ gay, ku poocga. 15 Paa kat, ku deeyig ŋaar kaak bera goye. Kar Buŋ gay nooyig min ɗatik ta gee ku mate, nin gay saadinna. 16 Gem-aŋ coole iŋ gudurre ta siŋ ku Iisa. Nun gay aamin iŋ ŋaara ho paa kat, gem kaak ku taliyo ho ku ibiniy-aŋ cooltu-aŋka. Iŋ amaanne taat iŋ siŋ ku Iisa Masi kat, ŋa gastu gudurre taktak.

17 « Diŋ gay gem kol siŋtay, nu iban tam kuŋko ho iŋ aginduwko, pooce kaak ku poociig Iisa-ak asaan ku ibanno maanna. 18 Kar gay, ampa-ak, Buŋ necit kat taat ŋa kaawtu awalle iŋ biŋkico ku nabiinnar aman : ‟ Masi kaak naako tabire asa taaɓiye. ” 19 Diŋka-aŋ gay, ibinoŋ nigiŋko, rason botol ta samaanno ho aaɗoŋ Buŋ, kar ŋaako saamiyiŋ zunuubinniko. 20 Kar kat, *Rabbin Buŋ yaako bere wiktin ta aapiyer, kar ŋaako n̰aamiŋ pey Masi kaak ŋa doɓtu loko min awalle, ŋaar ko Iisa. 21 Diŋka-aŋ, Iisa Masi yaa goyeŋ ja kuwa ka samaaner nam yiriy taat Buŋ asiy newsiŋ gamin okiŋco marbinto ar taat ŋa kaawtu min awalle iŋ biŋkico ku nabiinna kuuk ŋa doɓtu. 22 Ka seener, nabi Muusa gay kaaw ɗo Kitamner aman : ‟ Rabbin Buŋ yaako doɓe nabiiŋce kaak ar nunu min ɗo siŋtiko. Cokiyon ay kaawoy-ata. 23 Ay gem kaak poociit kaawoy-at, ŋu imiliŋ kara min ɗo gee ku Buŋɗi ho ŋuu deeŋji. ”* 24 Nabiinna okiŋco kuuk kaaw min wiktin ta Samiyeel kaawtu rakki rakki maan kaak yaa kuuniye ɗo menaw-aŋku. 25 Gem kol siŋtay, kaaw taat Buŋ kaawtu iŋ biŋkico ku nabiinnay, taar loko. Ampa-ak, ku uŋje ko ɗo jamaw taat Buŋ obtu iŋ aginiyko, wiktin taat ŋa kaawiiji ɗo Ibraayim aman : ‟ Min baa taŋjin di, naa barkiyiŋ gee okiŋco kuuk goy ɗo duniiner. ”† 26 Awalle, Buŋ n̰aamig ja gay tabiriikar Iisa Masi loko. Ŋa n̰aamiiga-ak a ŋaako barkiyiŋko ho ay gem di yaa rase goyiŋji ka jookumo. »

4

Piyer iŋ Yaaya ɗo uŋco ka agindaw ku Yuudinnar

1 Wiktin taat Piyer iŋ Yaaya kaawiy misa ɗo geemir di, *agindaw ku Yuudinnar daariŋ astu : gay satkiner, tatkaw ka askirnar kaak gooya ger ka Buŋɗi, ho iŋ *Sadusiyenna oki. 2 Min ŋu taliig di, ŋu dapiŋtu asaan Piyer iŋ Yaaya ɓilda gee a Buŋ nooyig Iisa min ɗo muuti. Ansii kat, gee oki asiy nooye. 3 Hiyya, ŋu obiigu ho ŋu uŋjiig daŋaayne. Ŋu waltu atta asaan pat ɗeete.* 4 Kar gay, min gee kuuk cokiyit kaaw ta paliinnar ɗo *ger ka Buŋɗi-ak, dakina aamintu. Iŋ ŋuur kuuk awalle, okiŋco, ŋuu nece ar gee alip beey (5000) pa.

5 Ka kawtinti, agindaw ku Yuudinnar, maŋjikina ho agindaw ku gaanuundi ŋumtu okiŋco ɗo geeger ka Zeruzaleem. 6 Ɗo wer-ak, gin gem rakki ŋu kolaag *Han, *mee satkiner ka tatko, iŋ *Kayip, Yaaya, Alekzandir, ho iŋ gee okiŋco ku adiy ka ger ka gay satkiner ka tatko-aka. 7 Kar Piyer iŋ Yaaya, ŋu imiliig min ɗo daŋaayner ho ŋu iyiig uŋco, ŋu indiigu aman : « Ku cooliig gem-aŋ iŋ gudurre ta waa ho iŋ siŋ ku waa ? » 8 Min ŋaar-ak di, Buŋ miiniig Piyer iŋ Ruwwiney kar ŋa kaawiico aman : « Kuŋ agindaw ku Yuudinnar ho iŋ ku darrer : 9 yiriyta ku indaani ɗo bi ka a ni ginji selleŋ ɗo ruŋgiiner-aŋka ho ku raka ibine iŋ maman gem-aŋ cooltu. 10 Di ŋaar-ak, ya gem-aŋ, ku talaag ŋa pey uŋko ceweyaŋ, kuŋ ibanno yoo gee ku Israyeel okiŋco kadar gem-aŋ gas aapiye iŋ siŋ ku Iisa Masi kaak min Nazareet. Ta barkin taŋji kat coolig gem-aŋka. Ŋaar ko ku ɗooɗtu ka etor ho Buŋ gay nooyig min ɗo muuti. 11 Ɗo bi ka Iisa, ŋu siirtu ɗo Kitamner aman :

‟ Ŋa dambi kaak gay pinindi accitu.

Ŋaar ko gin dambi kaak taɓ ka gerdi. ”†

12 Ka seener, jile goy iŋ ŋaar di. Min ɗo duniiner okintiti, Buŋ bal diye siŋ ku pey ɗo geemir a ŋuu gase jile, illa siŋ kuŋji di. »

13 Ɗo wiktin taar-at, agindaw ku abaadin ta Yuudinnar‡ ajbiytu tak-tak, asaan ŋu talaag Yaaya iŋ Piyer bal garkiye, kar ŋu kaawaaco ɗo uŋco bal kolaw. Ŋu ibintu kadar ŋu gee kuuk aadiig Iisa. 14 Kar gay, min ŋu taliig gem kaak cool-ak goy uŋco, ŋu ibanno kaaw tak-tak taat ŋuuco telke. 15 Hiyya, ŋu kaawiico aman : « Amiloŋ kara min anne ! » Min ŋu amiltu, agindaw ku Yuudinnar teestu kaawe benannico ɗo bi kaŋco. 16 Ŋu kaawtu aman : « Di gee-aŋ gi giniŋ maman ? Gee okiŋco kuuk goy

* **3:23** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 18.15, 18.19.

† **3:25** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 22.18.

* **4:3** Ɗo gaanuun ka Yuudinnar, ŋu ɗukamno seriin iŋ aando.

† **4:11** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 118.22.

‡ **4:13** 'agindaw ku Yuudinnar' : Gee ŋuur-ak, ŋu orok peesira iŋ rakki gemo. Tatkuwco, ŋaar mee satkiner ka tatko ho riyco gay, ta ɗukume seriiner ta abaadin ta Yuudinnar.

Zeruzaleem gin kabarre kadar ŋuur ko ginig maan kaak ajbay-aŋka. Iŋ taar-an, gi gediraaɗo gii meele. 17 Kar gay, gi rakaaɗo kadar kabarre-an yaa totire ɗo geemir. Diŋka-aŋ giico toɗe, ŋu kaawenno bat iŋ siŋ ku Iisa ɗo waanna ho ya ŋu kaawa pey, ŋuu aawe raɗa. »

18 Min ŋaar-ak, ŋu koliig Piyer iŋ Yaaya ho ŋu ɗiyiico aman : « Yaman kawiyoŋ tak-taktak, dakoŋ kaawenno ho dakoŋ ɓildenno pey gee iŋ siŋ ku Iisa. » 19 Kar ŋuur gay telkiico aman : « Ya loko-ak, taat moo samaane, nii iceŋ kat taat moo, kaawin kuŋkoŋ wala kaaw ta Buŋɗi ? 20 Nin gay bugumaaɗo. Ni kaawin taat ni taltu ho ni dortu min ɗo Iisa. »

21 Kar agindaw ku Yuudinnar teestu karminco pey, kar ŋu rasiigu asaan ŋu balco gase oorne taat ŋuu obinco ho gee okinco ozilaag Buŋ ɗo maan kaak kuuniye. 22 Ŋu oziliiga-ak asaan gem kaak cool-ak ajbiyiig gee-aku, elginay yaa pake orok pooɗ.

Salaan ta gee kuuk aamine

23 Min agindaw ku Yuudinnar-ak pikiigu, Piyer iŋ Yaaya dakiig gas eenco ho ŋu osiicog maan kaak agindaw ku gay satkiner ho agindaw ku Yuudinnar kaawiico. 24 Min ŋu doriit kaawco-at, okinco, ŋu teestu salkiye sawa iŋ gelbin rakki. Ɗo salaanco-at ŋu kaawa aman : « *Rabbin Buŋ, ŋa kiŋke-aŋ ko kaak kilgiyig samaane iŋ kiɗa, barre ho iŋ gamin okinco kuuk goya. 25 Ŋa kiŋke-aŋ ko kaak berit Ruwwineŋ ɗo migini§ Dawuud kaak gay riyoŋ. Ruwwin-at ko ŋaamig ŋa kaawiy aman : Ŋa dambi kaak gay pinindi accitu,

" Maa di gee ku duniiner saariy motol ?
Ŋu diya kaawco maala.
26 Sultinnay siy ziŋkico ɗo gartar.
Ho agindaw ŋum a ŋuu poociŋ Rabbine
ho Sultan kaak ŋa doɓtu. "*

27 Hii, ka seener, *Herood iŋ Pons Pilaat ŋumtu Zeruzaleem iŋ gee kuuk Yuudinna iŋ kuuk Yuudinnaɗo a ŋuu poociŋ gay riyoŋ kaak ki doɓtu ho ki darjiytu. 28 Ampa-ak, ŋu ginit okintit taat ki kaawtu min awalle ho taat ki raktu iŋ gudurreŋ. 29 Kar diŋ gay, Rabbine talu, ŋu saraaninta. Berni gudurreŋ taat ni gaarin kaawoŋ bal kolaw. 30 Gaar gudurreŋ, kii coole gee ho iŋ siŋ ku Iisa, kii gine gamin kuuk gaara gudurreŋ ho kuuk ajbay, ŋaar kaak ki doɓtu ɗo riyoŋ. »

31 Wiktin taat ŋu gaastu iŋ salaane, werco kaak ŋu goyiy-ak teestu azire. Okinco, Ruwwin ta Buŋɗi miiniigu ho ŋu ɓaawtu gaare kaaw ta Buŋɗi bal kolaw.

Gee kuuk aamin ɗeeɗa gaminco benannico

32 Gee kuuk aamine, okinco kaawco rakki ho gelbinco oki rakki. Paa ko, ŋu ŋumiig gaminco okinco sawa. Ginno gem kaak yaa kaawe a maanna-aŋ kanto. 33 Paliinna kaawtu ɗo bi ka Rabbin Iisa aman : « Ŋa nooye ho ni talig iŋ odinni. » Ŋu kaawtu iŋ gudurre okintiti ho iŋ gee ku aamin-ak, okinco, Buŋ barkiyiig dakina. 34 Ɗo ɗatikco, ginno gem kaak arumji maanna. Asaan ay gem kaak gin kiɗa ho gin ger-ak di gidiyiig gamnay ho ŋa iyiig gurusji. 35 Ŋu beriig ɗo pise ka paliinnar ho ŋuur gay, ɗeeɗiig gurusak ɗo ay gemo uudin taat yaaji nece. 36 Ɗo ɗatikco, gin gem rakki ŋu kolaag Yuusup. Paliinna gay, kolaag pey a ŋa Barnabaas, siŋ-ak kaawa a « Gem kaak iska gee ». Ŋaar min baa taŋ Lebi, kar ŋu weeyig ɗo kiɗ ka Sipre. 37 Gem ŋaar-ak gin kiɗa. Ŋa gidiyiiga, kar ŋa iyiig gurus-aka, ŋa beriig ɗo paliinnar.

5

Raade ka Ananiyaas iŋ Sapiira

1 Gin gem rakki ŋu kolaag Ananiyaas iŋ daaciy Sapiira. Ŋu deetu kaawco a ŋu gidiyiŋ kiɗco. 2 Min ŋu gidiyga, ŋu kaawtu a ŋaa ɗukumiŋ gurus-ak daariŋ ho kaak ɗak gay, ŋaa iyiiŋ ɗo paliinnar. 3 Min pak, Piyer kaawiiji aman : « Ananiyaas, maa di ki rasiig *Seetanne unjitu ɗo gelbineŋ ? Ki ɗukumiig gurus kaak ki gidiyiig kiɗaŋ, kar ki raadiy ɗo Ruwwin ta Buŋɗi. 4 Min ki bal gidiyiŋ misa kiɗ-aŋ sa, ŋa kanji wal maman ? Ho min ki gidiyiig ko sa, gurus sa kanji wal maman ? Kar maan kaak ŋaaminciŋ ki raadiy ampa-aŋ gay maa ? Iɓan kadar raadinji-aŋ, ki bal raade ɗo geemir, ki raad ɗo Buŋɗi. » 5 Min Ananiyaas doriit kaaw-at, ŋa galtu ho ŋa mattu. Hiyya, ŋuur kuuk dorit kabarre-at, okinco, kolaw obiigu. 6 Wiktin taat ŋa mattu, ɗubal astu, ŋu maliyiig ziy iŋ kapanne, ŋu iyiig ɗo maginer ho ŋu tiisiiga.

7 Min ŋu tiisiga, yaa nece ar pat subba pa. Daaciy ta Ananiyaas unjitu ɗo wer kaak paliinna goyiyo. Ta bal gasin kabarre-ata. 8 Ɗo wer-ak, Piyer gaariitig gurus kaak mitti iyiico. Ho ŋa indiit aman : « Kiɗ kaak ku gidiytu-aŋ aŋ di gurusji walla ? » Ta taliig gurus-aka kar ta telkiiji aman : « Hii, ŋa ŋaar ko aŋ di » 9 Kar Piyer gay telkiitit aman : « Maman ku ictu niyin iŋ mitke a kuu gecin Ruwwin ta Buŋɗi ? Di cokay, gee kuuk asa min tiisiŋ mitke as ko moota iŋ geero. Ŋuuke iciŋke kaŋke oki. » 10 Ar kaawte-an di, ta galtu ɗo unji, kar ta mattu. Ɗubal-ak astu ɗo wer-aka, ŋu unjitu, kar ŋu gasit ta mat ko. Hiyya, ŋu iciliita, ŋu iyiita ho ŋu tiisiit ɗo serpey ta mitti. 11 Hiyya, *Egliz okiŋji iŋ gee okinco kuuk dorit kabarre-at, kolaw unjiico dakina.

§ **4:25** 'migini' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'tanni ka tatko'.

* **4:26** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 2.1-2.

Paliinna gina gamin dakina kuuk ajbay

12 Ɗo wiktin taar-at, paliinna gintu gamin
dakina kuuk ajbay, kuuk gaara gudurre
ta Buŋdi ɗo uɲco ka geemir. Gee kuuk
aamine ɲumgiy okiɲco werco rakki ɗo *ger
ka Buŋdi, ɗo wer kaak ŋu koliy ba tarum ta
Selemaan. 13 Kar gee kuuk kara gay gina
kolaw taat ŋuu ɲume iŋ ŋuura. Yampa, ŋuur
sa kaawa samaane ɗo bi kaɲco. 14 Paa di
oki, goy gee dakina, miday ho daaɗī, ŋu
ɗuuntu masisco, ŋu aamintu ɗo *Rabbine
ho ŋu ɲumtu iŋ ŋuura. 15 Ɗo saan ta gamin
kuuk ajbay kuuk paliinna giniyo, ŋu imilaag
gee kuuk raɗaw ɗo botilniidi, ŋu leeyiig ɗo
argigdi ho ɗo dariŋgilnal. Ŋu giniy ansi-ak
a wal paa kat, ya Piyer biraw kar kelmoy
yaa goote diŋ ga minninco rakki, ŋaa gasen
diŋ ga aapiye. 16 Min darrinay ku moota
iŋ Zeruzaleem sa, gee dakina astu. Ŋu iyiig
geeɲco ku raɗaw ho iŋ kuuk aariɗ obgu.
Gee-ak okiɲco, Buŋ coolgu.

Ŋu obig paliinna daŋaayne

17 *Mee satkiner ka tatko ho iŋ ŋuur kuuk
goy iŋ ŋaara kuuk min *Sadusiyenna, ictu
niyine a ŋuu obiɲ paliinna. Ŋu ictu niyin-
ak asaan ŋu ginaaco hasuudinaw. 18 Min
pa-ak, ŋu obiigu, kar ŋu uɲjiig daŋaayne, ɗo
wer kaak ŋu obiy gee doo. 19 Kar gay, iŋ
aando, Rabbin ɲaamtu ɗubiley piliig ɗibirin
ku daŋaayner. Ŋa imiliig paliinna kara, kar
ŋa ɗiyiico aman : 20 « Ɓaaŋ ɗo ger ka Buŋdi,
anner kat, kuuco gaare ɗo geemir kaaw
taat bera goye kaak marbinto. » 21 Min
paliinna dortu pa-ak, iŋ kawtir kawtira, ŋu
ɓaawtu ɗo ger ka Buŋdi ho ŋu teestu gaarin
garaanco.

Iŋ kawtir-at di, mee satkiner ka tatko iŋ
ŋuur kuuk goy iŋ ŋaara uctu iŋ taɲco. Ŋu
ɲumiig aginay ku darrer ku Israyeel a ŋuu
dee kaawco. Kar ŋu ɲaamtu askirna, ŋuu
iyiɲ paliinna-ak min ɗo daŋaayner, ŋuu in-
diɲco. 22 Min ŋu ottu ɗo daŋaayner, ŋu bal
gasiɲco. Ek di ŋu yeeptu ho ŋu osiico ɗo
maan kaak kuuniye. 23 Ŋu kaawtu aman :
« Ni ɓaaw ɗo daŋaayner ho ni gasig ɗibirniiti
ɗibir gap-gap. Askirna gay goy eɗe ɗo werco.
Kar gay, min ni piliig ɗibirna-ak, yoo waan
sa ginno atta. » 24 Min tatkaw ka askirnar
ka ger ka Buŋdi iŋ agindaw ku gay satkiner
gasiit kabarre-at, ŋu ibanno taat ŋu kaawe
oki. Ɗo wer-ak, ŋu indiy kat ziŋkico ɗo
maan kaak asco ɗo paliinnar. 25 Min pa-ak
di, waan gay astu min ɗo ger ka Buŋdi, ŋa
ɗiyiico aman : « Cokiyoŋ ! Yaman, gee kuuk
ku obtu ɗo daŋaayner-aŋ, diŋ goy kur ɗo ger
ka Buŋdi, ŋu garkiya gee. »

26 Koɗok di tatkaw ka askirnar amiltu iŋ
geeɲji a ŋuu obiiɲ paliinna, ŋuu iyiiɲco. Kar
gay, ŋu obiig iŋ taat ool di, asaan ŋu gina
kolaw pa gee yaa dawiɲco iŋ dambay.

27 Min ŋu ottu ɗo wer kaak agindaw
ku *Yuudinnar ɲumgiyo, ŋu iyiig paliinna
uŋco, ho mee satkiner ka tatko teestu in-
diɲco 28 aman : « Has ni toɗkonno tak-tak
a ku garkiyenno iŋ siŋ ku Iisa ? Di taloŋ
ja maan kaak ku gintu-aŋka ! Ku kaaw-
cot kaaw-an okintit ɗo gee ku Zeruzaleem
okiɲco ho wal maanko ku raka a baar ku
gemor-aŋ yaa gagire ɗo gaayiyni kuni. »
29 Piyer iŋ eeɲji telkiico aman : « Ku iban
kadar gii karmiyeɲ ja Buŋ, kar gii karmiye
kat gee. 30 Kuŋko ko kuuk deeyig Iisa Masi,
ku ɗoodig ka etor. Kar gay, Buŋ ka aginiyte
nooyig min ɗo muuti, 31 ŋa coonig kuwa
ho ŋa diyig ɗo meeday. Ŋa diyig tatkaw
ho Gay Jilindi a ŋaa pile botol ɗo gee ku
Israyeel, ŋuu ibiniɲ nigiɲco, ŋuu rasiɲ goye
kaak awalle ho Buŋ yaaco saamiyiɲ zunuu-
binnico. 32 Nin tal iŋ odinni ho Ruwwin ta
Buŋdi oki saadine, taar ko taat Buŋ bertu ɗo
gee kuuk karmiyaaga. »

33 Wiktin taat ŋu doriit kaaw-at, ŋu
dapiɲtu aale nam ŋu gaay deeɲ *pali-
inna. 34 Ɗo wer-ak, gin gem rakki min
*Pariziyenna, ŋu kolaag Gamaliyeel. Ŋaar
gay tatkaw ka gaanuundi ho gee okiɲco
karmiyaaga. Wiktin taat ŋu rakiy deeɲ
paliinna, ŋa uctu ɗatikco ho ŋa kaawtu a ŋuu
imiliɲ ja paliinna sooɗa. 35 Min ŋu imiliigu,
ŋa ɗiyiico aman : « Gem kol siŋtay gee ku
Israyeel, girsonti ɗo taat kuuco gine ɗo gee-
aŋku. 36 Pakiroŋ ɗo elgin kuuk bir moota-
aŋku. Gin gem rakki ŋu kolaag Tedaas. Ŋa
gina ziy gem tatiko. Ŋa gas gee yaa gaaye
miy pooɗ kuuk aaɗaaga. Kar ŋaar gay, ŋu
deeyiiga ho geeɲji sa totirtu. Hiyya, werco
siimtu dil. 37 Min ŋaar-ak, amiltu pey gem
ka pey ŋu kolaag Zuudas. Ŋa min geeger ka
Galile. Wiktin taat agindaw ku Room osiy
gee, gem-ak amiltu sawirnaw ho gee dakina
aaɗiiga. Ŋaar oki ŋu deeyiiga ho geeɲji sa
totirtu. 38 Diŋ gay, nu kaawaako : Cimoŋ
kayko min ɗo gee-aŋku ! Rasoŋ ŋuu ɗeete.
Asaan ya pikirrico ho riyco kat asa min
ɗo geemir, taar yaa peye keetit di. 39 Kar
gay, ya riyco taat ŋu giniy-an kat asa min ɗo
Buŋdi, ku gediraaɗo peyiɲ ampa, yampa, ku
asa gine adiney ku Buŋdi ! »

Hiyya, gay seriiner ooyiit kaaw ta
Gamaliyeel. 40 Min ŋaar-ak, ŋu iyiig paliinna
ho ŋu kaawiico ɗo askirna a ŋuu koociɲco.
Ŋu koociigu, kar ŋu kaawiico a ŋuu icenno
pey bat bi ka Iisa. Hiyya, ŋu rasiigu, ŋu
ɗeettu. 41 Paliinna rasiig gay seriiner iŋ
gelbinco kaak portiko, asaan Buŋ taliig ŋu
nec icin taaɓine taat ɗo bi ka siŋ ku Iisa. 42 Iŋ
taaɓin taat ŋu awtu-anta oki, ɗo ger ka Buŋdi
yoo ɗo geriydi sa, kun kawta, ŋu garkiya di
gee. Ŋu gaartu Kabarre ta Gala a Iisa, ŋaar
*Masi kaak Buŋ doɓtu.

6

Ŋu doɓ gee peesira kuuk yaa gaayiŋ paliinna

1 Ɗo wiktin taar-at, maajirna ku Iisa Masi, illa gaaya gaayen di. Kar gay, *Yuudinna kuuk aamine kuuk kaawa kaaw ta Grek sakkiytu ɗo eeŋco kuuk kaawa *Hebru. Ŋu kaawtu kadar kun kawta, ya ŋu ɗeeɗa gamin ku teendi, ŋu rawtaag murgilgilco. 2 Min *paliinna kuuk orok iŋ seer doriit sakuunco-at, ŋu ŋumiig gee kuuk aamin ɗo Iisa, kar ŋu ɗiyiico aman : « Ta kuuniyaaninno nii rase gaare kaaw ta Buŋɗi ho nii obeŋ ko ɗo ɗeeɗe ka gamin ku teendi di. 3 Ampa-ak, gem kol siŋtay, doɓoŋ minninko gee peesira, kuuk goyiŋco samaane, miin iŋ Ruwwin ta Buŋɗi, ho gin ilim dakina. Paa kat, niico rasin riy-an ɗo pisiŋco. 4 Ninaŋ gay, nii bere ziŋkini okiŋco ɗo salaaner ho ɗo gaare ka Kaaw ta Buŋɗi ɗo geemir. » 5 Gee okiŋco kuuk ŋum-ak ooyiit kaaw taat paliinna ɗiyiico a ŋuu gine. Ŋu doɓiig ja Etiyeen kaak obig imaanji bombo ho Ruwwin ta Buŋɗi gaayaaga. Kar ŋu doɓtu pey Pilip, Prokoor, Nikanoor, Timon, Parmenaas, ho Nikola kaak min geeger ka Antiyoos. Ŋaar Yuudiŋceɗo, kar min awalle, ŋa ictu ja niyine ɗo abaadin ta Yuudinnar, kar ba aar gay, ŋa aamintu ɗo Iisa Masi. 6 Hiyya, ɗo wer-ak, ŋu iyiig gee ku peesir-ak ɗo uŋco ka paliinnar a ŋuuco lee pise ɗo kayco ho ŋuuco inde barkin ta Buŋɗi yaa gaayiŋco.

7 Paa kat, gee ku ibiniit kaaw ta Buŋɗi gaayiy gaayen di, ho ɗo Zeruzaleem, gee ku aamin ɗo Iisa Masi oki wadirtu ho gay satkiner dakina ŋumtu iŋ ŋuura.

Ŋu obig Etiyeen

8 Buŋ barkiyiig Etiyeen dakina ho ŋa berji gudurre, ŋa giniy gamin kuuk ajbay iŋ kuuk gaara gudurre ta Buŋɗi ɗo ɗatik ta geemir. 9 Kar gay, *Yuudinna daariŋ teestu meele iŋ ŋaara. Ŋuur-aŋ gay astu min werin seera. Daariŋ astu min geeger ka Sireen iŋ ka Alekzandir, ŋu ŋumgiy ɗo ger ka salaaner kaak ŋu koliy « Wer ka ɓerrin kuuk ŋu piktu. » Kar daariŋ gay asa min waay Silisi ho min Aazi. 10 Yuudinna ŋuur-ak gay, min ɗo meelco, ŋu balji gedire ɗo Etiyeen, asaan ŋa kaawa iŋ ibine kaak Ruwwin ta Buŋɗi beriiji. 11 Hiyya, ŋu deewintu gee a ŋuu kaawe aman : « Ni dorig Etiyeen niga biy iŋ *gaanuun ka Muusa ho iŋ Buŋ. » 12 Ŋu isiniig gee ku dakina, iŋ agindaw ku darrer, ho iŋ gee kuuk ɓilda gaanuun ka Muusa oki. Okiŋco, ŋu teesiig Etiyeen. Ŋu obiiga, kar ŋu iyiig ɗo uŋco ka *aginay ku Yuudinnar. 13 Ɗo wer-ak, ŋu iytu pey gee kuuk raada a ŋuu kaawe aman : « Gem-aŋ wakila di nige biy iŋ *ger ka Buŋɗi ka *cawar ho iŋ gaanuun ka Muusa. 14 Ni dorig ŋa kaawa a gem kaak ŋu koliy Iisa kaak min Nazareet-ak ko yaa ɗimiŋ ger ka Buŋɗi, ho ŋa ŋaar di pey kaak yaa makiŋ aadanna kuuk Muusa rasiite. » 15 Ɗo wiktin taar-at, gee okiŋco kuuk goy ɗo wer-ak gooyaag ko Etiyeen di, asaan wijeeney irŋa ar ta *ɗubil ka Buŋɗi.

7

Etiyeen kaawa ɗo uŋco ka agindaw ku Yuudinnar

1 Kar *mee satkiner ka tatko indiig Etiyeen aman : « Kaawin kuuk ŋu kaawiy ɗo bi kaŋjiŋ-aŋ ka seener walla ? » 2 Ŋaar gay telkiiji aman : « Gem kol aginiyji ho gem kol siŋtay, cokiyoŋ, wiktin taat Ibraayim goyiy misa ɗo darre taat ŋu koliy Mezopotami ho min ŋa bal ɗeete misa goye ɗo geeger ka Haran, Buŋ ka *darjiner bayniiji uŋci. 3 Kar ŋa ɗiyiiji aman : “ Amal rasig geeŋjiŋ ho iŋ darreŋ, ho ɓaa ɗo kiɗ kaak naaŋ gaare. ” 4 Min ŋaar-ak, Ibraayim amiltu min ɗo darre ta Kalde ho ŋa ɗeettu goye Haran. Min tacco mattu, Buŋ kaawiiji a ŋa ɓaa goye ɗo darre taat ku goyiy diŋka. 5 Buŋ ɗiyiiji a ŋaaji berin darre-ata, ho tambaay sa yaa goye eɗe. Kar ɗo wiktin taar-at gay, Buŋ toɗji wero, yoo kaak ŋa diyin baay oki ginno. Ho ɗo wiktin taar-at, ŋa ginno misa yoo mico. 6 An ko kaaw ta Buŋ kaawiiji awalle ɗo Ibraayim aman : “ Tambaaŋ asa goye ɗo darre ta geemir. Ŋu asiy giniŋ ɓerrina ho ŋu taaɓiyiŋco nam elgin miy pooɗ. 7 Kar gee kuuk obig geendu ɓerrina-ak gay, nu asaaco gaarinti. Min ŋaar-ak, kooginaŋ-ak yaa amile min annere ho ŋuu asiin abdiyindu anne. ” 8 Min ŋa kaawtu pa-ak, Buŋ obtu jamaw iŋ Ibraayim kar ŋa ɗiyiiji aman : “ *Ɗukume ka selŋol yaa gine dele ta jamuwte. ” Paa ko, min Ibraayim weeyig Isaaka, yiriy ta porpoɗiŋkar, ŋa ɗukumiiji selŋo. Isaaka oki ɗukumji selŋo ɗo Yakuub. Ho Yakuub gay, ɗukumco selŋo ɗo kooginay ku orok iŋ seer, ŋuur ko kuuk aginiyte.

9 « Koogin ku Yakuub gay giniiji hasuudinaw ɗo siŋco Yuusup. Ŋu gidiyig ar ɓerre ɗo geemir. Kar ŋu iyiig kat Meser. Kar Buŋ gay goy iŋ ŋaara 10 ho ŋa jilig min ɗo taaɓin okintiti. Ŋa berji ibine dakina. Ŋa ginig gem selleŋ ɗo unji ka Parawon, sultan ka darrer. Ɗo bi ŋaar-ak ko, Parawon diyiig guberneer ka Meser okintiti, yoo geriy oki, ŋa rasjig ɗo pisiŋji. 11 Goytu kee, mey astu wer okiŋji ka Meser yoo ɗo kiɗ ka Kana, wer kaak Yakuub goyiyo. Gee taaɓiy dakina ho aginiyte sa, gaminco ku teendi arumco tak-tak. 12 Min Yakuub dortu kadar *geme goy Meser, ŋa ŋaamiig aginiyte ɓaaco gidiye tee ho ŋu iyiico. 13 Min tee-ak gase, ka seeriŋkar, ŋa ŋaamiig a ŋuu ɓaaco gidiye pey. Wiktin ta ŋu ottu, Yuusup bariytu botol taat siŋtay ibiniiga. Paa kat, Parawon oki gintu

kabarre kadar ŋu gee ku Yuusup. 14 Min
ŋaar-ak, Yuusup n̰aamtu a ŋuu koliŋ tacco
Yakuub iŋ geeŋji okiŋco. Okiŋco, ŋu nec
gee orok peesira iŋ beey (75). 15 Kar min
Yakuub doriit kaaw-at, ŋa uctu ŋa ɗeettu
Meser iŋ geeŋji okiŋco. Goytu kee, ŋa mattu
iŋ kooginay okiŋco kuuk aginiyte. 16 Ŋu
iyiig momtinco Sisem, Kar ŋu tiisiig ɗo ma-
gin taat Ibraayim gidiytu awalle iŋ poddine
min ɗo koogin ku Amoor kaak min Sisem.

17 « Goytu elgin kee, geente ku goy Meser
weetu ko wee ho ŋu gintu dakina. Sando,
wiktinti kat ase taat kaaw ta Buŋ kaawiiji ɗo
Ibraayim astu ɗo werti. 18 Sultan ka pey gay
coktu, ŋa teestu goye kaati ka Meser ho ŋaar
gay ibingigɗo Yuusup. 19 Ŋa caaciyiig geente
ho ŋa taaɓiyiig aginiyte aale. Ŋa asiraag a
ŋuu oriŋ koogінco kuuk ŋu weetu daaɓinco
a paa kat ŋuu mate. 20 Wiktin taar-at ko, ŋu
weeyig Muusa. Ŋaar gay samaane ɗo uŋji
ka Buŋdi. Koyin subba aginiyji cigilig gerco.
21 Min cigiliŋji gin ko raɗa, ŋu iciiga ŋu diyiig
kara. Kar rom ta Parawon asig gasa ho ta
iciiga. Ta iyiig gerti, ta maaɗiig ar roŋti ka
meenti. 22 Paa ko, ŋu ɓildiig gamin dakina
kuuk gee ku Meser ibingiyo. Iŋ taar-at ko,
gee ibingig iŋ kaaw taat ŋa ibingiyo ho iŋ riy
taat ŋa gingiyo.

23 « Min Muusa elginay nectu orok pooɗ,
ŋa ictu niyine a ŋa ɓaa taliŋ siŋtay, gee ku
Israyeel. 24 Kar min ŋa ottu ɗo wer ka siŋtay,
ŋa tala kar gem rakki min Meser kooca rakki
minninco. Ŋa ɓaawtu male ɗo siŋji nam ŋa
deeyiiga. 25 Ya ɗo tanji-at, ŋa pakira kadar
siŋtay gee ku Israyeel yaa ibine a Buŋ yaa
jiliŋco iŋ siŋ kuŋji. Kar sando, taar gay
paaɗo. 26 Ka kawtinti, Muusa gastu min
siŋtay seer taasiŋaw. Ŋa rak leyiŋco ho
ŋa ɗiyiico aman : “ Gem kol siŋtay, ŋaar
kuŋ siŋtaɗo ga ? Maa di ku taasiŋiyo ? ”
27 Kar gay, ŋaar kaak gedirji ɗo giji-ak akiliig
Muusa ho ŋa kaawiiji aman : “ Waa diyiŋciŋ
tatkaw ho gay ɗukume seriini ? 28 Ki rakaan
deendu ar duudī ki deeyiig gem kaak min
Meser-aka walla ? ” 29 Min ŋa doriit kaaw-
at, Muusa kolaw obiiga. Ŋa gaɗtu kaya min
Meser ho ŋa birtu ɗo darre ta Madiyaan. Ŋa
daktu goy ar awraatiŋce ho ɗo darre-at, ŋa
weetu koogin seera.

30 « Ŋa goytu elgin orok pooɗ ɗo darre-ata.
Yiriy rakki, moota iŋ damba ta Sinayi, Buŋ
bayniiji ɗo Muusa ar ɗubiley, ɗatik pompil
kaak kobir ako. 31 Muusa talig kadar ak
ergigɗo pompil-ak ho ŋa ajbiytu. Ŋa sinjitu
moota a ŋaa pandiyiŋji samaane. Min ŋa
pandiyiiga, ŋa dortu gaay ta *Rabbine taat
dīya aman : 32 “ Ŋa nun-aŋ ko Buŋ ka
aginiyjiŋ, Buŋ ka Ibraayim, ka Isaaka, ho
iŋ ka Yakuub. ” Ɗo wer-ak, Muusa teestu
azire, asaan kolaw obga. Ŋa gedarro pey
tale tak-tak. 33 Min pa-ak, Rabbin kaawi-
iji pey aman : “ Sorig ŋugiraŋ asaan wer
kaak ki diyig asiŋjiŋ-aŋ, ŋaar *cawar. 34 Ka
seener, nu tal taaɓin ta geendu Meser. Nu
dorig niiziŋco ho nu as jiliŋco. Diŋ gay ucu,
nu n̰aamaaciŋ Meser. ”* »

35 Kar Etiyeen kaawtu pey aman : « Ŋa
Muusa kaak gee ku Israyeel pooctu-ak ɗoo
di, ŋu ɗiyiiji aman : “ Waa diyiŋciŋ tatkaw
ho gay ɗukume seriini ? ” Sando, ŋa meeŋji
Buŋ kat n̰aamga a ŋaa goye tatkaw ho gay
jilindi. Ŋa n̰aamig wiktin taat ŋa asiiji ar
*ɗubil ka Buŋdi ho ŋa bayniiji ɗo pompil-
aka. 36 Muusa ko imilig gee kuuk Israyeel
min Meser. Ŋa gintu gamin kuuk ajbay iŋ
kuuk gaara gudurre ta Buŋdi, wiktin taat
ŋu goyiy misa Meser, wiktin taat ŋu aaltu
barre kaak dindiko ho ɗo elgin kuuk orok
pooɗ ŋu goytu ɗo goosiner. 37 Ŋa Muusa
di pey kaak ɗiyco ɗo gee ku Israyeel aman
: “ Buŋ asaako bayne nabiiŋce ar nunu
min ɗo ɗatikko. ”† 38 Min gee ku Israyeel
n̰umtu ɗo goosiner, ŋa Muusa-ak di kaak
goy ɗatikco iŋ ɗubil ka Buŋdi ho iŋ aginiyte,
wiktin taat ɗubil-ak kaawiiji ka damba ta
Sinayi. Paa kat, Buŋ beriiji kaawoy a ŋaate
gaarinti, taar ko taat bera goye ka gaasɗo.
39 Kar gay, aginiyte ŋuur pooc karmiyinji ho
ŋu poocit kaawoy oki. Ŋuur gay diy kayco
a illa ŋuu yeepe Meser di. 40 Wiktin taat
Muusa bal paaye misa min ka dambar, ŋu
kaawiiji ɗo *Haruun aman : “ Siyte margi
gii iciŋji kar gii jaawe iŋ ŋaar uŋte. Asaan
gi ibanno maan kaak asji ɗo maan Muusir
kaak imilinte min Meser. ” 41 Hiyya, ɗo
wiktin taar-at, ŋu siytu maan ar ijiliŋce. Ŋu
teestu abdiyiŋji ho ŋu giniig ar margico. Kar
ŋu gintu iidine ɗo maan kaak ŋu siytu iŋ
pisiŋco-aka. 42 Kar Buŋ gay newsiico kopo.
Ŋa rasiig ŋu abdiyiy gamin kuuk ceera kuwa
ka samaaner ar taat ŋu siirtu ɗo maktumne
ta nabiinnar aman :

“ Koogin ku Israyeel,
ɗo elgin kuuk ku gintu orok pooɗ ɗo
goosiner,
ku gin *satkinkan iŋ malle
ho gamin ku pey kat lotu walla ?
43 Ha’a paaɗo !
Ku icig zug ka margir kaak ŋu koliy Malook
ho ku icig pey margi kaak ar kaalo
kaak ŋu koliy Repaan.
Gamin kuuk ku siytu iŋ pisiŋko-aŋ di,
ku abdiyiig ar ŋu marginko.
Ɗo bi ŋaar-ak ko, naako atkiŋko serek aar
Babiloon. ”‡

44 « Wiktin taat aginiyte goyiy misa ɗo
goosiner, ŋu gin *kuraarin taat ŋu siytu ɗo
Buŋdi. Muusa siyig ar taat Buŋ kaawiiji.

* **7:34** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 3.1-10. † **7:37** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 18.15, 18. ‡ **7:43** Wer ka gase kaawor ɗo Amoos 5.25-27.

Ŋa pinig sawa-sawa ar taat ŋa gaariiji. Iŋ ger-ak ko, gee ku Israyeel yaa ibinguwe a Buŋ goy iŋ ŋuura. 45 Goytu kee, gee-ak rasiit kuraarin-at ɗo kooginco. Kar ŋuur gay iciit kuraarin-at, ŋu ɗeettu iŋ taara ho ŋu iyiit wiktin ta ŋu uŋjiy ɗo darre taat Buŋ beriico. Iŋ tatkuwco Zoozuwe, ŋu nosiriico ɗo gee ku darre-ata. Ŋaar Buŋ kat atkiig gee-ak uŋco. Ampaa ko, kuraarin ta Buŋdi-at goytu nam wiktin ta sultan Dawuud. 46 Dawuud gay goy samaane ɗo uŋji ka Buŋdi ho ŋa indiig a ŋaaji bere botol taat ŋaaji pine wer kaak ŋaa goye. Ŋaar Buŋ ka aginiyji ku Yakuub. 47 Kar gay, ŋa roŋji Selemaan kat pinjig geraka. 48 Yampa, Buŋ ka kuwa goyaaɗo atta ɗo ger kaak gem di pintu, asaan ŋa tatik aale. Ar taat Buŋ kaawtu iŋ bi ka nabiiɲce aman : 49 " Rabbin ɗiy aman :

Samaane, ŋaar wer kaak nu goyiyo ho nu hokumiyo.

Ho kiɗ gay, ŋaar wer kapak di nu leeyiy asindu ho nu jammiyiyo.

Kuudu pine maa gerda ?

Wer kaak nu ɓaay jammiye gay momo ?

50 Ŋa nun di kilgiyig gamin-aŋ okiɲco iŋ pisindu. "§ »

51 Etiyeen ɗiyiico pey aman : « Kuŋ, kayko bombo ɗo uŋji ka Buŋdi ! Ɗeŋginko amil lawa. Ku meelgit Ruwwin ta Buŋdi ! Ku ginaag gamin sawa-sawa ar taat aginiyko giniyo. 52 Maa nabiiɲcir kaak aginiyko daktu taaɓayɗo ? Ŋu deeyig ŋuur kuuk kaaw ɗo bi ka gem kaak selleɲ pakgig gee okiɲco. Ŋaar ko kaak diŋ kuŋ deetu kaawko nam ku deeyiiga. 53 Buŋ berko gaanuunji iŋ botol ta ɗubilji. Kar kuŋ gay pooc karmiyiɲji. »

Muut ta Etiyeen

54 Min Etiyeen kaawtu pa-ak, gee ku serieiner dapiɲtu ar aditco yaa ɗoose nam ŋu uma korumco. 55 Ŋaar gay miin iŋ Ruwwin ta Buŋdi, ŋa kociltu kuwa. Ŋa taliit *darjin ta Buŋdi ho Iisa Masi gay peya ɗo meeday. 56 Ŋa kaawiico ɗo gee-ak aman : « Taloŋ ja ! Nu tala samaan pile ho *Roŋ gemor gay peya ɗo meeday ta Buŋdi. » 57 Gee kuuk dorit kaaw-at teestu koole raɗa ho ŋu tiriig ɗeŋginco iŋ pisiɲco paa ŋu cokiyiɲji pey. Kar okiɲco, ŋu uciiji, 58 ŋu obiig cap, kar ŋu imiliig kara min ɗo geegirdi a ŋuu dawiɲ iŋ dambay. Min amil kara, ŋu cimiig batikco ho ŋu leeyiig ba serpe ta ɗubil rakki siŋji Sawuul ho ŋu teestu dawiɲji. 59 Wiktin taat ŋu dawiiga-ak di, Etiyeen inditu Buŋ aman : « Gem kol Rabbiney Iisa, icit ruwwiner ! » 60 Hiyya, ŋa dersitu ho ŋa kooltu raɗa aman : « Rabbine, saamiyco ɗo gee-aŋku. » Min ŋa kaawtu pa-ak, ŋa mattu.

8

1 Ɗubil kaak ŋu koliy Sawuul-ak, kaawco rakki iŋ gee kuuk deeyig Etiyeen.

Sawuul taaɓiyaag geeŋji ku Iisa

Yiriy taar-at di, taaɓin taat raɗa asiiji ɗo *Egliz ka Zeruzaleem. Paa kat, ŋu totirtu okiɲco ɗo kiɗ ka Zuude iŋ ka Samari, illa ɗak ko paliinna di Zeruzaleem. 2 Gee kuuk karmiyaag Buŋ tiisig Etiyeen ho ŋu alit muutuy dakina. 3 Kar Sawuul gay bariya botol taat ŋaa rawtiɲ Egliz ka Iisa tak-tak. Ŋa unja gero iŋ gero, ŋa obiigu, miday iŋ daaɗi, ho ŋa uŋjiig daŋaayne.

Pilip gaara Kabarre ta Gala Samari

4 Gee kuuk totir-ak teestu jaawe ɗo hellinniidi, ŋu gaariy Kabarre ta Gala. 5 Paa ko, Pilip uctu min Zeruzaleem, ŋa ɓaawtu ɗo geeger ka tatik ka Samari. Kar ŋa teestu kaawe a Iisa, ŋaar *Masi kaak Buŋ doɓtu. 6 Gee okiɲco ictu niyine ŋu ɓaawtu cokiye samaane kaaw ta Pilip, asaan ŋu dor kadar ŋa gina gamin kuuk ajbay ho diŋ gay maaniico taliig iŋ odinco. 7 Ɗo wer-ak, ŋu tala gee dakina kuuk gin aariɗna coolaw. Aariɗna-ak amiliy iŋ kooliɲco. Ŋu tala gee ku ruŋgiye iŋ mersin dakina kuuk coolaw oki. 8 Ansii ko, gee ku geegirdi-ak, galilco gintu dakina.

9 Ɗo wiktin taar-at, gem rakki siŋji Simon, goy ko ɗo geeger-aka. Ŋa gina olgaw* min daayum ho gee dakina ajbiyaaji. Ŋa tala ziy ar ŋaar di gemo. 10 Ho gee okiɲco kuuk aginda yoo ku ɲaaɗa karmiyaag dakina. Ŋu kaawa aman : « Gem-aŋ, ŋaar gudurre ta Buŋdi taat ŋu koliy gudurre ta yaarko. » 11 Ŋu cokiyaat kaawoy, asaan min daayum, ŋa ajbiyaag gee iŋ olguwiy. 12 Kar diŋ gay, Pilip iyiicot Kabarre ta Gala ta kaawa ɗo bi ka *Meennaw ta Buŋdi ho ɗo bi ka Iisa Masi. Min ŋu dorit Kabarre-at, miday iŋ daaɗi aamintu, kar ŋu *batiziyiigu. 13 Meeŋji Simon oki aamintu ho ŋu batiziyiiga. Ŋa obtu baay ta Pilip ho ŋa ajbiytu wiktin taat ŋa taliig Pilip giniy gamin kuuk ajbay ho kuuk gaara gudurre ta Buŋdi.

14 Wiktin taat paliinna kuuk goy Zeruzaleem dortu a gee ku Samari ooyit kaaw ta Buŋdi, ŋu ɲaamiicog Piyer iŋ Yaaya. 15 Min ŋu ottu Samari, ŋu indiico Buŋ ɗo gee ku aamine a ŋaaco bere Ruwwiney. 16 Asaan Buŋ balco ɲaame misa Ruwwiney ɗatikco. Ŋu *batiziyiig iŋ siŋ ku *Rabbin Iisa Masi. 17 Hiyya, Piyer iŋ Yaaya leeco pise ɗo kayco, kar Buŋ beriico kat Ruwwiney. 18 Min Simon taltu kadar Buŋ paayco Ruwwiney ɗo gee-aŋku wiktin taat paliinna leeco pisiɲco ɗo kayco, ŋa imiltu gurus a ŋaa bere ɗo Piyer iŋ Yaaya 19 ho ŋa ɗiyiico aman : « Nun sa, berindu gudurre-anta, naa lagguwe

§ **7:50** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 66.1-2. * **8:9** 'olgaw' : Werin daariɲ, ŋu kaawa a 'olgi'.

pisindu ɗo geemir ho ŋu gasguwe Ruwwin ta Buŋɗi. » 20 Kar Piyer gay telkiiji aman : « Hey kiŋke-aŋka, wala gurusjiŋ, wala meeŋjiŋ, Buŋ yaako idiŋko jot, asaan kiŋ pakira kadar kii gidiye maan kaak Buŋ beriig maalan di ! 21 Ɗo riy-an maan isgicinno. Ki ginno botol taat kii uŋje kaaŋ ɗo wer-aŋka, asaan gelbineŋ samaanno ɗo uŋji ka Buŋɗi. 22 Taat ki inditu-an taar samaanno. Ibinig niginji ho indig Buŋ, wal ŋaaŋ saamiye diŋ ga ? 23 Nu tala kadar adiŋ teeŋci ɗo gamin-aŋku ho ki ɗeet ɓerre ka zunuubinnar. » 24 Kar Simon telkiico aman : « Kuŋkoŋ sa salkiyondu, paa kat, kaaw taat ku kaawtu-an ginaaduɗo maanna. »

25 Min ŋaar-ak, Piyer iŋ Yaaya wakilit kaawe ɗo geemir ɗo maan kaak ŋu taltu min ɗo Iisa Masi ho ŋu gaariy kaaw ta Rabbiner. Kar ŋu yeeptu Zeruzaleem. Ɗo botildi, ŋu gaariit pey Kabarre-at ɗo hellinnan dakina ku Samari.

Pilip iŋ gem kaak min Etiyopi

26 Pilip gay goy misa Samari. Kar *ɗubil ka Buŋɗi astu ɗiyiiji aman : « Ucu ! Aanay watiine. Ic botol taat ɗo goosiner taat amila min Zeruzaleem aaniy Gaza. » 27 Hiyya, koɗok di Pilip uctu ho ŋa ɗeettu. Wiktin taat ŋa ɓaay botildi, ŋa tala kar gem kon di uŋci. Gem-ak gay, tatko min Etiyopi.† Ŋa gina riy ta taɓ iŋ Kandas sultiŋca ta Etiyopi ho gaminti okiŋco ɗo pisiŋji. Ŋa asa abdiye Buŋ Zeruzaleem 28 ho diŋ gay, ŋa ŋep ka puusji ho ŋa yeepa ko ɗo geriy. Ɗo botildi, ŋa garkiya maktumne ta nabi Ezaayi. 29 Wiktin taat Pilip taliig gem-aka, Ruwwin ta Buŋɗi kaawiiji aman : « Jorkig gem ka puusdi aŋkare. » 30 Hiyya, Pilip iciig gadī, ŋa jorkiiga. Min ŋa otiiji moota, ŋa cokiyaag gem-ak garkiyaw, kar ŋa indiig aman : « Has garkiyiŋji-aŋ, ki iban baay walla ? » 31 Gem-ak telkiiji aman : « Maman naa ibine baay ka garkiyindu ya gem baldu gaare ? Ŋepu, kiidu gaare baay. » 32 Wer kaak ŋa garkiyiy-ak kaawa aman :

« Ŋa ar tamga kaak ŋu ɗaaŋaag ŋu ɓaa dapsiyiŋji.
Wal ar roŋ tamgi kaak allo ya ŋu ɗukumaag laway.
Paa ko, biy sa ŋa bal piliŋji.
33 Ŋu eebiyga ho seen sa ŋu toɗjiita.
Waa di pey asa kaawe bi ka kooginay ?
Menuwiy kuuk ɗo duniiner sa, ŋu gaasgu. »‡

34 Gem-ak indiig Pilip aman : « Baaŋ ja kaawor, nabiiŋce-aŋ kaawa ɗo bi ka waa ansi-aŋka ? Ŋa kaawa ɗo bi ka meeŋji di, wal ɗo gem ka pey ? »

35 Hiyya, ɗo wer-ak, Pilip teestu gaare Kabarre ta Gala ta Iisa Masi min ɗo wer kaak ŋa garkiyiy-aka. 36 Ŋu toliytu kee nam ŋu ottu ɗo wer kaak gin amay. Gem-ak kaawiiji ɗo Pilip aman : « Talu, amay goyaŋku. Maa yaadu toɗe pey *batem, naa gine gem ka Iisa Masi ? » 37 [Pilip gay telkiiji aman : « Ya ki aamin ka seener ɗo gelbineŋ iŋ Iisa Masi-ak, maan toɗaajinno, naaŋ batiziye. » Kar gem-ak telkiiji aman : « Hii, nu aamin kadar Iisa Masi, ŋaar Roŋ ka Buŋɗi. »]§ 38 Kar gem-ak kaawtu a ŋuu peyiŋ puus. Ŋu paaytu, ŋu daktu paay ɗo amiydi, ho Pilip batiziyiiga. 39 Wiktin taat ŋu amiltu min ɗo amiydi, Ruwwin ta Buŋɗi iciig Pilip ho gem-ak bal taliŋ pey tak-tak. Kar ŋaar gay icit botiliy, ŋa ɗeettu iŋ galal. 40 Pilip gay, tala kar, ŋa goy ko Azoot di. Min eɗe-ak, ŋa aaniytu Sezare, ho ɗo botildi, ay wer kaak ŋa ottu di, ŋa gaariy Kabarre ta Gala nam ŋa ottu Sezare.

9

Rabbin Iisa kolaag Sawuul
(Akt 22.6-16,26.12-18)

1 Ɗo wiktin taar-at, gem kaak siŋji Sawuul-ak taaɓiyaag gee kuuk aamin ɗo *Rabbin Iisa ho ŋa bariya muutco. Ŋa dakiig gas *mee satkiner ka tatko Zeruzaleem. 2 Ŋa daktu inda izinne a ŋuuji bere makaatamna a ŋaaco iyiŋ ɗo agindaw ku ger ka salaaner ka Damaas. Makaatamna-ak beraaji botol taat ŋaa obiŋ miɗay iŋ daaɗ ku iciit Botol ta Iisa, ŋaa iyiŋ Zeruzaleem. 3 Min ŋa gasiig makaatamna-aku, ŋa iciit botol ta Damaas iŋ eeŋji. Wiktin taat ŋu gaay ote ɗo geegirdi, tala kar portikaw wic min ka samaaner yoo ɗo kaay. 4 Ɗo wer-ak, tala kar Sawuul gal keɗer bup. Kar ŋa doriit gaay ta gemor kolaag aman : « Sawuul, Sawuul, maa di ki taaɓiyiin ampa-aŋka ? » 5 Sawuul gay indiig aman : « Rabbine, kiŋ waa ? » Gaay-at telkiiji aman : « Ŋaar nun Iisa Masi ko kaak ki taaɓiyiy-aŋka. 6 Ucu, uŋju ɗo geegirdi. Anner kat, naaŋ gaare maan kaak kii gine. » 7 Kar eeŋji kuuk ŋu toliyiy sawaak, peytu ɗut. Ŋu bal gedire pile biŋkico asaan kellimco amile. Ŋu dora gaaya, kar ŋu tallo waanna. 8 Min ŋaar-ak, Sawuul uctu, ŋa piliig odinay, kar ŋa tallo. Min ɗo wer-ak, eeŋji obiig min ɗo pisiŋji, ŋu ɗaaŋiig yoo Damaas. 9 Menuwiy subba, ŋa tallo tak-tak, wala ŋa tiyaw, wala ŋa siyaw.

Sawuul odinay pile

10 Gin gem rakki pa goy Damaas, ŋu kolaag Ananiyaas. Ŋa *maajiriŋcey ka Iisa Masi. *Rabbin bayniiji ho ŋa koliig aman

† **8:27** ‘tatko min Etiyopi’ : iŋ nassariŋca ŋu kolaag a ‘eunuque’. Gee ŋuur-ak, ŋu ticgu (kircigu) ho ɗo wer-ak, sultinnay icgu ar gee kuuk amaannico. ‡ **8:33** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 53.7-8. § **8:37** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋɗi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.

: « Ananiyaas ! » Ŋaar gay oyiiji aman : « Hoy Rabbine, nun ko aŋka ! » 11 Rabbin kat kaawaajiŋ aman : « Ucu, ɓaa diŋ di ɗo botol taat berel ŋu koliy " Ɗalaŋ ", ɗo geriy ka Zuudas ho indiig gem rakki siŋji Sawuul min Tars. Diŋ ŋa goy kar salkiyaw. 12 Iŋ salaaney-at kat, Buŋ gaariiji gem kaak ŋu koliy Ananiyaas, ŋaa uŋje gerci, ŋaaji lee pise ɗo kaay a odinay yaa pile. » 13 Ananiyaas gay telkiiji aman : « Nu dor gee dakina kaawa ɗo bi ka gem-aŋka. Ŋu osduug gamin kuuk samaanno ŋa giniy Zeruzaleem ɗo gee kuuk aamin iŋ siŋ kuŋjiŋ. 14 Ho ŋu kaawa pey kadar agindaw ku gay satkiner berji izinne a ŋaa obiŋ gee kuuk aamin okiŋco. Ɗo bi ŋaar-ak ko, ŋa astu yoo anne. » 15 Kar Rabbin gay kaawiiji aman : « Uc ɓaa paa di, gasig gem-aka, asaan ŋa nun ko doɓga, ŋaadu ginin riyor. Ŋaa jaawe iŋ siŋ kunto ho ŋaan gaarindu ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo iŋ sultinniico, yoo ɗo gee ku Israyeel oki. 16 Nun meendu yaaji gaare gamin kuuk yaa taaɓiyiŋ ɗo bi kanto. » 17 Hiyya, Ananiyaas uctu ho ŋa ɗeettu. Kar ŋa uŋjitu ɗo ger-aka, ŋa dakiig gas Sawuul. Kar ŋa leeyig pisiŋji ɗo kaay ho ŋa kaawiiji aman : « Sawuul, gem kol siŋji, ŋaar Rabbin kat n̰aamintu. Ŋaar ko Iisa Masi kaak ki taltu bayinjiŋ ɗo botildi wiktin taat ki asiy anne. Ŋaar ko n̰aamintu loci, asaan odinaŋ yaa pile, ho Buŋ yaaŋ bere Ruwwiney. » 18 Ta bite-aŋ di, gamin ar aar ta gugurumdi sollitu min ɗo odinay ku Sawuul ho ŋa teestu pey tale. Hiyya, ŋa uctu ho Ananiyaas *batiziyiiga, ŋaa gine gem ka Iisa Masi. 19 Ɗo wer-ak, ŋu iyiiji kat tee. Ŋa teetu ho ŋa gastu pey gudurre.

Sawuul gaara kaaw Damaas

Sawuul gin mena iŋ maajirna Damaas, kar ŋa bal taaye. 20 Min ŋa goy misa, ŋa teestu ko gaare kaaw ta Buŋdi ɗo ger ka salaaner ka *Yuudinnar. Ŋa kaawiico aman : « Iisa Masi, ŋaar Roŋ ka Buŋdi. » 21 Gee kuuk cokiyaaga-ak, okiŋco ajbiytu. Kar ŋu teestu inde benannico aman : « Ŋaar-aŋ ɗoo ko gem kaak awalle taaɓiyaag gee kuuk aamin iŋ siŋ ku Iisa Masi Zeruzaleem-aka ? Asiŋji-aŋ, ŋa da asɗo gay obe geemir ho ŋaa iyiiŋco ɗo uŋco ka agindaw ku gay satkiner walla ? » 22 Kar Sawuul gay, kun kawta wakila kaawe iŋ gelbin rakki ɗo Yuudinna kuuk goy Damaas. Ŋa kaawaaco waraŋ kadar Iisa, ŋaar ko Masi kaak Buŋ n̰aamtu ho Yuudinna-aŋ gay gedarro meeliŋji.

23 Min ŋaar-ak, goytu kee, Yuudinna deetu kaawco a ŋuu deeŋ Sawuul. 24 Ŋu ɗuunji kur botilay yiriyo aando. Ampaa kat, ya ŋa ɗeeta min ɗo helliner, ŋuu obiŋji ŋuu deeŋji. Kar gem rakki gay dakiig mina aman : « Ŋu rakaaŋ dee. » 25 Paa kat, iŋ aando di, gee ku aaɗaag Sawuul iciiga, ŋu saliig ɗo barner ho ŋu aaliig aar durdurrer ka geegirdi.

Sawuul goy Zeruzaleem

26 Hiyya, Sawuul amiltu min Damaas, ŋa birtu Zeruzaleem. Min ŋa ottu, ŋa rak n̰ume iŋ maajirna. Kar ŋuur gay gina kolaw asaan ŋu aamniygigɗo misa kadar ŋa aaɗa Iisa iŋ gelbin rakki. 27 Kar Barnabaas gay ooyga ho ŋa iyiicog ɗo paliinnar. Ŋa osiico iŋ maman Sawuul taliig Rabbin bayniiji ɗo botol ta Damaas ho iŋ maman Rabbin kaawiiji. Kar ŋa osiico a maman ŋa gaartu kaaw bal kolaw iŋ siŋ ku Iisa Masi ɗo geeger ka Damaas.

28 Min ŋaar-ak, Sawuul n̰umtu iŋ ŋuura ho ŋu ɓaawiy asiyo Zeruzaleem sawa, ho Sawuul kaawiy kaaw ta Buŋdi bal kolaw iŋ siŋ ku Rabbine. 29 Ŋa kaawiy oki ɗo Yudinna kuuk kaawa Grek ho ŋu meelgiyo. Kar ŋuur gay illa bariya botol taat ŋuu deenji di. 30 Min gee kuuk aamin iŋ Iisa Masi doriit kaaw-at, ŋu ɓaawtu gasiŋ Sawuul, ŋu imilig kara min ɗo geegirdi ho ŋu toliytu yoo Sezare. Min eɗe-ak, ŋu n̰aamiiga, ŋa ɗeettu Tars.

31 Ɗo wiktin taar-at, *Egliz goy iŋ aapiye ɗo kiɗ ka Zuude yoo kiɗ ka Galile iŋ ka Samari. Gee ku Eglizdi-ak obtu tirit ɗo botol ta Buŋdi, ŋu karmiyaat kaawoy ho iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi, ŋu wadiriy iŋ uŋco.

Coole ka Eene

32 Ɗo wiktin taar-at, Piyer teestu jaawe kee ɗo atti ka darre okintiti. Kar yiriy rakki, ŋa dakiig gas gee ku Buŋdi kuuk goy Lidda. 33 Min Piyer ottu ɗo wer-ak, ŋa gastu gem rakki siŋji Eene. Ŋaar gay ruŋgiye. Elgin porpoɗ, ŋa weya ka daŋlil di. 34 Ɗo wer-ak, ŋa kaawiiji aman : « Eene, Iisa Masi cooliŋciŋ. Ucu ho maliyig gamnaŋ. » Ek di ŋa uctu puruk kay asiŋji. 35 Hiyya, gee okiŋco ku Lidda iŋ gee kuuk goy ɗo kiɗ ka patal ka Saroon taliig gem ka cool-aka ho ŋu aamintu ɗo Rabbin Iisa.

Nooye ka Dorkaas

36 Kar gin geem rakki ɗo geeger ka Jappa ŋu kolaat Tabiita taat aamin iŋ Iisa. (Siŋ kuuk Tabiita-ak, iŋ kaaw ta Grek kaawa a « Dorkaas* ».) Geem-at kun kawta, ta gina samaane ɗo geemir ho gaminti oki, ta beraag ɗo pokirnar. 37 Min Piyer goy misa Lidda di, ta galtu raɗuwa kar ta mattu. Ŋu aciit momta-ata, kar ŋu dakiit ɗeer kuwa ka gusuurdi. 38 Min maajirna kuuk goy Jappa dortu kadar Piyer goy moota, Lidda di-ak, ŋu n̰aamtu gee seera. Ŋu dakiiji kaawa aman : « Gem kol siŋte, baaŋu ! Asniŋ ja koɗok-koɗok. » 39 Hiyya, Piyer uctu pasuwat ho ŋa ɓaawtu iŋ ŋuura. Min ŋu ottu, ŋu iyiig wer kaak ŋu ɗeerit momta-ata.

* **9:36** 'Dorkaas' : Siŋ ŋuur-aŋ ɗiya a 'ɓotila'.

Murgilgal okiŋco asiig gas Piyer iŋ aliŋco ho ŋu teesiiji gaare kesuun taat Tabiita orpitu wiktin taat ta goyiy misa iŋ odinti. 40 Piyer kaawiico ɗo gee-ak a ŋuu amile kara, kar ŋa dersitu inde Buŋ. Min ŋa inditu Buŋ, ŋa newsiitit ɗo momta-ata ho ŋa koliit aman : « Tabiita, ucu ! » Hiyya, ta piliig odinti. Min ta taliig Piyer, ta uctu, ta goytu iŋ baati. 41 Ɗo wer-ak, Piyer obiig pisinti, ŋa copiliita, ta peytu. Kar ŋa koliig murgilgal-aku ho iŋ gee ku aamine, ŋa gaariicot ta nooye. 42 Gee okiŋco kuuk ɗo geeger ka Jappa doriit kabarre-ata ho gee dakina aamintu ɗo Rabbin Iisa. 43 Piyer taaytu eɗe ɗo ger ka Simon, gay amye zamimdi.

10

Bayne ka ɗubil ka Buŋdi ɗo Korney

1 Gin gem rakki ŋu kolaag Korney, min geeger ka Sezare. Ŋa tatkaw ka askirnar miya. Askirin kuuk guul werco rakki-ak, ŋu kolaag askirin ku Itali. 2 Gem-ak selleŋ. Ŋa abdiya Buŋ iŋ geeŋji ku geriy okiŋco. Ŋa oya ɗo pokirna kuuk *Yuudinna ho salaan ta Buŋdi gay, ŋa warrayɗo. 3 Yiriy rakki, iŋ pat subba ta maako, ŋa taliig *ɗubil ka Buŋdi bayniiji waraŋ ɗo geriy. Ɗubil-ak koliig aman : « Korney ! » 4 Wiktin taat Korney taliiga-ak, kolaw gay obiiga. Ŋa telkiiji aman : « Maa di gem kol *Rabbiney ? » Ŋaar gay telkiiji aman : « Buŋ cokiyit salaaneŋ ho ŋa talig pisiŋji kaak ki beriy ɗo pokirnar-aka. Ɗo bi ŋaar-ak ko, ŋa pakirjiŋ kat lociŋ. 5 Kar diŋ di, ŋaam gee ɗo geeger ka Jappa, ŋu ɓaayiy kole gem rakki siŋji Simon ŋaa ase. Ŋaar di ŋu koliy pey Piyer. 6 Ŋaar martey ka gem rakki ŋu kolaag oki Simon, ŋaar kaak amya zamam. Geriy moota iŋ bi ka barrer. » 7 Wiktin taat ɗubil ka Buŋdi gaasit kaawoy, ŋa ɗeettu. Min pa-ak, Korney koliig gay riyoy seer iŋ askiriŋcey rakki kaak obit kaaw ta Buŋdi bombo. 8 Hiyya, Korney osiicog gamin okiŋco kuuk kuuniye, kar ŋa ŋaamiig Jappa.

Piyer tala gamin kuuk Buŋ toɗtu

9 Ka kawtinti iŋ yiriyo, wiktin taat gee ku Korney ɓaay misa ɗo botildi ho ŋu gaay ko ote Jappa, Piyer gay coktu ka gerdi a ŋaa salkiye. 10 Mey gay diyaaga ho ŋa rak tee. Wiktin taat ŋu giniiji misa tee-ak, ɗo salaaner, Buŋ gaariiji maanna. 11 Ŋa tala samaan pile ho maan ar zimilla paaya min kuwa. Zimilla-ak, ŋu obig biŋkico poodîkco. 12 Kar ɗo ɗatik ta zimilla-ak gay, gin ay biyaw ta kumnar : kuuk asiŋco poodî, kuuk poypiyaw ho iŋ kuuk zewaw. 13 Ɗo wer-ak, Piyer dortu gaay dîyaaji aman : « Piyer ucu, obu min kumin-aŋku, daa, kii tee ! » 14 Piyer gay telkiiji aman : « Ha'a, gem kol Rabbiney ! Yiriy rakki nu bal tee kumin kuuk ki toɗtuaŋku kuuk niga gemo ɗo uŋjiŋ. »* 15 Gaay-at ɗeeliiji pey aman : « Maan kaak Buŋ diyig samaane, dak dîyenno a ŋa samaanno. » 16 Gaay-at ɗeeltu paa di dees subba, kar ta coontu ka samaaner.

17 Ɗo wer-ak, Piyer ajbiytu maala ɗo maan kaak ŋa taltu, asaan ŋa bal ibine baay. Sando, ɗo wiktin taar-at, gee kuuk Korney ŋaamtu-ak inde ko wer kaak Simon gay amye zamimdi goyiyo, ho diŋ gay, ŋu ot ko ɗo bit ka botildi. 18 Min ŋu uŋjitu, ŋu koliig gem ka gerdi ho ŋu indiig aman : « Simon kaak ŋu koliy oki Piyer goy ɗo ger-aŋka walla ? » 19 Piyer gay goy misa, ŋa pakira ɗo maan kaak ŋa taltu, ho ɗo wiktin taar-at di, Ruwwin ta Buŋdi kaawiiji aman : « Piyer, yaman gee subba indaaciŋ kure. 20 Ucu, paayu, ɓaa iŋ ŋuura. Ɗak poocenno, asaan nun kat ŋaamgu. » 21 Hiyya, Piyer paaytu, ŋa dakiig ŋaam gee-aku, kar ŋa dîyiico aman : « Nun ko-aŋka kaak ku bariyiyo. Ku bariyin-an oy di ? » 22 Ŋuur gay telkiiji aman : « Nin-aŋ, Korney tatkaw ka askirnar-aŋ kat ŋaaminti. Ŋaar gem kaak goy iŋ botol ho ŋa abdiya Buŋ. *Yuudinna okiŋco sa ozilaaga. Ho *ɗubil ka Buŋdi gay kaawji a ŋaa ŋaame gee, ŋuuŋ kole, kiiji ɓaawe ɗo geriy, ŋaa cokiye kaawnaŋ. » 23 Hiyya, Piyer ŋaamiigu ŋa uŋjiigu geero. Ŋa obiig samaane, ŋu waltu ɗo wer-aka. Kar ka kawtinti, ŋu uctu. Piyer toliytu iŋ ŋuura. Siŋtay daariŋ min Jappa sa gaayga.

Piyer ɗo ger ka Korney

24 Ka kawtinti, kuŋ Piyer ottu Sezare. Korney gay ŋumig geeŋji iŋ roynay ku taɓ, ŋu yokiy asiŋji. 25 Kar wiktin taat Piyer uŋjiy ger-ak, Korney ŋaamiiga. Ŋa galtu bup ɗo uŋji ho ŋa ooyiiji. 26 Piyer gay telkiiji aman : « Ha'a, dak ginenno ampa. Ucu ! Nun sa gem ar kiŋken di. » Kar Piyer obiig pisiŋji, ŋa copiliiga. 27 Wiktin taat ŋa kaawiy misa iŋ Korney-ak di, ŋa uŋjitu geero ho ŋa tala gee ŋum dakina. 28 Min ŋaar-ak, ŋa kaawiico aman : « Ku iban kadar nin *Yuudinna, *gaanuunni toɗinti roynaw iŋ gee ku Yuudinnaɗo wala nii uŋje ɗo geriyco. Kar Buŋ gay gaardu waraŋ, ya naa pooce gemo ho naa kaawe a ŋa samaanno ɗo uŋji ka Buŋdi ɗo bi ka tambaay di, ta botiltiɗo. 29 Ɗo bi ŋaar-ak ko, wiktin taat ŋu kolintu, nu bal meele, nu asiikon di. Diŋ gay, kaawondu ja, maa di ku koliinu ? » 30 Korney gay telkiiji aman : « Gin ko mena subba, ar pat anta, pat subba ta maako, nu goy gertu, nu salkiyaw ho nu taltu gem rakki bayniidu uŋtu waraŋ. Kesuuney irŋa pit-pit. 31 Ho ŋa kaawiidu aman : " Korney, Buŋ dorit salaaneŋ ho ŋa bal rawtin oyaw taat ki giniy ɗo pokirnar. 32 Diŋ ŋaam gee Jappa. Ŋu ɓaa

* **10:14** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 4.14.

koliŋ Simon kaak ŋu koliy oki Piyer a ŋaa ase anne. Ŋaar marte ka Simon, gay amye zamimdi kaak goy ɗo bi ka barrer. " 33 Ŋaar-ak di, nu n̰aamtu gee koɗok-koɗok dakiŋ̰ciŋ baray. Barkin ɗo asinji. Diŋ gay, okinte gi goy ɗo uŋji ka Buŋdi. Ni yokaaciŋ nii cokiye kabarre taat Buŋ n̰aamiŋ̰ciŋ a kiini kaawe. »

Piyer kaawa wer ka Korney

34 Hiyya, Piyer uctu ŋa teestu kaawe aman : « Diŋ nu ibin kate kadar Buŋ eerro gee. 35 Buŋ ooya ay gemo, min ay ba ta geemir, ya ŋa karmiyaaga ho ya ŋa gina samaane ɗo uŋji. 36 Buŋ berit kaawoy ɗo gee ku Israyeel : taar ko Kabarre ta Gala ta aapiyer iŋ botol ta Iisa Masi, ŋaar kaak Rabbin ka gee okiŋ̰co. 37 Ku iban ko kadar maanna-aŋ ŋaar tees min wiktin taat Yaaya-Batist kaawiy ɗo geemir aman : " Asoŋ, ŋuuko *batiziyiŋko, " ho ku iban oki maan kaak kuuniy ɗo kiɗ ka Galile ho astu kat ɗo kiɗ ka Zuude okiŋji. 38 Ku ibina maman Buŋ beriiji gudurre ta Ruwwiney ɗo Iisa Masi kaak min Nazareet. Ŋa ɓaay ay wero, ŋa giniy selliŋkaw ɗo geemir ho ŋa cooliy gee kuuk *Seetanne obgu, asaan Buŋ goy iŋ ŋaara. 39 Nin-aŋ ko gee kuuk hadire. Ni tal iŋ odinni maan kaak Iisa Masi gintu ɗo kiɗ ka Israyeel ho ɗo geeger ka Zeruzaleem. Ba aaro, ŋu ɗoɗiig ka etor ho ŋu deeyiiga. 40 Kar gay, gin mena subba Buŋ nooyiiga ho ŋa daktu gaar ziy ɗo geemir. 41 Ŋa bal gaare ziy ɗo gee okiŋ̰co, kar gay, ŋa gaarig loni, nini kuuk Buŋ doɓtu min awalle. Ni talig iŋ odinni, nin-aŋ ko tee ho see iŋ ŋaara wiktin taat ŋa nooytu. 42 Iisa Masi kaawinti a ni gaarin Kabarrey ta Gala ɗo geemir ho nii kaawe ɗo bi kaŋji a ŋaar ko kaak Buŋ doɓtu a ŋa ɗukume seriin ɗo gee ku goya iŋ kuuk mate. 43 Nabiinna okiŋ̰co kaaw ɗo bi kaŋji. Ŋu ɗiytu aman : " Ay gem kaak aamina iŋ siŋ ku Iisa Masi, Buŋ yaaji saamiyiŋ zunuubinnay okiŋ̰co. " »

Bere ka Ruwwin ta Buŋdi ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo

44 Wiktin taat Piyer kaawa misan di, Ruwwin ta Buŋdi paayiico ɗo gee ku cokiyaaga. 45 Gee kuuk as iŋ Piyer min Jappa ajbiytu tak-tak. Ŋuur *Yuudinna kuuk aamin ko ɗo Iisa Masi. Ŋu kaawtu aman : « Doroŋ ja, Buŋ beraat Ruwwiney yoo ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo ! » 46 Ŋu cokiyaag gee-ak kaawa iŋ kaawin kuuk kuŋ̰coɗo ho ŋu oziliy tatkaw ta Buŋdi. Hiyya, Piyer kaawtu aman : 47 « Diŋ gee-aŋ gas Ruwwin ta Buŋdi ar ginte gasiita. Ginno maan kaak yaaco toɗe pey gii *batiziyiŋ ɗo amiydi. » 48 Ɗo wer-ak, Piyer kaawiico ɗo gee-ak aman : « Asoŋ niiko batiziyiŋko iŋ siŋ ku Iisa Masi. » Min ŋu batiziygu, Korney iŋ geeŋji indiig Piyer a ŋaa goye menaw seer wal subba iŋ ŋuura. Ek di ŋa ooytu.

11

Piyer kaawa ɗo maan kaak kuuniy Sezare

1 Siŋta kuuk min Zuude iŋ paliinna dortu kadar gee kuuk Yuudinnaɗo cokiyit kaaw ta Buŋdi, ŋuur oki ooyiita. 2 Min Piyer yeeptu Zeruzaleem, siŋtay kuuk Yuudinna teestu karmiŋji 3 ho ŋu kaawiiji aman : « Maa di ki giniig maanna-aŋka ? Kat ki unjitu ɗo wer ka gee kuuk Yuudinnaɗo ho ki tiy iŋ ŋuura ! » 4 Min pa-ak, Piyer osiico maan kaak bire min ɗo baay. Ŋa kaawiico aman : 5 « Nu goy ɗo geeger ka Jappa, wiktin taat nu salkiyiyo, Buŋ gaariidu maanna. Ŋa paayig min ka samaaner moota iŋ nunu. Maanna-ak ar zimilla ho ŋu obig biŋkico poodikco. 6 Nu taliig samaane ɗatik ta zimilla-aku ho adco gin kumin kuuk asiŋ̰co pooɗ, kumin ku yeero, kuuk poypiyaw ho iŋ gamin kuuk zewaw. 7 Min ŋaar-ak, nu dortu gaay ɗiyaadu aman : " Piyer ! Ucu, obu min kumin-aŋku, daa, kii tee ! " 8 Kar nun gay telkiiji aman : " Ha'a, gem kol *Rabbiney, yiriy rakki, nu bal tee kumin kuuk ki toɗtu-aŋku kuuk niga gemo ɗo uŋjiŋ. " 9 Gaay-at ɗeeliiji pey aman : " Maan kaak Buŋ ɗiytu a ŋa samaane dak ɗiyenno a ŋa samaanno. " 10 Gaay-at ɗeeltu paa di dees subba, kar ta coontu ka samaaner. 11 Ɗo wiktin taar-at di, gee subba astu geero, ɗo wer kaak ni goyiyo. Gee-ak gay, ŋu n̰aamduug min Sezare. 12 Ruwwin ta Buŋdi gay kaawdu aman : " Ucu, ɓaa iŋ ŋuura, dak poocenno. " Siŋta ku bijigiy kuuk nu iytu anne-aŋ aadintu yoo Sezare, ho okintini, ni unjitu ɗo ger ka Korney. 13 Ɗo wer-ak, Korney osintiit kaaw taat *ɗubil ka Buŋdi astu kaawiiji gerci. Ɗubil-aŋ ɗiyiiji aman : " Diŋ n̰aam gee Jappa, ŋu ɓaayiy kole gem rakki siŋji Simon ŋaa ase. Ŋaar di ŋu koliy oki Piyer. 14 Ŋaaŋ kaawe kaaw taat yaako bere jile, lociŋ ho iŋ geeŋjiŋ okiŋ̰co kuuk ɗo geriŋ. " 15 Kar nun gay, wiktin taat nu teestu kaawe ɗo kuŋ Korney-ak di, Ruwwin ta Buŋdi paayiico ɗo kayco ar kaak ta paayiite kaate awalle. 16 Hiyya, nu moyiit kaaw taat Rabbin kaawtu aman : " Yaaya, ŋaar *batiziyig gee iŋ amay. Kar kuŋ gay, ŋuuko batiziyiŋko iŋ Ruwwin ta Buŋdi. " 17 Hiyya, nu taltu kadar Buŋ berco Ruwwiney uudin taat ŋa beriite min gii aamintu iŋ siŋ ku Rabbin Iisa Masi. Ya ɗo tanto, nun gay waa naaji toɗe ɗo Buŋdi ɗo maan kaak ŋa rakiy gine ? » 18 Min ŋu doriit kaaw ta Piyer-at, gee okiŋ̰co bugumtu. Ŋu ɗiytu aman : « Ozilinteŋ Buŋte. Ŋa pilco botol oki ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo a ŋuu ibiniŋ nigiŋ̰co, ŋuu rasiŋ goyiŋ̰co kaak awalle ho ŋuu gase goye ka gaasɗo. »

Gaare ka Kabarre ta Gala ɗo gee ku Antiyoos

19 Min ŋu deeyig Etiyeen di, ŋu teestu taaɓiyiŋ gee ku aamine ho ɗo saan taar-at ko ŋu totirtu serek. Minninco, daariŋ gaɗtu yoo kiɗ ka Penisi, ka Sipre ho ɗo geeger ka Antiyoos. Ɗo darrinay-ak, ŋu gaara kaaw ta Buŋdi ɗo Yuudinnar di. 20 Kar gay, min gee ku aamine kuuk goy Antiyoos-aku, daariŋ kuuk as min Sipre ho kuuk as min Sireen teestu gaare Kabarre ta Gala ta Rabbin Iisa Masi ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo. 21 Gudurre ta Buŋdi goy iŋ ŋuura. Ɗo bi ŋaar-ak ko, gee dakina ooyiit kaaw ta Buŋdi ho ŋu diyiig gelbinco iŋ Iisa Masi. 22 Kabarre-at galtu ɗo ɗeŋginco ku gee kuuk goy ɗo *Egliz ka Zeruzaleem. Hiyya, ŋu ŋaamiig Barnabaas yaa ɓaa taliŋco Antiyoos. 23-24 Ŋu ŋaamiiga-ak asaan ŋaar gem selleŋ, ŋa obit imaanji bombo ho ŋa miin iŋ Ruwwin ta Buŋdi. Min ŋa ottu Antiyoos, ŋa taltu barkin taat Buŋ gintu ɗo geeŋji ho adiy gintu portiko. Okiŋco, ŋa kaawiico a ŋuu goye bombo iŋ Rabbinco. Ɗo wiktin taar-at di, gee dakina aamintu ɗo Rabbin Iisa, kar ŋu ŋumtu kat iŋ ŋuura.

25 Min ŋaar-ak, Barnabaas ɓaawtu gasiŋ Sawuul ɗo geeger rakki ŋu kolaag Tars. 26 Min ŋa gasiiga, ŋa iyiig Antiyoos. Seerco, ŋu algitu eɗe. Ŋu ŋumgiy iŋ gee ku Eglizdi. Ŋu ɓilditu gee dakina. Ɗo wer-ak ko, ŋu teestu awalle koliŋ maajirna a ŋu kretiyenna.

Gaayo ɗo siŋta ku Zeruzaleem

27 Yiriy rakki, nabiinna daariŋ uctu min Zeruzaleem, ŋu birtu Antiyoos. 28 Minninco rakki siŋji Agabuus. Ruwwin ta Buŋdi ŋaamiig ŋa kaawtu aman : « Cokiyoŋ, yaman mey yaarko asa-ata ɗo wer okiŋji. » (Mey-at as ɗak ko, wiktin taat Kilood goytu sultan ka tatik ka gee ku Room.) 29 Min maajirna dortu pa-ak, ŋu ictu niyine a ay gem di yaa bere maanna ɗo gee kuuk aamine kuuk goy ɗo kiɗ ka Zuude. Ay gem di yaa bere ɗo wer kaak pisiŋ nectu di. 30 Hiyya, ŋu captu gurus, kar ŋu beriig ɗo Barnabaas iŋ Sawuul a ŋuu iyiiŋ ɗo agindaw ku Egliz ka Zuude ho ŋuu beriŋ ɗo pisiŋco.

12

Herood deeyig Zaak ho ŋa unjig Piyer daŋaayne

1 Wiktin taar-at, sultan *Herood teestu taaɓiyiŋ gee daariŋ ku *Egliz ka Zeruzaleem. 2 Ŋa bertu izinne a ŋuu deeŋ Zaak, siŋji ka Yaaya iŋ *seepine. 3 Kar min ŋa taltu kadar maanna-ak alco gala ɗo *Yuudinnar, ŋa obiig oki Piyer wiktin taat ŋu giniy iidin taat ŋu koliy iidin ta mappa ka bal *gele. 4 Min ŋa obga, ŋa unjiig daŋaayne. Kar ŋa imiltu askirin orok iŋ bijigiy yaa gooyiŋji. Ŋa leeyig pooɗ, pooɗ. Ɗo taŋji-at, ŋa raka ya iidin ta *Paak bir ja, kar ŋaa iyiŋ uŋco ka geemir ŋaaji ɗukume seriine. 5 Hiyya, Piyer goyiy di misa ɗo daŋaayner, kar gee ku *Eglizdi gay indiiji Buŋ dakina iŋ gelbin rakki.

Buŋ imilig Piyer min ɗo daŋaayner

6 Sultan *Herood diyit ko yiriy taat ŋaa iyiŋ Piyer ɗo uŋco ka geemir ŋaaji ɗukume seriine. Kar yiriy taar-at di, min wer bal wale misa, Piyer weya ɗatik ta askirna seera. Pisiŋji, ŋu ɗuunig iŋ jinzirre. Kar askirin ku pey gay goy ɗo werco ɗo bit ka daŋaayner. 7 Tala kar *ɗubil ka Buŋdi bayintu. Wer-ak caaptu portik kar. Ŋa keɗkiɗiig Piyer, ŋa niintu. Kar ɗubil-ak ɗiyiiji aman : « Yaman uc ja koɗok ! » Ŋa uctu, ek di jinzirre kiltu min ɗo pisiŋji. 8 Kar ɗubil ka Buŋdi kaawiiji pey aman : « Ɗuunit maasoŋ ho isig ŋugiraŋ. » Piyer ooyiit kaaw-ata. Kar ɗubil-ak kaawiiji pey aman : « Isit batkoŋ kar aaɗnu. » 9 Ek di Piyer aaɗiig *ɗubil ka Buŋdi-aka ho ŋa amiltu min ɗo daŋaayner. Ɗo pikirrey, ŋa ibanno kadar taat ɗubil-ak giniiji-at ka seener. Ɗo taŋji-at a wal ŋa soona diŋ ga. 10 Wiktin taat ŋu ɓaayiyo, ŋu gas ja wer rakki ka askirin gooyiyo. Kar uŋda, ŋu gastu ku pey. Kar kat ŋu ottu ɗo bit ka botol ta hadinner taat gee amiliy ɗo geegirdi. Bit ka botol-at piltu keetit di. Hiyya, ŋu amiltu min ɗo daŋaayner ho ŋu toliytu sooɗa. Tala kar ɗubil ka Buŋdi-ak rasga.

11 Min ŋaar-ak Piyer ibintu kat ziy samaane ɗo maan ka asji ho ŋa ɗiytu aman : « Diŋka-aŋ, nu iban kat ka seener kadar *Rabbin Iisa tabirduug ɗubiley a ŋaan jilindu min ɗo pise ka Herood ho ɗo ay maan kaak samaanno Yuudinna rakiidu gine. »

12 Min Piyer ibintu ziy, ŋa ɗeettu wer ka daatik rakki taat ŋu kolaat Mariyam ataŋ Yaaya kaak ŋu koliy oki Maark. Ɗo ger-ak, gee dakina ŋum salkiye. 13 Min Piyer ottu ɗo wer-aka, ŋa kooctu botol ta gerdi. Kar geem rakki siŋti Rood taat gina riy eɗe amiltu pile botol. 14 Min ta ibiniit gaay ta Piyer-at, gintit gala nam ta bal pile botol, ta yeeptu ja miniŋ eenti kuuk goy atta aman : « Ŋa Piyer ! Ŋa goy kar bit ka botildi. » 15 Ŋuur gay telkiitit aman : « Ka oliya ga, wal maanke maa ? » Kar taar gay wakila di aman : « Ka seener, ŋa Piyer tara. » Ŋuur gay aman : « Wal ŋaa gine ɗubil ka Buŋdi kaak gooyaaga ga ? » 16 Piyer gay wakila di kooce bi botildi nam ŋu astu piliiji. Min ŋu piliiji-ak, ŋu taliiga ho ŋu ajbiytu tak-tak. 17 Kar Piyer gay tawgiig pisiŋji a ŋuu bugume, kar ŋa osiico maan kaak Rabbin giniiji, ŋa imiliig min ɗo daŋaayner. Ho ŋa ɗiyiico pey aman : « Ɓaaŋ, iyoŋcot kaaw-an ɗo kuŋ Zaak ho iŋ siŋta ku pey. » Hiyya, ɗo wer-ak, ŋa uctu, ŋa rasiigu ho ŋa birtu wer ka pey.

18 Kar wiktin taat wer waltu gay, askirin
kuuk gooyaag Piyer-ak taltu kadar ŋa kooŋe
ho kelimco amiltu. Ŋu ɗiytu aman : « Ŋaar
maa asji ɗo Piyer ? » 19 Min Herood dortu
pa-ak, ŋa n̰aamtu gee ɓaawtu bariyiŋji.
Kar gay, ŋu bal gasiŋji. Ho askirin kuuk
gooyaaga-ak, ŋa indiigu ɗo maan kaak asji,
kar ŋa deeyiigu. Min ŋaar-ak, Herood ɗeettu
min ɗo kiɗ ka Zuude, ŋa ɓaayiy goye ɗo
geeger ka Sezare sooɗa.

Muut ta sultan Herood

20 Ɗo menaw ŋuur-ak, *Herood dapiŋtu iŋ
gee ku Tiir iŋ ku Sidon. Sando, ŋuur gay
dee kaawco a ŋu ɓaa amre iŋ ŋaara asaan
ŋu gasaag teeŋco min ɗo kiɗay. Paa kat,
ŋu dewiniig tatkaw rakki gay amaanney ka
sultan, siŋji Blastus, a ŋaa iyiiŋco ɗo uŋji.
21 Hiyya, Herood gay ɗukumiico yiriy taat
ŋaaco kaawe. Yiriy taar-at, ŋa isit kesuuney
ta sultinnaw, ŋa goytu ka sees ka sultan ho
ŋa kaawtu ɗo uŋco ka geemir okiŋco. 22 Min
gee-ak doriit kaawoy, ŋu teestu koole raɗa
aman : « Ŋaar-aŋ buŋ ga, gem di kaawa ansi
! » 23 Wiktin taat Herood doriit kaaw ta
geemir-at, adiy gintu portiko. Kar koɗok di,
ɗubil ka Rabbin Buŋ diyiiji raɗuwa : ŋu gur
ku adir. Hiyya, ŋa mattu. Muutuy-at asaan
ŋa rakaat *darjin ta Buŋɗi ɗo meeŋji.

24 Kar kaaw ta Buŋɗi gay, gee dakina
cokiyiita ho dakin sa ooyiita. 25 Barnabaas
iŋ Sawuul gay, ŋuur gaasit ko riyco Zeruza-
leem. Ɗo ɗeetiŋco, ŋu iciig Yaaya kaak ŋu
koliy oki Maark, kar ŋu yeeptu Antiyoos.

13

Martaw ta awalle ta Pool

*Ruwwin ta Buŋɗi n̰aamig Pool iŋ Barn-
abaas ɗo riyor*

1 Ɗo *Egliz ka Antiyoos, gin gee kuuk
garkiyaagu ho iŋ nabiinna oki : ŋuur Barn-
abaas, Simeyon kaak ŋu koliy oki Pondiko,
Lisiyuus kaak min Sireen, Manayeen kaak
maaɗ iŋ Sultan *Herood, ho iŋ Sawuul.
2 Yiriy rakki, wiktin taat ŋu ictu sayamne ho
ŋu salkiyiy ɗo *Rabbiner, Ruwwin ta Buŋɗi
kaawiico aman : « Imilonduug Barnabaas
iŋ Sawuul ɗo riy taat nu koliig a ŋuudu gine.
» 3 Kar min ŋu ictu pey sayamne ho ŋu
salkiytu, ŋu asiico laa pise ɗo kayco ho ŋu
rasiig ŋu ɗeettu gine riy ta Buŋɗi.

Barnabaas iŋ Sawuul ɗo kiɗ ka Sipre

4 Ar taat Ruwwin ta Buŋɗi n̰aamiig Barn-
abaas iŋ Sawuul ɗo riyor, ŋu ɗeettu ɗo
geeger ka Seluusi. Min eɗe-ak, ŋu n̰eptu
markaba, ŋu ɗeettu Sipre, ɗo kiɗ kaak ɗatik
amiydi. 5 Min ŋu ottu ɗo wer-ak, ŋu paaytu
ɗo geeger ka Salaamin ho ŋu teestu gaare
kaaw ta Buŋɗi ɗo ger ka salaaner ka *Yu-
udinnar. Wiktin taar-at, Yaaya-Maark sa
goy iŋ ŋuura, ŋa gaayaagu.

6 Kar min ŋu gaay biriŋ kiɗ okiŋji ka Sipre,
ŋu ottu ɗo geeger ka Papoos. Ɗo wer-ak,
ŋu ŋaamtu iŋ gem rakki, ŋu kolaag Baar-
Iisa, ŋa Yuudiŋce. Ŋaar gay olgo ho ŋa gina
ziy ar nabiiŋce. 7 Ŋa goy ɗo serpey ta gu-
berneer kaak ŋu kolaag Serziyuus Poluus.
Guberneer-ak iban gamna. Ŋa koliig Barn-
abaas iŋ Pool ɗo geriy, asaan ŋa raka a
ŋuuji gaare kaaw ta Buŋɗi. 8 Kar olga-ak
gay toɗco, asaan ŋa rakaaɗo a guberneer-
ak yaa aamine ɗo Iisa Masi. (Olga-ak, ŋu
kolaag iŋ kaaw ta Grek a « Elimaas ».) 9 Min
ŋaar-ak, Ruwwin ta Buŋɗi miiniit gelbiney
ka Sawuul kaak ŋu kolaag oki Pool. Paa ko,
Pool taliig gem-ak yalaaŋ ɗo odinay 10 ho ŋa
kaawiiji aman : « Kiŋke-aŋ gem kaak raada.
Ki caaciya gee ! Taloŋ ja roŋ ka seetanner-
aŋka ! Ki adin ka ay maan kaak samaane.
Botol ta *Rabbiner-an, illa a ki niginti ja.
11 Hadi diŋ cokay samaane : Rabbin Buŋ
yaaŋ giɗe ho ki asiy noole, kii taaye, ki ta-
laatɗo pato. » Min ŋaar-ak di, ŋa nooltu, wer
giniiji dulum. Ŋa danduma meeda ŋugila
a ŋaa gasen di gemo yaa ɗaaniŋji. 12 Min
guberneer taliig maan kaak asji ɗo Elimaas-
ak, ŋa ajbiytu tak-tak ɗo garaan taat asa min
ɗo Rabbin Buŋ ho ŋa aamintu ɗo kaawoy.

*Pool gaara kaaw ta Buŋɗi Antiyoos ta
Pisidi*

13 Kar Pool iŋ eeŋji gay, ŋu amiltu min
Papoos ho ŋu n̰eptu markaba ŋu aaltu Perz
ɗo kiɗ ka Pampili. Min ŋu ottu, Yaaya-Maark
rasiig kat eɗe ho ŋa yeeptu Zeruzaleem.
14 Min ŋaar-ak, kuŋ Pool amiltu min Perz,
ŋu ictu botol taat ɓaa Antiyoos ɗo kiɗ ka
Pisidi. Yiriy ta *sabitdi, ŋu uŋjitu ɗo ger ka
salaaner ka *Yuudinnar ho ŋu goytu. 15 Kar
gee kuuk ɗo ger ka salaaner-ak garkiytu
min ɗo *gaanuun kaak Muusa siirtu ho iŋ
maktumne ta nabiinnar. Ɗo wer-ak, agin-
daw ku ger ka salaaner-ak kaawiico ɗo kuŋ
Pool aman : « Ya ku gin kaaw taat yaani bere
gudurre sa kaawonninta kate. » 16 Hiyya,
Pool uctu. Ŋa tawgitu pisiŋji a ŋuu bugume.
Kar ŋa ɗiyiico aman : « Kuŋ gee ku Isray-
eel ho kuŋ kuuk karmiya Buŋ, cokiyonnu !
17 Buŋ ka geente ku Israyeel, ŋaar ko kaak
doɓig aginiyte. Ŋa wadiriigu wiktin taat ŋu
goyiy ɗo kiɗ ka Meser. Kar iŋ gudurrey taŋji
kat ŋa imiliig min eɗe. 18 Buŋ tal kaaco ka
geeŋji ɗo wiktin taat ŋu goyiy ɗo goosiner ar
elgin orok pooɗ pa. 19 Min pa-ak, ŋa idiig gee
ku darrinay kuuk peesira kuuk goy ɗo kiɗ ka
Kana ho ŋa beriicog kiɗ-ak ɗo geeŋji. 20 Min
gamin-ak kuuniytu, kiɗ-aŋ goy ɗo pisiŋco ar
elgin miy pooɗ iŋ orok beey (450) pa.

« Min ŋaar-ak, Buŋ doɓtu min aginiyte
gay seriiner a ŋuuco ɗukumin kaawco kee
nam ɗo wiktin taat nabi Samiyeel yaa ase.

21 Wiktin taat Samiyeel goyiy misa iŋ odinay, aginiyte inditu Buŋ a ŋaaco imile sultan. Ek di Samiyeel darjiyiico Sawuul roŋ ka Kiis, min tamba ta Benjamin. Ŋa goytu elgin orok pooɗ min ŋu darjiyiiga. 22 Min ŋaar-ak, Buŋ paayiig Sawuul min ɗo meennuwiy ho ŋa darjiyiig Dawuud kaak Buŋ kaawtu biy aman : “ Ŋaar Dawuud, roŋji ka Jeese kat nu eltu. Ŋaa gine ay maan kaak gelbiner rakiyo. ” 23 Min tamba ta Dawuud ko amiltu Iisa Masi kaak Buŋ kaawtu a ŋaa n̰aame ɗo gee ku Israyeel a ŋaa jiliŋco. Ansii ko, kaaw taat Buŋ kaawiiji ɗo Dawuud min awalle-at as kat ɗo werti. 24 Min Iisa bal teese misa riy ta Buŋɗi, Yaaya-Batist astu kaawiico ɗo gee ku Israyeel okiŋco aman : “ Ibinoŋ nigiŋko, rasoŋ goye kaak awalle ho naako *batiziyiŋko. ” 25 Wiktin taat Yaaya-Batist gaay gaase riyoy ta Buŋɗi, ŋa ɗiytu aman : “ Ku taliin kar a nu waa ? Nun sa Masiɗo kaak ku eriyo. Kar gay, cokiyoŋ, ŋa asa-ak aaror ho nun meendu sa da necɗo kaak naa soriŋ n̰ugiray. ”*

26 « Gem kol siŋtay, kuŋ kuuk min tamba ta Ibraayim ho kuŋ kuuk karmiya Buŋ, ŋa lote kat Buŋ n̰aamiite kaawoy a ŋaate jilinte. 27 Min Iisa astu ɗo duniiner, gee ku Zeruzaleem ho iŋ aginduwco, ŋu bal ibine a ŋaar ko Masi. Ŋu balco girse ɗo kaawin ku nabiinnar ɗo bi kaŋji kuuk ŋu garkiyiico ay sabit. Kar gay, wiktin ta ŋu obiig Iisa ho ŋu deeyiiga, kaaw taat nabiinna kaawtuat astu ɗo werti. 28 Gee-ak balji gase yoo oorin rakki taat nec iye muutuy. Iŋ taarat di oki, ŋu indiig Pilaat a ŋaa deeŋji. Ŋa ooytu, ŋu dakig da. 29 Hiyya, min kaaw taat Kitamne kaawtu ɗo bi kaŋji astu tak ɗo werti, ŋu paayiig min ka etor, kar ŋu uŋjiig ɗo maginer. 30 Kar Buŋ gay nooyiig min ɗo muuti. 31 Min ŋa nooyga, Iisa bayinco mena dakina ɗo gee kuuk jaaw iŋ ŋaar awalle min ɗo kiɗ ka Galile yoo ɗo geeger ka Zeruzaleem. Diŋ gay, ŋuur kon di saadinnay ɗo uŋco ka geemir 32 ho nin meenini iyaakonta Kabarre ta Gala : ta taar ko taat Buŋ kaawiico ɗo aginiyte min daayum, 33 ho diŋka, ɗo ginte kooginco, ŋa necta wiktin taat ŋa nooyit Iisa Masi min ɗo muuti. Ar taat ŋu siirtu ɗo *Soom ta seeriŋkar aman :

“ Kiŋke-aŋ ko Roŋdu,
min yiriyta-aŋ, nun ko Takko. ”†

34 Buŋ gaartu pey ɗo aginiyte kadar ŋa nooyig min ɗo muuti ho ziy zooɗaaɗo keɗer. Ansii ko, Buŋ kaawtu aman :

“ Naako bere barkin taat nu kaawtu
a naaji bere ɗo Dawuud,
taar ko kuu diye ɗo kayko. ”‡

35 Paa ko, ɗo wer ka pey, ɗo maktumne ta Soom, Dawuud kaaw aman :

“ Ki rasaagɗo gem kaak ki doɓtu
yaa zooɗe maala ɗo maginer. ”§

36 Dawuud gay, wiktin taat ŋa goyiy misa iŋ odinay, ŋa ginit riy ta Buŋɗi ar taat Buŋ raktu, kar ŋa mattu. Min ŋa mattu, gee uŋjiig momtey-ak iŋ aginiyji. Hiyya, ɗo werak, ŋa zooɗtu. 37 Kar Iisa Masi gay bal zooɗe ɗo maginer. Buŋ nooyig min ɗo muuti. 38-39 Gem kol siŋtay, ibinoŋ tam kadar iŋ siŋ ku Iisa kat ni gaariikon Kabarre ta Gala taat kaawa a Buŋ saamiykoŋ zunuubinniko. Ya ku aamin iŋ siŋji, Buŋ yaako saamiyiŋ zunuubinniko okiŋco. Saamiye ar ŋaar-aŋ, ku gasaagɗo ɗo gaanuun ka Muusa. 40 Diŋ gay, yaman goyoŋ goɗom ! Yampa, maan kaak nabiinna siirtu-an yaako ase ɗo kayko. Ŋu siir aman :

41 “ Cokiyoŋ samaane, kuŋko gee ku ɗapal.
Kuu ajbiye ho ŋuuko idiŋko !
Asaan naa gine maan kaak ajbay ɗo zamanniko.
Maan ŋaar-ak, ya ŋu osaakoŋga sa, ku aaminaajiɗo. ”* »

42 Wiktin taat Pool amiltu iŋ Barnabaas min ger ka salaaner-ak, gee-ak indiigu a ŋuu yeepe yiriy ta sabit ta asaw ŋuuco ɗeelin kaaw-ata. 43 Min ŋu totirtu, gee dakina kuuk *Yuudinna ho iŋ kuuk karmiyaag *gaanuun ka Muusa aaɗiig Pool iŋ Barnabaas. Ŋu kaawiico ɗo gee-ak a ŋuu obe rikimit ɗo barkin ta Buŋɗi.

44 Min yiriy ta sabit astu, anuwco gee ku geegirdi n̰umtu cokiye kaaw ta Buŋɗi. 45 Kar gay, min Yuudinna taliig gee-ak, aditco miintu iŋ hasuudinaw. Paa ko, ŋu teestu meeliŋ Pool ho ŋu wariiga. 46 Kar Pool iŋ Barnabaas gay kaawiico bal kolaw aman : « Loko, kuŋ Yuudinna ja kat niiko gaare kaaw ta Buŋɗi, kar kuŋ gay poocta. Ampaak, ku gaara kadar ku bal ture gase goye ka gaasɗo. Hadi diŋ gay, ni ɓaaco iyin kaaw-an ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo. 47 Taar-an gay taat Rabbin kaawinti a ni kaawe aman :

“ Nu diyiŋciŋ ar portikaw
taat yaa ceere ɗo darrinay okiŋco.
Ki iyiin kaaw taat bera jile
ɗo gee okiŋco ku duniiner. ”† »

48 Min gee kuuk Yuudinnaɗo doriit kaawat, ŋu aaciytu. Ŋu deliiji barkin ɗo Buŋɗi ɗo bi ka kaawoy. Ho gee okiŋco kuuk Buŋ doɓtu a ŋuu gase goye ka gaasɗo, ŋuur sa aamintu iŋ Iisa Masi. 49 Kaaw ta Buŋdiat totirtu ɗo kiɗ okiŋji. 50 Kar Yuudinna gay, akilaag daaɗ kuuk siŋco alaw kuuk abdiyaag Buŋ ka Yuudinnar, iŋ agindaw

* **13:25** ‘soriŋ n̰ugiray’ : Riy ta sore n̰ugirar-an, taar ta ɓerrer. † **13:33** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 2.7. ‡ **13:34** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 55.3. § **13:35** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 16.10. * **13:41** Wer ka gase kaawor ɗo Habakuuk 1.5. † **13:47** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 49.6.

ku geegirdi. Ŋu isiniig gee a ŋuu taaɓiyiŋ Pool iŋ Barnabaas ho ŋu atkiŋ min ɗo kiɗco. 51 Hiyya, Pool iŋ Barnabaas, ɗo ɗeetiŋco, ŋu kokiig burintal ku asiŋco‡. Min ŋaar-ak, ŋu birtu ɗo geeger ka Ikoniyoom. 52 Kar *maajirna kuuk goy ɗo geeger ka Antiyoos gay, Ruwwin ta Buŋɗi miiniig gelbinco ho aditco gintu portik ar buguwa.

14

Pool iŋ Barnabaas goy Ikoniyoom

1 Min *paliinna-ak ottu ɗo geeger ka Ikoniyoom, ŋu daktu pey uŋja ɗo ger ka salaaner ka *Yuudinnar. Ɗo wer-ak, ŋu gaartu kaaw ta Buŋɗi paa nam gee dakina kuuk Yuudinna iŋ kuuk Yuudinnaɗo aamintu ɗo Iisa Masi. 2 Kar gay, Yuudinna kuuk pooc aamine isiico biŋka ɗo ŋuur kuuk Yuudinnaɗo a ŋuu nige aditco ku siŋta ku aamine. 3 Iŋ kaawin ŋuur-ak oki, Pool iŋ Barnabaas taaytu ɗo geeger-aka. Ŋu kaawa bal kolaw iŋ amaanne taat ŋu gintu ɗo *Rabbin Iisa. Rabbin Buŋ gaayaagu, ŋu giniy gamin kuuk ajbay iŋ kuuk gaara gudurrey. Iŋ gamin-ak ko, gee ibiniy kadar ŋu kaawa seene ɗo bi ka barkin ta Buŋɗi. 4 Gee ku geegirdi-ak, ɗeeɗtu werinco seera : daariŋ ɗeet iŋ Yuudinna ho daariŋ gay ɗeet iŋ kuŋ Pool. 5 Min ŋaar-ak, Yuudinna iŋ gee kuuk Yuudinnaɗo ho iŋ aginduwco ictu niyine a ŋuu taaɓiyiŋ paliinna, ŋuu dawiŋ iŋ dambay ŋuu deeŋco. 6 Min kabarre-at galiico ɗo kuŋ Pool iŋ Barnabaas-ak, ŋu gaɗtu kayco. Ŋu aaniytu geegirnay kuuk ɗo kiɗka Likawoni, Listir, Derbe, iŋ geegirnay kuuk moota. 7 Ɗo kiɗ ŋaar-ak oki, ŋu gaara Kabarre ta Gala.

Pool iŋ Barnabaas goy Listir

8 Gin gem rakki ɗo geeger ka Listir. Ŋa ruŋgiye min ŋu weeyiiga. Ŋa bal jaawe tak-tak. Ŋa goy iŋ baay di. 9 Yiriy rakki, ŋa cokiyit kaaw ta Buŋɗi taat Pool kaawtu. Pool gay gooyiig yalaaŋ, ŋa tal imaanji ho ŋa iban kadar ta nec cooliŋji. 10 Ɗo wer-ak, Pool kaawtu raɗa aman : « Ucu, pey kay asiŋjiŋ ! » Ek di gem-ak uctu iŋ beeriŋji ho ŋa teestu ko jiwi. 11 Gee dakina goy ɗo wer-aka. Min ŋu taliig maan kaak Pool gintu-ak, ŋu teestu kaawe iŋ kaawco ta Likawoni aman : « Taloŋ ja margin kat ic zi ka gemor, kar ŋu paaytu ɗatikte ! » 12 Ŋu kolaag Barnabaas « Zeyuus », ho Pool gay, ŋu kolaag « Ermees » asaan ŋaar ko gay iye kaawor. 13 Ger ka margi Zeyuus goy moota iŋ uŋje ka geegirdi. Min mee satkiner kaak goy eɗe dorit kaaw-at, ŋa daktu ob barkay ho ŋa ictu booyaw. Barkay-ak, ŋa ɗuuniico booyaw, kar ŋa iyiig ɗo bi ka botildi. Iŋ gee-ak, ŋa raka gine *satkin ɗo Pool iŋ Barnabaas. 14 Min kuŋ Pool doriit kaaw-at, ŋu eeriit kesuunco* ho ŋu iciig gadī. Ŋu aaniyiig gee-aku iŋ kooliŋco aman : 15 « Gem kol siŋtay, maa ga ku giniy ampa ? Nin sa gee ar kuŋko-aŋ di. Ni iyko Kabarre ta Gala a kuu rasiŋ marginko kuuk ginno paydinco. Asoŋ ɗo Buŋ kaak goy doo. Ŋaar kaak kilgiyig samaane iŋ kiɗa, iŋ amay ho ay maan kaak goy ɗo duniiner. 16 Awalle Buŋ rasig gee ku ay darre iciy botol taat ŋu rakiyo. 17 Iŋ taar-at oki, ŋa gaariico ɗo geemir a ŋaar selleŋ iŋ ŋuura. Selliŋkuwiy-at, ku taliit uudin taat ŋa ŋokiiko amay ho gaminko niyiy ay elgo. Ka seener gay, ŋa ŋaar di kaak beraako tee iŋ galal dakina. » 18 Iŋ kaawin kuuk ŋu kaawiico-aŋku oki, gee-ak tirig ɗeŋginco. Iŋ taar-at oki, ŋu gediriico, ŋu baltu gine *satkine.

19 Min ŋaar-ak, *Yuudinna daariŋ uctu min Antiyoos ta Pisidi ho min Ikoniyoom. Min ŋu ottu ɗo wer-aka, ŋu isiniig gee-ak a kabarre taat Pool iyiico-an taar seenno. Ek di ŋu teestu dawiŋ Pool iŋ dambay a ŋuu deeŋji. Ŋu ɗaaŋiiga, ŋu imiliig kara min ɗo geegirdi. Ɗo taŋco-at a ŋa mat ko. 20 Min gee ku aamin ŋumtu ɗo uŋji, Pool uctu paa di ho ŋa yeeptu pey ɗo geegirdi. Kar ka kawtinti, ŋu birtu iŋ Barnabaas ɗo geeger ka Derbe.

Pool iŋ Barnabaas yeep Antiyoos ta Siri

21 Min ŋu ottu Derbe, ŋu gaariit Kabarre ta Gala ho gee dakina aamintu ɗo Iisa Masi. Min ŋaar-ak, ŋu yeeptu ɗo geegirnay ku Listir, Ikoniyoom ho iŋ Antiyoos ta Pisidi. 22 Ɗo ay geeger, ŋu iskaag gee kuuk aamine a ŋuu goye bombo ɗo imaanco. Ŋu kaawaaco aman : « Gii gaseŋ ja taaɓin dakina uŋte, kar gii uŋje kat ɗo *Meennaw ta Buŋɗi. » 23 Ɗo ay *Egliz, ŋu liyaaji agindaw. Kar ŋu iciy sayamne, ŋu salkiyiico ɗo agindaw-aku, kar ŋu rasiig ɗo pisiŋji ka *Rabbin Iisa kaak ŋu aamintu iŋ ŋaara.

24 Min pa-ak, Pool iŋ Barnabaas ɗeettu. Ŋu aaliig kiɗ ka Pisidi, kar ŋu daktu ot ɗo kiɗ ka Pampili. 25 Ɗo wer-ak, ŋu teestu gaare Kaaw ta Buŋɗi ɗo geeger ka Perz. Min ŋu gaastu, ŋu birtu ɗo bi ka barrer kaak ŋu koliy Attaliya. 26 Kar min ɗo wer-ak, ŋu ictu pey markaba ho ŋu yeeptu ɗo geeger ka Antiyoos ta Siri. Eɗeŋ ko, wiktin taat ŋu rakiy ɗeete, ŋu salkiyiico a Buŋ yaa gaayiŋco ɗo riy taat diŋ ŋu gaastu-anta. 27 Wiktin taat ŋu ottu ɗo wer-aka, ŋu ŋumiig gee ku Eglizdi. Kar ŋu osiicog gamin okiŋco kuuk Buŋ gintu iŋ ŋuura. Ŋu osiico pey maman Buŋ gaariico botol ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo ho maman ŋuur oki aamintu ɗo Iisa Masi. 28 Hiyya, ɗo wer-ak, Pool iŋ Barnabaas gintu mena dakina iŋ gee kuuk aamine.

‡ **13:51** 'ŋu kokiig burintal ku asiŋco' : Pa-ak gaara kadar ya gee ku geeger-aŋ jag min botol ta samaan sa, ɗo gaayiyco.

* **14:14** 'ŋu eeriit kesuunco' : Ɗo aadin ta Yuudinnar, eere ka kesuuni-ak gaara kadar aditco nige.

15

Ŋume ka Eglizdi Zeruzaleem

1 Yiriy rakki, gee daariŋ uctu min
Zuude kar ŋu ɓaawtu Antiyoos. Gee-ak
teestu garkiyiŋ siŋta aman : « Ya kuŋ
kat *ɗukamno selŋo ar ka *gaanuun ka
Muusa kaawtu, ku gasaaɗo jile. » 2 Pool
iŋ Barnabaas poocit kaaw-ata ho ɗo bi
ŋaar-ak ko, ŋu meeltu paa iŋ ŋuura. Kar ba
aaro, ŋu ictu niyine a Pool iŋ Barnabaas
iŋ siŋta daariŋ ku pey, ŋu ɓaay talin kaaw-
at Zeruzaleem ɗo uŋco ka paliinnar ho iŋ
agindaw ku *Eglizdi. 3 Min pa-ak, gee ku
Egliz ka Antiyoos beriico zaadin ka botildi,
kar ŋu ŋaamiigu.

Min ŋu ŋaamgu, ŋu aaltu kiɗ ka Penisi
ho iŋ ka Samari. Ɗo botildi, ŋu gastu siŋta
ho ŋu osiicot okintit kaaw taat gee kuuk
Yuudinnaɗo din sa ooyit kaaw ta Buŋɗi.
Ho okiŋco, maanna-ak berco galal dakina.
4 Min ŋu ottu Zeruzaleem, gee ku Egliz-ak
obiig samaane, wala paliinna, wala agin-
daw okiŋco. Kar ŋu osiicot kaaw okintit taat
Buŋ gintu iŋ ŋuura. 5 Kar gay, gee daariŋ min
Pariziyenna kuuk aamin ɗo Iisa Masi uctu
aman : « Gee kuuk Yuudinnaɗo-aŋ, illa giico
ɗukume ja selŋo, ho ɗiyoŋco a ŋuu karmiyiŋ
gaanuun ka Muusa. »

6 Ɗo wer-ak, paliinna ho iŋ agindaw ku
Eglizdi ŋumtu a ŋuu talin kaaw-ata. 7 Min
ŋu meeltu paa, Piyer uctu ho ŋa kaawiico
aman : « Gem kol siŋtay, ku iban kadar Buŋ
doɓin minninko min daayum a naa gaarin
Kabarre ta Gala ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo.
Paa kat, ŋuu cokiyinti ho ŋuu aamine ɗo Iisa
Masi. 8 Buŋ kaak iban gelbin ka geemir
gaaraako kadar ŋa ooyiy gee-ak ɗo wiktin
taat ŋa beriicot ja Ruwwiney ar taat ŋa beri-
iten lote. 9 Ginte iŋ ŋuura, Buŋ talaate sawa
di ɗo unji ho ŋa saamiyiig zunuubinnico
asaan ŋu aamin ɗo Iisa Masi. 10 Di diŋ gay,
maa di ku rakiy nige adiy ka Buŋɗi ? Dakoŋ
ginenno pa. Ku raka rase goro ɗo maajirnar.
Gor taat ooma* nam aginiyte sa bal gedire
sosinti ho nini oki gediraatiɗo ! 11 Ha'a,
paaɗo ! Ni iban kadar ŋa Buŋ kat jilinti iŋ
barkin ta *Rabbin Iisa ar taat ŋa jiliig ŋuur
oki. »

12 Min pa-ak, gee okiŋco kuuk ŋum eɗe-
ak bugumtu. Kar Barnabaas iŋ Pool osiicog
gamin okiŋco kuuk Buŋ gintu iŋ ŋuura ɗo
uŋco ka gee kuuk Yuudinnaɗo gamin kuuk
ajbay ho iŋ kuuk gaara gudurrey. 13 Min
ŋu gaasit kaawco, Zaak† piltu biy, kar ŋa
ɗiytu aman : « Gem kol siŋtay, laaŋ ɗeŋginko
samaane, cokiyonnu ! 14 Simon, ŋaar kaaw-
intiŋ ko a maman min ɗo teesindi Buŋ
taltu kaaco ka gee kuuk Yuudinnaɗo ho ŋa
doɓtu minninco yaa gine geeŋji. 15 Kaaw-at
ŋumtu iŋ kaaw taat nabiinna kaawtu min
daayum. Ampaa di, gi garkiyiy ɗo Kitamner
aman :

16 " Min ŋaar-ak, naa yeepe piniŋ pey
geriy ka Dawuud kaak gale.
Yoo ŋa eez tak-tak oki, naa ase pey piniŋji,
ŋaa peye pey ɗo weriy.
17 Ampaa kat, gee okiŋco asiin bariyindu.
Hii, ka seener, tamba ta geemir okiŋco
taat nu koltu yaa gine geendu.
An kaaw taat Rabbin Buŋ kaawtu,
18 ŋaar kaawig ko min daayum maan kaak
ŋaa gine. "‡ »

19 Zaak gay ɗiytu pey aman : « Ya ɗo tanto-
at, dakoŋco ginenno kaawin ɗo gee kuuk
Yuudinnaɗo asaan ŋu aamin ko iŋ Buŋ.
20 Kar gay, siirinteŋco maktumne ho gi-
ico kaawe aman : " Dakoŋ teenno kum
kaak ŋu satgiytu ɗo marginar. Ŋa gallo.
Gooyoŋ ziŋkiko min ɓaaye kaak muŋjam.
Dakoŋ teenno kum kaak patiis. Ho baar oki,
dakoŋ teeŋcoɗo. " 21 Giico siire ampa-ak,
asaan min daayum, gee gaaraag gaanuun
ka Muusa ɗo ay geeger ho ŋu garkiyaag ɗo
ger ka salaaner ka Yuudinnar ay *sabit. »

*Maktumne ɗo kretiyenna kuuk Yu-
udinnaɗo*

22 Ɗo wer-ak, *paliinna, aginay, iŋ gee ku
*Egliz okiŋco ictu niyine a ŋuu doɓe min-
ninco gee kuuk ŋuu ŋaamiŋ Antiyoos sawa
iŋ Pool ho iŋ Barnabaas. Hiyya, ŋu doɓtu
gee seer kuuk siŋtico karmiyaagu : Zuud
kaak ŋu koliy oki Barsabaas ho iŋ Silaas.
23 Kar ŋu ŋaamiig iŋ maktumne taat kaawa
aman :

« Nin siŋtiko iŋ paliinna ho iŋ aginay ku
Eglizdi, ni ooyko dakina. Ni ooyko kuŋ
siŋta kuuk Yuudinnaɗo kuuk goy Antiyoos
ɗo kiɗ ka Siri ho iŋ ka Silisi. 24 Ni dor kadar
gee minninni ɓaawko. Gee-ak barjiliŋko
iŋ kaawin kuuk imila kellam ku geemir.
Kar gay, nin balco bere yoo botol rakki
taat ŋu ginin riy-anta. 25 Ɗo bi ŋaar-ak ko,
ni deetu kaawni a nii doɓe gee kuuk ni-
iko ŋaame iŋ Pool ho iŋ Barnabaas, siŋtini
kuuk ni elgiyo. 26 Ŋuur-aŋ ko kuuk lee
baarco ɗo bulel ɗo riy ta Rabbinte Iisa Masi.
27 Diŋ gay, ni ŋaamaakoŋgu Zuud iŋ Silaas.
Ŋuur ko yaako kaawe karaŋ bi iŋ bi kaaw
taat ni siiriiko ɗo maktumner-anta. 28 Ka
seener gay, Ruwwin ta Buŋɗi gaayinti ni
ictu niyine a ni diyaakonno pey goro, illa
kuu karmiye gamin daariŋ di kuuk Kita-
mne toɗtu : 29 dakoŋ teenno kum kaak ŋu
satgiytu ɗo buŋniydi, dakoŋ teenno baar,
dakoŋ teenno kum kaak patiis ho dakoŋ
ɓaayenno muŋjam. Ya kuu karmiyiit kaaw

* **15:10** 'gor taat ooma' : Anne-aŋ kaawa ɗo bi ka karaamin ta gaanuun ka Muusa. † **15:13** 'Zaak' : Ŋa siŋji ka Iisa Masi. ‡ **15:18** Wer ka gase kaawor ɗo Amoos 9.11-12.

taar-an, ta samaane. Nin siŋtiko kuuk goy anne kat ooyko dakina. An di kaawni. »

30 Hiyya, kuŋ Pool ɗeettu Antiyoos iŋ maktumne-ata. Min ŋu ottu, ŋu ŋumiig gee ku Eglizdi, kar ŋu beriicot pisiŋco. 31 Min ŋu garkiyiita, okiŋco aditco ginco gala asaan ta ɗeŋirgu. 32 Zuud iŋ Silaas kuuk maaniico nabiinna sa kaawiico kee ɗo gee ku Eglizdi a ŋuu obin imaanco-at bombo. 33 Ɗo wer-ak, ŋu gintu menaw eɗe, kar siŋtico ku Antiyoos ŋaamiigu iŋ Buŋ a ŋuu yeepe ɗo gee kuuk ŋaamgu. [34 Kar ba aar gay, Silaas ictu niyine a ŋaa ɗake Antiyoos.]§ 35 Pool iŋ Barnabaas oki ɗaktu. Iŋ eeŋco dakina, ŋu ɓilda gee ho ŋu gaariico kaaw ta Buŋdi.

Pool iŋ Barnabaas eere

36 Gintu menaw, Pool kaawiiji ɗo Barnabaas aman : « Yeepte, gi ɓaa taliŋ siŋta kuuk goy ɗo ay geeger kaak gi gaartu kaaw ta Buŋdi. Gi ɓaa taliŋ goye ka imaanco. » 37 Barnabaas ooyit kaaw ta Pool, kar ŋa raka iyiiŋ Yaaya kaak ŋu koliy oki Maark iŋ ŋuura. 38 Kar Pool gay pooce. Ŋa rakaaɗo Yaaya-Maark yaa ɓaa iŋ ŋuura, asaan awalle wiktin ta ŋu goyiy Pampili, ŋa ɗeettu, ŋa rasiig ŋu giniy riy keeco di. 39 Barnabaas gay diy kaay kadar Yaaya-Maark yaa ɓaawe. Ɗo bi ŋaar-ak ko, kaawco waaltu tak-tak nam ŋu eertu. Barnabaas iciig Yaaya-Maark, ŋu ŋeptu markaba ho ŋu aaltu Sipre. 40 Kar Pool gay doɓiig Silaas. Gee ku Egliz deliico barkin ta Buŋdi, kar ŋu ɗeettu. 41 Ŋu jaawtu ɗo kiɗ ka Siri ho iŋ ka Silisi ho ŋu gaayiig gee ku Egliznar a ŋuu goye bombo ɗo imaanco.

16

Martaw ta seeriŋkar ta Pool

Pool iŋ Silaas icig Timote a ŋaa ɓaa iŋ ŋuura

1 Min ŋaar-ak, Pool ottu ɗo geeger ka Derbe ho iŋ ka Listir. Ɗo wer-ak, ŋu gastu *maajiriŋce rakki kaak ŋu kolaag Timote. Ŋa roŋti ka *Yuudiŋcar taat aamin ɗo Iisa Masi. Kar tacco gay, Grekiŋce. 2 Timote, siŋtay ku Listir iŋ ku Ikoniyoom ozilaag dakina. 3 Pool raka iyiŋ iŋ ŋaara. Ɗo bi ŋaar-ak ko, ŋa *ɗukumiiji selŋo ɗo saan ta Yuudinnar kuuk goy ɗo darrinay-aku. Okiŋco, ŋu iban kadar tacco Grekiŋce. 4 Min ŋaar-ak, ŋu amiltu jiwi geeger iŋ geeger. Ŋu kaawiico ɗo gee ku ay *Egliz ɗo niyin taat paliinna iŋ agindaw ictu Zeruzaleem ho ŋu taayiig a ŋuu rasinno kaaw-ata. 5 Hiyya, ɗo Egliznar-ak, imaanco gaayiyo ho kun kawta, ŋu gasiy gee ku pey ŋumiy iŋ ŋuura.

Sooniik ta Pool ɗo kiɗ ka Trowaas

6 Min ŋaar-ak, zer ŋu rak gaare kaaw ta Buŋdi ɗo darre ta Aazi. Kar Ruwwin ta Buŋdi gay toɗco. Hiyya, ŋu aaltu ɗo kiɗ ka Prizi iŋ ka Galaasi. 7 Min ŋu ottu moota iŋ Miizi, ŋu rak zer ɓaawe Bitini. Kar gay, Ruwwin ta Iisa toɗco pey a ŋu ɓaanno eɗe. 8 Paa ko, ŋu birtu min ɗo kiɗ ka Miizi ho ŋu paaytu bi ka barre ka Trowaas. 9 Iŋ aando, Pool soontu aman : « Gem rakki min Maseduwaan peyji uŋci ho ŋa marmiliiji aman : " Gem kol siŋji, asniŋ ja Maseduwaan, kiini gaaye. " » 10 Hiyya, min Pool soontu pa-ak, koɗok di, ni* bariytu botol ta ɗeetindi ɗo kiɗ ka Maseduwaan, asaan ni ibin tam kadar ŋa Buŋ kat kolinti a ni ɓaa gaare Kabarre ta Gala ɗo gee aŋkure.

Kuŋ Pool ot ɗo geeger ka Pilip

11 Min Trowaas, ni ŋeptu markaba, ni aaniytu ɗalaŋ ɗo kiɗ ka Samotraas, ɗatik barrer. Kar ka kawtinti, ni ottu Neyapoliis. 12 Min eɗe-ak, ni birtu ɗo geeger ka Pilip ɗo kiɗ ka Maseduwaan. Kiɗ-ak, ŋu ɗeeɗga ho Pilip gay, ŋaar geeger tatik ɗo kiɗ ka awalle. Gee ku Room kat hokumiyaaga. Ni gintu mena dakina eɗe. 13 Yiriy ta *sabitdi, ni amiltu min ɗo geeger-aka, ni ɓaawtu moota iŋ baala, wer kaak ni hariyiy a *Yuudinna ŋumgiyo ho ŋu salkiygiyo. Ɗo wer-ak, ni gas daaɗ ŋume. Ni goytu iŋ ŋuura ho ni kaawiico. 14 Min ɗo daaɗ-ak, rakki ŋu kolaat Liidi. Ta asa min geeger ka Tiyaatiir. Ta suugiya tooɓina samaane kuuk dindiko† ho ta abdiya Buŋ. Wiktin taat ta cokiyiit kaaw ta Pool, *Rabbin Buŋ newsiig gelbinti ho ta iciit kaawoy. 15 Hiyya, ni *batiziyiita iŋ geenti ku geer okiŋco. Min ni batiziyiita, ta kolinti, kar ta kaawinti aman : « Ya ku ooy ko a nu aamin taɓ ɗo Rabbiner, asoŋ goyoŋ gertu. » Ɗo wer-ak, ta wakiliy paa nam ni ooytu.

Ŋu obig Pool iŋ Silaas daŋaayne

16 Yiriy rakki, wiktin taat ni ɓaay ɗo wer ka salaaner, ɓerre rakki asinti gasa. Taar gay olga. Ta kaawa ɗo maan kaak yaa ase misa iŋ gudurre ta aariɗ kaak obta. Iŋ kaawintiak di, aginduwti jalliy gurus. 17 Daatko-at teestu aaɗinni iŋ koolinti, nini iŋ Pool aman : « Sando, gee ŋuur-aŋ kuuk gina riy ta Buŋ ka kuwa ! Ŋu gaaraako botol taat Buŋ yaako jiliŋko. » 18 Iŋ menaw, ta aaɗaani paa di. Kar ba aaro, Pool dapiŋtu. Ŋa kolsitu, kar ŋa kaawiiji ɗo aariɗ kaak obta-ak aman : « Iŋ siŋ ku Iisa Masi, nu ɗiyaaji, amal min ɗo daatko-anta ! » Koɗok di, ŋa amiltu suu ŋa rasiita. 19 Min aginduwti taltu kadar ŋu gasaaɗo pey gurus min ɗo daatko-at, ŋu obiig Pool iŋ Silaas. Ŋu iyiig ɗo wer kaak gee

§ **15:34** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek. * **16:10** 'ni bariytu' : Luk kaak siirit maktumne-an oki atta ɗo maliyal. † **16:14** 'tooɓina samaane kuuk dindiko' : Awalle tooɓina ku dindiko-aŋ, ŋuur kaalne ho ŋu gasɗo badam.

ku geegirdi ŋumgiyo, ɗo uŋco ka agindaw ku darrer. 20 Ɗo wer-ak, gee ku Room goy ɗukuma seriine. Min ŋu ottu, ŋu sakkiyiig ɗo uŋco aman : « Gee-aŋ, ŋuur as barjiliŋ geegirte ! Yaman, ŋu Yuudinna. 21 Kar ŋu as gaare aadanna kuuk nin gee ku Room din sa ooygigɗo ho gingigɗo. »

22 Ɗo wer-ak, gee kuuk ŋum-ak uciico ɗo kuŋ Pool iŋ Silaas. Kar gay seriiner ku Room gay kaawiico a ŋuu soriin kesuunco ho ŋuu koociŋco iŋ kordĩŋgi. 23 Min ŋu koociig zuɓ-zuɓ-ak, ŋu unjiig ɗo daŋaayner. Kar ŋu ɗiyiiji ɗo gay gooye daŋaayner-ak a ŋaa gooyiŋ samaane. 24 Min gem-ak doriit kaaw-at, ŋa unjiig ɗo daŋaayner atta kar ŋa ɗoodĩig asiŋco ɗo dugildi.

Tatkaw ka daŋaayner aamin iŋ siŋ ku Iisa Masi

25 Iŋ ɗatik aandor, Pool iŋ Silaas teestu salaane ho ŋu riyiy riyin ku ozile Buŋdi. Eeŋco kuuk goy ɗo daŋaayner gay cokiyaagu. 26 Tala kar, kiɗ teestu azire raɗa nam baat ta daŋaayner gaay ɗime. Ɗo wer-ak, ɗibirniico okiŋco piltu waakilak keeco di ho ay jinzirre ka gay daŋaayner-ak sa kile. 27 Ɗo wer-ak, tatkaw ka daŋaayner-ak raastu, ŋa uctu puruk. Ya ŋa tala kar botilay ku daŋaayner kon di pile. Ŋa pakirtu a wal gay daŋaayner okiŋco gaɗe, ho ŋa ceeptu *seepiney a ŋaa dee ziy. 28 Kar Pool gay, astu gaar gaayay raɗa aman : « Hey, Hey ! Dak denno ziŋ, okintini ni goya ! » 29 Min pa-ak, gay gooye daŋaayner-ak inditu ako a ŋaa tale. Kar ŋa unjitu atta karak. Min ŋa unje, kelmoy oki amile ho ŋa dersitu ris ɗo uŋco kaŋ Pool iŋ Silaas. 30 Jammiy sooɗa, ŋa imiliig min ɗo daŋaayner. Kar ŋa indiigu aman : « Gem kol aginiyji, naa gine maman naa gase jile ? » 31 Ŋuur gay telkiiji aman : « Aaman iŋ siŋ ku *Rabbin Iisa di kar kii gase jile, kiŋke ho iŋ geeŋji ku geero. » 32 Hiyya ɗo wer-ak, ŋu gaariiji kaaw ta Buŋdi ɗo gay gooye daŋaayner-aka ho ɗo gee okiŋco kuuk adiy ka geriy. 33 Iŋ aando-at di, ŋa iyiigu ɗo wer kaak gin amay ho ŋa teyiriicog mutiyco. Ɗo wer-ak, ŋu *batiziyiig gay gooye daŋaayner-aka iŋ geeŋji. 34 Min ŋaar-ak, ŋa iyiig kat kuŋ Pool ɗo geriy ho ŋa beriico tee. Gem-ak iŋ adiy ka geriy okiŋji, aditco gintu portiko asaan ŋu aamin ɗo Buŋdi.

35 Min wer waltu, gay seriiner ku Room ŋaamtu gee a ŋuuji kaawe ɗo tatkaw ka daŋaayner a ŋaa pikiŋ gee-aŋ min ɗo daŋaayner. 36 Hiyya, gem-ak iyiit kabarre-at ɗo Pool aman : « Gay seriiner berdu izinne a naako imiliŋko min ɗo daŋaayner. Di ŋaar-ak, amiloŋ ko ho ɓaaŋ iŋ aapiye. » 37 Pool gay iban kadar ŋu obaagɗo gem ka Room ɗo daŋaayner ya ŋu balji ɗukume ja seriiney. Ampaa ko, ŋa osiico baati aman : « Nin kat ŋu bal goyin misa kaawni-aŋ di, ek di ŋu koocinti ɗo uŋco ka geemir. Nin sa Yuudinnaɗo, ni Roomina. Iŋ taar-at oki, ŋu obinti daŋaayne. Diŋ gay a ŋuuni imile iŋ cigile-ak gay maa ? Ha'a, pa-ak ni oyaaɗo. Maaniico kat ŋu asoŋ ŋuuni imile. » 38 Kar gee-ak iyiit kaaw ta Pool iŋ Silaas ɗo gay seriiner. Min ŋu doriit kaawco taat ɗiya a ŋu Roomina, kolaw obiigu. 39 Hiyya, ŋu astu ŋu obtu aarco ho ŋu imiliig min ɗo daŋaayner. Kar ŋu ɗiyiico pey a ŋuu amile min ɗo geeger-aka. 40 Min ŋu amiltu min ɗo daŋaayner, ŋu ɗeettu wer ka Liidi-ata ho ŋu gasiig siŋta okiŋco eɗe. Ŋu iskiigu, kar ŋu iciit botilco, ŋu ɗeettu.

17

Pool iŋ Silaas ot ɗo geeger ka Tesalonik

1 Kar min ŋu amiltu min geeger ka Pilip, Pool iŋ eeŋji, ŋu birtu ja min ɗo geeger ka Ampipoliis iŋ ka Apolooni. Kar kat, ŋu ottu ɗo geeger ka Tesalonik. Ɗo wer-ak, *Yuudinna gin ger ka salaaner. 2 Ar taat ŋa usintu ko, Pool ɓaawtu ɗo ger ka salaaner. Ŋa kaawgico kaaw ta Buŋdi min ɗo Kitamner. *Sabit subba, ŋa jaawa di. 3 Ɗo wiktin taat ŋa ɓaawiico-ak di, ŋa gaariico min ɗo Kitamner a *Masi kaak Buŋ doɓtu asa taaɓiye, ŋaa mate ho ŋaa nooye. Ho ŋa kaawiico aman : « Iisa kaak nu kaawiiko biy-aŋka, ŋa ŋaar ko Masi kaak ku eriyo. » 4 Min gee kuuk cokiye, Yuudinna daariŋ astu ŋum iŋ kuŋ Pool iŋ Silaas. Gin gee dakina kuuk Yuudinnaɗo kuuk abdiya Buŋ kuuk as oki ŋum iŋ ŋuura, iŋ pey daaɗ dakina kuuk siŋco alaw.

5 Kar Yuudinna kuuk bal aamine ɗo Iisa Masi gay ginaaco hasuudinaw. Paa ko, ŋu ɓaawtu bariye maan geenda kuuk ginno kay min ɗo suuginer. Ŋuu barjiliŋ gee iŋ geeger okiŋji. Kar kat, ŋu ɓaawtu duksiyiŋ ger ka Jaason a ŋuu gasiŋ Pool iŋ Silaas. Zer ŋu raka iyiiŋ ɗo wer kaak gee ku darrer ŋumgiyo, 6 kar ŋu bal gasiŋco. Paa ko, ŋu obiig Jaason iŋ siŋta daariŋ ho ŋu iyiig ɗo uŋco ka agindaw ku geegirdi. Ɗo wer-ak, ŋu teestu koole aman : « Waay, taloŋ kate ! Maan geenda-aŋ as nigin duniin okintiti. Diŋ ŋu as kuuɗe anne ! 7 Jaason obiig ɗo geriy ! Gee-ak gay, okiŋco poocig *gaanuun ka sultinte ka Room. Ɗo taŋco-at, a gin sultan ka pey, ŋu kolaag Iisa. » 8 Min agindaw ku geegirdi doriit kaaw-at, ŋu barjiltu okiŋco iŋ gee ku darrer oki. 9 Hiyya, Jaason iŋ eeŋji, ŋu pooctu pikiŋco, illa a ŋuu kappiyeŋ ja maanna.

Pool iŋ Silaas ot ɗo geeger ka Beere

10 Iŋ aando, siŋta ku Tesalonik ŋolpiig kuŋ Pool iŋ Silaas a ŋuu ɗeete ɗo geeger ka Beere. Min ŋu ottu annere, ŋu daktu unja ɗo ger ka salaaner ka *Yuudinnar. 11 Yuudinna kuuk ɗo geeger ŋaar-ak pikirrico samaane pakgit

ŋuur ku Tesalonik. Ŋu cokiyaat Kabarre ta Gala ho ŋu ooyiit iŋ galal. Kun kawta, ŋu garkiya kaawin kuuk ɗo Kitamner a ŋuu tale yaa kaawin kuuk Pool kaawiico-aŋ ɗo botilco wala ɗo botilcoɗo. 12 Minninco dakina aamintu ɗo Iisa Masi. Min ɗo Greknar gay, goy daaɗ kuuk siŋco alaw kuuk aamine ho iŋ miday dakina oki.

13 Kar min Yuudinna kuuk goy Tesalonik dortu kadar Pool gaara kaaw ta Buŋdi ɗo geeger ka Beere oki, ŋu astu barjiliŋ gee ku geegirdi a ŋuu poocin kaawco. 14 Koɗok di, siŋta ŋolpiig Pool, ŋu iyiig bi ka barrer, ho ŋu ŋeptu markaba. Kar Silaas iŋ Timote gay, ɗaktu Beere. 15 Pool iŋ eeŋji kuuk ŋaamaaga-ak, ŋu birtu iŋ markaba yoo ɗo geeger ka Aten. Hiyya, Pool kaawiico ɗo eeŋji-ak aman : « Ya kuu yeepe, ɗiyoŋco ɗo kuŋ Silaas iŋ Timote a ŋu asaan gasin koɗok anne. »

Pool ot ɗo geeger ka Aten

16 Wiktin taat Pool eriig kuŋ Silaas iŋ Timote ɗo geeger ka Aten, ŋa taliig geeger-ak miin cak iŋ margina. Ɗo saan taar-ak ko, gelbiney nigtu. 17 Paa ko, ŋa ɓaawtu ɗo ger ka salaaner ka *Yuudinnar ho ŋa kaawiico ɗo Yuudinnar iŋ gee kuuk Yu-udinnaɗo kuuk abdiya Buŋ. Ho ŋa ɓaawtu pey ɗo wer ka gee ku geegirdi ŋumgiyo ho kun kawta ŋa kaawiico ɗo gee okiŋco kuuk bira ɗo biriŋco. 18 Ɗo wer-ak, gin toksina daariŋ kuuk meela iŋ Pool. (Toksin-ak, illa ŋu aaɗaag gem kaak ŋu kolaag Epikuur, wala kaak ŋu kolaag Zeno).* Min toksin-ak, daariŋ inda aman : « Gay osindi-aŋ kaawa a maa ga ? » Ho daariŋ gay aman : « Wal ŋa gaara margin kuuk min karaŋ ga ? » Ŋu indiy ampa-ak, asaan ŋu doriig Pool kaawa ɗo bi ka Iisa Masi iŋ nooyiŋji.

19 Min ŋaar-ak, ŋu iyiig Pool ɗo koot ka Ayeropaaz†, wer kaak agindaw ku geegirdi sooriygiyo ho ŋu ɗiyiiji aman : « Ni raka kiini gaariŋ kaawin kuuk marbinto kuuk ki ɓildiy gee-aŋku. 20 Ki kaawiini kaawin kuuk yiriy rakki ni bal doriŋco ho diŋ gay, ni raka gase baaco samaane. » 21 (Ya taɓ-ak, goyiŋco ka gee ku Aten okiŋco ho iŋ martico, illa ŋu el cokiye ho ŋu el ose kaawin kuuk marbinto di.)

22 Ɗo wer-ak, Pool uctu ɗatikco ho ŋa ɗiyiico aman : « Kuŋ gee ku Aten, cokiyoŋ ! Nu tala kadar, ɗo ay maanna, ku gee kuuk obig marginko bombo. 23 Ka seener, min nu jaawiig geegirko, nu talig werinko ku satkiner ku marginko. Nu taliy kee nam nu gas wer rakki kaak ku siirji kuwa aman : " Buŋ kaak gee ibingigɗo. " Di ŋaar-ak, asoŋ, naako gaare baay ta Buŋ kaak ku abdiyiyo ho ku ibingigɗo-aŋka. 24 Buŋ ŋaar-ak ko kaak kilgiyit duniine ho iŋ gamin okiŋco. Ŋaar di *Rabbin kaak goy kuwa ka samaaner ho keɗer. Ŋa goyɗo ɗo geray ku margin kuuk geen di siytu. 25 Ŋa rakaaɗo tak-tak gaay ta gemor. Ŋaar keeji di beraate ay maanna, yoo siikime kaak gi goyiy oki. 26 Ŋa ŋaar di kaak kilgiyig gee okiŋco min gem rakki di ho ŋa totiriig ɗo adiy ka kiɗar okiŋji. Ŋa ŋaar di eerit pudiya iŋ maawa. Ho ŋa ŋaar di ɗukumig guŋgar ku kiɗco okinji. 27 Buŋ gintu pa-ak a ŋuu bariye botiliy badam-badam wal ŋuu gasiŋji din ga ? Zer ŋaar gay serekɗo min ɗo ay gemo, 28 asaan iŋ ŋaar di gi siikimiyo, gi goyiyo ho gi jaawiyo. Ka seener gay, gee daariŋ minninko miliyna kaaw aman :

" Ginte okinte koogin ku Buŋdi. "

29 Ka seener, okinte gi kooginay. Ampa-ak, dakinte pakirenno pey kadar Buŋ, ŋaar ar margi kaak gee siytu iŋ daabne, wala iŋ poddine, wala iŋ dambay. Dakinte pakirenno kadar iŋ pikirre ta maaniite wala iŋ ibininte, gii gedire siye Buŋ. 30 Buŋ balco obinti ɗo gamin kuuk ŋu gintu awalle, asaan ŋu bal gine ibine. Kar diŋ gay, ŋa kolaag gee okiŋco kuuk goy ɗo ay wero a ŋuu ibiniŋ nigiŋco. 31 Yampa, Buŋ diy yiriy rakki taat ŋaa gine seriin iŋ botilti ɗo gee okiŋco kuuk ɗo duniiner. Seriin-at yaa kuuniye iŋ gem rakki kaak ŋa doɓtu. Gem-ak, ŋa nooyig min ɗo muuti. Paa kat, gee yaa ibine kadar ŋa ŋaar ko kaak Buŋ doɓtu. »

32 Wiktin taat gee-ak doriit kaaw taat Pool kaawtu aman : « Buŋ nooy gem min ɗo muuti », daariŋ teestu ajimiyiŋji, kar daariŋ gay ɗiyiiji aman : « Ni raka ki asaani ɗeelin pey kaaw-an neginda. »

33 Min ŋaar-ak di, Pool rasiigu ho ŋa ɗeettu. 34 Kar gay, min gee ku goy eɗe-ak, goy di kuuk da as ŋum iŋ ŋaara ho aamintu iŋ Iisa Masi. Minninco rakki ŋu kolaag Deniis min gee ku seriiner ku Aten. Ta rakki gay, siŋti Damariis ho gin gee kuuk pey oki.

18

Pool goy ɗo geeger ka Korent

1 Min ŋaar-ak, Pool uctu min geeger ka Aten ho ŋa birtu Korent. 2 Min ŋa ottu, ŋa gastu gem rakki *Yuudiŋce ŋu kolaag Aki-laas. Ŋu weeyig ɗo darre ta Pont. Daaɓiney, ŋa as iŋ daaciy Prisil* min geeger ka Room, asaan sultan Kilood kat ber izinne ŋu atkiig *Yuudinna okiŋco min Room. Pool daktu ŋum iŋ ŋuura, 3 asaan riyoy sa ar taŋco di. (Ŋa siya tarram iŋ tandina.) Ŋa goy gerco ho ŋu gina riy sawa. 4 Ay *sabit, Pool ɓaggiy ɗo ger ka salaaner. Ŋa icgiy kaawo. Ŋa raka

* **17:18** Gee kuuk aaɗaag Zeno, ŋu kolaag Estoyisiyenna. Kar ŋuur kuuk aaɗaag Epikuur gay, ŋu kolaag Epikuuriyenna.

† **17:19** 'Ayeropaaz' : Ŋa ger kaak gee ŋumiy dakina.

* **18:2** 'Prisil' : Ŋu kolaat oki Priska.

a ŋaaco gedire ɗo Yuudinnar iŋ ɗo Greknar oki.

5 Min Silaas iŋ Timote astu min Maseduwaan, goye ka Pool okiŋji ŋa gaara kaaw ta Buŋɗi di, ŋa bariya botol taat ŋaaco gedire ɗo Yuudinnar a Iisa, ŋaar Masi kaak Buŋ doɓtu. 6 Kar ŋuur gay poocit kaawoy-ata ho ŋu teestu wariŋji. Ɗo wer-ak, ŋa ergiit kesuuney kar ŋa kaawiico aman : « Ya ku tar ziŋkiko sa, ku maaniiko kat nige ho nun isginno bat. Min ku pooc-ak, nun ɗeetaw iŋ gee kuuk Yuudinnaɗo. »

7 Hiyya, ŋa amiltu min ger ka salaaner. Ŋa ɓaawtu wer ka gem rakki kaak goy moota iŋ ger ka salaaner, siŋji Tituyuus Zustuus. (Ŋa Yuudiŋceɗo kar ŋa abdiya Buŋ.) 8 Gin gem rakki, tatkaw ka ger ka salaaner, ŋu kolaag Krispuus. Ŋa aamin ɗo *Rabbin Iisa Masi, yoo geeŋji okiŋco ku geero. Min ɗo geegerak oki, gee ɗakina kuuk cokiyit kaaw ta Pool, aamintu ho ŋu *batiziyiigu.

9 Yiriy rakki, iŋ aando, Rabbin bayniiji ɗo Pool. Ŋa kaawiiji aman : « Dak ginno kolaw. Kaawco di, dak bugumenno, 10 asaan nun goy iŋ kiŋke. Waan gediraaɗo yaaŋ diye pise. Ɗo geeger-aŋ, goy geendu ɗakina. » 11 Pool goytu ɗo geeger ka Korent maan ka elgo iŋ koyin bijigiy ho ŋa gaariico kaaw ta Buŋɗi ɗo gee okiŋco.

Pool ɗo uŋji ka tatkaw Galiyon

12 Ɗo wiktin taar-at, Galiyon, ŋaar guberneer ka darre ta Akayi. *Yuudinna deetu kaawco a ŋu sakkiyiŋ Pool. Hiyya, ŋu iyiig ɗo wer ka seriiner 13 ho ŋu ɗiytu aman : « Yaman, gem-aŋ isinaag gee a ŋuu abdiye Buŋ maala. Abdiyiŋco arro iŋ *gaanuunte. » 14 Pool raka ice kaawo, kar Galiyon gay ɗukumtu min ɗo biy. Kar ŋa newsiico ɗo Yuudinnar aman : « Kuŋ Yuudinna, cokiyoŋ, ya gem-aŋ kat nigiŋji aale, kin ŋa kokine wala ŋa nig maa, naa ice subirraw di guna, naako cokiyiŋko. 15 Di kuŋko meela ɗo kaawin kuuk maalan di. Ku meela ɗo bi ka kaawnar iŋ siŋ. Ku kaawa ɗo gamin kuuk goy ɗo gaanuunko kaŋkon di. Di ŋaar-ak giniroŋ ! Ɗo gamin ŋuur-aŋ, nun uŋjaaɗo kaar. » 16 Min pa-ak, Galiyon atkiig gee-ak min wer ka seriiner. 17 Hiyya, gee-ak obiig gem rakki siŋji Sosten, ŋaar tatkaw ka ger ka salaaner ka Yuudinnar. Ŋu koociig ɗo wer ka seriiner di, kar Galiyon gay, isgigɗo, ŋa newsiico kopo.

Pool yeepa ɗo geeger ka Antiyoos

18 Min ŋaar-ak, Pool goytu kee Korent. Kar siŋtay gay ŋa rasiig eɗe, illa ŋa icit Prisil iŋ Akilaas di ho ŋu birtu Saŋkerees. Ɗo wer-ak ko, Pool ooɗiig kaay asaan ŋa togil iŋ Buŋ. Hiyya ŋu ŋeptu markaba, ŋu aaltu ɗo kiɗ ka Siri. 19 Min ŋu ottu ɗo geeger ka Epeez, Pool rasiig eeŋji Prisil iŋ Akilaas, kar ŋaar gay uŋjitu ɗo ger ka salaaner a ŋa ɓaa meele iŋ Yuudinna. 20 Min ŋu meeltu paa, Yuudinna-ak indiig a ŋaa goye iŋ ŋuura. Kar ŋaar gay pooce. 21 Ɗo ɗeetiŋji, ŋa kaawiico aman : « Naako yeepe ya Buŋ pildu botol. » Hiyya, min Epeez-ak, ŋa ŋeptu markaba, ŋa ɗeettu. 22 Ŋa paaytu Sezare, kar ŋa birtu ja Zeruzaleem a ŋa ɓaaco ooye ɗo gee ku *Eglizdi. Kar kat, ŋa yeeptu ɗo geeger ka Antiyoos.

Martaw ta subbiŋkar ta Pool

Apoloos goy ɗo geeger ka Epeez iŋ ka Korent

23 Pool gintu menaw Antiyoos, kar ŋa birtu pey ɗo kiɗka Galaasi ho iŋ ka Prizi. Ɗo ay wer kaak ŋa ottu, ŋa ɗeŋriig siŋta iŋ kaaw ta Buŋɗi.

24 Ɗo wiktin taar-at, Yuudiŋce rakki kaak ŋu kolaag Apoloos as Epeez. Gem-ak, ŋu weeyig Alekzandri. Ŋa iban kaawna ho ŋa iban pey Kitamne. 25 Ŋu ɓildig samaane ɗo Botol ta Rabbin Iisa Masi. Paa ko, ŋa zeeɗiyo, ŋa gaariy Kabarre ta Gala iŋ galal. Ŋa ɓildiy gee iŋ botol ɗo bi ka Iisa Masi. Kar ŋaar gay, illa ŋa iban ko *batem ka Yaaya-Batist di. 26 Ɗo ger ka salaaner ka Yuudinnar, ŋa kaawa kaawin ku Buŋɗi bal kolaw. Min Prisil iŋ Akilaas doriit kaawoy, ŋu iyiig gerco a ŋuuji gaare botol ta Buŋɗi samaane. 27 Ba aar gay, Apoloos raktu ɓaawe ɗo kiɗ ka Akayi. Siŋta ku Epeez iskiiga ho ŋu siirtu maktumne ɗo gee kuuk aamine kuuk goy ɗo kiɗ-aka a ŋuu obiŋ samaane. Hiyya, Apoloos ɗeettu Akayi. Min ŋa ottu, ŋa obco wero ɗo gee kuuk aamin ɗo Iisa Masi iŋ barkin ta Buŋɗi. 28 Ka seener gay, ŋa gaar waraŋ ɗo uŋco ka gee okiŋco a Kitamne kaawa a Iisa, ŋaar *Masi kaak Buŋ doɓtu. Min ŋa kaawtu pa-ak, Yuudinna bugumtu dil nam ta ŋuu kaawe sa, ŋu ibanno.

19

Pool yeep pey Epeez

1 Min Apoloos goy misa Korent, Pool gay aaltu Aazi, wer ka gin dambinay, kar ŋa ottu Epeez. Ɗo wer-ak, ŋa gastu gee daariŋ kuuk aamin ɗo Iisa Masi 2 ho ŋa indiigu aman : « Min ku aamintu-aŋ, Ruwwin ta Buŋɗi paayko walla ? » Ŋuur gay telkiiji aman : « Ha'a, yiriy rakki gem balni kaawe biti. » 3 Pey Pool indiigu aman : « Di maa *batemda ku gastu ? » Ŋuur gay aman : « Nin gas batem ar kaak Yaaya-Batist kaawtu. » 4 Pool kaawiico aman : « Yaaya batiziyig gee kuuk ibinig niginco ho ŋa kaawiico ɗo gee ku Israyeel a ŋuu aamine ɗo gem kaak yaa ase ɗo aaroy. Gem-ak gay, ŋa Iisa Masi. » 5 Min ŋu doriit kaaw ta Pool-at, ŋu ooytu ho ŋa batiziyiigu iŋ siŋ ku *Rabbin Iisa. 6 Pool leeco pise ɗo kayco ho Ruwwin ta Buŋɗi paayiico. Ek di ŋu teestu ko kaawe kaawin kuuk kuŋcoɗo ho ŋu gaariy kaaw taat ŋu

gastu min ɗo Buŋdi. 7 Gee-ak, okiɲco yaa nece ar orok iŋ seer pa.

8 Kun kawta Pool ɓaggiy ɗo ger ka salaaner nam koyin subba. Ŋa gaariy kaaw ta Buŋdi bal kolaw ɗo bi ka *Meennaw ta Buŋdi. Ŋa zeeɗa a gee-ak yaa icin kaawoy. 9 Kar *Yuudinna kuuk dakin gay tirig ɗeŋginco ho ŋu pooctu aamine ɗo kaaw-ata. Botol ta Rabbine Iisa, ŋu ginit ar maan kaak maala ɗo uŋco ka geemir. Ɗo wer-ak, Pool amiltu iŋ maajirnay ho ŋa iyiig ɗo lekkool ta gem rakki kaak ŋu koliig Tiranuus. Kun kawta, Pool garkiyiigu ɗo wer-aka. 10 Garaan-at taaye, gin elgin seera. Paa ko, gee okiɲco kuuk goy ɗo darre ta Aazi doriit kaaw ta Buŋdi, kuuk Yuudinna iŋ kuuk Grekna oki.

Koogin peesira ku Skeeba

11 Buŋ gina gamin kuuk ajbay aale min ɗo Pool. 12 Ampaa ko, ŋu iciig ɲaŋguunay wal zimillay, ŋu wakiy ziy ka Pool ho ŋu iyiico ɗo gee kuuk raɗaw. Ek di gee-ak cooliyo ho aariɗnico oki amiliy min ɗo ziŋkico. 13 Ɗo wer-ak, *Yuudinna daariɲ kuuk jaawa ɗo darre geciy atke aariɗna min ɗo geemir iŋ siŋ ku *Rabbin Iisa. Ŋu kaawiico ɗo aariɗna aman : « Iŋ siŋ ku Rabbin Iisa Masi kaak Pool kaawtu, nu ɗiyiiko-aŋ : Yalla, amiloŋ, ibinoŋ werko ! » 14 Yuudiɲce rakki, ŋu kolaag Skeeba, ŋa tatkaw ka gay satkiner ho ŋa gin koogin miday peesira. Kooginay-ak oki atta iŋ gee kuuk giniit riy-anta. 15 Kar yiriy rakki gay, min ŋu geciy atke aariɗ min ɗo gemor, aariɗ-ak telkiico aman : « Iisa Masi, nu ibingiga ho Pool sa, nu dor ŋu kaawa biy. Kar kuŋkoŋ gay, ku kuɲ waa kina ? » 16 Kar gem kaak gin aariɗ-ak teestu taasiɲiɲ koogin-aku. Ŋa gin gudurre pakgig ŋuur okiɲco. Ŋa koociig ko kooce nam ŋu gaɗtu min ɗo geriy. Min ŋu gaɗtu, ziŋkico mutay di ho kesuunco eer caak-caak nam ŋu gaay ɗake tukinka. 17 Min gee ku Epeez doriit kabarre-at, kolaw uɲjiico, *Yuudinna iŋ Grekna okiɲco. Min ŋaar-ak, siŋ ku Rabbin Iisa jaaltu kuwa. 18 Hiyya, min gee kuuk aamine, dakina astu imiliɲ kara gamin kuuk ŋu gintu jookumo. 19 Min ŋuur kuuk gina olgaw sa, dakina ɲumiig katkiɗiɲco ho ŋu eriig ɗo uŋco ka geemir. Katkiɗna-ak, tamminco* orok beey alip (50 000). 20 Ampaa kat, iŋ gudurre ta Rabbine, kaaw-at gaaya gaayen di ho ta totirtu ɗo wer okiɲji.

Gee ku Epeez barjile

21 Min maanna-ak kuuniytu, Ruwwin ta Buŋdi ɲaamiig Pool a ŋaa ɓaawe Zeruza-leem. Ya ŋa ɓaawaw, ŋaa aaɗeɲ ja min Maseduwaan ho min Akayi. Ŋa ɗiyiico ɗo gee kuuk aamin-ak aman : « Ya nu ot anner-ak, naa bire oki yoo Room. » 22 Min pa-ak, ŋa ɲaamtu ja ɗo darre ta Maseduwaan gee seer kuuk gina riy baaci, Timote iŋ Erast. Kar ŋaar meeɲji gay goytu job Epeez, ɗo kiɗ ka Aazi.

23 Ɗo wiktin taar-at, wer barjil aale Epeez ɗo saan ta Botol ta Iisa Masi. 24 Gee ku Epeez pintu awalle ger tatik ka margico taat ŋu koliy *Artemis. Ɗo wer-ak, gin garpo rakki ŋu kolaag Demetriyuus. Ŋa garpa geray ɲaaɗa-ɲaaɗa† iŋ poddine ar ger ka Artemis-aŋka. Iŋ geeɲji ku riyor, ŋu gidiyiig geray-aku ho ŋu iyiico gurus dakina. 25 Yiriy rakki Demetriyuus ɲumiig geenji ku riyor ho iŋ gee kuuk gina riy ar taar-ata. Ŋa kaawiico aman : « Gee-aŋ taloŋ, iŋ riy-an di gi gintu gay gamnar. 26 Kar gay, ku talaag di ho ku doraag di maan kaak kuuniyaw-aŋka. Gem kaak ŋu koliy Pool-aŋ kaawa ɗo geemir a margin kuuk gi siytu-aŋ, ŋuur arro Buŋ kaak ka seener. Pool gedirco ɗo gee dakina kuuk cokiyga, Epeezɗo di nam yoo ɗo kiɗ ka Aazi okiɲji. 27 Ya Pool kat wakila iŋ riyoy taar-anta, riyte yaa nige. Ŋa nigaaɗo riy tanten di ho ŋa nige oki ger ka Artemis, taar taat siɲti alaw nam gee okiɲco ku Aazi iŋ kuuk adiy ka kiɗar okiɲji sa abdiyaata. Diŋ ku talaw, margite Artemis-an, riy ta Pool yaa cillin maala ho siɲti sa yaa mate. » 28 Min gee-ak dorit kaaw-at, ŋu dapiɲtu ho ŋu teestu koole aman : « Artemis ta Epeeziyennar, siɲti jaal kuwa ! »

29 Min gee-ak teestu koole pa-ak, gee dakina kuuk ɗo geeger okiɲji asiico ɲum kaaco. Gin gee seer min Maseduwaan kuuk aaɗaag Pool ɗo martuwiy, siŋco Gaayuus iŋ Aristaark. Min gee-ak taliigu, ŋu obiigu ho ŋu iyiig ɗo wer ka kaɲjir‡, ŋuuco gine seriine. 30 Ɗo wer-ak, zer Pool raka ice kaaw ɗatik geemir, kar gee kuuk aamin gay toɗiiji. 31 Gin gee aginda ku hokumiyaw kuuk min kiɗ ka Aazi. Ŋu roynay ku Pool. Ŋu ɲaamiiji kaawo aman : « Dak ɓaanno ɗo wer ka kaɲjir-aka ! » 32 Ɗo wer kaak Gayuus iŋ Aristaark goyiy-ak, hawin dakina. Ay gem di koola anne-anne. Daariɲ gay koola kur ampa ho daariɲ pey koola ansi. Anuwco ta geemir ibanno maan kaak iyiig ɗo wer-aka. 33 Min gee kuuk okiɲco-ak, Yuudinna ictu minninco gem rakki kaak ŋu kolaag Alekzandir. Ŋu taayiiga, kar ŋu akiliig uŋda a ŋaaco kaawe ɗo geemir. Hiyya, Alekzandir

* **19:19** 'tamminco' : Tamma rakki nec iŋ gurus kaak gem gasiy ɗo el ta riyor. † **19:24** 'geray ɲaaɗa-ɲaaɗa' : Geray-ak ar ku kaɲjir, kar gee-ak iyiig ɗo geriyco ho ŋu abdiyaagu ar marginco. ‡ **19:29** 'wer ka kaɲjir' : Iŋ nassariɲca, ŋu kolaag 'théâtre', Wer kaak gee ɲumgiy dakina ho ŋu talgiy ay maanna. Wer ka kaɲjir ka Epeez nec ice gee orok seer iŋ bijigiy alip (26 000).

jaaltu pisiŋji uŋco, ŋaa ose biy. 34 Kar gay,
min gee ku Epeez taltu kadar ŋa Yuudiŋce,
ŋu pooctu cokiyiŋji. Ŋu obtu kuuri werco
rakki di, aman : « Artemis ta Epeeziyennar,
siŋti jaal kuwa ! » Ŋu obiit kuurico paa di
zuu-zuu-zuu, nam taay pat seera.
35 Hiyya, ba aaro, gem rakki kaak gina riy
ta siirindi ɗo geegirdi uctu. Ŋa gedirtu ŋa
bugumiig gee-aku ho ŋa kaawiico aman : «
Gee ku Epeez, gee okiŋco iban kadar ginte
gooyaag ger ka Artemis taat siŋti alaw iŋ
dambi kaak ar taara kaak gal min kuwa ka
samaaner. 36 Gem ke gediraaɗo meele ɗo bi
ŋaar-aŋka. Hadi bugumoŋ. Ya ku raka gine
maanna, pakiroŋ ja samaane kar kat kuu
giniŋji. 37 Ku sakkiyiig gee-aŋ anne, wala
ŋu nig biŋkico iŋ siŋ ku Artemis, wala iŋ
gerti. 38 Ya Demetriyuus iŋ eeŋji gay riyor
kat raka sakkiye waanna-ak, gee ku seriiner
goya. Ŋuu iyiiŋ gee-ak ɗo uŋco ɗo mena
kuuk ŋu leetu ku seriiner. 39 Ya ku gin kaaw
ta pey, gi ɓaa deen ɗo uŋco ka gee kuuk
iban *gaanuun. 40 Yampa, biŋkite yaa gine
gallo. Ya gi goyaaɗo samaane, gee ku Room
yaate ɗiye a ginten di ginig kaawin-aŋku. Ya
ŋuur kat indaate ɗo baat ta kaaw-anta, kar
giico telke a maa ? » 41 Min gem-ak gaasiit
kaawoy-at, ŋa ɗiyiico ɗo gee kuuk ṉum-ak a
ŋuu totire.

20

Martaw ta Pool ɗo kiɗ ka Maseduwaan iŋ ka Grees

1 Min kaawin kuuk Epeez-ak gaastu tak-
tak, Pool ṉumiig gee kuuk aamin ɗo Iisa
Masi ho ŋa iskiig ɗo imaanco. Ŋa beriico
ooya, kar ŋa ictu botol ta Maseduwaan.
2 Wiktin taat ŋa jaawiy ɗo darre-ata, ŋa
kaawiico dakina ɗo gee ku aamine ho ŋa
iskiigu a ŋuu goye bombo ɗo imaanco. Min
ŋaar-ak, ŋa birtu ɗo kiɗ ka Grees. 3 Ɗo wer-
ak, Pool goytu koyin subba. Niyiney astu
taat ŋaa ɗeete Siri. Ŋa gaay ice markaba,
kar kabarre galiiji kadar *Yuudinna deet
ko kaawco a ŋuu obiŋji. Ampaa ko, ŋa
ɗuwtu, ŋa ictu botol ta Maseduwaan. 4 Gee
kuuk ṉaamaaga-ak kuṉ Sopateer roŋji ka
Piruus min Beere, Aristaark iŋ giji Sekon-
duus min Tesalonik, Gayuus min Derbe,
Tisik iŋ Tropim min Aazi, ho iŋ Timote oki.
5 Ŋuur ogirinti, ŋu ɓaani ere ɗo geeger ka
Trowaas. 6 Nin gay, ni iidiyit ja iidin ta
mappa ka bal *gele ɗo geeger ka Pilip. Kar
kat, ni ṉeptu markaba, ni ɗeettu. Menuwni
beey ɗo amiydi, ni jorkiig kat Trowaas. Ɗo
wer-ak, ni dee suugin rakki.

Pool nooyig Etikuus min ɗo muuti

7 Ɗo wiktin taat ni goyiy misa Trowaas, iŋ
yiriy ta sabitdi*, ni ṉumtu iŋ maako ho ni
ɗeeɗtu mappa sawa.† Kar Pool teestu kaawe
ɗo gee kuuk ṉum-aku. Ŋa ictu niyine a
ŋaa ɗeete ka kawtinti, ampaa ko, ŋa kaawtu
paa nam ɗatik aandor. 8 Ɗo wiktin taar-
at, ni goy ka gusuurdi ho ŋu biy lampin
dakina. 9 Gin ɗubil rakki ŋu kolaag Etikuus.
Ŋa goy ɗo bi ka peneetirdi ɗo gusuur ka
subbiŋkar. Uudin taat Pool kaawiy kee-ak,
ŋa aayiig wey yarap. Tala kar ŋa gaam bup
min kuwa. Ŋu astu copiliŋji, kar sando,
ŋaar gay mat ko. 10 Pool gay paaytu min
kuwa, ŋa oniiji, ŋa iciiga, ŋa gogiyiiga, kar ŋa
kaawtu aman : « Yaman, dakoŋ barjilenno,
ŋa nooye. » 11 Min ŋaar-ak, Pool coktu pey
ka gusuurdi. Ŋa pirsiig mappa ho ŋa teetu.
Min ŋa teetu, ŋa kaawiy pey paa nam wer
waliiji. Hiyya, ŋa beriico ooya ho ŋa ɗeettu.
12 Min ŋaar-ak, gee iyiig ɗubil kaak nooy-ak
ɗo geriy iŋ aapiye ho okiŋco gelbinco weytu.

Martaw ta Pool ɗo geeger ka Mile

13 Min Trowaas, Pool ɗeet iŋ asiŋji ɗo
geeger ka Asoos. Nin gay ṉeptu markaba
ho ni ogiriiji ɗo geeger-aka ar taat ŋa rakiyo.
14 Min Pool gasinti eɗe-ak, ŋa ṉeptu mark-
aba iŋ nini ho ni birtu ɗo geeger ka Mitileen.
15 Min Mitileen, ni amiltu, kar ka kawtinti
ni ottu ɗo geeger ka Kiyo. Ka neginditi, ni
ottu ɗo geeger ka Samoos. Kar ta antar gay,
ni ottu kat Mile. 16 Ni bal peye Epeez. Pool
rakaaɗo taŋkile ɗo kiɗ ka Aazi-aka, asaan
ŋa raka ote koɗok-koɗok Zeruzaleem. Ya ɗo
taŋji-at a ŋaa hadire ɗo iidin ta Pantekoot.

Ooy ta ba aaro ɗo agindaw ku Egliz ka Epeez

17 Paa kat, wiktin ta ni goy misa Mile,
Pool ṉaamtu kaaw ɗo agindaw ku *Egliz ka
Epeez a ŋu asa gasiŋji. 18 Min ŋu asiiji, ŋa
ooyiico kar ŋa kaawiico aman : « Cokiyoŋ,
min yiriy taat nu astu uŋko ɗo kiɗ ka Aazi,
ku iban maman nu goytu iŋ kuŋko. 19 Nu
gintu riy taat *Rabbin beriidu, bal ice ka zir.
Zuliŋdu miṉ dakina. Nu taaɓiye ɗo bi ka
Yuudinnar kuuk dee kaawco a ŋuun obindu.
20 Ku iban kadar nu balko cigile yoo maan
rakki kaak yaako napkiyiŋko. Nu gaarko
ho nu ɓildiŋko iŋ gamin dakina ɗo uŋco ka
geemir ho ɗo geriyko oki. 21 Nu kaawco
ɗo Greknar ho ɗo Yuudinnar a ŋuu ibiniṉ
nigiṉco ɗo uŋji ka Buŋdi ho ŋuu aamine ɗo
Rabbinte Iisa Masi.
22 « Kar diŋ gay, nu ɓaa Zeruzaleem,
asaan Ruwwin ta Buŋdi kat ṉaamaanu a
naa ɓaawe. Kar gay, nu ibanno maan kaak
yaadu ase annere. 23 Illa gay, ay geeger

* **20:7** 'yiriy ta sabitdi iŋ maako' : Iŋ siire ka daayum, ŋu siir iŋ kaaw ta Grek a 'yiriy ta awalle iŋ maako'. Ɗo aadin ta Greknar a ta 'yiriy ta dumaasdi', Kar ɗo aadin ta Yuudinnar gay a ta 'yiriy ta sabitdi'. † **20:7** 'ɗeeɗtu mappa sawa' : Werin daariṉ, ŋu kaawa a 'ice ka kominiyon (sen-sen)'. Tee ŋaar-ak moya satkin ta Iisa Masi taat ka etor.

kaak nu ɓaawtu, Ruwwin ta Buŋdi minaanu a ŋuun obindu daŋaayne, ho ŋuun taaɓiyin dakina. 24 Ya ɗo tanto kin di-ak, goyindu nu balji gine hajine. Kar gay, maan kaak taɓ lotu-ak, illa naa gaasin ja riy taat Buŋ beriidu. Riy-at gay, taar gaare ka Kabarre ta Gala ta barkin ta Buŋdi.

25 « Min nu goy ɗatikko, nu gaarkoŋ *Meennaw ta Buŋdi. Kar diŋ gay, nu iban tam kadar ku talaanno pey tak-tak. 26 Ɗo bi ŋaar-ak ko, nu kaawiiko waraŋ : ya minninko goy gem kaak tar ziy sa, nun isintuɗo, 27 asaan nu kaawkon okintit taat Buŋ kaawtu. Nu balko cigile yoo maanna. 28 Goyoŋ goɗom, goooyoŋ ziŋkiko ku maaniiko ho gooyoŋ gee ku Eglizdi kuuk Ruwwin ta Buŋdi beriiko. Gooyoŋ Egliz ka Buŋdi ar gem kaak gooya tamgi. Dakoŋ rawtenno kadar Egliz-ak, Buŋ gidiyiig iŋ baar ku Roŋji Iisa Masi.

29 « Yampa, ya nun kat gin kawwi, nu iban kadar gee yaako ase ɗo ɗatikko ar pulkina‡ a ŋuu nigiɲ Egliz, 30 nam ɗo ɗatikko di oki asa amile gee kuuk asaako gaare kaawin ku raadiner. Yoo gee kuuk aamin din sa, asa aaɗiɲco. 31 Di ŋaar-ak, ucoŋ kuwa ! Moyoŋ ɗo taat nu kaawiiko. Ta gin ko elgin subba, yiriyo, aando, nu taayaakon di nam zuliɲdu miɲ ɗo bi kaŋko.

32 « Kar diŋ gay, nu rasiŋko iŋ Buŋ ho iŋ barkin ta kaawoy. Ŋa gin gudurre taat ŋaako gaayiŋko ɗo imaanko, ho iŋ ŋaar di, kuu gasin haginko taat ŋa bertu ɗo gee okiɲco kuuk ŋa doɓtu kunji. 33 Kar nun meendu gay, nu bal rake ice maan minninko, wala gurus, wala daabne, wala kesuune. 34 Asaan kuŋ sa iban tam kadar nu gin riy iŋ pisindu a naa gase maan kaak nun meendu naa tee bir yoo eendu. 35 Ɗo riy okintit taat nu gintu, nu gaarko botol taat maman gi gaayiɲ pokirna. Ansii ko, gi rawtiitɗo kaaw taat Rabbin Iisa kaawtu aman : “ Galal ɗo gem kaak beraw, pakgit gem kaak obaw. ” »

36 Hiyya, min ŋaar-ak, ŋu dersitu ho Pool salkiytu. 37 Ŋuur okiɲco, ŋu teestu ale, ŋu baamiyiig Pool ho ŋu beriiji ooya ta ba aaro. 38 Okiɲco, ŋu goytu aminda, asaan Pool kaawco a ŋu talaagɗo pey tak-tak. Hiyya, min pa-ak, ŋu ɲaamiig yoo ɗo markabar.

21

Pool yeep Zeruzaleem

1 Min ni eertu min iŋ gee-ak, ni ɲeptu markaba ho ni birtu sak-sak ɗo geeger ka Koos. Ka kawtinti, ni birtu Rood. Kar min eɗe-ak, ni birtu geeger ka Patara. 2 Ɗo wer-ak, ni gastu markab kaak ɓaa ɗo kiɗ ka Penisi*. Hiyya, ni ɲeptu ho ni ɗeettu. 3 Ni rasiit Sipre† iŋ ɲugila, kar ni birtu ɗo kiɗ ka Siri. Miɲ ni ottu ɗo geeger ka Tiir, ni paaytu. Ɗo wer-ak ko, gee paayiig gamin kuuk atta ɗo markab-aka. 4 Tiir atta, ni gas gee kuuk aamin ɗo Iisa Masi ho ni goytu iŋ ŋuur mena peesira. Sando ŋuur gay, Ruwwin ta Buŋdi mingu ɗo maan kaak yaaji ase ɗo Pool ho ŋu kaawiiji aman : « Yaman, dak ɓaanno Zeruzaleem ! » 5 Hiyya, min mena kuuk peesir-ak bire ho ni rakiy ɗeete, siŋta ku Tiir amiltu, dadîtco wala kooginco, ŋu ɲaaminti yoo kara min ɗo geegirdi. Ɗo bi ka barrer, ni dersitu ho ni salkiytu. 6 Min ni gaastu iŋ salaane, ni bertu ooy ɗo ziŋkini, kar ni ɲeptu markaba, ni ɗeettu. Kar gee kuuk aamin-ak yeeptu ɗo geriyco.

7 Min ni amiltu min ɗo geeger ka Tiir, ni birtu Petolemayiis. Miɲ ni ottu, ni gasiig siŋta ho ni eeltu iŋ ŋuura. 8 Ka kawtinti, ni ɲeptu pey markaba ho ni birtu ɗo geeger ka Sezare. Ɗo wer-ak, ni paaytu ɗo ger ka Pilip ho ni goytu. Pilip-ak gaara Kabarre ta Gala ho ŋa min gee ku peesira kuuk ŋu doɓtu awalle Zeruzaleem a ŋuu gaayiɲ *paliinna. 9 Ŋa gin gemsa pooɗ kuuk bal obe misa. Gemsa-ak gaara kabarranna kuuk ŋu gasiy min ɗo Buŋdi. 10 Min ni taaytu eɗe-ak, nabiiɲce rakki kaak ŋu kolaag Agabuus astu min Zuude. 11 Ŋa asinti gasa, ŋa iciig karrabiɲce‡ ka Pool ho ŋa ɗuuniig asiɲji iŋ pisiɲji. Kar ŋa kaawtu aman : « An kaaw taat Ruwwin ta Buŋdi kaawiyo : Mee karrabiɲcer-aŋ, ŋu asa ɗuuniɲ Zeruzaleem ar kaak nun ɗuuniig zir-aŋka. Kar ŋu asa iyiɲ ɗo gee kuuk ibanno Buŋ. »

12 Min ni doriit kaaw-at, nini ho iŋ siŋta ku Sezare, ni deesji kaawe ɗo Pool aman : « Yaman, dak ɓaanno Zeruzaleem ! » 13 Kar ŋaar gay telkinti aman : « Maa di ku aliy ampa ? Ku raka yiimin gartar walla ? Ya ŋu ɗuunaan Zeruzaleem, wala ya ŋu diyaan ɗo bi ka *Rabbinte Iisa oki, nun ooy di. » 14 Min ŋa poocit kaawni, ni dakji wakallo pey kaawo. Ni kaawtu aman : « Di ŋaar-ak ta Rabbinten di uŋda ! »

15 Min mena kuuk ni gintu Sezare nectu, ni ruytu, kar ni ictu botol ta Zeruzaleem. 16 Gee kuuk aamine kuuk min Sezare iyiinti ɗo wer ka gem kaak ŋu kolaag Menason, ni paaytu ɗo geriy. Gem-ak, ŋaar min kiɗ ka Sipre, ho min ŋa aamintu ɗo Iisa Masi-ak taay ko.

Pool ot Zeruzaleem wer ka Zaak

‡ **20:29** ‘pulkina’ : Werin daariɲ, ŋu kolaag a ‘kulkina’ wala a ‘pilgay’.

* **21:2** ‘kiɗ ka Penisi’ : Geegirnay ku Tiir iŋ Sidon goy ɗo kiɗ-aka. Gee ku Room ɲumig kiɗ ka Penisi sawa iŋ ka Siri.

† **21:3** ‘Sipre’ : Ŋa kiɗ kaak goy ɗatik amiydi.

‡ **21:11** ‘karrabiɲce’ : Iŋ nassariɲca, ŋu kolaag a ‘santir’ (ceinture).

17 Min ni ottu Zeruzaleem, siŋta ŋaaminti
iŋ galal. 18 Kar ka kawtinti, Pool iŋ nini,
ni ɓaawtu kat taliŋ Zaak ɗo geriy. Ɗo wer-
ak, ni gasiig agindaw ku *Eglizdi okiŋco
ŋume. 19 Pool ooyiico, kar ŋa osiicot rakki
rakki riy taat Buŋ gintu iŋ ŋaara ɗo ɗatik
ta gee kuuk Yuudinnaɗo. 20 Min agindaw
ku Eglizdi doriit kaaw-at, okiŋco, ŋu deli-
iji barkin ɗo Buŋɗi. Kar ŋu ɗiyiiji ɗo Pool
aman : « Ki talaw, gem kol siŋte, *Yuudinna
dakina aamin ɗo Iisa Masi. Ya ki osaagu,
kii gase alpanna, ho okiŋco, gelbiŋco goy
misa iŋ *gaanuun ka Muusa. 21 Ŋuur dor
gee osiiciŋ a ki garkiyaag Yuudinna okiŋco
kuuk goy ɗatik ta gee kuuk ibanno Buŋ a
ŋuu poociŋ gaanuun ka Muusa. Ŋu dor pey
kadar ki kaawco ɗo gee-ak a ŋu *ɗukumaaɗo
selŋo ɗo koogінco ho ŋuu rasiŋ aadanna ku
Yuudinnar. 22 Gee sa yaa doreŋ ko kur a
kii ase. Ampa-aŋ gay, gii gine maman ?
23 Ya pa-ak gay, ooyit kaawni-anta. Anne,
ni gin gee pooɗ kuuk togil iŋ Buŋ. 24 Di
ŋaar-ak, iyiig gee-ak iŋ kiŋke ɗo *ger ka
Buŋɗi. Siyoŋ ziŋkiko selleŋ ar taat gaanu-
unte kaawtu. Kar kiŋ meeŋjiŋ kappiyig
gurus ka *satkiner taat ŋuu ooɗe kayco. Paa
kat, gee okiŋco yaa ibine kadar kaawin
kuuk ŋu osiŋci-aŋ, ŋuur ka seenerro, kar ŋuu
ibine kadar kiŋke oki karmiyaag gaanuun
ka Muusa. 25 Ɗo gee kuuk aamine kuuk
Yuudinnaɗo gay, ni ictu niyine ho ni siirco
dak ko a ŋu teenno kum kaak ŋu satgiytu
ɗo buŋniyɗi, ŋu teenno baar, ŋu teenno kum
kaak patiis, ho ŋu ɓaayenno muŋjam. »

26 Pool ooyit kaaw ta aginiydi-ata. Kar ka
kawtinti, ŋa iyiig gee ku pooɗ-ak iŋ ŋaara ho
ŋu daktu siy ziŋkico selleŋ ar kaak gaanuun
kaawtu. Min ŋu gaastu siye ka ziŋkico, Pool
uŋjitu ɗo ger ka Buŋɗi a ŋaa inde yiriy ta
moo, siye ka ziŋkar yaa peye ho ŋuuco gine
satkine.

Ŋu obig Pool

27 Min mena kuuk peesira ku siye ziŋkar-
ak gaay gaase, Pool yeeptu ɗo ger ka Buŋɗi.
Ɗo wer-ak, gin Yuudinna kuuk asa min kiɗ
ka Aazi. Wiktin taat ŋu taliig Pool ɗo ger ka
Buŋɗi, ŋu isiniijig gee okiŋco ho ŋu obiiga.
28 Ŋu isiniijigu ho ŋu kooltu aman : « Gee ku
Israyeel, jorkonni ! Aŋ ko gem kaak nigaag
siŋte, iŋ gaanuunte, ho iŋ ger ka Buŋte oki.
Ŋa gaara kaaw ɗo ay wero ɗo gee okiŋco.
Diŋ ŋa uŋjiig kuuɗe gee kuuk Yuudinnaɗo
oki atta ɗo ger ka Buŋɗi. Ampa-aŋ, maa
ŋa nigig ko kalcak-kalcak wer kaak *cawar-
aŋka. » 29 (Ka seener, awalle, ŋu talig Pool
Zeruzaleem iŋ gem rakki kaak ŋu kolaag
Tropim. Ŋaar kaak asa min Epeez ho ɗo
taŋco-at a Pool iyiig atta ɗo ger ka Buŋɗi.)

30 Hiyya, geeger okiŋji barjiltu ho ŋu asiy
min ay wero. Min ŋu obiig Pool, ŋu imiliig
kara, kar ŋu ɗibiriig botilay koɗok-koɗok.
31 Uudin taat ŋu rakiy deeŋji, kabarre galiiji
ɗo tatkaw ka askirin ku Room a yaman
Zeruzaleem okintit barjile. 32 Koɗok di, ŋa
soktu askirna iŋ aginduwco, ŋu aaniyiig
gee-aku iŋ gaɗco. Min gee kuuk koocaag
Pool taliig tatkaw iŋ askirnay asaw-ak, ŋu
peytu. 33 Ɗo wer-ak, tatkaw-ak siŋjiiji
moota ɗo Pool, kar ŋa kaawiico ɗo askirnay
a ŋuu obiŋji ho ŋuu ɗuuniŋ iŋ jinzirin seera.
Hiyya, ŋa indiig gee-ak aman : « Gem-aŋ,
ŋaar waa ho ŋa nig maa ? » 34 Gee kuuk
ŋum eɗe-ak, ay gem di koola ɗo kooliŋji
nam tatkaw-ak sa ibanno baat ta koriyco.
Hiyya, min pa-ak, ŋa kaawiico ɗo askirnay
a ŋuu iyiiŋ Pool ɗo ger ka tatik ka askirnar.
35 Min ŋu ottu ɗo wer-aka, Pool naaltu asiŋji
ka gusuurdi a ŋaa coke kuwa, kar gee gay
akilaaga nam askirin asiig jaal kuwa. 36 Gee
kuuk aaɗaaga-ak koola aman : « Daaŋga !
Daaŋga ! »

Pool osa biy ɗo uŋco ka siŋtay Yuudinna

37 Wiktin taat ŋu rakiy ko uŋjiŋ Pool ɗo
ger ka tatik ka askirnar, Pool indiig tatkaw
ka askirnar-ak aman : « Baaŋu, beror botol,
naaŋ kaawe ɗak sooɗa ? » Ŋaar gay telkiiji
aman : « Ki iban kaaw ta Grek walla ? 38 Ŋaar
kiŋke-aŋ ɗoo ko gem kaak min Meser coy
kaawin uŋda-aka, ŋaar kaak amil sawirnaw
ɗo goosiner iŋ gee alip pooɗ-aka ? » 39 Pool
gay telkiiji aman : « Ha'a, ŋa nunno. Nun
Yuudiŋce. Ŋu weentu Tars ɗo kiɗ ka Silisi.
Geeger ŋaar-ak, siŋji alaw. Baaŋu, beror
botol, naaco kaawe ɗo gee-aŋku. » 40 Ek di
tatkaw-ak beriiji botol ta kaawor. Hiyya,
Pool uctu, ŋa peytu ɗo uŋji ka ger-aka. Ŋa
jaaltu pisiŋji a gee yaa bugume. Okiŋco,
ŋu bugumtu, kar ŋa kaawiico iŋ kaaw ta
Yuudinnar.

22

1 Pool teestu kaawe aman : « Gem kol
aginiyji, gem kol siŋtay, cokiyon taat naako
kaawe diŋka, naa imile kaar. » 2 Min
ŋu doriig Pool kaawa iŋ kaawco-ak, ŋu
bugumtu dil. Pool gay, kaawiy ɗeetiy iŋ
uŋji di. Ŋa ɗiytu aman : 3 « Nun *Yuudiŋce,
ŋu weentu Tars ɗo kiɗ ka Silisi. Kar nun
maaɗ anne Zeruzaleem di. Gamaliyeel gay
garkiyintu maman naa ibine taɓ *gaanuun
ka aginiyte. Nu giniit riy ta Buŋɗi iŋ gelbin
rakki ar kaak kuŋko giniy riyoy yoo diŋka.
4 Gee kuuk aaɗaat botol ta *Rabbin Iisa,
miday iŋ daaɗi, nu taaɓiygu, nu ɗuuniig iŋ
jinzirrina, nu uŋjiig daŋaayne, ho nu deegu.
5 *Mee satkiner ka tatko iŋ aginay kuuk
ŋume iŋ ŋaara, ŋuur yaadu raɓile saadinnar.
Ŋuur di kuuk berdu maktumne a naaco iye
ɗo siŋta kuuk Yuudinna kuuk goy ɗo geeger
ka Damaas. Ya nu ot annere, naa obiŋ gee
kuuk aamin iŋ Iisa Masi, naa iyiŋ Zeruza-
leem, ŋuu taaɓiyiŋco. »

Pool kaawa maman Iisa Masi koliiga (Akt 9.1-19, 26.12-18)

6 Pool gaayiitit ɗo kaawoy aman : « Wiktin
taat nu amiltu Damaas iŋ yiriyo, nu gaayiy
ko ote, tala kar maan iriŋtu cippit min kuwa
ka samaaner paayiidu. 7 Min ŋaar-ak, nu
galtu bup. Dora kar gaay ar ta gemor kolaan
aman : “ Sawuul, Sawuul, maa di ki taaɓiyin
ampa ? ” 8 Nun gay aman : “ Rabbine, kiŋ
waa ? ” Kar gaay-at gay telkiidu aman : “
Ŋa nun Iisa Masi kaak min Nazareet kat ki
taaɓiyiy-aŋka. ” 9 Gee kuuk aaɗaan-ak oki,
talit portikaw-at samaane. Kar gay, ŋu bal
dorin gaay taat kaawaadu-ata. 10 Hiyya, nu
teestu pey inde aman : “ *Rabbine, di naa
gine maman ? ” Rabbin gay telkiidu aman :
“ Ucu, ɓaa ɗo geeger ka Damaas. Kar anner-
ak, kii gase waan yaaŋ gaariŋ ay maan kaak
Buŋ rakiy kii gine. ” 11 Kar portikaw-at
gay noolintu. Nu tallo tak-tak. Min pa-ak,
eendu obiig pisindu, ŋu ɗaaŋintu nam yoo
Damaas.

12 « Ɗo wer-ak, gin gem rakki ŋu kolaag
Ananiyaas. Ŋa gem selleŋ ho ŋa obig bombo
gaanuun ka aginiyte. Yuudinna okiŋco
kuuk ɗo geeger-ak ozilaaga. 13 Ŋa asintu
gasa, kar ŋa kolintu aman : “ Sawuul, gem
kol siŋji, pilig odinaŋ. ” Min kaawoy-at
di, odinar piltu. Nu taliig karaŋ ŋa pey
uŋtu. 14 Kar ŋa kaawiidu pey aman : “
Buŋ ka aginiyte doɓiŋciŋ min awalle a kii
ibinin taat ŋa rakiyo. Ŋa doɓiŋciŋ a kii
taliŋ ŋaar kaak selleŋ ho ki cokiye gaayay.
15 Ŋa doɓiŋciŋ a kii gine saadiney ka Iisa ɗo
gamin okiŋco kuuk ki taltu ho ki dortu, kiico
kaawiŋ ɗo geemir. 16 Kar diŋ gay, ki era
pey maa ? Ucu, diyiit amaaneŋ iŋ siŋ ku
Iisa Masi, ŋuuŋ *batiziye ho ŋaaŋ saamiyiŋ
zunuubinnaŋ. ” »

Pool osa maman ŋu ŋaamiig ɗo gee ku Yuudinnaɗo

17-18 Pool kaawtu pey aman : « Min nu
yeeptu Zeruzaleem, yiriy rakki, nu uŋjitu ɗo
ger ka Buŋdi, nu salkiytu. Kar Rabbin Iisa
Masi bayniidu ho ŋa kaawiidu aman : “ Ucu,
amal koɗok-koɗok min Zeruzaleem, asaan
geenti rakaatɗo kaaw taat ki kaawiy ɗo bi
kanto. ” 19 Nun gay telkiiji aman : “ Di
Rabbine, maaniico iban tam kadar awalle,
wiktin taat nu jaawiy ɗo geray ku salaaner,
nu koocgig gee kuuk aamin iŋ kiŋke, nu
obgiigu, ho nu unjigiig daŋaayne. 20 Esa
ɗo wiktin taat ŋu deeyig saadineŋ Etiyeen-
ak, nun oki goya. Iŋ gee kuuk deega-ak,
nin kaawni sawa, ho nun ko kaak gooyaat
kesuunco. ” 21 Kar Rabbin gay ɗeeliidu pey
aman : “ Ɓaa paa di, nu ŋaamaaciŋ serek,
wer ka gee kuuk Yuudinnaɗo. ” »

Pool iŋ tatkaw ka askirin ku Room

22 Gee-ak cokiyiig Pool nam wiktin taat
ŋa ɗiytu a Buŋ ŋaamig ɗo gee kuuk Yu-
udinnaɗo. Ɗo wer-ak, ŋu teestu koole aman
: « Daaŋ gem-aŋ kara ! Dakoŋ rasiŋjiɗo
ŋaa goye ɗo kiɗ-aŋka ! » 23 Min pa-ak,
kooliŋco jaala jaalen di, ŋu soriit kesuunco
ho ŋu ergiita, ŋu sokiy pey kiɗa ho ŋu dawiy
kuwa.* 24 Hiyya, tatkaw ka askirin ku
Room-ak ɗiyiico ɗo askirnar aman : « Oboŋ
gem-aŋka, uŋjoŋ atta ho koocoŋ iŋ korɗiŋgo.
Paa kat, ŋaa kaawe seene ho naa ibine baat
ta koriyco. » 25 Ek di ŋu teestu ɗuuninji
a ŋuu koociŋji. Ɗo wer-ak, Pool ɗiyiiji ɗo
tatkuwco aman : « Yaman, kawiyoŋ, ya ŋu
bal ɗukume misa seriine, ku gin botol taat
kuu kooce Roominˌce walla ? »

26 Min gem-ak ɗoriit kaaw-at, ŋa daktu
ceer ɗeŋgey ta tatkaw-aka. Ŋa ɗiyiiji aman
: « Yaman, gem-aŋ, ŋaar Roominˌce. Ansi-
aŋ, gii giniŋ maman ? » 27 Hiyya, tatkaw-
ak asiig gas Pool, kar ŋa indiig aman : «
Kaawor ja taɓ, kiŋke Roominˌce walla ? »
Pool gay telkiiji aman : « Hii, nun Roominˌce.
» 28 Kar tatkaw-ak kaawiiji pey aman : « Ki
taliin nu ginit Roominˌce-aŋ, esa nu kappiy
gurus dakin ja. » Pool gay telkiiji aman : «
Nun gay, min ŋu weentu, nu Roominˌce. »
29 Koɗok di, gee kuuk raka zer koociŋji-ak
rasiiga. Meeŋji tatkaw ka askirnar din sa,
kolaw obga, asaan ŋa ɗoɗig Roominˌce iŋ
jinzirre.

Pool ɗo uŋco ka agindaw ku gay seriiner

30 Tatkaw ka askirnar-at raka ibine baat
ta kaaw taat Yuudinna diyiiji ɗo Pool. Ampa
ko, ka kawtinti, ŋa koliig agindaw ku gay
satkiner iŋ ku seriiner okiŋco. Kar ŋa kiliig
jinzirin ku Pool ho ŋa iyiig ɗo uŋco.

23

1 Min ŋu iyiig Pool ɗo uŋco, ŋa taliig gay
seriiner-ak yalaaŋ, kar ŋa kaawtu aman : «
Gem kol siŋtay, riy taat nu gintu ɗo uŋji ka
Buŋdi yoo diŋka, taar samaane. Ɗo bi ŋaar-
ak ko, gelbiner weytu. » 2 Kar gay, *mee
satkiner ka tatko kaak ŋu kolaag Ananiyaas
ɗiyiico ɗo gee kuuk goy moota iŋ Pool-ak
aman : « Baasoŋjiig biy-aka ! » 3 Min pa-
ak, Pool kaawiiji aman : « Buŋ meeŋji di
yaaŋ baase. Kiŋ kaak ar durdurre kaak
ŋu ooyji maan portik min kara. Kiŋ goy
annen ɗoo di, kiidu ɗukume seriine ar kaak
*gaanuun kaawiyo, kar kiŋ gay, maa di ki
aaliig gaanuun, ki kaawiy a ŋuun baasindu-
aka. » 4 Ŋuur kuuk goy moota iŋ Pool-
ak kaawiiji aman : « Kiŋke-aŋ di gedirgiy
wariŋ mee satkiner ka tatko ka Buŋdi ! »
5 Pool gay telkiico aman : « Gem kol siŋtay,
saamiyondu, nu ibanno kadar ŋa ŋaar ko

* **22:23** ‘ŋu soriit kesuunco ho ŋu ergiita, ŋu sokiy kiɗa ho ŋu dawiy kuwa’ : Ɗo aadin ta Yuudinnar, sore ka kesuuner iŋ dawe ka kiɗar gaara kadar ŋu dapiŋ aale.

mee satkiner kaak tatiko. Yampa, Kitamne kaawa aman : " Dakoŋ wariŋɗo tatkaw ka darriko. "* »

6 Pool iban kadar gay ɗukume seriiner-aŋ, daariŋco *Sadusiyenna ho daariŋco gay *Pariziyenna. Ɗo saan taar-at ko, ŋa jaaltu gaayay ɗo uŋco aman : « Gem kol siŋtay, nun Pariziyeŋce ho aginiydu sa Pariziyenna. Ya yiriyta ku tala ŋu ɗukumaadu seriine, ŋu ginaat asaan nu diy gelbiner kadar Buŋ asa nooyiŋ gee ku mate. » 7 Min ŋu doriit kaaw-at, Pariziyenna iŋ Sadusiyenna teestu meele. Hiyya, gee kuuk n̰um-ak astu eer werinco seera. 8 Ya ta Sadusiyennar, ŋuur ɗiya a gee kuuk mate, ŋuur nooyɗo. Ho ŋu ɗiya pey kadar *ɗubal ku Buŋɗi ginno, iŋ ruwwinnay oki. Kar ta Pariziyennar gay, a gamin ŋuur-ak goya. 9 Ŋu meeliy kee nam hawinco jaal kuwa. Hiyya, Pariziyenna daariŋ kuuk ɓilda gee iŋ gaanuun, uctu kaawe raɗa aman : « Taloŋ, gem-aŋ ni balji gase oorne. Kin taa gine ruwwine, wala ɗubil ka Buŋɗi kat kaawji sa, gi ibanno. »

10 Meelco raka bire maan kaak pey, nam tatkaw ka askirnar-ak din sa kolaw obga a pa ŋuu eeriŋ ziy ka Pool yarak-yarak. Ɗo saan taar-at ko, ŋa kaawiico ɗo askirnay aman : « Paayoŋ ! Imiloŋ min ɗatik ta geemir. Azboŋ min ɗo pisiŋco ho iyoŋ atta. » Hiyya, ŋu iyiiga. 11 Iŋ aando-at di, Rabbin bayniiji ɗo Pool ho ŋa kaawiiji aman : « Zeeɗu, ki kaaw samaane anne Zeruzaleem ɗo bi kanto. Nu raka ki ɗeelin pey kaawoŋ-an ɗo geeger ka Room. »

Dee ka kaawor ɗo bi ka Pool

12 Ka kawtinti iŋ kawtira, Yuudinna daariŋ n̰umtu iŋ cigile ho ŋu togiltu iŋ Buŋ aman : « Wala ni tiyaw, wala ni siyaw, illa ya Pool ŋu deeyig ja. » 13 Gee kuuk togil-ak pak orok pooɗ. 14 *Yuudinna-ak ɓaawtu gasiŋ agindaw ku gay satkiner ho iŋ aginay ku darrer ho ŋu kaawiico aman : « Nin-aŋ sa togil iŋ Buŋ. Illa ya Pool mat ja, kat ni tee ho ni see. 15 Ansi-ak, ni indaako iŋ gay seriiner okiŋco aman : " Indoŋ diŋ di tatkaw ka askirnar, ŋaako n̰aamiŋ pey Pool. Kuuji kaawe kadar ku raka goyin pey kaawoy. " Nin gay siy ko ziŋkini ya ŋu asa ɗo botildi di, kar nii deeŋji. »

16 Kar roŋ ka booy ta Pool gay dorit kaaw-ata. Koɗok di, ŋa birtu ɗo ger ka tatik ka askirnar, ŋa unjitu, ho ŋa miniig Pool. 17 Ɗo wer-ak, Pool koltu rakki min agindaw ku askirnar. Kar ŋa kaawiiji aman : « Iyiig ɗubil-aŋ ɗo tatkuwiŋ. Ŋa gin kaaw ooma ŋaaji kaawe. » 18 Askiriŋce-ak toliytu iŋ ɗubil-aka, ŋa iyiig ɗo tatkuwiy. Kar ŋa ɗiyiiji aman : « Pool kaak goy ɗo daŋaayner-aŋ kolintu kar ŋa ɗiydu a naaŋ iyiŋji ɗubil-aŋka, ŋa gin kaaw ooma ŋaaŋ kaawinti. » 19 Tatkaw-ak obiig pisiŋji ho ŋa imiliig ɗubil-ak kara. Kar ŋa indiig aman : « Ki gin maa kaawra kiidu kaawe ? » 20 Ŋaar gay osiiji aman : « Yaman, Yuudinna dee kur kaawco a ŋuuŋ inde a kii iyiiŋ Pool kawta ɗo uŋco ka gay seriiner. Ŋuuŋ kaawe a ŋu raka goyin pey kaawoy. 21 Kar kiŋke gay, dak amniyiŋcoɗo ! Gee pak orok pooɗ isji guɓa nam ŋu togil iŋ Buŋ a ŋu tiyaaɗo ho ŋu siyaaɗo, illa ya ŋu deeyig ja Pool. Gee-aŋkur siy ko ziŋkico. Illa ŋu era ko taŋjin di ya kii ooye. » 22 Min tatkaw doriit kaaw-at, ŋa ɗiyiiji ɗo ɗubil-ak aman : « Yaman, dak imilinno kaaw-an tak-tak kara. » Kar ŋa rasiig, ŋa ɗeettu.

Ŋu jaŋkig Pool Sezare

23 Tatkaw-ak koltu gee seer min agindaw ku askirnay ho ŋa kaawiico aman : « Ŋumoŋ askirin miy pooɗ maaya, iŋ orok peesira dalŋay. Min ŋuur kuuk maay-ak, miy seer iŋ gartico. Siyoŋ ziŋkiko, iŋ pat parrika ta aandor ku ɓaa Sezare.† 24 Imiloŋji oki pisay kuu iyiŋji Pool iŋ aapiye ɗo wer ka guberneer Peliks. » 25 Tatkaw-ak siirtu oki maktumne ɗo guberneer, ŋa kaawiiji aman : 26 « Gem kol guberneer Peliks, nun Kilodiyuus Lisiyaas ooyjiŋ dakina iŋ karaamine. 27 Yuudinna obig gem kaak ni n̰aamiijiŋ-aŋka. Ŋu raka deeŋji. Wiktin taat nu dortu kadar ŋa Roomiŋce, nu astu mogiŋji‡ iŋ askirnar, nu jiliig min ɗo pisiŋco. 28 Nu raka ibine maman Yuudinna diyiiji kaawo. Paa ko, nu iyiig ɗo uŋco ka agindaw ku seriiner-aku. 29 Min nu dorit kaaw ta agindaw-ak di, nu ibintu kadar ŋu diyiiji kaawo ɗo bi ka gaanuunco di. Kar gay, ɗo gaanuun ka Room, ŋa bal nige maan kaak yaa iye muutuy, yoo ɗo daŋaayner oki ŋu obaagɗo. 30 Kar min waan astu min-intu kadar Yuudinna sooriya ɗo gem-aŋ a ŋuu deeŋji, koɗok di nu ictu niyine a naaŋ n̰aamiŋji. Kar nu kaawiico ɗo ŋuur kuuk diyji kaaw-ak a ŋu ɓaa sakkiyiŋ ɗo weriŋ. »

31 Askirna-ak giniit ar taat ŋa kaawiico. Ŋu iyiig Pool iŋ aando-at di nam ɗo geeger ka Antipatriis. 32 Kar ka kawtinti, askirna ku maay-ak yeeptu ɗo werco Zeruzaleem. Ŋuur dalŋay iŋ Pool gay, birtu iŋ uŋco yoo Sezare. 33 Min ŋu ottu Sezare, askirna-ak beriit maktumne-at ɗo guberneer Peliks ho ŋu gaariijig Pool. 34 Guberneer-ak garkiyiit maktumne-ata, kar ŋa indiig Pool aman : « Ki asa min darre ta moo ? » Ŋaar gay telkiiji aman : « Nu asa min darre ta Silisi. » 35 Min ŋa dortu pa-ak, ŋa telkiiji aman : « Di yaa pa-ak, gee kuuk diyji kaaw-ak, ya ŋu as di, kar

* **23:5** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 22.27. † **23:23** 'Sezare' : Ŋa geeger tatiko. Ŋa wer kaak askirna dakina ku Room goyiy ɗo kiɗ ka Zuuda. ‡ **23:27** 'mogiŋji' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'sakuwiŋji'.

gii talin kaawoŋ. » Hiyya, ŋa bertu izinne ɗo askirnay, ŋuu iyiŋ Pool ɗo ger kaak ŋu pintu ɗo sultan *Herood.

24

Pool ɗo uŋji ka guberneer Peliks

1 Min Pool ottu Sezare, mena beey bir ko, kar *Yuudinna daariŋ astu min Zeruzaleem : ŋuur Ananiyaas, *mee satkiner ka tatko, iŋ gem rakki gay malol siŋji Tertuluus, ho iŋ agindaw daariŋ ku pey. Ŋu astu ɗo uŋji ka guberneer Peliks ho ŋu sakkiyig Pool. 2 Guberneer-ak ŋaamtu gee a ŋu ɓaa iyiŋ Pool. Min ŋu iyiiga, Tertuluus-ak ictu kaawo aman : « Gem kol Guberneer, iŋ barkin taŋjiŋ kat ni gasit aapiy ɗo darre-anta. Iŋ ibine ka riyoŋ, ki siyig goyinni ho ki gaayinti. 3 Ni delaajiŋ barkine ɗo gamin okiŋco kuuk ni gastu min lociŋ ay wiktine ho ɗo wer okiŋji. 4 Kar gay, nu taŋkilaacinno dakina. Ŋaar-ak baaŋu, berni botol taat kiini cokiye sooɗ di. 5 Yampa, ki talaw, gem-aŋ ŋaar gemno. Ŋa barjilig Yuudinna okiŋco kuuk goy ɗo duniiner ho ŋa tatkuwco ka gee kuuk ŋu kolaag Nazariyenna. 6 Ŋa rak nigiŋ *ger ka Buŋdi oki. Ɗo bi ŋaar-ak ko, ni obiiga. [Ni rakaaji ɗukume seriine ar kaak *gaanuunni ka Yuudinnar kaawtu. 7 Kar tatkaw Lisiyaas gay, asinti gal atta. Ŋa imiliig Pool min ɗo pisinni iŋ raɗa. 8 Kar ŋa kaawinti a ni ɓaa sakkiyiŋ ɗo uŋjiŋ.]* Diŋ kiŋ meeŋjiŋ guberneer indig gem-aŋka, kii gasin baati ta sakuunni taat ni sakkiyiiga. An di kaawor. » 9 Yuudinna okiŋco kuuk goy ɗo wer-ak ooyit kaaw-ata ho ŋu kaawtu a ta ɗo botilti di.

Pool osa biy

10 Min ŋaar-ak, guberneer jaaliiji pise ɗo Pool a ŋaa kaawe. Ek di ŋa kaawtu aman : « Gem kol guberneerji Peliks, nu iban, ŋa kiŋke-aŋ ko mee seriiner ka darrer iŋ elgina. Paa ko, iŋ amaanner ta rakki, nu astu ose bir ɗo uŋjiŋ, naa imile kaar. 11 Pakaaɗo mena orok iŋ seer di, nu astu Zeruzaleem a naa abdiye Buŋ ɗo geriy. Kiŋ meeŋji ɓaa baray baati. 12 Min nu ottu ɗo wer-aka, ya nu goy ɗo *Ger ka Buŋdi, ya nu goy ɗo ger ka salaaner, wala ɗo wer ka pey, nu meello iŋ gee ho nu barjilgigɗo. 13 Gee-ak, ŋu gediraaɗo gaare seen ta kaawco, asaan kaawat ginno baati. 14 Kar nun gay raka naaŋ kaawin kaaw-an waraŋ ɗo uŋjiŋ. Ka seener, nu aaɗaat Botol ta Iisa Masi taat ŋu kaawiy a ta samaanno. Kar gay, nun abdiya Buŋ ka aginiyte, nu aamina ɗo makaatamna ku Muusa ho iŋ ku nabiinnar oki. 15 Nu diy gelbiner iŋ Buŋ a ŋaa nooye gee kuuk goy iŋ botol iŋ kuuk goyɗo iŋ botol ar ŋuur maanico oki diytu gelbinco pa. 16 Ɗo saan taar-at ko, nu zeeɗiy goye iŋ gelbin kaak samaane ɗo uŋji ka Buŋdi ho ɗo uŋco ka geemir.

17 « Nu gin elgin dakina kara, kar nu yeeptu kat Zeruzaleem. Nu as iye gaayo ɗo geendu ho naa gine *satkin ɗo Buŋdi. 18 Wiktin taat ŋu gasin ɗo ger ka Buŋdi, nu siy ko ziŋkar ar kaak *gaanuunte kaawtu. Ɗo wiktin taar-at, gee dakina ginno iŋ nunu ho wer sa bal barjile. 19 Ya seen goya, zer Yuudinna kuuk min kiɗka Aazi kat gasintu. Ya ŋu gin kaaw iŋ nunu, zer ŋuur kat yaa ase ose biŋkico ɗo uŋjiŋ. 20 Wal gee kuuk ki taliy-aŋ, ŋuur ko kuuk hadire ɗo wiktin taat ŋu sakkiyin ɗo uŋco ka agindaw ku seriiner, ŋuudu gaariŋ maan kaak nu nigtu. 21 Ya ɗo tanto-at, nu iban maan rakki di. Wiktin taat nu uctu ɗatikco, nu kaaw iŋ gaay toŋgo aman : " Nun aamina kadar Buŋ asa nooyiŋ gee ku mate. " Wal ɗo kaaw taar-an diŋ ga, ŋu sakkiyintu anne ? »

22 Ŋaar Peliks, ŋu kaawiiji min awalle ɗo bi ka Botol ta Iisa Masi. Ek di ŋa ɗiyiico ɗo gee kuuk sakkiyiig Pool-ak aman : « Ya yiriy taat tatkaw Lisiyaas as annen di, naa talin kaawko. » 23 Kar ŋa beriiji izinne ɗo tatkaw ka askirnar a Pool yaa goye ɗo daŋaayner di. Kar ŋu rasiig us yaaji gaɗe ɗak sooɗa ho ŋu ɗiyiico ɗo geeŋji a ŋuu tale kaaci.

Pool goy elgin seer ɗo daŋaayner

24 Gintu menaw, yiriy rakki, Peliks iŋ daaciy Dursiil, ŋu astu taliŋ Pool. Daaciy ta Peliks, taar *Yuudiŋca. Peliks ŋaamtu waan yaa iyiiŋ Pool ŋuu cokiyinji, ŋaa kaawe ɗo bi ka imaan taat ɗo Iisa Masi. 25 Min ŋu iyiiga, ŋa ictu kaawo. Ŋa kaawiy ɗo bi ka goye kaak selleŋ, ɗo obe ka ziŋkar ho ɗo seriin ta Buŋdi taat yaa ase. Min Peliks doriit kaawat di, kolaw obiiga. Kar ŋa ɗiyiiji ɗo Pool aman : « Diŋka-aŋ ɗeettu, ho ya yiriy taat nu gas pisindu di, kar naaŋ kole pey. » 26 Ɗo gelbiney gay, ŋa diy kaay oki a Pool yaaji iye gurus. Ɗo saan taar-at ko, iŋ menaw ŋa kolgig a ŋuu jammiye.

27 Elgin kuuk seer birtu, Peliks paaytu ho Porsiyuus Pestuus gay makiiga. Kar Peliks bal imiliŋ Pool min ɗo daŋaayner asaan ŋa raka a Yuudinna yaaco aawe gala.†

25

Ŋu iyig Pool ɗo uŋji ka Pestuus

1 Min Pestuus ottu Sezare, ŋa gin mena subba di, kar ŋa uctu ho ŋa ɗeettu Zeruzaleem. 2 Ɗo wer-ak, min gee ku *Yuudinna, agindaw ku gay satkiner, iŋ aginay daariŋ ku pey astu ɗo uŋji ka Pestuus a ŋuu sakkiyiŋ Pool. Ŋu wakiliiji 3 inde aman : « Baaŋu, ni raka a kii jaŋkiŋ Pool anne Zeruzaleem.

* **24:8** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek. † **24:27** 'Peliks bal imiliŋ Pool min ɗo daŋaayner' : Gaanuun ka Roominar kaaw kadar ya gem ŋu obig daŋaayne elgin seer ho ŋa ginno oorne, zer ŋuu pikiŋji.

» Sando, Yuudinna gay dee kaawco a ŋuu deeŋji ɗo botildi. 4 Kar Pestuus gay telkiico aman : « Pool, ŋaar goy daŋaayne ta Sezare ho nun meendu sa gaay ko ɓaawe. 5 Rasoŋ aginduwko yaan ŋaamin Sezare, ho ya gem-aŋ kat nige sa, kar ŋu sakkiyoŋga. » 6 Ɗo wer-ak, Pestuus gintu mena orok kan porpoɗi, kar ŋa yeeptu Sezare. Min ŋa ottu Sezare, ka kawtinti, ŋa ɗeettu ɗo wer ka seriiner ho ŋa bertu izinne a ŋuu iyiŋ Pool ? 7 Min ŋu iyiiga, Yuudinna kuuk min Zeruzaleem leyig ɗatikco ho ŋu diyiiji kaawin dakina kuuk ooma. Kar gay, ŋu bal gedire gaare baat ta sakuunco. 8 Hiyya, Pool imiltu kaay aman : « Nun bal nige tak-tak : wala iŋ *gaanuun ka Yuudinnar, wala iŋ *ger ka Buŋdi, wala iŋ sultan kaak tatik ka Room. »

9 Pestuus raka a Yuudinna yaaco aawe gala. Ek di ŋa indiig Pool aman : « Ki raka ɓaawe Zeruzaleem kat nu ɓaaŋ ɗukumin seriineŋ annere wal maman ? » 10 Pool gay telkiiji aman : « Ha'a, nun goy ko ɗo uŋco ka gay seriiner ku sultan kaak tatiko. Annen di ŋuudu talin kaawor. Nun sa balco nige yoo maan rakki ɗo Yuudinnar. Ŋaar kiŋ meeŋji oki iban tam. 11 Ka seener, ya nu gin oorne ho nigindu kaak nu nigtu kat nec iye muutur, ŋaar-ak daan kara. Kar gay, ya kaawin kuuk ŋu diyiidu-aŋ kat iŋ botilcoɗo, waan ginno botol taat ŋaan iyin ɗo uŋco. Di yaa pa-ak, naa koliŋ sultan kaak tatik ka Room. Nu raka anner kat ŋaadu talin kaawor. » 12 Hiyya, Pestuus deetu kaawco iŋ gay taayiŋji, kar ŋa kaawiiji ɗo Pool aman : « Min kiŋ meeŋjiŋ kat koliig ko sultan-aka, meeŋjiŋ ɓaa wer ka sultan. »

Pool ɗo uŋji ka Agripa

13 Gintu menaw, sultan *Agripa iŋ booy Bereniis astu Sezare a ŋu ɓaaji ooye ɗo Pestuus. 14 Ar taat ŋu astu gine menaw, Pestuus gaariijit baat ta kaaw ta Pool aman : « Peliks ras kar gem rakki ɗo daŋaayner anne. 15 Wiktin taat nu goyiy Zeruzaleem, *aginay ku Yuudinna daariŋ astu talindu, minninco, daariŋ agindaw ku gay satkiner. Ŋu astu sakkiyiŋ gem-aka ho ŋu indintu a taaji peye ɗo kaay. 16 Kar nun gay telkiico a nin gee ku Room, ya waan sakkiyig gemo, ni ŋumaag ja gem-ak iŋ gee kuuk ŋu giniy kaawna kat ŋaa imile kaay uŋco. Ya ŋa bal imile kaay gay, ni rasaakoŋgaɗo kat bat. 17 Hiyya, agindaw ku Yuudinnarak astu anne iŋ nunu. Kar ka kawtinti, nu bal taaye, nu ɓaawtu ɗo wer ka seriiner ho nu goytu ɗo werir, kar nu ŋaamtu a ŋuu iyiiŋ Pool ɗo uŋdu. 18 Min Yuudinna kuuk diyiiji kaaw-ak astu, nun gay pakirtu a wal ŋu diyji kaaw ooma. Sando ta paaɗo. 19 Ŋu meeltu iŋ Pool ɗo bi ka abaadinco taŋco ho ɗo maan gemir pa ŋu kolaag Iisa. Ŋaar mat ko, kar Pool gay a ŋa nooye. 20 Nun gay, kaaw ar taar-an patiy kaar, nu gediraaɗo naa deen anne. Ɗo saan taar-at ko, nu indiig Pool ya ŋaa gedire ɓaa Zeruzaleem kat ŋuu gaasin kaawoy. 21 Kar Pool gay pooce. Kar ŋa inditu a ŋa ɓaa ɗo uŋji ka sultan ka Room. Anner kat ŋuuji ɗukumin seriiney. Paa ko, nu ɗiyiico ɗo askirnar, ŋuu gooyiŋji ɗo daŋaayner nam wiktin yaa nece taat naa iyiiŋji ɗo uŋji ka sultan kaak tatik ka Room. » 22 Hiyya, Agripa kaawiiji ɗo guberneer Pestuus aman : « Nun meendu oki raka cokiyiŋ gem-aŋka. » Pestuus gay telkiiji aman : « Kawtan di ki doriŋji-aka. »

23 Ka kawtinti, sultan Agripa iŋ Bereniis* istu gaminco ku sultinniidi ho ŋu ɓaawtu ɗo ger ka tatik kaak gee ŋumgiyo. Wiktin ta ŋu uŋjitu ɗo wer-aka, agindaw ku askirnar, iŋ ajaawanna ku geegirdi aaɗiigu. Min gee-ak okiŋco ŋume, Pestuus ŋaamtu gee a ŋuuco iyiŋji Pool. 24 Min ŋu iyiiga, guberneer Pestuus ictu kaawo aman : « Gem kol sultinji ho iŋ kuŋko okiŋko kuuk as anne-aŋku, ku talaag gem-aŋka : Yuudinna okiŋco asdu kaaw biy. Ŋu kaawdu ja Zeruzaleem, kar ŋu asiidu pey anne. Kar kaawco gay, a illa ŋuu deeŋji. 25 Yampa, nun gay, dakji gasɗo oorne taat nec iye muutuy. Min ŋaar kat rak ɓaawe ɗo wer ka sultan kaak tatik ka Room-ak, nu bertu botol ta ŋuu iyiŋji. 26 Kar gay, nu taliy paa, nu ginno kaaw taat taɓ naaji siire ɗo sultan ɗo bi ŋaar-aka. Ek di nu iyiig uŋciŋ kiŋ meeŋji sultan Agripa iŋ gee okiŋco kuuk ŋum-aŋku. Ya ku deejit kaawoy di, wal naa gase kat maan kaak naa siire. 27 Asaan ya lotu-ak, ya nu bal gase baat ta kaawor, nu gediraaɗo naa ŋaamiŋ Room. »

26

Pool osa biy ɗo uŋji ka sultan Agripa

1 Ɗo wer-ak, sultan *Agripa ɗiyiiji ɗo Pool aman : « Nu berji kaawo, imal kaaŋ. » Hiyya, Pool jaaltu pisiŋji ho ŋa teestu ose biy aman : 2 « Gem kol sultinji, yiriyta-aŋ galdu. Nu iciy kaaw ɗo uŋji ɗo kaawin okiŋco kuuk Yuudinna diyiidu. 3 Yiriyta galdu pey asaan nu iban kadar kiŋ meeŋji ibingig samaane aadanna okiŋco ku *Yuudinnar yoo kaawinco ku meelol. Ɗo bi ŋaar-ak gay, ic subiraw ho cokiynu.

4 « Yuudinna okiŋco ibingig goyindu min nu ɗubile. Ŋu ibingin min nu uciy iŋ geendu ho wiktin taat nu goyiy Zeruzaleem. 5 Nu aaɗig goye ka Pariziyennar. Goye ŋaar-aŋ raɗa, pakgig goye okiŋji ka abaadinte. Ya ŋu rakaw, gee-aŋ nec kaawe bir asaan ŋu ibingin min daayum. 6 Kar diŋ gay, ya ŋu talaat kaawor, ŋu talaat asaan nu diy gelbiner ɗo

* **25:23** 'Bereniis' : Taar booy ta sultan Agripa.

kaaw taat Buŋ kaawiico ɗo aginiyte a ŋaa gine. 7 Kaaw-at, Yuudinna okiɲco era a taa ase ɗo werti. Tamba taat orok iŋ seer ta gee ku Israyeel gina riy ta Buŋdi yiriyo aando ɗo bi ŋaar-aka. Gem kol sultinji, ki talaw, ya ŋu sakkiyaanu, ŋu sakkiyaan ɗo bi ka kaaw-an di. 8 Kuŋ Yuudinna, maa di ku kaawiy a Buŋ gediraaɗo nooyiŋ gee ku mate ?

9 « Ya ɗo tanto gay, awal nu bariy ay botol taat nu poociŋ Iisa ka Nazareet. 10 Riy taar-at ko, nu teestu gine Zeruzaleem. Nu gas izinne min ɗo agindaw ku gay satkiner ho nu meendu oki obtu gee ku Buŋdi dakina ɗo daŋaayner. Kar wiktin taat ŋu rakiy deeɲco sa, nu ooye. 11 Nu ɓaay ɗo ay ger ka salaaner, nu taaɓiyiigu a ŋuu rasin imaanco. Iŋ dapiɲkor taat aale loco, nu taaɓiyiigu oki yoo ɗo darrinay kuuk pey.

Pool kaawa maman Buŋ koliiga (Akt 9.1-19,22.6-16)

12 « Ɗo bi ŋaar-ak ko, yiriy rakki agindaw ku gay satkiner beriidu izinne a naa ɓaawe Damaas. 13 Gem kol sultinji, iŋ yiriyo, wiktin taat nu ɓaayiy ɗo botildi, tala kar maan iriɲtu cippit pak cir ku pati paayinti kaani min kuwa ka samaaner, iŋ eendu kuuk ni ɓaay marti. 14 Ɗo wer-ak, okintini, ni sollitu keɗer. Dora kar gaay ar ta gemor kolaanu iŋ kaaw ta *Yuudinnar aman : “ Sawuul, Sawuul, maa di ki taaɓiyin ampa ? Kiŋ kaaɲ bombo ar berki kaak ŋu koocaaga, kar kaaɲ ka bombiŋkaw-aŋ maalan di. ” 15 Nun gay aman : “ *Rabbine, kiŋ waa ? ” Kar Rabbin gay telkiidu aman : “ Ŋa nun Iisa kat ki taaɓiyiy-aŋka ! 16 Di ŋaar-ak, uc kay asiŋjiŋ. Nu bayniijiŋ-aŋ a kii gine gay riyor kanto. Kii gine saadiner ho kiico kaawe ɗo geemir a nu bayinjiŋ yiriyta. Kar naaɲ bayne pey ho naaɲ gaare gamin ku pey kiico kaawe. 17 Naaɲ ɲaame ɗo gee kuuk Yuudinna iŋ kuuk Yuudinnaɗo ho ɗo werin-ak okiɲco, naaɲ gooye. 18 Nu ɲaamaaciŋ loco a ki ɓaa piliɲ odinco. Kii imiliɲ min ɗo gondikor, kii iyiɲ ɗo portikaw. Kii imiliɲ min ɗo pise ka *Seetanner, kii iyiɲ ɗo Buŋdi. Ya ŋu diyiit imaanco lotu, ŋuu gase saamiye ka zunuubinnico ho ŋuu gase pey haginco iŋ ŋuur kuuk Buŋ doɓtu. ” »

Pool osa ɗo riy taat ŋa gintu

19 Kar Pool ɗiytu pey aman : « Gem kol Sultinji *Agripa, nu bal poociŋ maan kaak bayindu min ka samaaner-aka. 20 Kar gay, nu kaawco ja ɗo gee ku Damaas iŋ gee ku Zeruzaleem, kar nu ɗeettu ɗo geegirnay okiɲco ku Zuude, ho ba aar gay, ɗo darrinay kuuk geeɲco ibanno Buŋ. Nu kaawiico a ŋuu ibiniɲ nigiɲco, ŋuu ase ɗo Buŋdi ho ŋuu gine gamin kuuk gaara a ka seener ŋu ic goye ka pey. 21 Ɗo saan taar-at ko, Yuudinna obintu min ɗo *ger ka Buŋdi a ŋuun deendu. 22 Kar gay, yoo yiriyta, Buŋ gooyintu. Nu goyiy saadiney, nu kaawiy seen ta Buŋdi ɗo uŋco ka gee okiɲco, gee kuuk aginda iŋ kuuk ŋaaɗa oki. Nu kaawiico ɗo gamin kuuk Muusa iŋ nabiinna kaawtu min daayum a ŋuu ase. Nu balco gaaye yoo maanna. 23 Kaawinco-ak ɗiya aman : “ Masi kaak Buŋ doɓtu asa taaɓiye, ŋaa mate ho ŋa asa nooye awalle min ɗo gee kuuk mate. Ŋaa gaare ɗo gee ku Yuudinna iŋ kuuk Yuudinnaɗo portikaw taat yaa iyiŋ ɗo botol ta jilindi. ” »

Pool kolaag sultan Agripa a ŋaa aamine

24 Wiktin taat Pool osiy biy-ak, Pestuus ɗukumiit kaawoy ho ŋa jaaliit gaayay aman : « Pool, ki oliyo ! Ki garkiy dakina nam ki oliye ! » 25 Pool gay yeepijiit aman : « Kooŋe, iŋ karaamineɲ, nu ɗiyiijiŋ-aŋ nun oliyɗo. Kaar kanto ho taat nu kaawiy-an ka seener. 26 Nu kaawit kaaw-at ɗo sultan *Agripa ho nu iban kadar ŋa gin kabarre ɗo gamin-aŋ okiɲco. Ɗo bi ŋaar-aŋ ko, nu imiliit taat ɗo adir bal kolaw. Nu iban tam kadar ginno maan kaak begirji, asaan gamin-aŋ bal ase iŋ cigile. 27 Hadi kiŋke sultan Agripa, aŋ kat ki aamina ɗo kaawin kuuk nabiinna kaawtu ? Ya lotu-ak, nu iban kadar kiŋ kat aaminaaco ! » 28 Ɗo wer-ak, Agripa telkiiji ɗo Pool aman : « Ɗo taɲjiŋ-at a hiyya, kiin newsin ko kretiyeɲce meleɲ ansii di walla ? » 29 Pool gay telkiiji aman : « Nu inda Buŋ lociŋ, yiriyta wal neginda, ki asa gine ar nunu, bal jinzirrina-aŋku ! Ho nu inda pey paa ɗo bi ka gee okiɲco kuuk cokiyaan diŋka. »

30 Min Pool gaasiit kaawoy, Sultan Agripa uctu, iŋ guberneer Pestuus, iŋ Bereniis, ho iŋ gee okiɲco kuuk goy iŋ ŋuura. 31 Wiktin taat ŋu amiltu kara, ŋu kaawtu benannico aman : « Gem-aŋ, ŋa bal nige maan kaak yaa iye muutuy, yoo daŋaayne oki, ŋu obaagɗo. » 32 Agripa gay ɗiyiiji ɗo Pestuus aman : « Zer yaa gem-aŋ kat bal sakkiye ɗo wer ka sultan ka tatik ka Room-ak, pat-an gi pikga. »

27

Ŋu ŋaamig Pool Room

1 Guberneer Pestuus ictu niyine a ŋuuni iye iŋ markaba ɗo uŋji ka sultan ka tatik ka Room. Paa ko, ŋu koliig tatkaw ka askirnar rakki kaak ŋu kolaag Juliyuus ho ŋu beriijig Pool ɗo pisiŋji, iŋ gee daariɲ ku pey kuuk goy ɗo daŋaayner. Juliyuus gay min askirna kuuk ginaaji riy ɗo sultan ho ŋa gin askirna miya ɗo aaroy. 2 Ni ɲeptu markaba kaak uca min geeger ka Adraamiit ho ŋa ɓaa ɗo kiɗ ka Aazi. Ɗo markab-ak, Aristaark kaak min Tesalonik ɗo kiɗka Maseduwaan sa goy iŋ nini. 3 Ka kawtinti, ni ottu ɗo geeger ka Sidon. Juliyuus ŋaar gem selleɲ iŋ Pool, ek di ŋa beriiji botol a ŋa ɓaa taliɲ geenji yaaji bere gaayco. 4 Min ni amiltu min Sidon,

us ŋaamaani toŋgo. Ampaa ko, ni jagtu ɗo
kiɗ ka Sipre kaak goy ɗatik amiydi. Wer-
ak, usuy sooɗa. 5 Min ŋaar-ak, ni jarbitu min
ɗo kiɗ ka Silisi iŋ ka Pampili. Hiyya, ni ottu
ɗo geeger ka Mira ɗo kiɗ ka Liisi. 6 Min ni
ottu, tatkaw ka askirnar-ak gastu markaba
ka pey kaak asa min geeger ka Alekzandri
ho ŋa ɓaa ɗo kiɗ ka Itali. Hiyya, ŋa paayinti
min ɗo markaba kaak ni astu ho ni ɲeptu ka
pey.

7 Min ni ɗeettu min Mira, ni siŋjiy sooɗ-
sooɗ. Ni gintu menaw dakina ɗo amiydi, kar
iŋ taaɓine kat ni ottu ɗo geeger ka Kiniid.
Min ɗo wer-ak, ni amiltu, kar us gay pey
ŋaamaani toŋgo nam ŋa todíntiit botol. Ek
di ni jagtu pey. Ni kedirtu wer kaak ŋu
kolaag Salmone ɗo kiɗ ka Kreet kaak goy
ɗatik amiydi. Hiyya, ni birtu moota iŋ kiɗ
ka Kreet, wer kaak usuy sooɗa. 8 Ɗo wer-ak,
ni siŋjiy sooɗ-sooɗ, ni birtu kee nam ni ottu
ɗo wer rakki ŋu kolaag « Bopoor* », moota
iŋ geeger ka Laaze.

9 Min ni ottu ɗo wer-ak, ni taltu kadar
martuwni taaya aale. Ya ni kondira iŋ
martuwni-anta, yaani gine raɗa. Asaan
yiriy ta sayamner ta *Yuudinnar†, taar bir
ko ho barre, amiyji yaa awke dakina. Ɗo
bi ŋaar-ak ko, Pool miniig gee kuuk goy ɗo
markab-ak aman : 10 « Gem kol siŋtay, nu
tala kadar ya martuwte-an kat ɗeeta iŋ uŋti,
markabte iŋ gamnay yaa ide. Kar ginte
maaniite oki, akuun amay yaate teente. »
11 Kar gay, tatkaw ka askirnar poocit kaaw
ta Pool ho ŋa diy kaay iŋ kaaw ta gem ka
suugiya markaba ho iŋ ta mee markabar.
12 Ŋu kaawtu kadar wer ka ni goyiy-aŋ ku-
uniyaaɗo iŋ menaw kuuk us diyaw. Ɗo bi
ŋaar-ak ko, gee anuwco kaawtu a ŋuu ɗeete
min eɗe. Ya Buŋ ooy-ak, nu raka a ŋuu ote
ɗo bi ka barrer ka pey ɗo kiɗ ka Kreet kaak
ŋu kolaag Peniks. Ɗo wer-ak, iŋ siteene oki,
goyiŋji samaane. Us abarro dakina.‡ Ŋu
pakira a ya ŋu ot eɗe, ŋuu ereŋ ja wiktin taat
ya us bire.

Kurumbiine akilaag markaba

13 Jammiy sooɗa, ŋu awa kar us sala-la-
la-la min watiine teestu abire. Ampa-ak,
gee ku markab-ak raka ko ɗeete, ŋu pakira
a martuwco-at yaa kuuniye. Min ŋaar-ak,
ŋu teeŋiig hadinne kaak ooma ŋu ɗuuniig
markaba awalle, ho ŋu ɗeettu. Ŋu aaɗtu
moota iŋ kiɗ ka Kreet. 14 Kar gay, jammiy
sooɗa, kurumbiine taat ŋu koliy « Erak-
iloon§ » paayiy min ka dambinay ku Kreet.
15 Kurumbiin-at ŋaamiig markabni nam ni
gedarro siŋje uŋda. Hiyya, ni aaɗiy ko wer
ka us ɓaay di. 16 Min pa-ak, ni birtu moota
iŋ kiɗ kapak kaak ŋu kolaag Koda kaak goy
ɗatik amiydi. Wer-ak, kurumbiin ool ɗak ko
sooɗa. Markabni kaak tatko gin pey markab
kapak kaak ŋu ɗuunig ɗo aaroy. Markab
kaak kapak-ak, zer us gaay ɗeetiŋji. Min us
ool ɗak ko sooɗa, ni taaɓiyiit ja kee kat ni
gediriiji ɗo markab kaak kapak-aka. 17 Ŋu
teeŋiig markab-ak, ŋu iciiga ho ŋu diyiig
kuwa ɗo ka tatko. Kar ŋu zerɗiig markab
kaak tatko-ak iŋ mernan, pa ŋaa díme. Ŋu
gina kolaw paa ŋu solle ɗo yir ka Sirt ɗo
kiɗ ka Libi. Paa ko, ŋu ɗuuntu maan aaro
ɗo amiydi yaa peyiŋ markab-ak sooɗ-sooɗ.
Hiyya, ni aaɗiy pey wer ka us ɓaay di. 18 Ka
kawtinti, us wakila paa di. Hiyya, ŋu teestu
oriŋ gaminco ɗo barrer. 19 Ka neginditi,
gee ku markab-ak maaniico di oriig gam-
nay ɗo barrer. 20 Mena kuuk ɓaay iŋ uŋco,
kurumbiin gay pooc seene. Ni tallo tak-tak
pato wala kaalna. Ba aaro, nin sa bal diye
pey kayni a nii amile cewey.

21 Gee kuuk goy ɗo markab-ak taay bal
tee. Hiyya, Pool uctu ɗatikco ho ŋa kaawi-
ico aman : « Gem kol siŋtay, ya ku ooyit
kaawor-at sa, guna, zer gi amilaaɗo min
Kreet. Ya gi bal amile, taaɓine ho kasaarne-
an asaakonno. 22 Kar diŋ gay, oboŋ aditko,
minninko rakki sa mataaɗo. Illa markab di
yaa ide. 23 Ka seener, iŋ aando, *Rabbiner
Buŋ kaak nu abdiyiyo ŋaamduug ɗubiley.
24 Kar ɗubil-ak kaawiidu aman : " Pool, dak
ginenno kolaw. Ŋuuŋ ginin seriineŋ ɗo uŋji
ka sultan kaak tatik ka Room. Kar pey Buŋ,
ŋaar selleŋ iŋ kiŋke. Ampa-ak, ŋaaŋ jile iŋ
gee okiŋco kuuk ɗo markaba. " 25 Di gem
kol siŋtay, oboŋ aditko. Nun gin amaanaw
ɗo Buŋɗi. Kaawoy sa yaa ase ɗo botilti uudin
taat ŋa kaawiidu. 26 Nu taliy-aŋ taate peye
uŋda ɗo kiɗ kaak ɗatik barrer. »

27 Ni gin mena orok iŋ pooɗ min
kurumbiin-at teestu. Ta ɗeetinti ɗo barre
kaak ŋu koliy Adriyatiik. Iŋ ɗatik aandor,
gee kuuk gina riy ta markab-ak, pakirtu
a wal ni gaay ko ote ɗo kiɗar. 28 Ɗo bi
ŋaar-ak ko, ŋu ictu dambi kaak ŋu ɗuuniig
iŋ merno ho ŋu acciig ɗo amiydi a ŋuu
geeme baatiŋkuwiy. Baatiŋkuwiy gay nec
orok subba iŋ peesira meetir. Ni siŋjitu
uŋda sooɗ, kar ŋu geemtu pey. Ɗo wer-ak,
ŋu gastu orok seer iŋ porpoɗ meetir. 29 Ŋu
geemiy pa-ak, asaan ŋu gina kolaw kadar
markabco akuun yaa ɗooye iŋ dambay.
Ɗo bi ŋaar-ak ko, ŋu ortu hadinnina pooɗ
ɗuun aaro a ŋuu peyiŋ markaba, nam wer

* **27:8** 'Bopoor' : Kaaw-an kaawa a 'biŋkico ku barriniydi kuuk samaane'. † **27:9** 'yiriy ta sayamner ta Yuudinnar' : Ay elgo, ya wiktin ta sayamner ote, us teesiy abire dakina ɗo wer-aka. ‡ **27:12** Ya gem uŋja ɗo bi ka barrer ka Peniks-ak, ŋa uŋja min ŋugil sooɗ iŋ gale ka pati wala iŋ meeda sooɗ iŋ gale ka pati. Ansii ko, iŋ siteene, us abarro pey dakin ɗo wer-aka. § **27:14** 'Erakiloon' : Ŋa us kaak abiraw. Ɗo kiɗ ka Kreet, ay elgo, ŋa uca min ŋugil sooɗ iŋ coke ka pati.

sa walgicoɗo koɗoki.
30 Min ŋaar-ak, gee kuuk gina riy ta mark-
abar paayiig markab kaak kapak-aka ho ŋu
kaawtu a ŋuu ɓaa ɗuuniŋ hadinnina ku pey
uŋda. Kar ŋu raada di. Ŋu raka n̰ere min
ɗo markabar, ŋuu rasiŋ eeŋco. 31 Kar Pool
gay ɗiyiiji ɗo tatkaw ka askirnar iŋ geeŋji
aman : « Yaman, ya ku rasig gee-aŋ kat
paay min ɗo markabar, ku pakaaɗo tak-tak.
» 32 Hiyya, askirna-ak ɗukumiig mernan
kuuk ŋu ɗuunit markab kaak kapak-aka, ho
ŋu rasiig ŋa ɗeettu ɗo amiydi keeji.
33 Wiktin taat ŋu eriy wer yaa wale, Pool
kaawiico aman : « Taloŋ ja, gin mena
orok iŋ pooɗ kat ku era eren di ho ku bal
okume yoo maanna. 34 Diŋka-aŋ okumo ɗak
maanna, paa kat kuu gase gudurre kuu jile
ziŋkiko. Nu kaawaako pey, Buŋ yaa jile
ay gemo minninte, nam durwey* rakki sa
galaaɗo. » 35 Min ŋa kaawiico pa-ak, ŋa
ictu mappa ho ŋa deltu barkin ɗo Buŋɗi ɗo
uŋco okiŋco. Kar ŋa pirsiiga ho ŋu teestu
tee. 36 Hiyya, ŋuur okiŋco obtu gelbiŋco ho
ŋu teetu. 37 Okintini kuuk ɗo markab-ak, ni
nec gee miy seer iŋ orok peesira iŋ bijigiy
(276). 38 Min ŋu teetu, ŋu aaytu, teeŋco kaak
ɗak-ak, ŋu oriig ɗo barrer, paa kat, markab
yaa ɗake cewey.
39 Min wer waltu, ni taliig kiɗ-aka, kar gee
ku markab-ak bal ibiniŋji. Kar ni taltu wer
rakki gin yiro. Paa ko, ŋu ictu niyine, ya
taaco kuuniye, ŋuu iyiiŋ markaba ɗo wer-
aka. 40 Hiyya, ŋu ɗukumiig mernan ku
hadinner kuuk peyig markab-aka, ŋu rasiig
ɗo amiydi. Kar ŋu ipiriig pey mernan min
ɗo atay kuuk seer kuuk turaag markaba.
Kar ŋu ɗuuntu zimilla berel ɗo et ka uŋci.
Paa kat, us akiliig yoo ɗo yir-aka. 41 Ŋu
siŋjiy paa di sooɗ-sooɗ nam markab-ak ɗooy
iŋ yir kaak bayanno min ɗo amiydi. Uŋji
ka markabar orbitu ɗo yiror ho ŋa gedarro
ko siŋje uŋda. Kar baay ka markabar gay,
amay kuuk paka puk-puk-ak gay nam cirga.
42 Askirna ic niyine a ŋuu deeŋ gee ku
daŋaayner okiŋco. Paa kat, minninco rakki
pakaaɗo min ɗo amiydi. 43 Kar tatkaw ka
askirnar gay rak jiliŋ Pool. Paa ko, ŋa toɗiico
a ŋuu ginenno riy taar-anta. Ŋa kaawiico
ɗo ŋuur kuuk iban amay, ŋuu paaye awalle
nam ŋu ɓaayiy amile kara. 44 Ŋuur kuuk
ibanno amay gay yaa obe sarpaŋje wala ser-
pay ku markabar ho ŋu aaɗiŋco. Ŋu gintu ar
taat tatkaw-ak kaawtu. Paa ko, okiŋco, ŋu
amiltu cewey min ɗo amiydi.

28

Pool ɗo kiɗ ka Maalt

1 Min okintini amil cewey, ŋu kaawinti
a kiɗ-aŋ siŋji Maalt. Ŋa goy ɗatik amiydi.
2 Gee ku darre-ak obinti samaane. Ɗo wer-
ak, us diyaw ho amay sa teestu n̰oke. Paa
ko, ŋu ŋaaminti ako ho ni ooriyo. 3 Pool soktu
atay a ŋaa leeŋco ɗo aki. Kar wiktin ta ŋa
leeyiigu, aal umiig ɗo pisiŋji ho ŋa caaltu
asaan ak cokiiji toŋgo. 4 Wiktin taat gee ku
Maalt taliig aal kaak kaltuw ɗo pisiŋji-ak,
ŋu kaawtu benannico aman : « Gem-aŋ, ka
seener, ŋaar daa gee. Min ɗo amiydi diŋ sa
ŋa pake, kar seriin ta Buŋɗi gay rasaagɗo,
ŋaa maten di ka. » 5 Ɗo wer-ak, Pool ergiig
aal-ak ɗo aki ho ŋa bal aawe yoo maanna.
6 Okiŋco ŋu era akuun pisiŋ yaa waase ho
wal ŋaa galeŋ ko bup di, ŋaa mate. Ŋu yokiy
paa, yoo maan sa gingigɗo. Hiyya, ŋu ictu
kaaw ta pey ho ŋu kaawtu aman : « Way,
ŋaar-aŋ oki buŋ rakki ! »
7 Moota ɗo wer-ak, gin gem rakki kaak
ŋu kolaag Publiyuus. Min agindaw ku kiɗ-
ak, ŋaar di kaaco. Ŋa obinti ar siŋtay iŋ
gelbin rakki. Ni gintu mena subba ɗo geriy.
8 Sando, takaŋ Publiyuus gay raɗaw. Ziŋkay
toŋgo ho ŋa tennaw. Ŋa weya ka daŋlil.
Min Pool doriit kaaw-at, ŋa unjitu, ŋa leeyiiji
pisiŋji ɗo kaay ho ŋa salkiyiiji. Ek di gem-ak
cooltu. 9 Min gee kuuk raɗaw ku pey doriit
kabarre-at, ŋu asiig gas Pool ho ŋa cooliigu.
10 Gee ku darrer-ak berinti horoomin dak-
ina. Wiktin taat ni rakiy n̰epe markaba nii
ɗeete, ŋu berinti oki zaadin ta martuwni.

Pool ot ɗo geeger ka Room

11 Ni goytu ɗo kiɗ ka Maalt koyin subba,
kar ni n̰eptu markaba. Markab-ak gay,
ŋu kolaag « Diyoskuur » ho ŋa min kiɗ ka
Alekzandri. Ŋa goy wiktin ta siteener ɗo
kiɗ ka Maalt. 12 Min ni n̰eptu markab-ak,
ni birtu ɗo geeger ka Siraakuuz. Min ni
ottu ɗo wer-aka, ni jammiytu mena subba.
13 Min eɗe, ni jarbitu moota iŋ kiɗ-aka nam
ni ottu ɗo geeger ka Riggiyo. Ka kawtinti, us
kaak asa min watiine teestu abire. Hiyya,
ni amiltu min eɗe. Ni gin mena seer ja kat
ni ottu Puuzol. 14 Ɗo geeger ŋaar-ak, ni gastu
gee ku aamin ɗo Iisa indinti a nii goye mena
peesira iŋ ŋuura. Min mena kuuk peesir-ak
gaastu, hiyya, ni birtu kat Room. 15 Gee ku
aamine ku Room gas kabarrini a ni asa ɗo
botildi. Paa ko, ŋu uctu a ŋuuni ŋaame. Ŋu
ŋaaminti ɗo werin kuuk ŋu kolaag « Suugin
ta Apiyuus » ho « Geray Subba ku Martir ».*
Min Pool taliigu, ŋa deliiji barkin ɗo Buŋɗi
ho ŋa ɗeŋirtu. 16 Min ni ottu Room, ŋu beriiji
izinne a ŋaa goye ger keeji di. Ɗo wer kaak
ŋa goyiy gay, gin askiriŋce gooyaaga.

Pool gaara kaaw ta Buŋɗi Room

17 Gin mena subba, Pool koliig agindaw
ku Yuudinnar ku Room a ŋuu n̰ume ɗo
weriy. Min ŋu n̰umtu, ŋa kaawiico aman :

* **27:34** 'durwey' : Werin daariŋ, ŋu kolaat a 'law ta kaar'. beey min Room.

* **28:15** Wer ka n̰umiŋco-ak serek pak kilomeetir orok

« Gem kol siŋtay, nun kaak ku taliy-aŋ, ŋu obintu min Zeruzaleem ho ŋu sakkiyintu ɗo uŋco ka gee ku Room kuuk goy annere. Ŋu obintu maalan di, wala nu nig iŋ geente, wala nu nig aadanna ku aginiyte. 18 Min gee ku Room taliit kaawor, ŋu rak pikindu asaan ŋu bal gase oorin taat yaa iye muutur. 19 Kar Yuudinna gay pooce ho kaaw-at gindu raɗa. Ek di nu birtu sakkiye ɗo wer ka sultan ka tatik ka Room. Kar sakkiyindu gay, nu rakaaɗo loomayin ta siŋta ku darrer. 20 Ɗo bi ŋaar-ak ko, nu koliŋko gii ŋaame ho naako gaare baati. Kuŋ ibingig maan kaak gee ku Israyeel eriyo. Ɗo saan taar-ak ko, ŋu ɗoodintu iŋ jinzirre. » 21 Kar agindaw ku Yuudinnar gay telkiiji aman : « Nin anne, ni bal gase yoo maktumne rakki min Zuude taat kaawa biṇ ho ginno siŋni kaak as min annere kaak nig biy iŋ kiŋke. 22 Kar nin gay raka cokiyin taat kiŋ meenji pakiriyo, asaan ni iban, ay wero, gee kaawa gallo ɗo botol taat ki aaɗiy-anta. » 23 Hiyya, ŋu diytu yiriy rakki taat ŋuu ṇume.

Min yiriy taar-at astu, Yuudinna dakina ṇumtu pey ɗo weriy, pak ka awalle. Min kawtira yoo maako, Pool osiico kaawin dakina. Ŋa gaariico *Meennaw ta Buŋdi. Ho ŋa bariya pey botol taat ŋaaco gedire ɗo bi ka Iisa Masi min ɗo *gaanuun ka Muusa ho min makaatamna ku nabiinnar. 24 Daariṇ ooyit kaaw-ata ho daariṇ gay poocta. 25 Kaawco bal ṇume ho ŋu raka ɗeete. Ɗo wer-ak, Pool kaawiico pey aman : « Kaaw taat Ruwwin ta Buŋdi kaawiico ɗo aginiyko min ɗo bi ka nabi Ezaayi, taar ka seener. 26 Ta kaawa aman :

“ Ɓaa gasig gee-aŋku ho kaawco aman :
Kuu cokiye paa, kar ku ibinaaɗo baati.
Kuu tale paa, kar ku talaaɗo maanna.
27 Asaan kayco ku geemir-aŋ bombo,
ɗeŋginco amil lawa,
odinco, ŋu timingu,
pa ŋuu diye ɗo gelbinco,
pa ŋuu dore iŋ ɗeŋginco,
pa ŋuu tale iŋ odinco,
Ŋu pooc jipte goyiṇco iŋ nunu,
paa kat, nu baltu gedire cooliṇco. ”† »

28 Kar Pool kaawiico pey aman : « Diyoŋ ɗo kayko, Buŋ iyiit Kabarre ta Gala ta jile geemir ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo. Gee ŋuur-ak kat yaa ooyin kaaw-ata. » 29 [Min Pool gaasiit kaawoy, hiyya, *Yuudinna amiltu min ɗo geriy ho ŋu teestu meele benannico.]‡

30 Min ŋaar-ak, Pool goytu pey elgin seer karaat ɗo ger kaak ŋa ajjirtu-aka. Ɗo geriy-ak, ŋa obaag ay gem kaak asa taliṇji di. 31 Kar ŋa gaariicot Meennaw ta Buŋdi ho ŋa garkiyiigu ɗo bi ka *Rabbin Iisa Masi bal kolaw. Ginno waan kaak toɗaaji.

† **28:27** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 6.9-10. ‡ **28:29** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariṇ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.

Roomen
Maktumne taat Pool siirtu ɗo gee ku Room
Pile ka kaawor

Ŋa Pool kat siirit maktumne-an ɗo kretiyenna kuuk goy ɗo geeger ka Room. Ŋa siirit ɗo wiktin taat ŋa ɓaayiy martaw ta subbiŋkar. Ŋa raka iyin Kabarre ta Gala ɗo darrico. Pool gaaraat garaaney a gee okiɲco kuuk ɗo adiy ka kiɗar gin zunuubinna. Kar Buŋ gay elgiigu, ya ŋu Yuudinna wala ŋu Yuudinnaɗo. Ka seener, Iisa Masi mat ɗo bi kaɲco. Ampaa ko, gee okiɲco kuuk aamin loci, Buŋ yaa jiliɲco, ŋaa giniɲco ŋuu goye iŋ botol ɗo unɟi. Jile ŋaar-ak, Buŋ berig maala bal kapuune ɗo geemir ho iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋɗi, ŋuu ɲume iŋ Iisa Masi.

Ooy ta awalle

1 Ŋa nun Pool, gay riyor ka Iisa Masi kat siiraat maktumne-anta. Buŋ ko kolintu a naa kuuniye *paliine ho ŋa doɓintu a naa gaarin Kabarre ta Gala ta Buŋɗi. 2 Ta taar ko taat Buŋ kaawtu min awalle iŋ biŋka ku nabiinnar a ŋaate ɲaaminti. Kaaw-at, ŋu siirit ɗo Kitamner. 3-4 Ta kaawa ɗo bi ka Roŋɟi Iisa Masi, ŋaar ko *Rabbinte. Ɗo bi ka weeŋji kaak ɗo duniiner, ŋa min tamba ta sultan Dawuud. Kar iŋ Ruwwin ta Buŋɗi gay, min ŋa nooytu min ɗo muuti, ŋu gaariig iŋ gudurre kadar ŋa Roŋ ka Buŋɗi. 5 Iŋ Iisa Masi, Buŋ barkiyintu nu kuuniytu paliine a naa jaaliɲ siŋ ku Iisa kuwa ho min ɗo darrinay okiɲco, naa iyiɲ gee dakina kuuk yaa aamine loci ho yaa karmiyin kaawoy. 6 Kuŋ oki min gee-aku, kuŋ kuuk Buŋ* koliŋko a kuu gine geeŋji ku Iisa Masi. 7 Nu siiraako ɗo kuŋ kuuk goy ɗo geeger ka Room, kuŋ okiŋko kuuk Buŋ elgiiko ho ŋa koliŋko a kuu kuuniye geeŋji. Tatte Buŋ iŋ *Rabbinte Iisa Masi yaako barkiyiŋko ho yaako iye aapiye.

Martaw taat Pool rakiy ɓaa Room

8 Awalle-ak, naa deleɲ ja barkin ɗo Buŋɗi iŋ siŋ ku Iisa Masi ɗo bi kaŋko okiŋko, asaan ɗo duniin okintiti, gee kaawa ɗo bi ka imaanko. 9-10 Ay wiktin taat nu inda Buŋ, nu rawatɗo biko. Ɗo taar-an, Buŋ meeŋji oki saadiner, ŋaar kaak nu ginaaji riy ta gaare Kabarre ta Gala ɗo bi ka Roŋɟi iŋ gelbin rakki. Ŋa iban kadar nu inda doo ɗo salaaner a ya ŋa ooye, ŋaadu pile botol, nu ɓaako taliŋko. 11 Ka seener, nu gin niyin dakina a nu ɓaako taliŋko. Ansi-ak, naako iyiɲ maan kaak Ruwwin ta Buŋɗi beriidu a ŋaako ɗeŋriŋko ɗo imaanko. 12 Pak taaran oki, nu rakiy ɓaa taliŋko-ak a paa kat, ginte iske benannite ɗo imaan taat ɲuminte okinte iŋ Iisa Masi.

13 Gem kol siŋtay, nu raka kuu ibine ɗo kayko kadar dees dakina, nu icgiy niyine a nu ɓaako taliŋko. Kar gay, yoo diŋka, Buŋ baldu pile misa botol. Nu raka kadar riyor taat naa gine ɗo ɗatikko-at yaa ɓaa iŋ unɟti ar kaak ta gintu ɗo darrinay ku pey. 14 Riy taat Buŋ beriidu-at a naa gaarin Kabarre ta Gala ɗo gee okiɲco. Naa gaarin ɗo ŋuur kuuk kayco pile† iŋ kuuk kayco ɗibire. Naa gaarin ɗo ŋuur kuuk iban gamna iŋ kuuk ibanno. 15 Ɗo bi ŋaar-ak ko, nu rakiy ɓaa gaarin Kabarre ta Gala ɗo kuŋ kuuk goy ɗo geeger ka Room oki.

Gudurre ta Kabarre ta Gala

16 Nu gaara Kabarre ta Gala bal sokaɲ. Ka seener, taar ko gudurre ta Buŋɗi taat ŋa jiliy ay gem kaak aamin ɗo Iisa Masi, ŋuur kuuk *Yuudinna ja, kar kat kuuk Yuudinnaɗo oki. 17 Asaan iŋ Kabarre-at, Buŋ gaara maman gee yaa goye iŋ botol ɗo unɟi. Ŋu goyiy iŋ botol-ak, illa iŋ imaan, min ɗo teesindi yoo ɗo gaasindi. Uudin taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman : « Gem kaak jaawa iŋ botol yaa goye ɗo saan ta imaanji. »‡

Zunuubinna ku gee kuuk Yuudinnaɗo

18 Buŋ gaarit dapiɲkoy min kuwa ka samaaner ɗo zunuubinna okiɲco ku geemir iŋ giniɲco kaak ŋu giniy bal botol. Iŋ gamin ku samaanno-ak, ŋu ticiit seen ta Buŋɗi. 19 Buŋ gaarit dapiɲkoy loco, asaan ka seener, ŋu iban waraŋ gamin kuuk ŋuu gedire ibine ɗo bi ka Buŋɗi. Gamin-ak, Buŋ meeŋji kat gaarcogu. 20 Asaan min Buŋ kilgiyiit duniine, gamin ku Buŋɗi kuuk gee talgigɗo ar gudurrey, Buŋnuwiy, gee gedar ibiniɲco min ɗo riy taat ŋa giniyo ya ŋu pakiraaco. Ŋaar-ak, gee ginno botol taat ŋuu imile kayco. 21 Ŋu ginno botol-ak, asaan iŋ ibiniɲco kaak ŋu ibingig Buŋ-ak oki, ŋu poocji bere horoomine ho dele ka barkiner taat kuuniy loci. Kar gay, ŋu jage nam ŋu pakira ɗo gamin kuuk gaaygigɗo iŋ maanna ho ŋu rasiit gondikaw unjitu ɗo gelbinco kaak jookum-aka. 22 Ya loco-ak, ŋu gaara ziŋkico ɗo uŋco ka geemir a ŋu gin ilim. Kar sando, ŋu oliyay. 23 Ampaa ko, ŋu rasiig abdiye ka Buŋ kaak matɗo ho gin *darjine a ŋuu abdiye gamin kuuk maaniico di siytu. Gamin-ak, ŋu waya ar ɗiidî, wal gamin kuuk asiɲco poodî, wal kuuk poypiya poypiye, wal gemo. Kar gem gay, ŋaar asa maten di.

---

* **1:6** 'kuŋ kuuk Buŋ koliŋko' : Ɗo Kitamne taat ŋu jiptitu iŋ nassariɲca, gee daariɲ jiptit kaaw-an a 'kuŋ kuuk Iisa Masi koliŋko'. † **1:14** 'kayco pile' : Anne-aŋ, Pool kaawa ɗo bi ka Grekna iŋ kuuk Greknaɗo. Awalle-ak, Grekna tala ziŋkico a ŋuur di gee kuuk iban goye ka duniiner kaak taɓ. Kar gee okiɲco kuuk pey gay, ŋu talaagu ar ŋu geenno. ‡ **1:17** Wer ka gase kaawor ɗo Habakuuk 2.4.

24 Ɗo saan taar-an ko, Buŋ rasiig ŋu giniy
gamin ku ginindiɗo uudin taat gelbinco
rakiy di. Ŋa rasiigu, ŋu nigtu ziŋkico ku
maaniico iŋ gamin ku sokaŋ. 25 Ŋu makit
seen ta Buŋ iŋ raadine. Ŋu rasig abdiye iŋ
gine ka riyor ɗo Buŋ kaak kilgiyig gamin
okiŋco, kar gay, ŋu abdiya gamin kuuk ŋa
kilgiytu di, ho ŋu gina riy loco. Kar sando, ŋa
Buŋ kat gee oziliy elgin iŋ elgina ! *Aamin.
26 Ɗo saan taar-an ko, Buŋ rasiig ŋu giniy
gamin ku sokaŋ kuuk gelbinco elgiyo :
daaɗi weyɗo iŋ miday, illa ŋu bariya ziŋkico
daaɗi. 27 Miday oki gina pa, ŋu weyɗo iŋ
daaɗi. Gelbinco kaak samaanno ŋaamiig a
illa ŋuu bariye ziŋkico miday. Ŋu gina gamin
ku sokaŋ benannico ho ampaa ko, iŋ gamin
kuuk ŋu giniy-ak, ŋuur maaniico gasiit kat
taŋco.
28 Uudin taat ŋu pooc ibiniŋ Buŋ, ŋa rasiig
iŋ pikirrico taat jookum-ata ho ansii ko,
ŋu giniy gamin kuuk gee gingigɗo. 29 Gee
ŋuur-ak, gelbinco miin iŋ ay biyaw ta gamin
ku gallo : gamin kuuk iŋ botilcoɗo, kuuk
samaanno, ele ka gamin ku geemir ho mo-
tol. Gelbinco miin iŋ hasuudinaw, dee ka
geemir, giɗuwa, tee ka geemir iŋ neendaw
ho gamin ku pey kuuk arro. Ŋu diya raadin
ɗo geemir 30 ho ŋu osa gee. Ŋu adin ku
Buŋdi, ŋu is biŋka, ŋu ɗapal ho ŋu dela
goŋguminco. Ŋu imila gamin kuuk jookumo
min ɗo kayco kuuk gee bal taliŋ yiriy rakki.
Ŋu karmiygigɗo aginiyco. 31 Pikirrico bal
baati ho ŋu necgitɗo kaawco. Ŋu ello gee ho
ŋu tallo amindaw ta geemir. 32 Ŋu ibingit
tam seriin ta Buŋdi taat kaawa a gee kuuk
ginaag gamin-aŋ, taŋco-at, illa muutu. Kar
iŋ taar-at oki, ŋu goy di ginaag gaminco-aku,
ho pey, ŋu ozilaag ŋuur kuuk gina gamin ar
ŋuur-aŋku.

2

Ɗukume ka seriin ta Buŋdi

1 Kiŋ kaak gina ziŋ a ki gay ɗukume seri-
iner, ya ki waa oki, ki ginno botol taat kii
imile kaaŋ. Paa ko, wiktin taat ki ɗukuma
seriin ɗo gem ka pey, biŋ ka meenji di
diyaaciŋ, asaan kiŋ oki gina jookumo ar
ŋaara. 2 Gi iban kadar Buŋ ɗukumaaco seriin
iŋ botilti ɗo ŋuur kuuk gina gamin kuuk
jookum-aku. 3 Kiŋ kaak ɗukuma seriin
ɗo geemir ɗo gamin ku jookumo kuuk ŋu
giniyo, kar kiŋ meeŋjiŋ oki ginaagu, ki
pakira a kii pake min ɗo seriin ta Buŋdi
walla ? 4 Selliŋkaw ta Buŋdi taat dakina, ki
ginaat bees walla ? Subirruwiy ho dalul-
luwiy, ki ginaag ar maan kaak maala walla
? Ki ibanno kadar Buŋ ginaaji selliŋkaw
a kii ibiniŋ niginjiŋ ho kii jipte goyiŋjiŋ
walla ? 5 Kar gay, ɗeŋginaŋ amil lawa ho ki
pooc jiptiŋ goyiŋji. Paa ko, ki meeŋjiŋ di
iytu omaayin yaarko ɗo kaaŋ ɗo yiriy taat
Buŋ yaa gaarin dapiŋkoy. Ɗo yiriy taar-
at, Buŋ yaaco ɗukume seriin ɗo geemir iŋ
botilti 6 ho ay gem di, ŋaaji kappiyin hagin
ta riy taat ŋa gintu. 7 Ɗo ŋuur kuuk zeeɗa
gine selliŋkaw a Buŋ yaaco bere *darjine,
horoomine ho goye ka gaasɗo gay, Buŋ
yaaco beriŋ goye-aka. 8 Kar gay, gee daariŋ
bariya gamin kuuk galco di, ho ampaa ko,
ŋu poociit seen ta Buŋdi, ŋu rasiig ziŋkico
ŋu uŋjiy ɗo gamin kuuk iŋ botilcoɗo. Ɗo
gee ŋuur-ak, Buŋ yaa paayin dapiŋkoy taat
ŋa dapiŋiico aale. 9 Ka seener, ɗo ŋuur
kuuk gina jookum gay, Buŋ yaa taaɓiyiŋ
ko taaɓiye. Taaɓin taar-at yaa gasiŋ ja
*Yuudinna, ŋuur kuuk dorit kaaw ta Buŋdi
awalle, ho taa gasiŋ ŋuur kuuk Yuudinnaɗo
oki. 10 Kar ɗo ŋuur kuuk gina selliŋkaw
gay, Buŋ yaaco bere darjine, horoomine ho
ŋaaco iye aapiye. Gamin-aŋ, Buŋ yaa beriŋ
ja ɗo Yuudinnar, ŋuur kuuk dorit kaaw ta
Buŋdi awalle, ho ŋaa beriŋ ɗo ŋuur kuuk
Yuudinnaɗo oki. 11 Asaan Buŋ, ŋaar eerro
gee.
12 Gee okiŋco kuuk gina zunuubinna
ho ibingigɗo *gaanuun kaak Muusa siirtu
yaa mate bal seriin taat gaanuun-ak yaaco
ɗukume. Kar ŋuur okiŋco kuuk gina zunuu-
binna ho kuuk ibingig gaanuun gay, ŋuuco
ɗukume seriin iŋ gaanuun-aka. 13 Asaan
gee kuuk cokiyaag gaanuun iŋ ɗeŋginco
di, Buŋ talgigɗo a ŋu goy iŋ botol ɗo uŋji,
illa ŋuur kuuk karmiyaaga. 14 Gee kuuk
Yuudinnaɗo, ŋuur ibingigɗo gaanuun ka
Muusa. Kar sando, ŋu ibingig ɗo gelbinco
maan kaak kuuniy iŋ gaanuun. Ampaa ko,
werin daariŋ, ŋu giniy maan kaak gaanuun
kaawtu, asaan gaanuun-ak goy ɗo gelbinco.
15 Ampa-ak, ŋu gaara kadar maan kaak
gaanuun kaawtu-ak, ar Buŋ diyig ɗo gel-
binco. Pikirrico oki gaara pa, asaan ya
ŋu gina taat jookumo, ta aditco ku maani-
ico di yaaco diye kaawo. Ho ya ŋu gina
taat samaan gay, taar di oki yaa imiliŋco.
16 Gamin okiŋco-aŋ yaa bayne ɗo yiriy taat
Buŋ yaa ɗukume seriine. Uudin taat nu
gaariy Kabarre ta Gala, ɗo yiriy taar-at, Buŋ
yaa ɗukume seriin iŋ botol ta Iisa Masi ɗo
gamin okiŋco kuuk gee cigiltu ɗo gelbinco.

Yuudinna iŋ gaanuun ka Muusa

17 Kar kiŋ kaak kaawa a ki *Yuudiŋce, ki
diya gelbineŋ ɗo *gaanuundi ho ki ɗapiliy
a ki gem ka Buŋdi. 18 Ɗo taŋjiŋ a ki ibingit
taat Buŋ rakiyo ho iŋ ɓilde kaak ki gastu min
ɗo gaanuundi, ki iban doɓe taat samaane.
19 Ki tala ziŋ a ki nec ɗaaŋe noolna. Ki
pakira a kiŋ portikaw taat yaa ceeriŋ ŋuur
kuuk goy ɗo gondikor. 20 Ki pakira a ki nec
ɓilde gee kuuk kayco dîbire iŋ ŋuur kuuk ar
koogina ɗo imaandi, asaan kiŋ pakira kadar
iŋ gaanuun, ki gin ibine kaak taɓ ho iŋ sen
ta Buŋdi okintiti. 21 Ansi-ak, kiŋ ɓilda kat

gee ku pey, kar maa di ki ɓildigiyɗo ziŋ ka meeŋjiŋ ? Kiŋ di a « dakoŋ kokinenno », kar maa di kiŋ gay kokiniyo ? 22 Kiŋ di a « mitko iŋ daatko, ŋuu kokinenno kara », kar maa di kiŋ gay kokiniy daaɗi ? Kiŋ yilaag buŋnay, kar maa di ki kokiniy gamin kuuk ŋu bertu *satkin ɗo geriyco. 23 Kiŋ ɗapilaw ɗo bi ka gaanuun ka Muusa, kar maa di ki karmiygigɗo gaanuun-aka ? Ansiak, ki nigiig siŋ ku Buŋɗi. 24 Ka seener, ɗo Kitamner, ŋu siir aman : « Ɗo bi kaŋkon di, gee kuuk Yuudinnaɗo nigiy biŋkico iŋ Buŋ. »*

25 Ka seener, Buŋ kaaw a kuu *ɗukume selṇo yaa gaare kadar ku geeŋji. Ɗukume ka selṇol ŋaar-aŋ samaane ya ku karmiyaag gaanuun. Kar ya ku karmiygigɗo gay, ar ŋu balko ɗukume selṇo. 26 Kar gay, ɗo gem kaak karmiyaag gaanuun, ya ŋu balji ɗukume selṇo oki, Buŋ yaa taliŋ ar ŋa ɗukum ko selṇo. 27 Ka seener, ŋu berkoŋ gaanuun ɗo pisiŋko ho ŋu ɗukumko selṇo. Kar ya ku karmiygigɗo gaanuun, ŋaar kaak ŋu balji ɗukume selṇo ho karmiyaaga-ak yaako ɗukume seriine. 28 Asaan Yuudiṇce kaak taɓ, ŋu ibingigɗo min ɗo gamnay kuuk gee talaagu, ho ɗukume ka selṇol kaak taɓ oki, ŋu ibingigɗo min ɗo deley†. 29 Kar Yuudiṇce kaak taɓ, illa ŋu ibinaag min ɗo gelbiney, ho ɗukume ka selṇol kaak taɓ gay, ŋaar maan kaak Ruwwin ta Buŋɗi giniy ɗo gelbin ka gemor, yampa, ŋa ŋaarro kaak ŋu siirtu ɗo gaanuundi. Yuudiṇce kaak taɓak gasɗo ozile min ɗo geemir, illa min ɗo meeŋji Buŋ.

3

1 Ampa-ak, *Yuudinnaw gay, galilti maa ? Ho ɗukume ka selṇol-ak gay, galiliy maa ? 2 Ka seener, galilco dakina ɗo ay maanna. Asaan awalle-ak, Buŋ iyig ja kaawnay ɗo Yuudinnar. 3 Ka seener, Yuudinna daariṇ bal necin kaaw taat Buŋ kaawiico. Kar gay, taar-an yaaji toɗe ɗo Buŋɗi ŋaa necin tanji walla ? 4 Ha'a, toɗaajiɗo ! Ya gee okiṇco kaawa raadine oki, Buŋ, ŋaar gin seene. Ar kaak ŋu siirtu ɗo Kitamner aman :

« Gem kol *Rabbiney, min ɗo kaawoṇ di,
gee ibinaaciŋ a ki ɓaa iŋ botol
ho ɗo wer ka seriiner, kiŋ di nosiraw. »*

5 Naako gaare maman gee daariṇ pakiriyo. Gee-ak ɗiya aman : « Ka seener, ni jag min botol taat samaane. Kar gay, jaginni-ak gaayaag gee a ŋuu tale waraŋ kadar Buŋ gina ay maan iŋ botiliy. Ya jaginni gaayaag gee, maa di Buŋ yaa paayin dapiṇkoy kaani ? » Gee-ak gin botol taat ŋu kaawe ampa walla ? 6 Ha'a, ginno. Ya Buŋ ginno ay maanna iŋ botiliy-ak, maman ŋaa gedire ɗukume seriine ɗo gee ku duniiner okiṇco ?

7 Kar gem ka pey yaa ɗiye aman : « Ka seener, nu raade. Kar gay, raadindu-ak gaayaag gee a ŋuu talin waraŋ seen ta Buŋɗi. Ampaa ko, gee yaa ozilinji gaay iŋ gaayo. Kar ya raadindu-ak kat ṇaamaag gee ŋu oziliy Buŋ, maa di, seriin ta Buŋɗi yaan obindu ar gem kaak gin zunuubinna ? » 8 Kar ya kaaw-an kat samaane gay, maa di gi kaawiyɗo aman : « Gininte gamin kuuk samaanno a ŋuur kuuk samaane yaa amile minninco ? » Ka seener, gee daariṇ osaan a nu meendu kat kaaw pa. Kar sando, ŋu raada di. Gee-ak, illa ŋuu gasin taṇco.

Ginno gem kaak ɓaa iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋɗi

9 Iŋ taar-an gay, gii kaawe pey maa ? Ginte *Yuudinna, gi pakgig gee ku pey walla ? Ha'a, pakgigɗo. Nu gaarko min awalle kadar gee okiṇco uŋje kayco ɗo zunuubinnar, kuuk Yuudinna iŋ kuuk Yuudinnaɗo oki. 10 Ar kaak ŋu siirtu ɗo Kitamner aman :

« Ginno gem kaak ɓaa iŋ botol ɗo uŋji ka
Buŋɗi,
yoo rakki oki ginno.

11 Ginno gem kaak gin pikirre ta taɓ.
Ginno gem kaak bariya botol ta Buŋɗi.

12 Gee okiṇco amil min botol taat samaane
ho okiṇco, pikirrico jag min seen ta
Buŋɗi.
Ginno gem kaak gina selliŋkaw, yoo rakki
oki ginno.†

13 Gee-ak, kaawin kuuk amila min ɗo korkoriṇco‡ iya muutu.
Lesisco imila kaawin ku caaciyindi
ho biŋkico gay amila kaawin kuuk ar kop ta
aalol.§

14 Min biŋkico-ak, amila suruupine iŋ
kaawin ku yuutu.*

15 Iŋ asiṇco kuuk caway-ak, ŋu gaɗgiy dee
gee.

16 Ɗo ay botol taat ŋu aaɗiy-at, ŋu iya taaɓine
iŋ nige ka werdi.

17 Ŋu bal ibinin botol ta aapiyer.†

18 Ŋu ginno kolaw bat ɗo Buŋɗi. »‡

19 Sando, gi iban kadar kaawin okiṇco kuuk ŋu siirtu ɗo *gaanuundi, ŋu siirig ɗo ŋuur kuuk gaanuun goy ɗo kayco. Paa kat, yoo gemo gasiyɗo botol taat ŋaa imile kaay. Seriin ta Buŋɗi yaa obiṇ gee ku duniiner

* **2:24** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 52.5. † **2:28** 'deley' : Werin daariṇ, ŋu kaawa a 'doloy'. * **3:4** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 51.6. † **3:12** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 14.1-3 ho 53.2-4. ‡ **3:13** 'korkoriṇco' : Werin daariṇ, ŋu kaawa a 'korliṇco'. § **3:13** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 5.10 ho 140.4. * **3:14** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 10.7. † **3:17** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 59.7-8. ‡ **3:18** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 36.2.

okiŋco, asaan okiŋco, ŋu nig ɗo unji. 20 Ansi-ak, Buŋ talaaɗo gemo a ŋa goy iŋ botol ɗo unji asaan ŋa karmiyaag gaanuun. Ka seener gay, gaanuun-ak, illa ŋa gaayaag gee a ŋu ibiniŋ zunuubinnico.

Buŋ giniig gee goyiy iŋ botol ɗo unji iŋ imaan

21 Kar diŋ gay, Buŋ gaarte maman ŋa giniite gi goyiy iŋ botol ɗo unji. Ŋa giniite ansi-ak, ŋa balte gininte iŋ botol ta gaanuundi. Taar-an ar kaak gaanuun ka Muusa iŋ nabi-inna kaawit ko min awalle. 22 Buŋ ginaag gee goyiy iŋ botol ɗo unji ɗo bi ka imaanco taat ɗo Iisa Masi. Ŋa giniy ampa-ak ɗo gee okiŋco kuuk aamin iŋ ŋaara. Gee okiŋco, ŋuur sawa di, 23 asaan okiŋco, ŋu gin zunuu-binna, ho okiŋco, ɗatikco ɗukum iŋ Buŋ ka *darjiner. 24 Kar Buŋ gay, iŋ barkiney, ŋa ginaag gee goyiy iŋ botol ɗo unji, bal kapuune, iŋ jile kaak Iisa Masi jiliig gee min ɗo zunuubinnico. 25-26 Ar tamga kaak ŋu beriy *satkine ɗo saamiye ka zunuubinnar, Buŋ berig Iisa a ŋuur kuuk aamin iŋ ŋaara yaa gase saamiye ka zunuubinnico. Ampaa ko, Buŋ gaartu a ŋa ginaag ay maanna iŋ botiliy. Awalle, ŋa gin riy iŋ botilti wiktin taat ŋa ictu subirraw ho ŋa rasig gee kuuk gin zunuubinna bal seriine. Diŋ gay, Buŋ gaaraat pey riyoy taat iŋ botilti ho ŋa ginaag ŋaar kaak obit imaan taat ɗo Iisa Masi yaa goye iŋ botol ɗo unji.

27 Ampa-ak gay, waa kaak yaa ɗapile ? Ginno yoo waanna ! Waan ɗapiliyɗo-ak, asaan taat tiyaw ɗo unji ka Buŋɗi-at, ta riyɗo taat gi giniyo, kar gay, illa imaan taat gi aaminiyo. 28 Maan kaak naa kaawe-aŋ ko kaak ni kaawiy ɗo geemir : gem kaak goy iŋ botol ɗo unji ka Buŋɗi, goy iŋ botol ta imaan, yampa, ŋa goyɗo ɗo saan taat ŋa karmiyaag gaanuun. 29 Buŋ, ŋaar ka *Yuudinnar di walla ? Ha'a, ŋaar Buŋ ka gee okiŋco, kuuk Yuudinna iŋ kuuk Yuudinnaɗo oki. 30 Asaan Buŋ, ŋaar rakki di, ho gee kuuk Yu-udinna, ŋa ginaag a ŋuu goye iŋ botol ɗo unji ɗo saan ta imaanco, ho kuuk Yuudinnaɗo oki, ŋa ginaag a ŋuu goye iŋ botol-ak ɗo saan ta imaanco. 31 Ya ni kaawa pa-ak, ni talaag gaanuun ar maan kaak maala walla ? Ha'a, talgigɗo ! Kar seener, ni talaag gaanuun ar kaak Buŋ taliiga.

4

Maan kaak Ibraayim gaariyo

1 Pakiroŋ ɗo goyinji ka tatte Ibraayim. Maa kaak asji ? Gii kaawe kat maa ɗo bi kanji ? 2 Buŋ ginig a ŋa goy iŋ botol ɗo unji. Ya ŋa ginig ɗo bi ka riy taat ŋa giniyo, zer ŋa gin botol taat ŋaa ɗapile. Kar ɗo unji ka Buŋɗi gay, ŋa ginno botol taat ŋaa ɗapile. 3 Ka seener, Kitamne kaaw aman : « Ibraayim, ŋaar diy gelbiney iŋ Buŋ. Ɗo bi ka imaanji-at ko, Buŋ taliig a ŋa goy iŋ botol ɗo unji. »* 4 Ka seener, gem kaak gina riyo, ŋu kappiyaaji. Maan kaak ŋu kappiyiiji-ak, ŋaar bere ka maalanno, ŋaar maan kaak waaliyaaga. 5 Ŋa Buŋ kat ginaag gay zunuu-binnar, ŋu goyiy iŋ botol ɗo unji. Pa-ak, gem kaak bal gine riyo ho kaak aamin iŋ ŋaara, ɗo bi ka imaanji-ata, Buŋ talaag a ŋa goy iŋ botol ɗo unji. 6 Ɗo bi ka gee kuuk bal gine riyo ho Buŋ taliig a ŋu goy iŋ botol-ak, sultan Dawuud kaaw paa ɗo bi ka barkin taat Buŋ beriico aman :

7 « Galal ɗo ŋuur kuuk Buŋ saamiycog
zunuubinnico
ho nigiŋco sa, ŋa imilcog tak-tak !
8 Galal ɗo gem kaak *Rabbin Buŋ talaag
zunuubinnay
ar ŋu ginno ɗo kaay ka meeŋji gem-aka
! »†

9 Barkin-at, taar ɗo *Yuudinnar di walla ? Ha'a, gee kuuk Yuudinnaɗo oki yaa aaciye ɗo barkin-ata. Uudin taat ni kaawtu ɗak ko awalle, ɗo bi ka imaanji, Buŋ taliig Ibraayim a ŋa goy iŋ botol ɗo unji. 10 Wiktin taat Buŋ taliig a ŋa goy iŋ botol-ak, ŋu *ɗukumji ko selŋo walla ? Ha'a, ɗo wiktin taar-at, ŋu balji ɗukume misa ! 11 Ba aaro, Buŋ kaawji a ŋaa ɗukume selŋo. Ŋaar-aŋ maan kaak gaara kadar ɗo bi ka imaanji, ŋa goy iŋ botol ɗo unji min ŋa bal ɗukume misa selŋo. Ampaa ko, Ibraayim kuuniytu tacco ka gee okiŋco kuuk aamine bal ɗukume ka selŋol. Gee-ak, ɗo bi ka imaanco-at, ŋuur oki, Buŋ taliig a ŋu goy iŋ botol ɗo unji. 12 Ŋa tacco oki ka ŋuur kuuk, ya ŋu ɗukum selŋo oki, ŋu ic botol ta imaandi. Gee ŋuur-ak, goy iŋ imaanco ar tatte Ibraayim min ŋa bal ɗukume selŋo.

Goye kaak iŋ botol ɗo unji ka Buŋɗi

13 Buŋ kaawji ɗo Ibraayim ho ɗo koogin ku kooginay a ŋaaco berin duniin loco. Ya Buŋ kaawji ampa-ak, ŋa balji kaawe ɗo bi ka karaaminey taat ŋa karmiya *gaanuun. Ŋa kaawiiji pa-ak, asaan ɗo bi ka imaanji, ŋa taliig a ŋa goy iŋ botol ɗo unji. 14 Ya gee kuuk karmiyaag gaanuun keeco di yaa gasin taat Buŋ kaawtu-at, gee kuuk aamin ɗo Buŋɗi-ak, imaanco yaa gine maan ka maala ho maan kaak Buŋ kaawtu a ŋaaco bere-ak oki, ŋaar bal baay. 15 Ka seener, gaanuun-ak iya dapiŋko ta Buŋɗi ɗo geemir. Kar ɗo wer kaak gaanuun ginno gay, ginno ŋepiɗe ka gaanuundi oki.

16 Ɗo bi ŋaar-ak ko, maan kaak Buŋ kaawtu a ŋaa bere-ak, ŋa kaawig ɗo ŋuur kuuk aamin loci a ŋuu ibine ɗo kayco kadar Buŋ beraag maanna-ak maala bal kapuune ɗo koogin ku Ibraayim okiŋco ɗo saan ta

* **4:3** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 15.6. † **4:8** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 32.1-2.

imaanco. Ŋa kaawaag maanna-ak ɗo ŋuur kuuk aaɗa gaanuun ho ŋa kaawaag oki ɗo ŋuur kuuk aamina ɗo Buŋdi ar Ibraayim, ŋaar tatte okinte. 17 Uudin taat Kitamne kaawtu aman : « Nu giniɲciŋ tacco ka gee ku darrinay dakina. »‡ Ŋa aamin iŋ Buŋ ho diŋ ŋa goy ar tatte ɗo uŋji. Buŋ-ak, ŋaar ko kaak nooyaag gee ho iŋ kaawoy di, ŋa kilgiyiig gamin kuuk ginno awalle. 18 Ibraayim diy gelbiney iŋ maan kaak Buŋ kaawtu ho ŋa aamin loci. Ɗo wiktin taar-at, gee gay pakira a wal ŋa ginno botol taat ŋaa gasiɲ maan kaak ŋa eriy min ɗo Buŋdi. Ɗo bi ka imaanji-at ko, ŋa gintu tacco ka tamba dakina uudin taat Buŋ kaawiiji aman : « Kooginaɲ asa gine dakin aale. »§ 19 Min Buŋ kaawiiji paak, Ibraayim iban kadar ŋa zaɓ ko ho daaciy Zaara oki mogina. Kar wiktin taat elginay gaay ko nece miya, ŋa ob di tirit ɗo imaan. 20 Ɗo maan kaak Buŋ kaawiiji a ŋaaji bereak, imaanji bal arme. Kar gay, imaanji-at berji gudurre ho ŋa deltu barkin ɗo Buŋdi. 21 Ŋa iban ɗo kaay kadar Buŋ gin gudurre taat ŋaa necin kaawoy. 22 Ɗo bi ŋaar-ak ko, Buŋ talig Ibraayim a ŋa goy iŋ botol ɗo uŋji. 23 Wiktin taat ŋu kaawtu ɗo Kitamner aman : « Buŋ talig a ŋa goy iŋ botol », ŋu bal kaawe ɗo Ibraayim keeji di. 24 Kar gay, ta lote oki. Asaan ɗo bi ka imaante, Buŋ talaate a gi goy iŋ botol ɗo uŋji. Ka seener, gi diy gelbinte iŋ ŋaar kaak nooyig Rabbinte Iisa min ɗo muuti. 25 Ɗo bi ka zunuubinnite, Buŋ berig Iisa ɗo pise ka geemir a ŋuu deeŋji ho ŋa nooyig min ɗo muuti a Buŋ yaate gininte gii goye iŋ botol ɗo uŋji.

5

Jile kaak Iisa Masi jiliite

1 Ansii ko, Buŋ gininte gi goyiy iŋ botol ɗo uŋji ɗo bi ka imaante, ho ɗo saan ta *Rabbinte Iisa Masi ko, diŋ gi goyiy ɗo aapiyer iŋ Buŋ. 2 Iŋ Iisa ho ɗo bi ka imaante, gi gin botol gii gase barkin min ɗo Buŋdi, ho gi obtu tirit ɗo barkin-ata. Ho maan kaak yaate ale gala-ak, ŋa diye kaak gi diytu gelbinte a gii gase hagin ta *darjin ta Buŋdi. 3 Min kaatiya, ya taaɓin gasinte oki, galte, asaan gi iban kadar taaɓin-at gaayaate gi iciy subirraw. 4 Ho ya gi ic subirraw, ta gaayaate gi goyiy bombo ɗo gecindi. Kar ya gi goy bombo ɗo gecindi-ak, ta gaayaate gi eriy iŋ gelbin rakki taat Buŋ kaawtu. 5 Ho ere kaak gi eriy-ak kacaatenno, asaan iŋ Ruwwiney taat ŋa beriite, Buŋ gaarte kadar ŋa elgiite dakina.

6 Ka seener, ɗo wiktin taat gi gedarro imile kayte, Iisa Masi mat ɗo bi ka gay zunuubinnar. Muutuy-at, taar ɗo wiktin taat Buŋ diytu. 7 Ɗo duniiner, gi iban kadar gee sooɗ di yaa ooye muutu ɗo gaay ta gem ka pey. Akuun yaa goyen di gee kuuk yaa ooye mate ɗo gaay ta ŋaar kaak ɓaa iŋ botol wala kaak selleɲ. 8 Kar Buŋ gay gaarte maman ŋa elgiite : wiktin taat gi goy misa gay zunuubinnar, Iisa Masi astu mat ɗo saan tante. 9 Iŋ muutuy taat ŋa mattu ɗo saan tante, diŋ Buŋ ginaate a gi goy iŋ botol ɗo uŋji. Ansi-ak, ibininte tak kadar Iisa Masi yaate jilinte min ɗo dapiɲko ta Buŋdi. 10 Awalle, wiktin taat gi goy misa adin ku Buŋdi, Buŋ amrinte iŋ meeŋji iŋ botol ta muut ta Roŋji Iisa Masi. Ka seener, ya ŋa amrinte iŋ muut ta Roŋji-at, gi iban tak kadar ŋaate jilinte oki iŋ nooyinji. 11 Min kaatiya, gi aaciyaw ɗo uŋji ka Buŋdi ɗo saan ta Rabbinte Iisa Masi kaak diŋ amrinte iŋ Buŋ.

Tatte Aadum iŋ Rabbinte Iisa Masi

12 Iŋ botol ta gem rakki di, zunuubinna uŋjitu ɗo duniiner. Zunuubinna uŋje iŋ gem kaak ŋu kolaag Aadum ho zunuubinnaak iya muutu. Muut-at astu ɗo gee okiɲco, asaan gee okiɲco gin zunuubinna. 13 Ka seener, min Buŋ bal beriɲ misa *gaanuun ɗo Muusa, zunuubinna goy ko ɗo duniiner. Kar gay, uudin taat gaanuun-ak ginno misa, Buŋ talaag zunuubinna-ak ar ŋu ginno ɗo kaay ka gemor. 14 Sando, min wiktin ta Aadum yoo ta Muusa, muut diyco pise ɗo gee okiɲco. Aadum, ŋaar pooc karmiyin taat Buŋ kaawiiji. Kar muut gay, taar diyco pise yoo ɗo ŋuur kuuk zunuubinnico sawaɗo iŋ ku Aadum.

Aadum gaara ŋaar kaak as ba aaro, ŋaar ko Iisa Masi. 15 Kar gay, barkin taat Buŋ beriy bal kapuune, taar pakgig nige ka Aadum serek. Ka seener, ɗo bi ka nige ka gem rakki di, gee dakina mattu. Kar gay, bere kaak Buŋ beriite iŋ gem rakki di-ak, pakgig serek. Bere-ak, Buŋ berig iŋ Iisa Masi bal kapuune ho ta oyaw ɗo gee dakina. 16 Taloŋ kat maan kaak nige ka gem rakki iytu ho maan kaak barkin ta Buŋdi iytu ! Ka seener, seriin taat oba gee astu ɗo duniiner iŋ nige ka gem rakki di ho ta obiig gee dakina. Kar barkin ta Buŋdi gay, iŋ nige kaak gee nigtu dakin-ak oki, ta iyaag gee dakina a ŋuu goye iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋdi. 17 Ka seener, ya iŋ gem rakki di ho iŋ nigiŋji kaak rakki di, muut diytu pise ɗo gee ku duniiner, ibininte oki tak ɗo kayte kadar iŋ Iisa Masi kaak rakki di, gi gasiy bere ho iŋ barkine min ɗo Buŋdi, taat pakgig gamin okiɲco. Bere-ak, ŋaar ko Buŋ giniite gi goyiy iŋ botol ɗo uŋji. Paa ko, gii gase goye kaak taɓ ho gii hokumiye iŋ ŋaara.

18 Ansii ko, uudin taat nige ka gem rakki di iyaag gee okiɲco a seriin ta Buŋdi yaa obiɲco, ampaa di oki, iŋ riy taat iŋ botol

‡ **4:17** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 17.5. § **4:18** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 15.5.

ta gem rakki di gintu, gee okiɲco nec imile kayco min ɗo seriiner ho ŋuu gase goye kaak taɓ. 19 Gem rakki di pooc karmiyin taat Buŋ kaawiiji ho gee dakina uɲjitu ɗo zunuubinnar, ampaa di oki, gem rakki di ooy karmiyit taat Buŋ kaawiiji ho gee dakina Buŋ giniig ŋu goyiy iŋ botol ɗo uŋji.

20 Min Buŋ berig gaanuun ɗo Muusa, zunuubinna ku geemir gaaya gaayen di. Kar ɗo wer kaak zunuubinna gaaya gaayen di gay, barkin ta Buŋdi oki goy dakin dakina pakgigu. 21 Awalle, zunuubinna gaara gudurrico iŋ muutu. Kar diŋ gay, iŋ *Rabbinte Iisa Masi, barkin ta Buŋdi gaara gudurriti iŋ gine kaak Buŋ giniite gi goyiy iŋ botol ɗo uŋji ho iŋ ŋaar ko, gii gase goye ka gaasɗo.

6

Barkin ta Buŋdi imilinte min ɗo zunuubinnar

1 Ŋaar-ak, gii kaaweŋ kat maa ? Gee daariɲ kaawa a guna ŋuu gine zunuubinna, paa kat, barkin ta Buŋdi yaa gine dakin gaay iŋ gaayo. Kaaw-at ɗo botilti walla ? 2 Ha'a, ta ɗo botiltiɗo ! Ya gi pakira ɗo zunuubinnar, gi ar gee kuuk mate, ho paa kat, zunuubinna gediraaɗo ŋuute diye pise. Iŋ taaran gay, maman gii uɲje pey kayte ɗo gine ka zunuubinnar ? 3 Ku ibanno kadar ginte okinte kuuk ŋu *batiziyinte, gi ŋum iŋ Iisa Masi ho ansi-ak, gi ŋum iŋ muutuy oki. 4 Iŋ batem-ak, ar gi mate ho ŋu tiisinte iŋ ŋaara. Paa kat, ar kaak Tatte Buŋ nooyig Iisa Masi iŋ gudurre ta *darjiney, ginte oki, gii goye goye kaak marbinto.

5 Ka seener, ya gi ŋum iŋ Iisa Masi iŋ muut ar taɲji, gii ŋume oki iŋ ŋaara iŋ nooye kaak ar kaŋji. 6 Ibininte tak kadar goyinte kaak awalle-ak, ŋu ɗoodíg ka etor iŋ Iisa Masi. Paa kat, goye ŋaar-ak idtu jot ho gi giniyɗo pey ɓerrin ku zunuubinnar. 7 Gi giniyɗo pey ɓerrina-ak, asaan gem kaak mate, ŋaar imil ko kaay min ɗo gudurre ta zunuubinnar. 8 Sando, ya gi mat iŋ Iisa Masi, gi iban ko tak kadar gii goye oki iŋ ŋaara. 9 Gi iban oki kadar Buŋ nooyig Iisa Masi min ɗo muuti ho ŋa mataaɗo pey tak-tak. Muut bal gine pey gudurre loci. 10 Asaan muutuy-at, taar mena rakki di gaasiititi ɗo bi ka zunuubinnar. Kar diŋ gay, ŋa goya, ho goyiɲji-ak, ŋaar ɗo Buŋdi. 11 Ampa-ak, kuŋko oki, ɗo uŋco ka zunuubinnar, taloŋ ziŋkiko ar ku mate, ho ɗo uŋji ka Buŋdi, taloŋ ziŋkiko ar ku goy mento iŋ ŋume kaak ku ŋumtu iŋ Iisa Masi.

12 Ŋaar-ak, dakoŋ rasenno zunuubinna yaaco gedire ɗo ziŋkiko kuuk goy ku muuti di. Dakoŋ ooyenno ŋuuko ŋaamiŋko kuu aaɗe galal ta ziŋkikon di. 13 Dakoŋ berenno ziŋkiko ɗo zunuubinnar a *Seetanne yaa gine iŋ ŋuur gamin kuuk iŋ botilcoɗo. Kuŋ ar gee kuuk mate ho diŋ goy mento. Ampaak, beroŋ ziŋkiko ɗo Buŋdi a Buŋ yaa gine iŋ ŋuur ay maanna iŋ botiliy. 14 Ŋaar-ak, zunuubinna gediraakonno pey, asaan *gaanuun goyɗo pey ɗo kayko, kar gay, ku goy ɗo barkin ta Buŋdi.

Gine ka riyor kaak iŋ botiliy

15 Iŋ taar-an gay, gi kaawe pey maa ? Ya gaanuun goyɗo ɗo kayte ho gi goy ɗo barkin ta Buŋdi, ŋaar-aŋ maan kaak beraate botol gii gine zunuubinna walla ? Ha'a, ginno ! 16 Ku ibanno ga ? Ya ku ooy waan yaa goye kaako a kuu karmiyiɲji ar ɓerrinay, kuu gine ɓerrinay ku taɓ ku ŋaar kaak ku karmiyiyo. Ya ku karmiya zunuubinna kuuk iyaako ɗo muuti, kuu gine ɓerrinco, ho ya ku karmiya Buŋ kaak yaako giniŋko kuu goye iŋ botol ɗo uŋji, kuu gine oki ɓerrinay. 17 Ŋaar-ak, ozilinteŋ Buŋ, asaan awalle kuŋ ɓerrina ku zunuubinnar ho diŋ gay, ku obig ɓilde kaak ŋu ɓildiŋko iŋ gelbin rakki. 18 Diŋ Buŋ imiliŋko min ɗo zunuubinnar ho ku gin ko ɓerrin kuɲji a kuu gine riy taat iŋ botilti. 19 Nu kaawaako iŋ kaawin ku gamin kuuk kuuniya ɗo duniiner di, asaan pikirriko, taar ta geemir di. Awalle, ku ber ziŋkiko okiɲco a kuu gine ɓerrin ku gamin kuuk *cawarro ho kuuk iŋ botilcoɗo. Gamin-ak imilig gee min botol ta taɓ. Kar diŋ gay, beroŋ ziŋkiko okiɲco a kuu gine ɓerrin ku Buŋdi. Paa kat, kuu gedire gine riy taat iŋ botilti ho kuu gedire goye cawar ɗo uŋji.

20 Wiktin taat ku goyiy misa ɓerrin ku zunuubinnar, isgikonno taat kuu gine riy taat iŋ botilti. 21 Kar diŋ gay, gamin ku sokaɲ kuuk ku gintu awalle-ak iyko maa biidira ? Gamin-aŋ bal iye maanna, illa muutu. 22 Kar diŋ gay, Buŋ imiliŋko min ɗo zunuubinnar, ku gin ko ɓerrin kuɲji. Ansii ko, kuu goye *cawar ɗo uŋji ka Buŋdi ho kuu gase goye ka gaasɗo. 23 Ka seener, gem kaak gina zunuubinna, maan kaak ŋuuji kappiyeak, illa muutu. Kar bere kaak Buŋ beriite maalaŋ gay, ŋaar goye ka gaasɗo iŋ ŋume kaak gi ŋumtu iŋ *Rabbinte Iisa Masi.

7

Taayiika ɗo bi ka gaanuundi

1 Gem kol siŋtay, ku ibingig ko maan kaak naako kaawe-aŋka, asaan ku ibingig *gaanuun ka Muusa. Gaanuun-ak goy ɗo kaay ka gemor, illa ya gem-ak goy misa iŋ odinay. 2 Ŋaar-ak, ya daatik ob mitko, illa taa goye iŋ mitti-aka nam menuwiy yaa gaase ar kaak gaanuun kaawtu. Kar ya mitti kat mat gay, ta imil kaati min ɗo gaanuun kaak kaawa ɗo bi ka obindi. 3 Yampa, ya mittiak goy misa iŋ odinay ho ta ob mitik ka pey, ɗo uŋji ka Buŋdi-ak, ar ta kokina miday kara. Kar ya mitti-ak mat gay, ta imil kaati min ɗo gaanuundi. Ya ta raka obe ka pey

oki, ta bal nige maanna. 4 Gem kol siŋtay, taŋko oki pa. Iŋ muut taat ku mattu iŋ Iisa Masi, kuŋko oki, ɗo uŋji ka gaanuun ar ku mate. Kar diŋ gay, ku kuuniy geeŋji ku gem ka pey, ŋaar kaak Buŋ nooyig min ɗo muuti. Paa kat, gii gine gamin kuuk Buŋ rakiyo. 5 Ka seener, awalle, ɗo wiktin taat gi teet duniin ar kaak gi rakiy di-ak, ŋa gaanuun ko gaarteŋ zunuubinna. Kar min galal ta ziŋkite talig zunuubinna-ak gay, ta n̰aamaate a gi giniṇco ho zunuubinna-ak iyiite illa ɗo muuti. 6 Kar diŋ gay, iŋ muut taat gi mattu iŋ Iisa Masi, Buŋ imilinte min ɗo gaanuun kaak obinte ar gi gay daŋaayner. Buŋ imilinte-ak a gii gedire gine riy taat marbinto iŋ gudurre ta Ruwwiney. Yampa, riy-at, gi ginaatɗo ar awalle iŋ karaamin ta gaanuun ka Muusa.

Gaanuun ho iŋ zunuubinna

7 Ŋaar-ak, gii kaawe kat maa ? Gaanuun iŋ zunuubinna, ŋuur rakki walla ? Ha'a, ŋu rakkiɗo ! Kar gay, iŋ botol ta gaanuun ko, nu ibiniig zunuubinna. Ka seener gay, ya gaanuun dakdu kaawɗo aman : « Dak elenno maan ka gijiŋ »*, ta-aŋ, nu bal ibine baay ta nige ka ele ŋaar-aŋka. 8 Kar gay, min gaanuun gaardu pa-ak, zunuubinna gastu botol taat ŋu uŋjiidu ɗo gelbiner iŋ ay ele ka gamin ku geemir. Yampa, ya gaanuun ginno-ak, zunuubinna, ŋuur ar maan kaak mate. 9 Awalle, min nu ibingigɗo misa gaanuun-ak, nu goy mento. Kar min nu ibiniig gaanuun-ak gay, zunuubinna teestu gine riyco 10 ho nu rawtitu zir. Ansii ko, gaanuun kaak zer yaan iyiindu ɗo goye ka gaasɗo-ak, diŋ ŋa iyin ɗo muuti. 11 Asaan min nu ibiniig gaanuun-ak ko, zunuubinna gastu botol taat ŋu caaciyintu ho ŋu iyin ɗo muuti. 12 Ansi-ak, gaanuun, ŋaar taɓ ho kaaw taat amila minniney oki, taar taɓ, ta ɗo botilti ho ta samaane.

13 Pa-ak, maan kaak samaane kat iyintu ɗo muuti walla ? Ha'a, ŋa ŋaarro ! Maan kaak iyin ɗo muut-ak, illa zunuubinna. Kar gay, zunuubinna ic maan kaak samaan-ak ko, ŋu iyiidu muutu. Ka seener, iŋ kaawin kuuk amila min ɗo gaanuundi, gee ibiniy baaco ta zunuubinnar ho ŋu ibiniy oki waraŋ kadar zunuubinna, ŋuur samaanno tak-tak.

Zunuubinna kuuk goy ɗo zi ka gemor

14 Ka seener, gi iban kadar *gaanuun, ŋaar asa min Ruwwin ta Buŋɗi. Kar nun gay, zir, ŋaar ka gemor di ho ŋa ginno gudurre. Zir-aŋ ar ŋu gidiyiig ɓerre ka zunuubinnar. 15 Ka seener, nu ibanno baay ta maan kaak nu giniyo. Nu gingigɗo maan kaak nu rakiy gine. Kar maan kaak nu yilaag gay, nu ginaaga. 16 Kar ya nun kat gina maan kaak nu rakaaɗo a naa giniŋji gay, ŋaar-ak, nu ooy iŋ taat gaanuun kaawiyo ho nu ibin kadar gaanuun, ŋaar samaane. 17 Ŋaar-ak, maan kaak samaanno-ak, ŋa nununno kat ginaaga. Kar gay, ŋu zunuubinna kuuk goy ɗo zir. 18 Asaan nu iban kadar maan kaak samaane goyɗo iŋ nunu, ŋa ginno ɗo zir kaak ar ka geemir di. Ka seener, nu gin niyin taat naa gine taat samaane, kar gay, nu gedarro. 19 Nu gingigɗo maan kaak samaan nu rakiy gine. Kar maan kaak samaanno nu rakaaɗo giniŋji gay, nu ginaaga. 20 Ya nun kat gina maan kaak nu rakaaɗo-ak, ŋa nununno kat ginaaga. Kar gay, ŋu zunuubinna kuuk goy ɗo zir.

21 Ɗo goyindu, nu tala maan asgiydu : ɗo wiktin taat nu raka gine taat samaane, taat samaanno gay asgiydu meleṇ. 22 Ka seener, ɗo gelbiner, nu elgig gaanuun ka Buŋɗi. 23 Kar gay, nu tala kadar gaanuun ka pey goy ɗo zir ho ŋa taasiṇaag ŋaar kaak nu ibiniy ɗo kaar kadar ŋa samaane. Gaanuun kaak goy ɗo zir-aŋ ginintu ar nu ɓerre ka gaanuun ka zunuubinna kuuk goy ɗo zir. 24-25 Taloŋ nun kaak aminda-aŋka ! Ɗo pikirrer, nu ɓerre ka Buŋɗi ho nu ooy naa aaɗin taat gaanuunji kaawtu. Kar zir gay n̰aamiin a illa naa aaɗe taat zunuubinna rakiy di. Waa kat yaan jilindu min ɗo maan kaak iyaan ɗo muut-aŋka ? Waan kaak yaan jilindu-ak, illa Buŋ, iŋ botol ta *Rabbinte Iisa Masi. Ozilinteŋ siŋji !

8

Goye kaak marbinto iŋ Ruwwin ta Buŋɗi

1 Ampaa ko, diŋ seriin ta Buŋɗi obaagɗo tak-tak ŋuur kuuk n̰um iŋ Iisa Masi.* 2 Ka seener, *gaanuun ka Ruwwin ta Buŋɗi, ŋaar beraate goye kaak taɓ iŋ n̰ume kaak gi n̰umtu iŋ Iisa Masi ho ŋaa jiliite min gaanuun ka zunuubinnar ho min ɗo muuti. 3 Maan kaak gaanuun ka Muusa bal gedire giniŋji, Buŋ gay ginga. Gaanuun bal gedire giniŋji asaan ziŋka ku geemir, gudurrico sooɗa. Kar Buŋ gay n̰aamig Roŋji ka meeŋji. Ŋa n̰aamig iŋ zi kaak ar ziŋka ku gee kuuk gina zunuubinna. Ampaa ko, ŋa idiit gudurre ta zunuubinnar taat gina riyti ɗo ziŋka ku geemir. 4 Buŋ gintu pa-ak a maan kaak gaanuun kaawtu yaa ase tak ɗo weriy. Maanna-ak yaa ase ɗo weriy iŋ ginte kuuk jaawɗo ar kaak gi rakiy di, kar gay, kuuk jaawa ar kaak Ruwwin ta Buŋɗi rakiyo. 5 Ka seener, ŋuur kuuk gina taat ziŋkico rakiy di-ak, ŋuur diyaat pikirrico illa ɗo galal ta ziŋkico. Kar ŋuur kuuk gina taat Ruwwin ta Buŋɗi rakiy gay, ŋuur diyaat pikirrico ɗo

* **7:7** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 20.17, Deteronoom 5.21. * **8:1** Iŋ kaaw ta Grek, ɗo makaatamna daariṇ kuuk awalle, ŋu gaay aman : « Gee kuuk n̰um iŋ Iisa-ak, ŋuur aaɗɗo galal ta ziŋkico, kar gay, ŋu aaɗa taat Ruwwin ta Buŋɗi kaawtu. »

maan kaak kuuniya iŋ Ruwwin ta Buŋdi.
6 Ŋuur kuuk diyaat pikirrico ɗo galal ta
ziŋkico-ak, ŋuur ku muuti. Kar ŋuur kuuk
diyaat pikirrico ɗo Ruwwin ta Buŋdi gay,
Buŋ yaaco bere goye ho ŋaaco iye aapiye.
7 Ka seener, ŋuur kuuk diyaat pikirrico ɗo
taat ziŋkico rakiy-ak, ŋuur adin ku Buŋdi.
Pikirre ta ziŋkar-at, taar iygigɗo gee ŋuu
karmiyiŋ gaanuun ka Buŋdi ho ta gedarro
iyiŋco a ŋuu karmiyiŋji oki. 8 Ŋuur kuuk
aaɗaat pikirre ta ziŋka ku maaniico di-ak, ŋu
gediraaɗo yaaji bere galal ɗo Buŋdi.

9 Kar kuŋ gay bal diyin pikirriko ɗo galal
ta ziŋka ku maaniiko-ata, ku diyit iŋ taat
Ruwwin ta Buŋdi rakiyo, asaan Ruwwin-
at goy ɗo gelbinko. Ka seener, gem kaak
ginno Ruwwin ta Iisa Masi ɗo gelbiney-ak,
ŋaar ka Iisa Masiɗo. 10 Ya Iisa Masi goy ɗo
gelbinko oki, ziŋkiko, ŋuur yaa mate ɗo bi
ka zunuubinnar. Kar gay, Ruwwin ta Buŋdi
yaako bere goye asaan Buŋ talaako kadar
ku goy iŋ botol ɗo unji. 11 Kar ya Ruwwin
ta Buŋ kaak nooyig Iisa Masi min ɗo muuti
kat goy ɗo gelbinko, ŋaar-ak, kuu ibine ɗo
kayko kadar kuŋko oki, ŋaako bere goye. Ka
seener, ɗo ziŋkiko ku muut-aku, ku iban
kadar ŋaar kaak nooyig Iisa Masi-ak yaaco
bere goye iŋ gudurre ta Ruwwiney.

12 Gem kol siŋtay, ampa-ak ar gi gin ɗaana.
Kar ɗaana-at gay, gii kappiyin ɗo waa ?
Gii kappiyin iŋ goye kaak gi goyiy ɗo galal
ta ziŋkite walla ? Ha'a. 13 Asaan ya
ku goy ɗo galal ta ziŋkikon di, ŋaar-ak, ku
goy ku muuti. Kar gay, ya iŋ gudurre ta
Ruwwin ta Buŋdi, ku rasig tak-tak gamin
kuuk jookumo kuuk bera galal ta ziŋkiko,
kuu gase goye. 14 Ŋuur kuuk ooy aaɗa
botol taat Ruwwin ta Buŋdi gaariico, ŋuur-
ak koogin ku Buŋdi. 15 Ka seener, Ruwwin
taat Buŋ beriiko-at, taar gingikonno ɓerrina
kuuk goy pey iŋ koluwco. Kar gay, Ruwwin-
at ginaako koogin ku Buŋdi ho ampa-ak, gi
nec koliŋ Buŋ aman : « Baaba ! Tanni ! »
16 Ta meenti Ruwwin ta Buŋdi ko gaaraate
kadar gi koogin ku Buŋdi. Ampaa ko, gi
ibiniy ɗo kayte kadar gi kooginay. 17 Ka
seener, gi kooginay. Pa-ak, gii gasiŋ oki
gamin kuuk Buŋ dummiytu a ŋaa ɗeeɗe ɗo
geeŋji. Gamin-ak, gii gasiŋ sawa iŋ Iisa
Masi, asaan ya gi taaɓiya iŋ ŋaara, gii unje
oki iŋ ŋaara ɗo *darjiney.

Darjin taat yaa ase

18 Ɗo tanto, taaɓin taat gi aawiy ɗo
menuwir-an, taar sooɗ di ya gi tala *darjin
taat Buŋ yaate bayne. 19 Gamin okiŋco kuuk
Buŋ kilgiytu era iŋ niyin rakki yiriy taat Buŋ
yaa gaariŋ kooginay. 20 Ka seener, gamin
kuuk Buŋ kilgiytu-ak gal ɗo pise ka maan
kaak gin gudurre ho ŋa bal baay. Ŋaar-ak,
iŋ niyin ta maaniicoɗo, ta niyin ta ŋaar kaak
raka a taa kuuniye pa. Kar gay, gamin ku
Buŋdi-ak gin pey maan kaak gi diytu gel-
binte : 21 yiriy rakki, Buŋ asa imiliŋ gamin
kuuk ŋa kilgiytu min ɗo gudurre ta idindi
taat obig ɓerrina. Paa kat, ŋuu gase hor-
rinaw iŋ koogin ku Buŋdi ɗo yiriy taat ŋuu
unje ɗo darjiney. 22 Gi iban kadar yoo diŋka,
gamin okiŋco kuuk Buŋ kilgiytu-aŋ neyaw
ar daatik taat taaɓiyaw ɗo wiktin ta weenti.
23 Kar gay, ya gamin-ak neyaw, ginte kuuk
gin Ruwwin ta Buŋdi ɗo gelbinte ar barkin
taat awalle min ɗo barkin taat Buŋ yaa
bere ɗo kooginay, gi neyaw oki. Ka seener,
neyinte amila min ɗo gelbinte iŋ erinte kaak
gi eriy a gii kuuniye kooginay ku Buŋdi
tak-tak ɗo wiktin taat ŋaate imilinte min ɗo
taaɓin-anta. 24 Asaan Buŋ jilinte, kar gay, gi
talgigɗo misa maan kaak gi diytu gelbinte.
Ka seener, ya gem talaag ko maan kaak ŋa
diytu gelbiney, ŋaar-ak, ŋa maa diyinda ? Di
pa-ak, waa yaa diye pey gelbiney ɗo maan
kaak ŋa talaag ko iŋ odinay ? 25 Kar ya gi
diyaag gelbinte ɗo maan kaak gi talgigɗo
misa gay, illa gii eriŋ iŋ subirraw.

26 Ampaa di oki, iŋ gudurrite taat sooɗ-
ata, Ruwwin ta Buŋdi asgiy gaayinte. Ka
seener, gi ibanno inde Buŋ ar kaak ŋa
rakiyo. Kar meenti Ruwwin ta Buŋdi gay
indiite Buŋ iŋ neyinti kaak gem gedarro
kaawe. 27 Kar Buŋ, ŋaar talaag gelbin ka
geemir ho ŋa ibingit taat Ruwwin ta Buŋdi
kaawiyo, asaan taat Ruwwin-at indiy ɗo
saan ta gee ku Buŋdi-ak kuuniy iŋ taat ŋa
rakiyo.

28 Gi iban kadar ɗo ay maanna, Buŋ gina
a gamin okiŋco yaa gine selleŋ ɗo gee kuuk
elgiga ho kuuk ŋa koltu ar kaak ŋa rakiy
gine. 29 Asaan ŋuur kuuk Buŋ doɓig min
awalle-ak, ŋa ic ko niyine a ŋaa giniŋco ŋuu
kuuniye ar Roŋji. Paa kat, Roŋji-ak yaa gine
aawco ka siŋta dakina. 30 Ŋuur kuuk Buŋ
doɓtu min awalle-ak, ŋa koltu oki. Ho ŋuur
kuuk ŋa koltu-ak, ŋa ginig oki ŋu goyiy iŋ
botol ɗo unji. Ho ŋuur kuuk goy iŋ botol ɗo
uŋji-ak, ŋa uŋjig oki ɗo darjiney.

Ginno maan kaak pakgig ele ka Buŋdi

31 Ɗo taar-an, gii kaawe pey maa ? Ya
Buŋ kat iŋ ginte-ak, waa kat yaa gine adinte
? 32 Buŋ bal gooyiŋ Roŋji ka meeŋji, kar
gay, ŋa berig *satkine ɗo saan tante okinte.
Ya Buŋ gin pa-ak, maa di ŋa beriitenno ay
maanna iŋ ŋaara ? Ka seener, iŋ barkiney,
ŋaate beriŋji. 33 Waa kat yaaco diye kaaw
ɗo gee kuuk Buŋ doɓtu ? Ginno yoo gemo,
asaan Buŋ kat ginig ŋu goyiy iŋ botol ɗo unji.
34 Waa kat yaaco gine a seriin yaa obiŋco
? Ginno yoo gemo, asaan Iisa Masi, ŋaar
mate ho min kaatiya, Buŋ nooyig min ɗo
muuti. Diŋ, ŋa goy ɗo meeday ta Buŋdi ho
ŋa indaag ɗo saan tante. 35 Maa kaak yaate
eerinte min ele ka Iisa Masi ? Ginno yoo
maanna, wala taaɓine, wala diigine, wala

taaɓin ta imaan, wala meya, wala pokirraw, wala duniin taat yaa ase kaate, wala muutu.
36 Ar kaak Kitamne kaawtu aman :
« Gem kol *Rabbiney,
gee joriyaanin muut doo asaan ni geeŋjiŋ.
Ŋu talaani ar ni tamgi kuuk ŋu ɓaa dapsiyiŋco. »†
37 Kar gay, ɗo gamin okiŋco kuuk asaate kaate-aŋ, nosirruwte paka iŋ gudurre ta Iisa Masi kaak elgiite. 38 Ka seener, nu iban tak kadar ginno maan kaak yaate eerinte min ele ka Buŋdi : wala muutu wal goye, wala *ɗubal ku Buŋdi wal aariɗna ho ŋuur kuuk gin gudurre kuwa, wala gamin ku diŋka wal ŋuur kuuk yaa ase neginda,
39 wala maan kaak goy kuwa wal kaak goy baata. Min gamin okiŋco kuuk Buŋ kilgiytu, ginno tak-tak maan kaak yaate eerinte min ele kaak Buŋ gaariite iŋ ŋume kaak gi ŋumtu iŋ Rabbinte Iisa Masi.

9

Buŋ iŋ gee ku Israyeel kuuk ŋa doɓtu

1 Iŋ ŋume kaak nu ŋumtu iŋ Iisa Masi, kaaw taat naa kaawe-an, taar ka seener, ŋa raadenno. Pikirrer ho iŋ Ruwwin ta Buŋdi, ŋuur saadinnar kadar kaawor ka seener.
2 Ka seener, adir nig ko nige ho gelbiner sa goy ko gelɓiŋaan di. 3 Ya botol goya taat naa jiliŋ siŋtar kuuk tambaani rakki, naa ooye a Buŋ yaan surpiyindu ho ŋaan eerin min ɗo Iisa Masi. 4 Siŋtar-ak, ŋuur gee ku Israyeel. Buŋ doɓig a ŋuu kuuniye kooginay. Ŋa gaarcot *darjiney. Ŋa ob jamaw dees dakina iŋ ŋuura. Ŋa berco *gaanuun. Ŋa gaarco maman ŋuu abdiyiŋji. Ŋa kaawco a ŋaaco bere gamna. 5 Aginiyco kuuk aginda, ŋuur min gee ku Israyeel, ho Masi oki, weeŋji, ŋa min gee-aku. Ŋaar goy kaaco ka gamin okiŋco. Ŋa Buŋ kaak ŋuu oziliŋ elgin iŋ elgina ! *Aamin.
6 Ŋaar-ak gaara kadar kaaw ta Buŋdi uc maala walla ? Ha'a, ta bal uce ! Kar gay, gee okiŋco kuuk min tatte Israyeel*, daariŋ, ŋuur gee ku Israyeelɗo ku taɓ kuuk Buŋ doɓtu. 7 Kar gee okiŋco kuuk min tatte Ibraayim, daariŋ, ŋuur kooginayɗo kuuk taɓ. Ka seener, Buŋ kaawji ɗo Ibraayim aman : « Koogin kuuk nu kaawtu a naaŋ bere-ak, ŋuur asa min Isaaka. »† 8 Ampaa ko, Buŋ kaawtu kadar koogin ku adiy ka Ibraayim, okiŋco, ŋu koogin ku Buŋdiɗo, illa ŋuur kuuk Buŋ kaawiiji a ŋaaji bere-ak di. Ŋuur kuuk Buŋ kaawtu a ŋaaji bere-ak, ŋuur koogin ku Buŋdi kuuk taɓ. 9 An ko kaaw taat Buŋ kaawiiji ɗo Ibraayim. Ŋa kaawji aman : « Weeno‡, ɗo wiktin-an di, naa yeepe ho naa gasin daaciŋ Zaara wee mico. »§
10 Ta taar-anno di ! Pakirinte oki ɗo Rebeka, daaciy ta Isaaka. Ta weeji muusaŋ.
11 Kar gay, min koogin-aŋ, ŋu bal weeŋ misa ho min ŋu bal gine taat samaane wal taat samaanno di, Buŋ doɓtu rakki ar kaak ŋa rakiyo a maan kaak ŋa ictu niyine a ŋaa gine-ak, ŋaa giniŋji. 12 Ka seener, Buŋ doɓiig gee ar taat ŋa rakiy di, ŋa tallo maan kaak ŋu giniyo. Paa ko, min Rebeka bal wee misan di, Buŋ kaawiitit aman : « Aawke asa gine ɓerre ka aaroy. »* 13 Kaaw taar-an as uudinti iŋ taat ɗo Kitamner aman : « Nu doɓig Yakuub ho Ezaayu gay, nu poocga. »†
14 Ŋaar-ak, gii kaawe pey maa ? Gii kaawe a Buŋ gina taat iŋ botiltiɗo walla ? Ha'a, ŋa ginno ! 15 Ka seener, Buŋ kaawji ɗo Muusa aman : « Ya nu raka gine selleŋ ɗo gemor, naaji gine, ho ya nu raka tale amindaw ta gemor oki, naaji tale. »‡ 16 Ansi-ak, ya Buŋ doɓ gemo, ŋa bal doɓiŋ iŋ niyin ta gem-aka, wala iŋ riy taat ŋa gintu, illa iŋ selliŋkaw ta meeŋji Buŋ. 17 Ɗo Kitamner, Buŋ kaawji ɗo sultan ka Meser aman : « Nu darjiyiŋciŋ sultan a iŋ kiŋken di, naa gaarin gudurrer ho siŋdu yaa ale ɗo adiy ka kiɗar okiŋji. »§ 18 Ansi-ak, Buŋ gaara selliŋkuwiy ɗo ŋaar kaak ŋa rakiy di ho ŋaar kaak ŋa rakiy di, ŋa ginaag kaay bombo.

Doɓe ka geemir kaak iŋ niyin ta meeŋji Buŋ

19 Waan asaan di indindu a ya Buŋ gaar selliŋkuwiy ɗo ŋaar kaak ŋa rakiy di, maa di ŋa leesiy pey ɗo geemir ? Ginno waan kaak yaa poocin niyin ta Buŋdi wal maman ? 20 Kar kiŋ gem gay waa kina, kii meeliŋ Buŋ ? Gem ŋaar-ak, ŋa ar parik kaak yaa indiŋ gem kaak pinga aman : « Maa di ki piniin ansi ? »* 21 Ka seener, gay pinindiak gin botol ŋaa gine maan kaak ŋa rakiy di iŋ golŋoy. Min golŋoy kaak ɗo pisiŋji-ak di, ŋaa gedire pine maan kaak ŋuu gine riy ta iidiner ho ka pey ɗo riy ta geero kun kawta.
22 Ya Buŋ raka a gee yaa ibinin dapiŋkoy ho ŋa raka gaarin gudurrey, kuu kaawe maa ? Kar gay, ya ŋa ic subirraw dakina ho ŋa sosig ŋuur kuuk zer dapiŋkoy yaa paaye kaaco ho kuuk nec ku idindi-ak, kuu kaawe pey maa ? 23 Buŋ gintu ansi-ak a ŋaa gaarin yaarkaw ta *darjiney. Darjiney-at, ŋa gaaraat ɗo ŋuur kuuk ŋa tala aminduwco

† **8:36** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 44.23. * **9:6** 'Israyeel' : Ŋu siŋ kuuk Buŋ diyiiji ɗo tatte Yakuub. † **9:7** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 21.12. ‡ **9:9** 'Weeno' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'zootira'. § **9:9** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 18.10. * **9:12** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 25.23. † **9:13** Wer ka gase kaawor ɗo Malasi 1.2-3. ‡ **9:15** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 33.19. § **9:17** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 9.16. * **9:20** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 29.16 ho 45.9.

ho ŋa siyig ziŋkico min awalle a ŋuu hadire ɗo darjiney-ata. Ŋaar-ak, kuu kaawe pey maa ? 24 Ŋuur kuuk ŋa taliy aminduwco-ak, ŋa ginte kuuk ŋa koltu. Ŋa balte kolinte min gee kuuk *Yuudinna keeco di, kar gay, min gee kuuk Yuudinnaɗo oki. 25 Uudin taat ɗo Kitamner, ŋu kaawtu ɗo maktumne ta nabi Ooze aman :

« Gee kuuk awalle geenduɗo-ak,
diŋ naa koliŋ a ŋu geendu.
Ho darrinay kuuk awalle nu elgigɗo-ak,
diŋ naa koliŋ a ŋu darrinay kuuk nu elgiy dakina. »†

26 « Ɗo wer kaak Buŋ kaawiico ɗo geemir a " kuŋ geenduɗo ",
eɗen di, ŋuu koliŋ a ŋu koogin ku Buŋ kaak goy mento. »‡

27 Ɗo gee ku Israyeel, nabi Ezaayi kaaw ko bico aman : « Ya gee ku Israyeel kat gin dakina ar yir kaak ɗo bi ka barrer oki, minninco, gee sooɗ di kuuk Buŋ yaa jiliŋco. 28 Asaan kaaw taat Buŋ kaawtu a ŋaa gine ɗo kiɗar-at, koɗok di ŋaa necinti. »§ 29 Ho ar kaaw taat Ezaayi kaawtu min awalle aman :

« Ya *Rabbin Mee Gudurri balte rase koogina,
gii gine ar gee ku geeger ka Sodom
ho gii kuuniye ar gee ku geeger ka Gomoor. »*

Goye kaak iŋ botiliy iŋ imaan

30 Ŋaar-ak, gii kaawe pey maa ? Gee kuuk Yuudinnaɗo, ŋuur bal bariye botol taat Buŋ yaa giniŋco ŋuu goye iŋ botol ɗo uŋji. Kar iŋ taar-at oki, Buŋ ginig a ŋuu goye iŋ botol ɗo uŋji ɗo saan ta imaanco. 31 Kar *Yuudinna gay, iŋ *gaanuun, ŋu bariya goye kaak iŋ botiliy ɗo uŋji ka Buŋɗi, kar gay, ŋu bal gasiŋji. 32 Maa di ŋu baltu gasinti ? Ŋu baltu gasinti-ak, asaan ŋu bal bariye botol ta imaan taat iyaag gee ŋu goyiy iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋɗi. Ŋu pakira a ŋuu gedire goye iŋ botol iŋ riy taat ŋu giniy di. Paa ko, ŋu batkitu iŋ ŋaar kaak ar dambi† kaak solla gee. 33 Uudin taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman :

« Taloŋ, nu diya dambi ka batkindi ɗo geeger ka Siyon.
Ɗo bi ka dambi-ak, gee yaa solle.
Kar waan kaak aamin loci gay,
sokaŋ diyaagɗo tak-tak. »‡

10

1 Gem kol siŋtay, ɗo bi ka Yuudinnar, maan kaak gelbiner rakiyo ho kaak nu indiy Buŋ-ak, illa a ŋuu gase jile. 2 Yuudinna zeeɗa gine riy ta Buŋɗi, nun sa saadine. Kar riyco gay, ŋu gingitɗo iŋ ibine kaak taɓ ka Buŋɗi. 3 Ŋu bal ibine baati taat maman Buŋ giniig gee ŋuu goye iŋ botol ɗo uŋji ho ŋu bariyiy botol ta maaniico di. Ampaa ko, botol taat Buŋ gintu-at, ŋu poociita. 4 Iisa Masi gintu a *gaanuun ka Muusa goyɗo pey kaate. Paa kat, ŋuur kuuk aamin iŋ ŋaara, Buŋ yaa giniŋco ŋuu goye iŋ botol ɗo uŋji.

Jile ka gee okiŋco kuuk aamin ɗo Iisa Masi

5 Ɗo bi ka ŋuur kuuk bariya goye iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋɗi iŋ *gaanuun, meeŋji nabi Muusa siir ɗo Kitamner aman : « Gem kaak karmiyaag gaanuun okiŋji-ak yaa goye iŋ ŋaar di. »* 6 Kar gay, an kaaw taat ŋu kaawtu ɗo bi ka *goye kaak iŋ botol kaak min ɗo imaandi. Kaaw-at a dak osenno ɗo adiŋ aman : « Waa yaa coone ka samaaner ? » Ya ampa-ak, ki pakira a Iisa Masi bal paaye misa walla ? 7 Dak kaawenno pey ɗo adiŋ aman : « Waa yaa paaye ɗo bee kaak sugulgul, wer kaak gee ku mate goyiyo ? » Ya pa-ak, ki pakira a Iisa Masi bal nooye min ɗo muuti walla ? 8 Kar gay, maan ka kaawindi-ak, ŋa maa ? Kii kaawe taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman : « Kaaw ta Buŋɗi, taar as ko moota, ta goy ɗo biŋ ho ɗo gelbineŋ. »† Ta taar-an ko kaaw taat ɗo bi ka imaandi taat gi gaariy ɗo geemir. 9 Ya ki pil biŋ ɗo uŋco ka geemir a Iisa Masi, ŋaar *Rabbine, ho ya ki aamin ɗo gelbineŋ kadar Buŋ nooyig min ɗo muuti, kii gase jile. 10 Asaan ŋaar kaak aamin ɗo gelbineyak, Buŋ ginig a ŋa goy iŋ botol ɗo uŋji, ho ŋaar kaak pil biy ɗo uŋco ka geemir-ak, Buŋ yaa jiliŋji. 11 Ka seener, ŋu siir ɗo Kitamner aman : « Ay waan kaak aamin loci, sokaŋ diyaagɗo tak-tak. »‡ 12 Ansi-ak, gaara kadar *Yuudinna iŋ gee kuuk Yuudinnaɗo, ŋuur sawa di. Asaan okiŋco, *Rabbinco rakki di. Ŋaar ko kaak gina selliŋkaw ɗo ay gem kaak ala iŋ siŋ kuŋji. 13 Ka seener, ŋu siir ɗo Kitamner aman : « Ay gem kaak ala iŋ siŋ ku Rabbiner yaa gase jile. »§

14 Ka seener gay, maman ŋuu indiŋji ya ŋu bal aamine loci ? Maman ŋuu aamine ya ŋu bal dore ? Maman ŋuu dore ya waan balco gaare kaawo ? 15 Ho maman ŋuuco gaare kaawo ya waan balco ŋaame gee ?

† **9:25** Wer ka gase kaawor ɗo Ooze 2.25. ‡ **9:26** Wer ka gase kaawor ɗo Ooze 2.1. § **9:28** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 10.22-23. * **9:29** Geegirnay ŋuur-aŋ, Buŋ idig jot (Ezaayi 1.9, Zeneez 19.23-28). † **9:32** 'ŋaar kaak ar dambi' : Anne-aŋ, ŋu kaawa ɗo bi ka Iisa Masi. ‡ **9:33** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 8.14-15, 28.16. * **10:5** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 18.5. † **10:8** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 9.4, 30.12-14. ‡ **10:11** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 28.16. § **10:13** Wer ka gase kaawor ɗo Zowel 3.5. * **10:15** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 52.7.

Uudin taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman : « Gee kuuk iya kabarranna ku samaane, ŋu miinaag adat ku geemir iŋ galal. »* 16 Kar gay, min gee okiŋco, daariŋ di ooyit Kabarre ta Gala. Uudin taat nabi Ezaayi siirtu ɗo Kitamner aman : « Gem kol Rabbiney, ni gaarcot kaawoŋ, kar waa di icta ? »† 17 Ansi-ak, gee kuuk aamine, imaanco asa min ɗo kaaw taat ŋu dortu, ho kaaw taat ŋu dortu-at asa min gaare ka kaawor ɗo bi ka Iisa Masi.

18 Ŋaar-ak, nu gin pey inde : Kabarre-at, ŋu bal dorin misa walla ? Ha'a, ka seener, ŋu dorit ko. Uudin taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman :

« Ɗo kiɗ okiŋji, ŋu dorit gaay ta gay gaare kaawor,
ho kaawco-at, ŋu gaarit ɗo duniin okintiti. »‡

19 Ŋaar-ak, naa inde pey : Kaaw-an, Yuudinna bal ibine baati walla ? An ko kaaw taat Buŋ kaawtu min awalle iŋ biy ka nabi Muusa. Ŋa kaaw aman :

« Naako giniŋko hasuudinay ɗo gee kuuk kuntoɗo,
ho naa gine kuu dapiŋe iŋ darre taat geenti ibanno maanna. »§

20 Kar nabi Ezaayi zeeɗtu nam ŋa kaawtu bal kolaw kaaw taat asa min ɗo Buŋdi aman :

« Ŋuur kuuk bariyginno, gasintu,
ho ŋuur kuuk indiginno yoo maanna, nu bayinco. »

21 Kar gay, ɗo bi ka gee ku Israyeel, Ezaayi gaaytu pey aman :

« Min kawtira yoo maako,
nu jaalaaco pise ɗo geemir a ŋuudu ase,
kar gay, ŋu karmiygitɗo kaawor ho ŋu newsidu kopo. »*

11

Buŋ bal poociŋ gee ku Israyeel

1 Ansi-ak, nu gin pey inde : Buŋ poocig geeŋji, gee ku Israyeel walla ? Ha'a, ŋa bal poociŋco. Ka seener, nun meendu oki min gee ku Israyeel, min kooginay ku Ibraayim ho min caar ka Benjamin. 2 Buŋ bal poociŋ geeŋji kuuk ŋa boɓtu min awalle-aku. Ku rawtit kaaw taat ŋu siirtu ɗo Kitamner ɗo bi ka nabi *Eli walla ? Ɗo bi ka gee ku Israyeel, nabi Eli caactu* ɗo Buŋdi aman 3 : « Gem kol *Rabbiney, gee-aŋ deeyig nabiinnaŋ ho ŋu eezig *wernaŋ ku satkiner. Kar ɗak ko nun keedu di kaak aaɗaaciŋ ho ŋu rakaan deendu oki. » 4 Kar Buŋ gay telkiji maa ? Ŋa telkiji aman : « Ha'a, kiŋ bal ɗake keejiŋ. Nu ras miday alip peesira (7000) kuuk aaɗaanu ho bal derse ɗo uŋji ka maan buŋir kaak ŋu koliy Baal. »†

5 Ampaa ko, ɗo wiktin ta diŋka-an oki, goy di gee job kuuk Buŋ doɓtu iŋ barkiney. 6 Gee-ak, Buŋ doɓig iŋ barkiney, ŋa bal doɓiŋ iŋ riy taat ŋu giniyo. Yampa, ya ŋa doɓig iŋ riyco, barkiney-at, siŋti barkinno.

7 Taar-an gay baati maa ? Taat gee ku Israyeel bariytu min ɗo Buŋdi-at, ŋu bal gasinti. Gee kuuk gasta-ak, illa kuuk Buŋ doɓtu-ak di. Kar gee ku pey gay, kayco gin bombo. 8 Uudin taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman : « Buŋ dībirig kayco, odinco tala purus-purus ho ɗeŋginco ooma. » 9 Sultan Dawuud oki kaaw ɗo Buŋdi aman :

« Ginu a wer kaak ŋu teeyiy teeŋco ka iidiner-ak
yaaco kuuniye ar rece.
Ginu a ŋaaco kuuniye maan kaak ŋuu batke ho maan kaak Buŋ yaa taaɓiyiŋco.
10 Ginu a odinco yaa kirkile‡ nam ŋu taliyɗo tak-tak.
Ginu a ŋuu kooŋe korindoŋ min oominŋkaw ta taaɓiner. »§

11 Ŋaar-ak, naa inde pey : Ya *Yuudinna batke-ak, ŋu sollaw. Ka ya ŋu solle-ak, ŋu ucaw walla ? Hii, ŋu ucaw. Kar gay, ɗo bi ka nige kaak ŋu nigtu-ak ko, botol ta jilindi piltu ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo. Buŋ gintu ansi-ak, asaan ŋa raka a Yuudinna yaaco gine hasuudinaw ɗo gee-aku. 12 Kar sando, ya nige ka Yuudinnar pilit botol a gee ku duniiner yaa gase barkin min ɗo Buŋdi ho ya Yuudinnaɗo gas gamin dakina wiktin taat Yuudinna jagtu min botol taat samaan-at oki, ka seener, wiktin taat gee ku Israyeel yeep ɗo botol-ata, ŋuu gase barkin dakin aale !

Olibiye ka jineendi iŋ ka yeero

13 Diŋ nu newsa loko, ɗo kuŋ kuuk Yuudinnaɗo. Ka seener, nun *paliine ka Buŋdi kaak ŋa ŋaamtu ɗo gee kuuk Yudinnaɗo. Adir portiko iŋ riy taat Buŋ beriidu-anta. 14 Nu giniy pa-ak a wal gee kuuk min tambaar-aŋ yaa gine hasuudinaw ho daariŋco yaa gase jile. 15 Ka seener, Buŋ leeyig *Yuudinna serpiya. Ampaa ko, gee ku duniiner gastu botol taat ŋuu amre iŋ Buŋ. Ya ta ampa-ak, ɗo yiriy taat Buŋ yaa obiŋ pey samaane iŋ ŋaara, taa kuuniye maman ? Taa kuuniye ar gem kaak nooy min ɗo muuti ho gas goye kaak taɓ.

16 Yampa, ya tee kaak nee awalle kat gi beraag ɗo Buŋdi-ak, ka ɗak-ak sa, okiŋji ɗo

† **10:16** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 53.1. ‡ **10:18** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 19.5. § **10:19** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 32.21. * **10:21** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 65.1-2. * **11:2** 'caactu' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'mintu'. † **11:4** Wer ka gase kaawor ɗo 1 Ruwa 19.10, 18. ‡ **11:10** 'kirkile' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'koroɓile'. § **11:10** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 69.23-24.

Buŋdi. Ho ya gi bera caar ku etor ɗo Buŋdi-ak, leeginay sa, okiɲco loci. 17 Taloŋ, gee ku Israyeel, ŋuur ar et kaak ŋu koliy olibiye kaak ŋu taattu ɗo jineendi. Kar kuŋ kuuk Yuudinnaɗo gay, ku ar olibiye ka yeero. Ar Buŋ ɗukumig leeginay daariɲ ku et kaak goy ɗo jineendi, kar ŋa iytu ku olibiye ka yeero ho ŋa atiig ɗo et ka jineendi-aka. Ansi-ak, kuŋ leegin kuuk ŋu attu ate-aku, ar ku siya amay kuuk samaane min ɗo et kaak goy ɗo jineendi kaak ŋu atiŋko-aka. 18 Ampa-ak, ku ginno botol taat kuu giniɲ bees leegin kuuk Buŋ ɗukumtu-aku. Kuu gediraaɗo kuu ɗapile asaan ŋa kuŋkonno kuuk gakig caari, illa ŋu caar kat gakiŋko.

19 Kar waan minninko yaadu kaawe aman : « Ŋu ɗukumiig leegin min ɗo et-aŋ a nun kat ŋuun atin ɗo werco. » 20 Kaawan ka seener. Kar gay, dak rawtenno, Buŋ ɗukumiigu-ak asaan ŋu bal aamine loci ho ŋa atiɲciŋ ki goyiy ɗo et-ak iŋ imaan taat ki aaminiy loci. Ŋaar-ak, dak ɗapilenno ɗo bi kaak ki icig werco. Kar gay, goy goɗom. 21 Yuudinna, ŋuur ar leegin kuuk taɓ. Kar ya leegin kuuk taɓ din sa Buŋ bal rasiɲ ɗo werco, kiŋ kaak ar leeg taat ŋu attu aten di-at, ŋaaɲ rase walla ? 22 Talu maman Buŋ gaariit selliŋkuwiy ho toŋgukuwiy taat raɗa ! Ŋa gaaraat toŋgukuwiy-at ɗo ŋuur kuuk jag min ɗo botildi, ho ŋa gaaraat selliŋkuwiy lociŋ, ya ki goy bombo ɗo selliŋkaw-ata. Kar ya ki goyɗo bombo gay, kiŋ oki, ŋaaɲ ɗukume ar ŋa ɗukumiig leegin awalle. 23 Kar ya gee ku Israyeel kat rasig kaa ka bombiŋkaw ho ŋu aamin ɗo Buŋdi, ŋaa atiɲco ɗo werco. Asaan Buŋ nec atiɲ pey. 24 Ka seener, kiŋ ar leeg taat ŋu ɗukumtu min ɗo olibiye ka yeero, wer kaak ki coktu. Buŋ ɗukumiɲciŋ min ɗo olibiye ka yeero ho ŋa atiɲciŋ ɗo kaak goy ɗo jineendi, wer kaak ki baltu coke. Buŋ nec atiɲ leegin ku olibiye ka yeero ɗo et kaak taɓ-aka. Ŋaar-ak, ya ŋa raka yeepiɲ pey leegin ku et kaak taɓ-ak ɗo werco, yaaji gine meleɲ di.

Jile ka gee ku Israyeel

25 Gem kol siŋtay, cokiyoŋ naako kaawe maan rakki kaak cigile. Naako gaarinji-ak asaan ku gediraaɗo ɗapile iŋ ilimko. Maanna-ak a min gee ku Israyeel, daariɲ, kayco gin bombo ho ŋuu goyeŋ ko paa di nam wiktin taat gee kuuk Yuudinnaɗo kuuk yaa aamine yaa neceɲ ja uudin taat Buŋ rakiyo. 26 Ansii kat, Buŋ yaa jilin darre ta Israyeel okintiti ar taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman :

« Gay jile geemir yaa ase min Siyon.
Kar nige kaak gee kuuk min tamba ta Yakuub nigtu,
ŋaa imiliɲ tak-tak.
27 Taar-an ko jamuwir taat naa obe iŋ ŋuura ɗo wiktin taat naa imiliɲ zunuubinnico tak-tak. »*

28 Gee ku Israyeel, ɗo bi ka pooce kaak ŋu poociit Kabarre ta Gala, ŋu gin adin ku Buŋdi. Ansi-ak, kuŋ kuuk Yuudinnaɗo gasiig maan kaak samaan-aka. Kar gay, ɗo bi ka doɓindi kaak Buŋ doɓtu awalle, gee ku Israyeel-ak, ŋuur gee kuuk Buŋ elgig ɗo saan ta aginiyco. 29 Asaan, ya Buŋ ber maan ɗo gemor, ŋa icgigɗo pey, ho ya ŋa kol gemo, ŋa yeepɗo pey aar tak-tak. 30 Kuŋ gee kuuk Yuudinnaɗo, awalle ku pooc karmiyiɲ Buŋ. Kar diŋ gay, Buŋ tala aminduwko ɗo bi ka Yuudinna kuuk pooc karmiyinji. 31 Ansii ko, gee ku Israyeel pooctu karmiyiɲ Buŋ. Ampa-ak, ku gas botol a Buŋ yaa tale aminduwko. Ho ŋuur oki, Buŋ yaa tale aminduwco iŋ botol taar-at di. 32 Ka seener, ɗo pooce kaak gee ku duniiner okiɲco poociit taat Buŋ kaawtu, Buŋ gintu a ŋuu kuuniye ar gay daŋaayner ɗo poociɲco-aka. Ŋa gintu pa-ak a ŋaa gedire gaare tale ka aminduwiy ɗo gee okiɲco.

Tatkaw ta Buŋdi

33 Taloŋ selliŋkaw ta Buŋdi taat dakin aaleanta ! Taloŋ ilim ho ibine ka Buŋdi kaak ginno gaase tak-tak ! Ginno waan kaak yaa ibinin pikirrey ho ginno waan kaak yaa ibine baay ta maan kaak ŋa rakiy gine.
34 Uudin taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman :
« Waa ibingit pikirre ta Buŋdi ?
Ho waa kaak nec taayiŋji ? »†
35 « Waa berji maan awalle ?
Ho waa kaak gin botol taat ŋa ɓaayiy boode ? »‡
36 Asaan gamin okiɲco asa min loci, ŋu goy iŋ gudurrey ho ŋu goyiy sa ɗo saan taŋji di.
Loci di *darjine, elgin iŋ elgina ! *Aamin.

12

Goye kaak marbinto iŋ Iisa Masi

1 Gem kol siŋtay, ɗo bi ka selliŋkaw ta Buŋdi taat dakin-ata, nu taayaako a kuu bere ziŋkiko mento ar *satkin taat taɓ ɗo uŋji ka Buŋdi. Satkin-at aawaaji gala ho taar ko abaadin ta taɓ kuu abdiyiɲ Buŋ. 2 Dakoŋ icenno goye ka gee ku duniiner. Kar gay, rasoŋ Buŋ yaa jiptiɲ goyiŋko ho ŋaako makin pikirriko iŋ taat marbinto. Ansi-ak, kuu ibine maan kaak ŋa rakiyo : maan kaak samaane, kaak aawaaji gala ho kaak nec tak ar kaak ŋa rakiyo.

3 Ɗo bi ka barkin taat Buŋ beriidu, nu kaawa ɗo ay gemo minninko a ŋaa jaalenno ziy. Ŋaa talenno ziy pak taat Buŋ diyiiga. Kar gay, ay gem di yaa tale ziy ar kaak

* **11:27** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 27.9 ho 59.20-21. Wer ka gase kaawor ɗo Zoob 41.3.

† **11:34** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 40.13. ‡ **11:35**

kuuniy iŋ gudurre ta imaan taat Buŋ beriiji. 4 Taloŋ, zi ka gemor, ŋaar rakki di, kar gamnay gay dakina ho ay maan di iŋ riyoy. 5 Ansi-ak, ginte kuuk dakin-aŋ oki, okinte, gi ŋum ɗo Iisa Masi ho gi kuuniy ar zi ka gem rakki di. Okinte, gi ŋum benannite ar gamin kuuk ɗo zi ka gemor. 6 Okinte, Buŋ berte bere keeji keeji uudin ta barkin taat ŋa bertu ɗo ay gemo. Ya minninte goy gem kaak Buŋ berji bere a ŋaa kaawe kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi, illa ŋaa kaawiɲco uudin ta imaan taat Buŋ beriiji. 7 Ya ka pey, Buŋ berji bere a ŋaa gine riy ɗo geemir, illa ŋaa ginguwinti. Waan kaak Buŋ berji bere a ŋaa ɓilde gee, illa ŋaa ɓildiguwiɲco. 8 Waan kaak Buŋ berji bere a ŋaa iske gee, illa ŋaa iskiguwiɲco. Waan kaak Buŋ berji bere a ŋaa bere gamin ɗo geemir, illa ŋaa berguwiɲco iŋ gelbin rakki. Waan kaak Buŋ berji bere a ŋaa tale kaaco ka geemir, illa ŋaa zeeɗe ŋaa talguwe kaaco samaane. Waan kaak Buŋ berji bere a ŋaa gaaye gee kuuk aminda, illa ŋaa gaayguwiɲco iŋ galal.

9 Dakoŋ elenno iŋ biŋkikon di. Poocoŋ nige tak-tak ho oboŋ tirit ɗo selliŋkaw. 10 Elguwoŋ benanniko iŋ gelbin rakki ar siŋta kuuk tacco rakki ho zeeɗoŋ kuu karmiye benanniko. 11 Zeeɗoŋ ho rason zegel. Ginoŋji riy ɗo *Rabbiner iŋ niyin rakki. 12 Ɗo bi ka maan kaak ku diytu gelbinko, aaciyoŋ. Icoŋ subirraw ɗo taaɓinko ho indiguwoŋ Buŋ bal ɓare*. 13 Ɗo gee ku Buŋdi kuuk gamin arumco, gaayoŋgu, ho oboŋ martiko samaane.

14 Indoɲco barkin ta Buŋdi ɗo ŋuur kuuk taaɓiyaako. Indoɲco a ŋaa barkiyiɲco, yampa, dakoɲco indenno a ŋaa surpiyiɲco. 15 Aaciyoŋ iŋ ŋuur kuuk aaciyaw ho aloŋ iŋ ŋuur kuuk alaw. 16 Goyoŋ gala benanniko. Dakoŋ bariyenno a kuu gine riy taat gee yaako bere horoomin di, kar gay ooyoŋ oki a kuu gine ay riyo, yoo taat gee talaat a ta bal baati.

17 Gem kaak nigaako, dakoŋji yeepintiɗo. Zeeɗoŋ kuu gine gamin kuuk yaa ale gala ɗo uŋco ka gee okiɲco. 18 Ya botol goya, zeeɗoŋ kuu gine ay maan kaak kuu gedire giniɲji a kuu goye ɗo aapiyer iŋ gee okiɲco. 19 Gem kol royin kuuk nu elgiyo, ya gem ginaako taat samaanno, dakoŋ kappiyenno. Kar gay, rasoŋ Buŋ kat yaa ibine baay. Asaan Rabbin Buŋ kaaw ɗo Kitamner aman : « Ŋa nun meendu kat yaa kappiyin taat ŋu nigiidu. Ŋa nun meendu kat yaa yeepin taat ŋu giniidu. »† 20 Kar pey aman : « Ya adineɲ, mey diyaaga, beriy tee, ho ya ibin obga, beriy amay. Ya kiŋ kat ginaaji pa-ak, sokaŋ yaa deeŋji ar ki liyaaji ubal ɗo kaay. »‡ 21 Dak rasenno taat samaanno yaaŋ gedire. Kar gay, gedirti ɗo taat samaanno-at iŋ taat samaane.

13

Karaamin ɗo agindaw ku darre

1 Ay gemo yaa karmiyiŋ agindaw ku darrer. Asaan ginno gem kaak yaa goye tatkaw ka darrer ya Buŋ bal diyiŋji. Ansi-ak, ŋuur kuuk agindaw ku darrer sa, ŋa Buŋ kat diyaagu. 2 Ampaa ko, ŋaar kaak poocaat kaaw ta agindaw ku darrer, ŋa poocaag maan kaak Buŋ diytu. Ansi-ak, ŋuur kuuk poocaw, maaniico di iyaat seriin ta Buŋdi ɗo kayco. 3 Ka seener, gee kuuk gina samaane, ŋuur ginno kolaw ɗo gay ɗukume seriiner, illa ŋuur kuuk gina taat samaanno. Ya ki raka goye bal kolaw ɗo agindaw ku darrer, gin taat samaane ho ŋuuŋ ozile. 4 Asaan agindaw ku darrer-ak, ŋuur gay riyor ku Buŋdi a ŋuuko gine selleŋ. Kar ya kuŋ kat gina taat samaanno gay, giniɲco kolaw. Asaan izinne taat ŋu gintu ta ɗukume seriiner-at, taar maalanno. Ŋu gay riyor ku Buŋdi a ŋuu gaarin dapiŋkoy ɗo ŋuur kuuk gina gamin kuuk samaanno. 5 Ɗo saan taaran, samaane kuu karmiyiŋ agindaw ku darrer. Ya ku karmiyaagu, ku karmiygigɗo a paa dapiŋko-at yaako paaye ɗo kayko di, kar gay, ku karmiyaagu asaan ku iban ɗo gelbinko kadar taar-at ko taat kuu gine.

6 Ampa-ak, illa kuu kappiye miiri. Asaan ŋuur kuuk ica miiri-ak, ŋuur gay riyor ku Buŋdi kuuk gina riyco di. 7 Beroŋ ɗo ay gemo maan kaak waaliyga : kappiyoŋ miiri wal patanti ɗo ŋuur kuuk icaw ho beroŋ horoomine iŋ karaamine ɗo ŋuur kuuk tur kuuco bere.

Ele ka gijiŋ

8 Dakoŋ rasenno ɗaana yaa goye ɗo kayko, illa ɗaan taat kuu ele benanniko. Gem kaak el giji-ak, ŋaar karmiyig ko tak *gaanuun ka Buŋdi okiŋji. 9 Ka seener, ɗo Kitamner, ŋu siir gaanuun dakina : kuŋ miday, dakoŋ kokinenno daaɗ kara ho kuŋ daaɗ oki, dakoŋ kokinenno miday kara, okiŋko, dakoŋ deenno gee, dakoŋ kokinenno gamna, dakoŋ elenno gamin ku eeŋko,* ho goy gaanuun ka pey oki. Kar gay, okiŋji, ŋa ŋum ɗo gaanuun rakki di kaak kaawa aman : « Kii eliŋ gijiŋ ar ziŋ ka meeŋjiŋ. »† 10 Gem kaak elgig giji, ŋaar niggijiɗo. Ansi-ak, gem kaak el giji-ak karmiyaag gaanuun okiŋji.

Siye ka ziŋkar ɗo yeepe ka Iisa Masi

---

* **12:12** 'ɓare' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'ɓarniye'. † **12:19** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 32.35. ‡ **12:20** Wer ka gase kaawor ɗo Proberb 25.21-22. * **13:9** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 20.13-17, Deteronoom 5.17-21. † **13:9** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 19.18.

11 Zeeɗoŋ kuu giniŋ gamin-aŋ gaay iŋ
gaayo, asaan ku ibingit ko wiktin taat diŋ
gi goyiy-anta. Wiktin nece taat kuu ni-
ine. Ka seener, wiktin taat Buŋ yaate jil-
inte tak-tak as ko moota, pak wiktin taat
gi aamintu. 12 Wer gaay ko wale ho pat
sa gaay ko coke. Ŋaar-ak, rasinteŋ gamin
okiɲco kuuk gi giniy ɗo gondikor ho sokinte
garti, ginte taasiɲe ɗo portikaw. 13 Goyinte
goye kaak taɓ ar gee kuuk goy ɗo por-
tikaw. Dakinte hadirenno ɗo iidin taat
gee gina gamin ku ginindiɗo ho dakinte
sakriyenno. Dakinte ɓaayenno muŋjam ho
dakinte goyenno jookumo. Yaman, goy-
inte goɗom min giɗuwa ho min hasuudi-
naw. 14 Kar gay, ar kaak ku sokiy garti ku
taasiɲkar, icoŋ *Rabbinte Iisa Masi ar gar-
tiko. Dakoŋ rasenno galal ta ziŋkiko yaako
iyiŋko kuu gine jookumo.

14

Gee kuuk imaanco sooɗa iŋ kuuk taɲco dakina

1 Oboŋ samaane gem kaak imaanji sooɗa
ho dakoŋ meeliŋjiɗo ɗo bi ka maan kaak ŋa
pakiriyo. 2 Ampaa ko, gee daariɲ pakiriy
a ŋuu gedire tee gamin okiɲco. Kar daariɲ
kuuk imaanco sooɗ gay pakira a illa ŋuu tee
tapar di. 3 Gem kaak tiya gamin okiɲco-ak,
illa ŋaa giniŋjiɗo bees ŋaar kaak taaɗo gamin
daariɲ. Kar ŋaar kaak taaɗo kum oki, illa
ŋa ɗukumaajiɗo seriin ɗo ŋaar kaak tiyaag
gamin okiɲco. Asaan ŋaar oki, Buŋ ooyga.
4 Yampa, kiŋ gay waa kaak ki taliy ziɲ ar
ki gay ɗukume seriiner ɗo gay riyor kaak
kaɲjinno ? Gay riyor-ak, ya ŋa goy bombo
ɗo riyoy wala ya ŋa gale oki, illa tatkuwiy
kat gin botol taat ŋaaji kaawe. Ka seener,
ŋaa goye bombo, asaan *Rabbin Buŋ gin
gudurre taat ŋaa gaayiŋji.

5 Gee daariɲ pakira a menaw daariɲ
samaane pak eeɲco ɗo uŋji ka Buŋdi. Kar
daariɲ gay a menaw-ak, okiɲco sawa di.
Ŋaar-ak, ay gem di yaa ibine baay samaane
ta maan kaak ŋa pakiriyo. 6 Gem kaak
pakira a yiriy ta rakki pakgig menaw kuuk
daariɲ-ak, ŋa pakiriy pa-ak asaan ŋa rakaaji
bere horoomin ɗo Rabbiner. Gem kaak tiya
gamin okiɲco-ak rakaaji bere oki horoomin
ɗo Rabbiner, asaan ŋa ozila Buŋ ɗo bi ka
teeŋji. Ho gem kaak taaɗo gamin daariɲ-
ak sa rakaaji bere horoomin ɗo Rabbiner,
asaan ŋaar oki ozila Buŋ ɗo bi ka teeŋji. 7 Ka
seener, minninte-aŋ ginno gem kaak goy
ɗo bi ka meeŋji di, ho muut sa, ginno gem
kaak mata ɗo bi ka meeŋji di. 8 Asaan ya gi
goy-ak, gi goy a gii gine riy ɗo Rabbin Iisa
Masi, ho ya gi mataw oki, gi mata ɗo saan ta
riyoy. Ŋaar-ak, ya gi goya wal gi mataw oki,
gi geeŋji ku Rabbin Iisa Masi. 9 Ɗo bi ŋaar-
ak ko, Iisa Masi mattu ho ŋa nooytu min ɗo
muuti. Paa ko, ŋa kuuniytu Rabbin ka gee
kuuk mate iŋ kuuk goya oki. 10 Kar kiŋ gay,
maa di ki ɗukumiiji seriin ɗo siŋjiŋ ? Maa
di, ki giniig bees ? Okinte, gi ɓaa ɗo uŋji ka
Buŋdi a ŋaate ɗukume seriine. 11 Asaan, ŋu
siir ɗo Kitamner aman :
« Rabbin Buŋ kaaw aman :
“ Nu goy mento
ho nu kaawaako a
gee okiɲco yaa derse ɗo uŋdu.
Okiɲco, ŋuu ibine kadar nun Buŋ. ” »*
12 Ansii ko, minninte-aŋ, ay gem di, Buŋ asa
indiɲ ɗo taat ŋa gintu.

Gamin kuuk kuuniya iŋ imaan

13 Ŋaar-ak, rasinteŋ tak-tak ɗukume ka
seriiner benannite. Kar gay, zeeɗoŋ ku
giniyɗo maan kaak yaa iyiɲ siŋtiko ŋuu jage
min botol ho ŋuu gale ɗo zunuubinnar. 14 Ɗo
tanto, iŋ Rabbin Iisa Masi, nu iban tak ɗo
kaar kadar ɗo uŋji ka Buŋdi, maan kaak
siŋji tee-ak ginno kaak *cawarro. Kar gay,
ya waan pakira ɗo gelbiney a tee daariɲ
cawarro, ka seener, loci di, ŋa cawarro. 15 Ya
ki niga adiy ka sinjiŋ iŋ maan kaak ki tiy-
ak, ki rasig ele kaak Buŋ rakiyo. Ka seener,
Iisa Masi mat ɗo bi ka siŋjiŋ-aka. Ampa-
ak, dak ɲaaminjiɗo siŋjiŋ ŋaa tare ziy ɗo bi
ka teendi di. 16 Dakoŋ berenno botol gee
yaako osiŋko ɗo bi ka maan kaak talaako
samaane. 17 Asaan gamin kuuk kuuniy iŋ
*Meennaw ta Buŋdi gay, ŋuur *gaanuunno
kaak kaawa ɗo bi ka teendi iŋ ka seendi. Kar
gay, ŋu gamin kuuk Ruwwin ta Buŋdi beriite
: *goye kaak iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋdi, aapiye
ho iŋ galal. 18 Gem kaak gina riy ɗo Iisa Masi
ar ansi-ak, aawaaji gala ɗo Buŋdi ho gee sa
yaa karmiyiŋji.

19 Ansi-ak, zeeɗinte gii gine gamin kuuk
yaate iye aapiy benannite ho kuuk yaate
gaayinte gii siŋje ɗo imaante. 20 Ɗo bi ka
teendi-ak, dak nigintiɗo riy ta Buŋdi. Ka
seener, ɗo uŋji ka Buŋdi, ginno tee kaak
cawarro. Kar gay, ya ɗo bi maan kaak ki tiy
di, siŋjiŋ yaa jage min botol ta Buŋdi, ŋaar-
ak, tee-ak di aayay. 21 Maan kaak samaan-
ak, illa kuu rasiŋ gamin okiɲco kuuk jagaag
siŋtiko min botol ta samaane : tee ka ku-
mar, see ka maamar ho iŋ gamin ku pey
oki. 22 Maan kaak ki pakiriy ɗo gelbineŋ-
ak, illa kii obiŋ samaane ɗo gelbineŋ ɗo uŋji
ka Buŋdi. Galal ɗo gem kaak adiy osgijiɗo
kadar ŋa nige ɗo wiktin taat ŋa ica niyine a
ŋaa gine maanna. 23 Kar gay, gem kaak adiy
osaw ɗo bi ka teendi ho ŋa tiya paa di-ak,
seriin ta Buŋdi obig ko. Asaan maan kaak
ŋa giniy-ak kuunayɗo iŋ imaan. Ka seener,
gamin okiɲco kuuk kuunayɗo iŋ imaan-ak,
ŋuur zunuubinna.

* **14:11** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 45.23.

15

Gine ka gamin kuuk aawa gala ɗo geemir

1 Nin kuuk bombo ɗo imaandi, nii gedire
sosiŋ ŋuur kuuk imaanco sooɗa. Ni gedi-
raaɗo nii gine taat aawaani gala lonin di.
2 Minninte-aŋ, illa ay gem di yaa gine taat
aawa gala ɗo giji a ŋaa gaayiŋji ho a ŋaa
ɗeŋriŋ ɗo imaandi. 3 Ka seener, Iisa Masi
bal gine taat aawa gala ɗo meenji di. Kar
gay, uudin taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman
: « Buŋdu, wariy taat gee wariŋcin asdu ɗo
kaar. »* 4 Kaawin okiŋco kuuk ŋu siirtu
min awalle ɗo Kitamner, ŋu siirig a ŋuute
ɓildinte. Ampaa ko, iŋ subirraw ho iŋ iske
kaak gi gastu min ɗo kaaw ta Buŋdi, gi gin
maan kaak gi eriy iŋ imaante. 5 Nu inda
Buŋ kaak bera subirraw ho kaak iska gee
a ŋaako gaayiŋko a pikirriko ho kaawko yaa
gine rakki. Taloŋ goye ka Iisa Masi ho ginoŋ
pa. 6 Ampaa ko, kuu obe kuuri okiŋko, kuu
gedire ozile Buŋ, takaŋ *Rabbinte Iisa Masi,
iŋ gelbin rakki.

Ase ka Iisa Masi, ŋaar ɗo gee okiŋco

7 Oboŋ ziŋkiko samaane ar kaak Iisa Masi
obiŋko. Ansii kat, gee yaa oziliŋ Buŋ. 8 Ka
seener nu kaawaako, Iisa Masi as ar gay
riyor ka *Yuudinnar a ŋaa neciŋ kaawin
kuuk Buŋ kaawiico ɗo aginiyco. Ŋaar-ak
gaara kadar Buŋ necit taat ŋa kaawtu. 9 Ŋa
as oki a gee kuuk Yuudinnaɗo yaa oziliŋ
Buŋ ɗo selliŋkuwiy uudin taat ŋu siirtu ɗo
Kitamner aman :

« Ɗo saan taar-an ko, naaŋ ozile ɗo ɗatik ta
gee kuuk Yuudinnaɗo,
ho naa riye a siŋjiŋ yaa jaale. »†

10 Ŋu siir pey ɗo Kitamner aman :

« Kuŋ gee kuuk Yuudinnaɗo,
aaciyoŋ iŋ ŋuur kuuk Rabbin doɓtu ! »‡

11 Ŋu siir pey aman :

« Kuŋ okiŋko kuuk Yuudinnaɗo, oziloŋ Rab-
bin Buŋ.
Illa gee ku duniiner okiŋco yaa oziliŋ siŋji !
»§

12 Nabi Ezaayi kaaw oki aman :

« Gem rakki min tamba ta Jeese* yaa ase.
Ŋaa uce a ŋaa tee meennaw
ɗo darrinay ku gee kuuk Yuudinnaɗo,
ho gee-ak gay yaa diye gelbinco loci. »†

13 Buŋ beraate maan kaak gi eriy iŋ
imaante. Ampaa ko, nu indiig a ŋaako bere
galal dakina ho ŋaako iye aapiy ɗo gelbinko,
asaan ku aamin loci. Ansii ko, iŋ gudurre
ta Ruwwiney, kuu ibine gay iŋ gaayo kadar
maan kaak ku eriy-ak yaa kuuniye.

Riy taat Buŋ beriiji ɗo Pool

14 Gem kol siŋtay, nun meendu iban tak
kadar ku gin selliŋkaw dakina ho ku iban
gamin okiŋco kuuk ku nec ibiniŋco. Ampa-
ak, kuu gedire taaye benanniko. 15 Kar
sando, werin daariŋ ɗo maktumner-an, nu
siirko bal kolaw a kuu moyiŋ kaawin kuuk
ku ɓilditu min awalle. Nu siirtu pa-ak, iŋ
barkin taat Buŋ beriidu 16 a naa gine gay
riyor ka Iisa Masi ɗo ŋuur kuuk Yuudinnaɗo.
Ampaa ko, riy taat nu giniy-at, nu ber zir
okiŋji ɗo gaare ka Kabarre ta Gala ta Buŋdi
ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo a ŋuu kuuniye ar
*satkin taat aawaaji gala ɗo Buŋdi. Ampaa
ko, gee kuuk Yuudinnaɗo yaa gine *cawar
iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi. 17 Ɗo bi
ŋaar-ak ko, iŋ ŋume kaak nu ŋumtu iŋ Iisa
Masi, adir gintu portiko ɗo riyor taat nu
giniy ɗo Buŋdi. 18 Kar ya nu kaawa bal
kolaw, illa naa kaawe ɗo bi ka riy taat Iisa
Masi gintu iŋ nunu. Riy-at, ŋa iyig gee
kuuk Yuudinnaɗo a ŋuu karmiyiŋ Buŋ. Ŋa
iyig a ŋuu karmiyiŋji iŋ kaawin kuuk nu
kaawiyo, iŋ gamin kuuk nu giniyo, 19 ho
iŋ ay gamin kuuk gaara gudurrey kuuk
ŋa gintu ɗo ɗatikco. Gamin kuuk gaara
gudurrey-ak, ŋuur gamin kuuk ajbay kuuk
ŋa gintu iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi.
Ampaa ko, nu gaariit Kabarre ta Gala ta Iisa
Masi min geeger ka Zeruzaleem yoo kiɗ ka
Iliiri. 20 Kar lotu-ak, nu raka a naa gaarin
Kabarre ta Gala ɗo werin kuuk yiriy rakki
gee bal dore ŋu kaawa ɗo bi ka Iisa Masi. Nu
gintu pa-ak, asaan nu bal rake gine riy ɗo
wer kaak gem ka pey ginit ko. 21 Ta kuuniy
iŋ taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman :

« Gee kuuk ŋu balco kaawe biy yaa tale,
ho ŋuur kuuk bal dore ŋu kaawa biy yaa
ibine. »‡

Martaw taat Pool rakiy ɓaa Room

22 Nu raka ɓaa gaarin Kabarre ta Gala ɗo
werin kuuk ŋu bal dorinti. Ŋaar-aŋ ko maan
kaak toɗɗu dees dakina nu baltu ɓaa taliŋko.
23 Gin elgin dakina, nu gin niyin taat nu
ɓaayiyko taliŋko, kar nu bal gase kaar. Kar
diŋ gay, nu gaasit kat riyor taat ɗo darrinay-
aŋku. 24 Nu raka a naako jage ɗo wiktin taat
ya nu ɓaa ɗo kiɗ ka Espaaŋ. Ka seener, nu
gin niyin taat naako ɓaawe ho naa gine ɗak
menaw iŋ kuŋko. Ansi-ak yaadu aawe gala
ho yiriy taat nu ɗeetaw, kuun gaayindu naa
icin botilil.

25 Kar diŋ gay, nu ɓaa ja Zeruzaleem a
naa gaayiŋ gee ku Buŋdi kuuk goy eɗe-aku.

---

* **15:3** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 69.10. † **15:9** Wer ka gase kaawor ɗo 2 Samiyeel 22.50 ho Soom 18.50. ‡ **15:10** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 32.43. § **15:11** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 117.1. * **15:12** 'Jeese' : Ŋa takaŋ sultan Dawuud. Kaaw-an, taar a sultan ka tatko yaa ase min tamba ta Dawuud ho ŋaar ko Iisa Masi, sultan ka tatko kaak Buŋ kaawtu a ŋaa ŋaame. † **15:12** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 11.10. ‡ **15:21** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 52.15.

26 Ka seener, siŋta kuuk goy ɗo kiɗ ka Maseduwaan iŋ ka Akayi ic niyin a ŋuu cape gurus ŋuu gaayiŋ gee ku Buŋɗi kuuk tiya saaro kuuk goy ɗo geeger ka Zeruzaleem. 27 Ŋuur maaniico di ic niyin a ŋuu gaayiŋco. Kar ka seener gay, ar ŋu tee ɗaanco ho ŋuuco yeepinti. Asaan ŋuur kuuk Yuudinnaɗo-ak gas barkin min ɗo ŋuur kuuk *Yuudinna. Ampaak, illa gaminco oki, ŋuu ɗeeɗiŋ iŋ gee-aku. 28 Wiktin taat nu bercog ko gurus kaak ŋu captu ho nu gaasit riy-anta, naako jageŋ ja, kar naa biren di Espaaŋ. 29 Ampa-ak, nu iban kadar wiktin taat nu ot ɗo werko, naako ote iŋ barkin dakina ta Iisa Masi.

30 Gem kol siŋtay, nu indaako iŋ siŋ ku *Rabbinte Iisa Masi ho iŋ ele kaak Ruwwin ta Buŋɗi beriite a kuu indiguwe Buŋ ɗo bi kanto. Iŋ inde ka ku indiyo, ŋumoŋ iŋ nunu a ginte taasiŋe ɗo salaaner. 31 Indiguwoŋ Buŋ a ŋaan gaayindu naa pake min ɗo gee kuuk bal aamine kuuk goy ɗo kiɗ ka Zuude. Indiguwoŋ oki a gee Buŋɗi kuuk goy ɗo geeger ka Zeruzaleem-ak yaa ooyin iŋ gelbin rakki gaay taat nu iyiico-anta. 32 Ampaa ko, ya Buŋ ooye, naako ɓaawe iŋ galal dakina ho naa jammiyen ɗak sooɗ iŋ kuŋko. 33 Buŋ ka aapiyer yaa goye iŋ kuŋ okiŋko ! *Aamin.

16

Ooya iŋ taayiik ta ba aaro

1 Nu ŋaamaakon boote Poobe taat gina riy ɗo Buŋɗi ɗo *Egliz kaak goy ɗo geeger ka Saŋkerees. 2 Ya ta ɓaawko, obon samaane iŋ siŋ ku *Rabbine ar kaak kuuniye ɗo gee ku Buŋɗi. Ya ta rak gaayko, gaayonta. Gaayonta, asaan taar oki ob wer ɗo gee dakina ho ta gaayintu nun meendu oki.

3 Ooyoŋco ɗo kuŋ Priska* iŋ mitti Akilaas. Ŋuur, ni gin riy sawa ɗo Iisa Masi. 4 Ŋu leeyig baarco ɗo bulel ɗo bi kanto. Ŋa nun keeduɗo di kaak yaa oziliŋco. Kar gay, Eglizna okiŋco kuuk Yuudinnaɗo oki yaa oziliŋco. 5 Ooyoŋco oki ɗo gee ku Eglizdi kuuk ŋuma gerco. Ooyoŋji ɗo Epayneet, royar ka bitu. Min gee kuuk goy ɗo kiɗ ka Aazi, ŋaar di aamin awalle ɗo Iisa Masi. 6 Ooyonti ɗo Mariyam taat ginko riy dakina. 7 Ooyoŋco ɗo kuŋ Andronikuus iŋ Juniyaas kuuk jaamar ho ŋu obinti daŋaayin sawa. Min paliinna okiŋco, ŋuur di gee ibingigu ho ŋu karmiyaagu. Min nu bal aamine misa ɗo Iisa Masi di, ŋuur aamin ko.

8 Ooyoŋji ɗo Ampliyatuus, royar ka bitu ɗo ŋuminni kaak ni ŋumtu iŋ Rabbine. 9 Ooyoŋji ɗo Urbeen kaak ni giniy riy sawa ɗo Iisa Masi ho ɗo Stakiis kaak nu elgiyo. 10 Ooyoŋji ɗo Apelees kaak gaar kadar ŋa gin imaan ta taɓ ɗo Iisa Masi. Ooyoŋco ɗo gee kuuk goy ɗo geriy ka Aristobuul. 11 Ooyoŋji ɗo Herodiyoon kaak jaamar ho ɗo gee kuuk aamin ɗo Rabbiner kuuk goy ɗo geriy ka Narsiis. 12 Ooyoŋco ɗo kuŋ Tripen iŋ Tripoos kuuk gina riy ɗo Rabbine ho ooyonti oki ɗo baar Persiid taat nu elgiyo. Taar oki gin riy dakina ɗo Rabbine. 13 Ooyoŋji ɗo Rupuus kaak siŋji ale ɗo riy ta Rabbine ho ɗo yaaco taat gaayintu ar nu roŋ ka adti. 14 Ooyoŋco ɗo kuŋ Asiŋkrit, Plegon, Hermees, Patrobaas, Hermaas ho ɗo siŋta kuuk ŋuma iŋ ŋuura. 15 Ooyoŋco ɗo kuŋ Piloloog iŋ Juliy, Neere iŋ booy ho ɗo Olimpaas iŋ ɗo gee ku Buŋɗi okiŋco kuuk ŋuma iŋ ŋuura.

16 Ooyoŋ benanniko iŋ gine ka cuuɗ ar siŋta kuuk tacco rakki. Eglizna ku Iisa Masi okiŋco ooyko dakina.

17 Gem kol siŋtay, nu taayaako a kuu goye goɗom min gee kuuk poocaag ɓilde kaak ku gastu. Ka seener, iŋ poociŋco-ak, ŋu eeraag gee kuuk aamine ho ŋu jagaag min botol taat samaane. Gee ŋuur-ak, cimoŋ kayko minninco. 18 Gee ar ŋuur-aŋ, ŋuur ginno riy ɗo Rabbinte Iisa Masi. Ŋu as tee aditco di. Iŋ kaawinco kuuk gala ho pulus-pulusak, ŋu caaciyaag gee kuuk ibanno maanna. 19 Karaamin taat ku karmiyiig Rabbin-at, gee okiŋco ibingita. Ansii ko, adir gintu portiko ɗo bi kaŋko. Kar gay, nu raka kuu gine ilim taat kuu ibine taat samaane ho kuu etire serek min taat samaanno a kuu kuuniye *cawar. 20 Ɗak ko sooɗ di, Buŋ ka aapiyer yaa rigiŋiŋ *Seetanne ho kuuji jaawe kaaci.

Barkin ta Rabbinte Iisa Masi yaa goye iŋ kuŋ okiŋko !

21 Timote kaak ni giniy riy sawa, ooyko. Lisiyuus, Jaason ho iŋ Sosipateer kuuk jaamar oki ooyko.

22 Ho nun Tertiyuus, gay siirindi ka Pool ɗo maktumne-anta, nu ooyko iŋ siŋ ku Rabbinte.

23 Gayuus kaak nu goyiy ɗo geriy-aŋ sa, ooyko. Ɗo geriy ko, Egliz okiŋji ŋumiyo. Erast kaak ɗummiyaag malle ka geeger ho iŋ siŋte Kartuus oki, ooyko dakina. 24 [Barkin ta Rabbinte Iisa Masi yaa goye iŋ kuŋ okiŋko ! *Aamin.]†

Oziliik ta ba aaro

25 Ozilinteŋ Buŋ ! Uudin ta Kabarre ta Gala taat nu gaariy-anta, ŋa gin gudurre taat nec yaako ɗeŋriŋko ɗo imaanko. Kabarre-at, ta kaaw taat ɗo bi ka Iisa Masi ho ta baynaag maan kaak Buŋ rakiy gine, kaak cigil elgin iŋ elgina. 26 Kar diŋ gay, Buŋ baynig ko waraŋ iŋ kaawin kuuk nabiinna siirtu a gee okiŋco yaa ibiniŋ ar Buŋ kaak goy doo rakiyo. Paa ko, ŋuur kuuk ibinga-ak

* **16:3** 'Priska' : Ŋu kolaat oki Prisil (Akt 18.1-2). † **16:24** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋɗi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.

gin botol taat ŋuu aamine ɗo Buŋdi ho ŋuu
karmiyiŋji. 27 *Darjin ɗo Buŋ kaak keeji di
gin ilim ! Darjin loci iŋ Iisa Masi, elgin iŋ
elgina ! *Aamin.

1 Korentiyen

Maktumne ta awalle taat Pool siirtu ɗo gee ku Korent

Pile ka kaawor

Ŋa Pool kat siirit maktumne-an ɗo kretiyenna kuuk goy ɗo geeger ka Korent. Ɗo wiktin taar-at, geeger ŋaar-ak, siŋji ale ho geeŋji sa dakina. Ŋa goy ɗo biy ka barrer. Ɗo wer-ak ko, ŋu iyiy gamin min aar barrer, ŋu taajiriyo. Iŋ tajirco-at ko, ŋu miintu iŋ malle. Ay gem di iciy pikirre iŋ abaadin taat ŋa rakiy di ho dakina gina jookumo. Gee ku Eglizdi-ak eer benannico. Kar Pool gay leesaaco ho ŋa raka ŋumiŋ werco rakki. Ŋa rakaaco gaare maman ŋuu ice goye ka kretiyennar ɗo ɗatik ta gee kuuk ibanno Buŋ.

Ooy ta awalle

1 Nun Pool kat siiraat maktumne-anta. Iŋ niyin ta meeŋji Buŋ, ŋa kolintu a naa kuuniye *paliine ka Iisa Masi. Iŋ siŋte Sosteen, 2 ni ooyaako kuŋ gee ku *Egliz ka Buŋɗi ka Korent. Kuŋ ŋum iŋ Iisa Masi ho ɗo bi ŋaar-ak ko, kuu kuuniye *cawar ɗo uŋji. Ŋa koliŋko a kuu kuuniye geeŋji. Ampaa di oki, ŋa koliig gee okiŋco kuuk ala iŋ siŋ ku *Rabbinte Iisa Masi ɗo ay wero. Ŋaar ko Rabbin kaŋco ho kante oki. 3 Tatte Buŋ iŋ Rabbin Iisa Masi yaako barkiyiŋko ho yaako iye aapiye.

Barkin taat Buŋ beriy ɗo geeŋji

4 Nu ozilaag Buŋ doo ɗo bi kaŋko ɗo barkin taat ŋa beriiko min ku ŋumtu iŋ Iisa Masi. 5 Ɗo bi ka ŋumiŋko-ak ko, Buŋ barkiyiŋko ɗo ay maanna, ŋa barkiyig kaawin okiŋco kuuk ku kaawiyo ho iŋ ibiniŋko oki. 6 Ŋaar-ak gaara kadar wiktin taat ŋu kaawiiko ɗo bi ka Iisa Masi, ku obit kaaw-at samaane ɗo gelbinko. 7 Paa ko, min bere okiŋji kaak Buŋ beriy ɗo geemir, yoo rakki sa armaakonno loko, kuŋ kuuk yoka asiŋji ka Rabbinte Iisa Masi. 8 Ŋaar ko yaako ɗeŋriŋko kuu goye bombo yoo ɗo gaase ka duniiner. Paa kat, ɗo yiriy taat Rabbin Iisa Masi yaa yeepe-ak, ŋu gasaakonno oorin tak-tak. 9 Buŋ kaak koliŋko a kuu ŋume iŋ roŋji Rabbinte Iisa Masi, ŋa necaat tak taat ŋa kaawiyo.

Eere ka gee ku Egliz ka Korent

10 Gem kol siŋtay, nu kaawaako iŋ siŋ ku Rabbinte Iisa Masi a kaawko yaa gine rakki di nam eere sa goyaaɗo ɗatikko. Nu raka a gelbinko ho pikirriko yaa kuuniye rakki. 11 Ka seener, gem kol siŋtay, nu kaawiiko ampa-ak asaan gee daariŋ min ger ka boote Kilowe kaawdu kadar kaawko ɓagɗo. 12 Nu kaawiit kaaw-an, asaan minninko, gee daariŋ ɗiya aman : « Nin-aŋ gee ku Pool », daariŋ a « Nin-aŋ gee ku Apoloos », daariŋ a « Nin-aŋ gee ku Piyer » ho daariŋ a « Nin-aŋ gee ku Iisa Masi ». 13 Iisa Masi, ŋaar rakki di. Ku pakira a gii gedire eeriŋ gee kuuk ŋum iŋ ŋaara walla ? Ŋa nun Pool kat kaak ŋu ɗoodtu ka etor ɗo bi kaŋko walla ? Ŋu *batiziyiŋko iŋ siŋ ku meendu Pool walla ? Ha'a, paaɗo ! 14 Nu dela barkin ɗo Buŋɗi ɗo bi kaak nu bal batiziye yoo waan minninko, illa Krispuus iŋ Gayuus di. 15 Ŋaar-ak, waan gediraaɗo kaawe a ŋu batiziyig iŋ siŋ kunto. 16 Way, nu batiziyig oki Stepaan iŋ geenji kuuk goy ɗo geriy. Kar gay, nu haraydo kadar nu batiziy waan ka pey. 17 Asaan Iisa Masi balnu ŋaamindu a naa batiziye gee. Kar gay, ŋa ŋaamintu a naa gaarin Kabarre ta Gala ɗo geemir. Ya nu gaara Kabarre ta Gala, nu kaawa iŋ kaawin kuuk meleŋ di, nu kaawɗo iŋ kaawin kuuk gee yaa kaawe a nun kat gin ilim. Yampa, muutuy ta Iisa Masi taat ka etor yaa gine ar maan ka maala.

Iisa Masi ko gudurre ho ilim ta Buŋɗi

18 Ɗo gee kuuk tara ziŋkico, kaaw taat ɗo bi ka muutuy ta Iisa Masi ka etor, taar ginno baati. Kar ɗo ginte kuuk Buŋ jilaate gay, kaaw-at, taar gudurre ta Buŋɗi.

19 Asaan ŋu siir ɗo Kitamner aman :

« Nun, naa rawtin ilim ta gee kuuk iban kaawna
ho naa poociŋ ibine ka gee kuuk iban gamna. »*

20 Ampa-ak, gee ku duniiner kuuk iban kaawin-ak, moo kat ŋuura ? Moo ŋuur kuuk iban *gaanuun ka *Yuudinnar-aku ? Moo kat gay meelol-aku ? Buŋ kat gaar kadar ilim ta duniiner-an, taar ar maan ka maala. 21 Ay maanna, Buŋ ginaag iŋ ilim ta meeŋji. Kar gee ku duniiner gay, iŋ ilimco, ŋu bal ibiniŋ Buŋ iŋ ilimji. Ɗo bi ŋaar-ak ko, Buŋ ictu niyine iŋ ilim ta meeŋji a ŋaa jiliŋ gee kuuk aamin ɗo kaaw taat gee ku duniiner talaat ar maan ka maala. 22 Yuudinna raka tale gamin kuuk ajbay ho Grekna gay bariya ilim ta duniiner. 23 Kar nin gay, ni gaara kaawo taat a *Masi kaak Buŋ doɓtu, ŋu ɗoodig ka etor. Kaaw-an, Yuudinna a ŋu dorintiɗo ho Grekna gay talaat ar kaaw ta bal baati. 24 Kar ɗo ŋuur kuuk Buŋ doɓtu a ŋuu kuuniye geeŋji gay, ya ŋu *Yuudinna wal Yuudinnaɗo oki, Iisa Masi-ak ko gudurre ho ilim ta Buŋɗi. 25 Asaan ya gee pakira a Buŋ gin maan ka bal baay oki, maannay-ak pakgit ilim ta geemir serek. Ya gee tala kadar maan kaak Buŋ giniy-ak ginno gudurre, iŋ gudurrey taat ginno-at oki, ta pakgit ta geemir serek.

* **1:19** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 29.14.

26 Gem kol siŋtay, kuŋ kuuk Buŋ koliŋko,
pakiroŋ. Dakin minninko gin ilim ɗo uŋco
ka geemir walla ? Dakin minninko gin
gudurre walla ? Dakin minninko baaco tiya
meennaw walla ? Ha'a, ginno ! 27 Kar gay,
Buŋ doɓig ŋuur kuuk ginno ilim ɗo uŋco ka
geemir a paa kat, ŋuur kuuk gin ilim-ak yaa
gaage maala. Buŋ doɓig ŋuur kuuk ginno
gudurre ɗo uŋco ka geemir a paa kat, ŋuur
kuuk gin gudurre-ak, sokaŋ yaa deeŋco.
28 Buŋ doɓig ŋuur kuuk gee talaag ar maan
ka maala, ŋuur kuuk gee yilaagu ho ŋuur
kuuk masaakanna a paa kat, ŋaa cilliŋ goye
ka geemir kaak ŋu talaag ar ŋa taɓ. 29 Buŋ
gintu pa-ak, asaan yoo waan sa gediraaɗo
ɗapile ɗo uŋji. 30 Kar Buŋ gay ŋuminte iŋ
Iisa Masi ho iŋ ŋaar di, Buŋ gaariite ilimji. Iŋ
Iisa Masi ko, Buŋ gininte a gii kuuniye selleŋ
ɗo uŋji, gii kuuniye geeŋji kuŋji ho ŋa jilaate
min ɗo zunuubinnite. 31 Ar taat ŋu siirtu ɗo
Kitamner aman : « Ŋaar kaak ɗapilaw-ak,
illa ŋaa ɗapile iŋ maan kaak Rabbin gintu.
»†

2

Gaare ka kaawor iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi

1 Gem kol siŋtay, wiktin taat nu asiiko a
naako gaariŋ maan kaak cigile kaak Buŋ
bayniite-aka, nu bal gaariŋ iŋ kaawin kuuk
diya meya ho nu balko kaawe ar tatkaw
kaak iban gamin dakina. 2 Kar gay, wiktin
taat nu goyiy iŋ kuŋko, illa nu ic niyine a
naako kaawe ɗo bi ka Iisa Masi di iŋ muutuy
taat ka etor. 3 Ɗo wiktin taar-at, nu bal
gine gudurre taat naa gine riy samaane ho
kolaw unjidu nam nu aziraw. 4 Iŋ kaaw
taat nu kaawiiko, nu balko gaarin kaaw-
at iŋ kaawin ku ilimdi a taa obiŋ kayko.
Kar gay, ta Ruwwin ta Buŋdi kat gaarko
gudurriti. 5 Ansi-ak, ta ilim ta geemirro kat
ŋaamiŋko ku aamintu ɗo Iisa Masi. Kar gay,
ku aamintu-ak, asaan ku talit gudurre ta
Buŋdi.

Ilim ta Buŋdi

6 Kar gay, nin oki, ya ni ɓilda gee kuuk
darse ɗo imaan, ni ɓildaag ɗo bi ka ilimdi.
Kar ilim-at gay, taar ta duniinerro ho ta
asɗo min agindaw ku duniiner. Agindaw-
ak, ŋuur asa ide. 7 Kar gay, ilim ta Buŋdi
taat ni kaawiy-an, taar ilim taat cigil awalle
ho gee bal ibininti. Min Buŋ bal kilgiyin
misa duniin di, ŋa siyit ko ilim-ata a ŋaate
unjinte ɗo *darjiney. 8 Min agindaw ku
duniiner-aŋ yoo rakki oki bal ibinin ilim-
ata. Yampa, ya ŋu ibinta, *Rabbin gay dar-
jiner, ŋu ɗoodaagɗo ka etor. 9 Kar gay, ar
taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman :

« Maan kaak yiriy rakki gem bal taliŋ iŋ
odoy,
ŋa bal doriŋ iŋ ɗeŋgey
ho ŋa bal pakiriŋ ɗo kaay,
Buŋ siyig ɗo ŋuur kuuk elgiga. »*
10 Sando, maan kaak cigile-aŋ, Buŋ bayn-
intiŋ iŋ Ruwwiney. Asaan Ruwwin ta
Buŋdi, taar ibingig ay maanna, nam ka
Buŋdi kaak cigile oki. 11 Ginno waan kaak
ibingit pikirre ta gemor, illa ruwwin ta
meeŋji. Ansi-ak, ginno waan kaak ibin-
git pikirre ta Buŋdi, illa Ruwwin ta meeŋji
Buŋ. 12 Ginteŋ gay bal gase ruwwin taat
asa min ɗo duniiner-anta. Kar gay, gi gas
Ruwwin taat asa min ɗo Buŋdi. Paa kat, gii
ibiniŋ maan kaak Buŋ beriite iŋ barkiney.
13 Gamin-aŋ, ni kaawgigɗo ɗo geemir iŋ
ɓilde kaak asa min ilim ta geemir. Kar gay,
ni kaawa iŋ ɓilde kaak asa min Ruwwin ta
Buŋdi. Ansii kat, ni gaariy baat ta seen ta
Ruwwin ta Buŋdi ɗo gee kuuk gasit Ruwwin-
ata.

14 Gem keeji di gediraaɗo gasin seen taat
asa min Ruwwin ta Buŋdi. Loci-ak, ŋa talaat
seen-at ar maan ka bal baay ho ŋa gedi-
raaɗo ibininti. Gem yaa ibininti-ak, illa
iŋ Ruwwin ta Buŋdi ja. 15 Gem kaak gin
Ruwwin ta Buŋdi nec ibine baaco ta gamin
kuuk samaane iŋ kuuk samaanno. Kar gay,
ginno gem kaak nec gaase baay taŋji. 16 Ka
seener gay, ŋu siir ɗo Kitamner aman :
« Waa ibingit pikirre ta Buŋdi ?
Ho waa kaak nec taayiŋji ? »†
Kar ginte gay gin pikirre ta Iisa Masi.

3

Riy ta gay riyor ku Buŋdi

1 Gem kol siŋtay, wiktin taat nu ɓaawiiko,
nu bal gedire naako kaawe ar ku gee kuuk
jaawa iŋ Ruwwin ta Buŋdi. Kar gay, nu
kaawaako ar ku gee ku duniiner di. Ɗo
imaanko taat ɗo Iisa Masi, ku ar koogin ku
ŋaaɗa. 2 Ansii ko, nu ɓildiŋko iŋ kaawin
kuuk meleŋ di ar see ka buwi. Nu balko
ɓildiŋko iŋ kaawin kuuk raɗa ar tee ka an-
der, asaan ku gediraaɗo ibiniŋco. Yoo diŋ
oki ku gediraaɗo misa, 3 asaan ku goy misa
ar gee ku duniiner. Ka seener, ku hasuu-
dinay ho ku kaasuma benanniko. Ampa-
ak gaara kadar ku ar gee ku duniiner ho
goyiŋko sa ar ka geemir di wal maman ? 4 Ya
gem rakki kaawa aman : « Nun gem ka Pool
» ho ka pey aman : « Nun gem ka Apoloos »,
ŋaar-ak gaarro kadar goyiŋko ar ka geemir
di walla ?

5 Ya ku bariya baaco, Apoloos kat waa,
ho Pool gay waa ? Seertini, ni gay riyor ku
Buŋdi di. Buŋ ŋaaminti a kuu aamine ɗo
Iisa Masi. Ni gina riy taat Buŋ berinti di.

† **1:31** Wer ka gase kaawor ɗo Zeremi 9.23. * **2:9** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 64.3. † **2:16** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 40.13.

6 Nun Pool, nu gaarkon kaaw ta Buŋdi ar
gem kaak taat eto. Apoloos gay, gaayaako iŋ
ɓilde ar gem kaak leeji amay ɗo et kaak nu
taattu-aka. Kar ŋa Buŋ kat maaɗga. 7 Ampa-
ak, ŋaar kaak taate ho ŋaar kaak lee amay,
seerco, ŋuur geen di. Illa Buŋ keeji di tatiko,
asaan ŋaar di maaɗig et-aka. 8 Ŋaar kaak
taate iŋ ka lee amay, ŋuur sawa di. Ay gem
di, Buŋ yaaji bere haginey uudin ta riyoy.
9 Asaan seertini, ni gay riyor ku Buŋdi ho
kuŋ gay ar morgo kaak ŋa gawniyo.

Pey, ku ar ger kaak Buŋ piniyo. 10 Nun
gay ar gem kaak gin ilim ho kaak iban pine
geray. Iŋ barkin taat Buŋ beriidu, nu teesiit
baay ta gerdi ɗo werko ho waan ka pey astu
piniŋ ger-aka. Kar gay, yaman ay gem di
yaa pakire maman ŋaa pine ɗo baay ta ger-
aka. 11 Asaan baay ta gerdi, ŋaar Iisa Masi
ho waan gediraaɗo diye ta pey. 12 Ŋuur kuuk
pina ɗo baa ta ger-aka, daariŋ yaa pine iŋ
daabne, wal iŋ poddine, wal iŋ dambay
kuuk kaalne ho daariŋ gay yaa pine iŋ atay,
wal iŋ balgiga, wal iŋ idam. 13 Yiriy taat
Buŋ yaa ɗukume seriine, ay gemo, riyoy yaa
bayne waraŋ. Yiriy taar-at yaa ase iŋ ako
ho ak-at yaa gaare riy ta ay gemo, ya ta
samaane wal ta samaanno. 14 Ya waan pin
ɗo ger-aka ho wer kaak ŋa pintu-ak kat ak
taggigɗo, Buŋ yaaji berin haginey. 15 Kar ya
ak-at teeyig gay, riyoy-at uc maala. Gem-
ak, Buŋ yaa jiliŋji. Kar gay, ŋaa gine ar gem
kaak ɗob kiyiw min ɗo aki iŋ pisiŋji ku orok.

16 Ku iban tam kadar kuŋ ko *ger ka Buŋdi
ho Ruwwin ta Buŋdi goy ɗo gelbinko wal
maman ? 17 Ya waan kaak nigaag ger ka
Buŋdi, Buŋ yaa idiŋji oki. Asaan ger ka
Buŋdi, ŋaar *cawar ho kuŋ ko ger ka Buŋdi-
aka.

18 Dakoŋ caaciyenno ziŋkiko : minninko-
aŋ, ya waan kaak pakira kadar ŋa gin ilim
ɗo uŋco ka gee ku duniiner, illa ŋaa poocin
ilim taar-ata. Paa kat, ŋaa gase ilim taat
taɓ. 19 Asaan ilim ta gee ku duniiner, ɗo
uŋji ka Buŋdi, taar bal baati. Ka seener,
Kitamne kaaw aman : « Gee kuuk gin ilim,
iŋ neendaw ta maaniico di, Buŋ yaa obiŋ
ar ŋu obiy kumin ku yeero iŋ dada. »*
20 Kitamne kaaw pey aman : « *Rabbin Buŋ
ibingit pikirrico ta gee kuuk gin ilim ho ŋa
iban kadar taar bal baati. »† 21 Ampa-ak,
dakoŋ pisiriyenno iŋ siŋ ku gemor, asaan
okiŋco-aŋ, ŋuur kuŋko : 22 nun Pool, Apoloos
ho iŋ Piyer, okintini, ni kuŋko. Duniine,
goye, muutu, gamin kuuk goy diŋka ho kuuk
yaa ase neginda, okiŋco kuŋkon di. 23 Kar
kuŋ gay, kuŋ gee ku Iisa Masi ho Iisa Masi
gay, ŋaar ka Buŋdi.

4

Taayiik ta Pool ɗo gee ku Korent

1 Nu raka a kuuni tale, nun Pool iŋ
Apoloos, ar gay riyor ku Iisa Masi, ar ŋuur
kuuk Buŋ berco riyo a ŋuu imiliŋ maan kaak
ŋa cigiltu awalle ɗo geemir. 2 Ya ŋu ber
riy ɗo gemor, illa ŋaa gaare kadar ŋa nec
ŋu amniyiŋji. 3 Ɗo tanto gay, ya kuŋ kat
ɗukumaadu seriine wal gay ɗukume seri-
iner oki, taar-at ginaaduɗo maanna. Nun
meendu oki ɗukumaaɗo seriine ɗo kaar,
4 asaan adir osgitɗo maan kaak nu nigtu.
Kar gay, iŋ taar-an oki, gaarro kadar nu
goy goye kaak iŋ botiliy ɗo unji ka Buŋdi.
Ka ɗukumaadu seriin-ak, ŋaar *Rabbin Buŋ.
5 Ɗo bi ŋaar-ak ko, ya Rabbin Iisa Masi bal
yeepe misa, dakoŋ ɗukumenno seriine. Kar
wiktin taat ŋa yeepe, gamin kuuk cigil ɗo
gondikor, ŋaa imiliŋco waraŋ, iŋ pikirre
taat cigil ɗo gelbin ka geemir oki. Ampaa ko,
ay gem di yaa gase oziliikay min ɗo Buŋdi.

6 Gem kol siŋtay, ɗo paydin ta maaniiko
kat nu kaawtu ɗo bi kanto iŋ ka Apoloos a
niiko gaare kuŋ oki yaa gine pa. Nu raka
a kuu ibine baati ta maliy taat gee ibingit-
anta. Maliy-at aman : « Waan yaa amilenno
kara min botol taat Kitamne gaartu. » Nu
kaawiy ampa-ak, asaan nu rakaaɗo kuu
pisiriye aman : « Nun aaɗa gem kaak tatik
aale, kiŋ gay aaɗa ka maala. » 7 Maa di ki
pakiriy a ki pakgig eenjiŋ ? Gamin okiŋco
kuuk ki gintu-aŋ, waa berjiŋgu ? Ŋa Buŋ ɗoo
di ? Di ya pa-ak, maa di ki pisiriyiy ar ŋu
baljiŋ beriŋ bere ?

8 Taloŋ kate ! Ku pakira a ku ginig ko
gamin okiŋco. Ɗo botol ta Buŋdi, ku pakira
a ku ɗeet ko gay gamnar. Ku pakira a ku
teet ko meennaw. Hey kuŋko-aŋku ! Ya
ka seener, ku teet meennaw, nin paliinna
oki yaa teen iŋ kuŋko. 9 Nu kaawiy ampa-
ak, asaan nin kuuk paliinna-aŋ, nu pakira
a Buŋ leenti aar ta geemir tak-tak. Ni ar
gee kuuk ŋu obig a ŋuu deeŋco ɗo uŋco ka
geemir. Ampa-ak, gee ku duniiner okiŋco
yaa talin taaɓinni nam *ɗubal ku Buŋdi oki
yaa tale. 10 Ni oliyay ɗo saan ta Iisa Masi,
kar kuŋ gay pakira a iŋ Iisa Masi, ku gin
ilim dakina ! Ni ginno gudurre, kar kuŋ gay
pakira a ku gin gudurre dakina ! Gee dakina
poocaani, kar kuŋ gay pakira a ŋu jaalaag
siŋko ! 11 Nin gay, yoo diŋka mey diyaani,
ibin sa obinti ho ni bal gine kesuune oki.
Gee koocaani ho ŋu atkaani min ay wero.
12 Ni gina riy iŋ soriyni a nii gase tee ka
biŋkini. Gee waraani ho nin gay barkiyaagu.
Ŋu taaɓiyaani ho nin gay subira di. 13 Ŋu
diyaani kaawin ooma ho nin gay telkaaco
iŋ taat ool di. Yoo diŋka, gee yilaani pakgig
gamin okiŋco kuuk Buŋ kilgiytu. Ŋu talaani
ar maan kaak ŋu orig ka suusi.

* **3:19** Wer ka gase kaawor ɗo Zoob 5.13. † **3:20** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 94.11.

14 Nu balko siiriŋ kaawin-aŋ a sokaŋ
yaako deeŋko. Kar gay, gem kol kooginay
kuuk nu elgiyo, nu siirig a naako taayiŋko.
15 Asaan ya ku gin gee dakina kuuk ɓildaako
ɗo bi ka Iisa Masi oki, takko ŋaar rakki di.
Wiktin taat nu iyiiko Kabarre ta Gala, nu
gintu takko ɗo goyiŋko kaak ɗo Iisa Masi.
16 Ɗo bi ŋaar-ak ko, nu taayaako a kuu ice
botilil. 17 Paa ko, nu ŋaamikoŋ Timote. Ŋaar
ar roŋdu ɗo imaan. Nu elgiga ho ŋa gina riy
ta Rabbine iŋ botilti. Nu ɓildiig gee kuuk
ɗo *Egliznar okiŋco a maman ŋuu goye ɗo
botol ta Iisa Masi. Nu ŋaamiig Timote a
ŋaako gaare pey maman nu garkiyig gee a
ŋuu goye ɗo botol-ata.

18 Gee daariŋ minninko pakira a nu
asaakonno pey. Ampaa ko, ŋu ɗapiltu aale.
19 Kar gay, ya Buŋ kat pildu botol, koɗok di
naako ɓaawe. Ya nu ot ɗo werko, nu raka
tale riy ta gee ku ɗapilaw-aku. Nu raka ibine
ya ka seener, ŋu gin gudurre ta Buŋdi wala
ŋu kaawa maalan di. 20 Asaan ɗo *Meen-
naw ta Buŋdi, kaawin kuuk maalan di-ak,
ŋuur ginno werco, illa riy taat iŋ gudurre ta
Buŋdi. 21 Kar kuŋ gay, ku raka maa ? Ku
raka naako ɓaa iŋ ele ho iŋ dalullaw, wal
naako ice doŋkilo ?

5

Gee kuuk aamine iŋ kuuk ɓaaya muŋjam

1 Ay wero, nu dora gee kaawa a ku gin
maan kaak patiy kaa. Gem rakki minninko
weya iŋ daaciy ta tacco. Way, maan ŋaar-
aŋ, gee kuuk ibanno Buŋ din sa gingigɗo.
2 Iŋ taar-an oki, ku ɗapiliy di-ak maman ?
Iŋ maan kaak kuuniyaw-aŋ, zer kuu gonde
dakina ho kuu atkiŋ gem-ak min ɗo ɗatikko.
3-4 Nun gay, ya nu serek minninko oki, ar
nu goy ɗo ɗatikko ho kelmol sa iŋ kuŋkon di.
Ŋaar-ak, nu ɗukumji ko seriin iŋ siŋ ku *Rab-
bin Iisa Masi ɗo gem kaak ginig maanna-
aŋka. Kuŋko oki, ɗo wiktin taat ku ŋume
ho kelmol goy iŋ kuŋko, ɗukumoŋjit seriin-
an iŋ gudurre ta Rabbinte Iisa : 5 beroŋ
gem-ak ɗo *Seetanner a ziy kaak goy kaak
ɗo zunuubinnar-ak yaa nige. Paa kat, ɗo
yiriy taat Rabbinte Iisa Masi yaa yeepe, ŋaa
gedire gase jile ka ruwwiney.

6 Ɗapiliŋko-ak, ŋaar ginno baay tak-tak. Ku
ibanno ga ? Ya waan gina mappa, ŋa liya
gel sooɗ di, kar okiŋji, ŋa uciy gusus. 7 Gel-
at, taar ar zunuubinna kuuk goy ɗo ɗatikko.
Ŋaar-ak, rasoŋ zunuubinna-ak serek a kuu
kuuniye pey *cawar ɗo uŋji ka Buŋdi. Ka
seener, ku kuuniytu ko cawar-ak, asaan Iisa
Masi mat ɗo bi kante ar roŋ tamgi kaak
ŋu bertu *satkin awalle ɗo iidin ta *Paakdi.
8 Ɗo bi ŋaar-ak, goyinte ar gee kuuk awalle
iidiytu iidin ta Paak iŋ gelbin ka cawar ho
iŋ seene. Yampa, dakinte goyenno ar ŋuur
kuuk iidiyiit iidin-at iŋ zunuubinna ho iŋ
jookumuwco-ata.

9 Ɗo maktumner taat nu siiriikon ɗak ko,
nu taayiŋko a kuu goye serek min gee kuuk
goyiŋco jookumo. 10 Nu kaawiy ampa-ak,
nu kaawɗo ɗo ŋuur kuuk jookumo ho bal
aamine misa ɗo Iisa Masi. Nu kaawɗo a kuu
goye serek tak-tak min gee-aku, ŋuur kuuk
atka tamaanaw ta duniiner, kuuk kokinay,
kuuk abdiya margina. Ya ampa-ak, illa kuu
rasin duniine ! 11 Nu kaawa ɗo bi ka ŋuur
kuuk kaawa a ŋu siŋtiko ɗo Iisa Masi, kar
goyiŋco gay jookumo. Ŋu atka tamaanaw
ta duniiner, ŋu abdiya buŋnay, ŋu wara gee,
ŋu sakriyaw ho ŋu kokinay. Goyoŋ serek
min gee-aku ho dakoŋ teenno bat iŋ ŋuura.
12-13 Ŋuur kuuk bal aamine misa ɗo Iisa Masi
gay, ŋa nunno kat yaaco ɗukume seriine,
illa Buŋ meeŋji. Kar ɗo ŋuur kuuk aamin
ko ɗo Iisa Masi gay, ku gin botol taat kuuco
ɗukume seriine. Asaan ŋu siir ɗo Kitamner
aman : « Atkoŋ gem kaak jookumo min ɗo
ɗatikko. »*

6

Siŋta sakkiyaaɗo eeŋco ɗo uŋco ka gee ku duniiner

1 Kar ya minninko rakki gin kaaw iŋ siŋji,
maa di ŋa gediriy iyiŋ ɗo uŋco ka gee ku
duniiner a ŋuuco talin kaawco ? Samaan-
ak zer ŋaa iyiŋ ɗo uŋco ka gee ku Buŋdi
kat kuuk yaaco talinti. 2 Ku ibanno kadar
ŋu gee ku Buŋdi kat kuuk asaaco ɗukume
seriin ɗo gee kuuk ɗo duniiner okiŋco walla
? Kar zer ya kuŋ kat kuuk yaaco ɗukume
seriin-ak, maa di ya ku gin kaaw kapak
di, ku gedirgiyɗo talinti. 3 Ku ibanno ga ?
Ŋa ginte ko kuuk yaaco ɗukume seriin ɗo
*ɗubal ku Buŋdi. Kar zer ya ta ampa-ak,
maa di gi gedirgiyɗo taliŋ kaawin kuuk ɗo
duniiner-anta ? 4 Kar gay, ya ku gin kaawin
ar ŋuur-aŋku, maa di ku iyiig ɗo ŋuur kuuk
gee ku *Eglizdi talaagu ar maan ka maala
? 5 Sokaŋ daggikonno walla ? Minninko-
aŋ kat ginno tak-tak gem kaak gin ilim ho
nec taliŋ kaawin ku siŋta kuuk aamin ɗo Iisa
Masi walla ? 6 Kar kuŋko, minninko rakki
iyiy giji ɗo uŋco ka gay ɗukume seriiner
kuuk ibanno Buŋ-ak gay maa ?

7 Ka seener, ɗo ɗatikko, ku gin ko gee
kuuk sakkiya siŋtico. Ŋaar-ak gaara ko
kadar biŋkiko gallo ɗo uŋji ka Buŋdi. Ya
gem gingikonno gamin kuuk iŋ botilco, kuu
subire guna min kuu iyiŋ ɗo uŋco ka gay
seriiner. Ya gem soka gaminko oki, kuu
rasiŋ guna min ku sakkiyiŋji. 8 Kar sando,
kuŋ maaniikoŋ gay gina gamin kuuk iŋ
botilcoɗo. Iŋ raade, ku tiyaag siŋtiko kuuk
aamin ɗo Iisa Masi ! 9 Ku ibanno ga ? Ŋuur
kuuk gina gamin kuuk iŋ botilcoɗo uŋjaaɗo

* **5:12-13** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 17.7.

ɗo *Meennaw ta Buŋdi. Dakoŋ caaciyenno ziŋkiko ! Ibinoŋ tam kadar gee kuuk ɓaaya muŋjam, kuuk abdiya margina, kuuk kokina miday wal daaɗ kara, kuuk deleesinay, 10 kuuk kokinay, kuuk atka tamaanaw ta duniiner, kuuk sakriyaw, kuuk wara gee, kuuk gaama gamin ku geemir, okiŋco-aŋ uŋjaaɗo ɗo Meennaw ta Buŋdi. 11 Ampaa ko, awalle minninko daariŋ gingiyo. Kar diŋ gay, ku gin ko *cawar ɗo uŋji ka Buŋdi, ku gin ko geeŋji ho ku goy ko goye kaak iŋ botiliy iŋ siŋ ku *Rabbinte Iisa Masi ho iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi.

Ziŋkite, ŋuur ku Buŋdi

12 Gee daariŋ minninko kaawa aman : « Nu gin botol taat naa gine ay maan kaak nu rakiyo. » Kaaw-an ka seener, kar gay min gamin okiŋco-aŋ, daariŋ gaayaakonno. Nun oki, naa gedire kaawe aman : « Nu gin botol taat naa gine ay maan kaak nu rakiyo. » Kar gay, nu rasaaɗo zir gaminaŋ yaadu gedire. 13 Ku kaawa pey aman : « Tee, ŋaar ɓaa ɗo adir ho ad sa, ŋaar yoka teen di. » Kaaw-an ka seener, kar gay, tee iŋ adi, Buŋ yaa idiŋ seerco. Kar gay, Buŋ bal giniŋ zi ka gemor a ŋaa ɓaaye muŋjam. Zi ka gemor, ŋaar ɗo Rabbiner, ho Rabbin sa, ŋaar ɗo zi ka gemor-aka. 14 Ka seener, Buŋ kaak nooyig Rabbin Iisa Masi min ɗo muuti yaate nooyinte, ginte oki, iŋ gudurrey ta meeŋji.

15 Ku ibanno ga ? Ziŋkiko, ŋuur ŋum iŋ zi ka Iisa Masi. Ampa-ak, ya waan weɣ iŋ azbiŋca, ar ŋa ic min zi ka Iisa Masi ho ŋa ŋumig iŋ kanti. Taar-at kuunayɗo kat bat ! 16 Ku ibanno ga ? Gem kaak weɣ iŋ azbiŋcaak, seerco, ŋu ŋum ar zi ka gem rakki. Ka seener, ŋu siir ɗo Kitamner aman : « Seerco, ŋuu gine ar zi ka gem rakki. »* 17 Kar gay, gem kaak ŋum iŋ Rabbinte Iisa Masi, seerco, ruwwinco rakki.

18 Yaman, cimoŋ kayko cat min ɓaaye ka muŋjam-aka. Zunuubinna okiŋco ku pey, ŋuur kara min ɗo zi ka gemor. Kar gay, gem kaak ɓaaya muŋjam-ak, ŋaar gina zunuubinna ɗo ziy ka meeŋji. 19 Ku ibanno ga ? Ziŋkiko, ŋuur ger ka Ruwwin ta Buŋdi. Ŋaar Buŋ kat berkonta ho ta goy ɗo ziŋkiko. Ampa-ak, ziŋkiko, ŋuur kuŋkonno, ŋu ku Buŋdi. 20 Buŋ kappiy dakina a ku kuuniye geeŋji. Ŋaar-ak, iŋ ziŋkiko-aŋ, zeeɗoŋ kuu jaaliŋ siŋ ku Buŋdi kuwa iŋ ay maan kaak ku giniyo.

7

Taayiik ta Pool ɗo bi ka obindi

1 Diŋ naako yeepe kat ɗo maan kaak ku siriiidu awalle aman : « Ya gem obaaɗo daatik sa guna. » 2 Kar gay, iŋ goye ka duniiner kaak jookum-aŋ, guna, ay gemo yaa obe daatik ta meeŋji ho ay geema yaa obe mitik ka meenti. 3 Ya ŋu obe, mitko newsaaɗo kop ɗo daaciy ho daatik sa newsaaɗo kop ɗo mitti. 4 Daatik gediraaɗo gine maan kaak ta rakiy di iŋ zit ka meenti, asaan zit-ak, ŋaar ka mitti oki. Ho mitik sa gediraaɗo gine maan kaak ŋa rakiy di iŋ ziy ka meeŋji, asaan ziy-ak, ŋaar ka daaciy oki. 5 Ŋaar-ak, ɗo daŋilco, daatik poocaagɗo mitti ho mitik sa poocaatɗo daaciy. Kar gay, illa ŋuu deen ja kaawco a ŋuu ɗeeɗiŋ daŋilco ɗo wiktin sooɗ di, ŋuu unje kayco ɗo inde ka Buŋdi. Kar ya wiktin-at bire, ŋuu yeepe ɗo daŋilco. Yampa, ŋu gediraacoɗo ɗo ziŋkico, paa *Seetanne yaa gase botol taat ŋaa geciŋco.

6-7 Ɗo tanto gay, gee okiŋco yaa goye bal daaɗi ar nunu. Kar gay, nu kaawaakonno a kuu gine ampa. Kar ya ku raka gine pa, sokaŋ obaakonno. Ay gem di iŋ bere kaak Buŋ beriiji : rakki, Buŋ berji bere ka aŋka, ho ka rakki gay, ŋa berji bere ka pey.

8 Ɗo ŋuur kuuk bal obe misa ho ɗo murgilgal, nu kaawaaco a samaane ŋuu goye bal obe ar nunu. 9 Kar ya ku gediraaconno ɗo ziŋkiko gay, ŋaar-ak, oboŋ. Ya ku ob-ak, guna min baykon di yaako deeŋko.

10 Diŋ naaco kaawe ɗo ŋuur kuuk ob ko. Maan kaak naa kaawe-aŋ (ŋa nununno di kaak kaawga, ŋa *Rabbin meeŋji) daatik rasaagɗo mitti. 11 Kar ya daatik rasig mitti gay, illa taa goye maala wal taa amre iŋ mitti, ho mitik sa, totiraatɗo daaciy.

12 Diŋ naaco kaawe ɗo ŋuur kuuk pey. Kaaw-an (ŋa nunu kat kaawta, ŋa Rabbinno) ya siŋ rakki daaciy bal aamine misa ɗo Iisa Masi ho ta ooy a ŋuu saaye, ŋaa totirintiɗo. 13 Ampaa di oki, ya boo rakki mitti bal aamine misa ho ŋa ooy a ŋuu saaye, taa rasiŋjiɗo. 14 Ka seener, mitik kaak bal aamine gay, ɗo bi ka daaciy taat aamine, Buŋ talaag ar ŋa mitti kaak taɓ ɗo uŋji. Ampaa di oki, daatik taat bal aamine, ɗo bi ka mitti kaak aamine, ɗo uŋji ka Buŋdi, ta daaciy ta taɓ. Pa-ak, kooginco oki, ɗo uŋji ka Buŋji, ŋu buuminno.

15 Kar gay, ya ŋaar kaak bal aamine raka totiriika, ŋaar-ak, ŋu totiroŋ. Ampa-ak, ŋuur kuuk aamine, ŋu imil kayco. Kar gay, Buŋ koliŋko a kuu goye ɗo aapiyer. 16 Ku ibanno maan kaak yaa kuuniye. Kaŋ daatik taat aamin-anta, ka ibanno wal mitke yaa aamine ho ŋaa gase jileŋ ga ? Kiŋ mitik kaak aamin-aŋka, ki ibanno wal daaciŋ yaa aamine ho taa gase jileŋ ga ?

Goye ka gemor ɗo uŋji ka Buŋdi

17 Ɗo wiktin taat Buŋ koliŋko, kuŋ goy goye kaak Rabbin Buŋ weeŋko. Ampa-ak, min kaaw taat nu kaawtu-anta, ay gemo yaa obiŋ goyiŋji ŋaar-aka. Ŋaar-aŋ ko taaye kaak nu taayiig *Eglizna okiŋco. 18 Ya gem

* **6:16** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 2.24.

kaak ŋu *ɗukumji ko selṇo ɗo wiktin taat Buŋ koliiga, illa ŋaa goye paa di.* Ya gem kaak ŋu balji ɗukume misa selṇo ɗo wiktin taat Buŋ koliiga, ŋaa bariyenno botol bat ta ŋuuji ɗukume selṇo. 19 Ya ŋu ɗukumji selṇo wala ŋu balji ɗukume oki, ginaaɗo maanna. Maan kaak samaan-ak, illa ŋaa aaɗe taat Buŋ kaawtu ɗo Kitamner. 20 Illa ay gemo yaa obiṇ goyiŋji kaak ɗo wiktin taat Buŋ koliiga. 21 Ɗo wiktin taat Buŋ koliṇciŋ-ak, kiŋ ɓerre walla ? Dak moyenno ɗo taarata. Kar ya ŋu beraajiŋ botol taat kii imile kaaṇ-ak, ob baati. 22 Ka seener, ɓerre kaak Rabbin Buŋ koltu-ak, ɗo uŋji ka Buŋɗi, ŋa imil ko kaay min ɓerriŋkaw. Kar ŋaar kaak ɓerreɗo ɗo wiktin taat Rabbin Buŋ koliiga, ŋa ɓerre ka Iisa Masi. 23 Buŋ kappiy dakina a kuu kuuniye geeṇji. Ŋaar-ak, dakoŋ ginenno ɓerrin ku geemir. 24 Ka seener, gem kol siŋtay, illa ay gemo yaa goye ɗo uŋji ka Buŋɗi ar goyiŋji kaak min Buŋ koliiga.

Taayiika ɗo ŋuur kuuk bal obe ho iŋ murgilgal

25 Ɗo ŋuur kuuk bal obe misa, nu bal gine kaaw taat asa min ɗo Rabbinte. Kar gay, iŋ barkin taat Rabbin Buŋ beriidu, naa taayiṇco iŋ kaaw taat nec ŋuu obin bombo. 26 Ɗo bi ka taaɓin taat diŋ goy kaate-anta, nu pakira a guna ay gemo yaa goye bal obe. 27 Ŋaar kaak gin ko daatko, ŋaa totirintiɗo. Ŋaar kaak bal gineŋ gay, ŋaa obenno. 28 Kar ya ki ob gay, ki bal nige maanna ɗo uŋji ka Buŋɗi. Kar ya gemso kat obe, taar oki bal nige maanna. Kar ŋuur kuuk ob gay, taaɓinco yaa gine dakina ɗo duniin-anta ho nu rakaaɗo kuu aawin taaɓin-anta.

29 Gem kol siŋtay, nu kaawiy ampa-ak, asaan wiktin taat Buŋ beriite, taar sooɗ di. Ŋaar-ak min diŋka, illa ŋuur kuuk gin daaɗak yaa gine riy ɗo Buŋɗi ar ŋu bal gine daaɗi. 30 Ŋuur kuuk ala diŋka, ŋuu gine ar ŋu allo. Ŋuur kuuk aaciyaw, ŋuu gine ar ŋu aacayɗo. Ŋuur kuuk gidiya gamna, ŋuu gine ar gaminaŋ kuṇcoɗo. 31 Ŋuur kuuk atka tamaanaw ta duniiner, illa ŋuu atkenno tamaanaw-anta, asaan duniin taat diŋ ku taliy-an, taar yaa bire.

32 Nu rakaaɗo kuu ice kellimko. Ŋaar kaak bal obe misa, ŋaar ic kelmoy ɗo gamin ku Rabbin Iisa ho ŋa bariya botol taat ŋaa gine maan kaak Rabbin rakiyo. 33 Kar ŋaar kaak ob daatik gay, ŋaar ic kelmoy ɗo gamin ku duniiner ho ŋa bariya botol taat ŋaa gine maan kaak daaciy rakiyo. 34 Ŋaar-ak ko, kelmoy ɗeeɗtu werin seera. Ampaa ko, daatik taat bal gine mitko wala gemso oki, ŋuur ic kellimco ɗo gamin ku Rabbin Iisa, asaan ŋu bariya botol taat ŋuu kuuniye geeṇji kuṇji iŋ riyco ho iŋ pikirrico. Kar daatik taat ob gay, taar ic kelimti ɗo gamin ku duniiner ho ta bariya botol taat taa gine maan kaak mitti rakiyo.

35 Nu kaawtu ampa-ak a naako gaayiŋko, yampa, nu asiraakonno. Kar gay, nu raka a kuu gine maan kaak yaako kuuniyen di ho kaak yaako gaayiŋko kuu aaɗiṇ *Rabbin Iisa Masi iŋ gelbin rakki.

36 Ya waan minninko ogir gemso ho ŋa taaya ɗo obinti, kar ŋa tala kadar gintit raɗa ɗo gemso-ata wala ŋa raka obinti asaan niyiney dakina ɗo daatkuwti, ŋaar-ak, illa ŋaa obinti. Ŋa bal nige maanna ɗo uŋji ka Buŋɗi. 37 Kar gay, ya waan kaak ic niyin min ɗo gelbiney a ŋa obaaɗo ho ŋa wakaatɗo gemsoy, ya ŋu bal asiriṇji ho ŋa tala kadar ŋaaji gedire ɗo ziy, ŋaar-ak, ŋa gin maan kaak samaane. 38 Ansi-ak, waan kaak obit gemsoy-ak, gin maan kaak samaane, ho waan kaak bal obin taṇji gay, gin maan kaak samaan paka.

39 Daatik taat mitti goy iŋ odinay, taar ginno botol taat taa obe mitik ka pey. Kar gay, ya mitti mate, ŋaar-ak, ta gin botol taat taa obe mitik kaak ta rakiyo ya ŋa gem ka Iisa Masi. 40 Kar gay, ɗo tanto, ya ta goy bal mitko, galilti yaa gine dakin paka ho nu pakira kadar kaawor-an asa min Ruwwin ta Buŋɗi.

8

Taayiika ɗo bi ka kum ka satkiner

1 Diŋ naako kaawe ɗo bi ka kum kaak ŋu satgiytu ɗo buŋniydi. Ka seener, ginte okinte, gi gin ibine. Ibine-ak ṇaamaag gemo, ŋa ɗapiliyo. Kar eleŋ gay gaayaag gee, ŋu goyiy bombo ɗo imaanco. 2 Ya waan pakira a ŋa iban maanna, ŋaar-ak, ŋa ibanno misa baay ta maanna-aka. 3 Kar ŋaar kaak el Buŋ gay, Buŋ oki ibingig kadar ŋa kaṇji. 4 Ɗo bi ŋaar-aŋ, kum kaak ŋu satgiytu ɗo buŋniydiaŋ, gi gin botol taat gii teeṇji wala kawwi ? Gi iban kadar ɗo duniiner-an, buŋnay, ŋuur maan kaak maalan di, asaan Buŋ, ŋaar rakki di ho ginno ka pey. 5 Ka seener, gee kaawa a buŋnay goy kuwa ka samaaner ho keɗer. Ɗo gelbinco, ŋu abdiya buŋnay dakina ho iŋ rabbinnay oki. 6 Kar sando, loteŋ gay, Buŋ ŋaar rakki di. Ŋaar ko Tatte, ŋa kilgiyig gamin okiṇco, ho ɗo saan taṇji ko, gi goyiyo. *Rabbinte oki, ŋaar rakki di. Ŋaar ko Iisa Masi. Iŋ ŋaar di, gamin okiṇco goyiyo, ho iŋ ŋaar di oki, gi siikimiyo.

7 Kar gay, ɗo ɗatikko, goy gee daariṇ kuuk ibingitɗo kaaw-anta. Yoo diŋka, daariṇ, abdiye ka buŋniydi-ak goy di ɗo kayco. Ya ŋu tiya kum ka *satkiner, ŋu pakira kadar

* **7:18** 'ŋuu goye paa di' : Yuudinna daariṇ, ya ŋu ɗukumco selṇo, ŋu bariyiy pey botol taat ŋu giniy ziŋkico a gee yaa taliṇ ar ŋu bal ɗukume selṇo. Ŋu giniy ansi-ak a ŋuu poocin abaadinco ho ŋuu ice ta pey.

kum-ak, ŋu dapsiyig ɗo buŋnay kuuk ka seener. Ansii ko, ŋu aawiy ziŋkico kadar ŋu *cawarro, asaan pikirrico sooɗa.* 8 Gamin ku teendi, ŋuur gaayɗo gemo ɗo unji ka Buŋdi. Ya gi taaɗo, ginno maan kaak yaate arme, ho ya gi tiyaw oki, ginno maan kaak yaate gaayinte.

9 Kuŋ gin botol taat kuu teeŋ gamin okiŋco kuuk ku rakiyo. Kar gay, yaman goyoŋ goɗom, yampa, ŋuur kuuk bal gine gudurre ɗo imaan yaa jage ɗo saan taŋko. 10 Ka seener, ku gin ibine ŋaar-aŋka. Kar ya gee kuuk pikirrico sooɗa talaako ku goy tee kum ka satkiner atta ɗo ger ka marginar, ŋu pakiraaɗo kadar ŋuur oki yaa tee walla ? 11 Ampa-ak, iŋ ibiniŋko-ak ko, ku jagiig siŋtiko kuuk aditco seera, ŋu ɓaay rawte. Kar gay, ɗo saan taŋco ko, Rabbin Iisa Masi mattu. 12 Ŋaar-ak, ku gina maan kaak samaanno ɗo siŋtiko-aku ho ku gurɓiliit pikirrico taat sooɗ-ata. Ansi-ak, ku gin zunuubinna ɗo unji ka Iisa Masi. 13 Ampa-ak, ya tee kaak nu tiy di iyaag siŋdu ŋa jagiy min botol ta Buŋdi, ŋaar-ak, naa rasiŋ tee ka kumar tak-tak, asaan ɗo saan tanto, nu rakaaɗo siŋdu yaa jage min botol ta Buŋdi.

9

Hagin ta riy ta paliine

1 Nun oki gin botol taat naa gine maan kaak nu rakiy di, wal maman ? Nun *paliine ka Iisa Masi wal kawwi ? Nu talig Rabbin Iisa Masi, wal nu bal taliŋji ? Ya ku aamin iŋ siŋ ku *Rabbin Iisa Masi-aŋ wal iŋ riy taat nu gintu ɗo ɗatikko ɗoo di ? 2 Ya gee daariŋ pooc ooye a nu paliine oki, lokoŋ gay, nu paliine, asaan ŋuminko kaak ku ŋumtu iŋ Iisa Masi-ak gaara kadar ka seener, nu paliine.

3 Naako kaawe maman nu imiliy kaar ɗo uŋco ka ŋuur kuuk diyaadu kaawo : 4 ni bal gine botol taat nii gase tee ho see iŋ riy taat ni giniyo walla ? 5 Ya waan minninko gin daatko ho ta aamine, ŋa gin botol taat ŋa jaawguwe riy iŋ taara walla ? Ŋaar-aŋ ko maan kaak paliinna kuuk pey ho iŋ siŋtay ku *Rabbinte Iisa gintu ho Piyer oki. 6 Wal nunu iŋ Barnabaas di kuuk yaa gase tee iŋ soriyni walla ? 7 Maa askiriŋcir kaak meeŋji di kappiya koyey ? Maa gemir kaak taatgiy eto ho taaɗo roŋji ? Maa gemir kaak gooyaw ho saaɗo buwa ?

8 Kaawor-an, taar pikirreɗo ta geemir di, *gaanuun ka Muusa oki kaaw pa. 9 Ka seener gay, ɗo gaanuun ka Muusa ŋu siir aman : « Berki kaak gina riy ɗo morgor, dakoŋ gootiŋjiɗo biy a pa ŋaa tee ganduulinna. »* Ɗo pikirriko, Buŋ kaawit kaawan ɗo bi ka barkiydi walla ? 10 Ha'a, ya taɓak, ŋa kaawa ɗo bi kani. Ka seener, ŋaar kaak gawnaw ho ŋaar kaak seɗaw, seerco, ŋu diy kayco ɗo maan kaak ŋuu gase. 11 Ar gay luwor luwiy busumji ɗo morgoy, nin oki gaarit kaaw ta Buŋdi ɗo ɗatikko. Ŋaar-ak, ya ni pakira a nii gase maan minninko, ku talaag ŋa dakin aale walla ? 12 Ya gee ku pey gin botol ɗo gaminko, ŋaar-ak, nin gay gin paka, wal maman ? Kar iŋ taar-an oki, nin balko indiŋko a kuuni bere maanna. Kar gay, ni icit taaɓin okintiti a paa nii gine maan kaak yaa peyin Kabarre ta Gala ta Iisa Masi yaa siŋje iŋ unti.

13 Ku iban tam kadar ŋuur kuuk gina riy ɗo ger ka Buŋdi gasa teeŋco min ɗo riyco-at di ho ŋuur kuuk dapsiyaag malle kaak gee bertu *satkine sa gasaat haginco min ɗo gamin kuuk ŋu bertu-ak di. 14 Paa ko, Rabbinte Iisa kaawtu oki a ŋuur kuuk riyco ta gaare Kabarre ta Gala, ŋuu gase teeŋco min ɗo riyco-at di. 15 Kar nun gay, nu bal gine pa. Nu siirgitɗo kaaw-an a kuudu ŋaame maanna. Yampa, ya nu mata sa guna min naa inde maanna ! Ginno waan kaak yaa imiliŋ maan kaak nu ɗapiliy-aŋka. 16 Nu ɗapilaaɗo ɗo bi kaak nu gaara Kabarre ta Gala. Asaan Buŋ berduut riy taat naa gaarin Kabarre-anta. Ɗo gaayar ya nun kat gaargitɗo Kabarre ta Gala-an ɗo geemir. 17 Ya meendu kat doɓit riy-anta, nu gin botol taat naa gase maan ɗo koyer. Kar gay, ŋa meenduɗo kaak doɓta. Ŋa Buŋ kat berduut a naa gininti. 18 Ŋaar-ak, maan kaak naa gase ɗo koyer gay moo ? Maanna-ak, ta galal ta gaare Kabarre ta Gala maalan di. Ya nu gin botol taat naa gase maanna oki, nu boodaaɗo ɗo bi ŋaar-aŋka.

19 Nu gin botol taat naa gine maan kaak nu rakiy di. Kar gay, nu meendu ic niyine naa gine ɓerre ka gee okiŋco a naa iye gee dakin aale, ŋuu aamine ɗo Rabbin Iisa Masi. 20 Ya nu goy iŋ *Yuudinna, nu ica goyiŋco a naa iyiŋco ŋuu aamine ɗo Iisa Masi. Ya gaanuun baldu diye pise oki, wiktin taat nu goy ɗatik ta gee kuuk gaanuun diyco pise, goyindu ar kaŋco a naa iyiŋco ŋuur oki yaa aamine. 21 Ya nu goy iŋ gee kuuk aaɗgigɗo gaanuun-ak sa, nu goy ar ŋuura a naa iyiŋco oki. Sando, ka seener gay, nu aaɗaag gaanuun ka Buŋdi, asaan nu karmiyaag gaanuun ka Iisa Masi. 22 Ya nu goy iŋ gee kuuk bal gine gudurre ɗo imaan sa, nu goy ar ŋuura a naa ɗeŋriŋco ɗo imaanco. Ansii ko, nu goyiy iŋ ay gemo ho nu giniy ay maanna a naa iyiŋ daariŋ minninco a ŋuu gase jile. 23 Riy okintit-an,

* **8:7** Gee ŋuur-ak, aditco osaw ɗo maan kaak kuuniye ɗo ŋuur kuuk aaɗa botol ta Rabbin Iisa Masi. * **9:9** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 25.4.

nu ginaat a Kabarre ta Gala yaa siŋje iŋ uŋti. Ansii kat, naa gasin haginer taat ta kaawtu ɗo uŋji ka Buŋdi.

24 Ku iban tam kadar ɗo kaasumindi, gee okiŋco gaɗaw kar gem rakki di yaa iciŋ maan kaak ŋu diyiico. Kuŋko oki, gaɗoŋ kuu iciŋ maan kaak ŋu diyiiko-aka. 25 Gee okiŋco kuuk raka pakiŋ eeŋco ɗo gaɗîr-ak, ŋuur taala ziŋkico ho ŋu gedirco ɗo ziŋkico ɗo gamin dakina. Ŋu giniy pa-ak a ŋuu iciŋ maan kaak ŋu diyiico. Sando, maanna-ak taayaaɗo aale. Kar ginte gay, gi giniy pa-ak a gii iciŋ maan kaak yaa goye doo. 26 Ansii ko, ɗo botol ta Buŋdi, nu gaɗɗo muŋjam. Nun ar gem kaak kaasuma iŋ kutpa ho meŋŋiɗo badam. 27 Nu taaɓiyaag ko taaɓiye zir a naaji gedire. Yampa, nun meendu kaak gaarit kaaw ta Buŋdi ɗo gee daariŋ-aŋ oki, siŋdu amilaaɗo.

10

Gamin kuuk gee ku Israyeel gaariite

1 Gem kol siŋtay, nu rakaaɗo a ku ibinaaɗo baay ta maan kaak kuuniy awalle ɗo wiktin ta nabi Muusa. Ɗo wiktin taarat, aginiyte okiŋco, Buŋ diyco uce a taaco gaare botol, ho okiŋco, ŋu aaltu barre ka dindiko.* 2 Okiŋco, ŋu gintu geeŋji ku nabi Muusa iŋ *batiziye kaak ŋu batiziyiig ɗo ucer ho ɗo barrer. 3 Ŋuur okiŋco tee tee kaak Buŋ paayiico min ka samaaner†, 4 ho okiŋco, ŋu see amay kuuk asa min ɗo Buŋdi oki. Amay-ak amila min ɗo dambi kaak Buŋ beriico. Dambi-ak jaawa iŋ ŋuura ho ŋaar ko Iisa Masi.‡ 5 Kar anuwco gay, Buŋ dapiŋ iŋ ŋuura. Paa ko, ŋu mattu taruwsiŋ ɗo goosiner, ɗo ay wer kaak ŋu ɓaayiyo.§

6 Gamin kuuk asco ɗo aginiyte-aŋ yaate gaare botol taat samaane. Ampaa kat, gi diyɗo pey kayte ɗo gamin kuuk samaanno ar aginiyte gingiyo. 7 Ampa-ak, dakoŋ abdiyenno margina ar gee daariŋ minninco gingiy awalle. Ansii ko, ŋu siirtu ɗo Kitamner aman : « Gee goyiy keɗer a ŋuu tee ho ŋuu see, kar ŋu uciy waare iŋ daaɗî. »* 8 Dakinte ɓaayenno muŋjam ar daariŋ minninco gintu. Min ŋu gintu paa di, ɗo yiriy rakki di, gee orok seer iŋ subba alip (23 000) mattu.† 9 Dakinte geciŋjiɗo *Rabbin Iisa Masi ar ŋuura. Gee daariŋ minninco gecga. Ek di aalin deeyiigu dakap.‡ 10 Dakinte gujumjumenno ɗo Buŋdi ar gee daariŋ minninco. Gee ŋuur-ak, *ɗubil ka Buŋdi gay dee geemir asiigu da.§

11 Gamin okiŋco kuuk asco-aŋ yaate gaare botol taat samaane. Ŋu siirig ɗo Kitamner a gii goye goɗom, asaan gi goy ɗo wiktin taat ba aaro. 12 Ansii ko, gem kaak pakira a ŋa pey bombo, illa ŋaa goye goɗom pa ŋaa gale. 13 Gece okiŋji kaak ku aawtuak, gee okiŋco aawaaga. Buŋ, ŋaar kaawoy rakki di ho ŋa ooyaaɗo *Seetanne yaako geciŋko iŋ gamin kuuk pakgit gudurriko. Kar ɗo wiktin taat Seetanne gecaakoŋ gay, Buŋ yaako bere gudurre a kuu gediriŋ geceaka ho ŋaako pile botol kuu imile kayko.

Peye min gamin ku marginar

14 Ŋaar-ak, nu kaawaako gem kol siŋtay kuuk nu elgiyo, abdiye ka marginar-aŋ, rasoŋ serek. 15 Nu kaawaako ar nu kaawa ɗo gee kuuk gin ilim. Kuŋ maaniiko pakiroŋ ɗo kaawor-anta. 16 Pakirinte ɗo tee kaak gi tiyo ho ɗo see kaak gi siyo ɗo wiktin taat gi ŋum ɗo bi ka Rabbin Iisa Masi. Ya gi ŋume, gi dela barkin ɗo Buŋdi ɗo bi ka *kordin ta barkiner. Wiktin taat gi siya min ɗo kordindi-ata, gi ŋum iŋ baar ku Iisa Masi ho wiktin taat gi ɗeeɗa mappa gi tiyo oki, gi ŋum iŋ zi ka Iisa Masi. 17 Mappa, ŋaar rakki di, kar ginteŋ gay dakina. Tee ka mappar-ak gaara kadar ginte okinte ar zi ka gem rakki di.

18 Pakirinte oki ɗo abaadin ta gee ku Israyeel. Ka seener, ŋuur kuuk tiya kum ka *satkiner kaak ŋu dapsiytu ɗo wer kaak ŋu pintu iŋ siŋ ku Buŋdi, ŋu ŋum iŋ Buŋ meeŋji. 19 Ka seener, ya ŋu ŋum iŋ Buŋ, ŋaar-ak gaara kadar kum kaak ŋu bertu satkin ɗo marginar wal margin maaniico, ŋuur oki gin paydine walla ? Ha'a, ginno ! 20 Kar gay, nu kaawaako, maan kaak ŋu beriy satkin ɗo marginar, ŋu beraag ɗo aariɗnar, yampa ɗo Buŋdiɗo.* Nun gay rakaaɗo taktak kuu ŋume iŋ aariɗna. 21 Ku gediraaɗo see kordindi ta Rabbin Iisa ho kuu see pey ta aariɗnar. Ku gediraaɗo kuu tee tee ka Rabbin Iisa ho kuu tee pey ka aariɗnar. 22 Gi raka nige adiy ka Rabbinte walla ? Gi gin gudurre pakgiga walla ? Ha'a, kawwi !

Gine gamin kuuk yaaji bere darjin ɗo Buŋdi

23 Gee daariŋ kaawa aman : « Nu gin botol taat naa gine ay maan kaak nu rakiyo. » Kaaw-an ka seener. Kar gay, min gamin okiŋco-aŋ, daariŋ gaayaakonno. Gee-ak

* **10:1** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 13.21-22, 14.22-29. † **10:3** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 16.35. ‡ **10:4** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 16.4-35, Nombir 20.7-11. § **10:5** Wer ka gase kaawor ɗo Nombir 14.16. * **10:7** Gee-ak margico, ŋu siy berki ka daabner ho ŋu guniiji. Kar ŋu tiyo, ŋu siyo ho ba aar, ŋu waariy ɗo uŋji ka margico-aka (Ekzood 32.6). † **10:8** Wer ka gase kaawor ɗo Nombir 25.1,9. ‡ **10:9** Wer ka gase kaawor ɗo Nombir 21.5-6. § **10:10** Wer ka gase kaawor ɗo Nombir 17.6-14. * **10:20** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 32.17.

kaawa a nu ginit botol-ata, kar min gamin okiɲco-aŋ gay, daariɲ gaayaakonno kuu siɲje ɗo botol ta Buŋɗi. 24 Dakoŋ pakirenno ɗo maan kaak yaako gaayiɲko kuŋ maaniikon di. Kar gay, pakiroŋ oki ɗo maan kaak yaa gaayiɲ eeŋko.

25 Ku gin botol taat kuu tee kum okiŋji ka suuginer bal inde pa aditko yaa ose. 26 Ku gin botol, asaan ŋu siir ɗo Kitamner aman : « Kiɗa ho iŋ gamin okiɲco kuuk goy ɗo adiy, ŋuur ku Rabbin Buŋ. »†

27 Ya waan kaak bal aamine koliŋko a ku ɓaa tee ɗo geriy ho ku ooy kuu ɓaawe, taaŋ gamin okiɲco kuuk ŋa beriiko bal inde, pa aditko yaa ose. 28 Kar gay, ya gem rakki kaawko aman : « Kum kaak ku tiy-aŋ, ŋaar gay marginar. » Ŋaar-ak, dakoŋ teenno pey ɗo saan ta gem kaak kaawaako ho iŋ adiy kaak osaw-aka. 29 Nu kaawtu pa-ak, asaan gem-ak adiy osaw, yampa nu kaawɗo a aditko osa ɗo bi ka kumar-aka.

Gee daariɲ yaa inde a ya ni gin botol taat nii tee tee kaak ni rakiy di-ak, maa di nii ice ta ŋaar kaak adiy osaw-aka ho nii rasin ta maaniini ? 30 Ya nu dela barkin ɗo Buŋɗi ɗo tee kaak nu tiy-ak gay, maa di ŋuun osin pey ɗo tee kaak nu dela ja barkine ?

31 Ampaa ko, ya ku tiyaw, wal ku siyaw, wal ku gina ay maanna oki, ginguwoŋ a kuu bere *darjin ɗo Buŋɗi. 32 Dakoŋ ginenno tak-tak maan kaak yaa jage gee min botol ta Buŋɗi, ya ŋu *Yuudinna, wal ŋu Yuudinnaɗo, wal gee ku *Egliz ka Buŋɗi. 33 Goyoŋ ar nunu. Nu zeeɗaw a naa gine ay maan kaak yaa ajbiye ay gemo. Nu barayɗo maan kaak yaan gaayin nun meendu di. Kar gay, nu bariya maan kaak yaa gaaye gee dakin aale a ŋuu gase jile.

11

1 Icoŋ botol tanto ar nun oki ictu botol ta Iisa Masi.

Mitko iŋ daatko ɗo uŋji ka Buŋɗi

2 Nu ozilaako asaan ku pakira lotu ɗo ay maanna ho ku karmiyaag taaye kaak nu taayiŋko. 3 Kar gay, nu raka a kuu ibine maan rakki : Iisa Masi, ŋaar goy kaay ka ay mitko. Mitko, ŋaar goy kaati ka daatkor, ho Buŋ gay, ŋaar goy kaay ka Iisa Masi. 4 Ɗo wiktin taat mitik inda Buŋ wal ŋa kaawa kaawin kuuk asa min ɗo Buŋɗi, ya ŋa gootig kaay, ŋa karmiygigɗo tatkuwiy Iisa Masi. 5 Kar gay, ɗo wiktin taat daatik inda Buŋ wal ta kaawa kaawin kuuk asa min ɗo Buŋɗi, ya ta bal gootiŋ kaati, ta karmiygigɗo ŋaar kaak goy kaati. Ŋaar-ak, sokaŋ yaa deenti ar kaati ooɗe. 6 Ya daatik kat gootgigɗo kaati gay, maa di duruwti oki ta ɗukumgitɗo ? Kar ya daatik taat ooɗe wal ɗukumit duruwti kat talaati sokiɲda gay, illa ta gootguwiɲ kaati.

7 Ya mitik raka inde Buŋ, ŋaa isenno maan ɗo kaay, asaan Buŋ kilgiyig ar ŋaara ho ŋa gaara *darjiney. Kar daatik gay, taar gaara darjin ta mitkor. 8 Ka seener, Buŋ bal kilgiyiŋ mitko min ɗo daatkor, kar gay, ta daatik kat ŋa kilgiyiit min ɗo mitkor. 9 Buŋ bal kilgiyiŋ mitko ɗo bi ka daatkor, illa daatik kat ŋa kilgiyit ɗo bi ka mitkor.* 10 Ampaa ko, kaati ka daatkor-ak yaa goye goote. Ansi-ak gaara kadar ta karmiyaag kaak goy kaati ho *ɗubal ku Buŋɗi oki yaa talinti.

11 Taar-an ka seener. Kar gay, ɗo goyinte kaak iŋ *Rabbin Iisa Masi, bal daatko, mitik goyaaɗo, ho bal mitko, daatik sa goyaaɗo. 12 Asaan uudin taat Buŋ kilgiyiit daatik min ɗo mitkor, mitik oki, daatik kat weega ho okiɲco, ŋu asa min ɗo Buŋɗi.

13 Kuŋ maaniiko pakiroŋ ja. Ɗo taŋko, ya daatik inda Buŋ ho kaati bal goote-ak samaane walla ? 14 Ya ku talaat duniine, kuu ibine kadar mitik kaak rasit durwey bolok-ak, sokaŋ sa diyaaga. 15 Kar gay, daatik taat duruwti bolok-at, samaane, asaan Buŋ bertit durwe bolok a taa goote kaati. 16 Kar ya gem kaak meeliit kaawan gay, ŋaa ibine kadar ɗo aadinni, nini wala *Egliz ka Buŋɗi, ni rasgigɗo daaɗi yaa abdiye bal goote ka kayco.

Tee ka Rabbiner
(Matiye 26.26-29, Maark 14.22-25, Luk 22.15-20)

17 Kar diŋ ɗo maan kaak naako kaawe gay, nu gediraaɗo naako oziliŋko, asaan ŋumiŋko kaak ku ŋumiy-ak iyaako nige kat dakina min siye. 18 Maan kaak awalle, ŋu kaawiidu-ak a ya ku ŋume, ku eera benanniko. Nu pakira kadar kaaw-an, seen oki yaa goye. 19 Ka seener, illa kuu eere benanniko, asaan ya ku eerro-ak, maman gee yaa ibiniɲ waraŋ ŋuur kuuk goy goye kaak iŋ botiliy ɗo imaanco ? 20 Ansi-ak, ɗo wiktin taat ku ŋume, tee kaak ku tiy-ak, dakoŋ ɗiyenno a ŋa tee ka *Rabbin Iisa, 21 asaan ɗo wiktin ta teendi-ak, ay gem di tiya maannay. Ansi-ak, gee daariɲ goyiy iŋ meyco ho daariɲ gay sakriyaw. 22 Ku taaɗo ho ku saaɗo ɗo geriyko walla ? Wal ku aaɲig *Egliz ka Buŋɗi ? Ku raka sokaŋ yaa deenco ŋuur kuuk bal gine maanna walla ? Di ku raka naako kaawe maa ? Naako oziliŋko walla ? Ha'a, ɗo bi ŋaar-aŋ, nu ozilaakonno tuk.

23 Ka seener, an kaaw taat nu gastu min ɗo Rabbinte Iisa Masi ho taat nu gaariiko awalle : Rabbinte Iisa Masi, ɗo aando taat ŋuu beriɲ ɗo pise ka midir, ŋa ictu mappa,

† **10:26** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 24.1. * **11:9** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 1.26-27, 2.18-23.

24 ŋa deltu barkin ɗo Buŋdi, ŋa pirsiiga ho ŋa
kaawtu aman : « Ŋaar-aŋ zir. Nu beraakoŋ
loko. Ginguwoŋ paa kat kuu moyguwe bir.
» 25 Min ŋu teetu, ŋa ictu *kordindi ho ŋa
kaawtu aman : « Kordindi-an gaara Jamaw
ta marbinto taat Buŋ asiy obe iŋ gee iŋ baar
kunto. Ay wiktin taat ku siyaata, ginguwoŋ
paa kat kuu moyguwe bir. »†
26 Ka seener, ay wiktin taat ku tiya
mappa-aka, ho ku siya kordindi-ata, ku
gaaraat muutuy ta Rabbin Iisa Masi ɗo
geemir. Ginguwoŋ paa nam yiriy taat ŋaa
yeepe. 27 Ampaa ko, gem kaak tiyaag tee
ka Rabbin Iisa, ho siyaat kordindiy ar ŋu
gamin ku maala, ŋaar-ak parik yaa zuɓke
ɗo kaay, asaan ŋa aaŋig zi ho iŋ baar ku
Rabbin Iisa Masi. 28 Ansi-ak, ya gem raka
tee mappa-aka ho ŋaa see kordindi-ata, illa
ŋaa pakireŋ ja ɗo goyiŋji. 29 Asaan gem kaak
pakarro ɗo zi ka Iisa Masi wiktin taat ŋa
tiyaw ho ŋa siyaw gay, ŋaar-ak, ŋa meeŋji
di zuɓkig parik ɗo kaay. 30 Ɗo saan taar-an
ko, minninko goy gee dakina kuuk raɗaw ho
kuuk ziŋkico galcoɗo, ho daariŋ kuuk mate
oki. 31 Ya ginte maaniite pakira ɗo goyinte-
ak, Buŋ ɗukumaatenno seriine. 32 Kar gay,
ya Rabbin Buŋ ɗukumaate seriine oki, ŋa
taayaate a ŋaate diyinte ɗo botildi a paa kat
seriin taat yaa obiŋ gee ku duniiner-at obi-
itenno.
33 Ansi-ak, gem kol siŋtay, ya ku ŋum ɗo
tee ka Iisa Masi-ak, yokoŋ ziŋkiko. 34 Ya
gem kaak mey diyaaga gay, illa ŋaa teeŋ
ja ɗo geriy. Paa kat, ya ku ŋume, parik
zuɓkiyɗo ɗo kayko. Kar kaawin kuuk daariŋ
gay, wiktin taat ya Buŋ iyintu ɗo werkon di,
naako gaasiŋco.

12

Bere kaak Ruwwin ta Buŋdi beriy ɗo geemir

1 Gem kol siŋtay, nu raka naako kaawe
ɗo bi ka bere kaak Ruwwin ta Buŋdi beriy
ɗo geemir. Nu raka kuu ibinin seen taat
ɗo bi ka berindi-aŋka. 2 Ɗo wiktin taat ku
bal aamine misa ɗo Iisa Masi, ku iban ma-
man ŋu ɗaaŋiŋko nam ku abdiytu buŋnay
kuuk kaawɗo. 3 Ɗo bi ŋaar-aŋ, nu kaawaako
waraŋ : ya gem kaawa a Buŋ yaa surpiyiŋ
Iisa Masi, ibinoŋ tam kadar Ruwwin ta
Buŋdi ŋaamaagɗo ŋaa kaawe ampa. Kar
gay, ya gem kaawa a Iisa Masi, ŋaar *Rab-
bine, illa Ruwwin ta Buŋdi kat ŋaamaag ŋa
kaawiy pa.
4 Bere ka Ruwwin ta Buŋdi, ŋaar biyuwji
dakina. Kar Ruwwin ta Buŋdi gay, taar
rakki di. 5 Riy taat gi giniy ɗo Buŋdi, taar
biyuwti dakina. Kar Rabbin Iisa Masi gay,
ŋaar rakki di. 6 Goy oki botilay dakina kuuk
gi giniig gamin-aŋku, kar Buŋ gay, ŋaar rakki
di ho ŋaar bera gudurre ɗo ay gemo a ŋaa
gine ay maanna. 7 Buŋ beraag bere ɗo ay
gemo a ŋaa gaarin gudurre ta Ruwwin ta
Buŋdi. Ŋa giniy ampa-ak a bere ŋaar-aŋ yaa
gaayiŋ gee okiŋco. 8 Ɗo gem rakki, Ruwwin
ta Buŋdi berji bere a ŋaa kaawe iŋ ilim, ho
ɗo ka pey gay, Ruwwin-at berji bere a ŋaa
kaawe iŋ ibine ka gamin ku Buŋdi. Kar
Ruwwin ta Buŋdi gay, taar rakki di. 9 Ɗo gem
ka rakki, Ruwwin taar-at berji imaan taat
bombo aale, ho ɗo ka pey gay, Ruwwin taar-
at di berji bere a ŋaa coole gee. 10 Ɗo gem ka
pey, Ruwwin-at berji bere a ŋaa gine gamin
kuuk ajbay, ka pey gay gas bere a ŋaa kaawe
kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi, ka pey gay
gas bere a ŋaa eerin ruwwin taat samaane
iŋ taat samaanno, ka pey gay gas bere a ŋaa
kaawe kaawin kuuk gee ibingigɗo ho ka pey
gay gas bere a ŋaa gaariŋ kaawin-ak iŋ kuuk
gee ibingigu. 11 Gamin okiŋco-aŋ asa min ɗo
Ruwwin taat rakki-an di. Ta beraag gamin-
aŋ ɗo ay gemo ar kaak ta rakiy di.

Egliz ka Buŋdi ar zi ka gemor

12 Taloŋ zi ka gemor. Ŋaar rakki di, kar
ŋa gin gamin dakina. Gamin kuuk dakin-
ak kuuniy zi ka gem rakki di. Geeŋji ku
Iisa Masi oki ar zi ka gemor-aka. 13 Asaan
Buŋ *baptiziyinte okinte iŋ Ruwwiney taat
rakki di a gii kuuniye ar zi rakki, ŋa zi ka
Iisa Masi. Ŋa ginig maanna-ak lote okinte
: kuuk *Yuudinna iŋ kuuk Yuudinnaɗo,
kuuk ɓerrina iŋ kuuk ɓerrinno. Gem kaak
see amay, amay-ak goy ɗo adiy. Ampaa
ko, ginte okinte, Buŋ diyte Ruwwiney taat
rakki-an di, ho taar di taat goy ɗo gelbinte.
14 Zi ka gemor, ŋaar gin gamin dakina.
Ŋa da kuunayɗo iŋ maan rakki di. 15 Kar
ya aseŋ kat kaawa aman : « Nun pisenno,
isginno iŋ ziŋka. » Iŋ taar-ata oki, ŋa ami-
laaɗo kara min ɗo ziŋka-aku. 16 Kar ya ɗeŋge
kaawa aman : « Nun oddo, isginno iŋ ziŋka.
» Iŋ taar-at oki, ta amilaaɗo kara min ɗo
ziŋka-aku. 17 Kar ya zi ka gemor okiŋji, ŋa
od di ho ɗeŋge ginno, maman gem-ak yaa
cokiye ? Kar ya zi ka gemor okiŋji, ta ɗeŋge
di ho ete ginno, maman gem-ak yaa nibe ?
18 Kar gay, Buŋ diyiig ay maanna ɗo zi ka
gemor-ak ar kaak ŋa rakiyo. 19 Yampa, ya
zi ka gemor kat kuuniy iŋ maan rakki di,
ŋaar-ak wal ŋa zi ka gemor ! 20 Ka seener,
zi ka gemor, ŋaar rakki di, kar gamnay gay
dakina.
21 Ŋaar-ak, od sa gediraaɗo kaawe ɗo pise
aman : « Nu rakaacinno. » Kaa sa gediraaɗo
kaawe ɗo ase aman : « Nu rakaacinno. »
22 Kar gay, gamin ku zi ka gemor kuuk gee
pakira a wal ŋu bal napaanco oki, ya ŋu
ginno, gem gediraaɗo goye. 23 Gamin kuuk
ɗo zi ka gemor kuuk gi talaag ar maan kaak
maalan di, gi beraaco horoomine. Kar ŋuur

† **11:25** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 24.6-8, Zeremi 31.31-34.

ku sokaŋ gay, gi beraaco horoomin paka.
24 Gamiŋ ku ziŋkite kuuk gee talaagu-ak,
ŋuur turro giico bere horoomin dakina.
Kar gay, gamin ku sokaŋ-ak, Buŋ leeyig ɗo zi ka
gemor a ŋuu gase horoomin paka.
25 Ansi-
ak, eere goyaaɗo ɗo zi ka gemor. Kar gay,
ɗo zi-ak, gamin okiŋco-aŋ yaa gaaye benan-
nico. 26 Ɗo zi ka gemor, ya maan rakki aawa
raɗa, ŋaar-ak, zi okiŋji oki aawaw ho ya ŋu
bera horoomine ɗo maan rakki, zi okiŋji
aaciyaw iŋ ŋaara.

27 Sando, kuŋ zi ka Iisa Masi ho ay gem
di gin weriy. 28 Ansii ko, Buŋ leetu gee
kuuk yaa gine riy ɗo *Eglizdi. Awalle, ŋa
lee ja paliinna, ka seeriŋkar, nabiinna, ho ka
subbiŋkar gay, ŋuur kuuk ɓilda gee iŋ kaaw
ta Buŋdi. Kar ba aaro, ŋa leetu ŋuur kuuk
gina gamin kuuk ajbay, ŋuur kuuk coola gee,
ŋuur kuuk ŋa berco bere ka gaaye geemir,
ŋuur kuuk tala kaay ka Eglizdi ho ŋuur kuuk
kaawa iŋ kaawin kuuk gee ibingigɗo.

29 Okiŋco, ŋu paliinna walla ? Okiŋco,
ŋu nabiinna walla ? Okiŋco, ŋu ɓilda gee
iŋ kaaw ta Buŋdi walla ? Okiŋco, ŋu gina
gamin kuuk ajbay walla ? 30 Okiŋco, ŋu
berco bere ka coole geemir walla ? Okiŋco,
ŋu kaawa kaawin kuuk gee ibingigɗo wal
ŋu gaaraag kaawin kuuk gee ibingigɗo-ak
iŋ kuuk gee ibingigu walla ? Ha'a, taar-an
taarro. 31 Kar kuŋ gay, bariyoŋ bere kaak
pakgig eenji.

Diŋ gay, naako gaare botol taat samaan
paka.

13

Ele ka geemir

1 Ya nu kaawa iŋ kaawin ku geemir wal
iŋ kaawin ku *ɗubal ku Buŋdi, kar nu ello
geeŋ gay, ŋaar-ak, nu ar ale ka sindallel wal
koril kuuk diya ɗeŋgina. 2 Ya nu nec kaawe
ar nabiiŋce, ho nu gin ibine okiŋji nam nu
iban gamin okiŋco kuuk cigile, ya imaandu
nec naa jaŋkiŋ dambinay oki, kar nu ello
geeŋ gay, ŋaar-ak, nu ar maan ka maala. 3 Ya
nu ɗeeɗaag mallel okiŋji ɗo pokirnar ho nu
beraag zir a ŋuu acciŋji ɗo aki oki, kar nu
ello geeŋ gay, ŋaar-ak, gamin okiŋco kuuk
nu giniy-aŋ yaa uce maalan di.

4 Gem kaak el geeŋ gay, ŋaar ic subirraw
ho ŋa gin selliŋkaw ɗo geemir. Ŋaar hasu-
udiŋceɗo, ŋa pisiraɣɗo ho ŋa ɗapallo oki.
5 Ŋa ginno gamin kuuk arro, ŋa baraɣɗo ɗo
meenji di, ŋa dapaŋɗo koɗoki ho ŋa obɗo
kaawin ɗo adiy. 6 Ŋa aacaɣɗo ɗo gamin kuuk
iŋ botilcoɗo, illa ŋa aaciya ɗo ŋuur kuuk taɓ.
7 Ɗo ay wiktine, ŋa saamiya ɗo geemir, ŋa
amniyaagu, ŋa diya kaay loco ho ŋa icaaco
subirraw.

8 Ele, ŋaar gaasɗo tak-tak. Kar gay, yiriy
rakki, kaawin ku nabiinnar yaa bire, ŋuur
kuuk kaawa kaawin kuuk gee ibingigɗo yaa
bugume cit-cit, ho ŋuur kuuk gin ibine oki,
ibiniŋco yaa rawte. 9 Asaan ibine ka maani-
ite, ŋaar da necɗo ho kaawin kuuk nabiinna
kaawgite oki, ŋuur da necɗo. 10 Kar gay,
yiriy taat maan kaak samaan aale-ak yaa
ase, gamin kuuk da necɗo-ak yaa bire tak-
tak.

11 Wiktin taat nu kapak, kaawor iŋ pikir-
rer ar ta micor. Kar wiktin taat nu gin
ko tatik gay, nu rasit kooginaw. 12 Diŋ
gi talaag gamin purus-purus ar gi tala ɗo
sawwapa taat soygume. Kar yiriy rakki gay,
gi asiy taliŋ unte waraŋ. Diŋ gay, ibinindu
arumdu. Kar yiriy rakki gay, naa ibine tam
ar Buŋ ibinginu.

13 Diŋ gin gamin subba kuuk gaasɗo tak-
tak : ŋuur ko imaan, ere kaak gi eriyo ho iŋ
ele. Kar kaak pakgig okiŋco-aŋ gay, ŋaar ele.

14

Barkin taat Buŋ beriy ɗo ŋumindi

1 Min gamin okiŋco-aŋ, bariyoŋ ja ele.
Bariyoŋ oki bere kaak Ruwwin ta Buŋdi
beriy ɗo geemir. Min bere okiŋji-aŋ,
bariyoŋ ja a kuu kaawe kaawin kuuk asa
min ɗo Buŋdi. 2 Gem kaak kaawa kaawin
kuuk gee ibingigɗo gay, ŋa kaawɗo ɗo
geemir, illa ɗo Buŋ meenji. Ginno gem
kaak ibingit kaawoy, asaan iŋ gudurre ta
Ruwwin ta Buŋdi kat ŋa kaawiy ɗo bi ka
gamin kuuk cigile. 3 Kar ŋaar kaak kaawa
kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi gay, ŋa
kaawa ɗo geemir a ŋaa ɗeŋriŋco ɗo imaanco,
ŋaa iskiŋco ho ŋaa gaayiŋco ŋuu ɓaa iŋ
unco. 4 Ŋaar kaak kaawa kaawin kuuk gee
ibingigɗo, ɗeŋra meenji di. Kar ŋaar kaak
kaawa kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi gay,
ɗeŋraag gee ku *Eglizdi.

5 Kuŋ okiŋko, nu raka a kuu kaawe
kaawin kuuk gee ibingigɗo-aŋku. Kar maan
kaak nu rakiy samaan paka gay, nu raka
a kuu kaawe kaawin kuuk asa min ɗo
Buŋdi. Ka seener, gem kaak kaawa kaawin
kuuk asa min ɗo Buŋdi-ak, pakgig ŋaar kaak
kaawa kaawin kuuk gee ibingigɗo, illa ya
waan goy ja kaak nec gaariŋ ɗo geemir iŋ
kaawin kuuk gee ibingigu a ŋuu ɗeŋriŋ gee
ku Eglizdi. 6 Gem kol siŋtay, nu indaako, ya
nu ɓaawko ho nu kaawaako illa iŋ kaawin
kuuk gee ibingigɗo-aŋku, paydinti gay maa
? Ha'a, ginno. Ŋaar-ak, guna naako kaawe
maan kaak Buŋ bayniidu, naako gaare ib-
ine wal kaaw taat asa min ɗo Buŋdi ho
naako ɓildiŋko maan rakki.

7 Di pakiroŋ ɗo gamin ku palindinar, ar
suraare wal goŋko. Ya aliŋco kat ɓagɗo
samaane, maman gii ibiniŋ riyinco ? 8 Ya
gee ɓaa garta, kat punne allo samaane, ma-
man gee yaa ibine ŋuu siye ziŋkico ɗo gartar
? 9 Kuŋko oki, ya ku kaawa iŋ kaawin kuuk
gee ibingigɗo, maman ŋuu ibinin baat ta

kaawko ? Ŋaar-ak ar ku kaawa ɗo us di.
10 Ka seener, ɗo duniiner, gin biyaw dakina ta kaawnar ho ay geen di iban baat ta kaawco.
11 Ya gem kaawaadu iŋ kaawoy ho nu ibingitɗo, ŋaar-ak, ŋa marte kaak asa min wer ka pey ho nun oki marte loci.
12 Dakoŋ ginenno ar gee kuuk kaawa iŋ biŋkico di aŋku. Kuŋ kuuk bariya bere kaak Ruwwin ta Buŋ beriy ɗo geemir, bariyoŋ ja bere kaak gaaya gee ku *Eglizdi yaa ɓaa iŋ uŋco.
13 Ampa-ak, ay gem kaak kaawa kaawin kuuk gee ibingigɗo-aku, illa ŋaa inde Buŋ a ŋaaji bere pey bere kaak ŋaa gaariŋ ɗo geemir iŋ kaawin kuuk gee ibingigu-aku.
14 Asaan ya nu inda Buŋ iŋ kaawin kuuk gee ibingigɗo-aku, ka seener, nu inda Buŋ ɗo gelbiner, kar kaar gay icɗo maanna.
15 Di ampa-aŋ, naa gine maman ? Naa inde Buŋ iŋ kaawin ku Ruwwin ta Buŋdi kuuk gee ibingigɗo-aku ho iŋ ŋuur kuuk gee iban baaco oki. Naa riye iŋ riyin kuuk asa min Ruwwin ta Buŋdi ho iŋ ŋuur kuuk gee iban baaco oki.
16 Yampa, ya ku gin ɗo ɗatikko gem kaak as cokiye di ho ki dela barkin ɗo Buŋdi iŋ kaawin ku Ruwwin ta Buŋdi-aku, gem-ak ibinaaɗo yoo maanti. Kar ya ŋa ibanno gay, maman ŋaa ooye a « *Aamin » ɗo kaawoŋ-ata ?
17 Ya ki del barkin ɗo Buŋdi iŋ kaawin kuuk gala oki, iŋ taar-at sa, ki bal gaayiŋ gem-aka.
18 Nu dela barkin ɗo Buŋdi asaan nu kaawa kaawin kuuk gee ibingigɗo pakgiko kuŋ okiŋko.
19 Kar gay, ya nu goy ɗo Eglizdi, guna naa kaawe kaawin sooɗ di kuuk gee iban baaco a naa ɓilde gee, min naa kaawe kaawin dakin aale kuuk gee ibingigɗo.
20 Gem kol siŋtay, dakoŋ talintiɗo duniinan ar koogina. Ɗo bi ka gaminti kuuk jookum gay, kuuniyoŋ ar koogina. Kar ɗo bi ka pikirre ta maaniikoŋ gay, kuuniyoŋ ar gee ku aginda.
21 Ɗo Kitamner, Buŋ kaaw aman :

« Naa kaawe ɗo gee-aŋ iŋ gee kuuk kaawco
ŋu ibingitɗo.
Naaco kaawe iŋ kaaw ta gee kuuk as min
wer ka pey.

Iŋ taar-an oki, ŋu cokiyaaɗo kaawor. »*
22 Ansii ko, bere kaak Ruwwin ta Buŋdi beriy ɗo gemor a ŋaa kaawe kaawin kuuk gee ibingigɗo, ŋaar maan kaak gaara ɗo ŋuur kuuk bal aamine misa. Yampa, ŋa gaarro maanna ɗo ŋuur kuuk aamine. Kar bere ka Ruwwin ta Buŋdi beriy a gem yaa kaawe kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi gay, ŋaar maan kaak gaara ɗo ŋuur kuuk aamine. Yampa, ŋa gaarro maanna ɗo ŋuur kuuk bal aamine.
23 Di taloŋ, ya ku ŋum ɗo Eglizdi ho okiŋko ku kaawa kaawin kuuk gee ibingigɗo ho gee kuuk as cokiye wal gee kuuk bal aamine misa uŋjiko, ŋu talaako ar ku oliyay.
24 Kar gay, ya okiŋko ku kaawa kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi iŋ kaawin kuuk gee ibingigu ho gee kuuk as cokiye wal gee kuuk bal aamine misa uŋjiko, ampa-ak, kaawko yaaco uŋje ho ŋuu ibiniŋ niginco.
25 Ŋuu taliŋ waraŋ niginco kaak cigil ɗo gelbinco. Ɗo bi ŋaar-ak, koɗok di, ŋuu derse nam ŋuu nooɗiŋ uŋninco keɗer ho ŋuu abdiye Buŋ aman : « Ka seener, Buŋ goy iŋ kuŋko ! »

Gee yaa goye iŋ karaamine ɗo Eglizdi

26 Di gem kol siŋtay, kuu gine maman ? Wiktin taat ku ŋum ɗo *Eglizdi, minninko, rakki yaako ice riye, rakki yaako ɓildiŋko, rakki yaako kaawe gamin kuuk Buŋ bayniiji, rakki yaako gaare kaawo iŋ kaawin kuuk gee ibingigɗo, ho rakki gay, yaako gaariŋco iŋ kaawin kuuk gee ibingigu. Gamin-aŋ okiŋco, illa ŋuuko iskiŋko ɗo imaanko.
27 Wiktin taat ku ŋume, ya gee daariŋ raka kaawe iŋ kaawin kuuk gee ibingigɗo, illa yaa gine gee seer wal subba di. Ay gem di yaa kaawe yaa rase ɗo giji. Ya ŋu gaase, gem rakki yaa gaariŋ kaawinco-ak iŋ kuuk gee ibingigu.
28 Kar ya ginno gem kaak yaa gaariŋ kaawinco-ak gay, ŋuur kuuk raka kaawe iŋ kaawin kuuk gee ibingigɗo-ak, ŋuu pilenno biŋkico ɗo Eglizdi. Illa ŋu inde Buŋ ɗo aditco di.
29 Kar ɗo nabiinna gay, seer wal subba yaa ice kaawo. Kar ŋuur kuuk pey gay, ŋuu cokiyiŋco ho ŋuu tale ya kaawco-at kat taɓ wala kawwi.
30 Kar gay, ya wiktin taat gem-ak kaawa misa, ya Buŋ bayin maanna ɗo gem ka pey, illa gem kaak kaawa-ak yaa bugume.
31 Ampa-ak, okiŋko, ku gin botol taat kuu kaawe kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi ho kuu rase ɗo eeŋko. Ansii kat, ay gem di yaa gase ɓilde ho okiŋko, kuu iske ziŋkiko.
32 Gem kaak kaawa kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi-ak, illa ŋa gin gudurre taat ŋaa subire ɗo kaawoy.
33 Asaan ka seener, Buŋ, ŋaar Buŋ ka barjaalinerro, ŋaar Buŋ ka aapiyer.

Ar kaak ŋu gingiy ɗo Eglizna okiŋco ku gee ku Buŋdi,
34 daaɗ yaa pilguwenno biŋkico wiktin taat ku ŋum sawa. Asaan ɗo ŋumiŋko, ŋuur ginno botol taat ŋuu kaawe. Illa ŋuu goye iŋ karaamine ar kaak *gaanuun kaawtu.
35 Ya ŋu raka inde maan kaak ŋu ibanno baay oki, illa ŋuu indiguwe midiyco geero. Yampa, daatik ginno botol taa ice kaawo ɗo uŋco ka gee ku Eglizdi.
36 Ku pakira a kaaw ta Buŋdi tees min loko walla ? Wal ku pakira a kuŋ keekon di gasta ?
37 Ya gem kaak pakira a ŋa nabiiŋce wal ŋa pakira a Ruwwin ta Buŋdi bayinji maanna, illa ŋaa ibine kadar kaaw taat nu siiriiko-an, ta kaaw ta *Rabbin Buŋ.
38 Ya gem kaak cokiygitɗo kaaw-anta, Buŋ oki cokiyaagɗo.

* **14:21** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 28.11-12.

39 Di ŋaar-ak, gem kol siŋtay, bariyoŋ bere
ka Ruwwin ta Buŋdi a kuu kaawe kaawin
kuuk asa min ɗo Buŋdi. Kar gay, dakoɲco
toɗenno ɗo ŋuur kuuk kaawa kaawin kuuk
gee ibingigɗo-aku. 40 Kar gay, zeeɗoŋ
ku giniɲ gamin okiɲco iŋ botilco ho iŋ
karaamine.

15

Nooye ka Iisa Masi

1 Gem kol siŋtay, nu raka pey diŋ kuu
pakire ɗo Kabarre ta Gala taat nu gaariiko
awalle. Kabarre-at, ku ooyta ho ku obit
samaane ɗo gelbinko. 2 Iŋ taar ko, Buŋ
jiliiko ya ku obit kaaw-an bombo ar kaak
nu gaariikonta. Yampa, imaanko uc maala.
3 Nu ɓildiŋko min awalle maan kaak ŋu
ɓildintu nun meendu. Maan kaak pakgig
gamin okiɲco, ŋaar ko aŋka : Iisa Masi mat
ɗo bi ka zunuubinnite ar kaak ŋu siirtu ɗo
Kitamner, 4 ŋu unjig ɗo maginer ho yiriy ta
subbiŋkar gay, Buŋ nooyiig min ɗo muuti
ar taat Kitamne kaawtu. 5 Min ŋa nooye,
ŋa bayniiji ɗo Piyer ho ŋa bayniico oki ɗo
paliinna daariɲ.* 6 Kar ba aaro, ŋa bayniico
ɗo maajirna dakin pak miy beey ɲum werco
rakki. Min maajirna-ak, daariɲ mate, kar
anuwco gay goya. 7 Min ŋaar-ak, ŋa bayniiji
ɗo Zaak, kar ŋa bayniico ɗo paliinna okiɲco.
8 Kar min ŋa bayinco ja ɗo ŋuur okiɲco,
kar kat ba aar, ŋa bayniidu lotu, nun kaak
ar mic kaak ŋu weeyig koynay bal nece.
9 Asaan min paliinna okiɲco-aŋ, nun di
siŋdu allo tak-tak. Zer ya samaan-ak, nu
bal nece ŋuun kolin a nu *paliine, asaan
awalle, nu taaɓiyig ko taaɓiye gee ku *Egliz
ka Buŋdi. 10 Kar iŋ barkin ta Buŋdi gay, nu
gintu ar kaak ku talin-aŋka. Barkin taat Buŋ
beriidu-an bal uce maala. Ya taɓ gay, iŋ taar
ko, nu gintu riy dakin pak paliinna okiɲco.
Kar riy taat nu giniy-an, ŋa nununno ɲat
ginaata, ta barkin ta Buŋdi taat goy iŋ nunu.
11 Ansi-ak, ya ŋa nun kat gaarkon Kabarre
ta Gala wal ya ŋu paliinna kuuk daariɲ sa,
kaawni rakki di. An ko kaaw taat ni gaariyo
ho taat ku aamintu.

Nooye ka gee ku mate

12 Ya ni kaawaako a Buŋ nooyig Iisa Masi
min ɗo muuti, maa di minninko, daariɲ
ɗiyiy a gee ku mate, ŋuur nooyɗo ? 13 Ya
gee ku mate nooyɗo, ŋaar-ak, Iisa Masi sa bal
nooye. 14 Ho ya ŋa bal nooye, kaaw taat ni
gaariy-an uc us maala, ho imaanko sa, bal
baati. 15 Kar pey, ya ka seener gee kuuk
mate ŋuur nooyɗo, ta-aŋ Buŋ oki bal nooyiŋ
Iisa Masi min ɗo muuti. Ŋaar-ak, ni raada iŋ
maan kaak Buŋ gintu, asaan ni kaaw waraŋ
a ŋa nooyga. Kar ya kaaw taat ŋu kaawiy-an
ka seener, ŋaar-ak, ŋa bal nooyiŋji. 16 Asaan
ya gee kuuk mate kat nooyɗo, ŋaar-ak, Iisa
Masi oki, Buŋ bal nooyiŋji. 17 Kar ya Buŋ
bal nooyinji gay, imaanko taat ku aamintu
loci-at sa, taar us maala ho ku goy misa ɗo
zunuubinniko. 18 Ŋaar-ak, ŋuur kuuk aamin
ɗo Iisa Masi ho mate, ŋuur-ak rawte ziŋkico.
19 Ya gi diy gelbinte ɗo Iisa Masi ɗo goye ka
diŋ di, ŋaar-ak, min gee okiɲco, ginteŋ di
ŋuute talinte aminda paka.

20 Kar ka seener gay, Buŋ nooyig Iisa Masi
min ɗo muuti. Ŋa ŋaar ko nooy awalle a ŋaa
gaare kadar botol pile a gee ku mate yaa
nooye oki. 21 Ka seener, ar muut uɲjitu ɗo
duniiner iŋ botol ta gem rakki di, ampaa ko,
nooye oki astu iŋ botol ta gem rakki di.

22 Gee okiɲco mataw asaan ŋu koogin ku
Aadum. Ansii ko, ŋuur kuuk ɲum iŋ Iisa
Masi, okiɲco yaa gase goye. 23 Kar gay,
ay gem di yaa yoke kamney : Iisa Masi,
ŋaar ogirco ɗo gee okiɲco ɗo nooyindi, kar
kat yaa ase geeɲji ɗo wiktin taat ŋaa yeepe.
24 Kar ba aaro, duniin yaa gaaseŋ kate. Ɗo
wiktin taar-at, Iisa Masi yaa idiɲ ruwwin-
nay kuuk jookumo okiɲco, iŋ aginduwco
okiɲco ho iŋ ŋuur okiɲco kuuk gin gudurre
ɗo duniiner ho ŋaaji berin Meennaw ɗo
Tatte Buŋ. 25 Asaan Iisa Masi yaa tee Meen-
nuwiy nam yiriy taat Buŋ yaaco nosire ɗo
adiney okiɲco, ŋuu gine wer ka lee asiŋji.†
26 Adin kaak Buŋ asiy ide ba aar-ak, taar
muutu. 27 Ka seener, ŋu siir ɗo Kitamner
aman : « Buŋ diyig Iisa Masi kaaco ka gamin
okiɲco. »‡ Kar min gamin-aŋ gay, Buŋ
meeɲji attanno, asaan ŋaar di kaak berji
gudurre ɗo Iisa ɗo gamin-aŋku. 28 Ka seener,
wiktin taat Buŋ yaa diyiɲ Iisa Masi kaaco ka
gamin okiɲco, meeɲji Buŋ di yaa goye kaaci.
Hiyya, Buŋ keeji di yaa goye tak-tak kaaco
ka gamin okiɲco.

29 Di taloŋ, gee daariɲ kuuk gina batem ɗo
saan ta siŋtico kuuk mat bal batiziye.§ Ŋu
giniy pa-ak a ŋuu gase maa ? Ya gee kuuk
mat nooyɗo-ak, maa di pey gee-ak giniy
batem ɗo bi kaɲco ? 30 Kar nini gay, maa
di ay wiktine, ni beriy ziŋkini ɗo taaɓiner
? 31 Gem kol siŋtay, kun kawta, nu goy
ko ɗo taaɓin ta muuti di. Nu kaawaako,
ya ka seener adir portiko iŋ kuŋko, asaan
ku aamin iŋ siŋ ku *Rabbinte Iisa Masi,
kaaw taat nu kaawiy-an oki, taar ka seener.
32 Wiktin taat nu goyiy ɗo geeger ka Epeez,
ŋu taaɓiyin ko taaɓiye. Nu gintu ar nu
taasiɲa iŋ kumin ku yeero. Ya nu taasiɲa ɗo

* **15:5** 'paliinna daariɲ' : Ɗo Kitamner, ya ŋu kaawa a orok iŋ seer-ak, ŋu kaawa ɗo bi ka paliinnar ya odinco bal nece oki. † **15:25** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 110.1. ‡ **15:27** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 8.7. § **15:29** 'gee daariɲ kuuk gina batem ɗo saan ka siŋtico kuuk mat bal batiziye' : Pool kaawiy ansi-ak, ŋa kaawa ɗo bi ka maan kaak gee daariɲ giniyo. Ampa-ak, ŋa rakaaɗo kaawe a gee yaa gine pa.

bi ka gamin ku duniiner-aŋ, naa gase maa ? Kar pey ya gee kat nooyɗo min ɗo muuti, ŋaar-ak, gee kaawa seene wiktin taat ŋu kaawiy iŋ kaaw agunuwa aman : « Taante ho saante, asaan kawta muut yokaate. »*

33 Yaman, dakoŋ caaciyenno ziŋkiko ! Goye kaak iŋ gee kuuk jookum-ak, ŋaar niga gemo. 34 Ŋaar-ak, yeepoŋ ɗo pikirre taat samaane ho rasoŋ gine ka zunuubinnar tak-tak. Nu tala kadar minninko, gee daariŋ ibingigɗo misa Buŋ. Nu kaawtu pa-ak a sokaŋ yaako deŋko.

Zi ka gem kaak nooye

35 Kar gay, wal gem yaa inde aman : « Maman gem ka mate nooygiyo ? Kar ya gem-ak kat nooye, ŋaa ice maa zirda ? » 36 Taloŋ kat gem kaak kaay kaŋjiɗo-aŋka ! Ya ki luwaw, busumji zooɗɗo di ŋu rocciyo† walla ? 37 Ko taat ki luwiy-at, ya ŋa juuju wal ta meriya oki, ki luwa busumco di. Yampa, ki luwɗo aarco. 38 Kar busam kuuk ki luwiy-ak gay, Buŋ giniig ŋu rocciyo ho ŋu maaɗiyo. Ay busum di iŋ aaroy ar kaak meeŋji Buŋ rakiyo.

39 Gamin okiŋco kuuk siikimaw, ziŋkico sawaɗo. Ziŋka ku geemir, ku mallel, ku ɗiidir ho iŋ ku boosir sa, okiŋco, ŋu sawaɗo. 40 Gamin kuuk ka samaaner iŋ ku keɗer, ŋuur sawaɗo. Ŋuur kuuk ka samaaner, samaanuwco keetiti min ku keɗer. 41 Pato ceera keetiti ho koye ceera keetiti. Kaalna sa, ceeriŋco sawaɗo, ay kaal di iŋ ceeriŋji.

42 Ansii di oki, ɗo wiktin taat gee kuuk mate yaa nooye, taa kuuniye pa. Momte kaak ŋu tiisig keɗer, ŋaar ar busum kaak ŋu luwga. Momte-ak yaa zooɗe. Kar min ŋa nooye, ŋa zooɗaaɗo pey tak-tak. 43 Wiktin taat ŋu tiisig momte-ak, ŋa ka talinno. Kar min ŋa nooye, gee rawɗo taliŋji. Wiktin taat ŋu tiisiiga, ŋa ginno gudurre. Kar min ŋa nooye, ŋa gin gudurre dakina. 44 Wiktin taat ŋu tiisiiga, ŋaar zi ka gemor di. Kar min ŋa nooye, ŋa gin zi kaak asa min Ruwwin ta Buŋɗi. Ya ŋa gin zi ka gemor, ŋa gin oki zi kaak asa min Ruwwin ta Buŋɗi. 45 Ka seener, ŋu siir ɗo Kitamner aman : « Aadum, ŋaar ko gem kaak awalle, Buŋ berji siikime. »‡ Kar Iisa Masi, ŋaar Aadum ka ba aaro. Ŋaar ruwwine taat bera goye ɗo geemir. 46 Ŋa ziɗo kaak asa min Ruwwin ta Buŋɗi kat as awalle. Kar gay, ŋa zi ka gemor ja, kar kat astu zi kaak asa min Ruwwin ta Buŋɗi. 47 Aadum kaak awalle, ŋaar Buŋ kilgiyig iŋ kiɗa.§ Kar Aadum ka seeriŋkar gay, ŋaar as ase min kuwa. 48 Gee kuuk goy ɗo duniiner-an, ŋuur ar ŋaar kaak Buŋ kilgiytu iŋ kiɗa ho ŋuur kuuk goy ka samaaner gay, ŋuur ar ŋaar kaak as ase min kuwa. 49 Uudin taat gi ariy gem kaak Buŋ kilgiytu iŋ kiɗa, yiriy rakki, gi asiy are oki gem kaak as ase min kuwa. 50 Gem kol siŋtay, cokiyon kaaworanta : zi ka gemor iŋ kumay ho iŋ baariy unjaaɗo ɗo *Meennaw ta Buŋɗi, ho gamin kuuk yaa zooɗen sa, ŋuur hadiraaɗo iŋ kuuk zooɗaaɗo tak-tak.

51 Cokiyoŋ, naako kaawe maan rakki kaak cigile : gi mataaɗo okinte. Kar gay, okinte, ziŋkite asa jipte 52 koɗok di ar kooce ka columdi. Ŋuu jipte ɗo wiktin taat perin ta ba aaro yaa aale. Ya ta aale, gee kuuk mate yaa nooye. Ŋuu nooye iŋ ziŋka kuuk zooɗaaɗo tak-tak. Kar ginte okinte gay, ziŋkite yaa jipte. 53 Ka seener, zi kaak yaa zooɗe, ŋaa jipte iŋ ŋaar kaak zooɗaaɗo tak-tak, ho zi kaak kawtan di yaa mate sa, ŋaa jipte iŋ ŋaar kaak mataaɗo tak-tak. 54 Wiktin taat zi kaak yaa zooɗe-ak yaa jipte iŋ kaak zooɗaaɗo, ho kaak yaa mate-ak iŋ kaak mataaɗo, ŋaar-ak, kaawin kuuk ŋu siirtu ɗo Kitamner yaa ase kat ɗo werco aman :

« Buŋ nosirtit tak-tak ɗo muuti, muut ginno pey bat. »*

55 « Way kaŋke muutu, di mooŋ kat ka nosire ?
Way muut-anta, mooŋ kat gudurrike ? »†

56 Muutu, taar gin gudurre taat ta diyiy gee-ak min zunuubinna kuuk gee giniyo. Kar zunuubinna gay, ŋuur gin gudurre taat ŋu sakkiyig gee min ɗo *gaanuun ka imila baaco. 57 Ozilinteŋ Buŋte, ŋaar kaak beraate gudurre taat giiti nosire ɗo muuti iŋ gudurre ta Rabbinte Iisa Masi.

58 Ansi-ak, gem kol siŋtay kuuk nu elgiyo, oboŋ tirit ɗo imaanko ho yoo maan sa eeraakonno. Zeeɗoŋ kuu ɓaa iŋ uŋko ɗo riy ta *Rabbin Buŋ, asaan ku iban tam kadar taaɓin taat ku taaɓiyiy ɗo ay maan kaak ku giniy iŋ siŋ ku Rabbiner, taar ucaaɗo maala kat bat.

16

Gaayo ɗo Egliz ka Zeruzaleem

1 Ɗo bi ka gaay taat ku capiy ɗo gee ku Buŋɗi kuuk goy ɗo geeger ka Zeruzaleem, ginoŋ ar kaak nu kaawiico ɗo *Eglizna kuuk goy ɗo kiɗ ka Galaasi. 2 Dakoŋ yokenno a naa ɓaaŋ ja kat kuu cape. Kar gay, min diŋka, ay yiriy ta dumaasdi, ay gem di yaa diye maan ɗo geriy min gurus kaak ŋa gasiyo. 3 Ya nu ot ɗo werko, naa ŋaamiŋ gurus-ak ɗo pise ka gee kuuk kuu doɓe, ŋuu iyiŋ Zeruzaleem. Ya ŋu ɓaawaw, naaco bere makaatamna kuuk gaara kadar goyiŋco iŋ botiliy ɗo uŋji ka Buŋɗi. 4 Kar ya taa kuuniye a nun oki yaa ɓaawe, ŋaar-ak, nii obe asinni.

* **15:32** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 22.13. † **15:36** 'rocciyo' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'piciyo'. ‡ **15:45** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 2.7. § **15:47** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 2.7. * **15:54** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 25.8. † **15:55** Wer ka gase kaawor ɗo Ooze 13.14.

Martaw taat Pool rakiy ɓaawe Korent

5 Nu ɓaako taliŋko, kar gay, naa aaɗeŋ ja
min kiɗ ka Maseduwaan, asaan nu ic niyin
min awalle a naa aaɗeŋ ja min eɗe. 6 Ya
nu otko, naa gine menaw minaw-minaw
iŋ kuŋko wal naa gaasin siteen okiŋji sa,
nu ibanno misa. Ampaa ko, wal kuun
gaayindu di naa siŋje iŋ uŋdu ɗo martuwir
ɗo wer kaak nu ɓaayiy di. 7 Asaan nu
rakaaɗo naako taliŋko kay asindu di. Ya Buŋ
ooye-ak, nu raka gii taaye sawa ɗo werko.
8 Kar diŋ gay, naa goye anne ɗo geeger ka
Epeez nam iidin ta Pantekoot. 9 Nu raka
goye anne, asaan Buŋ pildu botol a naa
gine riy dakina ɗo geeger-aŋka yoo adin goy
dakina oki.

10 Ya Timote otko, oboŋ samaane. Paa
kat, ŋa gasiyɗo maan kaak yaaji uŋje kolaw,
asaan ŋaar oki gina riy ɗo *Rabbine ar nunu.
11 Waan sa yaa aaŋiŋjiɗo. Kar gay, gaayoŋga
ɗo martuwiy, ŋaa icin botiliy iŋ aapiye nam
ŋa asiin gasindu, asaan nu yokaag anne iŋ
siŋta.

12 Ɗo bi ka siŋte Apoloos, nu iskig dees
dakina a ŋaako ɓaawe iŋ siŋta kuuk pey.
Kar gay, ŋa bal gine niyin tak-tak taat ŋaako
ɓaawe diŋka. Ya Buŋ pilji botol di, ŋaako
ɓaawe-aka.

Taayiika iŋ ooy ta ba aaro

13 Goyoŋ mento ho oboŋ tirit ɗo imaanko.
Dakoŋ ginenno kolaw ho goyoŋ bombo.
14 Eloŋ benanniko ɗo gamin okiŋco kuuk ku
giniyo.

15 Gem kol siŋtay, ku ibingig kuŋ Es-
tepanaas iŋ gee kuuk goy ɗo geriy. Ku
iban kadar ɗo kiɗ ka Akayi, ŋuur di kuuk
aamin awalle ɗo Iisa Masi ho ŋu uŋje kayco
a ŋuu gine riy ɗo gee ku Buŋdi. Ŋaar-ak, nu
taayaako : 16 karmiyoŋ gee kuuk ar ŋuur-
aŋku ho karmiyoŋ oki ŋuur okiŋco kuuk
taaɓiya ɗo riyor iŋ ŋuura.

17 Adir portiko ɗo asiŋco kaŋ Estepanaas,
Portunatuus ho iŋ Akaykuus. Kuŋ goy
serek. Kar ya nu talaag siŋta-aŋ, ar nu
taliŋko ko kuŋko oki. 18 Ŋu oolit gelbiner ar
ŋu ooliig gelbinko. Ŋaar-ak, diyoŋ ɗo kayko
kadar gee ar ŋuur-aŋ icoŋ kuwa.

19 Gee ku Eglizna kuuk goy ɗo kiɗ ka Aazi
ooyko. Akilaas iŋ Priska* ho iŋ gee ku Egliz
kuuk ŋuma gerco ooyko dakina iŋ siŋ ku
Rabbin Iisa. 20 Siŋta okiŋco ooyko dakina.

Ooyoŋ oki benanniko iŋ gine ka cuuɗ ar
siŋta kuuk tacco rakki.

21 Nun meendu Pool kat siiriig kaawin ku
ba aar-aŋ iŋ pise ka meendu.

22 Ya gem kaak elgigɗo *Rabbin-ak, Buŋ,
ŋa surpiyga.

Gem kol Rabbinni, asu !

23 Rabbin Iisa yaako barkiyiŋko okiŋko.

24 Okiŋko, nu elgiiko iŋ siŋ ku Iisa Masi.
Nu ooyko dakina.

* **16:19** 'Priska' : Ŋu kolaat oki Prisil (Akt 18.1-2).

2 Korentiyen
Maktumne ta seeriŋkar taat Pool siirtu ɗo gee ku Korent
Pile ka kaawor

Maktumne ta seeriŋkar-an oki, ŋa Pool kat siirta. Ŋa siirit ɗo kretiyenna kuuk goy ɗo geeger ka Korent, asaan ŋu goy di eera benannico. Ŋa siiriita-ak asaan minninco, goy gee kuuk kaawa a ŋa paliinno ho daariŋ tirig ɗeŋginco ɗo ɓilde kaak samaane ŋa ɓildiigu. Ɗo saan taar-at ko, ŋa imiliy kaay uŋco. Ŋa gaariico maman ŋa giniy riy ta paliinnar. Goyiŋji ho riyoy taat ŋa giniyo, ŋuur ar kuuk Iisa rakiyo. Ŋu kuuniytu pa-ak, ɗo saan ta gudurre taat Iisa beriiji.

Ooy ta awalle

1 Ŋa nun Pool kaak kuuniy *paliine ka Iisa Masi iŋ niyin ta Buŋɗi kat nu siiraakon maktumne-anta. Iŋ siŋte Timote, ni ŋaamaat maktumne-an ɗo *Egliz ka Buŋɗi kaak ŋuma ɗo geeger ka Korent ho ɗo gee ku Buŋɗi okiŋco kuuk goy ɗo kiɗ ka Akayi okiŋji. 2 Tatte Buŋ ho iŋ *Rabbinte Iisa Masi yaako barkiyiŋko ho yaako iye aapiye.

Dele ka barkiner ɗo Buŋɗi

3 Ozilinteŋ Buŋ, ŋaar ko Takaŋ Rabbinte Iisa Masi. Ŋaar Tati kaak tala amindaw ta geemir ho ŋa salaagu. 4 Ŋaar ko kaak salaate ɗo ay wiktin taat kaawin patiy kayte a paa kat ginte oki, iŋ sale kaak gi gastu min ɗo Buŋɗi, gii gedire saliŋco ŋuur kuuk taaɓiya iŋ ay kaawna. 5 Asaan iŋ riy taat ni giniy ɗo Iisa Masi ɗo bi kaak ni ŋum iŋ ŋaara, ni taaɓiya dakina ho iŋ ŋume-ak oki, Buŋ salaani dakina. 6 Ya ni moya ɗo bi ka taaɓiner-ak, ni moya a Buŋ yaako saliŋko ho ŋaako jiliŋko. Ya Buŋ salinti-ak, ŋa salinti a kuŋko oki yaa gase sale kaak nec kuu gedire icin iŋ subirraw, taaɓin taat ar nini oki aawiy-anta. 7 Ni diy kayni loko a ku goy bombo ho ni iban tam kadar Buŋ salaako ar kaak ŋa saliini, asaan kuŋ sa taaɓiya ar nin taaɓiyiy-aŋka.

8 Gem kol siŋtay, ni raka kuu ibine maman ni taaɓiytu ɗo kiɗ ka Aazi. Taaɓin-at patiy kayni ho gudurrini gaas tak-tak, nam ni ibanno kadar nii goye pey ɗo duniiner. 9 Ɗo wiktin taar-at, ni iban tam kadar nii yoka ko menuwni di. Ta kuuniytu pa-ak a ni diyaaɗo kayni iŋ ta maaniini di. Kar gay, illa nii diye kayni iŋ Buŋ kaak nooyaag gee min ɗo muuti. 10 Buŋ jilinti min ɗo muut taat ar taar-anta ho ŋaani jile pey. Ka seener, ni diy kayni loci a ŋaani jilguwe pey. 11 Kuŋ oki gaayaani iŋ inde ka Buŋɗi. Iŋ inde kaak gee dakina indiy-ak ko, ni gasiy barkin min ɗo Buŋɗi. Ampaa ko, gee dakina yaa dele barkine ɗo Buŋɗi ɗo bi kani.

Pool ɗak min ɗo martuwiy ta Korent

12 Maan kaak galni ho ni ibiniy ɗo kayni, ŋaar ko aŋka : ɗo goyinni kaak ɗo duniiner ho iŋ kuŋko, ni goy iŋ gelbinni kaak *cawar ho iŋ goye kaak taɓ kaak Buŋ rakiyo. Ni goyɗo iŋ ilim ta maaniinin di, kar gay, ni goy iŋ barkin ta Buŋɗi. 13-14 Ka seener, ni balko cigile yoo maanna. Gamin okiŋco kuuk ni siiriiko-aŋ, ŋuur kuuk kuu gedire garkiyiŋco ho kuu gedire ibine baaco. Nu raka a kuu ibine tam kadar yiriy taat *Rabbin Iisa yaa yeepe, nii gase horoomin ɗo bi kaŋko uudin taat kuŋko oki yaa gase horoomin ɗo bi kani. Yoo diŋka, ku bal ibine baat ta kaaw-anta. Kar diŋ gay, nu raka a kuu ibinin tak-tak.

15-16 Nu ibina ɗo gelbiner kadar ku pakira ampa. Ansii ko, nu ictu niyine a naa ɓaaŋ ja ɗo werko, kar kat naa bire ɗo kiɗ ka Maseduwaan. Ɗo yeepindu oki, naa aaɗe pey min ɗo werko kar galilko yaa ɗeele. Min pa-ak, kuun gaayindu naa ɓaawe ɗo kiɗ ka Zuude. 17 Wiktin taat nu iciit niyin-an, nu bal pakire samaane walla ? Wal nu gina ar gee ku duniiner kuuk ooya kaawo, kar ba aar ŋu nakiriyo walla ? Ha'a, paaɗo ! 18 Kaaw taat ni kaawiiko-at, taar rakki di, wala aaro wala uŋda. Buŋ meeŋji iban. 19 Kaaw taat ɗo bi ka Iisa Masi, Roŋ ka Buŋɗi, ni gaarkonta, nunu, Silaas ho iŋ Timote. Kaaw-at, taar seerro, taar ko taat rakki-an di. 20 Asaan iŋ Iisa Masi kaak rakki-aŋ di, kaawin okiŋco kuuk Buŋ kaawtu yaa nece ɗo werco. Ampaa ko, ɗo bi ka Iisa Masi gi ooyiy « *Aamin » ɗo Buŋɗi a giiji bere *darjine. 21 Ka seener, ŋa Buŋ meeŋji ko kaak ɗeŋraani ɗo botol ta Iisa Masi iŋ kuŋko oki. Buŋ meeŋji kat doɓinte ɗo riyoy, 22 ŋa diyte maan ar tompo kaak gaara kadar gi kuuniy geeŋji ho ŋa berte Ruwwiney ɗo gelbinte. Ruwwin-at, taar maan kaak as awalle kaak gaara gamin kuuk yaa ase neginda.

23 Buŋ oki saadiner, ya nu raada sa, ŋa daanu ! Nu bal ɓaawe ɗo werko Korent, asaan nu rakaaɗo pey naako iye taaɓine. 24 Kuŋ ob ko tirit ɗo imaandi. Ŋaar-ak, ni rakaaɗo niiko asiriŋko ɗo maan kaak kuu aamine. Kar gay, ni raka a gii gine riy sawa yaako aawe gala.

2

1 Ansii ko, nu ictu niyine a nu ɓaaɗo pey ɗo werko pa aditko yaa nige pey ar kaak awalle ŋu nigtu. 2 Asaan ya nun kat nigig aditko-ak, waa kaak yaadu bere pey galal ? Waan kaak nu nigig adiy-ak, ŋaa gedire ŋaadu bere galal walla ? Ha'a, beraaduɗo ! 3 Di taloŋ, nu siiriiko awalle-ak asaan pa ya nu ot ɗo werko, adir yaa nige iŋ gee kuuk zer yaadu bere galal. Yampa, nu iban

tam kadar wiktin taat adir aawiidu gala, kuŋko oki yaako aawe gala. 4 Wiktin taat nu siiriikon maktumne-at, gindu raɗaale ho nu pakira dakina nam zuliṇdu sa miṇe. Asaan nu rakaaɗo aditko yaa nige, kar gay, nu raka a kuu ibine maman nu elgiiko dakina.

Saamiye ɗo gem kaak nige

5 Ya waan kaak niga adat ku geemir, ŋa nigɗo ad kanto di, kar gay, ŋa nigaag aditko okiŋko. Nu jagumaaɗo, asaan minninko, daariṇ, ŋa nigig aditco dakina ho daariṇ gay sooɗ ɗak di. 6 Gem kaak niga adat ku geemir-ak, seriin taat gee kuuk dakina ɗukumiiji-at necig ko. 7 Ansii ko, diŋkaaŋ, kuuji saamiye ho kuu iskiŋji, yampa kaaw-at yaa patiye kaay nam ŋaa tazziye* maala. 8 Ŋaar-ak, nu raka kuuji gine gamin kuuk yaaji gaare kadar ku elgiga. 9 Taloŋ, nu rakaako geciŋko ho naa tale ya ku karmiyaag taayindu wala kawwi. Ansii ko, nu ṇaamiikon maktumne-ata. 10 Gem kaak ku saamiyji, nun oki saamiyji. Ya nun kat gin maan ɗo adir kaak naaji saamiye, nu saamiyji a naako gaare kuŋko oki yaa gine pa ɗo uŋji ka Iisa Masi. 11 Gininte ampa, paa kat, *Seetanne gasiyɗo botol taat ŋaate nosire, asaan ka seener, gi ibingit pikirrey tam.

Moye ka Pool ɗo geeger ka Trowaas

12 Wiktin taat nu ottu ɗo geeger ka Trowaas a naa gaarin Kabarre ta Gala taat kaawa ɗo bi ka Iisa Masi, nu ibintu kadar Buŋ pildu botol berel taat naa gine riy eɗe. 13 Kar gay, gelbiner bal weye weriy rakki, asaan nu bal gasiṇ siŋte Tiit. Paa ko, nu beriico ooyar ta ba aaro ɗo gee ku Trowaas ho nu ictu botol taat ɗeeta ɗo kiɗ ka Maseduwaan.

Nosirraw taat iŋ Iisa Masi

14 Ozilinteŋ Buŋte, ŋaar kaak beraate nosirraw doo iŋ ṇume kaak gi ṇumtu iŋ Iisa Masi, ŋaar ko kaak ogiraate ɗo ay maanna. Ŋa ṇaamaate gi gaariy kabarrey ɗo gee okiṇco. Kabarre-at, taar ar ɗee kaak gala kaak icaag wer okiŋji. 15 Wiktin taat gi gaariita, gi ar itir kaak Iisa Masi bertu ɗo Buŋdi a yaaji aawe gala. Itir-ak ɗiya ɗo gee okiṇco : ɗo ŋuur kuuk Buŋ jilaagu ho ɗo ŋuur kuuk tara ziŋkico. 16 Ɗo ŋuur kuuk tara ziŋkico-ak, ŋa ɗee ka muuti kaak iya gee ɗo muuti ho ɗo kuuk daariṇ gay, ŋa ɗee ka goyindi kaak bera goye ɗo geemir. Ansiak, waa nec ginin riy-anta ? 17 Ni arro gee dakina ku pey kuuk ber ziŋkico ɗo gaare ka kaaw ta Buŋdi a ŋuu jalle gurus. Kar gay, ŋa Buŋ kat ṇaaminti. Ni kaawa iŋ gelbin rakki ɗo uŋji iŋ ṇume kaak ni ṇumtu iŋ Iisa Masi.

3

Jamaw ta marbinto

1 Maaniini di bariya pey botol taat nii gaare ziŋkini walla ? Niiko bere makaatamna kuuk gaara kadar goyinni iŋ botiliy ɗo uŋji ka Buŋdi ar kaak gee daariṇ gingiyo walla ? Niiko indiŋko kuuni bere makaatamna-aku walla ? 2 Ŋa kuŋ maaniikoŋ ko maktumnini taat Iisa Masi siirtu ɗo gelbinni. Gee okiṇco yaa gedire ibininti ho ŋu garkiyinti. 3 Ka seener, ni iban tam kadar kuŋ ko ar maktumne taat Iisa Masi siirtu ho ŋa nin kat kuuk iykonta. Ŋa bal siirin iŋ aŋkir,* kar gay, ŋa siirit iŋ Ruwwin ta Buŋ kaak goy mento. Ŋa bal siirin ɗo tariṇcilnal ar ŋu siiriig *gaanuun awalle, kar gay, ŋa siirit ɗo gelbin ka geemir.

4 Ni kaawtu pa-ak, asaan iŋ Iisa Masi ho ɗo uŋji ka Buŋdi, ni iban tak ɗo kayni kadar kaaw-an ka seener. 5 Ni gediraaɗo diye kayni ɗo gudurre ta maaniinin di a nii gine riy ar taar-anta. Kar gay, ta gudurre taat asa min ɗo Buŋdi kat gaayinti ni gediriy ginin riy-ata. 6 Buŋ kat gaayaani ni kuuniytu gay riyor a nii gaarin ɗo geemir *Jamuwiy ta marbinto. Jamaw ta marbinto-at, ŋu bal siirinti ar kaak ŋu siirig gaanuun awalle, kar gay, ta Ruwwin ta Buŋdi taat goy iŋ ginte. *Gaanuun-ak, ŋaar iyaag gee ɗo muuti. Kar Ruwwin ta Buŋdi gay bera goye ka gaasɗo.

7 Gaanuun kaak iya gee ɗo muut-ak, ŋu siirig ɗo tariṇcilnal ɗo wiktin ta nabi Muusa. Ɗo wiktin taar-at ko, *darjin ta Buŋdi bayniiji ɗo Muusa. Wijeeney irṇa cuu nam gee ku Israyeel gedarro taaye talinti.† Sando, ŋa irṇe kaak taayɗo. 8 Ya gaanuun-ak bayin iŋ darjine, riy ta Ruwwin ta Buŋdi yaa gine darjin yaarik paka. 9 Ka seener, ya gaanuun kaak iya seriin ta Buŋdi bayin iŋ darjine, maan kaak ginaag gee a ŋuu kuuniye selleṇ ɗo uŋji ka Buŋdi gay yaa gine darjin yaarik paka ! 10 Ansii ko, maan kaak awalle gin darjine-ak, diŋ ar ŋa bal gine yoo darjin rakki, asaan darjin taat marbinto bayne ho ta pakgit taat awalle serek. 11 Ya maan kaak taayaaɗo din sa gin darjine, ŋaar-ak, darjin ta maan kaak goy doo yaa gine yaarik paka !

12 Ansii ko, ni kaawiy waraŋ ɗo uŋco ka geemir asaan ni iban tam kadar gamin-aŋ ka seener. 13 Ni ginno ar Muusa kaak awalle gootaat wijeeney iŋ zimilla a gee ku Israyeel talaagɗo irṇe ka darjin taat sawlaw-ata.‡ 14 Kar gee-ak gay, kayco ɗibire, yoo diŋka oki, ŋuur kuuk garkiyaag makaatamna ku Jamaw ta awalle-at, ar zimilla-ak goy di misa toɗaaco ibine. Ŋu goyiy di misa-ak, illa iŋ ṇume kaak iŋ Iisa Masi kat ŋuu sawle.

* **2:7** ‘tazziye’ : Werin daariṇ, ŋu kaawa a ‘oole’. * **3:3** ‘aŋkir’ : Ŋu amay ku bikdi. † **3:7** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 34.29. ‡ **3:13** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 34.33.

15 Ka seener, yoo diŋka, ya gee ku Israyeel garkiyaag makaatamna ku Muusa, ar zimilla-ak toɗaaco ibine. 16 Kar gay, ar kaak ŋu siirtu ɗo Kitamner aman : « Ɗo wiktin taat gem yeep ɗo *Rabbiner, zimilla-ak, Buŋ imiliigu. »§ 17 Sando, Rabbin-ak gay, ŋaar ko Ruwwin ta Buŋɗi. Ɗo wer kaak Ruwwin ta Rabbin Buŋ goyiy-ak, horrinaw sa goya. 18 Ŋaar-ak, ginte okinte, wijeente pile ho ya gee talaate ar ŋu tala darjin ta Rabbin Buŋ. Buŋ jiptaag goyinte a gii kuuniye ar ŋaara. Gi bir min darjin taat kapak nam darjin taat yaarik paka. Taar-an riy ta Rabbin meeŋji giniyo, ŋaar Ruwwin ta Buŋɗi.

4

Kabarre ta Gala ar maan kaak gasɗo badam

1 Buŋ, iŋ sellinkuwiy, ŋa berintin riy-anta. Ŋaar-ak, nin oki tazziyaaɗo bat. 2 Ni poocig gamin kuuk gee giniy iŋ cigile ho kuuk iya sokaŋ. Ni taggigɗo gee iŋ neendaw ho ni welkigitɗo kaaw ta Buŋɗi. Kar gay, ni kaawaat seen waraŋ a gee okiɲco yaa ibine tak ɗo kayco kadar kaawni ka seener ɗo uŋji ka Buŋɗi. 3 Gee kuuk tara ziŋkico ɗo uŋji ka Buŋɗi gay ibingitɗo baati ta Kabarre ta Gala taat ni gaariy-anta. Ŋu talaat ar maan kaak ŋu gootig iŋ zimilla. 4 Gee-ak amnayɗo ɗo kaaw-ata asaan *Seetanne ɗibirig kayco dec. Seetan-ak, ŋaar buŋ ka duniin-anta* ho ŋa toɗco ɗo geemir, ŋu talgitɗo portikaw ta Kabarre ta Gala taat kaawa ɗo bi ka *darjin ta Iisa Masi. Ŋuur kuuk talaag Iisa Masi ar ŋu talaag meeŋji Buŋ. 5 Iŋ kaawni taat ni gaariyo, ni kaawɗo ɗo bi kani, kar gay, ni kaawa ɗo bi ka Iisa Masi, ŋaar *Rabbine. Kar nini gay, ni tala ziŋkini ar ni gay riyko ɗo bi ka Iisa Masi. 6 Wiktin taat Buŋ kilgiyiit duniine, ŋa kaawtu aman : « Ɗo gondikawan, portikaw, ta caapu. »† Ŋa meeŋji Buŋ di oki kaak caapit portikuwiy ɗo gelbinni a ŋaani piliŋ kayni, nii ibinin darjiney taat irŋa ɗo wijeeney ta Iisa Masi.

7 Kar gay, nin kuuk icig maan kaak gasɗo badam-ak, ni ar gamin kuuk ŋu pintu pinen di. Ansi-ak a gee yaa ibine waraŋ kadar gudurre taat ajbay-an asa min ɗo Buŋɗi yampa, ta min loninno. 8 Gee tiryinti ko tirye ar miye ka saayar, kar nin gay bal ɗeete burga. Ni ic kelimni, kar gay, ni bal tazziye. 9 Ŋu taaɓiyinti ko taaɓiye, kar Buŋ gay rasgininno bat. Ŋu orinti keɗer, kar nin gay bal mate. 10 Ar ŋu deeyig Iisa Masi, ŋu bariya botol taat ŋuuni dee nini oki. Kun kawta, ni icit muutuy ta Iisa meeda ŋugila, a goyinji oki, gee yaa talinji waraŋ iŋ goyinni. 11 Ya ni goy misa iŋ odinni oki, gee bariya botol doo taat ŋuuni dee ɗo bi ka Iisa Masi. Ampaa ko, iŋ ziŋkini kuuk yiriy rakki asa mate oki, gee talaag waraŋ goyiŋji ka Iisa. 12 Kun kawta, ni ooyaat muutu a kuu gase goye kaak taɓ.

13 Ŋu siir ɗo Kitamner aman : « Nu aamin ɗo kaaw ta Buŋɗi, ampaa ko, nu kaawtu ɗo biy. »‡ Imaanni taat ɗo Buŋɗi oki pa. Ni aamina ɗo kaawoy, ampaa ko, ni kaawiy ɗo biy. 14 Ka seener, ni iban kadar Buŋ kaak nooyig Rabbin Iisa Masi min ɗo muut-ak yaani nooye oki iŋ ŋaara, ho iŋ kuŋko, Buŋ yaate iyinte okinte ɗo uŋji. 15 Taaɓin okintit taat ni aawiy-an, ta ɗo bi kaŋko. Ampaa ko, barkin ta Buŋɗi sinjiy nam ŋuur kuuk gasit kabarre-at wadiriy gaay iŋ gaayo. Ansi-ak, gee kuuk ozila Buŋ sa, dakinuwco yaa gaaye oki. Gamin-aŋ okiɲco bera darjin ɗo Buŋɗi.

Darjin taat eraate

16 Ɗo bi ŋaar-ak ko, gi tazziyaaɗo bat. Ya ɗo ziŋkite, gi aawa gudurrite arma sooɗ-sooɗ oki, ɗo gelbinte, Buŋ gaayaate gudurre kun kawta. 17 Ka seener, *darjin taat eraate, taar yaarko ho ta goy doo. Ya gi pakira ɗo darjine-at, ar taaɓinte taat diŋka-an, taar sooɗ di ho taa biren di. Taaɓin-at siyaateŋ ziŋkite ɗo darjin taat yaarko-ata. 18 Gi bal diye odte ɗo gamin kuuk gee talaagu, kar gay, ɗo ŋuur kuuk gee talgigɗo. Asaan gamin kuuk gee talaagu-ak, ŋuur taayɗo, kar kuuk gee talgigɗo gay, ŋuur goy doo.

5

1 Ka seener, ziŋkite kuuk gi goyiy ɗo duniiner-aŋ, ŋuur ar kuraarne taat yiriy rakki asa nige. Kar gay, gi iban kadar Buŋ siyte ko ziŋka ku pey kuwa ka samaaner. Ziŋka-ak, ŋuur ar ger kaak Buŋ pintu, kaak yaa goye doo. Ger-ak, ŋu geenno kat pinga. 2 Diŋ gay, gi neya kat ɗis-ɗis, gi raka a illa Buŋ yaate ise pey ziŋka kuuk marbinto-aku. 3 Ansii kat, ya ŋa iste ziŋka kuuk marbintoak, ŋa gasaatenno pey tukinka*. 4 Wiktin taat gi goyiy iŋ ziŋkite kuuk ar kuraarne ɗo duniiner-ak, gi taaɓiyaw ar gi icil goro. Ka seener, gi rakaaɗo rasiŋ ziŋkite, kar gay, gi raka a Buŋ yaate bere ziŋka kuuk marbinto. Paa kat, ziŋka kuuk marbintoak yaa makiɲco ŋuur kuuk yaa maten di-ak iŋ kuuk mataaɗo tak-tak. 5 Ŋa Buŋ meeŋji kat gininte a gii gasiŋ ziŋka kuuk marbintoaŋku. Ŋa berte Ruwwiney ar maan kaak as awalle kaak gaara gamin kuuk yaa ase neginda.

§ **3:16** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 34.34. * **4:4** 'buŋ ka duniin-anta' : Ɗo duniin-an, Seetanne hokumiyaw ho ŋa gin gudurre dakina. Ŋaar ko buŋco ka gee kuuk ibingiɗo Buŋ kaak taɓ. † **4:6** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 1.3. ‡ **4:13** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 116.10. * **5:3** 'tukinka' : Tukinkin taar-an arro taat gi ibingiy-anta, taar ta ruwwiner.

6 Ɗo bi ŋaar-ak ko, doo gi gingiyɗo kolaw
tak-tak. Gi iban kadar ya gi goy iŋ ziŋkite-
aŋ di, ŋaar-ak gi goy serek min wer kaak
*Rabbin Iisa Masi goyiyo. 7 Ka seener, gi
goyɗo iŋ maan kaak gi taliig iŋ odinte, kar
gay, gi goy iŋ imaan. 8 Gi ginno kolaw kat
bat ho gi raka ko rasiŋ ziŋkite-aŋku a gii
ɓaawe goye ɗo serpey ta Rabbine. 9 Ya gi
goy ɗo ziŋkite-aŋku wala gi rasgu oki, gi raka
gine maan kaak yaaji aawe gala. Maanna-
ak, gi rakaag pak gamin okiɲco. 10 Asaan
ginte okinte yaa ɓaawe ɗo uŋji ka Iisa Masi a
ŋaate ɗukume seriine ho ay gem di yaa gase
haginey uudin ta riyoy taat ɗo duniiner, ya
ta samaane wal ta samaanno.

Buŋ amrig gee okiɲco iŋ botol ta Iisa Masi

11 Karaamin ta Rabbiner, ni ibingit tak.
Paa ko, ni bariyiy botol taat a illa nii
gaarin ɗo geemir, ŋuur oki yaa ooyinti. Buŋ
ibingini rakki rakki ho nu raka kadar kuŋ
maaniiko oki yaani ibine pa. 12 Ni rakaaɗo
a maaniinin di yaa gaare pey ziŋkini loko.
Kar gay, ni rakaako bere botol taat kuu
ɗapile ɗo bi kani. Paa kat, kuu ibine maman
kuuco telke ɗo ŋuur kuuk ɗapilaw iŋ gamin
ku duniiner kuuk gee taliy-aŋ di ho isgigɗo
iŋ kuuk atta ɗo adir. 13 Ya ku talaani a
ni oliyay ar kaak gee daariŋ kaawiy oki,
oliykuwni-at asaan ni ber ziŋkini ɗo riy ta
Buŋdi. Kar ya kayni kat ɗo werco gay, ampa-
ak asaan ni rakaako gaayiŋko. 14 Ka seener,
ele ka Iisa Masi kat goyinti leŋ-leŋ†, asaan
ni iban tak kadar gem rakki mat ɗo bi ka
gee okiɲco. Ampaa ko, ɗo uŋji ka Buŋdi-ak,
ar gee okiɲco-aŋ mat iŋ ŋaara. 15 Ŋaar mat
ɗo bi ka gee okiɲco a ŋuur kuuk goy misa
ɗo duniiner-aŋ goyaaɗo goye ka maaniico
di, illa ŋuu goye ɗo bi ka ŋaar kaak mate ho
nooye ɗo bi kaɲco.

16 Ŋaar-ak ko, min diŋka, ni talaagɗo pey
gee ar ŋu geen di. Zer awalle-ak, Iisa Masi
sa, ni talaag ar ŋa gem di. Kar diŋ gay, ni
talgigɗo pey pa. 17 Ya gem kaak ŋum iŋ
Iisa Masi-ak, ŋaar gem kaak marbinto. Goye
kaak awalle-ak, baay bire. Diŋka-aŋ, goye
kaak marbinto ase. 18 Gamin okiɲco kuuk
ni kaawiy bico-aŋ, ŋuur asa min ɗo Buŋ
kaak amrinte iŋ ŋaara iŋ botol ta Iisa Masi
ho diŋ ŋa berte riyo a giico gaarin kaaw ta
amrikar-an ɗo geemir. 19 Ka seener, iŋ Iisa
Masi, Buŋ amrig gee okiɲco iŋ ŋaara ho ŋa
bal asiriɲco ŋuu kappiye ɗo bi ka nigiɲco.
Ho diŋ, ŋa leenti a ni ɓaa gaarin kaaw taat
ɗo bi ka amrikar-an ɗo geemir.

20 Ɗo bi ŋaar-aŋ, ni gay tabiriikar ku Iisa
Masi. Ka seener, iŋ kaaw taat ni kaawiy-
at, ar ŋa meeŋji Buŋ kat kaawaako. Ni
wakilaako aman : « Iŋ siŋ ku Iisa Masi,
ooyoŋ a Buŋ yaako amriŋko iŋ ŋaara. 21 Buŋ
gintu nam ŋaar kaak bal gine zunuubinna
tak-tak iciig zunuubinnite okiɲco ɗo kaay.
Ansii ko, iŋ botol ta Iisa Masi-ak, gi giniy
selleɲ ɗo uŋji ka Buŋdi. »

6

1 Ampa-ak, uudin ni gina riy iŋ Buŋ, ni
iskaako : dakoŋ talintiɗo barkin ta Buŋdi
taat ku gastu-an ar maan ka maala. 2 Ka
seener, Buŋ kaaw aman :
« Ɗo wiktin taat nu diytu, nu cokiyig aliŋko.
Ho ɗo yiriy ta jilindi, nu asiŋko gaaya. »*
Gem kol siŋtay, cokiyoŋ, taar-an ko wiktin
taat Buŋ diytu a ŋaa gine selliŋkaw ho ŋaa jile
gee.

3 Ni rakaaɗo tak-tak a nii gine gamin kuuk
yaa toɗe botol ta Buŋdi yoo ɗo waan rakki
oki, asaan ni rakaaɗo gee yaani ose ɗo riy
taat ni giniyo. 4 Kar gay, ɗo gamin okiɲco
kuuk ni giniyo, ni gaara ziŋkini kadar ni
gay riyor ku Buŋdi kuuk taɓ. Paa ko, ya ni
taaɓiyaw, wal ni gin kaawna, wal ni moya
dakina oki, ni icaag gamin-aŋ ɗo kayni iŋ
subirraw dakina. 5 Gee koocinti ho ŋu
uŋjinti daŋaayne. Ŋu isininti gee ho riy patiy
kayni. Ni gasɗo weyi ho ni gasɗo tee. 6 Kar
nin gay, ni gaara a ni gay riyor ku Buŋdi
iŋ *cawirkuwni, iŋ ibininni, iŋ subirruwni,
iŋ selliŋkuwni, iŋ gudurre ta Ruwwin ta
Buŋdi ho iŋ ele kaak ni elgig gee iŋ gelbinni
okiŋji. 7 Ni goy iŋ kaaw taat ka seener ho
iŋ gudurre ta Buŋdi. Goye kaak iŋ botiliy
ɗo uŋji ka Buŋdi gay, ni iciig ar garta taat
nii taasiŋe gee wala nii gooye ziŋkini. 8 Gee
daariŋ beraani horoomine ho daariŋ gay
gininti bees. Daariŋ ozilaani ho daariŋ gay
waraani. Ŋu talaani ar ni gee kuuk raada,
sando nin gay kaawa seene. 9 Ŋu talaani
ar ni awraatinna, sando ŋu ibingini tam.
Ŋu talaani ar ni gee kuuk mataw, sando
ni goy mento. Ŋu taaɓiyaani, kar gay, ŋu
balni dee. 10 Ŋu ginaani ni taliy aminda,
sando aditni gay doo portik di. Ŋu talaani
a wal ni pokirna, sando iŋ botol tani kat gee
dakin giniy gay gamnar ɗo uŋji ka Buŋdi. Ŋu
pakira a ni bal gine yoo maanna, sando ka
seener gay, ni gin gamin okiɲco ɗo pisinni.

11 Gem kol siŋtay ku Korent, ka seener,
ni kaawko waraŋ ho ni eliŋko iŋ gelbin
rakki. 12 Ka seener, ni eliŋko, kar kuŋ gay
pooc elinni ar kaak nin elgiiko. 13 Ŋaar-
ak, nu kaawaako ar nu kaawa ɗo koogin
ku meendu : gaaronniŋ eliŋko ar kaak nin
elgiiko. Kuŋko oki, elonni iŋ gelbin rakki !

Teŋe ka ɗeŋger ɗo bi ka jamaw

14 Dakoŋ obenno jamaw iŋ gee kuuk bal
aamine. Ya ku obaw-ak, ku gina ar barkay
kuuk ŋu diyco zuug. Yampa, maan kaak

† **5:14** 'goyinti leŋ-leŋ' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'ŋaamin ŋi-ŋuuk'. * **6:2** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 49.8.

selleɲ iŋ kaak jookumo, maa biidir kaak yaa ɲumiɲco ? Portikaw iŋ gondikaw oki, maa biidir kaak yaa ɲumiɲco ? 15 Iisa Masi iŋ *Seetanne, ŋuu gedire dee kaawco walla ? Gem kaak aamine iŋ kaak bal aamine oki, maa biidir kaak yaa ɲumiɲco ? 16 *Ger ka Buŋdi iŋ buŋnay ku gee kuuk ibanno Buŋ, maa biidir kaak yaa ɲumiɲco ? Ka seener, ginte gay, gi ger ka Buŋ kaak goy mento. Ar kaak Buŋ meeŋji kaawtu aman :

« Nun, naa goye ho naa jaawe iŋ ŋuura,
naa gine Buŋco ho ŋuu gine geendu. »†

17 Ɗo bi ŋaar-ak ko, *Rabbin Buŋ kaawiico ɗo geeŋji aman :

« Gee kuuk jookum-ak, pikoŋ botilco
ho etiroŋ minninco serek.
Dakoŋ wakenno yoo maan kaak *cawarro
ho nun gay yaako obiŋko. »‡

18 Rabbin Buŋ, mee gudurri ɗiytu pey aman :

« Nun, naa gine takko
ho kuŋ gay yaa gine kooginar. »§

7

1 Gem kol royin ku bitu, Buŋ kaawte a ŋaate beriɲ gamin-aŋ okiɲco. Ŋaar-ak, acinte ziŋkite ho gelbinte min ɗo gamin okiɲco kuuk cawarro. Iŋ karaaminte taat gi karmiyiig Buŋ-ak, zeeɗinte gii goye cawar ɗo uŋji.

Pool adiy portiko iŋ gee ku Korent

2 Gaaronni kadar ku elgiini ɗo gelbinko ! Ni bal nige maan ɗo gemor, ni bal jage yoo gemo min ɗo imaanji ho ni bal tee yoo gemo iŋ neendaw. 3 Dakoŋ pakirenno ɗo kaawor-an a naako diye kaawo. Kar gay, uudin taat nu kaawtu ɗak ko, ni elgiiko dakina. Ginno maan kaak yaate eerinte, wala ɗo goyinte, wala ɗo muutte. 4 Nu diy amaanner dakina loko ho ku berdu galal dakina. Iŋ taaɓin okintit taat ni taaɓiyiyo oki, nu bal tazziye tak-tak, galilil dakina.

5 Ka seener, wiktin taat ni ottu ɗo kiɗ ka Maseduwaan, ni bal gase kayni. Ay taaɓine, ni aawta. Gee poocinti seene iŋ kaawna ho kolaw sa uŋjinti. 6 Kar Buŋ kaak iskaag gee kuuk tazziy-ak gay, iskinti iŋ asiɲji ka Tiit. 7 Maan kaak iskinti-ak, ŋa asiɲji ka Tiitɗo di, kar gay, ta kaawoy taat ŋa kaawinti a maman ku giniiji gamin kuuk iskig ɗo gelbiney. Ŋa kaawinti a ku gin niyin taat a illa kuun talin pey. Ŋa kaawinti oki kadar aditko nige ɗo maan kaak kuuniye ho maman ku zeeɗiy a kuudu male. Ansii ko, galilil gintu pey dakin aale.

8 Ɗo bi ŋaar-aŋ ko, ya maktumner taat awalle nu siiriiko nig aditko oki, nu kaawaaɗo a ya nu bal siirinti oki guna. Ka seener, awalle, nu pakira a ya nu bal siirin maktumner-an sa guna, asaan nu tal maman ta nigig aditko. 9 Kar diŋ gay, adir portiko. Adir portik-ak asaan aditko nige walla ? Ha'a. Adir portiko asaan iŋ nige kaak aditko nigtu-ak, ku ibiniig nigiŋko ho ku jiptiig goyiŋko. Nige ka aditko-ak, Buŋ kat rake. Ampa-ak, ni balko nige yoo maanna. 10 Asaan nige ka adir kaak Buŋ rakiy-ak, ŋaar iyaag gee a ŋuu jipte goyiɲco. Jipte ka goyiɲco-ak pila botol ta jile geemir. Ampa-ak, ya gee-ak aditco nige oki, samaan di. Kar nige ka adir kaak asa min pikirre ta duniiner gay iyaag gee ɗo muuti. 11 Taloŋ ja, iŋ nige ka adir kaak Buŋ rakiy-ak gay, kuu gaseŋ kat maa ? Diŋ ku zeeɗa a kuu gine maan kaak kuuniye. Ku karkiya* a kuu imile kayko. Iŋ maan kaak ɗo botiliiɗo, ku dapiɲaw ho ku gina kolaw ɗo Buŋdi. Ku raka a illa kuun talindu. Ku ber ziŋkiko ɗo riyor. Ya ku tala gem kaak nigaw, ku diyiig ɗo botildi. Ɗo taar-an, ku gaar ziŋkiko kadar ku ginno oorin tak-tak ɗo kaawin-aŋku.

12 Ansi-ak, nu balko siire ɗo saan ta ŋaar kaak nige wala ɗo saan ta ŋaar kaak ŋu nigji. Kar gay, nu siiriiko-aŋ, nu raka a kuŋ maaniiko yaa ibine ɗo uŋji ka Buŋdi maman ku elgiini. 13 Ɗo bi ŋaar-ak ko, min ni taliig maan kaak ku gintu-ak, kelimni weytu.

Ya kelimni weye oki, aditni gintu pey gal aale min ni taliit galal ta Tiit, asaan kuŋko okiŋko ko berji galal nam kelmoy weytu. 14 Ka seener, ɗo uŋji ka Tiit, nu ɗapiltu ɗo bi kaŋko. Ya nu ɗapilaw-ak, nu ginno sokaɲ. Kar gay, uudin taat ni kaawkon seen doo, ɗapile kaak ni ɗapiltu ɗo uŋji ka Tiit-at oki gaar kadar ŋa ɗo botiliy. 15 Ampaa ko, ya ŋa pakira ɗo karaamin taat ku karmiyiiga ho maman ku ŋaamiig iŋ horoomine ho iŋ kolaw, ele kaak ŋa elgiiko-ak, ŋaar dakina aale. 16 Nu aaciyaw asaan naa gedire diye kaar iŋ kuŋko ɗo ay maanna.

8

Gaayo ɗo Egliz ka Zeruzaleem

1 Gem kol siŋtay, ni raka a kuu ibine maman Buŋ gaarit barkiney ɗo *Eglizna kuuk ɗo kiɗ ka Maseduwaan. 2 Gee-ak taaɓiy ko taaɓiye. Iŋ taar-at oki ho iŋ pokirruwco, galilco gaaya di nam ŋu beriig mallico oyaw ɗo riy ta Buŋdi. 3 Nun sa saadine, gee-ak, iŋ niyin ta maaniico, ay gemo bertu ta gudurrey, kar ŋu bertu dakina nam pak ta gudurrico. 4 Ŋu wakiltu ko wakile a niico bere botol taat ŋuur oki yaa ɲaame gaayco

† **6:16** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 26.12, Ezekiyeel 37.27. ‡ **6:17** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 52.11. § **6:18** Wer ka gase kaawor ɗo 2 Samiyeel 7.14. * **7:11** 'karkiya' : Werin daariɲ, ŋu kaawa a 'yokaw'. * **8:4** Wer ka gase kaawor ɗo Roomen 15.26.

ɗo gee ku Buŋdi kuuk ɗo geeger ka Zeruzaleem.* 5 Maan kaak ŋu gintu-aŋ pakgig kaak ni pakiriyo. Ŋu ber ja ziŋkico ɗo Buŋdi, kar kat uudin taat Buŋ rakiyo, ŋu rastu ziŋkico loni. 6 Ampaa ko, ni kaawiiji ɗo Tiit a ŋaa gaasin riy ta capindi taat ŋa teestu ɗo werkoata. 7 Ɗo botol ta Buŋdi, ku gay gamnar ɗo ay maanna. Imaanko dakina, ku gin ibine ka kaawor ho ku iban gamna. Ɗo ay maanna, ku zeeɗa ɗo riyor iŋ gelbin rakki. Ku elgiini dakina. Ampaa ko, ɗo bi ka gaay-an, gaaroŋ oki a ku gee kuuk gina oyaw.

8 Ɗo bi ka gaay-an, nu asirgikonno. Kar gay, nu raka kuu ibiniŋ maan kaak gee ku pey giniyo. Ampaa kat, kuu gedire gaare ka seener maman ku elgig eeŋko. 9 Asaan ku iban maman *Rabbinte Iisa Masi gaariit barkiney : ŋaar kaak malle okiŋji ɗo pisiŋji, ŋa gin ziy pokiriŋce ɗo saan taŋko,† a paa kat iŋ pokirruwiy-at, ɗo imaanko, kuu gine gay gamnar.

10 Ampa-ak, nu taayaakon di, kuŋ kuuk ic niyin awalle ta geemir min alginda a kuu cape ɗo bi ka siŋtiko ho kuŋkon di oki kuuk tees awalle. 11 Diŋ gaason riy-anta iŋ ta gudurriko. Uudin taat ku ictu niyin ku teesiita, zeeɗoŋ oki iŋ niyin taat kuu gaasinti. 12 Ka seener, ya gi bera maan ɗo Buŋdi iŋ gelbin rakki, Buŋ ooyaag bere-aka. Maan kaak gi beriy-ak, Buŋ tala min ɗo malle kaak gi gintu. Ya gi bal gine oki, Buŋ meeŋji iban.

13 Nu rakaaɗo naako giniŋko pokirna taktak a kuu gaaye gee ku pey. Kar gay, nu raka a okiŋko kuu nece. 14 Diŋ kuŋ goy ɗo aayar ho kuu gedire gaayiŋ ŋuur kuuk tee arumco. Ansii kat, yiriy taat tee arumko, ŋuur kuuk goy ɗo aayar-ak yaa gedire gaayiŋko oki. Paa kat, okiŋko, kuu nece. 15 Uudin taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman :

« Ŋaar kaak sok dakina, ginno dakin aale.
Ho ŋaar kaak sok sooɗ gay, maan arumgiyjiɗo. »‡

Tiit iŋ eenji

16 Nu zeeɗa a naako gaayiŋko. Ozilinteŋ Buŋ, asaan ŋa berji niyin ar taar-anta ɗo Tiit oki. 17 Ni kaawji ɗo Tiit a ŋaa ɓaawe ɗo werko ho ŋa ooye. Kar ka seener gay, ŋaar meeŋji oki ic niyin min awalle a illa ŋaako ɓaawe. 18 Ni ŋaamkoŋ Tiit ho iŋ siŋ rakki ka pey. Siŋ-ak, gee ku *Egliznar okiŋco ozilaaga ɗo riy taat ŋa giniyo ta Kabarre ta Gala. 19 Ta taar-anno di. Siŋ-ak, gee ku Egliznar kat doɓga a ŋaa ɓaa marti iŋ nini, ŋaani gaaye ɗo ɗeeɗe ka gamin ku gaayor. Riy taat selleŋ-an yaaji bere *darjin ɗo meeŋji *Rabbine ho ta gaara oki kadar ni gin niyin taat nii gaaye gee.

20 Ka seener, gurus kaak dakina gee capiy-ak yaa goye ɗo pisinni ho nin kat yaa tale kaaci. Ni zeeɗaw a ŋu osaaninno ɗo bi ka gurus-aka. 21 Ni zeeɗaw a nii gine selleŋ ɗo uŋji ka Rabbin Buŋ ho ɗo uŋco ka geemir oki.

22 Ni ŋaamko oki siŋni rakki ka pey iŋ ŋuura. Siŋ-ak, ni ibintu kadar ŋa ber ziy okiŋji a ŋaa gine riy ɗo Buŋdi, asaan ŋa gaarintin niyiney dees dakina. Kar diŋ gay, ŋa zeeɗa dakin dakina ɗo riy-anta, asaan ŋa amniyiŋko tak-tak. 23 Ampaa ko, ɗo bi ka Tiit, ŋaar gina riy ɗo Buŋdi iŋ nunu a niiko gaayiŋko. Kar ɗo bi ka siŋta kuuk gaayaaga-ak gay, ŋu Eglizna kat ŋaamgu. Riyco taat ŋu giniy-at beraaji darjin ɗo Iisa Masi. 24 Ŋaar-ak, ginoŋco gamin kuuk gaara kadar ka seener ku elgiigu. Ansii kat, gee ku Egliznar kuuk ŋaamgu-ak yaa dore ho ŋuu ibine kadar kaawin kuuk ni kaawtu samaane ɗo bi kaŋko-aŋ, ŋuur ɗo botilco.

9

Buŋ el gem kaak bera iŋ galal

1 Nu ginno pey kaaw taat naako siire ɗo bi ka gaay taat ɗo gee ku Buŋdi kuuk goy ɗo geeger ka Zeruzaleem, 2 asaan ni iban kadar ku gin niyin ta berindi. Ɗo uŋco ka gee ku goy ɗo kiɗ ka Maseduwaan*, nu ɗapiltu ɗo bi kaŋko ho nu kaawco aman : « Siŋta kuuk goy ɗo kiɗ ka Akayi siy ko ziŋkico min alginda ɗo berindi. » Hiyya, min ŋu taliit niyinko, gee dakina minninco unje pisiŋco. 3 Nu ŋaamaakoŋ siŋta-aŋ a kaawin kuuk nu kaawtu ɗo bi kaŋko ucaaɗo maala. Nu raka a kuu siye ziŋkiko ɗo gaay-ata ar kaak nu kaawtu ko. 4 Yampa, ya ni ɓaawko sawa iŋ gee ku Maseduwaan ho ni gasiŋko ku bal siye ziŋkiko-ak, kayni yaa waase. Ŋuu waase-ak, asaan ni kaawco kadar ku siy ko ziŋkiko. Kar kayko kuŋkoŋ gay yaa waase paka. 5 Ansii ko, nu pakirtu kadar samaane naaco kaawe ɗo siŋta-aŋ ŋuudu ogire ɗo werko. Ŋuur ko yaako gaayiŋko ɗo cape ka gaay taat ku kaawtu a kuu bere. Paa kat ya nu ote, nii gasin gaay-at ku capit ko. Ansiak, yaa gaare kadar ku berit iŋ oyaw ho iŋ gelbin rakki.

6 Ibinoŋ samaane kadar gem kaak luwa busam sooɗ-ak, ŋaa seɗe oki sooɗa, kar gem kaak luwa busam dakin-ak gay, ŋaa seɗe oki dakina.† 7 Ampaa ko, ay gem di yaa bere maan kaak ŋa pakiriy ɗo kaay, bal gujumjume ho bal asire. Asaan Buŋ, ŋaar el gem kaak bera iŋ galal. 8 Buŋ gin gudurre taat ŋaako bere gamin dakina yoo maan sa armaakonno. Ampaa ko, ɗo ay wiktine ho

† **8:9** Wer ka gase kaawor ɗo Matiye 8.20. ‡ **8:15** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 16.18. * **9:2** 'kiɗ ka Maseduwaan' : Ŋa kiɗ kaak goy watiine min darre ta Grees. Egliz ka Pilip, ka Tesalonik iŋ ka Bere goy ɗo kiɗ-aka. † **9:6** Wer ka gase kaawor ɗo Proberb 22.8.

iŋ ay maanna, kuu gine maan kaak neciŋko, iŋ kaak paka oki a kuu gine ay riy taat samaane. 9 Ar kaak ŋu siirtu ɗo Kitamner aman :

« Ŋa gina oyaw dakina ɗo pokirnar
ho selliŋkuwiy goy doo. »‡

10 Buŋ bera busam ɗo gay luwor ho ŋa beraaco pey gamin ku teendi.§ Loko oki, ŋaako bere busam, ŋaako wadiriŋco ho ŋaa maadiŋco a paa kat, selliŋkuwko yaa gine gaay iŋ gaayo. 11 Ampaa ko, ɗo ay maanna, Buŋ yaako bere dakina nam kuu gedire gine oyaw ɗo ay wiktine. Ansi-ak, ɗo bi ka gaayko taat niico iye-at ko, gee dakin yaa dele barkin ɗo Buŋɗi. 12 Asaan riy ta capindi-an gaayaag gee ku Buŋɗi ku Zeruzaleem ho ta iskaag pey gee dakina a ŋuu dele barkin ɗo Buŋɗi. 13 Ka seener, min ŋu taliit riy taat ku gintu-an, gee dakina yaa oziliŋ Buŋ asaan ku gaarit imaanko ɗo Kabarre ta Gala ta Iisa Masi iŋ karaamin taat ku karmiyiiga. Ŋuu dele barkin oki ɗo Buŋɗi ɗo bi ka oyuwko taat ku giniy loco ho ɗo gee okiŋco. 14 Ɗo bi ka barkin taat dakin aale Buŋ beriiko-at, ŋuu inde Buŋ dakina ɗo bi kaŋko. Ansi-ak, ŋuuko gaare kadar ŋu elgiiko dakina. 15 Barkin ɗo Buŋɗi ɗo bere kaak ŋa beriite kaak pakgig gamin okiŋco.

10

Malo ta Pool ɗo bi ka riyoy

1 Ŋa nun meendu Pool, nun ko kaak gee kaawiy bir a ya nu goy ɗo ɗatikko, nu dalulle ho ya nu serek minninkoŋ gay, nu toŋgo. Ku iban kadar Iisa Masi gay, ŋaar selleŋ ho dalulle. Iŋ siŋ kuŋji, nu taayaako. 2 Nu kaawaako a wiktin taat naa ɓaawe ɗo werko-ak, dakonnu asirinduɗo naa gine toŋgo. Ka seener, naa kaawe bal kolaw ɗo ŋuur kuuk pakira a goyinni ar ka gee ku duniiner di. 3 Ka seener, ni gee ho goyinni oki ar ka geemir di. Kar gay, ni taasaŋɗo ar gee ku duniiner taasiŋiyo. 4 Asaan garti kuuk ni taasiŋiy-ak, ŋuur min ɗo duniinerro. Gudurrico asa min ɗo Buŋɗi. Garti-ak gin gudurre taat ŋuu ɗimiŋ werin kuuk bombo kuuk adin ku Buŋɗi goyiyo. Ka seener, iŋ garti-ak, nii nigin pikirre ta jookumo taat gee diyiy kayco 5 ho niico nosire ɗo ŋuur kuuk jaala ziŋkico ho iŋ gaminco kuuk ŋu toɗiy ɗo geemir a pa ŋuu ibiniŋ Buŋ. Kar gay, ni gaayaag gee a pikirrico okintiti yaa ase iŋ pikirre ta gee kuuk karmiyaag Iisa Masi. 6 Ho wiktin taat ku gaar ko kadar ku karmiyaw-ak, nin gay siy ko ziŋkini a ni rasaagɗo ŋuur kuuk karmayɗo.

7 Ibinon waraŋ seen ta gamnar ! Ya gem kaak pakira a ŋa gem ka Iisa Masi-ak, illa ŋaa diye ɗo kaay kadar nin sa geeŋji ku Iisa Masi ar ŋaara. 8 *Rabbin baldu bere izinne taat naa nigin imaanko, kar gay, ŋa berdu izinne taat naako gaayiŋko ɗo imaandi. Ya nu ɗapila aale iŋ izinne taat Rabbin beriiduanta, sokaŋ sa diyaanno. 9 Iŋ makaatamna kuuk nu siiriiko-aŋ, nu rakaaɗo kuu pakire kadar nu rakaako ise kolaw. 10 Asaan gee daariŋ kaawa aman : « Ɗo makaatamna kuuk Pool siirtu-aŋ, ŋa zeeɗaw ho ŋa kaawa iŋ mitkaw. Kar ya ŋa goy ɗo ɗatikteŋ gay, ŋa oolo ho kaawnay sa ku kaŋjir. » 11 Gem kaak kaawa pa-ak, illa ŋaa diye ɗo kaay kadar ya ni goy ɗo ɗatikko, goyinni yaa kuuniye taktak iŋ maan kaak ni siirtu ɗo wiktin taat ni goyiy serek minninko.

12 Ka seener, gee daariŋ, maaniico di gaara ziŋkico. Wayya, nin-aŋ sa gecaaɗo a nii nece iŋ ŋuura wala nii kaasume iŋ ŋuura. Gee-ak maaniico di tala ya ziŋkico necgu ho ŋuur maaniico di kaasuma ziŋkico. Ŋaaraŋ ko maan kaak gaara kadar kayco jage ! 13 Nin-aŋ gay gediraaɗo jaale ziŋkini aale kara min riy taat Buŋ berinti. Ya ni jaala ziŋkini, nii jaale illa iŋ riy taat Buŋ berinti ho kuŋkoŋ sa atta ɗo riy-anta. 14 Wiktin taat ni ɓaawtu ɗo werko, ni bal aalin riy taat Buŋ berinti-anta. Nin di kuuk as awalle ɗo werko ho iykon Kabarre ta Gala taat kaawa ɗo bi ka Iisa Masi. 15 Ansi-ak, nii gediraaɗo jaale ziŋkini iŋ riy taat gee ku pey gintu. Kar gay, ni raka a imaanko yaa ɓaa iŋ unti. Ampaa ko, nii gedire gine riy taat taɓ ɗo werko, kar iŋ taar-ata oki, ni patiyaatɗo taat Buŋ berinti. 16 Paa kat, nii gedire nii iyin Kabarre ta Gala nam nii aaliŋ guŋgirko, nii ɓaa ɗo kiɗin kuuk pey. Ampaa ko, ni ɓaayiɗo gine riy ɗo wer kaak gee ku pey gintu ko ho nii ozile ziŋkini iŋ riyco-ata.

17 Kar gay, ŋu siir ɗo Kitamner aman : « Ŋaar kaak ɗapilaw-ak, illa ŋaa ɗapile iŋ maan kaak *Rabbin gintu. »* 18 Ka seener gay, Buŋ ooygigɗo ŋaar kaak ozila ziy, illa ŋaar kaak gasa oziliik min ɗo Rabbiner.

11

Pool iŋ paliinna kuuk ginno seene

1 Hadi, diŋ ya kuu gedire kuun subirinduak, nun naa ɗapile ɗo kaawor ar oliyo. Ka seener, ku subirintu ! 2 Nun hasuudiŋce ɗo bi kaŋko ho hasuudinuwir-at, taar asa min ɗo Buŋɗi. Nu beriŋko ɗo gem rakki di kaak yaa kuuniye mitikko, ŋaar ko Iisa Masi. Nu rakaako gaariŋko ɗo uŋji ka gem-ak ar gemso taat *cawar ho bal aawe mitik taktak. 3 Kar gay pakiroŋ ɗo yaate Hawwa. Ar aal caaciyit iŋ neenduwiy, nu gina kolaw a

‡ **9:9** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 112.9. § **9:10** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 55.10. * **10:17** Wer ka gase kaawor ɗo Zeremi 9.23, 1 Korentiyen 1.31.

pa gee yaako unje pikirre taat jookumo ho
ŋuuko jagiŋko kuu rasiŋ obiŋko kaak tirit ho
cawar ɗo Iisa Masi. 4 Ka seener, ya waan
asko ho ŋa gaaraako kaaw taat kaawa ɗo
bi ka Iisa ka pey min kaak ni gaariiko, ku
subiriig di. Ho ya waan gaaraako ruwwine
wala kabarre ta gala taat pey min taat ku
gastu min loni, ku subiriig di oki. Hey
kuŋko-aŋku !
5 Kuŋ pakira a ŋuur kuuk gaaraat kaaw-
an, ŋuur paliinna kuuk taɓ paka. Kar ɗo
tanto gay, ŋu pakginno iŋ maanna. 6 Ya nu
bal gine ibine ka kaawor ar ŋuur oki, nu
ibingig tak maan kaak nu kaawiyo. Ɗo ay
maanna ho ɗo ay wiktine, ni gaarko waraŋ
kadar ni ibingig maan kaak ni kaawiyo.
7 Wiktin taat nu gaariikon Kabarre ta
Gala ta Buŋɗi, nu gaarkon maalan di. Am-
paa ko, nu ontu zir a naako jaaliŋko kuwa.
Ansi-ak, nu nig maanna walla ? 8 Wiktin
taat nu giniy riy ɗo ɗatikko, ŋu *Eglizna
daariŋ kat gaayintu iŋ maanna. Ansii ko,
nu ictu gurus minninco a naako gaayiŋko.
9 Ampaa ko, wiktin taat nu goyiy ɗo werko,
nu bal oome yoo waanna ɗo gamin kuuk
arumdu, asaan siŋta kuuk as min kiɗ ka
Maseduwaan iydu gamin okiŋco kuuk nu
rakiyo. Ɗo wiktin taar-at, nu bal rake goye
baako ho naa goyeŋ ko paa di doo. 10 Iŋ seen
ta Iisa Masi taat goy iŋ nunu, nu kaawaako :
ɗo kiɗ ka Akayi okiŋji, ginno yoo waan kaak
yaadu toɗiŋ maan kaak adir gintu portik-
aŋka. 11 Maa di nu kaawiy ampa ? Ku
pakira a nu kaawiy pa-ak asaan nu elgi-
ikonno walla ? Ha'a, paaɗo. Buŋ oki iban
kadar nu elgiiko.
12 Nun naa wakile pey, naa iciŋ goyindu
ka diŋka-aŋ di. Paa kat, naa nigin pikirre ta
ŋuur kuuk bariya botol taat ŋuu ɗapile a ŋuur
oki gina riy ar nini. 13 Gee ŋuur-ak, ka seener
ŋu paliinnaɗo. Ŋu gina ziŋkico a ŋu paliinna
ku Iisa Masi, kar ka seener gay, ŋu gay riyor
kuuk caaciya gee. 14 Dakoŋ ajbiyenno ɗo
bi ka kaawor-anta, asaan *Seetanne meeŋji
oki gina ziy ar ŋa *ɗubil ka Buŋɗi kaak irŋa
wic-wic. 15 Ŋaar-ak, ya ku talaag gay riyoy
oki gina ziŋkico ar ŋu gin riy iŋ botol, dakoŋ
ajbiyenno. Kar gay, ba aar, ŋuu gasin taŋco
uudin ta riyco.

Taaɓin ta Pool

16 Nu ɗeelaakon pey kaaw-anta : nu
rakaaɗo gem yaan talindu a nu oliyo. Kar
gay, ya ku pakira kadar nu oliy-ak, rasonnu
nun oki, naa ɗapilen ɗak sooɗa. 17 Kaaw
taat naa kaawe-an taar arro taat *Rab-
bin rakiyo, kar gay, nu kaawa ar oliyo iŋ
ɗapilindu. Ka seener, nu gin botol taat naa
ɗapile. 18 Gee dakina ɗapila iŋ gamin ku
duniiner di. Ŋaar-ak, nun oki, naa ɗapilen
ɗako. 19 Taloŋ ja ! Ku ɗiya a ku gee kuuk gin
ilim. Kar koɗok di, ku maaniikon ooyig ŋuur
kuuk oliyay. 20 Ya gee ginaako ar ɓerrina,
ya ŋu teeko iŋ neendaw, ya ŋu pokiriyaako,
ya ŋu isaako biŋka ho ya ŋu basaako oki, ku
subira di. 21 Ni baltu gine ar ŋuur-ak asaan ni
bal gine gudurre walla ? Taar-an di yaadu
unje sokaŋ walla ? Ha'a, unjaaduɗo.

Gee daariŋ ɗapilaw, ŋaar-ak, ya nu kaawa
ar oliyo sa, nun oki yaa ɗapile ar ŋuura.
22 Ya ŋu kaawa a ŋu *Hebru, nun oki He-
bruŋce. Ya ŋu kaawa a ŋu gee ku Isray-
eel, nun oki Israyeeliŋce. Ya ŋu kaawa a
ŋu min tamba ta Ibraayim, nun oki min
tambaay. 23 Ya ŋu kaawa a ŋu gay riyor
ku Iisa Masi, ŋaar-ak (nun naa kaawe ar
oliyo) nu gay riyor ka Iisa Masi pakgig serek.
Taaɓin taat nu taaɓiytu ɗo riyor-at, taar
dakin pakgigu. Ŋu obintu daŋaayne dees
dakina pakgigu. Ŋu koocintu dees dakina
pakgig serek. Ho nu gal ɗo taaɓiner ar naa
mate dees dakina pakgigu oki. 24 Dees beey,
*Yuudinna koocin ko kooce, min korɗiŋ
orok pooɗ-ak illa rakki di kawwi.* 25 Dees
subba, gee koocintu iŋ doŋkilo ho yiriy rakki
gay, ŋu dawintu iŋ dambay a ŋuun deendu.
Dees subba, ɗo barrer, markab nooriygiy iŋ
nunu, ho yiriy rakki nu eeltu ho nu waltu
ɗo amiydi. 26 Dees dakina ɗo martuwir,
duniin gasintu : balal gaay teendu ho nu
gal ɗo pise ka gay ɗukume botilniidi. Nu
gas taaɓin min ɗo siŋtar kuuk Yuudinna
ho min ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo oki. Nu
gas taaɓin ɗo geegirniidi, ɗo kalaaner ho ɗo
barrer. Nu gas taaɓine iŋ gee kuuk gina
ziŋkico a ŋu siŋta. 27 Nu taaɓiy ko taaɓiye
ɗo riyor ho nu gasɗo weyi. Mey deentu ho
ibin obintu. Dees dakina, nu eela meya. Us
deentu ho kesuun oki teedu saaro. 28 Nu
osaakonno duniin taat gasintu okintiti. Kar
gay, goy pey maan rakki : kelmol goy leŋ-leŋ
ɗo *Eglizna okiŋco ho kun kawta, nu moya
loco kon di. 29 Ka seener, ya waan kaak
ginno gudurre, ŋaar-ak ar nunu oki aawa pa,
ho ya waan kaak jag min ɗo imaanji gay,
nun sa adir raɗaanu.

30 Wayya, ya nun kat ɗapilaw-ak, naa
ɗapile iŋ gudurrer taat sooɗ-anta. 31 Buŋ,
ŋaar Takaŋ Rabbin Iisa Masi, ŋaar ko
kaak gee oziliy doo, ŋa iban kadar nu
raadɗo. 32 Wiktin taat nu goyiy ɗo geeger
ka Damaas, guberneer kaak ginaaji riy ɗo
sultan† kaak ŋu koliy Aretaas leetu askirna
ɗo botilay ku geegirdi a ŋuun obindu.
33 Kar gay, siŋta kuuk goy eɗe-ak saalintu
ɗo barner, ŋu ŋolpin min ɗo pineetir ka
durdurrer ho ŋu paayin kara min ɗo geeger-
aka. Paa kat, nu paktu min ɗo guberneer

* **11:24** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 25.3. † **11:32** 'sultan' : Ɗo darre ta Room, ɗo wiktin taar-at, sultan, ŋaar pakgig guberneer. ‡ **11:33** Wer ka gase kaawor ɗo Akt 9.23-25.

kaak rakaan obindu.‡

12

Gamin kuuk Buŋ bayniiji ɗo Pool

1 Illa naa ɗapile ɗapilen di ya ŋaar kat ginno paydiney oki. Kar gay, naa kaawe ɗo bi ka gamin kuuk *Rabbin bayniidu ho ŋa gaariidu. 2 Nu iban gem rakki kaak aamin ɗo Iisa Masi.* Gin ko elgin orok iŋ pooɗ, Buŋ coonig gem-ak kuwa ka samaan ka ɓaay ka subbiŋkar. (Ya nu kaawa a Buŋ coonga, nu ibanno ya ŋa coonig iŋ ziy wala ya ŋa coon ruwwiney di, illa Buŋ keeji di iban.) 3-4 Hii, nu iban kadar Buŋ iyig gem-ak ɗo janni. (Nu ibanno maman ŋa iyiiga, illa Buŋ keeji di iban.) Min Buŋ iyiiga, ŋa dortu kaawin kuuk gem gedarro kaawiɲco. Kaawin-ak, yoo waanna bal gine botol taat ŋaa ɗeeliɲco. 5 Naa ɗapile ɗo bi ka gem-aka. Kar ɗo tanto gay, naa ɗapile-ak illa iŋ gudurrer taat sooɗ-anta. 6 Ya nu raka ɗapile-ak, nu ginaaɗo ka olay, asaan naa kaawe seen di. Kar gay, nu rakiyɗo ɗapile-ak, asaan nu rakaaɗo gee yaa pakire kaawin kuuk pakgig gamin kuuk nu giniyo ho nu kaawiyo.

7 Ka seener, Rabbin gaardu gamin kuuk patiy kaa. Kar gay, ŋa rakaaɗo a naa ɗapile iŋ gamin-aŋku. Paa ko, ŋa diyiidu taaɓin ooma ar *Seetanne kat ɲaamdu ɗubiley asiin koocindu a paa kat nu ɗapiliyɗo. 8 Dees subba, nu inditu Rabbine a ŋaa etirin taaɓin-an serek minniner. 9 Kar ŋaar gay telkiidu aman : « Barkinuwir neciɲcin ko. Ki aawaat gudurrer okintiti, illa ɗo wiktin taat gudurreɲ gin ja sooɗa. » Ŋaar-ak, naa ɗapile illa iŋ gudurrer taat sooɗ-ata a gudurre ta Iisa Masi yaan gooyindu. 10 Ampaa ko, nu aaciyiy iŋ gudurrer taat sooɗ-ata. Ya ɗo bi ka Iisa Masi ko, ŋu warintu, nu gastu kaawin ku duniiner, ŋu taaɓiyintu ho pikirrer patiytu kaar oki, nu aaciya di. Asaan wiktin taat gudurrer gin sooɗ-ak kat, nu bombo.

Pool ic kelmoy ɗo Egliz ka Korent

11 Ya nu kaawa ka olay, ŋa kuŋ kat asirintu nu kaawiy pa. Zer ŋa kuŋ kat kuuk yaan gaarin ɗo geemir. Ya nu ar maan kaak maala oki, paliinninko kuuk taɓ paka-ak pakginno iŋ maanna. 12 Ku talig iŋ odinko gamin kuuk gaara kadar ka seener nu *paliine : ɗo taaɓin okintiti, Buŋ berdu subirraw dakina, ho iŋ nunu ko, Buŋ gintu gamin dakina kuuk ajbay iŋ kuuk gaara gudurrey. 13 Kaawondu ja, maa maannir kaak nu ginig ɗo *Eglizna daariɲ di ho lokoŋ gay, nu balko giniɲji ? Illa nu iban maan rakki di : nu bal goye baako. Ya ku talaat kaawor-an kat ɗo botiltiɗo, ŋaar-ak saamiyondu !

14 Taloŋ, nu gaay ko ɓaawe ka subbiŋkar ɗo werko ho nu goyaaɗo baako. Nu rakaaɗo gaminko, illa kuŋ maaniiko. Asaan ka seener, aginay kat rabbay kooginco, yampa koogin rabbayɗo aginiyco. 15 Ɗo tanto gay, galdu naa oriɲ ka pisindu ho naa beriɲ zir okiɲji ɗo saan taŋko. Ya nu elgiiko aal ansi-ak, kuun elindu sooɗa walla ? 16 Ku ooy kadar nu bal goye baako-aka. Kar daariɲ gay a nu neenduwo ho nu teeŋko iŋ neendaw-ata. 17 Taloŋ ŋuur okiɲco kuuk nu ɲaamiiko-aku. Ku pakira a nu teeŋko iŋ gem rakki minninco walla ? 18 Nu kaawji ɗo Tiit a ŋaa ɓaawe ɗo werko ho nu ɲaamko siŋ rakki ka pey kaak ku ibingiy iŋ ŋaara. Tiit teeŋko iŋ neendaw walla ? Tiit iŋ nunu, kaawni ho botilni rakkiɗo walla ? 19 Ya ni kaawa ampa-ak, min awalle, ku pakira a wal ni bariya botol taat nii imile kayni uŋkon di walla ? Ha'a, imilaaɗo ! Iŋ ɲume kaak ni ɲumtu iŋ Iisa Masi, ni kaawa ɗo unji ka Buŋdi. Gem kol royin ku bitu, gamin okiɲcoaŋ, ni kaawaako a imaanko yaa ɓaa iŋ uŋti. 20 Asaan ya nu ɓaawko, nu gina kolaw a wal adir ginaaɗo gala iŋ kuŋko ya nu gasiŋko ku goy goye kaak arro ho kuŋko oki, aditko ginaaɗo gala iŋ nunu asaan naako leese. Nu gina kolaw a wal giɗaw, wal hasuudinaw, wal dapiɲko, wal eere ka ziŋkar, wal ɗukume ka geemir, wal ose ka geemir, wal ɗapile, wal gine ka gamin kuuk muɲjam goy ɗo ɗatikko. 21 Nu gina kolaw a wal Buŋ yaa oniɲ kaar ɗo bi kaŋko. Nu gina kolaw a wal zuliɲdu yaa miɲe ɗo bi ka gee dakina minninko kuuk wakila di gine zunuubinna ar kaak awalle ho kuuk bal rasiɲ gine ka gaminco kuuk *cawarro, iŋ goyiɲco kaak jookumo iŋ ɓaayiɲco kaak muɲjam-aka.

13

Taayiika iŋ ooy ta ba aaro

1 Ŋaar-aŋ, nu siya ziŋkar a naa ɓaawe pey ka subbiŋkar ɗo werko. Ya nu otko, ta kuuniye ar kaak ŋu siirtu ɗo Kitamner aman : « Kaaw yaa mate iŋ saadinna seer walla subba. »* 2 Wiktin taat nu ɓaawtu ka seeriŋkar ɗo werko-ak, nu kaawit ko kaawanta ho yiriyta, ya nu ginno ɗo werko oki, nu ɗeelaakon pey. Nu kaawaat ɗo ŋuur kuuk min awalle gin ko zunuubinna ho ɗo ŋuur okiɲco ku pey : neginda, ya nu yeep pey ɗo werko-ak, yoo waan sa nu rasaaɗo. 3 Min ku raka tale maan kaak gaara kadar iŋ nun ko, Iisa Masi kaawiy ɗo geemir, ŋaar-ak, naako gaariɲji. Iisa Masi, ŋaar oollo uŋko, kar gay, ŋa gaaraat gudurrey ɗo ɗatikko. 4 Ka seener, wiktin taat ŋu ɗoodiig ka etor, ŋa bal gine gudurre ɗo ziy. Kar diŋ gay, ŋa goy iŋ gudurre ta Buŋdi. Nin gay ɲum iŋ Iisa Masi.

* **12:2** 'gem rakki kaak aamin ɗo Iisa Masi' : Anne-aŋ, Pool kaawa ɗo bi ka meeŋji di.

* **13:1** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 19.15.

Kar iŋ n̰uminni-ak oki, ni ginno gudurre
ɗo ziŋkini. Kar gay, wiktin taat ya ni ot ɗo
werko, niiko gaare kadar ni goy iŋ ŋaara iŋ
gudurre ta Buŋdi.
5 Pakiroŋ ja ɗo goyiŋko ka maaniiko, kuu
tale ya ku goy ɗo imaandi. Ya ku talaag
goyiŋko gaara kadar ku goy ɗo imaandi, kuu
ibine tak kadar Iisa Masi goy ɗo gelbinko.
Kar ya goyiŋko gaarro imaankoŋ gay, ŋaar-
ak wal ku goy iŋ ŋuur kuuk ginno imaan.
6 Kar nin gay, ni pakira a ku iban tam
kadar ni gin gamin kuuk gaara imaanni-ata.
7 Maan kaak ni indiy Buŋ-ak a ku giniyɗo
yoo maan kaak samaanno. Ni rakaakonno
gaare kadar biŋkini gala. Kar gay, ya gee
daariŋ̰ pakira a biŋkini gallo oki, ni raka kuu
gine gamin kuuk samaan di. 8 Ka seener,
ni gediraaɗo nii gine gamin kuuk toɗa seen
ta Buŋdi, illa nii gineŋ ko riy tanti di. 9 Ya
ni ginno gudurre, aditni portiko ya kuŋ kat
gin gudurre. Ɗo bi ŋaar-ak ko, ni indigiy
Buŋ a kuu yeepe ɗo botol taat samaan tak-
tak. 10 Ampaa ko, gamin okiŋ̰co-aŋ, nu
siiraakoŋgu min nu goy misa serek. Nu
siirig min diŋka-aŋ, asaan ya nu ot ɗo werko,
nu rakaaɗo naako leese iŋ izinne taat *Rab-
bin beriidu. Izinne-at, ŋa berduut a naako
ɗeŋriŋko, ŋa baldu berin a naako nigiŋko.
11 Hiyya, gem kol siŋtay, goyoŋ kate
! Goyoŋ ɗo galal ho bariyoŋ botol taat
samaane taat yaako iyiŋko kuu kuuniye gee
kuuk taɓ. Iskoŋ ziŋkiko, ginoŋ kaawko yaa
n̰ume rakki ho goyoŋ iŋ aapiye. Ampaa ko,
Buŋ kaak el gee ho kaak iya aapiye yaa goye
iŋ kuŋko.
12 Oyoŋ oki benanniko iŋ gine ka cuuɗ ar
siŋta kuuk tacco rakki.
Gee ku Buŋdi okiŋ̰co ooyko dakina.
13 Barkin ta Rabbin Iisa Masi yaa goye iŋ
kuŋko okiŋko, iŋ ele kaak asa min ɗo Buŋdi,
ho iŋ n̰ume kaak gi n̰umtu rakki iŋ Ruwwin
ta Buŋdi. Nu ooyko dakina.

Galaat
Maktumne taat Pool ṣiirtu ɗo gee ku Galaasi
Pile ka kaawor

Ŋa Pool kat siirit maktumne-an ɗo Kretiyenna kuuk ɗo kiɗ ka Galaasi. Gee-ak, ŋuur Yuudinnaɗo. Kar gay, Yuudinna kuuk aamin ɗo Iisa Masi barjilgu. Yuudinna raka a gee-ak yaa aaɗe gaanuun ka Muusa nam ŋuu ɗukume selṇo oki. Ŋaar-ak ko, Pool kaawaaco a paaɗo. Ŋu gase jile-ak, illa iŋ imaan taat ɗo Iisa Masi.

Ooy ta awalle

1-2 Gem kol siŋtay, nun Pool iŋ siŋta kuuk aamin okiṇco kuuk goy iŋ nunu, ni siiriit maktumne-an ɗo gee ku *Eglizna kuuk goy ɗo kiɗka Galaasi. Nun *paliine ka Iisa. Nun, ŋu geenno kat diyintu paliine. Gemno ja kat kaawe kar nu gintu paliine. Kar gay, ŋa Iisa Masi iŋ Tatte Buŋ kaak nooyig min ɗo muuti kat kaawe, kar nu gintu paliine. 3 Nu indaako Tatte Buŋ iŋ *Rabbinte Iisa Masi, ŋuuko barkiyiŋko ho ŋuuko iye aapiye. 4 Iisa Masi ber ziy ɗo muuti, asaan Buŋ yaate saamiyiṇ zunuubinnite. Ŋa beriig ziy pa-ak, asaan gamin kuuk samaanno kuuk ɗo duniiner ginaatenno pey maanna. Ŋa gintu pa-ak ar kaak Tatte Buŋ rakiyo. 5 Ozilinteŋ Buŋte, diŋka ho elgin iŋ elgina. *Aamin.

Kabarre ta gala, taar rakki di

6 Goye kaŋko-aŋ patiy kaar. Buŋ koliŋko iŋ barkin ta Iisa Masi, kar kuŋ gay, koɗok di ku poociiga ho ku cokiya kabarre ta pey. Loko-ak a ta samaane. 7 Ka seener gay, ginno Kabarre ta Gala ta pey ar ta nu kaawiiko-anta. Nu kaawiiko pa-ak, asaan nu tala kadar goy gee daariṇ kuuk barjilaako. Ŋu raka makin Kabarre ta Gala taat kaawa ɗo bi ka Iisa Masi. 8 Ya gem kaak iyko kabarre ta pey min tani-an, ya ŋa nini wala ya ŋa *ɗubil ka Buŋdi kaak asa min kuwa oki, ɗo gaayay. 9 Ni kaawkonta ko, ho diŋ nu ɗeelaakon pey : ya gem iyko kabarre ta pey min taat ku dortu, ɗo gaayay.

10 Ya loko-ak, nu siira asaan gee yaan ozilindu wala ? Ha'a ! Nu raka a Buŋ kat yaan ozilindu. Ya loko-ak, ku pakira a nu gina gamin kuuk yaa aawe gala ɗo geemir walla ? Ha'a ! Zer ya nu gina gamin kuuk yaa aawe gala ɗo geemir-ak, nu gediraaɗo naa gine gay riyor ka Iisa Masi.

Pool gaara maman ŋa gintu paliine ka Iisa

11 Gem kol siŋtay, nu raka kuu ibine kadar Kabarre ta Gala taat nu gaariiko-an, gem bal imilin min ɗo kaay. 12 Nu bal dorin min ɗo geemir ho gem baldu garkiyinti. Ŋa Iisa Masi kat gaarduuta.

13 Ku iban di, ɗo goyindu ka awalle, wiktin taat nu aaɗiy aadanna ku *Yuudinnar, nu taaɓiyiig gee ku Buŋdi dakina. Zer, nu rak totiriṇco. 14 Min geenni kuuk ni maaɗtu sawa ho kuuk aaɗa aadanna ku Yuudinnar, nun di pakgigu. Nun berig zir okiṇji ɗo aadanna ku aginiyni.

15 Kar Buŋ gay, wiktin taat ŋu balnu weendu misan di, ŋa doɓintu ko. Ŋa kolintu iŋ barkiney, naaji gine riyo. 16 Wiktinti astu, ŋa gaariiduug Roŋji, asaan naa gaarin Kabarre ta Gala ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo. Ɗo wiktin taar-at, nu bal ɓaa inde taaye min ɗo gemor. 17 Nu bal ɓaa Zeruzaleem a naa taliṇ paliinnay ku Iisa kuuk awalle. Kar gay, nu uctu koɗok di, nu ɗeettu ɗo kiɗ ka Arabi. Kar nu yeeptu Damaas. 18 Min ŋaar-ak, gintu elgin subba, kar nu ɓaawtu Zeruzaleem a nu ɓaayiy taliṇ Piyer. Nu goytu iŋ ŋaar menaw orok iŋ beey. 19 Nu bal tale *paliine ka pey ka Iisa. Illa nu tal Zaak di, siŋji ka Rabbinte Iisa.

20 Iŋ Buŋ-aŋka, taat nu kaawiy-an ka seener. Nu raaddo.

21 Min ŋaar-ak, nu uctu min Zeruzaleem ho nu ɗeettu jaawe ɗo kiɗ ka Siri iŋ ka Silisi. 22 Gee kuuk aamin ɗo Iisa Masi kuuk goy ɗo kiɗ ka Zuude balnu talindu misa iŋ odinco. 23 Illa ŋu dor gee kaawa bir di. Gee-ak ɗiya aman : « Ŋaar-aŋ gem kaak taaɓiy gee awalle, diŋ ŋa newse nam ŋa kaawa ɗo bi ka imaan taat ɗo Iisa Masi taat awalle ŋa rak niginti. » 24 Wiktin taat ŋu doriit kaawor-at, ŋu teestu oziliṇ Buŋ ɗo bi kanto.

2

Pool ṇum iŋ eeŋji paliinna Zeruzaleem

1 Goytu kee elgin orok iŋ pooɗ, nu yeeptu Zeruzaleem iŋ Barnabaas. Tiit sa aadinti. 2 Nu ɓaawtu anner-ak, asaan Buŋ kat ɗiydu aman : « Ɓaa Zeruzaleem. » Min ni ottu, ni ṇumtu iŋ agindaw keetini. Nu gaariicot baat ta Kabarre ta Gala taat nu kaawtu ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo. Asaan lotu, nu rakaaɗo a riyor taat nu gintu ho nu giniy diŋka yaa uce maala. 3 Kar gidu Tiit gay, ŋaar Grekiṇce. Kar gay, ŋu balji ɗiye a ŋuuji *ɗukume selṇo. 4 Gee daariṇ uṇje ɗatikni, ŋu gina ziŋkico a ŋu siŋtini. Ŋu rakaaji ɗukume selṇo. Gee ŋuur-ak uṇje kokunuwda, ŋu raka tale baani a nin aaɗɗo pey *gaanuun ka *Yuudinnar, asaan ni ic botol ta Iisa Masi. Ŋuur gay rakaani gine pey ɓerrin ku gaanuun ka Yuudinnar. 5 Nin gay balco bere pijjin tak-tak. Ni raka kadar Kabarre ta Gala yaa goye ɗo werti, kuŋ sa yaa dorinti.

6 Gee talaagu daariṇ a ŋu aginda, kar nun gay isginno iŋ aginduwco, asaan Buŋ,

ŋaar doɓɗo gee min ɗo wijeenco. Min nu gaariicot Kabarre ta Gala ɗo agindaw-ak, ŋu baltit gaaye maanna. 7 Kar gay, ŋu ibin kadar Buŋ kat berduut Kabarre ta Gala-at uudin taat ŋa beriijit ɗo Piyer. Lotu-ak, Buŋ ɗiydu a naa gaarin ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo. Ɗo Piyer gay, ŋa ɗiyji a ŋaa gaarin ɗo Yuudinnar. 8 Asaan Buŋ ko darjiyig Piyer *paliine ho ŋa n̰aamiig ɗo Yuudinnar. Nun sa, ŋa ŋaar di oki darjiyintu paliine. Ŋa n̰aamintu ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo. 9 Gin agindaw kuuk siŋco alaw : kuŋ Zaak, Piyer iŋ Yaaya. Ŋu ibina kadar Buŋ kat berduut riyoy ɗo pisindu. Hiyya, ŋu ooyinti iŋ pise seertini iŋ Barnabaas. Ɗo wer-ak, ni deetu kaawni a nunu iŋ Barnabaas yaa ɓaawe gaare Kabarre ta Gala ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo. Ŋuur gay yaa ɓaa ɗo Yuudinnar. 10 Illa gay, ŋu kaawinti kaaw rakki, aman : « Pakiroŋ ɗo siŋtiko kuuk pokirna kuuk goy Zeruzaleem. » Nun sa obit kaaw-at bombo ɗo adir.

Leese ka Pool ɗo Piyer

11 Min ŋaar-ak, Piyer ɓaawtu ɗo geeger ka Antiyoos. Wiktin taar-at, nu leesiiji ɗo uŋco ka geemir, asaan ŋa nige. 12 Min awalle ŋa tiya sawa di iŋ gee kuuk Yuudinnaɗo. Kar Zaak n̰aamtu gee. Wiktin taat ŋu ottu, Piyer etirtu. Ŋa bal tee pey iŋ gee ku Yuudinnaɗo. Ŋa gina kolaw ɗo geemir, ŋuur kuuk raka gee okiŋco yaa *ɗukume selŋo. 13 Siŋtay Yuudinna daariŋ sa pooc tee ar Piyer. Barnabaas sa ictu baaco, ŋa aaɗiigu. 14 Wiktin taat nu taltu kadar ŋu bal jaawe samaane ar seene ta Kabarre ta Gala, nu ɗiyiiji ɗo Piyer ɗo uŋco ka geemir aman : « Kiŋ Yuudiŋce, kar goyiŋjiŋ gay ar ka gee kuuk Yuudinnaɗo. Ki bal aaɗe gaanuun ka Yuudinnar. Di maman ki rakiy gee kuuk Yuudinnaɗo yaa ice goye ka Yuudinnar ? »

Kabarre ta Gala taat Pool gaariyo

15 Nini, ŋu weenti *Yuudinna di. Nini attanno iŋ gee kuuk ibanno Buŋ. 16 Kar gay, ni iban kadar Buŋ ke darjayɗo gemo a ŋa goy iŋ botol ɗo bi kaak a ŋa aaɗa *gaanuun ka Muusa. Ŋa ibiniig a ŋa goy iŋ botol-ak, illa ya ŋa ooyiit kaaw ta Iisa Masi. Nin Yuudinna sa aamin iŋ Iisa, Buŋ yaani ibine a ni goy iŋ botol, wal a ni aaɗa gaanuun ? Ha'a, asaan ni aamin iŋ Iisa Masi. Ka seener, gem ke goyaaɗo iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋɗi, asaan ŋa aaɗa gaanuun. 17 Ni raka goye iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋɗi, asaan ni diy gelbinni ɗo Iisa Masi. Hadi, Yuudinna kaawa kadar ni gin zunuubinna, asaan ni bal aaɗiŋ gaanuunco. Ya taar-an gay, ŋa Iisa kat iya gee ɗo zunuubinnar walla ? Ha'a, ta seenno kat bat. 18 Ya nu poocig gaanuun, kar ba aar, nu yeepiiji, ŋaar-ak, nu nig kate.

19 Kar nun gay, ɗo bi ka gaanuundi, nu goyaaɗo pey ar ka gaanuundi. Ampaa ko, naa gedire goye tak ɗo Buŋɗi. Wiktin taat ŋu ɗoodi̱g Iisa Masi ka etor, nu mat iŋ ŋaar sawa. 20 Goye kaak nu goyiy-aŋ, nu meenduɗo kat goya, ŋa Iisa Masi kat goy ɗo gelbiner. Goyindu kaak nu goyiy ɗo duniiner-aŋ, nu berig gelbiner ɗo Roŋ ka Buŋɗi kaak elintu ho ŋu deeyig ɗo bi kanto. 21 Nu poocaatɗo barkin ta Buŋɗi. Ya gem gina ziy a ŋa goy iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋɗi, asaan ŋa karmiya gaanuun, ŋaar-ak muutuy ta Iisa Masi, taar maan ka maala.

3

Maman Buŋ jiliy gemo

1 Gee ku Galaasi, kuŋ kayko jage. Ka seener, gem goya kaak rakaako rawtiŋko. Kar ku tal di, ŋu gaarko maman Iisa Masi, ŋu ɗoodi̱g ka etor. 2 Naako indiŋkoŋ ja kaaw rakki : ya loko-ak, Ruwwin taat Buŋ beriiko-an, ŋa berkon asaan ku karmiya *gaanuun ka Yuudinnar walla ? Ha'a ! Buŋ berkon Ruwwiney asaan ku cokiyit Kabarre ta Gala ho ku aamin loci. 3 Kuŋ ke, kayko gintu ampa-aŋ kat maa ? Min awalle, ku diy gelbinko ɗo Ruwwin ta Buŋɗi, kar diŋ gay, maa di ku diyiy gelbinko ɗo gudurre ta maaniikon di ? 4 Buŋ gaarko gamin dakina, kar ku taliig gamin-aŋ yaa bire maalan di walla ? Ha'a ! Ŋu biraaɗo maala. 5 Buŋ berkon Ruwwiney ho ŋa gaarko gamin dakina kuuk ajbay. Ya loko-ak, asaan ku karmiya gaanuun ka *Yuudinnar walla ? Ha'a ! Asaan ku obit Kabarre ta Gala ɗo aditko.

6 Naako kaawe : Pakiroŋ ɗo bi ka Ibraayim. Ŋu siir ɗo Kitamner aman : « Ibraayim, ŋaar diy gelbiney iŋ Buŋ. Ɗo bi ka imaanji-at ko, Buŋ taliig a ŋa goy iŋ botol ɗo uŋji. »* 7 Iŋ taar-at ko, ya gee diy gelbinco ɗo Buŋɗi, ŋuu gine koogin ku Ibraayim. 8 Min daayum, ŋu siir ɗo Kitamner a gee kuuk Yuudinnaɗo yaa aamine ɗo Buŋɗi ho Buŋ yaa taliŋ a ŋu goy iŋ botol ɗo uŋji. Ɗo bi ŋaar-ak ko, Ibraayim obiit kabarre ta gala bombo min awalle. Kabarre-at gay, Buŋ ɗiyji aman : « Naa barkiyin tamba ta gee ku duniiner okiŋco ɗo bi kaŋjiŋ. »† 9 Hiyya, ar kaak daayum Ibraayim aamintu ɗo Buŋɗi ho Buŋ barkiyiiga, diŋka-aŋ sa, Buŋ barkiyaag gee ku aamina loci.

10 Gi iban di kadar gee kuuk gina ziŋkico selleŋ ɗo uŋji ka Buŋɗi ɗo saan ta a ŋu karmiya gaanuun, gee ŋuur-ak, ɗo gaayiyco. Asaan ŋu siir ɗo Kitamner aman : « Gee ku karmayɗo gaanuun okiŋji doo, seriin ta Buŋɗi eraagu. »‡ 11 Gi iban di oki kadar gem

* **3:6** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 15.6. † **3:8** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 12.3. ‡ **3:10** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 27.26.

ke goyaaɗo iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋdi ɗo saan ta gaanuundi di. Asaan ŋu siir ɗo Kitamner aman : « Gem kaak jaawa iŋ botol yaa goye ɗo saan ta imaanji. »§ 12 Kar gay, karmiye ka gaanuundi asɗo min aamine kaak ɗo Buŋdi. Ar taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman : « Gem kaak karmiyaag gaanuun okiŋji, ŋaar di yaa gase goye ka gaasɗo. »*

13 Ɗo taar-at ko, seriin ta Buŋdi obiite, asaan gi bal karmiyiŋ gaanuun okiŋji. Kar diŋ gay, Iisa Masi makinte. Seriin ta Buŋdi, ŋa icit ɗo kaay. Paa ko, ŋa jiliite min ɗo seriin ta gaanuundi. Ar taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman : « Gem kaak ŋu zikiɗig ka etor, ŋaar di, seriin ta Buŋdi obga. »† 14 Ɗo bi ka maan kaak Iisa Masi gintu-ak ko, gee ku Yuudinnaɗo yaa gase barkin taat Buŋ kaawiiji ɗo Ibraayim. Ɗo bi ŋaar-ak di oki, iŋ imaan, gii gase Ruwwin ta Buŋdi taat ŋa kaawtu.

Maan kaak Buŋ ɗiyiiji ɗo Ibraayim a ŋaaji bere

15 Gem kol siŋtay, naako ice kaaw rakki taat gi ginaat kun kawta. Ya gee seer kat deet kaawco ho ŋu ob jamaw, gem ginno kaak yaaco ɗukumin jamuwco. Waan ke gediraaɗo yaati gaaye maan kaati. 16 Pakiroŋ ɗo maan kaak daayum Buŋ ɗiytu a ŋaaji gine ɗo Ibraayim ho ɗo roŋji. Ɗo Kitamner, ŋu bal siire aman : « Maan kaak Buŋ yaaji gine ɗo Ibraayim iŋ kooginay kuuk dakina », kar gay, ŋu siir aman : « Ɗo roŋji rakki di. »‡ Roŋji ŋaar-ak, ŋaar ko *Masi. 17 Cokiyoŋ, an ko kaaw taat nu rakiiko kaawe : Buŋ, ŋaar ob jamaw iŋ Ibraayim. Kar gin elgin miy pooɗ iŋ orok subba, kar kat *gaanuun amiltu. Ɗo taar-at ko, gaanuun gediraaɗo ɗukumin jamaw taat Buŋ obtu iŋ Ibraayim. Kaaw taat Buŋ kaawiiji ɗo Ibraayim sa, gaanuun gediraaɗo ɗukuminti. 18 Ya yiriy rakki, Buŋ yaa bere gamin ɗo gee kuuk karmiya gaanuun di, ŋaar-ak, ŋa beraaɗo maan kaak ŋa kaawtu a ŋaa gine. Ka seener gay, Buŋ barkiyig Ibraayim ar taat ŋa ɗiyiiji.

19 Kar di gaanuun gay gin pey maa ? Gaanuun gaara nige ka geemir, asaan gee yaa ibiniŋ nigiŋco. Gaanuun-ak goytu kee nam ŋa ertu wiktin taat roŋji ka Ibraayim-ak astu, loci ko Buŋ kaawtu ɗo Ibraayim. Ya ŋa as ko-ak, gaanuun bal gine pey gudurre. Wiktin taat Buŋ paayiig gaanuun, ŋa berig ja ɗo ɗubilji. Ɗubal-ak gaariig ja gaanuun ɗo Muusa ho ŋu goytu ɗatikco, ŋu gaara gaanuun ɗo geemir. 20 Gem kaak jaawa ɗatko, ŋaar bal gine riyoy ya ta kaaw ta gem rakki di. Buŋ gay, ŋaar rakki ho meeŋji di kaawji ɗo Ibraayim.

Riy ta gaanuun

21 Kar di ansi-ak, *gaanuun kat ɗukumiit kaaw taat Buŋ kaawtu walla ? Ha'a, bal ɗukuminti. Buŋ bal paayiŋ gaanuun a ŋaa bere goye ɗo geemir, asaan ŋaar-ak, gee sa yaa goye iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋdi iŋ botol ta gaanuundi. 22 Ɗo Kitamner gay, ŋu siir a gee okiŋco goy ɗo zunuubinnar di. Paa ko, Buŋ yaa barkiyiŋ gee okiŋco kuuk aamin ɗo riy taat Iisa Masi gintu.

23 Min awalle, gee bal gasin botol taat ŋuu aamine ɗo Iisa. Wiktin taar-at, gaanuun, ŋaar goy ar gem kaak gooya gee ku daŋaayner. Gi karmiyiig kee nam Buŋ gaariite botol taat gii aamine ɗo Iisa Masi. 24 Ansi-ak, gaanuun goyte ar gem kaak gooya koogina. Ŋa gooyiite kee nam Iisa Masi astu. Ɗo bi ŋaar-ak ko, gi gintu gee kuuk goy iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋdi, asaan gii aamin loci. 25 Diŋka-aŋ, gi gin ko botol ta gii aamine ɗo Iisa. Gaanuun bal pey gine gudurre kaate.

26 Ɗo bi kaak ku aamin ɗo Iisa Masi ko, ku gintu koogin ku Buŋdi. 27 Kuŋ kuuk ŋu *batiziyiŋko, ku gin rakki iŋ Iisa Masi. Diŋka-aŋ, ku ic ko goyiŋji kaŋji ar gem kaak is batik ta marbinto. 28 Ya gem kaak Yuudiŋce wala Yuudiŋceɗo, ŋu sawa di. Ya gem kaak ɓerre wala ɓerreɗo, ŋu sawa di. Miday iŋ daadī, ŋuur sawa di. Okiŋko, ku sawa di, asaan iŋ Iisa Masi, ku gin ko ar gem rakki di. 29 Kar ya iŋ Iisa Masi, ku gin ko gem rakki di, ŋaar-ak, okiŋko, ku koogin ku Ibraayim. Barkin taat Buŋ ɗiytu a ŋaaji bere ɗo Ibraayim-at, kuŋ sa yaa gasinti.

4

1 Cokiyoŋ, naako kaawe kaaw rakki. Pakiroŋ ɗo kaaw ta micor. Wiktin taat ŋa kapaki, ŋa cokiya kaaw ta tacco. Ɗo kaay, ŋa iban kadar gamin ku tacco yaaji ɗake loci, kar goyinji gay ar goye ka ɓerrinar. 2 Wiktin taat mic-ak goy misa kapak-ak, geen di tabiraaji ho ŋuur di gooyaag gamnay. Ŋu giniiji ansii di kee nam ŋaa are uudin taat tacco rakiyo. 3 Kaaw taar-an kaawaate lote oki. Wiktin taat gi bal gasin misa botol taat samaane, gi ɓerrin kuuk aaɗa gamin ku duniiner. 4 Kar ba aaro, wiktin ta Buŋ diytu astu, ŋa ŋaamiiteŋ Roŋji kaak amil min ɗo adti ka daatkor. Ŋaar sa karmiyiig *gaanuun ka *Yuudinnar. 5 Ansi-ak, ŋaa imiliŋ gee kuuk goy ɗo serre ta gaanuundi ho ŋaate pile botol gii gineŋ ko koogin ku Buŋdi.

6 Asaan ku koogin ku Buŋdi. Ansii ko, Buŋ ŋaamiite Ruwwin ta Roŋji goyiy ɗo gelbinte ho taar ko koola aman : « Baaba ! Tanni ! » 7 Hiyya, ampa-ak, ku amil ko min ɗo

§ **3:11** Wer ka gase kaawor ɗo Habakuuk 2.4. * **3:12** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 18.5. † **3:13** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 21.32. ‡ **3:16** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 12.7.

ɓerrinaw ta gaanuundi. Ku gin ko koogin ku Buŋdi. Min ku gin ko kooginay-ak, ŋaa gedire ŋaako bere gamin okiɲco kuuk ŋa kaawtu ŋaa bere ɗo kooginay.

Moye ka Pool ɗo gee ku Galaasi

8 Awalle taat ku bal ibiniɲ misa Buŋ, ku goy ɓerrin ku marginar. Margin-ak gay, ɗo uŋji ka Buŋdi, ŋu maanno tak-tak. 9 Kar diŋ gay, kuŋ ibingig ko Buŋ, taat nu rakiy kaawe-an gay Buŋ ibingitko. Hadi maa di ku rakiy yeepe pey aaro ? Margina, ŋuur taɲco gaase, ŋu ginno gudurre. Maa di pey ku rakiy yeepe ɓerrinco ? 10 Ku diya gelbinko ɗo menaw daariɲ di, ɗo koyin daariɲ, ɗo wiktin daariɲ ho ɗo elgin daariɲ. 11 Goye kaŋko-aŋ uŋjidu kolaw. Akuun riyor taat nu giniy-an yaa uce maala.

12 Gem kol siŋtay, ɗo wiktin taat nu goyiy iŋ kuŋko, nu ic goyiŋko. Diŋ, nu raka kuŋ sa yaa ice goyindu kaak nu poociig gaanuun ka Yuudinnar. Kuŋ baldu nige maanna. 13 Ku iban kadar wiktin taat nu gaariikon Kabarre ta Gala awalle-ak, nu raɗaw. 14 Ɗo wiktin taar-at, ku taaɓiy ɗo bi ka raɗuwar. Iŋ taar-at din sa, ku balnu yilindu ho ku balnu ginindu maan ka maala. Kar gay, ku obintu ar *ɗubil ka Buŋdi wala ar Iisa Masi meeɲji. 15 Wiktin taar-at, galko kon di. Kar diŋ gay maa asko ? Nu iban tam kadar ɗo wiktin taar-at, zer nec kuudu imile odinko, kuudu bere. 16 Diŋ gay, ku icintu adin-aŋ asaan nu kaawaako seen-aŋka wal maman ?

17 Gee kuuk nu kaawiiko-ak, ŋuur rakaako iyiŋko moota, sando ɗo aditco, ŋu samaanno. Ŋu raka a kuudu newse kopo, kar kuu ɗeete iŋ ŋuur tak-tak. 18 Samaane kuu bere ziŋkiko doo ɗo maan kaak gala. Ya gi goy sawa, wal ya nu serek minninko oki, nu raka kuu icin paa di. 19 Gem kol kooginay, ziŋkar oolintu ar daatik taat wiyaw. Ziŋkar ooliin ampa-ak, nam gee yaa tale goyinte ar goye ka Iisa Masi. 20 Ɗo tanto-ak, nu raka gii ɲumeɲ ja kat naa ibine maman naako gaariɲ gamin daariɲ. Yampa, diŋka-aŋ, ta patiy kaar.

Pool ic bico kaɲ Agaar iŋ Zaara

21 Kaawondu ja ! Kuŋ kuuk raka goye ɗo serre ta gaanuundi, ku dorgitɗo kaaw ta gaanuundi walla ? 22 Maan kaak ŋu siirtu ɗo Kitamner-ak a Ibraayim gin koogin seera. Ka rakki, ɓerrey ko weejiiga, ho ka seeriŋkar gay, ka daaciy taat ɓerreɗo. Ɓerrey, siŋti Agaar. Daaciy ta geer gay, siŋti Zaara. 23 Ɓerrey, taar weeyig roŋti ar ka eenti daaɗi. Kar Zaara gay, Buŋ ɗiy ja min awalle a taa wee mico, kar kat ta weetu. 24 Iŋ kaaw taat daaɗ ku seer-aŋ, Buŋ rakaate ɗiye maa ? Ŋa rakaate ɗiye a daaɗ ku seera gaara jamaw taat seer taat ŋa obtu. Ɓerre, taar gaara jamaw taat Buŋ obtu iŋ Muusa ka damba taat ŋu koliy Sinayi. Kooginti ku Agaar, ŋuur ta weeyig ɓerrina. 25 Ya geeŋ kat kaawa ɗo bi ka Agaar-ak, ŋu kaawa ɗo bi ka jamaw taat ŋa obtu ka damba ta Sinayi ɗo kiɗ ka Arabi. Agaar gaara pey geeger ka Zeruzaleem kaak diŋka ho iŋ geeɲji. Okiɲco, ŋu ɓerrin ku gaanuundi. 26 Kar gay, daaciy ta geer gay, taar ko gaara geeger ka Zeruzaleem kaak goy kuwa ka samaaner. Taar ko yaate. 27 Ŋu siir ɗo Kitamner aman :

« Kaŋke daatik taat mogina, adke yaa gine portiko.
Kaŋke taat bal aawe taaɓin ta weendi, yillu kon di.
Asaan daatik ta mitti rasta,
taa wee koogin dakin pak daatik ta geero. »*

28 Kuŋ gay, gem kol siŋtay, ku gin ko koogin ku Buŋdi. Asaan ŋaar kat ɗiy min awalle a kuu gine kooginay. Ar Isaaka, yaaco weeyiiga, asaan Buŋ kat ɗiy a taa weeɲji. 29 Ɗo wiktin taar-at, mic kaak ŋu weeyig ar ka eeɲji koogina, joriyaajit ɗo ŋaar kaak ŋuu weeyig iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi. Kar yoo yiriyta, ta ɗeeta ansii di. 30 Kar kuŋ gay pakiroŋ ɗo kaaw taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman : « Atkit ɓerre-an iŋ roŋti min geero. Paa ger-aŋ yaaji ɗake ɗo roŋti ka ɓerrer. Illa ŋaaji ɗake ɗo roŋti ka daaciy ta geer di. »† 31 Kar gem kol siŋtay, diŋka-aŋ ginte koogin ku ɓerreɗo. Taar daaciy ta geer kat weente.

5

Dakoŋ rawtinno horrinuwko

1 Iisa Masi imilinte min ɗo ɓerrinaw, ansi-ak, gi goyaaɗo ɓerrin tak-tak. Ampa-ak, oboŋ ziŋkiko samaane ku yeepiyɗo pey ɓerrina.

2 Cokiyoŋ samaane ! Nun Pool kat kaawaako. Ya ku raka a ŋuuko *ɗukume selɲo, ŋaar-ak, maan kaak Iisa Masi gintu-aŋ bir usu. 3 Nu ɗiyaako pey a ya gem kaak ŋu ɗukumji selɲo-ak yaa karmiyiɲ *gaanuun okiɲji. 4 Kar kuŋ kuuk raka goye iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋdi asaan ku karmiya gaanuun-ak, kuŋko-ak jag ko min botol ta Iisa Masi ho ku parse ko min ɗo barkin ta Buŋdi. 5 Nin gay, ni diy gelbinni ɗo Buŋdi. Pa-ak, ya ni aamin loci, nii goye iŋ botol ɗo uŋci. Ta taar-an ko, ni eriy iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi. 6 Ya gem kat gin ko rakki iŋ Iisa Masi-ak, ya ŋa ɗukum selɲo wala ŋa bal ɗukume oki, ginno kaawo. Maan kaak samaan-ak, illa gi aamin ko loci di. Aamine ŋaar-ak akilaate gi elgiy ziŋkite.

7 Min awalle-ak, ku zeeɗa ko, kar diŋ gay, waa toɗko a kuu icenno seene ? 8 Kaawin kuuk ŋu kaawiiko-ak, ŋuur bal amile min

* **4:27** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 54.1. † **4:30** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 21.10.

Buŋ kaak koliŋko. 9 Dakoŋ rawtinno kaaw
agunuw taat kaawa aman : « Gel sooɗ di
gossaag kurgal dakina. »* 10 Asaan ginte
okinte, gi gin ko rakki iŋ *Rabbinte Iisa
Masi. Nu iban tam kadar kuu ase iŋ tanto di.
Gem kaak barjilaako gay, ya ŋaa gine waa
oki, seriin ta Buŋɗi eraaga.

11 Gem kol siŋtay, nu ɗiya pey ɗo geemir
a ŋuu ɗukume selṇo walla ? Ha'a. Ya nu
kaaw ampa-ak, maa di ŋu rakiin taaɓiyindu
? Ŋaar-ak, kaaw taat nu kaawiy ɗo bi ka
muutuy ta Iisa taat ka etor-at, raɗaagɗo pey.
12 Gee kuuk barjilaako-aŋ, ŋuu ticiṇco†.

13 Gem kol siŋtay, kuŋ Buŋ koliŋko a kuu
goye horrina. Ya ku horrina-ak, dakoŋ
ɗiyenno a kuu gine maan kaak ku rakiy
di. Illa kuu ele ziŋkiko ho kuu ginguwe riy
benanniko. 14 Gaanuun okiŋji, ŋaar ṇuma
ɗo kaaw taat aman : « Kii eliṇ gijiṇ ar ziṇ ka
meeŋjiŋ. »‡ 15 Kar gay, ya ku goya ar gamin
ku yeero kuuk uma ziŋkico ho awra ziŋkico,
pakiroŋ yampa, kuu kirbiye ziŋkiko.

Goye kaak iŋ Ruwwin ta Buŋɗi

16 Cokiyoŋ, naako kaawe a rason Ruwwin
ta Buŋɗi yaako diyiŋko ɗo botildi ho dakoŋ
aaɗenno galal ta ziŋkikon di. 17 Gamin kuuk
ziy ka gemor rakiyo, ŋuur ɓagɗo sawa iŋ
gamin kuuk Ruwwin ta Buŋɗi rakiyo. Ho
gamin kuuk Ruwwin ta Buŋɗi rakiy sa ɓagɗo
sawa iŋ gamin kuuk ziy ka gemor rakiyo.
Gamin kuuk seer-aŋ, ŋuur eere. Ŋaar-ak,
ku gediraaɗo kuu gine ta samaanno taat
gelbinko rakiyo. 18 Ya Ruwwin ta Buŋɗi kat
diyiŋkoŋ ko ɗo botildi, ŋaar-ak gaanuun bal
pey gine gudurre kaako.

19 Gi ibingig gamin okiṇco kuuk amila
min ɗo gelbin ka gemor. Gamin-ak, ŋuur
ko-aŋku : gine ka gamin kuuk arro, ɓaaye
ka muṇjam, nige, 20 margina, melem, ad-
inaw, hasuudinaw, dapiṇko, mackirraw,
eere, 21 ele ka gamin ku geemir, see kaak
aale, tee kaak aale, iŋ gamin kuuk pey ar
ŋuur-aŋku. Nu kaawkon ja ko min awalle ho
diŋ nu ɗeelaakon a gee kuuk ginaag gamin
ŋuur-aŋ uṇjaaɗo ɗo *Meennaw ta Buŋɗi.

22 Kar maan kaak Ruwwin ta Buŋɗi beriy
gay, ŋaar maa ? Taar bera ele, galal, aapiye,
subirraw, barkine, selliŋkaw ho amaanne.
23 Ta bera dalullaw, ki gediriiji ɗo ziṇ. Kar
gaanuun gay, ŋaar bal toɗiṇ gamin ŋuur-
aŋku. 24 Kar gee kuuk aaɗaag Iisa Masi, ŋuur
rasig gamin kuuk samaanno kuuk goy ɗo
gelbiṇco. Ŋu gingigɗo pey. 25 Taar Ruwwin
ta Buŋɗi ko beraate goye. Ansii ko, ta jaaw-
inte iŋ gudurre ta Buŋɗi. 26 Dakinte icenno
ziŋkite, dakinte dapiṇenno ɗo eente ho dak-
inte ginenno hasuudinaw ɗo ziŋkite.

6

Gaaye ka ziŋkite

1 Gem kol siŋtay, ya ku gas gem kaak ni-
gaw, kuŋ kuuk Ruwwin ta Buŋɗi gooyaako,
diyoŋga ɗo botol ta samaane. Kar gay,
diyoŋga iŋ dalullaw di. Nu ɗiyaako okiŋko,
kuŋ sa pakiroŋ, dakoŋ nigenno ɗo bi ka
gem-aŋka. 2 Gaayguwoŋ ziŋkiko, kuu sos-
guwe gor ta benanniko. Ya ku gina ansi-ak,
ku ginig ko maan kaak Iisa Masi rakiyo. 3 Ya
gem kat gina ziy tatiko, kar ŋa tatikɗo, ŋaar-
ak, ŋa ajimiya ziy di. 4 Ay gem di yaa tale
goyiŋji. Ya goyiŋji kat ɓaa ko samaane, ŋaar-
ak, riyoy taat ŋa gintu yaaji aawe gala. Ŋa
tala ɗo goye ta eenji. 5 Kar ay gem di yaa
ginin riyoy taat Buŋ beriiji.

6 Gem kaak ŋu gaaraaji kaawin ku Buŋɗi-
ak yaa ɗeeɗguwiṇco gamnay iŋ gem kaak
ɓildaaga.

7 Ibinoŋ tam kadar gee kaṇjaaɗo iŋ siŋ
ku Buŋɗi. Busam kuuk gem luwtu di, ŋaa
seɗe.* 8 Ya ki aaɗa ta ziṇ, saawin ta ziṇ yaaṇ
ide. Kar gay, ya ki aaɗa ta Ruwwin ta Buŋɗi,
Ruwwin ta Buŋɗi yaaṇ bere goye ka gaasɗo.
9 Zeeɗinte gininte oyaw, asaan ya gi rawɗo
gine oyaw, gi asa gasin taat Buŋ yaate bere
ya wiktinti nece. 10 Ɗo bi ŋaar-ak ko, diŋka,
min gi gin di wiktin-an, gininte oyaw ɗo gee
okiṇco, kar oyaw taat dakin gay gininten ɗo
siŋtite kuuk aamin iŋ Iisa Masi.

Leesiika iŋ ooy ta ba aaro

11 Taloŋ maman diŋ nu siiriiko. Nu si-
iriiko aginda-aginda-aŋ iŋ pise ka meendu.
12 Gee kuuk raka a kuuco *ɗukume selṇo-aŋ,
ŋuur raka a gee yaa taliṇco di. Ŋu rakiyɗo
ɗiye a muutuy ta Iisa Masi taat ka etor-at
yaa jile gee, asaan ŋu gina kolaw pa gee yaa
taaɓiyiṇco. 13 Gee okiṇco kuuk ŋu ɗukumco
selṇo-ak sa karmiygigɗo *gaanuun okiŋji.
Ŋu rakiy a kuu ɗukume selṇo-aŋ, asaan ŋuu
ɗapile a ansi kat kuu ase iŋ taṇco. 14 Nun gay
ɗapallo. Ya nu ɗapilaw, nu ɗapilaw iŋ et ka
Iisa Masi kaak ŋa mattu. Ɗo bi ka et-aŋka,
nu mat min gamin ku duniiner. Ɗo uŋco, nu
gin ko ar gem kaak mat di. 15 Ya gem kaak
ŋu ɗukumji selṇo wala ŋu balji ɗukumen sa,
ginno kaawo. Taat samaan-at, gii gine ar
ŋu weente marbinto. 16 Gee okiṇco kuuk
ic botol ta marbinto-an, ŋuur ko geeṇji ku
Buŋɗi. Buŋ yaaco iye aapiye iŋ barkine.

17 Neginda-ak, gem yaan barjilinduɗo
pey, asaan delin kuuk goy ɗo ziŋkar-aŋ
gaara a nu gemoy ka Iisa.

18 Gem kol siŋtay, an di taat nu rakiiko
siire. Barkin ta *Rabbinte Iisa Masi yaa goye
ɗo gelbinko. Nu ooyko dakina.

---

* **5:9** Iŋ daŋla, gee kaawa a 'kaṇ ka ak di nec erin damba okintiti'. † **5:12** 'ticiṇco' : Werin daariṇ, ŋu kaawa a 'kirciṇco'. ‡ **5:14** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 19.18. * **6:7** Wer ka gase kaawor ɗo Zoob 4.8, Proberb 22.8, Ooze 8.7.

Epeeziyen
Maktumne taat Pool siirtu ɗo gee ku Epeez
Pile ka kaawor

Ŋa Pool kat siirit maktumne-an ɗo kretiyenna kuuk goy ɗo geeger ka Epeez ho ɗo kuuk ɗo geegirnay kuuk moota. Ŋa siirit ɗo wiktin taat ŋa goyiy daŋaayne a ŋuu moye ɓilde kaak ŋa ɓildiigu. Ɓildiŋji-ak a Iisa nooy min ɗo muuti. Ɗo saan taar-an ko, ŋu ictu goye kaak marbinto ho Egliz okiŋji gintu ar gem rakki ɗo uŋji ka Buŋdi.

Ooy ta awalle

1 Nun Pool kaak Buŋ doɓtu *paliine ka Iisa Masi kat siiraat maktumne-anta. Nu siiraakon ɗo kuŋ gee ku Buŋdi kuuk obit kaaw ta Iisa Masi bombo ho kuuk goy ɗo geeger ka Epeez. 2 Tatte Buŋ ho iŋ *Rabbin Iisa Masi yaako barkiyiŋko ho yaako iye aapiye.

Selliŋkaw taat Buŋ giniite pakgig gamin okiŋco

3 Delinte barkin ɗo Buŋ kaak weeyig Rabbinte Iisa Masi. Ŋa berte barkine ho iŋ gamin kuuk asa min ka samaaner kuuk gaayaate ɗo botol ta Buŋdi. Ŋa gintu pa-ak, asaan gi ŋum iŋ Iisa Masi. 4 Awalle, min Buŋ bal kilgiyiŋ misa kiɗa, ŋa doɓinte asaan ginte ŋum ko iŋ ŋaara. Ampaa ko, gi goyiy *cawar, bal zunuubinna ɗo uŋji. Ɗo bi ka ele kaak ŋa elgiite, 5 ŋa ictu niyin min awalle a ŋaate gininte ar kooginay ɗo bi ka maan kaak Iisa Masi gintu. Aŋ ko maan kaak ŋa raktu iŋ selliŋkuwiy. 6 Ɗo bi ŋaar-aŋ, ozilinte Buŋ ɗo barkin taat dakina ŋa beriite iŋ Roŋji kaak ŋa elgiy dakina.

7 Ka seener gay, iŋ *satkin ta Iisa Masi, gi gastu jile ho zunuubinnite sa, ŋu saamiyiiteŋgu. Ampaa ko, Buŋ gaariite barkin taat dakin-ata. 8 Ka seener, ŋa berte barkin dakina. Ansi-ak, ŋa gininte gee kuuk gin ibine iŋ ilim dakina. 9 Ŋa gaarteŋ maan kaak cigil awalle ŋa rakiy gine. Maan kaak cigile-ak, iŋ selliŋkuwiy, ŋa ictu niyine a ŋaa giniŋ iŋ Iisa Masi. 10 Maanna-ak, ŋaa giniŋji ya wiktiney nec ja. Ɗo wiktin-at, ŋaa ŋumiŋ gamin okiŋco kuuk ka samaaner iŋ ku keɗer. Ŋaaji beriŋ ɗo Iisa Masi, asaan ŋaar ko yaa goye tatkuwco.

11 Gamin okiŋco, Buŋ ginig iŋ niyin taat ŋa ictu min awalle. Ŋa ginig gamin-ak ar taat ŋa rakiy di. Ampaa ko, iŋ ŋume kaak gi ŋumtu iŋ Iisa Masi, ŋa doɓinte min awalle a gii kuuniye geeŋji. 12 Ŋa doɓinte a gii ozile tatkaw ta Buŋdi, ginte kuuk min awalle diy gelbinte ɗo Iisa Masi.

13 Kar kuŋko oki, ku cokiyit seen ta Buŋdi, taar ko Kabarre ta Gala taat iyaako jile, ho ku aamintu iŋ Iisa Masi. Paa ko, ar kaak Buŋ kaawtu awalle, ŋa beriiko Ruwwiney, ar dele* taat gaara kadar ku geeŋji. 14 Ka seener, Ruwwiney-at gaara kadar gii gasin pey haginte ɗo wiktin taat Buŋ yaate jilinte tak-tak. Ozilinten tatkaw ta Buŋdi !

15 Iŋ taar-at ko, nu oziliig Buŋ ɗo bi kaŋko, asaan nu dor kadar ku aamin iŋ Rabbin Iisa ho ŋu kaawdu pey maman ku elgig gee ku Buŋdi. 16 Min nu dortu pa-ak, nu oziliig Buŋ gaay iŋ gaayo. Ya nu inda Buŋ, nu rawatɗo biko. 17 Nu indaag ŋaar kaak ŋaamig Rabbinte Iisa Masi, ŋaar ko Tatte Buŋ kaak gin *darjine a ŋaako bere ilim iŋ gudurre ta Ruwwiney, ho ŋaako gaare botol taat kuu ibiniŋ samaane. 18 Nu indaag pey a ŋaako piliŋ kayko kuu ibine waraŋ maan kaak kuu ere iŋ imaanko. Ka seener, Buŋ koliŋko a kuu gasiŋ maan kaak ku eriyaka. Nu indaag a ŋaa piliŋ kayko kuu ibinin haginko taat dakin paka taat ŋaa bere ɗo geeŋji ku meeŋji. 19 Nu indaag pey a kuu ibinin oki gudurrey taat dakina aale. Gudurrey-at ko gaayaate, ginte kuuk aamin iŋ ŋaara, ho taar di, Buŋ gaarit okintiti 20 wiktin taat ŋa nooyiig Iisa Masi min ɗo muuti ho ŋa diyiig ɗo serpey ta meeda kuwa ka samaaner. 21 Ɗo wer-ak, Iisa Masi goy kaaco ka gamin okiŋco : wala ŋuur kuuk gin izinne ka samaaner, wala ŋuur kuuk gin gudurre keɗer kuuk gee talgigɗo, wala ŋuur kuuk goy diŋka, wala ŋuur kuuk yaa ase neginda. 22 Buŋ berjig gamin okiŋco ɗo pisiŋji. Ŋa diyiig tatkaw ka gamin okiŋco† ho tatkaw ka *Eglizdi oki. 23 Egliz ka Buŋdi, ŋaar ko zi ka Iisa Masi. Iisa Masi goy ɗo ay wero, kar gay, ŋa goy tak-tak iŋ Egliz-aka.

2

Jile kaak gi gastu iŋ barkin ta Buŋdi

1 Awalle, ɗo bi ka zunuubinniko ho gamin kuuk samaanno ku giniyo, ku goy ar gee kuuk mate ɗo uŋji ka Buŋdi. 2 Ku jaawiy ar gee ku duniiner di ho ku cokiyiy kaaw ta *Seetanner. Seetan-ak goy ɗatik ta samaane iŋ kiɗa ho ŋa gina riy iŋ ŋuur kuuk poocig Buŋ. 3 Awalle, ginte okinte sa ar ŋuur di. Ɗo goyinte, gi gina gamin kuuk arro, kuuk ziŋkite rakiy di. Ampaa ko, ɗo bi ka gelbinte kaak samaanno-ak, seriin ta Buŋdi eraate ar ŋuura.

4 Kar Buŋ gay tala aminduwte. Ho ɗo saan ta ele kaak ŋa elgiite dakina, 5 wiktin taat gi goyiy misa ar gee kuuk mate ɗo bi ka zunuubinnite, Buŋ berte goye kaak marbinto iŋ Iisa Masi. Cokiyoŋ, iŋ barkin ta Buŋdi kat ku gastu jile. 6 Iŋ ŋume kaak gi ŋumtu iŋ Iisa

* **1:13** 'dele' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'dolo'. † **1:22** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 8.7.

Masi, Buŋ nooyinte min ɗo muuti iŋ ŋaara. Ampaa ko, gi gastu botol gii goye iŋ ŋaara kuwa ka samaaner. 7 Iŋ selliŋkuwiy taat ŋa gaariite iŋ Iisa Masi-ak, ŋa raka gaare elgin iŋ elgina, kadar barkiney, taar dakin paka ! 8 Iŋ barkin ta Buŋdi kat ku gastu jile, iŋ botol ta imaandi. Jile-aŋ, ŋaar asɗo min loko, ŋa bere kaak Buŋ beriite. 9 Ŋa asɗo min ɗo riy taat ku giniyo. Ansii ko, waan sa gediriyɗo ozile ziy ka meeŋji. 10 Ka seener, ŋa Buŋ kat ginit riy iŋ ginte. Iŋ n̰ume kaak gi n̰umtu iŋ Iisa Masi, ŋa kilgiyinte a gii gine riy taat samaane. Gamin kuuk samaane kuuk gi giniy-ak, Buŋ siyiig min awalle a gii ginguwiŋco.

Gee okiŋco n̰um iŋ Iisa ar zi ka gem rakki

11 Kuŋ kuuk Yuudinnaɗo, pakiroŋ ɗo goyiŋko kaak awalle ! *Yuudinna talaako a ku gee kuuk bal *ɗukume selŋo. Ŋu gina ziŋkico a ŋu gee ku Buŋdi, asaan ŋu ɗukum selŋo. 12 Awalle, ku goy serek min Iisa Masi. Ɗo ɗatik ta gee ku Buŋdi, ku ar marti. Buŋ ob jamaw dakina iŋ gee ku Israyeel-aku ho ŋa gaarco maan kaak ŋa asiico gine. Kar kuŋ gay attanno. Ɗo adiy ka kiɗar, ku bal gine maan kaak kuu gedire ere iŋ imaanko ho ku ibingigɗo Buŋ tak-tak. 13 Kar diŋ gay, iŋ n̰ume kaak ku n̰umtu iŋ Iisa Masi, kuŋ kuuk awalle goy serek min Buŋ, ku kuuniytu geeŋji ɗo saan ta baar ku Iisa Masi. 14 Ŋaar kaak iyaate aapiye, ŋaar ko meeŋji Iisa. Ka seener, Yuudinna iŋ gee kuuk Yuudinnaɗo, okiŋco, ŋa n̰umig ar gee kuuk darrico rakki. Awalle, gin guŋgar ɗatik ta Yuudinnar iŋ gee kuuk Yuudinnaɗo. Kar diŋ gay, min Iisa bertu ziy ɗo muuti, ŋa tarwiliig guŋgar kuuk ginig gee awalle ŋu goyiy adine. 15 Ampaa ko, *gaanuun ka Yuudinnar kaak ɗiya aman : « Ginoŋ anta-anta », ŋa deeyiiga. Ŋa gintu ansi-ak a ŋaa n̰umiŋ Yuudinna iŋ gee kuuk Yuudinnaɗo. Gee okiŋco-aŋ, ŋa n̰umig iŋ ŋaara, ampaa ko, ŋa iytu aapiye ɗo ɗatikco. 16 Wiktin taat ŋa mattu ka etor, ŋa n̰umiig gee okiŋco werco rakki ho ŋa amriig iŋ Buŋ. Ampaa ko, adinaw taat awalle goy ɗatikco-at, ŋa imiliit tak-tak. 17 Ŋa as ɗo adiy ka kiɗar a ŋaa gaare Kabarre ta Gala taat iya aapiy ɗo kuŋ kuuk goy serek ho ŋuur kuuk goy moota oki. 18 Ɗo bi ka maan kaak ŋa gintu ho iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi taat rakki di, ginte okinte, gi gin botol taat gii uŋje ɗo uŋji ka Tatte Buŋ.

19 Iŋ taar-at ko, diŋ kuŋ kuuk Yuudinnaɗo, ku martiɗo pey. Ku arro gee kuuk asa min mombina. Ku gin ko gee ku darrer. Ku atta iŋ gee ku Buŋdi nam ku kuuniy gee kuuk adiy ka gerco rakki, ŋaar ko, *ger ka Buŋdi. 20 Kuŋ ar dambay kuuk ŋu pintu gero. Kar baay ta ger-ak gay, ŋuur paliinna iŋ nabiinna. Iisa Masi gay, ŋaar oki ar dambi. Kar ka dambi-ak, dambay ku pey oskitu kuwa. 21 Iŋ ŋaar ko, ger okiŋji peyiy bombo ho ŋa cooniyo nam ŋa neciy ger kaak *cawar ka *Rabbiner. 22 Iŋ n̰ume kaak ku n̰umtu iŋ Iisa Masi, ku n̰um iŋ gee okiŋco kuuk aamin iŋ ŋaara. Ampaa ko, kuu gine ar wer kaak Buŋ goyiy iŋ Ruwwiney.

3

Riy taat Pool giniy ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo

1 Nu goy daŋaayne ɗo bi ka riy taat Iisa Masi beriidu. Riy-at a naa gaare Kabarre ta Gala ɗo kuŋ kuuk Yuudinnaɗo. Ampaa ko, nu indiig Buŋ ɗo bi kaŋko. 2 Ka seener, Buŋ iŋ barkiney, ŋa beriiduut riy-anta a naako gaayiŋko. 3 Buŋ gaarduug maan kaak cigil awalle. Ɗo bi ka maan kaak cigile-ak, ɗo maktumne-anta, nu siirkoŋ ja ko. 4 Ya ku garkiyaata, kuu ibine kadar ka seener, nu ibingig maan kaak cigil ɗo bi ka Iisa Masi kaak Buŋ n̰aamtu. 5 Wiktin ta bire, Buŋ bal gariŋ maanna-ak ɗo geemir. Kar diŋ gay, iŋ botol ta Ruwwiney, ŋa gaarig ɗo paliinnar ho ɗo nabiinna kuuk ŋa ɓoɓtu ɗo riyoy. 6 Maan kaak naa kaawe-aŋ ko kaak cigil awalle : Ɗo saan ta Kabarre ta Gala ho iŋ n̰ume kaak ŋu n̰umtu iŋ Iisa Masi, gee kuuk *Yuudinna iŋ kuuk Yuudinnaɗo n̰um ar zi ka gem rakki ho ŋuu ɗeeɗiŋ sawa maan kaak Buŋ kaawtu a ŋaa bere ɗo kooginay.

7 Buŋ berdu barkine. Ŋa iyintu ɗo riyor a naa gaarin Kabarre ta Gala ɗo geemir. Ŋa ginig maanna-aŋ iŋ gudurrey. 8 Min gee ku Buŋdi okiŋco, nun di siŋdu allo tak-tak. Kar iŋ taar-an oki, Buŋ berdu riyo a naa iye kabarre ɗo bi ka Iisa Masi ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo. Ka seener, kabarre-at, taar gal aale nam gee gedarro ibine baati. 9 Kar ŋa berdu pey riyo a naa gaare ɗo gee okiŋco maman Buŋ yaa neciŋ maan kaak ŋa ictu niyin min awalle a ŋaa gine. Maan kaak ŋa rakiy gineŋ gay, ŋa cigilig min odin ku geemir min kilgiye ka duniiner. Kar diŋ gay, ŋa imilig kara. 10 Iŋ gee ku *Eglizdi, ŋa imilig a gamin kuuk hokumiya iŋ kuuk gin gudurre kuwa ka samaaner yaa ibinin ilim ta Buŋdi iŋ ay biyuwti. 11 Min Buŋ bal kilgiyin misa duniine, ŋa ictu niyine a ŋaa giniŋ maanna-aka, kar ŋa giniig iŋ botol ta *Rabbinte Iisa Masi. 12 Iŋ n̰ume kaak gi n̰umtu iŋ Iisa Masi ho ɗo bi ka imaante, gi gin botol taat gii uŋje bal kolaw ɗo uŋji ka Buŋdi. 13 Ampaa ko, nu kaawiiko aman : « Zeeɗoŋ a ziŋkiko yaako ooliŋkonno ɗo bi ka taaɓin taat nu taaɓiyiy ɗo bi kaŋko. Ya nu taaɓiya oki, taaɓin-an yaako iye *darjin taat kuu ere iŋ imaanko. »

Maman Iisa elgiite

14 Ya nu pakira ɗo maan kaak Tatte Buŋ giniite, nu dersa ɗo uŋji. 15 Ŋaar ko, gee okiŋco kuuk goy ka samaaner wal ɗo kiɗar

koliig iŋ siŋji. 16 Nu indaag ŋaar kaak
gin *darjin yaarko a ŋaako ɗeŋriŋ gelbinko
iŋ gudurre ta Ruwwiney. Nu indaag a
kuu gase gudurre taat kuu goye bombo ɗo
imaanko. 17 Nu raka a Iisa Masi yaa goye
ɗo gelbinko ɗo bi ka imaanko. Ho iŋ ele
kaak kuu eliŋ Buŋ ho kuu ele ziŋkiko sa,
nu raka a kuu goye ar atay kuuk caarco
paay baata, wala ar ger kaak ŋu ecirig du-
laayinnay baata. 18 Ansii ko, iŋ gee ku Buŋdi
okiŋco, kuu gedire ibiniŋ ele ka Iisa. Ka
seener, ŋa elgiite dakina. Ya ku coona kuwa,
wal ku ona baata, wal ku ɓaa momo sa,
elinji, ŋaar dakin paka. 19 Ka seener gay,
gem gediraaɗo ibiniŋ ele ka Iisa Masi, asaan
ŋa pakgig gamin okiŋco kuuk gi ibingiyo.
Iŋ taar-an oki, nu indaag Buŋ a ŋaa miiniŋ
gelbinko iŋ barkiney taat dakin aale.

20 Gudurre ta Buŋdi nec gine gamin kuuk
pak ay maan kaak gi indiyo ho gi pakiriy
oki. Gudurre-at gina riy ɗo ɗatikte. 21 Gee
ku *Eglizdi, beroŋ darjin ɗo Buŋdi. Iŋ siŋ ku
Iisa Masi, ozilinteŋ siŋji ay wiktine, elgin iŋ
elgina. *Aamin !

4

Goyinte ar zi ka gem rakki

1 Nun kaak goy ɗo daŋaayner ɗo bi ka
riy taat *Rabbin beriidu, nu kaawaako a
zeeɗoŋ kuu goye goye kaak kuuniy iŋ kole
kaak Buŋ koliŋko. 2 Ɗo ay maanna, kuu-
niyoŋ dalullay, icoŋ subirraw ho sosoŋ be-
nanniko iŋ ele. 3 Ruwwin ta Buŋdi gaayaate,
gi goyiy ar zi ka gem rakki iŋ botol ta
aapiyer. Ampa-ak, zeeɗoŋ kuu goye iŋ
aapiye ar gee kuuk zico rakki ɗo uŋji ka
Buŋdi. 4 Ka seener, zi ka Iisa Masi, ŋaar rakki
di, ho Ruwwin ta Buŋdi oki, taar rakki di.
Maan kaak Buŋ kolinte a gii ere iŋ imaante
oki, ŋaar rakki di. 5 Rabbinte sa, ŋaar rakki
di. Imaante, taar rakki di. *Batemte, ŋaar
rakki di. 6 Buŋ sa, ŋaar rakki di. Ŋa Tacco ka
gamin okiŋco, ŋa gina riy iŋ gamin okiŋco
ho ŋa goy ɗo ɗatik ta gamin okiŋco. 7 Kar
gay, ay gem di, Buŋ berji bere kaak kuuniy
iŋ riy taat Iisa Masi beriiji. 8 Ampaa ko, ŋu
siirtu ɗo Kitamner aman :

« Wiktin taat ŋa coontu kuwa,
ŋa begiriico ɗo adiney,
ho ŋa bertu bere ɗo geemir. »*

9 Kaaw taat ŋu siirtu a « ŋa coon kuwa-ak
», baati maa ? Ta raka kaawe a ŋa paay
ja ko awalle baata min kiɗa. 10 Gem kaak
paay-ak, ŋaar di kaak coon ka Buŋdi a ŋaa
miiniŋ werin okiŋco. 11 Ŋaar di oki kaak
ɗeeɗa bere ɗo geemir. Gee daariŋ, ŋa berco
bere ka paliinnar, daariŋ, ŋa berco bere ka
nabiinnar, daariŋ, ŋa berco bere ka gaare
ka Kabarre ta Gala, pey daariŋ, ŋa berco
bere ka agindaw ku *Eglizdi, ho daariŋ gay,
ŋa berco bere a ŋuu ɓilde gee iŋ kaaw ta
Buŋdi. 12 Ŋa gintu pa-ak a ŋaa gaayiŋ gee ku
Buŋdi ŋuu gine riyoy. Iŋ taar-at kat, gee ku
Buŋdi yaa gine dakina. 13 Ansii di, ɗo bi ka
imaante, ginte okinte yaa ŋume ar zi ka gem
rakki di iŋ ibine kaak gi ibiniŋ Roŋ ka Buŋdi.
Ya gi gina ampa-ak, gii darse nam gii nece
tak iŋ Iisa Masi ar taat Buŋ rakiyo. 14 Iŋ taar-
at kat, gi goyiyɗo pey ar koogina. Paa kat,
gee kuuk bariya botol taat ŋuu jagiŋ eeŋco
iŋ raadin-ak, ŋu gediriyɗo ŋuute rawtinte
min botol ta taɓ. Kar ɗo wiktin taar-at, gi
kuuniyaaɗo pey ar maan kaak us yaŋgaag
anne-anne ɗo amiydi. 15 Kar gay, wiktin
taat gi gaara seen ta Buŋdi iŋ ele, gi maaɗa
iŋ ay maanna ɗo Iisa Masi, ŋaar ko kaay ka
Eglizdi. 16 Iŋ Iisa Masi di, zi okiŋji yaa gine
rakki ho kaas okiŋco sa yaa ŋume ho ŋuu
goye bombo. Kar wiktin taat ay maanna gin
ko riy taat samaane, zi okiŋji yaa maaɗe ho
ŋaa gase gudurre iŋ ele ka ziŋkar.

Goye kaak awalle iŋ kaak marbinto

17 Yaman cokiyon kaaw taat nu kaawiiko-
anta ! Iŋ siŋ ku Buŋdi, nu taayaako aman
: dakoŋ goyenno pey ar gee kuuk ibanno
Buŋ. Gee-ak, ŋuur aaɗaat pikirrico taat
ginno baati. 18 Ŋu pooc ibine taat samaane.
Goye kaak Buŋ beriite-ak, ŋuur attanno,
asaan ŋu ibanno bat botol ta seener ho
kayco bombo. 19 Iŋ gamin kuuk *cawarro
kuuk ŋu giniyo, sokaŋ sa daggigɗo. Ŋu
gina gamin kuuk jookumo, ho gamin-ak,
ŋu ginaag kon di, ŋu rasgigɗo. 20 Kar kuŋ
gay, ŋu balko ɓildiŋko pa ɗo bi ka Iisa
Masi. 21 Nu iban kadar ku dor ko ŋu kaaw
biy. Ŋu ɓildiŋko, kuŋ gee ku Buŋdi, maman
kuu jaawe iŋ botol ta seen ta Iisa Masi.
22 Pa-ak gay, illa kuu rasiŋ goyiŋko kaak
awalle. Gamin kuuk jookumo kuuk awalle
ku gingiy-ak, ŋuur rawtaako. Gamin-ak
caaciyaako nam ku idiy ziŋkiko. 23 Diŋ gay,
illa kuu rasiŋ Buŋ kat yaa newsiŋ gelbinko
iŋ pikirriko. 24 Ho ar kaak gem isiy batik
taat marbinto, kuŋko oki, kuuniyoŋ gee
kuuk marbinto. Icoŋ goye kaak marbinto
kaak Buŋ rakiy a kuu goye iŋ botol ho
*cawar ɗo uŋji. Goye ŋaar-ak ko iya seen ta
Buŋdi.

25 Ampa-ak, rasoŋ raade. Ay gem di yaa
kaawe seene ɗo eeŋji, asaan ginte okinte
ŋum ar zi ka gem rakki. 26 Ya kuŋ kat
dapiŋe, dakoŋ ginenno zunuubinna. Dakoŋ
goyenno iŋ dapiŋkiko nam pat yaa gale.
27 Dakoŋ rasenno botol ɗo *Seetanne ŋaa
goye kaako. 28 Gem kaak kokan, illa ŋaa
rasin kokinuwiy a ŋaa gine riy iŋ soriy
ta meeŋji. Ampaa ko, ŋaa gase maan ka
teendi ho ŋaa gine pey maan ŋaa bere ɗo gee
kuuk bal gine. 29 Dakoŋ kaawenno kaawin
kuuk yuutu. Kar gay, kaawoŋ kaawin kuuk

* **4:8** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 68.19.

gala, kuuk gaaya gee ho kuuk yaa ɗeŋriŋ ɗo imaanco. Kaawin-ak yaa gine gala ɗo ŋuur kuuk cokiyaagu. 30 Dakoŋ kaawenno kaawin kuuk samaanno, asaan kaawin-ak yaa dapiŋin Ruwwin ta Buŋdi. Ruwwinat, taar maan kaak gaara kadar ku gee ku Buŋdi nam yiriy taat Buŋ yaako jiliŋko taktak. 31 Rasoŋ ad ka yuutiŋkaw, dapiŋko, giɗaw, iŋ nige ka biŋkar. Motol-an, rason tak-tak. 32 Kar gay, kuuniyoŋ selleŋ ho dalullay ɗo eeŋko. Saamiyoŋ benanniko ar kaak Buŋ saamiyiko iŋ Iisa Masi.

5

Goye kaak ɗo portikaw

1 Kuŋ koogin ku Buŋdi. Ŋa elgiiko dakina. Ampa-ak, ginoŋ ar taat takko Buŋ giniyo.* 2 Ɗo goyiŋko kun kawta, elguwoŋ ziŋkiko. Pakiroŋ maman Iisa Masi elinte ho ginoŋ ar ŋaara. Ŋaar elinte nam ŋa bertu ziy *satkine ɗo Buŋdi ɗo bi kante. Satkin-at aawaaji gala ɗo Buŋdi. 3 Kuŋ gee ku Buŋdi. Ampa-ak, dakoŋ kaawguwenno bat ɗo bi ka ɓaayindi, ɗo bi ka gamin kuuk *cawarro ho ɗo bi ka hasuudinaw. 4 Dakoŋ kaawguwenno kaawin muŋjam, kuuk ginno baaco ho kuuk arro. Kar gay, delguwoŋ barkin ɗo Buŋdi. 5 Ibinoŋ samaane kadar min gee kuuk ɓaaya muŋjam, kuuk *cawarro ho kuuk gaama gamin ku geemir, ginno waan kaak yaa gase haginey ɗo *Meennaw ta Buŋdi iŋ ta Iisa Masi. (Ka seener, gem kaak gaama gamin ku geemir-ak gay, ŋaar ar gem kaak abdiya margina, asaan ŋa elgig gamin ku duniiner pak Buŋ.)

6 Dakoŋ rasenno ziŋkiko a gee yaako ajimiŋko iŋ kaawin kuuk maala. Asaan gamin kuuk jookum-aŋ ko nigaag adiy ka Buŋdi. Ansii ko, Buŋ dapiŋiy iŋ ŋuur kuuk karmiygitɗo kaawoy. 7 Ŋaar-ak, dakoŋ ginenno ar gee ŋuur-aku. 8 Asaan awalle, kuŋ goy ɗo gondikor, ho diŋ gay, min ku ŋumtu iŋ *Rabbine, ku goy ɗo portikaw ta Buŋdi. Ampa-ak, jaawguwoŋ ar gee kuuk goy ɗo portikaw-ata. 9 Gee kuuk jaawa ɗo portikaw-at, ŋuu iye ay maan kaak selleŋ, kaak ɓaa iŋ botol ho kaak iya seene. 10 Zeeɗoŋ a kuu ibiniŋ maan kaak aawaaji gala ɗo Rabbinte. 11 Dakoŋ uŋjiguwenno kayko iŋ gee kuuk gina gamin ɗo gondikor. Kar gay, imiloŋ kara gamin kuuk jookumo ŋu giniy-aku. 12 Gamin kuuk ŋu giniy iŋ cigile-ak, gee gina sokaŋ taat ŋuu kaawe bico oki. 13-14 Ya baaco amile, gee yaa ibiniŋ gamin kuuk ŋu giniy-aku, asaan maan kaak goy ɗo portikaw-ak, ŋaar goy waraŋ. Ɗo bi ŋaar-ak ko, ŋu ɗiytu aman :

« Kiŋ kaak weyaw-aŋ, niin kate !
Niin min ɗatik ta gee ku mat-aŋku
a Iisa Masi yaa beeŋin portikuwiy kaaci. »
15 Ŋaar-ak, pakiroŋ ɗo goyiŋko. Dakoŋ jaawguwenno ar gee kuuk oliyay, kar gay, jaawoŋ ar gee kuuk gin ilim. 16 Ɗo wiktin ta diŋka-an, gee gina gamin dakina kuuk jookumo. Ŋaar-ak, ginguwoŋ riy taat samaane. Dakoŋ peyenno. 17 Ɗo bi ŋaar-ak ko, dakoŋ kuuniyenno ar gee kuuk oliyay. Kar gay, zeeɗoŋ kuu ibiniŋ maan kaak Rabbinte eriy minninko. 18 Dakoŋ sakriyenno, asaan see kaak aale-ak niga gemo. Kar gay, rasoŋ gelbinko yaa miine iŋ Ruwwin ta Buŋdi. 19 Ɗeŋroŋ ziŋkiko iŋ riyin ku Buŋdi, riyin kuuk ozila Buŋ iŋ kuuk gaayaako ɗo imaanko. Riyguwoŋ riyin ɗo Rabbinte ho ozilguwoŋ siŋji. Ginguwoŋ iŋ gelbinko okiŋji. 20 Ɗo ay wiktine, oziloŋ Tatte Buŋ iŋ siŋ ku Rabbin Iisa Masi ɗo gamin okiŋco.

Daaɗi iŋ midiyco

21 Kuŋ kuuk karmiyaag Iisa Masi, karmiyguwoŋ benanniko oki. 22 Kuŋ daaɗ, ay geem di yaa karmiyguwe mitti ar taat Rabbin Iisa Masi rakiyo. 23 Asaan ay mitko, ŋaar tatkaw ka daaciy, ar Iisa Masi tatkaw ka *Eglizdi. Ka seener, Iisa Masi, ŋa Gay Jilindi ka gee ku Eglizdi kuuk ar ziy. 24 Ampaa ko, ar gee ku Eglizdi karmiyiig Iisa Masi, daaɗ oki yaa karmiye midiyco.

25 Kuŋ miday oki, elguwoŋ daɗitko ar taat Iisa Masi elgig Eglizji. Ŋa elig nam ŋa bertu ziy bi kaŋji. 26 Ŋa bertu ziy ɗo Eglizdi a Egliz-ak yaa kuuniye *cawar iŋ amay ho iŋ kaawoy. Ŋa gintu pa-ak a Egliz-ak yaa neciŋ tak maan kaak Buŋ rakiyo. 27 Ŋa raka a Egliz yaa kuuniye ɗo uŋji ar gemso taat siy ziti ya ta ɓaa ɗo wer ka ɗubilti. Ŋa raka a taa ase iŋ samaanuwti, cawirkuwti ho bal oorne. Taa ase pey ziti salaŋ-salaŋ, bal dele ho bal maan kaak samaanno ka pey. 28 Ŋaar-ak, miday oki, illa ŋu elguwiŋ dadītco ar kaak ŋu elgig ziŋkico ku maaniico. Gem kaak el daaciy-ak ar ŋa el ziy ka meeŋji. 29 Ginno gem kaak ello ziy. Kar gay, ŋa beraaji tee ho ŋa tala kaaci, ar taat Iisa Masi giniy ɗo Eglizji. 30 Asaan Egliz-ak, ŋaar ko zi ka Iisa ho ginte okinte min ɗo zi-aka. 31 Ar taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman : « Ɗo bi ŋaar-ak ko, gem yaa rasiŋ ger ka tacco iŋ yaaco, ŋa ɓaayiy goye iŋ daaciy ho ŋuu gine ar zi ka gem rakki di. »† 32 Kaaw-an gin seen taat cigil atta. Diŋ, nu kaawa ɗo bi ka maan kaak awalle nu kaawiiko ɗo bi ka Iisa Masi iŋ Eglizji. 33 Kaaw-an kaawa loko oki, illa ay mitko yaa ele daaciy ho ay daatko yaa karmiyiŋ mitti.

6

Aginay iŋ koogínco

* **5:1** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 19.2. † **5:31** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 2.24.

1 Ɗo kuŋ koogina, karmiyoŋ aginiyko.
*Rabbin raka a kuu gine pa, asaan taar-an
ɗo botilti. 2-3 Ku iban kadar *gaanuun ka
Muusa kaawa aman : « Ber horoomin ɗo
takko iŋ yaako. » Ho ɗo ŋaar kaak karmiyig
gaanuun-ak, ŋu siir ɗo Kitamner aman : «
Kii gase goye ka gala ho menuwiŋ kuuk ɗo
duniiner sa yaa gine dakina. »*

4 Ɗo kuŋ aginay, dakoŋ dapiŋguwiŋcoɗo
kooginko maala. Kar gay, taaɣguwoŋgu ho
ɓildiguwoŋ ɗo botol ta Rabbin Buŋ.

Ɓerrina iŋ geeŋco

5 Ɗo kuŋ ɓerrina, karmiyoŋ geeŋko kuuk
obiŋko. Karmiyoŋgu ho giniŋco kolaw.
Giniŋco riy iŋ gelbin rakki ar taat ku giniy
ɗo Iisa Masi. 6 Dakoŋ ginenno riy samaane
uŋco ar ku raka ŋuuko oziliŋkon di. Kar
gay, ar gay riyor ku Iisa Masi, ginguwoŋ
riy taat Buŋ rakiy iŋ gelbin rakki. 7 Ginoŋ
riy iŋ gelbin ka portiko ar ku ginaat riy-
at ɗo Buŋdi, yampa ɗo geemirro. 8 Ibinoŋ
kadar riy taat samaane ku giniy-at, ya ku
ɓerrina wala ku horrina oki, Buŋ meeŋji
yaako kappiye.

9 Ɗo kuŋ geeŋco ku ɓerrinar, ginoŋ paa
ɗo ɓerrinko oki. Dakoŋ giŋguwiŋcoɗo raɗa.
Ibinoŋ kadar iŋ ɓerrinko, ku gin tatkaw
rakki kaak goy ka samaaner ho tatkaw-ak,
ŋaar eerro gee.†

Gamin ku taasiŋkar

10 Cokiyon gaasuw ta kaawor. Zeeɗoŋ a
kuu gase gudurre iŋ ŋume kaak ku ŋumtu
iŋ Rabbine ho iŋ gudurrey taat dakin-ata.
11 Sokoŋ gamin ku taasiŋkar okiŋco kuuk
Buŋ beriy ɗo geemir. Ampaa ko, kuu peye
bombo ya *Seetanne as a ŋaako geciŋko iŋ
neenduwiy. 12 Asaan taasiŋkite, taar iŋ
geenno. Kar gay, taar iŋ gamin kuuk goy
kuwa ka samaaner ho kuuk gin gudurre.
Gii taasiŋe iŋ kuuk hokumiya kuwa, iŋ
kuuk gin gudurre ɗo gondikor ho iŋ agin-
daw kuuk goy kuwa ka samaaner-aku. 13 Ɗo
bi ŋaar-aŋ, sokoŋ gamin kuuk Buŋ beriy ku
taasiŋkar-aku. Paa ko, ya yiriy ta jookumo
asaako oki, kuu peye bombo kuu taasiŋe iŋ
adine. 14 Ansi-ak, siyoŋ ziŋkiko. Ar kaak
gee ɗuuniy karrabiŋce, ɗuunguwon seen
ta Buŋdi bombo ɗo ziŋkiko. Ho ar kaak
gee isgiy saapine, isguwon seriin taat iŋ
botilti. 15 Ar kaak gee isgiy ŋugira, isguwoŋ
obe ka tirit ɗo gaare ka Kabarre ta Gala
ta aapiyer. 16 Ar kaak gee sokgiy dargin-
gan, icguwon imaan ɗo ay wiktine, asaan
imaan-at nec yaako gooyiŋko min ɗo garti
ku adiner. 17 Ooyoŋ pey jile ar kaak gee isgiy
jakumne ta taasiŋkar ho icoŋ pey *seepin
kaak Ruwwin ta Buŋdi beriiko. Seepin-ak,
taar ko Kaaw ta Buŋdi. 18 Ɗo ay maanna,
indiguwoŋ Buŋ. Indiguwoŋ ɗo ay wiktine
ar taat Ruwwin ta Buŋdi gaariiko ho dakoŋ
peyenno. Goyoŋ mento. Indiguwoŋ Buŋ
ɗo bi ka geeŋji okiŋco. 19 Indiguwoŋ oki
ɗo bi kanto a Buŋ yaadu bere kaawin kuuk
iŋ botilco ho naa gedire gaariŋ bal kolaw
maan kaak cigile ka Kabarre ta Gala. 20 Ɗo
saan ta Kabarre ta Gala-at ko, Buŋ tabirintu.
Ka seener, nun gay tabiriikar ka Buŋdi kaak
ŋu ɗoodig iŋ jinzirre. Ansi-ak, indiguwoŋ
Buŋ a naa gaarin Kabarre-at bal kolaw ar
taat kuuniy naa kaawe.

Ooy ta ba aaro

21 Nu raka kuu ibine maman nu goyiyo
ho riy taat nu giniyo. Ampaa ko, siŋte
Tisik kaak gi elgiyo ho gina riy iŋ ginte ɗo
*Rabbin Iisa yaako iyin kabarrer okintiti.
22 Nu ŋaamaaga a ŋaako iyin kabarrini ho
ŋaako ɗeŋriŋko. 23 Tatte Buŋ ho Rabbin Iisa
Masi yaako iye aapiye ho yaako bere ele iŋ
imaan. 24 Buŋ yaa barkiyiŋ okiŋco kuuk
elgig Rabbinte Iisa Masi iŋ ele ka gaasɗo tak-
tak. Nu ooyko dakina.

* **6:2-3** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 20.12, Deteronoom 5.16. † **6:9** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 10.17.

Pilipiyen
Maktumne taat Pool siirtu ɗo gee ku Pilip
Pile ka kaawor

Ŋa Pool kat siirit maktumne-an ɗo kretiyenna kuuk goy ɗo geeger ka Pilip. Ŋa siirit ɗo wiktin taat ŋa goyiy daŋaayne. Ŋa ozilaag ɗo gaay taat ŋa gastu minninco. Ŋa taayaagu ho ŋa ɗeŋraag ɗo imaanco. Ya taaɓin dakin ase oki, ɗo ay wiktine, aditco yaa gine portiko asaan ŋu n̰um iŋ Iisa Masi.

Ooy ta awalle

1 Nun Pool kat siiraakon maktumne-anta iŋ gidu Timote. Nin kuuk gay riyor ku Iisa Masi, ni siiraat loko, kuŋ gee ku Buŋdi kuuk goy ɗo geeger ka Pilip ɗo bi ka Iisa Masi. Nu siiraat ja ɗo aginduwko iŋ ŋuur kuuk gaayaagu, ho ba aar, loko okiŋko. 2 Tatte Buŋ iŋ *Rabbinte Iisa Masi yaako barkiyiŋko ho yaako iye aapiye.

Inde ka Pool iŋ oziliika

3 Kun kawta, ya nu pakira loko, nu ozilaag Buŋ ɗo bi kaŋko, 4 ho ya nu inda Buŋ ɗo bi kaŋko-ak, nu indaag iŋ galal. 5 Nu indiy pa-ak, asaan ku gaayintu ɗo totire ka Kabarre ta Gala min ku aamintu ɗo Iisa Masi yoo diŋka. 6 Nu iban tak kadar Buŋ kaak tees gine riy ɗo gelbinko yaa gaasinti oki. Riy-at yaa ɓaa iŋ uŋti di kee nam yiriy taat Iisa Masi yaa yeepe ɗo duniiner.

7 Ya nu pakira loko ampa-ak, ta uudinti di, asaan kelmol goy iŋ kuŋ okiŋko. Nu kaawiy pa-ak, asaan ya nu gaara Kabarre ta Gala, wal nu kaawaaco kadar taar di taat ka seener, wala diŋka ya nu goy ɗo daŋaayner sa, Buŋ n̰uminte sawa, kuun gaayindu ɗo riy taat Buŋ beriidu iŋ barkiney. 8 Buŋ iban kadar nu elgiiko okiŋko iŋ gelbin rakki ar kaak Iisa Masi elgiiko.

9 Aŋ ko maan kaak naa indiguwe Buŋ ɗo bi kaŋko, nu indig a kuu elguwe ziŋkiko gaay iŋ gaayo, paa kat, kuu ibiniŋ pey Buŋ paka ho kuu gedire kuuco girse ɗo gamin kuuk samaane iŋ kuuk samaanno. 10 Paa kat, kuu ibine maan kaak samaane kuu gine, ho yiriy taat Iisa Masi yaa ase, gelbinko yaa gine portik kar, ho waan sa gediraaɗo yaako karmiŋko. 11 Nu inda pey Buŋ a iŋ barkin ta Iisa Masi, kuu gine riy dakina taat iŋ botilti. Nu indiig pa-ak, asaan ya goy gee ku talaat riyko, ŋuu jaaliŋ siŋ ku Buŋdi kuwa ho ŋuu oziliŋji.

Kabarre ta Gala siŋja iŋ uŋti

12 Gem kol siŋtay, nu raka kuu ibine kadar taaɓin taat nu gastu-an, ber botol ta siŋje Kabarre ta Gala. 13 Ampaa kat, askirin okiŋco ku sultan ho iŋ gee okiŋco kuuk goy eɗe-ak ibintu kadar nu goy daŋaayne ɗo bi ka Iisa Masi. 14 Min siŋta kuuk aamin iŋ Iisa Masi talintu kadar nu goy ɗo daŋaayner-ak, dakina, imaanco taat ɗo Rabbinte Iisa yaa gaaye pak ta awalle. Ansii kat, ŋuu gaare Kabarre ta Gala bal kolaw.

15 Ka seener gay, min gee kuuk gaara kaaw ta Iisa Masi, daariŋ giniy hasuudinaw, ŋu bariya meel di. Kar daariŋ gay gaarig Iisa Masi iŋ gelbin rakki. Ɗo taŋcoat, ŋu raka a kaaw ta Buŋdi yaa totire. 16 Gee ŋuur-ak gay gaara kaaw ta Buŋdi iŋ ele, asaan ŋu iban kadar ya nu goy ɗo daŋaayner sa, nu gaara ɗo geemir a Kabarre ta Gala taar seene. 17 Kar ŋuur kuuk gelbiŋco pondik-ak gay, ŋuur gaaraat Kabarre ta Gala ta Iisa Masi iŋ hasuudinaw, asaan ŋu raka a ŋuun pakindu di. Ya ɗo pikirrico-at, ŋu raka pey gaayin taaɓiner taat ɗo daŋaayner-anta.

18 Kar gay, okintit-an ginaaɗo maanna ! Ya ŋu gaara Kabarre ta Gala Iisa Masi iŋ pikirrico taat samaane wal samaanno, Kabarre-at yaa totiren di ho adir yaa gine portiko. Adir yaa gine pey portik-ak, 19 asaan nu iban kadar ku inda Buŋ ɗo bi kanto ho Ruwwin ta Iisa Masi gaayiinu. Ampaa kat, taaɓiner-an uciyɗo maala ɗo uŋji ka Buŋdi ho ŋaan jilindu. 20 Gin maan rakki kaak nu rakiyo ho nu yokiy iŋ gelbin rakki. Maanna-ak a sokaŋ diyaanno taktak. Kar gay, min diŋka ɓaay iŋ uŋti, kin asaadu muutu wala asaaduɗo, nu raka a gelbiner yaa goye bombo. Paa kat, gee yaa oziliŋ Iisa Masi ɗo bi kanto.

21 Ka seener, ya lotu-ak, ya muut balin icindu sa, naa gine riy ɗo Iisa Masi di. Kar ya nu mat oki, guna ! 22 Kar gay, ɗo goyindu, ya naa gedire gine riy taat samaane ɗo Iisa Masi, nu ibanno maan kaak naa ice : kin muutu wala pakiya ! 23 Min gamin kuuk seer-aŋ, doɓiŋco yaadu gine raɗa. Ya lotu-ak, nu raka muutu guna, nu ɓaay gasiŋ Iisa Masi kuwa ka samaaner, naa goye iŋ ŋaara. 24 Kar gay guna, naa goye anne iŋ kuŋko, naako gaayiŋko. 25 Asaan nu iban tak kadar taa kuuniye ansi, naa goye iŋ kuŋko, naako gaayiŋko, kuu sinje iŋ uŋko, ho kuu gase galal ta pey ɗo bi ka imaanko. 26 Kar ya nu yeep ko iŋ kuŋkoŋ gay, kuu oziliŋ Iisa Masi dakina ɗo bi kanto.

Taayiik ta Pool

27 Ya ar maa oki, goyguwoŋ ar gee kuuk aamin iŋ Kabarre ta Gala ɗo bi ka Iisa Masi. Ya nu yeepe wal ya nu bal yeepe oki, goyguwoŋ pa naa doren di gee yaa kaawe biko kadar ku goy bombo, ku eerro ziŋkiko ho ku gina riy taat raɗa sawa iŋ gelbin rakki. Paa kat, Kabarre-at yaa siŋje iŋ uŋti. 28 Dakoŋ ginenno kolaw bat ɗo gee kuuk taaɓiyaako. Kar ya ku gingicoɗo kolaw, ŋaar-ak gaara kadar Buŋ yaako jiliŋko, kuŋko ho ŋuur gay,

ŋa asa idiŋco. Okintit-an asa min ɗo Buŋɗi.
29 Nu kaawiy pa-ak, asaan Buŋ berko botol
kuu aamine iŋ Iisa Masi ho kuu taaɓiye oki
ɗo bi kaŋji. 30 Diŋ, ku gina kaawin iŋ gee
kuuk poocit Kabarre ta Gala sawa-sawa ar
kaawin kuuk nu gintu wiktin taat nu goyiy
iŋ kuŋko. Ho ar taat ku ibingiy-at, diŋ oki, ɗo
daŋaayner anne, kaawin ŋuur goy di.

2

Dalullaw iŋ ŋ̣ume ka gee ku Buŋɗi

1 Ku ŋ̣um ko iŋ Iisa Masi, ansi-ak, gelbinko
yaa goye bombo. Ku iban kadar ŋa elgiiko,
ansi-ak, gelbinko yaa weye. Ku ŋ̣um ko iŋ
Ruwwin ta Buŋɗi, ku el ziŋkiko ho ku tala
amindaw ta benanniko. 2 Ampa-ak, adir
yaa gine portik aale. Ya pikirriko kat gin
rakki, kuu elguwe ziŋkiko ho ruwwinko iŋ
gelbinko yaa gine sawa. 3 Dakoŋ ginenno
maanna ɗo uŋco ka eeŋko a ŋuuko taliŋko.
Ho dakoŋ talenno maan ka maaniikoŋ di.
Kar gay, kuuniyoŋ dalullay ho taloŋ eeŋko
ar ŋu kaalne pakgiko. 4 Waan ke bariyenno
paydin ta meeŋji di, kar gay, ŋaa bariye oki
paydin ta eeŋji.

5 Ginoŋ samaane ɗo eeŋko ar gee kuuk
ŋ̣um iŋ Iisa Masi.
6 Ka seener, Iisa Masi nec iŋ Buŋ.
Iŋ taar-an oki, ŋa obgijiɗo tirit,
7 kar gay, ŋa ooy rasiŋ gamin okiŋ̣co ku
samaane
kuuk goy kuwa ka samaaner
ho ŋa astu ɗo duniiner.
Ŋa gin ko ar gemo ɗo ɗatik ta geemir,
ho gee ibinig ar gemo.
Ŋa gintu ziy ar gay riyor di.
8 Ŋa goy dalulle.
Ŋa karmiyiig Buŋ ɗo ay maanna.
Ŋa rasig ziy nam ŋa ooytu muutu,
muut ta eemner taat kuwa ka etor.
9 Ɗo bi ŋaar-ak ko, Buŋ nooyiig min ɗo muuti
ho ŋa diyiig gem tatik pakgig gee
okiŋ̣co.
Ŋa diyiiji siŋ kuuk pakgig siŋ okiŋ̣co.
10 Buŋ gintu pa-ak, asaan ŋa raka a gamin
kuuk siikimaw
kuuk goy kuwa ka samaaner,
kuuk goy keɗer iŋ kuuk goy baata,
okiŋ̣co yaa derse ɗo uŋji ka Iisa.
11 Ŋuu oziliŋ Tatte Buŋ ho ŋuu ɗiye
ɗo uŋco ka geemir okiŋ̣co aman :
« Iisa Masi, ŋaar *Rabbine ! »*

Riy ta kretiyennar

12 Kar gem kol siŋtay, kuŋ sa ar taat ku
karmiygiy Buŋ min awalle, zeeɗoŋ kuu
gaare iŋ goyiŋko kadar Buŋ jiliŋkoŋ ko.
Gaaroŋ iŋ dalullaw ho iŋ karaamin ta
Buŋɗi. Ginoŋ ɗo wiktin taat nu goyiy iŋ
kuŋko ho ginoŋ pak taar-anta ya nu kawwi
oki. 13 Asaan ŋa meeŋji Buŋ kat gina riy
ɗo gelbinko. Ŋaako gaayiŋko kuu ele maan
kaak ŋa elgiyo, ho kuu gine maan kaak ŋa
rakiyo.

14 Ay maan kaak ku giniyo, ginoŋ bal
meelo ho bal giɗaw. 15 Paa kat, kuu
gine *cawar paka, waan ke diyaakonno
kaawo, asaan ku koogin ku Buŋɗi, ho ku
ic goye kaak samaane, bal oorne ɗo ɗatik
ta gee ku duniiner. Gee ku duniiner-ak
gay, ŋuur gina gamin kuuk samaanno ho
goyiŋ̣co jookumo. Ya goyiŋko samaane, kuu
gine ar akinay kuuk caapit duniine min ɗo
gondikor, 16 ho kuuco gaare Kabarre ta Gala
taat bera goye ka gaasɗo. Ya ku gina ampa-
ak gay, naa jaale zir kuwa ɗo uŋji ka Buŋɗi
wiktin taat Iisa Masi yaa yeepe, asaan naa
ibine kadar riy taat raɗ nu giniy-an ucaaɗo
maala.

17 Imaanko, taar ar *satkine taat ku beriy
ɗo Buŋɗi. Ho nun meendu gay, ya ŋu deentu
sa, baarir yaa miŋe ŋuu gaaye ɗo satkinko.
Ya ta as ampa-ak, adir yaa gine portiko ho
galilko yaa nece iŋ tanto. 18 Aditko yaa gine
portiko, ho okinte, galilte yaa gine sawa.

Ŋ̣aame kaŋ Timote iŋ Epaprodiit

19 Kar gay, nu raka naako ŋ̣aamiŋ Timote
koɗok, ya Rabbinte Iisa pilji botol. Ansi-ak,
ŋaa gedire ŋaadu iye kabarriko ho gelbiner
yaa weye ɗo bi kaŋko. 20 Ŋaar keeji di kaak
pikirrey as ar tanto ho kaak pakira dakina
loko. 21 Nu kaawiy pa-ak, asaan gee okiŋ̣co
ku pey tala ko riy ta maaniico di, ŋu tallo riy
taat Iisa Masi rakiy a ŋuu gine. 22 Kar Timote
gay, ku iban kadar ŋa gaar dees dakina a
ŋa gem selleŋ. Ŋa gin riy iŋ nunu ɗo totire
ka Kabarre ta Gala. Ŋa gaayintu ar kaak
mic gaayiy tacco ɗo riyor. 23 Nu raka ja tale
maan kaak yaadu ase anne, kar kat, naako
ŋ̣aamiŋji. 24 Kar gay, Rabbin berdu imaan
kadar nu meendu ɓaayiyko taliŋko koɗok.

25 Kar ɗo bi ka Epaprodiit gay, ku tabir-
duug ar maŋjikko ŋaadu iye gaayko ya nu
rak maanna. Ŋa ar siŋdu ka meendu kaak
gin riy iŋ nunu ɗo gaare ka Kabarre ta Gala.
Ŋa ar askiriŋ̣ce kaak taasiŋa ba serper iŋ
adine. Kar diŋ gay, nu pakirtu kadar naako
ŋ̣aamiŋji. 26 Naako ŋ̣aamiŋji-ak, asaan ŋa
raka pey a illa ŋaako taliŋko okiŋko. Gel-
biney weyɗo, asaan ŋa iban kadar ku dor
raɗuway. 27 Ka seener, ku dor raɗuw sikig
raɗa nam ŋa gaay mate, kar Buŋ tal amin-
duwiy, ŋa cooliiga. Ho nun oki, Buŋ tal
aminduwir wiktin taat ŋa cooliiga, paa kat
taaɓiner gaayiyɗo pey. 28 Ampaa ko, nu
uctu koɗok a naako ŋ̣aamiŋji. Ansii kat, ya
ku talga, aditko yaa gine portiko, ho nun
gay, gelbiner yaa weye ɗo bi kaŋko. 29 Pa-
ak, ŋaamoŋ iŋ galal dakina, asaan kuŋ siŋta,
ho Rabbinko rakki di. Karmiyoŋga iŋ gee

* **2:11** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 45.23.

okiɲco kuuk ar ŋaara. 30 Ŋa ooyit muutu ɗo riy ta Iisa Masi ho ŋa leeyig baariy ɗo bulel wiktin taat ŋa iyiidu gaayo. Gaay-at, kuŋ maaniiko gediraaɗo kuudu iyinti.

3

Diye ka amaanner ɗo Iisa Masi

1 Gem kol siŋtay, aditko yaa gine portiko ɗo bi ka maan kaak *Rabbinte Iisa giniiko. Ginaaduɗo raɗa ya nu ɗeelaat pey kaaw taat nu siiriiko min awalle, asaan nu iban kadar kaaw-at yaako gaayiŋko. 2 Goyoŋ goɗom min ɗo gee kuuk ar kaɲ. Gee ŋuur-ak, aditco pondiko ho riyco sa samaanno. Ŋu min gee kuuk el *ɗukume selɲo kaak bal baay. 3 Nu kaawiy pa-ak, asaan ginte kat gee ku Buŋdi kuuk taɓ. Ruwwin ta Buŋdi gaayaate, gi abdiyiy Buŋ ka seener. Aditte portiko, asaan gi ɲum ko iŋ Iisa Masi. Gi diy gelbinte iŋ ŋaar di ho gi attanno iŋ gee kuuk ica ziŋkico a ŋu ɗukum selɲo.

4 Kar gay, ya goy gee kuuk ica ziŋkico asaan ŋu aaɗa *gaanuun ka Yuudinnar, kanto gay pak kaɲco. Ya waan goy kaak pakira kadar ŋa gin seen dakina, nun gay pakgiga. 5 Min ŋu weentu, ŋu ɗukumiidu selɲo wiktin taat nu gintu mena porpoɗ ar kaak Buŋ ɗiyiico ɗo aginiyni. Nun min gee ku Israyeel, min tamba ta Benjamin. Aginiydu, ŋuur Yuudinna, nun oki Yuudiɲce. Awalle, nu atta iŋ Pariziyenna ho nu aaɗa gaanuun ka aginiydi ar ŋuura. 6 Gaanuun-ak, nu obiig bombo nam nu teesit taaɓiyiɲ gee ku *Eglizdi dakina. Kar nu karmiyiig gaanuun okiɲji nam waan gediraaɗo gase maan minniner kaak ŋaan osindu.

7 Awalle, gamin-aŋ, nu talaag ar ŋuun gaayindu ɗo botol ta Buŋdi. Kar diŋ gay, ɗo bi ka Iisa Masi, nu tala kadar gaminaŋ gaayaanno ɗo botol ta seener, ŋu gamin kuuk maalan di. 8 Gamin-aŋ, nu poocig taktak, asaan diŋ, nu iban maan kaak samaan paka kadar Iisa Masi, ŋaar ko Rabbiner. Ɗo bi ŋaar-ak ko, nu poociig gamin-aŋ okiɲco ho nu talaag gamin-aŋ ar gamin kuuk ka suusi, asaan nu raka gine gem ka Iisa Masi 9 ho nu raka ɲume tak iŋ ŋaara. Ya Buŋ gina a gem yaa goye iŋ botol ɗo uŋji, ŋa gingigɗo ɗo saan ta a gem-ak karmiyaag gaanuun okiɲji, kar gay, ɗo saan ta a ŋa aamin ɗo Iisa. Illa Buŋ di ginaag gemo ŋa goyiy iŋ botol ɗo uŋji, ho ŋa ginaag gem goyiy iŋ botol-ak, illa ŋaar kaak aamin iŋ Iisa Masi. 10 Maan kaak nu rakiyak, illa naa ibiniɲ Iisa Masi samaane ho naa aawin gudurre taat Buŋ gaartu wiktin ta ŋa nooyiig Iisa min ɗo muuti. Nu ooy taaɓine ar ŋaar oki taaɓiytu. Nu ooyit oki muutu ar ŋaar mattu. 11 Ho nu diy kaar a Buŋ yaan nooyindu min ɗo muuti ar ŋaar nooytu.

12 Nu rakaaɗo ɗiye kadar nu necit ko riyor, ho nu gediraaɗo ɗiye kadar nun ke bal gine oorin tak-tak. Kar gay, nu zeeɗa a naa obiɲ maan kaak Iisa Masi kaawtu a ŋaadu bere, asaan meenji kat doɓintu ho ŋa obintu wiktin taat nu goyiy misa ɗo duniiner. 13 Gem kol siŋtay, nu iban kadar nu bal ote misa ɗo wer kaak Buŋ rakiyo. Kar gay, maan rakki goya : nun pakarro taktak ɗo gamin kuuk nu gintu min awalle, illa gay, nu zeeɗa ɗo maan kaak goy uŋtu. 14 Gay gaɗir, ŋaar aatila gaɗiy nam ŋa otiy wer kaak ŋa ɓaay peye, kar kat, ŋu beriijit haginey. Ar taar-an di, naa siɲje nam naa ote gase haginer taat Buŋ yaadu bere. Buŋ kolaate a ŋaate bere haginte gi ɓaay goye kuwa ka samaaner ɗo bi ka maan kaak Iisa Masi giniite.

15 Ginte okinte kuuk gin ko aginda ɗo botol ta Buŋdi, pikirrite kuuniya ansii. Ho ya ku gin pikirre ta pey gay, Buŋ yaako gaayiŋko kuu gase pikirre taat ɗo werti. 16 Ya taɓ-ak, aaɗinten ko botol taat Buŋ gaariite-an di.

17 Gem kol siŋtay, okiŋko icoŋ goyindu. Ku talig goyindu wiktin taat nu goyiy way gerko. Ŋaar-ak, aaɗoŋ gee ku iciig goye ŋaaraka. 18 Nu kaawko min awalle, ho diŋ gay, nu ɗeelaakoŋ pey iŋ alindu : goy gee dakina kuuk goyiɲco gaara kadar ŋu adiney ku Iisa Masi ho ŋu rakaaɗo gee yaa dore kadar ŋa mat ka etor. 19 Gee ŋuur-ak, Buŋ yaa idiɲco. Ɗo goyiɲco, ŋu bera galal ɗo ziŋkico di. Ya ŋu gina gamin ku sokaɲ oki, galco di. Illa ŋu pakira ko ɗo gamin kuuk gee talaag kaalne ɗo duniiner di. 20 Kar ginteŋ gay, gi gee kuuk darrite duniinno. Darrite ta taɓ gay, taar kuwa ka samaaner, ho diŋ gay gi yokaag yeepiŋji ka Gay Jilinte, Rabbinte Iisa Masi. 21 Ya ŋa yeepe, ŋaate newsiɲ ziŋkite kuuk ginno gudurre iŋ ziŋka ku pey kuuk gin gudurre. Ziŋka ŋuur-ak yaa are ziŋka kuuk ŋa gastu wiktin taat Buŋ nooyiig min ɗo muuti. Ŋa gin gudurre taat ŋa goyiy kaaco ɗo gamin okiɲco, ho iŋ gudurre-at ko, ŋaa newsiɲ ziŋkite.

4

1 Gem kol siŋtay, ɗo bi ka maan kaak nu kaawiiko-ak, goyoŋ bombo ɗo imaanko iŋ *Rabbinte Iisa Masi ho karmiyoŋga. Kuŋ siŋtar ɗo imaandi ho nu elgiiko dakina. Nu rakaako taliŋko. Ya nu pakira loko, adir galdu, asaan nu iban kadar riyor bal uce maala. Kuŋ gaaraadu kadar nu nosir ɗo riyor.

Bilde ka iye aapiyer

2 Kaŋ Ebodi iŋ gaake Siŋtiis, baaŋoŋ, yaman goyoŋ gala, asaan ku geeŋji ku Rabbin Iisa Masi. 3 Kar kiŋ roy ka bitu, gaayig daaɗ kuuk seer-aŋ ŋu goye gala. Asaan ŋu goy ba

serper, ŋu gaayintu ɗo totire ka Kabarre ta Gala ɗo bi ka Iisa Masi. Riy-an ginco raɗa. Daaɗ-aŋ, ni gin riy sawa, iŋ Kilema ho iŋ eendu okiɲco kuuk gaayintu. Okiɲco, Buŋ siirig siɲco ɗo Maktumne taat gin siŋ ku gee kuuk gas goye ka gaasɗo.

4 Ay wiktine, aditko yaa gine portiko ɗo bi ka Rabbinte Iisa Masi ! Nu ɗeelaako pey, aditko yaa goye portiko !

5 Gaaroŋ ɗo uŋco ka geemir okiɲco kadar ku gee dalullay. Dakoŋ rawtenno kadar Rabbinte Iisa Masi gaay ko yeepe. 6 Dakoŋ moyenno tak-tak, kar gay, ya maan askoŋ sa, indiguwoŋ Buŋ ɗo ay maan kaak ku rakiyo. Ho ɗo wiktin taat ku inda Buŋ, oziloŋga oki. 7 Buŋ yaako iye aapiye ho ŋaako gaayiŋko. Ya taaɓin gasiŋko, aapiy ta Buŋdi yaako imilin koluwko iŋ moyiŋko oki, asaan ku geeŋji ku Iisa Masi. Kar aapiy taat Buŋ beriy-at, taar pakgig gamin okiɲco kuuk gee gasiyo.

8 Hiyya, diŋ gay, gem kol siŋtay, pakiroŋ ɗo gamin ku seener, ɗo gamin ku karmiyindi, ɗo gamin kuuk samaane, ɗo gamin kuuk goy ɗo werco, ɗo gamin kuuk ginno oorne, ɗo gamin ku elindi, ho ɗo gamin kuuk siɲco alaw. Pakiroŋ ɗo gamin kuuk gee talaag samaane ɗo odor nam gee din sa ozilaagu. Gamin ar ŋuur-aŋ ko, nu rakiy kuu obe baaco rikimit. 9 Dakoŋ rasiɲcoɗo gamin okiɲco kuuk ku ɓilditu min lotu ho ku ooytu. Ginoŋ gamin okiɲco kuuk ku dortu nu kaawtu, ho ku taltu nu gintu. Ansii kat, Buŋ kaak iya aapiye yaa goye iŋ kuŋko.

Oziliig ta Pool ɗo gee ku Pilip

10 Adir gintu portiko ho nu ozilaag Rabbinte Buŋ, asaan ku pakira pey kaatu. Nu iban kadar awalle oki, ku pakir kaatu. Kar gay, ku bal gase pisiŋko kaak kuudu iye gaayko. 11 Nu kaawiy pa-ak, nu ceerro a nu raka maanna. Ka seener gay, ya arumdu maa oki, nu tala maan ka meendu di. 12 Nu iban goye ka pokirraw ho nu iban oki goye ka gay gamnar. Nun usin goye ɗo galal ay wiktine, ya maan asaadu ta maa, ya adir aaye wal mey diyaanno, ya nu goy ɗo aayar wal ɗo armikar. 13 Nu gedirtu giniŋ gamin okiɲco-aŋ, asaan Iisa Masi kat berdu gudurre. 14 Kar gay, kuŋ gaar selliŋkuwko, ku gaayintu wiktin taat nu goyiy ɗo taaɓiner.

15 Kar gay, kuŋ gee ku Pilip, ku iban kadar min gee ku Buŋdi okiɲco, kuŋ keekon di kuuk gaayintu ho ŋaamdu gurus maala. Nun gaayiŋko ho kuŋ oki gaayintu. Ku gaayintu wiktin taat ku teestu dore Kabarre ta Gala ho wiktin taat nu gaaytu ɗeete ɗo kiɗ ka Maseduwaan. Ɗo wiktin taar-at, kuŋ keekon di gaayintu. 16 Nu kaawiy pa-ak, asaan min wiktin taat nu goyiy misa ɗo kiɗ ka Maseduwaan, ɗo geeger ka Tesalonik, ku iygiydu gaayko ya nu rak maanna. 17 Wala a gaayko taat ku ŋaamiidu-an kat nu rakiyo, kar gay, nu raka a Tatte Buŋ yaako barkiyiŋko pey pak min taat ku gintuanta. 18 Kar diŋ gay, nu gasig kat gamin okiɲco kuuk nu rakiyo, ŋu dakin aale. Maan armaaduɗo pey min Epaprodiit iyduut gaayko. Maan kaak ku gintu-aŋ ar ku ginji *satkin taat ɗiya gala ɗo Buŋdi ho Buŋ gay ooyta asaan satkin-an aawaaji gala.* 19 Ho ɗo bi ka Iisa Masi, Buŋdu kaak gin gamin dakin kuuk taɓ yaako beriŋ gamin okiɲco kuuk arumko. 20 Ozilinteŋ Tatte Buŋ iŋ *darjiney elgin iŋ elgina ! *Aamin.

Ooy taat ba aaro

21 Oyoɲco ɗo gee ku Buŋdi kuuk goy iŋ kuŋko, iŋ siŋ ku Iisa Masi. Siŋtite kuuk goy iŋ nunu oki ooyko dakina. 22 Gee ku Buŋdi okiɲco kuuk goy ɗo geeger-aŋka, iŋ gee kuuk gina riy ɗo Sultan ka Room oki ooyko dakina.

23 Barkin ta Rabbinte Iisa Masi yaa goye ɗo gelbinko. Nu ooyko dakina.

* **4:18** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 29.18.

Koloosiyen
Maktumne taat Pool siirtu ɗo gee ku Koloos
Pile ka kaawor

Ŋa Pool kat siirit maktumne-an ɗo kretiyenna ku Koloos wiktin taat ŋa goyiy daŋaayne. Ŋa siirco asaan goy gee daariŋ kuuk jagaag min ɗo botol taat samaane. Gee ŋuur-ak raka a ŋuu aaɗiŋ Iisa ho ŋuu aaɗe pey aadanna ku aginiydi. Ɗo bi ŋaar-aŋ ko, Pool kaawiico a : Iisa Masi, ŋaar goy mento ho ginno waan kaak yaa pakiŋji. Ŋaar di, izinne okintit ɗo pisiŋji ho ŋaar di goy kaaco ka gamin okiŋco kuuk gin gudurre kuwa ho keɗer. Ŋaar di kaay ka Eglizdi ho kretiyenna gay yaa gine rakki ar ziy kaŋji.

Ooy ta awalle

1 Nun Pool kaak Buŋ doɓtu *paliine ka Iisa
Masi kat siiraakon maktumne-anta. Siŋte
Timote kaak goy iŋ nunu oki ooyko dakina.
2 Nu siiraat ɗo kuŋ gee ku geeger ka Koloos
kuuk Buŋ doɓtu a kuu gine geeŋji ho kuuk
obit kaaw ta Iisa Masi bombo. Tatte Buŋ
yaako barkiyiŋko ho yaako iye aapiye !

Pool ozilaag Buŋ ɗo bi ka gee ku Koloos

3 Kun kawta, ni inda Buŋ ho ni ozilaaga
ɗo bi kaŋko, ŋaar kaak Takaŋ *Rabbinte
Iisa Masi.* 4 Ni ozilaaga asaan ni dor gee
kaawa ɗo bi ka imaanko taat ɗo Iisa Masi
ho iŋ ele kaak ku elgig gee ku Buŋdi okiŋco.
5 Imaanko goy bombo asaan wiktin taat
Kabarre ta Gala taat gaara seen ta Buŋdi
astu awalle ɗo werko, ŋu gaarkoŋ maan
kaak Buŋ dummiyiiko kuwa ka samaaner.
Min ŋaar-ak, kuu ere wiktin taat kuu gasiŋji.
6 Min yiriy taat ku doriit Kabarre ta Gala ho
ku ooyiit seen ta barkin ta Buŋdi, Kabarre-at
totirtu ɗo werko. Ka seener, diŋ Kabarre-at
totir ɗo adiy ka kiɗar okiŋji ar et kaak wiya
roŋ dakina. 7 Gem kaak gaarkon kaaw-
at, ŋa Epapraas kaak gina riy iŋ nini ho ni
elgiy dakina. Ŋaar ko icit riyni ɗo werko ar
gay riyor kaak taɓ ka Iisa Masi. 8 Ŋaar ko
gaarkoŋ ele kaak Ruwwin ta Buŋdi beriiko.
9 Ɗo bi ŋaar-ak ko, min yiriy taat ni doriit
kabarrikon di, nin oki rawatɗo biko ɗo
salaanni. Ni indaag Buŋ a ŋaako bere ib-
ine iŋ ilim taat asa min ɗo Ruwwiney. Ni
indaaga a ŋaako bere ibine ɗo ay maanna
a kuu ibine karaŋ maan kaak ŋa rakiyo.
10 Paa kat, kuu ice goye kaak kuuniy iŋ gee
ku Buŋdi ho kuu ginguwe taat ŋa rakiyo. Iŋ
riyko okintiti, kuu gine ar et kaak wiya roŋ
dakina ho ibiniŋko ɗo Buŋdi sa yaa gaaye.
11 Buŋ yaako gaayiŋko iŋ gudurrey taat asa
min kuwa. Paa kat, kuu ice subirraw ho
kuu pake min ay maan kaak yaako ase. Iŋ
galal, 12 deloŋ barkin ɗo Tatte Buŋ, ŋaar kaak
pilkon botol a kuu gase haginko iŋ ŋuur
kuuk Buŋ doɓtu kuwa ka samaaner ɗo wer
kaak portikuwiy ceeriyo. 13 Ŋa imiliite min
ɗo gudurre ta gondikor ho ŋa iyiite ɗo meen-
naw ta Roŋji. Roŋji-ak, ŋa elgig dakina. 14 Iŋ
siŋ kuŋji, gi gas saamiye ka zunuubinnite
ho Buŋ imiliite min goye kaak samaanno.

Riy ta Iisa Masi

15 Waan bal taliŋ Buŋ yiriy rakki.
Kar Iisa kat ar ŋaara ho ŋa gaarteŋga.
Min gamin okiŋco kuuk Buŋ kilgiytu,
ŋaar di awalle ho ŋa pakgigu.
16 Iŋ ŋaar di, Buŋ kilgiyiig gamin okiŋco
kuuk kuwa ka samaaner iŋ kuuk keɗer,
ŋuur kuuk gee talaagu iŋ kuuk gee talgigɗo,
ŋuur ruwwinnay kuuk gin gudurre
ho kuuk gin hokumnaw ɗo pisiŋco.
Iŋ ŋaar di, Buŋ kilgiyiig gamin okiŋco
a ŋuu kuuniye kuŋji.
17 Min gamin okiŋco kuuk ŋu kilgiytu,
ŋaar goy ko min awalle,
ho iŋ ŋaar di, gamin okiŋco-aŋ goyiy ɗo
werco.
18 Ŋaar di goy kaaco ka gee okiŋco kuuk
aamin loci.
Iŋ ŋaar di, goye ka marbinto teestu.
Ŋa nooy awalle min gee kuuk nooy min ɗo
muuti.
Ampaa kat, ŋa ogiriico ɗo gamin okiŋco.
19 Iisa ŋaar ampa,
asaan Buŋ kat ic niyine
a gudurrey okintiti yaa goye iŋ ŋaara.
20 Ŋa gintu ampa-ak, asaan iŋ ŋaar di,
ŋa rakiy amriŋ gamin okiŋco kuuk ŋa
kilgiytu,
keɗer ho kuwa.
Ampaa kat, iŋ baar kuuk Roŋji miŋtu ka
etor,
ŋa iytu aapiy ɗo gamin okiŋco.
21 Awalle, kuŋ serek min Buŋ. Iŋ gamin
kuuk samaanno ku pakiriyo ho ku giniyo,
ku gintu adiney. 22 Kar diŋ gay, iŋ muut
ta Roŋji taat ka etor, Buŋ amriŋko iŋ ŋaara.
Paa kat, kuu gedire goye *cawar ɗo uŋji bal
oorin tak-tak. 23 Kar gay, goyoŋ bombo ho
obon imaanko samaane. Dakoŋ rasintiɗo
Kabarre ta Gala. Taar di taat ku dortu ho ku
diytu gelbinko. Gay riyor ku Buŋdi gaarit ɗo
adiy ka kiɗar okiŋji ho nun Pool oki iŋ ŋuura.

Taaɓin ta Pool ɗo bi ka Eglizdi

24 Diŋ gay adir galdu ɗo bi ka taaɓin taat
nu taaɓiyiy ɗo saan taŋko. Paa kat, iŋ zir
ka meendu, nu awit taaɓin taat Iisa Masi
taaɓiytu ɗo bi ka *Eglizdi, ŋaar kaak ziy ka
meeŋji. 25 Nu gintu gay riyor ka Eglizdi ar
taat Buŋ gaariidu a naa gine ɗo saan taŋko.

* **1:3** 'Takaŋ Rabbinte Iisa Masi' : Iisa Masi, ŋaar ar Aadum. Ŋa bal gine gem kaak weega. Ampa-ak, ŋa ginno tacco, illa Buŋ.

Ŋa berdu riy taat naa gaare kaaw ta Buŋdi okintiti. 26 Kaawoy-at, ŋa maan kaak Buŋ cigiltu awalle ɗo aginiydi ho diŋ gay, ŋa baynig ɗo geeŋji ku meeŋji. 27 Ŋa rak a ŋuu ibine baat ta kaaw ta taɓ taat yaa iye barkin dakina ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo. Taar ko anta : Iisa Masi, ŋaar goy ɗo gelbinko, paa ko, kuu ere yiriy taat kuu uŋje ɗo *darjin ta Buŋdi. 28 Ŋa Iisa Masi ko kaak ni kaawiy biy. Ni minaag gee okiŋco ho ni garkiyaagu iŋ ibine okiŋji kaak Buŋ berinti. Paa kat, iŋ ŋumiŋco kaak ŋuu ŋume iŋ Iisa Masi, ŋuu darse ɗo imaanco. 29 Ɗo bi ŋaar-ak ko, nu zeeɗiy nu giniy riy samaane iŋ gudurre taat Iisa beriidu.

2

1 Nu raka kuu ibine maman nu oosiy kaar ɗo riyor ɗo bi kaŋko, ɗo bi ka siŋta kuuk goy ɗo geeger ka Lawodiise iŋ ŋuur ku pey kuuk balnu talin tak-tak iŋ odinco. 2 Nu inda Buŋ asaan kuu zeeɗe ɗuune masisko, kuu ele ziŋkiko iŋ gelbin rakki ho kuu gase ibine kaak taɓ kaak asa min ɗo Buŋdi. Paa kat, kuu ibiniŋ maan kaak Buŋ cigiltu awalle, ŋaar ko Iisa Masi. 3 Iŋ ŋaar di, kuu gase ibine iŋ ilim kuuk gasɗo badam. 4 Nu siiraako-aŋ asaan waan jagikonno iŋ kaawin ku raadiner. 5 Ka seener, ya nu kawwi ɗatikko oki, gelbiner gay goy iŋ kuŋkon di. Adir galdu ɗo goyiŋko kaak samaane ho ɗo imaanko taat ku obtu bombo ɗo Iisa Masi.

Goye ka geenji ku Iisa

6 Ansi-ak, ku ooy ko kadar Iisa Masi, ŋaar Rabbinko. Ampa-ak, zeeɗoŋ kuu goye ar gee kuuk ŋum iŋ ŋaara. 7 Obon imaanko bombo taa paaye caari. Ginoŋ ar gem kaak pinig geriy bombo. Zeeɗoŋ imaanko yaa gaaye loci ar taat ŋu ɓildiiko. Ozilguwoŋ Buŋ iŋ gelbin rakki. 8 Yaman, pakroŋco ɗo gee kuuk yaako ase iŋ kaawin ku raadiner, paa ŋuuko jagiŋko. Gee ŋuur-ak, kaawinco asɗo min ɗo Iisa Masi. Ŋu asa min aadanna ku aginiyco iŋ ɓilde ka kaawin ku duniiner di. 9 Dakoŋ icenno kaawinco asaan iŋ Iisa Masi di, Buŋ ic zi ka gemor ho ŋa goy tak-tak iŋ ŋaar di. 10 Min ku ŋum iŋ ŋaara, barkin okintiti, ŋaar kat berkonta. Ŋa goyiy kaaco ka gamin kuuk gin gudurre kuwa ho keɗer. 11 Ku iban kadar *Yuudinna ɗukuma seln̰o ɗo kooginco. Pa-ak gaara kadar ŋu kuŋco. Kar *ɗukume ka seln̰ol kaŋkoŋ gay, arro ta gee-aŋku. Ŋaar ɗukume ka seln̰ol kaak taɓ ka Iisa Masi, kaak gaara kadar Buŋ imiliŋko min goyiŋko kaak samaanno ka awalle. 12 Paa ko, min ŋu *batiziyiŋko ɗo amiydi, ar ku mate ho ŋu tiisiŋko iŋ Iisa. Kar iŋ ŋaar ko ku nooytu min ɗo muuti oki asaan ku aamin iŋ gudurre ta Buŋdi taat nooyiig min ɗo muuti. 13 Awalle, ku goy ar gee ku mate ɗo uŋji ka Buŋdi ɗo saan ta zunuubinniko, ho ɗo saan taat a ku goy iŋ gee kuuk ibanno Buŋ, kuuk bal ɗukume seln̰o. Kar diŋ gay, okinte, Buŋ berte goye kaak marbinto iŋ siŋ ku Iisa Masi. Ŋaar ko saamiyteŋ zunuubinnite okiŋco. 14 Saamiye ka zunuubinnite-ak, ar ŋu siirig zunuubinna-ak ɗo maktumner, kar Buŋ gay sooyiig tak-tak. Paa ko, wiktin taat ŋu ɗooɗiig Iisa ka etor, gamin okiŋco kuuk nigaate ɗo uŋji ka Buŋdi ar ŋu ɗooɗgu iŋ ŋaara. 15 Ampaa ko, ŋa yiimiit garta ta agindaw kuuk gin gudurre kuwa ho keɗer. Ŋa eebiyiigu ɗo uŋco ka geemir ho ŋa gaarco kadar Iisa begirco wiktin taat ŋa mattu ka etor.

16 Ansi-ak, ya waan osaako ɗo maan kaak ku tiyo wala ku siyo, ɗo bi ka iidiner, ɗo goye ka koyer, wala ɗo yiriy ta sabitdi, dakoŋ cokiyenno kaawoy. 17 Gamin okiŋco-aŋ, ŋuur ar kelim ta maan kaak taɓ kaak yaa ase ba aaro. Kar maan kaak taɓ-ak, ŋa Iisa Masi meeŋji ho ŋa as ko. 18 Goyoŋ goɗom min gee kuuk gina ziŋkico dalullay, kuuk abdiya *ɗubal ku Buŋdi ho kuuk oba tirit ɗo gamin kuuk ŋu sooniyo. Ya ŋu osaako, dakoŋ cokiyenno kaawco. Gee ŋuur-ak, ɗapal asaan ŋu naal kayco iŋ pikirrico 19 ho ŋu icɗo botol ta Iisa kaak kaay ka *Eglizdi. Ka seener gay, Egliz ŋaar zi ka Iisa, ho iŋ ŋaar ko, zi okiŋji goyiyo ho kaasi iŋ caari ŋumiyo. Kar iŋ ŋaar ko zi-ak maaɗiyo ar taat Buŋ rakiyo.

Muutuy ta Iisa iŋ nooyiŋji

20 Ku mat ko iŋ Iisa Masi ho ku amil ko tak-tak min ɓilde ka kaawin ku duniiner. Kar maa di pey ku giniy ar duniin-an taŋko ho ku rakiy aaɗe ɓilde ka kaawin ku duniiner-aku ? 21 Ɓilde ŋaar-ak kaawa aman : « Dakoŋ icenno maanna ! Dakoŋ nelenno maanna ! Ho dakoŋ wakenno tak-tak ! » 22 Gamin okiŋco kuuk ŋu ɓilditu-aŋ, baaco yaa biren di. Gamin-ak, ŋuur ko ɓilde iŋ gaanuun kuuk geen di imilig min ɗo kayco. 23 Ka seener, ɗo pikirre ta gemor, gamin-aŋ, ŋuur gin ilim dakina : ŋu abdiya Buŋ keeco, ŋu gaariy ziŋkico ar ŋu dalullay ho ŋu taaɓiya ziŋkico. Kar sando, gamin-aŋ bera galal ta ziŋkico di, yampa, ŋu gaaygigɗo ɗo uŋji ka Buŋdi.

3

1 Kuŋ nooy ko iŋ Iisa Masi. Pa-ak, zeeɗoŋ kuu bariye gamin kuuk asa min kuwa ɗo wer kaak Iisa goyiyo, ɗo meeday ta Buŋdi. 2 Pakroŋco ɗo gamin-aŋku, dakoŋ pakirenno ɗo ŋuur kuuk goy keɗer. 3 Asaan ɗo bi ka goye kaak ɗo duniiner-aŋ, ar ku mat iŋ Iisa Masi, ho diŋ gay, goyiŋko kaak marbinto-ak, gee talgigɗo misa, ŋaar cigil iŋ Iisa ɗo uŋji ka Buŋdi. 4 Ŋa Iisa Masi ko berkoŋ goye kaak marbinto-aka. Kar ɗo wiktin taat ŋaa asiy bayne iŋ *darjiney,

kuŋ oki yaa bayne iŋ ŋaara ho kuu aawin darjiney.

Goye ka awalle iŋ ka diŋka

5 Ɗo saan taar-an, imiloŋ min ɗo gelbinko gamin kuuk samaanno ku duniiner. Gamin-ak, ŋuur ko aŋku : baaye ka muɲjam, gine ka gamin kuuk arro iŋ kuuk *cawarro, pikirre taat samaanno ho tamaanaw. (Kar tamaanaw gay, taar gin ar margi). 6 Gamin ŋuur-aŋ ko iya dapiɲko ta Buŋdi ɗo ŋuur kuuk icɗo kaawoy. 7 Awalle, kuŋ oki ic goye kaak ar kaɲco.

8 Kar diŋ gay rasoŋ gamin okiɲco kuuk samaanno. Ŋuur ko : dapiɲko, nige ka adir ho motol. Rasoŋ pey nige kaak ku nigiy biŋkiko iŋ Buŋ ho leesko taat amila gallo. 9 Dakoŋ raadenno benanniko asaan kuŋ rasig ko goyiŋko ka awalle iŋ aadannay kuuk jookum-aŋku 10 ho diŋ ku ic goye ka marbinto ar gem kaak is kesuun taat marbinto. Kar Buŋ yaako gaayguwiŋko kuu are ŋaara gaay iŋ gaayo. Paa kat, kuu ibiniɲ tak-tak Buŋ kaak kilgiyinte. 11 Iŋ goye ka marbinto-ak, ginno pey *Yuudinna wala kuuk Yuudinnaɗo, ginno gee kuuk *ɗukum selɲo wala kuuk bal ɗukume, ginno awraatinna wala masaakanna, ginno ɓerrina wala horrina. Ŋaar kaak pakgig gee okiɲco-aŋ, ŋaar Iisa Masi, ho ŋa goy ɗo gelbin ka gee okiɲco kuuk aamin iŋ ŋaara.

12 Buŋ eliŋko ho ŋa doɓiŋko a kuu gine geeŋji. Ɗo saan taar-an, ginguwoŋ gamin kuuk kuuniy ɗo geeŋji. Gamin-aŋ a kuu gine selleɲ ɗo geemir, kuu tale aminduwco, kuu icenno ziŋkiko, kuu ice subirraw ho kuu kuuniye dalullay. 13 Sosoŋ ziŋkiko. Ya rakki minninko kat giɗ iŋ giji, saamiyoŋ benanniko ar kaak *Rabbin Buŋ saamiyiiko loko. 14 Ɗo gamin okiɲco-aŋ, ele ka ziŋkar di paka, asaan ele-aŋ ko yaako ɲumiŋko taktak kuu gine ar zi ka gem rakki. 15 Aapiy taat Iisa Masi iyiiko yaa goye ɗo gelbinko. Ɗo aapiy taar-at ko, Buŋ koliŋko, ku gintu ar zi rakki. Kar pey, oziloŋ Buŋ doo. 16 Kaaw taat Iisa Masi gaariiko yaako goye ɗo gelbinko iŋ barkinuwti okintiti. Iŋ ibine okiŋji kaak ku gastu min ɗo kaawoy-ata, taayguwoŋ ho ɓildiguwoŋ benanniko. Riyoŋ riyin ku ozilikar iŋ gelbin rakki ho iŋ riyin okiɲco kuuk asa min Ruwwin ta Buŋdi. 17 Ay maan kaak ku rakiy kaawe ho gine, ginoŋ iŋ siŋ ku Rabbin Iisa Masi, ho iŋ siŋ kuŋji, deloŋji barkin ɗo Tatte Buŋ.

Maman gee ku Buŋdi yaa obe ziŋkico

18 Ɗo kuŋ daaɗī, karmiyoŋ midiyko ar ku karmiygiy Rabbin Buŋ.

19 Kuŋ miday oki, elguwoŋ daɗitko ho dakoɲco imilenno odina.

20 Ɗo kuŋ koogina, karmiyoŋ aginiyko ɗo ay maanna. Taar-at ko taat Buŋ rakiyo.

21 Ɗo kuŋ aginay, dakoŋ nigenno adat ku kooginko, pa gartico yaa yiime.

22-23 Ɗo kuŋ ɓerrina, karmiyoŋ geeŋko ɗo ay maanna. Dakoŋ ginenno riy ɗo uŋco di a ŋuuko oziliŋko. Kar gay, ginoɲco riy iŋ gelbin rakki ar ku gina riy ɗo Rabbin Buŋ meeɲji. Dakoŋ ginenno ar ku giniy ɗo geemir di. Ampa-ak, ku gaara kadar ku karmiya Rabbin Buŋ. 24 Diyoŋ ɗo kayko kadar Rabbin Buŋ asaako berin haginko taat ŋa dummiytu ɗo geeŋji. Tatkuwko kaak taɓ kaak ku giniiji riyo, ŋaar Iisa Masi. 25 Kar gem kaak gina maan kaak samaanno gay, taaji peye ɗo kaay asaan Buŋ eerro gee.*

4

1 Kar ɗo kuŋ geeɲco ku ɓerrinar gay, oboŋ ɓerrinko samaane ar taat Buŋ rakiyo. Diyoŋ ɗo kayko kadar kuŋ oki gin Tatkuwko kaak goy kuwa ka samaaner.

Taayiik ta ba aaro

2 Oboŋ tirit ɗo salaanko ho indiguwoŋ Buŋ iŋ oziliika. 3 Wiktin taat ku inda Buŋ, dakonni rawtenno. Indoŋ Buŋ a ŋaani pile botol taat nii gaarin kaawoy. Ampa-ak, nii gedire kaawe ɗo bi ka maan kaak cigil awalle kaak Buŋ gintu iŋ Iisa Masi. Ɗo bi ka maan kaak cigile-ak ko, ŋu obintu daŋaayinaŋka. 4 Indondu Buŋ, naa gaarin kaawan waraŋ ɗo geemir a ŋuu ibinin samaane, asaan Buŋ kat berduut riy-anta.

5 Iŋ gee kuuk ibanno Buŋ oki, goyoŋ iŋ ŋuura iŋ ilim taat asa min ɗo Buŋdi. Ay wiktin taat Buŋ beriikon di, kaawoɲco ɗo bi ka Iisa Masi. 6 Buŋ yaako gaayiŋko kuu ibine telke ɗo ay gemo ho kaawinko yaa gine gal ar yiime.

Ooy taat ba aaro

7 Siŋte Tisik kaak ni jaawiy sawa yaako iyin kabarrer okintiti. Ni elgiga ho ŋa uɲje kaay iŋ nini ɗo riy ta *Rabbiner iŋ gelbin rakki. 8 Nu ɲaamaakoŋga a kuu gase kabarrini ho gelbinko yaa weye. 9 Nu ɲaamaakoŋ iŋ siŋte Onezim. Ŋaar oki ginaat riy iŋ gelbin rakki ho ni elgiga. Ŋaar min kaŋkon di. Ya ŋu otko, ŋuuko ose ay maan kaak kuuniy ɗo werni.

10 Aristaark kaak goy ɗo daŋaayner iŋ nunu ooyko dakina ho iŋ Maark oki kaak roŋ ka meerco ka takaɲ Barnabaas. Nu kaawkoŋ ɗak ko ɗo bi ka Maark-aka. Ya ŋa ɓaawko, oboŋ samaane. 11 Iisa kaak ŋu koliy pey Zustuus ooyko oki dakina. Min gee kuuk gina riy iŋ nunu ɗo bi ka *Meennaw ta Buŋdi, ŋuur subba-aŋ di min *Yuudinna kuuk aamine. Ŋu iskintu dakina. 12 Epapraas oki ooyko dakina. Ŋaar oki min

* **3:25** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 10.17.

kaŋkon di. Ŋa gay riyor ka Iisa Masi ho ŋa
peyɗo inde Buŋ ɗo bi kaŋko iŋ gelbin rakki a
kuu goye bombo, kuu maaɗe ɗo imaanko ho
kuu ibine tam maan kaak Buŋ rakiyo. 13 Nu
imilaakon ta adir kadar ŋa taaɓiya dakina
ɗo bi kaŋko ho ɗo siŋta kuuk ɗo geeger ka
Lawodiise iŋ ka Hiyerapoliis. 14 Royte Luk
kaak daptoor iŋ Demaas oki berko ooyco.
15 Ooyoŋco ɗo siŋta ku Lawodiise, iŋ boote
Nimpa ho ɗo gee ku *Egliz kaak ŋumgiy ɗo
gerti. 16 Ya ku garkiyiit maktumne-anta,
ŋaamon ɗo Egliz ka Lawodiise, ŋuur oki
yaa garkiyinti. Kar garkiyon oki taat ŋuuko
ŋaame min Lawodiise. 17 Kar kaawoŋji ɗo
Arsip aman : « Pakar ɗo riy taat Rabbin
beriijiŋ, kii ginin iŋ botilti. » 18 Nun meendu
Pool kat siirig kaawin kuuk ba aar-aŋku :
Dakoŋ rawtenno kadar nu goy ɗo daŋaayner.
Buŋ yaako barkiyiŋko. Nu ooyko dakina.

1 Tesalonisiyen

Maktumne ta awalle taat Pool siirtu ɗo gee ku Tesalonik

Pile ka kaawor

Ŋa Pool kat siirit maktumne-an ɗo kretiyenna kuuk goy ɗo geeger ka Tesalonik. Geeger-ak ɗo kiɗ ka gee kuuk Yuudinnaɗo. Menaw kuuk Pool gaarit Kabarre ta Gala ɗo geeger-ak yaa nece ar suugin subba pa. Ɗo menaw ŋuur-ak, Yuudinna kuuk goy ɗo geeger-ak, daariŋ poocit kaawoy ho ŋu atkiga (Akt 17.1-10).

Kar ba aaro, Pool siircot maktumne-an asaan ŋa raka pey gaaye ɗo ɓildinji kaak ŋa ɓildiigu ɗo wiktin taat ŋa goytu iŋ ŋuura. Ŋa aaciyaw asaan iŋ taaɓin taat ŋu taaɓiyiigu ɗo bi ka imaanco oki, gamin dakina ɓaa samaane ɗo werco. Ŋa yeepaaco oki ɗo kaawin kuuk ŋu inditu. Indiŋco-ak aman : daariŋ mataw ho Rabbin Iisa gay arig misa. Kar gee kuuk mata-aŋ gay, maa yaaco ase ? Kar ya Rabbin kat as koɗok gay, ŋuu gine pey maa riyra ?

Ooy ta awalle

1 Ŋa nun Pool, iŋ Silben* ho iŋ Timote kat siiraat maktumne-an ɗo *Egliz kaak goy ɗo geeger ka Tesalonik, ɗo kuŋ kuuk geenji ku Tatte Buŋ ho *Rabbinte Iisa Masi. Buŋ yaako barkiyiŋko ho yaako iye aapiye.

Dele ka barkiner

2 Ɗo bi kaŋko okiŋko, ni ozilaag Buŋ doo ho ni rawitgikonno ɗo salaaner. 3 Ɗo uŋji ka Tatte Buŋ, ni pakirgiy doo ɗo imaanko iŋ eliŋko kaak ɲaamaako ku giniy riy dakina ho ere kaak ku eriy *Rabbin Iisa Masi iŋ gelbin rakki. 4 Gem kol siŋtay, ni iban kadar Buŋ elgiiko ho ŋa doɓiŋko kuu gine geeŋji. 5 Ka seener, wiktin taat ni iyiikon Kabarre ta Gala-an, taar arro kaaw ta maalan di, asaan Ruwwin ta Buŋdi gaayiini, ni ibintu tam kadar kaawni ka seener. Ampa-ak Kabarre-at asko iŋ gudurre. Kuŋ maaniiko iban maman ni goyiy iŋ kuŋko ho ku talinti ni obiiko wero. 6 Kar kuŋ gay iciig goyinni ho iŋ ka Rabbin Iisa Masi, asaan iŋ taaɓin taat gee taaɓiyiiko-an oki, ku obit samaane kaaw ta Buŋdi iŋ galal. Galal-an taar asa min Ruwwin ta Buŋdi. 7 Paa kat, ku gaariy iŋ goyiŋko ɗo gee ku Buŋdi okiŋco kuuk ɗo kiɗ ka Maseduwaan iŋ ka Akayi, maman ŋuur oki yaa goye. 8 Ampaa ko, ɗo werko, kaaw ta Rabbin bal peye ɗo kiɗ ka Maseduwaan iŋ ka Akayi di. Kar gay, gee kuuk goy ɗo wer okiŋji gas kabarre kadar ku aamin ɗo Buŋdi. Ampa-ak, ya ni kaawaaɗo pey biti sa ginaaɗo maanna 9 asaan ŋuur maaniico osa maman ku obinti ɗo werko, maman ku rasiig marginko ho ku newsitu abdiye Buŋ kaak goy mento ho taɓ. 10 Ho ŋu osa pey maman kuu yoke Roŋji Iisa. Buŋ nooyiig Iisa min ɗo muuti, ŋa cooniig kuwa ho ŋaa yeepe ŋaate jilinte min dapiŋko ta Buŋdi taat yaa paaye ɗo kaaco ka gee kuuk bal aamine loci.

2

Riy taat Pool gintu Tesalonik

1 Gem kol siŋtay, kuŋ maaniiko iban tam kadar asinni kaak ni astu ɗo werko-aŋ, ŋaar maalanno. 2 Ku iban kadar wiktin taat ni ɓaayiy kat taliŋ werko, ni uc min geeger ka Pilip ho min gee ku geeger-ak, daariŋ taaɓiyinti dakina ho ŋu warinti ko ware. Iŋ taaɓin taat ni gastu-at oki, min ni ottu ɗo werko, Buŋ iskinti ni gaariikon Kabarrey ta Gala. 3 Ka seener gay, ya ni taaya gee a ŋuu aamine ɗo Iisa, kaawni raadenno, gelbinni sa pondikɗo ho ni ginno oki pikirre taat nii gale gemo. 4 Paaɗo, Buŋ tal ja ta aditni, kar kat ŋa doɓinti a nii gaare Kabarre ta Gala. Ampa-ak, ni barayɗo botol taat yaaco ale gala ɗo geemir, illa ɗo Buŋdi di. Ŋaar kat ibingig gelbinni. 5 Ku iban tam kadar yiriy rakki ni bal kaawe kaawin ku puluspulus ɗo geemir ho ni balko ase tak-tak iŋ tamaanaw ta gurusdi. Buŋ kat saadinni. 6 Ni bal rake waan yaani ozile, wala kuŋko, wala gee ku pey. 7 Yampa, nin paliinna ku *Masi yelel, nec nii gine taat ni rakiy di. Kar gay, min ni astu ɗo werko, ni gin ziŋkini dalullay ar daatik taat tala kaaco ɗo kooginti. 8 Iŋ ele kaak ni elgiiko dakin-aŋ, ni gaarkon Kabarre ta Gala taat asa min ɗo Buŋdi. Iŋ ele ŋaar-aŋ, ni ic kelimni aale loko ya waan indiini a nii bere ziŋkini oki, ɗo bi kaŋko, ni poocaaɗo. 9 Gem kol siŋtay, pakiroŋ ja ɗo riy taat raɗa ni gintu ɗo werko. Aando yiriyo, ni gina riy taat nii gase maan kaak nii okume. Paa kat, ni baltu goye ar gor taat ooma ɗo rakki minninko ɗo wiktin taat ni gaariiko Kabarre ta Gala taat asa min ɗo Buŋdi.

10 Ni goy goye kaak *cawar ho iŋ botiliy iŋ kuŋ gee kuuk aamine, yoo oorin sa, ni bal gine. Ɗo taar-an, kuŋ saadinna ho Buŋ oki tale. 11 Ku iban kadar ay waan minninko, ni taayig ar tati taayiy kooginay. 12 Ni taayiŋko, ni iskiŋko ho ni wakilko kadar goyiŋko yaa kuuniye ar kaak Buŋ rakiyo. Ŋaar ko koliŋko kuu unje ɗo Meennuwiy ho ɗo *darjiney.

13 Ni ozilaag Buŋ doo asaan wiktin taat ni gaariiko kaawoy, ku cokiyta ho ku obta. Ku bal obinti ar kaaw ta gemor di, ku obit ar kaaw ta Buŋdi. Ka seener, taar kaaw ta Buŋdi ho ɗo kuŋ kuuk aamine, ta gina riy ɗo gelbinko. 14 Gem kol siŋtay, gee ibiniiko kadar kaaw-at gina riy ɗo gelbinko,

* **1:1** 'Silben' : Ŋa ŋaar ko ŋu koliy oki Silaas.

asaan kuŋ maaniiko oki aaɗ min botol ta *Eglizna ku Buŋdi kuuk goy ɗo kiɗka Zuude. Gee ku Eglizna-ak, ŋuur aamin ɗo Iisa Masi ho *Yuudinna taaɓiyiig dakina. Kar kuŋko oki, gee ku maaniiko taaɓiyiŋko dakina. 15 Aginiyco ku Yuudinnar kuuk taaɓiyiig gee-ak deeyig nabiinna kuuk awalle. Goytu kee, pey daariŋ deeyig *Rabbin Iisa. Pey wiktin tante astu, daariŋ asinte taaɓay oki. Ansi-ak, ŋu nigaag adiy ka Buŋdi ho ŋu kuuniya adin ku gee okiɲco,* 16 asaan ŋu toɗaani gaare kaaw ta Buŋdi ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo a ŋuu gase jile. Ansi-ak, zunuubinnico gaaya gaayen di nam ŋu nectu ɗo werco. Ampa-ak, dapiŋko ta Buŋdi paayco ko kaaco.

Pool raka yeepe Tesalonik

17 Gem kol siŋtay, min gi totirtu, ni ɗeet serek, kar gay kelimni goy iŋ kuŋkon di. Ni gin niyin tak-tak taat ni ɓaa pey taliŋko. Ŋaar-ak ko, ni zeedīy a illa niiko ɓaawe. 18 Ni raka yeepe nam nii ote ɗo werko. Nun meendu Pool gec ɗeele a naa ɓaawe, kar *Seetanne gay toɗinti botol. 19 Ni rakiy pey ɓaa taliŋko-ak, asaan ni eriig Rabbinte Iisa iŋ galal ɗo saan taŋko, ho wiktin taat ŋaa yeepe, nii jaale kayni kuwa ho nii gase haginni ɗo unji ar taat ŋu beriy ɗo gee kuuk nosire. 20 Ka seener, ɗo saan taŋkoŋ ko, ni jaaliy kayni kuwa ho ni aaciyiy dakina.

3

1 Ɗo bi ŋaar-ak ko, ni bal gedire pey nii goye bal kabarriko. Paa ko, ni ictu niyin taat ni ɗaktu keetini ɗo geeger ka Aten, 2 ho siŋte Timote gay, ni n̰aamiikoŋga. Ŋaar gina riy ɗo Buŋdi ta gaare Kabarre ta Gala ta Iisa Masi. Ni n̰aamiikoŋga-ak a ŋaako ɗeŋriŋko ho ŋaako iskiŋko ɗo imaanko. 3 Paa kat, yoo waanna rasiitɗo botiliy ɗo taaɓin taat gasiŋko-anta. Asaan kuŋ maaniiko oki iban kadar taaɓin ar taar-an yaate ase. 4 Wiktin taat ni goyiy iŋ kuŋko, ni kaawkoŋ ɗak ko biti. Kuŋ maaniiko tal iŋ odinko kadar kaaw-an as ɗo werti. 5 Ɗo saan taar-at ko, min nu bal gedire pey yoke kabarriko, nu n̰aamiig Timote a ŋaa iye kabarre ta imaanko, asaan nu gin kolaw a wal *Seetanne geciŋko ho ku rasit imaan. Ya ku rasta-ak gay, riy taat ni gintu ɗo werkoan uc usu.

6 Diŋ di Timote yeepinti min ɗo werko ho kabarre taat ŋa iyinti-an gala. Ŋa kaawinti ɗo bi ka imaanko, ɗo ele kaak ku elgiy ziŋkiko ho ŋa kaawinti a ku pakira samaane loni ho ku raka pey ŋaame iŋ nini ar taat nini oki rakiyo. 7 Ansii ko, gem kol siŋtay, iŋ taaɓin taat ni aawiyo ho iŋ pooce kaak gee poociini oki, kabarre taat a ku goy iŋ imaanko berinti gudurre. 8 Diŋ, goye ka duniiner gininti gala asaan ni dor kadar imaanko taat ɗo *Rabbiner, ku obit bombo. 9 Ni ibanno maman nii gedire dele barkin ɗo Buŋdi ɗo bi kaŋko ho galal okintiti taat ni aawiy ɗo unji ka Buŋdi ɗo bi kaŋko. 10 Aando yiriyo, ni inda Buŋ iŋ gelbin rakki a ŋaani pile botol gi ɓaayiy ɗak ŋaame ho niiko ɓildiŋko a imaanko yaa ɓaa iŋ unti.

11 Ni inda Tatte Buŋ iŋ Rabbinte Iisa Masi yaani pile botol taat niiko ɓaawe. 12 Rabbin Iisa yaako gaayiŋko a ele kaak kuu elgiy ziŋkiko ho ku eliy gee okiɲco yaa ɓaa iŋ unji. Ni raka a kuu ele ziŋkiko ar kaak nin elgiiko. 13 Buŋ yaako ɗeŋriŋko ɗo imaanko. Ampaa kat, ɗo wiktin taat Rabbinte Iisa yaa yeepe iŋ geeŋji okiɲco*, kuu gine *cawar ho bal oorne ɗo unji ka Tatte Buŋ.

4

Goye kaak Buŋ rakiyo

1 Ba aaro, gem kol siŋtay, ni taayaako ho ni indaako iŋ siŋ ku *Rabbinte Iisa Masi a kuu zeeɗe kuu ɓaa iŋ uŋko ar kaak ku ɓilditu baani awalle. Ku ɓilde maman kuu goye goye kaak Buŋ rakiyo, ho diŋ gay, ku icig ko goye ŋaar-aka. Ŋaar-ak, ɓaaŋ iŋ uŋko. 2 Taayiik taar-an asa min ɗo Rabbinte Iisa Masi ho ku ibingit ko min awalle. 3 Taat Buŋ rakiy-at, a kuu goye *cawar ɗo unji ho kuu goye goɗom min ɓaaye ka muŋjam. 4 Nu kaawaako okiŋko, ay gem di yaa gedire ɗo ziŋkay. Ampaa kat, kuu goye iŋ horoomine, cawar ɗo unji ka Buŋdi. 5 Dakoŋ ginenno ar gee kuuk ibanno Buŋ. Gee ŋuur-ak, galal ta ziŋkico n̰aamaag ŋu giniy gamin kuuk jookumo. 6 Ya gem kaak gina ampa-ak, ŋa nigaag adiy ka siŋji ho ŋa taraaga. Ŋaar-ak, dakoŋ ginenno pa. Ni kaawkoŋ ko ho ni miniŋko tak-tak ɗo bi ŋaar-aŋka, asaan gee kuuk gina ansi-ak, dapiŋko ta Buŋdi yaa paaye kaaco. 7 Ka seener gay, Buŋ dakinte kollo ɗo goye kaak cawarro. Ŋa kolinte ɗo goye kaak cawar ɗo unji. 8 Ŋaar-ak, gem kaak poocaat kaaw-anta, ŋa poocɗo kaaw ta gemor di, ŋa poocaat kaaw ta meeŋji Buŋ kaak beraako Ruwwiney.

9 Gem kol siŋtay, ni ginno pey kaaw taat niiko siire ɗo bi ka ele ka ziŋkiko. Asaan kuŋ maaniiko, Buŋ meeŋji ɓildiŋko maman kuu ele benanniko. 10 Ku elgig gee ku Buŋdi okiɲco kuuk goy ɗo kidīn ku Maseduwaan. Gem kol siŋtay, ni taayaako, zeeɗoŋ pey kuu ele ziŋkiko gaay iŋ gaayo 11 ho kuu goye ɗo aapiyer bal kaawo. Taloŋ riy ta maaniikon di ho ginoŋ riy iŋ tiŋgiko ar kaak ni kaawiiko. 12 Paa kat, ku ociyɗo ɗo geemir ho

* **2:15** ‘ŋu kuuniytu adin ku gee okiɲco’ : Pool oki Yuudiɲce. Ŋa kaawɗo ɗo bi ka Yuudinnar okiɲco. Ŋa kaawa ɗo ŋuur kuuk toɗaaco gaare kaaw ta Buŋdi ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo. * **3:13** ‘geeŋji okiɲco’ : Ŋuur ɗubal ku Buŋdi iŋ ŋuur kuuk aamin iŋ siŋ ku Iisa oki.

goyiŋko yaa gine samaane ɗo uŋco ka gee kuuk bal aamine misa iŋ Iisa Masi.

Yeepe ka Rabbiner

13 Gem kol siŋtay, ni raka kuu ibiniŋ maan kaak yaaco ase ɗo gee kuuk aamine ho mate. Ansii kat, ku goyiyɗo aminda ar gee kuuk harayɗo a ŋuu nooye min ɗo muuti. 14 Gi aamin kadar Iisa mate ho Buŋ nooyig min ɗo muuti. Ampaa ko, ŋuur kuuk aamin iŋ Iisa ho mate, gi aamin kadar Buŋ yaa nooyiŋco ho ŋaa ŋuminco iŋ ŋaara.

15 Ka seener, ni kaawaako kaaw taat *Rabbin meeŋji kaawtu a : ginte kuuk goy mento ɗo wiktin taat Rabbin Iisa yaa yeepe, gi ogiraacoɗo ɗo ŋuur kuuk mat ko. 16 Gee yaa dore maan kaak gaara yeepe ka Iisa Masi, iŋ gaay ta tatkaw ka *ɗubal ku Buŋɗi ho iŋ ale ka perner ta Buŋɗi. Ɗo wiktin taar-at, meeŋji Rabbin Iisa Masi yaa paaye min kuwa, ho ŋuur kuuk aamin ɗo Iisa Masi ho mate-ak yaa nooye awalle. 17 Kar ba aaro, ginte kuuk goy misa mento gay, Buŋ yaate cooninte sawa iŋ ŋuura ɗo ucar a gii ŋaame iŋ Rabbin Iisa kuwa ka samaaner. Ansii ko, gii goye doo iŋ ŋaara. 18 Ŋaar-ak, iskiguwoŋ ziŋkiko iŋ kaawin-aŋku.

5

1 Gem kol siŋtay, ɗo bi ka wiktiner iŋ yiriy taat *Rabbin Iisa yaa yeepe, ni ginno pey kaaw taat niiko siire. 2 Asaan kuŋ maaniiko iban tam kadar yiriy ta Rabbiner, taar yaa ase ar kokin ka aandor. 3 Yiriy-at yaa ase ɗo wiktin taat gee kaawa aman : « Hay, aapiy as kat ɗo darrer ho barjaalin sa ginno pey ! » Kar ɗo wiktin taar-at di, tala kar omaayin di galco ɗo kayco ar daatik taat enaw ɗo weenti ho wer kaak ŋuu imile kayco sa ginno.

4 Gem kol siŋtay, gee kuuk goy ɗo gondikor, yiriy ta Rabbiner yaaco soke yooma. Kar kuŋ gay arro gee ŋuur-aku. 5 Asaan, okiŋko, ku goy ɗo portikaw ho ku gina gamin kuuk kuuniya yiriyo. Yampa, gi goyɗo ɗo gondikor ho gi ginno gamin kuuk kuuniya aando di. 6 Ɗo taar-at ko, dakinte weyenno ar ŋuura. Kar gay, goyinte mento ho gedirinte ɗo ziŋkite. 7 Asaan gee kuuk weyaw, ŋuur weya iŋ aando, ho gee kuuk sakriyaw sa, ŋuur sakriya iŋ aando. 8 Kar ginte, gee ku portikaw gay, gii gedire ɗo ziŋkite. Imaan iŋ ele yaate gooyinte ar saapine ɗo ziŋkite ho ere kaak gii ere jile yaate gooyinte ar jakumne ta taasiŋkar ɗo kayte.* 9 Gii gine ampa-ak, asaan Buŋ balinte doɓinte a ŋaate taaɓiyinte iŋ dapiŋkoy. Kar gay, ŋa doɓinte a gii gase jile iŋ Rabbinte Iisa Masi. 10 Ŋaar kat mat ɗo bi kante. Paa ko, ya gi mate wala gi goy mento sa, yiriy taat ŋaa yeepe-ak, gii goye sawa iŋ ŋaara. 11 Ŋaar-ak, iskiguwoŋ ho ɗeŋirguwoŋ ziŋkiko ɗo imaanko ar kaak ku gingiyo.

Taayiika iŋ ooy ta ba aaro

12 Gem kol siŋtay, ni raka kuu karmiyiŋ gay riyor ku Buŋɗi kuuk gina riy iŋ kuŋko. Asaan gee ŋuur-ak, Rabbin kat leeyig a ŋuu tale kaako ho ŋuuko taayiŋko. 13 Ɗo bi ka riy taat ŋu giniyo, elguwoŋgu ho berguwoŋco horoomin dakina. Kar kuŋ gay, dakoŋ giɗenno benanniko.

14 Gem kol siŋtay, nu kaawaako : leesoŋco ɗo gee kuuk zegilay, iskoŋ gee kuuk yiimit gartico, sosoŋ gee kuuk ginno gudurre† ho icoŋ subirraw iŋ gee okiŋco. 15 Yaman, goyoŋ goɗom, ya rakki minninko nigjiŋ, dakiy yeepenno. Kar gay, ginguwoŋ selleŋ benanniko ho ɗo gee okiŋco. 16 Goyoŋ doo iŋ galal. 17 Indiguwoŋ Buŋ, dakoŋ peyenno. 18 Oziloŋ Buŋ ɗo ay maanna. Ŋuur-aŋ ko gamin kuuk Buŋ rakiy kuu gine ɗo goyiŋko kaak iŋ Iisa Masi.

19 Ya Ruwwin ta Buŋɗi gina riyti ɗo gelbinko, dakonti toɗenno. 20 Ya Buŋ kaawko iŋ biŋka ku nabiinnar, dakoŋ poociŋcoɗo kaawinco. 21 Kar gay, ibinoŋ ja baaco ta gamin-aŋ okiŋco, kar kat, kuu obe ŋuur kuuk samaane. 22 Cimoŋ kayko min ay maan kaak samaanno.

23 Meeŋji Buŋ ka aapiyer yaako giniŋko kuu kuuniye *cawar ɗo goyiŋko okiŋji. Paa kat, ruwwinko, kelimko ho ziŋkiko yaa goyeŋ ko paa di okiŋco bal oorne nam yiriy ta yeepiŋji ka *Rabbinte Iisa Masi. 24 Ŋaar kaak koliŋko-ak, kaawoy rakki di, ho ka seener, ŋaa necin taat ŋa kaawtu.

25 Gem kol siŋtay, indonni Buŋ oki.

26 Ooyoŋco ɗo siŋta dakina iŋ gine ka cuuɗ ar siŋta kuuk tacco rakki.

27 Iŋ siŋ ku Rabbiner, nu kaawaako : garkiyon maktumne-an ɗo uŋco ka siŋta okiŋco.

28 Buŋ yaako barkiyiŋko iŋ barkin ta Rabbinte Iisa Masi ! Nu ooyko dakina.

* **5:8** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 59.17. † **5:14** 'gee kuuk ginno gudurre' : Anne-aŋ raka kaawe ɗo bi ka gee kuuk gudurrico wala imaanco sooɗa.

2 Tesalonisiyen
Maktumne ta seeriŋkar taat Pool siirtu ɗo gee ku Tesalonik
Pile ka kaawor

Ŋa Pool kat siirit maktumne ta seeriŋkaran ɗo kretiyenna ku Tesalonik. Pool ɗeelaag kaawin daariŋ kuuk ŋa siirtu ɗo maktumne taat awalle. Ŋa siiriico-ak, asaan ŋu barjile ɗo bi ka yeepe ka Iisa. Daariŋ kaawa a ŋa yeep ko, daariŋ gay a ŋa gaay ko yeepe ho ŋu rasit riyco a ŋuu yokiŋji ja. Pool kaawaaco a ŋuu ice subirraw ɗo gamin kuuk yaa ase neginda. Ya ŋu yokaag Iisa ho ŋa yeepɗo koɗok oki, ŋuu rasaatɗo riyco. Ŋuu tale goyiŋco kaak ɓaa iŋ uŋji.

Ooy ta awalle

1 Ŋa nun Pool, iŋ Silben* ho iŋ Timote kat siiraat maktumne-an ɗo *Egliz kaak goy ɗo geeger ka Tesalonik, ɗo kuŋ kuuk geenji ku Tatte Buŋ ho ku *Rabbinte Iisa Masi. 2 Tatte Buŋ ho Rabbin Iisa Masi yaako barkiyiŋko ho yaako iye aapiye.

Pool iskaag kretiyenna ku Tesalonik

3 Gem kol siŋtay, illa ni ozila Buŋ doo ɗo bi kaŋko. Ozilinni-ak ɗo botiliy di, asaan imaanko siŋja iŋ uŋti ho ele ka ziŋkiko sa gaaya gaayen di. 4 Ɗo saan taar-an, galni ni kaawiy ɗo bi kaŋko ɗo Eglizna ku Buŋdi. Asaan iŋ taaɓin taat ŋu taaɓiyiiko ho iŋ goyiŋko kaak raɗ-ak oki, ku ic subirraw ho ku ob tirit ɗo imaanko.

5 Taar-an gaara kadar Buŋ ɗukuma seriin iŋ botilti. Asaan iŋ taaɓin taat ŋu taaɓiyiiko ɗo bi ka Meennuwiy-at oki, Buŋ yaako giniŋko selleŋ kuu ture uŋje ɗo Meennuwiyata. 6 Ka seener gay, Buŋ ɗukuma seriin iŋ botilti : ŋaaco peyin ɗo kayco ɗo ŋuur kuuk taaɓiyaako. 7 Kar kuŋ kuuk taaɓiyaw-aŋ gay, kuu jammiye iŋ nini oki ɗo wiktin taat Rabbin Iisa yaa yeepe min kuwa iŋ ɗubilji. Ɗubilji-ak, ŋuur gin gudurre 8 ho ŋuu ase iŋ ŋaara ɗo portikaw taat ar ak taat oba bilimbilim. Ŋaa taaɓiyiŋco ŋuur kuuk ibingigɗo Buŋ ho kuuk karmiygitɗo Kabarre ta Gala ta Rabbinte Iisa Masi. 9 Gee ŋuur-ak, haginco ta taaɓiner, taar gaasaaɗo tak-tak. Ŋuu goye serek min ɗo Rabbinte ho min ɗo gudurre taat gaara *darjiney. 10 Wiktin taat Rabbin Iisa yaa yeepe, yiriy taar-at, geenji yaa jaaliŋ siŋji kuwa ho gee okiŋco kuuk aamin iŋ ŋaara yaa oziliŋji dakina. Kuŋ sa yaa goye iŋ gee ŋuur-aku, asaan ku aamin ɗo kaaw taat ni gaariiko.

11 Ɗo saan taar-an ko, ni indiy Buŋ doo ɗo bi kaŋko. Ni indaaga a ŋaako gaayiŋko a ku tur goye kaak ŋa koliŋko ɗo uŋji-aka. Ni indaag pey Buŋ, iŋ gudurrey, ŋaako gaayiŋko kuu gine gamin kuuk selleŋ kuuk ku rakiy gine, ho riy taat ku gingiy ɗo bi ka imaanko oki yaa kuuniye samaan tak-tak. 12 Ampaa kat, ɗo bi kaŋko, ŋuu jaaliŋ siŋ ku Rabbinte Iisa kuwa, ho ɗo bi kaŋji, ŋuu jaaliŋ siŋ ku maaniiko oki. Okiŋco-aŋ asa min barkin ta Buŋte ho iŋ ta Rabbinte Iisa Masi.

2

Gamin kuuk yaa ogire ɗo yeepe ka Iisa

1 Gem kol siŋtay, nu rakaako kaawe ɗo bi ka yiriy taat Rabbinte Iisa Masi yaa yeepe ho maman Buŋ yaate ŋuminte iŋ ŋaara. 2 Ampaa ko, ya waan kaawaako a yiriy ta *Rabbiner taar as ko, dakoŋ barjilenno koɗok di. Ya waan kaawaako ar ŋa gin kaaw taat asa min ɗo Buŋdi wala min loni, wala ŋa as iŋ maktumne ɗo pisiŋji ar ŋa nin ko berjiita oki, dakoŋ ginenno kolaw. 3 Dakoŋ rasenno ziŋkiko ŋuuko jagiŋko iŋ ay maanna. Yiriy rakki yaa ase taat gee ku duniiner yaa poociŋ Buŋ tak-tak ho Gay nige duniiner yaa gaare ziy, ŋaar kaak Buŋ ɗukumji ko seriine. Nu kaawaako, ya gamin-aŋ bal ase, yiriy ta Rabbine asaaɗo misa. 4 Gem ŋaar-ak adine. Ŋaa jaale ziy a ŋaar di tatik min gamin okiŋco kuuk gee ku duniiner koliy Buŋ ho kuuk ŋu abdiyiyo nam meeŋji oki ɓaay uŋje ɗo *ger ka Buŋdi ho ŋaa kaawe a ŋaar kat Buŋ.

5 Ku rawte ga ? Wiktin taat nu goyiy iŋ kuŋko-ak, nu kaawgiko ɗo bi ŋaar-aŋka. 6 Kar diŋ gay, kuŋ ibingig maan kaak toɗaaji bayne ɗo Gay nige duniiner-aka. Ŋa yoka wiktiney yaa ase. 7 Kar diŋ gay, riyoy taat samaanno tees ko iŋ cigile ɗo duniiner. Kar ŋa yoka wiktin taat ŋaar kaak toɗaaji yaaji pile botol. 8 Ɗo wiktin taar-at, Gay nige duniiner-ak yaa bayne waraŋ. Kar ya Rabbin Iisa yeepe, ŋaa idiŋji iŋ ceere ka *darjiney, ho ŋaa aayiŋ yarap iŋ us kaak amila min ɗo biy. 9 Min Gay nige duniiner-ak goy misa ɗo duniiner, ŋaa gine riy iŋ gudurre ta *Seetanner. Ŋaa gale gee iŋ ay maan kaak ajbay ho kaak gaara gudurrey. 10 Ŋaa jagiŋ iŋ ay maan kaak jookumo, ŋuur kuuk ɓaa ɗo rawtiŋco. Ŋu ɓaay rawte-ak, asaan ŋu bal obin seen taat zer yaa jiliŋco ho ŋu bal elinti. 11 Paa ko, Buŋ yaaco ŋaame gudurre taat yaa newsin pikirrico a ŋuu obe tirit ɗo raadindi. 12 Ampa-ak, okiŋco, Buŋ yaaco ɗukume seriine, ŋuur kuuk bal aamine ɗo seener ho ɗo galilco, ŋu giniy gamin kuuk iŋ botilcoɗo.

Pool kaawaaco a ŋuu goye bombo

* **1:1** Silben : Ŋa ŋaar ko ŋu koliy oki Silaas.

13 Gem kol siŋtay, Buŋ elgiiko dakina. Illa
nii ozile Buŋ doo ɗo bi kaŋko, asaan ŋa
doɓiŋko min ɗo teesindi a kuu gase jile. Ku
gasiig jile ŋaar-ak, asaan Buŋ giniŋko *cawar
iŋ Ruwwiney ho iŋ imaanko taat ku aam-
intu ɗo seeney. 14 Ɗo jile ŋaar-aŋ ko, ŋa
koliŋko iŋ Kabarre ta Gala taat ni gaariiko.
Paa ko, kuu gasin haginko ta *darjin ta
Rabbinte Iisa Masi. 15 Ɗo saan taar-an, gem
kol siŋtay, goyoŋ bombo. Oboŋ samaane
ɓilde kaak ni ɓildiŋko iŋ biŋkini, wala iŋ
makaatamna kuuk ni ŋaamiiko. 16 Tatte
Buŋ elinte ho iŋ barkin tanji, ŋa berte maan
kaak iskaate doo ho iŋ ere kaak gi eriy iŋ
galal. Ni indaaga ho ni inda oki meeŋji
Rabbinte Iisa Masi 17 yaako iskiŋko ho yaako
bere gudurre kuu gine selliŋkaw iŋ ay kaaw
taat ku kaawiyo ho iŋ ay riy taat ku giniyo.

3

Pool raka a ŋuuco inde Buŋ

1 Ba aaro, gem kol siŋtay, nu raka a kuuni
inde Buŋ. Indoŋga a kaaw ta *Rabbiner
yaa totire koɗok ho gee yaa karmiyinti ar
kuŋ karmiyiita. 2 Indoŋ oki Buŋ a ŋaani
imile min pise ka gee kuuk jookumo ho
motilay. Asaan ka seener, min gee okiŋco
kuuk cokiyit Kabarre ta Gala-an, sando goy
di kuuk bal aamine. 3 Kar gay, Rabbin, ŋaar
kaawoy rakki di. Ŋaako bere gudurre ho
ŋaako gooyiŋko min ɗo *Seetanner. 4 Rabbin
diyit ɗo gelbinni a niiko amniyiŋko kadar
ku icig taaye kaak ni taayiiko, ho neginda
oki, kuu ginguwe ampa. 5 Ni inda Rabbin
yaako gaare a Buŋ elgiiko dakina ho ŋaako
gaayiŋko kuu ice subirraw ar meeŋji Iisa
Masi ictu.

Pool leesaaco ɗo zegiliydi

6 Gem kol siŋtay, ni kaawaako iŋ siŋ ku
Rabbin Iisa Masi, goyoŋ serek min siŋta
okiŋco kuuk gina zegel ho aaɗgigɗo ɓilde
kaak ni ɓildiŋko. 7 Kuŋ maaniiko oki iban
maman kuu gedire ice goyinni. Asaan ɗo
wiktin taat ni goyiy iŋ kuŋko-ak, nin zegi-
layɗo 8 ho ni bal goye ɗo baa ta waanna nii
tee maalan di. Kar gay, ni taaɓiye aando
yiriyo, ni gina riy iŋ soriyni. Paa kat, ni baltu
oome yoo waan minninko. 9 Ka seener, ni
gin botol taat zer kuuni gaaye. Kar gay, ni
gintu pa-ak, ni rakaako gaare maman kuu
ice goyinni. 10 Asaan ɗo wiktin taat ni goyiy
iŋ kuŋko-ak, ni taayiŋko aman : « Gem kaak
pooc gine riy-ak, illa ŋaa pooce tee oki. »

11 Sando, ni dor ŋu kaawa kadar min-
ninko, gee daariŋ zegilay ho riyco a illa ŋuu
saaleŋ ko caram-caram ɗo gamin ku geemir
di. 12 Ɗo gee ŋuur-aku, ni kaawaaco ho ni
taayaagu iŋ siŋ ku Rabbin Iisa Masi a ŋuu
gine riy bal kaawo, ŋuu tee tee ka soriy ta
maaniico.

13 Kar kuŋ siŋta gay, ginoŋ selleŋ ho
dakoŋ rawenno tak-tak. 14 Ya waan
karmiygitɗo kaawni taat ɗo maktumne-
anta, gaaroŋga ɗo gee okiŋco ho dakoŋ
rakenno jamuwiy tak-tak. Paa kat, sokaŋ
yaa deeŋji. 15 Kar gay, dakoŋ taliŋjiɗo ar
adine, leesoŋji ar siŋo.

Ooy ta ba aaro

16 Rabbin, ŋaa goye iŋ kuŋko okiŋko. Ŋaar
kaak iya aapiye ɗo geemir, meeŋji yaako
iyin loko oki ɗo ay wiktine ho ɗo ay riy
taat ku giniyo. 17 Ooy-an, nun meendu Pool
kat siirit iŋ pisindu. Ŋaar-aŋ ko maan kaak
gaara kadar maktumne-an asa min lotu.
Ampaa ko, nu siirgiy ɗo ay maktumner.
18 Barkin ta Rabbinte Iisa Masi yaa goye iŋ
kuŋko okiŋko. Nu ooyko dakina.

1 Timote
Maktumne ta awalle taat Pool siiriiji ɗo Timote
Pile ka kaawor

Ŋa Pool kat siirit maktumne-an ɗo Timote. Timote, ŋaar yaaco Yuudiɲca ho ta aamin ɗo Iisa Masi. Taar ko taayig ɗo imaan. Kar tacco gay Grekiɲce. Timote aamin ɗo Iisa Masi ho ɗo martuwiy ta Pool, werin daariŋ, Timote oki gaayaaga. Kar ba aar gay, ŋa gaarji riy dakina. Riy-at ko taat kretiyenna leeyiy gamin ku Eglizdi iŋ botilco. Kar daariŋ gay bera ɓilde kaak iŋ botiliiɗo. Ɗo saan taar-an ko, Pool taayaagu a : illa ŋuu obe bombo ɗo ɓilde kaak amila min ɗo Kitamner, ŋuu peyenno min riy ta gaare Kabarre ta Gala, ŋuu indiguwe Buŋ sawa ho ŋuu doɓe agindaw kuuk taɓ.

Ooy ta awalle

1 Ŋa nun Pool kat siiraat maktumne-anta.
Nun *paliine ka Iisa Masi iŋ izinne ta Buŋ
kaak jilaate ho ta *Rabbinte Iisa Masi, ŋaar
ko gi eriy iŋ amaanne.
2 Nu siiraat lociŋ ɗo kiŋ Timote. Iŋ
imaanji taat ɗo Iisa Masi, kiŋ ar roŋdu kaak
taɓ. Tatte Buŋ ho iŋ Rabbinte Iisa Masi, ŋuuŋ
barkiye, ŋuu tale aminduwiŋ ho ŋuuŋ iye
aapiye.

Taayiik ta Pool ɗo bi ka gay raadindi

3 Ɗo wiktin taat nu ɓaay Masedowaan-ak,
nu taayiiciŋ a kii goye ɗo geeger ka Epeez di.
Paa kat, kiico toɗe ɗo gee daariŋ kuuk ɓilda
gee iŋ ɓilde kaak arro iŋ imaan ta taɓ. 4 Kiico
kaawe a ŋuu rasiŋ maliyin kuuk aginiyco
imiliy min ɗo kayco di ho iŋ ose ka siŋ ku
tambaaco taat lidiib-ata. Ŋuur-ak iya meelo.
Ŋu ŋumno iŋ maan kaak Buŋ rakiy gine.
Maanna-ak gem gasiiga-ak, illa ya ŋa aamin
ɗo Iisa Masi. 5 Taaye kaak nu taayiiciŋ-aŋ, nu
raka a ŋuu ele ziŋkico iŋ ele kaak asa min gel-
bin ka *cawar, min pikirre taat samaane ho
min imaan taat taɓ. 6 Gee-ak jag min botol
taat samaan-anta ho iŋ meel taat bal baati
di, ŋu ictu botol ta pey. 7 Ŋu gina ziŋkico ar
ŋu agindaw ku *gaanuun ka Buŋdi. Ŋu ɓilda
gee ar ŋuur kat ibingig gaanuun, kar sando,
ŋuur maaniico oki ibingitɗo baat ta kaawco
ho ɓilde kaak ŋu ɓildiy iŋ niyinco.
8 Gi iban kadar gaanuun kaak Buŋ diytu,
ŋaar samaane ya gi aaɗaag iŋ botiliy. 9 Illa
kuu diye ɗo kayko kadar Buŋ bal diyiŋ
gaanuun ɗo gee kuuk selleŋ, ŋa diyig ɗo ŋuur
kuuk pooc kaaw ta Buŋdi, ɗo kuuk adiney
ku Buŋdi, ɗo kuuk motilay ho ɗo kuuk
jookumo. Buŋ diyig gaanuun ɗo ŋuur kuuk
karmiygigɗo, ɗo kuuk nigaag gamin ku
Buŋdi, ɗo kuuk diyaag aginiyco ho ɗo kuuk
diya gee. 10 Ŋa diyig ɗo ŋuur kuuk ɓaaya
muŋjam, ɗo miday kuuk bariya ziŋkico ho
daaɗ oki kuuk gina pa, ɗo gee kuuk taajira
ɓerrina, ɗo gay raadindi, ho ɗo ŋuur kuuk
looga bal botol. Ŋa diyig ɗo ŋuur okiɲco
kuuk gina gamin kuuk jookumo kuuk arro
ɓilde kaak taɓ. 11 Ɓilde-aŋ, gi gasig min ɗo
Kabarre ta Gala. Buŋ kaak goy iŋ *darjiney
kat berduut Kabarre taat Gal aale-anta.

Pool ozilaag Iisa Masi

12 Nu ozilaag *Rabbinte Iisa Masi asaan
ŋa talintu ar gem kaak tur gine riyoy ho
ŋa berdu gudurre taat naaji gininti. 13 Zer
awalle, nu nig bir iŋ ŋaara, nu taaɓiyig
geeŋji ho nu warga. Kar Buŋ gay tal amin-
duwir, asaan nu bal aamine misa ɗo Iisa
Masi ho nu ibanno maan kaak nu giniyo.
14 Rabbinte paayduut barkiney dakin aale
iŋ imaan taat ŋa diyiidu ɗo gelbiner ho iŋ
ele kaak ŋa beriidu. Nu gasiig gamin kuuk
seer-aŋ asaan nu ŋum iŋ Iisa Masi. 15 Ka
seener, Iisa Masi as ɗo duniiner a ŋaa jiliŋ
gee kuuk jookumo. Kaaw-at nec gee okiɲco
yaa obin bombo. Kar min gee kuuk jookum-
ak, nun gay jookum pakgig serek. 16 Kar
gay, Buŋ tal aminduwir. Ŋa taltu pa-ak
asaan ŋa raka kadar iŋ nunu kaak jookum
pakgig gee okiɲco-aŋ ko, Iisa Masi yaa gaare
subirruwiy okintiti ɗo gee kuuk yaa aamine
loci ho kuuk yaa gase goye ka gaasɗo. Iŋ
subirraw taat Buŋ ictu iŋ nun kaak jookum
pakgig gee okiɲco-aŋ, ŋuu ibine kadar ŋaaco
saamiye loco oki.
17 Ɗo Sultan kaak keeji di Buŋ,
kaak ginno teesiŋji wala gaasiŋji,
kaak matɗo,
kaak gee talgigɗo,
loci ko horoomine iŋ *darjine
elgin iŋ elgina ! *Aamin.
18 Gem kol roŋji Timote, ɓilde kaak nu
ɓildiiciŋ-aŋ aaɗa kaawin kuuk nabiinna
kaawtu awalle ɗo bi kaŋji. Kaawin-aŋ yaaŋ
bere gudurre kii gine riy taat Buŋ beri-
iji ar ki taasiŋa taasiŋka taat taɓ. 19 Ɗo
taasiŋkar, obit imaanjiŋ bombo ho taasaŋ
iŋ pikirre taat samaane Buŋ rakiyo. Gee
daariŋ pooc icin pikirre taar-ata, paa ko, ŋu
nigiit imaanco tak-tak. 20 Min ɗo gee-ak, goy
Himene* iŋ Alekzandir†. Nu berig ɗo pise
ka Seetanner‡, paa kat, ŋuu diye ɗo kayco
kadar ŋu gediraaɗo nige biŋkico iŋ Buŋ.

2

Taayiika ɗo bi ka salaaner

1 Min gamin okiɲco, maan kaak awalle
nu rakiy gee yaa gine-ak a ŋuu indiguwe

* **1:20** Wer ka gase kaawor ɗo 2 Timote 2.17. † **1:20** Wer ka gase kaawor ɗo 2 Timote 4.14. ‡ **1:20** Wer ka gase kaawor ɗo 1 Korentiyen 5.5.

Buŋ ɗo gee okiɲco, ŋuuco salkiyguwe iŋ loklikiɲco ho ŋuu ozilguwiɲji ɗo bi kaɲco.
2 Salkiyguwoŋ ɗo sultinniidi ho ɗo ŋuur okiɲco kuuk hokumiyaw. Paa kat, gii goye iŋ aapiye, bal kaawo, ho ɗo ay maanna, gii gaare iŋ goyinte kadar gi karmiya Buŋ ho gii goye selleɲ ɗo uŋco ka geemir oki. 3 Ŋaaraŋ ko maan kaak selleɲ ho kaak samaane ɗo uŋji ka Buŋ kaak jilaate. 4 Ŋa raka a gee okiɲco yaa gase jile ho ŋuu ibinin seeney.
5 Ka seener, Buŋ, ŋaar rakki di ho gem rakki di goy ɗatik ta Buŋ iŋ gee. Gem-ak, ŋaar ko Iisa Masi. 6 Ŋaar kaak ber ziy *satkine a ŋaa jiliŋ gee okiɲco. Ŋaar-aŋ ko maan kaak as ɗo wiktiney kaak gaara kadar Buŋ raka jile gee. 7 Ɗo bi ŋaar-ak ko, Buŋ diyintu gay gaare kaawor ho *paliine. Nu raadɗo, nu kaawa seene. Ŋa diyintu a naa ɓildiŋ gee kuuk Yuudinnaɗo ɗo bi ka imaan taat ɗo Buŋdi ho ɗo seeney.

Maman miday iŋ daaɗī yaa goye ɗo uŋji ka Buŋdi

8 Ampa-ak, ɗo ay wero, nu raka miday yaa salkiyguwe, ŋuu jaalguwe pisiɲco* iŋ gelbin kaak cawar†, wala dapiŋko wala meelo.
9 Nu raka oki a daaɗī yaa isguwe kesuun taat kuuniye ɗo uŋji ka Buŋdi ho taat icaaɗo odin ku midir. Ŋu siyaaɗo ziŋkico iŋ dee ka duruwco kaak arro. Ŋu isguwenno daabne ɗo ziŋkico, wala ɗuura, wala kesuun taat kaalin aale. 10 Kar gay, ŋuu gaarguwe samaanuwco iŋ gamin kuuk samaane ŋu gingiyo kuuk tur ɗo daaɗ kuuk karmiya Buŋ. 11 Ɗo wiktin ta bildīndi, daaɗ yaa goyguwe iŋ bugumco di ho ŋuu cokiyguwe iŋ karaamine. 12 Nu balco bere izinne ɗo daatir taat ŋuu ɓilde miday wal ŋuu goye kaaco. Kar gay, illa ŋuu goye iŋ bugumco di. 13 Nu kaawiy pa-ak asaan Buŋ kilgiyig ja Aadum, kar kat astu Hawwa. 14 Kar pey Aadum bal rase ziy *Seetanne yaaji uŋje berkile, kar daatik kat ras ziti, Seetanne uŋjiitit berkile ho ta nigtu ɗo uŋji ka Buŋdi.
15 Iŋ taar-at ko, daatko-at yaa gase jile iŋ weenti. Kar daaɗ okiɲco gay yaa gase jileak ya ŋu ob tirit ɗo imaanco, ɗo eliɲco, ho ɗo goyiɲco kaak *cawar ho kaak tur ɗo uŋji ka Buŋdi.

3

Agindaw ku Eglizdi

1 Kaaw taat naako kaawe-an nec kuu obin bombo : Ya gem kaak raka goye tatkaw ka *Eglizdi, ŋa doɓ riy taat samaane. 2 Tatkaw ka Eglizdi-ak yaa kuuniye gem kaak ginno maan kaak ŋuuji diye kaawo. Ŋaa kuuniye gem kaak daaciy rakki ho ŋa tala taar di. Ŋaa kuuniye gem kaak gedirco ɗo ziŋkay ho kaak pikirrey iŋ goyiŋji kuuniye ɗo uŋji ka Buŋdi. Ŋaa kuuniye pey gem kaak oba marti ho kaak gedar ɓilde gee. 3 Ŋa kuuniyaaɗo gem kaak sakriyaw ho kaak adiy toŋgo. Kar gay, ŋaa gine dalulle ho oola. Ŋa kuuniyaaɗo gem kaak yaa talenno gurus. 4 Iŋ horoomin taat kuuniye ɗo tatkaw-aka, ŋa gedirji ɗo geriy ho kooginay sa karmiyaaga. 5 Ya gem kaak balji gedire ɗo geriy ka meeŋji-ak, maman ŋaa tale ɗo kaay ka Egliz ka Buŋdi ? 6 Tatkaw ka Eglizdi-ak kuuniyaaɗo gem kaak daaɓiney aamine, paa ŋa jaale ziy ho seriin ta Buŋdi yaa obiŋji ar ta obiig *Seetanne. 7 Ŋaa kuuniye gem kaak gee kuuk bal aamine oki kaawa samaane ɗo bi kaŋji. Paa kat, waan nigaaɗo biy iŋ gem-aka ho ŋa galaaɗo ɗo wiktin taat Seetanne gecaaga.

Pool kaawa ɗo bi ka diyaakirnar

8 Gay riyor ku Buŋdi kuuk ŋu koliy *diyaakirna oki yaa kuuniye gee kuuk gin horoomine ho kuuk kaawa seene. Ŋu kuuniyaaɗo gee kuuk sakriyaw wala kuuk bariya gurus iŋ botol taat jookumo. 9 Iŋ gelbin ka *cawar, ŋuu obin bombo seen taat Buŋ bayintu ɗo bi ka imaan. 10 Gee-ak, ŋuu tale ja baaco. Ya ŋu balco gase maan kaak ŋuuco diye kaawo, ŋuu gine kat riy ɗo Buŋdi ar diyaakirna. 11 Daaɗ sa yaa kuuniye kuuk gin horoomine. Ŋu osguwenno eeɲco. Ŋu gedirco ɗo ziŋkico ho nec gee yaa amniyiɲco ɗo gamin okiɲco. 12 Ay diyaakiriɲce yaa kuuniye gem kaak daaciy rakki ho ŋa tala taar di. Ŋaaco gedire samaane ɗo kooginay ho ɗo geriy oki. 13 Diyaakirna kuuk ginaat riyco samaan-ak, gee okiɲco yaaco bere horoomine ho ŋuu obe tirit ɗo imaanco taat ɗo Iisa Masi bal kolaw.

Seen taat Buŋ bayintu

14 Nu pakira a naaɲ ɓaa koɗok di. Kar gay, nu siiraajiŋ carka* maktumne-anta, 15 asaan ya nu gediraaɗo ɓaa koɗok oki, kaawin kuuk nu siirtu-aŋ yaako gaare maman kuu goye iŋ gee ku Buŋdi ar gee kuuk adiy ka gerco rakki. Gee ku geer-ak, ŋu gee ku Egliz ka Buŋdi. Buŋ-ak, ŋaar goy mento. Ŋu beraati gudurre ɗo seen ta Buŋdi ar dulaayne taat peyaag gero. 16 Nu kaawaako, seen ta imaante taat awalle cigile, taar dakina ! Diŋ gay Buŋ bayinta :

Iisa Masi ic zi ka gemor ho ŋa bayintu ɗo duniiner.
Ruwwin ta Buŋdi gaarig kadar ŋa selleɲ ɗo uŋji ka Buŋdi.
Ŋaar kaak *ɗubal ku Buŋdi taltu.
Gee kaaw ɗo bi kaŋji ɗo gee ku duniiner okiɲco.
Ɗo kiɗ okiŋji, gee dakina aamintu loci

* **2:8** 'jaalguwe pisiɲco' : Ya Yuudinna salkiyaw, ŋu jaala pisiɲco. † **2:8** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 134.2, Lamantasiyon 2.19. * **3:14** 'carka' : Werin daariɲ, ŋu kaawa a 'jawka'.

ho kuwa ka samaaner, Buŋ cooniig ɗo *dar-
jiney.

4

Pool minaag Timote ɗo bi ka gay raadindi

1 Ruwwin ta Buŋdi kaaw waraŋ kadar
ɗo wiktin ta ba aaro, gee daariŋ yaa rasin
imaanco a ŋuu aaɗe ruwwinnay kuuk raada
ho iŋ ɓilde kaak asa min ɗo aariɗnar. 2 Gee-
ak rasaag gay raadindi jagiig iŋ kaawinco.
Gay raadindi-ak kaawa iŋ biŋkico di ho ta
aditco gay keetiti. Ŋu ibanno doɓe maan
kaak samaane asaan pikirrico nig ar ŋu
beesit iŋ hadinne kaak nee dindik buŋ ɗo
aki. 3 Gee-ak bera ɓilde kaak toɗa obe
ka daatir ho kaak toɗa tee daariŋ. Kar
gay, Buŋ kilgiyig gamin ku teendi-ak a gee
kuuk aamine loci ho kuuk ibingit seeney
yaa teeŋco iŋ dele ka barkiner ɗo Buŋdi.
4-5 Gamin okiŋco kuuk Buŋ kilgiytu-aŋ, ŋuur
samaane. Kaaw ta Buŋdi kaawa a ŋu
samaane ho iŋ dele ka barkiner kat gi ooyiig
a ŋu samaane. Pa-ak, ginno yoo tee rakki
kaak gee yaa pooce. Illa gee yaa deleŋ ja
barkin ɗo Buŋdi, kar kat, ŋuu tee.

Gay riyor kaak taɓ ka Iisa Masi

6 Gaarig gamin-aŋ ɗo siŋtaŋ. Paa kat, kii
kuuniye gay riyor kaak taɓ ka Iisa Masi ho
kii gaare kadar ki sinja iŋ uŋji ɗo kaawin
ku Buŋdi kuuk ki aamintu ho iŋ ɓilde kaak
selleŋ ki aaɗiy iŋ gelbin rakki. 7 Dak
cokiyenno maliyin kuuk gee imiliy min ɗo
kayco di ho kuuk arro iŋ imaante. Kar
gay, zeeɗu kii goye selleŋ ɗo uŋji ka Buŋdi.
8 Ka seener, taale ka ziŋkar, ŋaar samaane ɗo
gamin sooɗ di. Kar waan kaak goyiŋji gaara
kadar ŋa karmiya Buŋ gay, iŋ taar-at ko, ŋa
ibiniy kadar ŋa gas goye kaak taɓ diŋka ho
neginda oki. 9 Kaaw taat nec gee okiŋco yaa
obe bombo, taar ko anta : 10 ya gi oosa kayte
ɗo riyor ho gi sila ɗo bi ka imaante, gi giniy
ampa-ak asaan gi diy gelbinte iŋ Buŋ kaak
goy mento. Ŋa jilaag gee okiŋco, kar gay, illa
gee kuuk aamin ja kat yaa gasiŋ jile ŋaar-aka.

11 Taar-an kaaw taat kii taayguwe gee ho
kii ɓildiguwiŋco. 12 Waan ke aaŋaacinno
ɗo saan taat a ki kapak. Kar gay, illa kii
kuuniye gem kaak gee kuuk aamine yaa ice
goyiŋji, eliŋji, imaanji, *cawirkuwiŋ ho ŋuu
kaawe ar kiŋke. 13 Kadar ta naa ɓaawe, ber
ziŋ ɗo iskindi, ɗo ɓildindi ho ɗo garaan ta Ki-
tamner ɗo uŋco ka gee kuuk aamine. 14 Dak
rawtiŋjiɗo bere kaak Ruwwin ta Buŋdi beri-
ijiŋ. Maanna-aŋ, ki gasig ɗo wiktin taat
nabiinna kaawtu ɗo bi kaŋji ho agindaw
ku *Eglizdi leetu pisiŋco ɗo kaaŋ. 15 Ginig
gamin-aŋ okiŋco ɗo botilco, ber ziŋ okiŋji ɗo
riy-anta. Ansi-ak, gee okiŋco yaa tale kadar
ki sinja iŋ uŋji. 16 Ob ziŋ ho pakar ɗo ɓildiŋji.
Dak rasiŋcoɗo bat. Ansii kat, Buŋ yaaŋ jile
kiŋke iŋ kuuk cokiyaaciŋ oki.

5

Maman Timote yaa taaye gee

1 Taayig gem ka zaɓe ar ŋa takko. Dakiy
zeeɗenno. Taayig ɗubal ar ŋu sintaŋ.
2 Taayig ajusinna ar ŋu aginiyjiŋ. Taayig oki
gemsa ar ŋu siŋtaŋ iŋ gelbin kaak *cawar,
bal rake ka daatkuwco.

Pool kaawa ɗo bi ka murgilgildi

3 Ɗo murgilgal kuuk taɓ ho ginno geeŋco,
tal kaaco iŋ horoomine. 4 Kar gay, ya murgil
taat gin koogina wala koogin ku kooginti,
illa ŋuu ɓilde maman ŋuu gaare ja imaanco
min geero ho ŋuu kappiyin oki taaɓin taat
aginiyco taaɓiyiico. Taar-an ko taat Buŋ
rakiyo. 5 Murgil taat ginno waanti tak-tak,
taar diy kaati iŋ Buŋ. Aando yiriyo, ta goy
inda Buŋ ho ta loklikaaji a ŋaa gaayinti.
6 Kar murgil taat bariya galal ta duniiner, ya
ta jaawa kay asinti oki, ar ta mat di. 7 Taar-
an ko kaaw taat kiico kaawe ɗo murgilgal,
ŋuu goye bal oorne. 8 Gem kaak tallo kaaco
ka jaamay wala ka aginiyji ku meeŋji-ak,
poocit imaanji. Gem ŋaar-ak, gem kaak bal
aamine ɗo Iisa Masi oki guna minniney.

9 Ya ŋu siira siŋ ku murgilgildi, illa ŋu tala
ya elginti nec ja orok bijigiy ho taa kuuniye
daatik taat bal uŋje miday. 10 Daatko-at, ŋuu
ibinin ja ɗo gamin okiŋco kuuk samaane
ta gintu : ta taayig kooginti, ta obig marti
samaane, ta acig asiŋco* ku gee ku Buŋdi, ta
gaayig gee kuuk aminda ho ta gin ay riy taat
samaane.

11 Ɗo murgilgal kuuk elginco bal nece
orok bijigiy gay, dak siiriŋɗo siŋco. Asaan
ya saawin ta ziŋkico kat jagaag min botol
ta Iisa Masi ho ŋu obiy pey miday, 12 seriin
ta Buŋdi yaa obiŋco asaan ŋu rasit niyinco
taat awalle ŋu ictu ɗo Iisa Masi†. 13 Kar pey,
uudin taat ŋu ginno riy taat ŋuu gine-ak, ŋu
uŋjigiy gero iŋ gero. Ŋu gina hawne, ŋu
kaawa kaawin kuuk kuunayɗo ho ŋu uŋja
biŋkico ɗo kaawin kuuk isgigɗo. 14 Ɗo bi
ŋaar-ak ko, nu rakiy a murgilgal ŋuur-ak yaa
obe pey miday, ŋuu wee koogina ho ŋuu obe
geriyco samaane. Ansi-ak, adinte gasiyɗo
botol taat ŋuu nige biŋkico iŋ ginte. 15 Asaan
goy ko murgilgal daariŋ kuuk jag min botol
taat ɗalaŋ ho ŋu aaɗig *Seetanne. 16 Kar
gay, ya geem taat aamine kat gin jaamti
murgilgal, taa gaayiŋco. Ansii kat, *Egliz
yaaji ɗake kaay ho ŋaa gaayeŋ ko murgilgal
kuuk taɓ ho ginno geeŋco.

---

* **5:10** 'acig asiŋco' : Ɗo darre ta Yuudinnar, ace ka asindi gaara obe ka martir kaak samaane (Yaaya 13.1-17). † **5:12** 'ŋu rasit niyinco taat awalle' : Awalle, ya daatik raka a ŋuu siiriŋ siŋti iŋ murgilgal-ak, taa ooye gine riy ɗo Iisa Masi ho taa pooce obe mitik ka pey.

Agindaw ku Eglizdi

17 Agindaw kuuk gooyaag Egliz samaane,
nec ŋuuco bere horoomine iŋ haginco. Ŋuur
kuuk riyco ta gaare kaawor ho ta ɓilde
geemir, taɳco yaa pake ta eeɳco. 18 Asaan
Kitamne kaaw aman : « Berki kaak gina
riy ɗo morgor, dakoŋ gootiŋjiɗo biy pa ŋaa
tee ganduulinna »‡ ho pey, « Gay riyor oki
gin botol taat ŋaa gasin haginey. »§ 19 Ya
ŋu diyaaji kaaw ɗo tatkaw ka *Eglizdi-ak,
dak ooyenno, illa ya saadinna goy ja seer
subba.* 20 Ya waan dee jookumo, leesiy ɗo
uŋco ka geemir. Ansii kat, gee ku pey oki
yaa gine kolaw.

21 Nu kaawaajiŋ waraŋ ɗo uŋji ka Buŋdi,
ɗo uŋji ka Iisa Masi ho ɗo uŋco ka *ɗubal ku
Buŋdi kuuk ŋa doɓtu : karmiyig kaawin-aŋ
okiɳco bal doɓe ka geemir ho dak ginenno
samaane ɗo gee daariɳ di. 22 Ya ki raka lee
pisiŋjiŋ ɗo kaay ka gemor a ŋaa gine riy ta
Buŋdi, yoku ya wiktinti as ja. Ya gee ku pey
gina gamin ku jookumo, dak uŋjenno kaaŋ.
Kar gay, goy goye kaak *cawar ɗo uŋji ka
Buŋdi.

23 Ɗo bi ka adiŋ kaak tiyaaciŋ kon di-ak,
dak seenno amay keeco di, kar gay, saa oki
maam sooɗ ku *biŋdi. Paa kat, ŋuuŋ deeŋ
adiŋ kaak tiyaaciŋ-aka.

24 Gee daariŋ zunuubinnico tala waraŋ
min ŋu balco misa ɗukume seriin di. Kar
gee daariŋ gay gina zunuubinna iŋ cigile,
ho gee ibingigɗo illa ya ŋu ɗukumco ja seri-
ine. 25 Gamin kuuk samaane oki pa. Daariŋ,
gee talaag waraŋ ho ŋuur kuuk tallo misa sa
goyaaɗo ko cigil di, ŋu asa bayne.

6

Karaamin ta ɓerrinar ɗo geeɳco

1 Ɗo bi ka ɓerrin kuuk aamine, okiɳco,
ŋuu karmiye geeɳco ho ŋuuco bere ho-
roomin dakina. Paa kat, ŋu nigaaɗo biŋkico
iŋ siŋ ku Buŋdi ho ŋu cillaagɗo ɓildiŋji.
2 Ya geeɳco kuuk ŋu ginaaco riyo kat
aamine, illa ŋuu karmiyiɳco. Ya ŋu pooca
karmiyiɳco ɗo saan taat a ŋu siŋta, pa-ak,
ta bal ase. Ŋuuco ginguwe riy dakin paka
asaan gee kuuk gasa min ɗo riyco-ak, ŋuur
gee kuuk aamin ɗo Iisa Masi ho ŋu siŋta
kuuk ŋu elgiyo.

Bilde ka jookumo iŋ ele ka mallel

Naaɳ gaare maan kaak kii ɓilde gee ho
maman kii taayiɳco. 3 Ya gem ɓilda gee iŋ
ɓilde ka pey ho ya ŋa jaga min kaawin kuuk
ka seener ku *Rabbinte Iisa Masi iŋ ɓilde
ka arro ka imaante-ak, 4 ŋa ɗapila maalan
di. Ŋa ibanno maanna. Ŋa el bariye meelo
ho ŋa el giɗaw ɗo baaco ta kaawnar. Ŋaar-
aŋ ko maan kaak iya hasuudinaw, meelo,
nige ka biŋkar ho pikirre taat samaanno ɗo
gemor. 5 Ampa-ak, gee meela lagat-lagat iŋ
pikirrico taat ginno baati. Ŋu ginno tak-tak
seen ta Buŋdi. Ɗo taɳco, ŋu pakira a wal
imaan ta ɗo Buŋdi-at, taar botol ta ŋuu gase
malle.

6 Ka seener, gem kaak gin imaan ɗo Buŋdi
gin ko malle dakina, ya ŋa hamdiy iŋ kaak
Buŋ beriiji. 7 Asaan gi bal iye yoo maanna
ɗo duniiner ho gi gediraaɗo oki ice yoo
maanna minninti. 8 Ŋaar-ak, ya gi tiyaw
ho siyaw, ho gi isaw-ak di, necinteŋ ko.
9 Kar ŋuur kuuk raka gine gay gamnar gay,
niyinco taat kuunayɗo iŋ botol ta Buŋdi
ŋaamiig ŋu galiy ɗo pise ka *Seetanner. Iŋ
ele ka gamin ku duniiner-ak, ŋu idiy ziŋkico
ho ŋu rawtiig goyiɳco. 10 Ele ka mallel-
aŋ, ŋaar ko baaco ta gamin okiɳco kuuk
jookumo. Gee daariŋ diya kayco ɗo bariye
ka malle, ansii ko ŋu jagtu serek min ɗo
imaan ho ŋu iytu taaɓin dakina ɗo kayco.

Obe ka tirit ɗo imaandi

11 Kar gay, kiŋ kat gem ka Buŋdi, goy serek
min gamin-aŋku. Baray maman kii gine
ay maanna iŋ botiliy, kii gaare iŋ goyiŋji
kadar ki karmiya Buŋ, kii obin imaanjiŋ
bombo, kii ele gee, kii ice subirraw ho kii
goye dalulle. 12 Taasaŋ taasiŋka taat taɓ
ɗo imaandi. Ob tirit ɗo goye ka gaasɗo.
Goye ŋaar-ak ko Buŋ koliɳciŋ ɗo wiktin taat
ki piltu biŋ ɗo uŋco ka saadinna dakina a
ki aamin ɗo Iisa Masi. 13 Iŋ siŋ ku Buŋ
kaak bera siikime ɗo ay maanna ho iŋ siŋ
ku Iisa Masi kaak gaar imaanji ɗo uŋji ka
guberneer Pilaat*, nu kaawaajiŋ aman :
14 gin ay maan kaak Buŋ kaawiijiŋ iŋ gelbin
kaak *cawar ho bal oorne nam yiriy taat
*Rabbinte Iisa Masi yaa bayne. 15 Bayniŋji-
ak yaa kuuniye ɗo wiktin taat meeŋji Buŋ
diytu.

Ŋaar keeji di Sultan kaak taɓ,
Galal taŋji gaasaaɗo tak-tak,
Ŋa Sultan ka sultinniidi
ho ŋa Rabbin ka rabbinniidi.†

16 Ŋaar keeji di kaak matɗo.
Ŋa goy ɗo portikaw taat waan sa ɓaatiɗo
moota.
Ginno waan kaak talga
ho ginno waan kaak yaa gedire taliŋji.‡
Horoomine ho iŋ gudurre loci doo !
*Aamin.

Taayiik ta Pool ɗo gay gamnar

17 Ɗo ŋuur kuuk gay gamnar kuuk goy
ɗo adiy ka kiɗar-aŋ, kaawco a ŋu jaalenno

‡ **5:18** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 25.4. § **5:18** Wer ka gase kaawor ɗo Matiye 10.10, Luk 10.7. * **5:19** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 19:15. * **6:13** Wer ka gase kaawor ɗo Yaaya 18.36-37, 19.11. † **6:15** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 10.17, Soom 136.3. ‡ **6:16** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 104.2, Ekzood 33.20, Yaaya 1.18.

ziŋkico. Kaawco a ŋu diyenno kayco ɗo malle kaak yaa uce us maala. Kar gay, ŋuu diye gelbinco iŋ Buŋ. Ŋaar kat beraate ay maanna, ŋa beraate dakina, ampa kat gii aaciye. 18 Kaawco a ŋuu gine selliŋkaw, ŋuu kuuniye gay gamnar ɗo gamin kuuk samaane ŋu giniyo, ŋuu gine oyaw ho ŋuu ɗeeɠguwe gaminco iŋ gee ku pey. 19 Ya ŋu gina pa-ak, ŋuu n̰ume malle kaak samaane ɗo uŋji ka Buŋdi ho kaak neginda ucaaɗo usu. Ansii kat, ŋuu gase goye kaak taɓ.

Ooy ta ba aaro

20 Gem kol roŋji Timote, obig gamin kuuk Buŋ beriijiŋ-aŋ samaane ɗo adiṇ. Gooy ziṇ min meel taat bal baati ho taat arro iŋ imaan. Gooy oki ziṇ min meel taat gee talaat ar ŋa ibine kaak taɓ, kar sando ta raadine. 21 Gee daariṇ icig ibine ŋaar-aka. Ampaa ko, ŋu jagtu serek min imaan.

Buŋ yaako barkiyiŋko okiŋko. Nu ooyko dakina.

2 Timote
Maktumne ta seeriŋkar taat Pool siiriiji ɗo Timote
Pile ka kaawor

Maktumne ta seeriŋkar-an, ŋa Pool di oki siirit ɗo Timote. Ŋa goy daŋaayne ho ŋa iban kadar menuwiy sa yaa gaasen di. Paa ko, ŋa ŋaamiiji ɗo Timote. Maktumne-an kaawa ɗo bi ka goyinji ka Pool, ɓildiŋji kaak ŋa ɓildiy gee ho taaɓiney taat ŋa taaɓiy ɗo saan ta Kabarre ta Gala. Pool taayaag a ŋa ginenno kolaw ɗo taaɓin taat yaaji ase. Illa ŋaa gaare kaaw ta Buŋɗi iŋ botilti. Ɗo ɓildiŋji, ŋa amilaaɗo kara min ɓilde ka Pool iŋ kaak paliinna ɓilditu. Illa ŋuu aaɗe ta Kitamner, asaan ay maktumne ta Buŋɗi, taar kaaw ta meeŋji Buŋ. Taar ta ɓilde seen ta Buŋɗi, ta gaayaag gee yaa ibiniŋ nigiŋco, ŋuu yeepe ɗo botol taat samaane ho ŋuu goye goye kaak Buŋ rakiyo.

Ooy ta Pool

1 Ŋa nun Pool kat siiraat maktumne-anta. Nun *paliine ka Iisa Masi iŋ niyin ta Buŋɗi, naa gaare kaawoy taat ŋa kaawtu a ŋaa bere goye ka gaasɗo. Goye-ak, gee gasaag iŋ ŋume kaak iŋ Iisa Masi.

2 Nu siiraat lociŋ ɗo kiŋ Timote. Kiŋ nu elgiciŋ ar roŋ ka meendu. Tatte Buŋ ho iŋ *Rabbinte Iisa Masi yaaŋ barkiye, ŋuu tale aminduwiŋ ho ŋuuŋ iye aapiye.

Pool ozilaag Buŋ ɗo bi ka Timote

3 Nu ozila Buŋ kaak nu abdiyiy iŋ gelbin kaak *cawar ar kaak aginiydu gintu awalle. Wiktin taat nu inda Buŋ, nu ozilgiyga ɗo bi kaŋji ho aando yiriyo, nu rawatɗo biŋ. 4 Nu moyig zuliŋji kuuk wiktin taat gi totiriyo ho nu raka a illa gii ŋaame kat adir yaa miine iŋ galal. 5 Nun bal rawte maman ki aamintu ɗo Iisa Masi iŋ gelbin rakki. Imaanji-at ar ta yaako ta yaarko Loyiiz ho ta yaako Eenis gintu min awalle. Kar diŋ oki nu iban tam kadar imaan taar-at di goy ɗo gelbineŋ. 6 Ɗo bi ŋaar-ak ko, nu iskiiciŋ a kii obiŋ samaane bere ka Buŋɗi kaak ŋa barkiyiŋciŋ ɗo wiktin taat nu leetu pisindu ɗo kaaŋ. 7 Asaan Buŋ balte bere ruwwin taat uŋja kolaw, kar gay taat bera gudurre, ele ho iŋ gedire ɗo ziŋkar.

8 Pa-ak, dak ginenno sokaŋ ya ki kaawa ɗo geemir ɗo bi ka *Rabbinte. Nun ŋu obintu daŋaayne ɗo bi ka Kabarre ta Gala. Ŋaar-ak, dakor ginenno oki sokaŋ tak-tak. Kar gay, ooyit taaɓine ɗo bi ka Kabarre ta Gala iŋ gudurre taat Buŋ beriijiŋ ar nun oki ooyiita. 9 Ŋaar Buŋ kat jilinte ho doɓinte a gii kuuniye geeŋji. Ŋa balinte doɓe ɗo saan ta riy taat samaane gi gintu, kar gay, ŋa doɓinte iŋ niyin ta meeŋji ho iŋ barkin taŋji. Ŋa berten barkin-an iŋ botol ta Iisa Masi min Buŋ bal kilgiyin misa duniine 10 ho ŋa gaarten kat diŋka iŋ ase ka Iisa Masi, Gay Jilinte. Ŋaar ko gedirtit ɗo muuti, ho iŋ gaare ka Kabarre ta Gala, ŋa bayinteg waraŋ goye ka gaasɗo.

11 Buŋ doɓintu *paliine, ŋa berduut Kabarre ta Gala-at ɗo pisindu a naa gaarinti ho naa ɓilde gee iŋ taara. 12 Ɗo bi ŋaar-ak ko, nu taaɓiyiy ɗo daŋaayner-aŋka. Kar gay, nu ginno sokaŋ, asaan nu ibingig waan kaak nu aamintu loci ho nu iban tam kadar ŋa gin gudurre taat ŋaa gooyiŋ maan kaak ŋa beriidu* nam yiriy taat ŋa asiy ɗukume seriin ɗo geemir.

13 Kaawin kuuk taɓ nu ɓildiciŋ-ak, obig ɗo adiŋ ho gaarig ɗo geemir. Goy bombo ɗo imaan ho ɗo ele kaak Buŋ beriy ɗo ŋuur kuuk ŋum iŋ Iisa Masi. 14 Buŋ berji amaanne taat taɓ. Dummiyit samaane iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋɗi taat goy iŋ ginte.

Pool ozila Buŋ ɗo bi ka Onesipoor

15 Ki iban kadar gee kuuk aamine kuuk goy ɗo kiɗ ka Aazi, okiŋco rasintu. Minninco-ak goy oki Pigeel ho iŋ Hermozeen. 16 Kar Onesipoor gay, Rabbin yaa barkiyiŋ iŋ geeŋji, asaan ŋaa iskintu dakina. Ŋa baldu gine sokaŋ, nun kaak goy ɗo daŋaayner, 17 kar gay, min ŋa ottu ɗo geeger ka Room di, ŋa bariyin kee nam ŋa gasintu. 18 Nu inda Rabbin ŋaa tale aminduwiy ɗo yiriy taat ŋa asiy ɗukume seriine. Ka seener, kiŋ oki ibingit tam riyoy taat ŋa gintu lotu ɗo geeger ka Epeez.

2

Askiriŋ kaak taɓ ka Iisa Masi

1 Gem kol roŋji, iŋ barkin ta gi gastu min ɗo Iisa Masi-an, zeeɗu kii goye bombo. 2 Kaawin kuuk ki dortu amil min ɗo bir ɗo uŋco ka saadinna ku dakin-ak, gaarcog ɗo gee kuuk ŋu amniyaagu, kuuk nec ɓilde gee ku pey.

3 Icit taaɓin iŋ nunu ar ki askiriŋ kaak taɓ ka Iisa Masi. 4 Ya askiriŋ raka a tatkuwiy yaa oziliŋji-ak, ŋaa tale riyoy di ho isgigɗo iŋ riy ta gee kuuk askirnaɗo. 5 Kar ɗo gee kuuk kaasuma iŋ gaɗi, ŋaar kaak pakig eeŋji gasaatɗo haginey ya ŋa bal karmiyiŋ *gaanuun ka gaɗir. 6 Gay gawnar kaak taaɓiya jelket-jelket ɗo morgoy, ya gamnay nee, illa meeŋji ja aawaag awalle. 7 Gem kol roŋji, pakirit samaane kaaw taat nu kaawijiŋ-anta ho *Rabbin yaaŋ gaaye kii ibine baati okintiti.

8 Kii pakirguwe ɗo Iisa Masi. Uudin ta Kabarre ta Gala kaawtu, ŋaar min tamba ta sultan Dawuud ho Buŋ nooyig min ɗo

* **1:12** 'maan kaak ŋa beriidu' : Maanna-ak, ta Kabarre ta Gala ta Iisa Masi.

muuti. Taar ko Kabarre taat nu gaariyanta 9 ho ɗo bi kanti ko, nu taaɓiyiy nam ŋu ɗuuniig pisindu ar nu gem kaak jookumo. Kar kaaw ta Buŋdi gay, ŋu gediraaɗo ɗuuninti. 10 Ansii ko, nu iciit taaɓin-an okintit ɗo kaar ɗo bi ka ŋuur kuuk Buŋ doɓtu. Paa kat, ŋuur kuuk ŋum iŋ Iisa Masi, ŋuu gase jile ho iŋ *darjin taat gaasɗo taktak. 11 Kaawin kuuk diŋ naaŋ kaawe-aŋ, ŋuur nec gee okiŋco yaa obiŋ bombo :

« Ya gi mat iŋ Iisa Masi,
gii goye oki iŋ ŋaara.
12 Ya gi ica subiraw ɗo taaɓiner,
gii hokumiye iŋ ŋaara ɗo meennuwiy.
Kar ya gi poocaag gay,
ŋaar oki yaate poocinte.
13 Ya gi gina maan kaak iŋ botiliiɗo,
ŋaar gay ginaag doo iŋ botiliy.
Asaan ŋa tatarro ɗo maan kaak meeŋji kaawtu. »

Gay riyor kaak Buŋ oziltu

14 Kii moyguwiŋ gamin-aŋ ɗo gee kuuk aamine ho kiico kaawe waraŋ iŋ siŋ ku Buŋdi a ŋuu giɗenno ɗo bi ka baaco ta kaawnar di. Giɗaw, taar gaayɗo gem iŋ maanna, illa ta rawtaag ŋuur kuuk cokiyaata. 15 Zeeɗu, kii peye ɗo unji ka Buŋdi ar gem kaak tur Buŋ yaa ozile ho ar gay riyor kaak ginno sokaŋ ɗo riyoy ho kaak gaariit kaaw taat ka seener iŋ botilti. 16 Dak unjenno kaaŋ ɗo kaawin kuuk bal baaco ho kuuk kuunayɗo iŋ imaan. Asaan gee kuuk gina ampa-ak, ɗatikco yaa gine serek iŋ Buŋ gaay iŋ gaayo. 17 Gee ŋuur-ak, ɓildiŋco ar mut kaak gorŋaw. Min gee-ak goy oki Himene* ho iŋ Pileet. 18 Ŋuur rasit botol ta taɓ. Ŋu kaawa a Buŋ nooyig ko gee min ɗo muuti.† Ansii ko, ŋu jagiig gee dakina min ɗo imaanco. 19 Kar gay, gee kuuk aamin ɗo Iisa Masi, ŋuur goy ar dulaayinna ku gerdi. Dulaayinna-ak, Buŋ kat pingu ho ŋu goyiy bombo. Dulaayinna-ak, ŋu siirco aman : « Rabbin Buŋ ibingig geeŋji ku meeŋji. »‡ Ho pey aman : « Ŋaar kaak kaawa a ŋa gem ka Buŋdi-ak, ŋaa etire serek min ɗo gamin kuuk iŋ botilcoɗo. »

20 Ɗo ger ka gay gamnar, kii gase parkak dakina. Ɗo yiriy ta iidiner, ŋu imila parkak ku daabner iŋ ku poddiner. Kar yiriy ta maalaŋ gay, ŋu imila parkak kuuk ŋu waytu waye wala kuuk ŋu pintu pine. 21 Ansi-ak, gem kaak cal ziy min gamin kuuk jookumaŋ, ŋaar ar parkak ku iidiner-aŋku. Ŋa gin ko *cawar ɗo unji ka Buŋdi. Ŋa nec ko ginin riy ta tatkuwiy ɗo botilti. Ho ŋa siy ko ziy ŋaa gine ay riy taat samaane.

Gay riyor ku Buŋdi

22 Gem kol roŋji, dak unjenno ziŋ ɗo ɗubilaw. Kar gay, zeeɗu kii bariye botol ta selliŋkaw, ta imaan, ta elindi ho ta aapiyer iŋ gee kuuk inda Rabbin Buŋ iŋ gelbin kaak *cawar. 23 Rasit oki meel taat maala, bal baati. Kiŋ iban tam kadar meel, taar iya giɗuwa. 24 Kar gay riyor ku Rabbin Buŋ gay, ŋuur giɗɗo iŋ gee. Illa gay, ŋuu ginguwe selliŋkaw ɗo gee okiŋco, ŋuu ibine ɓilde gee ho wiktin taat gee osaagu, ŋuu ice subiraw. 25 Ɗo gee kuuk ooyɗo kaawo, ŋuuco gaarin seene iŋ kaaw taat oola. Paa kat, wal Buŋ yaaco gaaren di botol taat ŋuu ibiniŋ niginco, ŋuu jipte goyiŋco ho ŋuu ibinin seen ta Buŋdi. 26 Paa kat, kayco yaa ase, ŋuu amile min ɗo pise ka *Seetanner kaak obiig awalle ŋu giniy maan kaak ŋa rakiyo.

3

Menaw ku ba aaro

1 Gem kol roŋji, iban tam kadar ɗo menaw ku ba aaro, wer yaa ase raɗa. 2 Ɗo wiktin taar-at, gee yaa tale adat ku maaniico di ho ŋu talenno gurus. Ŋuu kaawe ɗo uŋco ka geemir a ŋuur di gee, ŋuu jaale ziŋkico, ŋuu nige biŋkico iŋ Buŋ ho kaawco ɓaaɗo iŋ aginiyco. Ya waan beraaco maan sa, ŋu ozilaagɗo ho ŋu karmiyaagɗo gamin ku Buŋdi. 3 Ŋu tallo amindaw ta geemir, ŋu saamayɗo, ŋu os gee, ŋu gedarro ɗo ziŋkico ho ya ŋu tala gee taaɓiyaw, ŋuur gay galco. Gelbinco rakaaɗo tak-tak gamin ku samaane kuuk Buŋ rakiyo. 4 Ŋu isan ɗo geemir, ŋu gina gamin bal kayco. Ɗo goyiŋco a illa ŋuu jaalguwe ziŋkico kon di. Ŋu el galal ta duniiner pak Buŋ. 5 Ŋu gaar ziŋkico ar ŋu gin imaan, kar ɗo kayco gay, ŋu pakira kadar ta ar maan ka maala kaak ginno gudurre. Gee ŋuur-aŋ, pik botilco serek. 6 Min gee-aŋku, daariŋco unjiy ko ɗo geray ku geemir, ŋuu caaciyaag daaɗ kuuk imaanco bal paaye caari a ŋuu ooye kaawco. Daaɗ-ak, zunuubinnico dakina. Ŋu aaɗa ay galal ta ziŋkico di. 7 Daaɗ-ak el cokiye ɓilde ka marbinto, kar gay, ŋu gedarro ibinin seen ta Buŋdi. 8 Ŋuur kuuk caaciyaag daaɗak poocit seene uudin taat awalle Janees iŋ Jambirees* poociig kaawin ku Muusa. Gee ŋuur-ak, pikirrico jookumo ho imaanco sa yaa uce us maalan di ɗo unji ka Buŋdi. 9 Kar gee-ak gay, riyco ɓaaɗo iŋ unti asaan gee okiŋco yaa ibiniŋ kadar ŋu gee kuuk bal gine kay, ar awalle ŋu ibiniig raade kaŋ Janees iŋ Jambirees.

Obig bombo ɓilde kaak ki gastu

---

* **2:17** 'Himene' : Ŋaar ko kaak Pool kaawtu bi ɗo maktumne ta Timote taat awalle (1 Timote 1.20). † **2:18** 'Ŋu kaawa a Buŋ nooyinte ko' : Gay raadiner ŋuur-aŋ kaawa a Buŋ nooyaaɗo zi ka gemor, illa ŋa nooya kelim ta gemor ɗo wiktin ta ŋa aamin ɗo Iisa Masi ho ŋa gas goye kaak marbinto. ‡ **2:19** Wer ka gase kaawor ɗo Nombir 16 : 5. * **3:8** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 7.11-12.

10 Kar kiŋ gay, wiktin ta nu ɓildiy gee, ki cokiyintu. Ki tal maman nu goyiyo, gamin kuuk nu giniyo, imaandu, subirruwir, elindu, maman nu diyiy gelbiner ɗo riyor, 11 maman ŋu taaɓiyintu ho maman nu taaɓiyiyo. Ki ibingit taaɓin okintit taat asdu ɗo geeger ka Antiyoos, ka Ikoniyoom iŋ ka Listir. Maa taaɓinir taat nu bal aawinti ! Kar *Rabbinte jilgiinu min ay taaɓine. 12 Ka seener, ŋuur kuuk ŋum iŋ Iisa Masi ho raka goye sellen̰ ɗo unji ka Buŋdi, ŋuu taaɓiyiŋco okiŋco. 13 Kar gee kuuk jookumo ho caacay gee gay, jookumuwco-at yaa gaaye gaayen di. Ŋuur kuuk caaciya gee, goy oki kuuk yaa caaciyiŋco. 14 Kar kiŋ gay, ob tirit ɗo ɓilde kaak ki gastu ho kaak ki ooytu iŋ gelbin rakki. Ki ibingig ŋuur kuuk ɓildiŋciŋ. 15 Min ki kapak di, ki ibingig ko makaatamna ku Buŋdi. Ŋuur kuuk beraaji ilim kii gase jile kaak asa min imaan taat ɗo Iisa Masi. 16 Ay maktumne ta Buŋdi, taar kaaw ta meenji Buŋ. Kaaw-at, taar ta ɓilde seen ta Buŋdi, ta gaayaag gee yaa ibiniŋ nigiŋco, ŋuu yeepe ɗo botol taat samaane ho ŋuu goye goye kaak Buŋ rakiyo. 17 Ampaa kat, gay riyor ka Buŋdi yaa kuuniye gem kaak siy ko ziŋkay tak a ŋa nec gine ay riy taat samaane.

4

Taayiik ta ba aaro

1 Ɗo unji ka Buŋdi ho ɗo unji ka Iisa Masi, ŋaar ko yaa ase ɗukume seriin ɗo gee kuuk goya iŋ kuuk mate ho ŋaa tee *Meennuwiy, cokay nu kaawaajiŋ waraŋ aman : 2 Ya gee raka cokiye kaawnaŋ wala ya ŋu rakaaɗo oki, wakal gaarit kaaw ta Buŋdi. Ɓildig gee ho iskig okiŋco. Ɗo ŋuur kuuk jaawa badam, kii gariŋ nigiŋco ho kiico leese. Okintitan, ginit iŋ subirraw dakina. 3 Asaan wiktin yaa ase taat gee ooyaagɗo tak-tak ɓilde kaak taɓ-aŋka. Illa ŋuu ele galal ta ziŋkico ho ŋuu ŋume gay ɓildindi dakina kuuk yaaco kaawe kaawin kuuk dora gala ɗo ɗeŋger di. 4 Ɗo wer-ak, ŋuu tiriŋ ɗeŋginco ɗo seen ta Buŋdi a ŋuu cokiye maliyin kuuk gee imiliy min ɗo kayco di. 5 Kar kiŋ gay, gedar ɗo ziŋ ɗo ay maanna, icit taaɓin ɗo kaaŋ, ginit riy ta gaare Kabarre ta Gala, ho kuunay gay riyor ka Buŋdi kaak ginaat riyoy iŋ botilti.

Pool, wiktiney nece

6 Kar nun gay, wiktin taat naa rasin dunine gaay ko. Nu ber ko zir ar *satkin ɗo Buŋdi. 7 Nu taasiŋ taasiŋka taat taɓ,* nu gaasig ko wer ka gaɗir ho nu ob baati ta imaan. 8 Min yiriyta, hagin taat ŋuu bere ɗo ŋuur kuuk nosire eraan kuwa ka samaaner. Hagin-at, ŋa kadumuul kaak Buŋ beriy ɗo ŋuur kuuk goy goye kaak iŋ botiliy, asaan *Rabbin Iisa Masi, ŋaar gay ɗukume seriiner iŋ botilti. Ŋaar kat yaadu berinti ɗo yiriy taat ŋaa ɗukume seriin ɗo geemir. Ŋa beraaduutɗo lotu di, kar gay, ŋaa berin oki ɗo ŋuur okiŋco kuuk era asiŋji iŋ gelbin rakki.

Kabarre ta Pool

9 Zeeɗu, kii ase koɗok-koɗok kiin gasindu. 10 Nu rakiy kii ase-ak, asaan siŋte Demaas, ŋaar el galal ta duniiner kat paka ho ŋa rasintu, ŋa ɗeet ɗo geeger ka Tesalonik. Kresans gay ɗeet kar ɗo kiɗ ka Galaasi ho Tiit sa ɗeet ɗo kiɗ ka Dalmasi. 11 Anne-aŋ ɗak ko Luk di iŋ nunu. Ya ki asaw, iyig oki Maark, asaan ŋa nec gaayindu dakina ɗo riyor. 12 Kar Tisik gay, nu n̰aamig kar ɗo geeger ka Epeez.

13 Ya ki asaw, iyorduut batkor ta usi taat nu rastu wer kaŋ Karpuus ɗo geeger ka Trowaas. Iyig oki makaatamna. Dak rawtiŋcoɗo kuuk ŋu siytu iŋ zamam-aku.†

14 Alekzandir kaak garpo nigdu dakin aale. Rabbin yaaji yeepin uudin taat ŋa gintu. 15 Kiŋke oki goy goɗom min ŋaara, asaan ŋaar poocig tak-tak ɓildinte.

16 Ɗo wiktin taat awalle ŋu iyintu ɗo unco ka gay ɗukume seriiner nu osiy bir, ginno gem kaak gaayintu. Okiŋco, ŋu rasintu. Buŋ yaaco saamiye. 17 Iŋ taar-an oki, Rabbin goy iŋ nunu. Ŋa berdu gudurre nu gaariit Kabarre ta Gala ɗo geemir nam okiŋco kuuk Yuudinnaɗo sa cokiyta. Nun ar gem kaak Rabbin jilig min ɗo biy ka boorir. 18 Rabbin yaan jilindu min ɗo ay maan kaak jookumo ho ŋaan iyindu ɗo Meennuwiy kuwa ka samaaner. Locin di *darjine elgin iŋ elgina ! *Aamin.

Ooy ta ba aaro

19 Ooyco ɗo kuŋ Priska‡ iŋ mitti Akilaas ho iŋ geenji ku Onesipoor. 20 Erast, ŋaar ɗak ɗo geeger ka Korent ho Tropim gay, nu rasig ɗo geeger ka Mile asaan ŋa raɗaw. 21 Zeeɗu kii ase koɗok-koɗok min us daaɗo misa-aŋka.

Kuŋ Ebuluus, Pudans, Linuus, Kilodiya ho iŋ siŋta okiŋco kuuk aamine ooyji dakina.

22 Rabbin, ŋaa goye iŋ kiŋke. Ŋaako barkiyiŋko okiŋko ! Nu ooyko dakina.

---

* **4:7** 'taasiŋka taat taɓ' : Taar-an kaawa ɗo bi ka riy taat Pool gintu ɗo Iisa Masi iŋ gelbin rakki.

† **4:13** Awalle, ŋu siya makaatamna iŋ pardina wala iŋ zamam, ŋu siiriico ho ŋu maliyiig maliye. Ŋuur kuuk ŋu siyiig iŋ zamam-ak kaalne ho taayaw.

‡ **4:19** 'Priska' : Ŋu kolaat oki Prisil (Akt 18.1-2).

Tiit
Maktumne taat Pool siiriiji ɗo Tiit
Pile ka kaawor

Ŋa Pool kat siirit maktumne-an ɗo Tiit. Ŋa siirit ɗo wiktin taat ŋa goyiy daŋaayne. Min ŋu bal obiŋ misa Pool daŋaayne, Tiit gaayiig iŋ riy ta gaare Kabarre ta Gala. Kar ba aaro, Pool gaarji riy ɗo kiɗ ka Kreet. Kiɗ ŋaar-ak goy ɗatik amiydi. Riy ta Tiit-at a ŋaa gaayiŋ kretiyenna ŋu leeyiŋ gamin ku Eglizdi iŋ botilco. Pool taayiig Tiit a maman ŋa doɓe agindaw ku Eglizdi. Ŋa ɗiyiiji oki a ŋaa taaye gee maman ŋuu goye goye kaak Buŋ rakiyo, wala ŋuur kuuk zaɓe, wala ɗubal iŋ gemsa, wala ɓerrina.

Ooy ta awalle

1 Nun Pool, ɓerre ka Buŋdi kat siirit maktumne-anta. Nun *paliine ka Iisa Masi a naa iyiŋ ŋuur kuuk Buŋ doɓtu-ak a ŋuu obin imaanco bombo ho ŋuu ibiniŋ samaane ɓilde kaak Iisa ɓildiigu. 2 Hiyya, ŋuu diye ɗo kayco kadar ŋu asa goye iŋ ŋaar tak-tak. Asaan awalle, min Buŋ kilgiyiit duniine, ŋa kaawco ko ɗo geeŋji a ŋu asa gase goye ka gaasɗo. Hadi ginte iban kadar Buŋ, ŋaar raaddo tak-tak. 3 Buŋ doɓtu wiktine a ŋaa gaarin kaawoy ɗo geemir iŋ riyor taat nu giniyo. Ta taar-an ko riy ta jile geemir taat Buŋ kaawiidu a naa gine ho ŋa beriiduut ɗo pisindu.

4 Kiŋ Tiit, nu iciŋciŋ ar ki roŋdu ka meendu, asaan seerte gi aamin ɗo Iisa Masi. Nu indaajiŋ Tatte Buŋ iŋ Gay Jilinte Iisa Masi, ŋuuŋ barkiye iŋ ŋuuŋ iye aapiye ɗo gelbineŋ.

Doɓe ka agindaw ku Eglizdi

5 Wiktin taat nu uctu min kiɗ ka Kreet, nu indiŋciŋ a kii ɗake, kii gaasin riy taat ɗak annere. Riy taat nu rakiy ki gine gay, kii lee agindaw ku *Eglizdi ɗo ay geeger ka Kreet. Wiktin taat nu goy iŋ kiŋke nu taayiŋciŋ aman : 6 Tatkaw ka Eglizdi, ŋaa goye goɗom. Ŋaa obe daatik rakki di. Koogi-nay sa yaa aamine iŋ Iisa Masi. Ŋuur sa yaa goye goɗom ho ŋuu karmiyiŋ aginiyco. 7 Buŋ, ŋaar berjit riyoy ɗo tatkaw ka Eglizdi. Ɗo taar-an ko, ay tatkaw ka Eglizdi yaa gine gem selleŋ. Ŋaa ginenno gem kaak a taŋji di yaa tee ho ŋaa dapiŋenno muŋjam. Ŋaa sakriyenno ho ŋa koocenno eeŋji. Ŋa gi-nenno gem kaak diya gelbiney ɗo maan ka gemor. 8 Illa tatkaw-ak yaa gine gem kaak oba gee gerci ho ŋaa gine gem kaak el gine riy taat selleŋ. Ŋaa ginenno gem ka hallel. Ŋa eerro gee. Ŋaa nigenno ho ŋa gedirji ɗo ziy. 9 Amaanney ta taɓ taat gee gaariiji yaa goye bombo. Ansi-ak, ŋaa gedire gaaye eeŋji iŋ ɓilde ka seene ho ŋaaco gedire ɗo gee kuuk meelaw.

10 Nu ɗiyiiji ansi-ak, asaan gee dakina goy ku pooca ice kaaw ta agindaw ku Eglizdi. Ka seener gay, gee ŋuur-ak goy ɗatik ta ŋuur kuuk ɗiya aman : « Gee kuuk amine, okiŋco yaa ɗukumeŋ ja selŋo. » Gee ŋuur-ak ɓilda eeŋco iŋ kaawin kuuk ɗo botilcoɗo a ŋuu jagiŋ min botol ta taɓ. 11 Kar kiŋ Tiit gay, toɗco ŋuu ɓildenno gee. Asaan ya ŋu ɓilda gee iŋ kaawin kuuk ɗo botilcoɗo-ak, ŋu niga geray ku geemir. Ŋu ɓildiy gee pa-ak, asaan ŋu rakiy gase minninco gurus. 12 Taaye, gin nabiiŋce rakki min gee ku Kreet kaak kaaw aman : « Gee ku Kreet, ŋuur el raade, ŋu ar kumin ku yeero kuuk motilay, ŋu zegilay ho teeŋco gay teenno. » 13 Kaaw ta nabiiŋcer-an ɗo botilti. Hadi ya kaawoy-at kat goy di ɗo botilti gay, kiŋ, zeeɗu, leesco dakina asaan ŋuu aamine ɗo kaawte. 14 Pey ŋu cokiyenno kaawin ku *Yuudinna imiltu min ɗo kayco ho ŋu aadîyɗo pey aadanna ku gee kuuk poocit kaaw ta seener. 15 Ɗo gee kuuk bal nige ɗo unji ka Buŋdi, ginno maan kaak yaa niginco min kara. Kar ɗo gee kuuk nigaw ho amnayɗo ɗo Iisa gay, min gamin kuuk ŋu giniyo, ginno maan kaak selleŋ. Kun kawta, ŋu pakira ko ɗo gamin ku jookum di ho ŋu eergigɗo gamin kuuk selleŋ iŋ gamin kuuk jookumo. 16 Gee kuuk amiŋ min ɗo botildi-ak, ŋuur ɗiya a ŋu ibingig Buŋ, kar goyiŋco gay gaarro kadar ŋu ibingig Buŋ ka seener. Gee yilaagu, ŋu karmayɗo Buŋ ho ŋu gedarro gine maan rakki kaak selleŋ oki.

2

Ɓilde kaak taɓ

1 Kar kiŋ Tiit gay, gaarco ɗo geemir ɓilde kaak taɓ. 2 Kaawco ɗo jaminnar a ŋuu gedire ɗo ziŋkico, ŋuu goye goɗom ho ŋuu goye goye kaak gee yaa karmiyiŋco. Ŋuu obin pey imaanco bombo, ŋuu elguwe ziŋkico ho ŋuu icguwe subirraw. 3 Iŋ taar-an ko, kiico ɗiye ɗo ajusinna a ŋuu goye goye kaak Buŋ rakiyo ɗo gamin okiŋco kuuk ŋu giniyo. Ɗiyco a ŋuu osenno eeŋco ho ŋuu peye min see kaak aale. Ɗiyco a ŋuu taaye eeŋco iŋ taaye kaak samaane. 4 Iŋ taar-an kat, ŋuu gaare ɗo eeŋco daaɗ ku cewey maman ŋuu goye. Ŋuuco gaare maman ŋuu eliŋ midiyco iŋ koogínco, 5 maman ŋuu goye goɗom ho ŋuu taleŋ ko midiyco di. Maman ŋuu obe geriyco, ŋuu gine *cawar ho ŋuu karmiye midiyco. Paa kat, waan nigiyɗo biy iŋ kaaw ta Buŋdi.

6 Ɗo ɗubal iŋ gemsa oki, kondirco ɗo leesindi a ŋuu goye goye kaak Buŋ rakiyo 7 ɗo gamin okiŋco kuuk ŋu giniyo. Kiŋ Tiit sa gin taat selleŋ asaan ɗubal iŋ gemsa-aŋ yaa ice botiliŋ. Ya ki ɓilda gee sa, ɓildig iŋ

ɓilde kaak iŋ botiliy, paa kat, ŋuuŋ karmiye.
8 Illa kaawoŋ yaa ase ɗo werti di. Waan
gediraaɗo yaaŋ meele. Ansi-ak, sokaŋ yaa
deeŋ adinte ŋu gediriyɗo gase maan kaak
jookumo min lote.

9 Ɗo ɓerrinar, ɗiyco a ŋuu ginin riyco taat
geeŋco ɗiyiico a ŋuu gine. Ansi-ak, yaaco
aawe gala. Ŋuu meeliŋcoɗo geeŋco. 10 Ŋuu
kokiniŋcoɗo. Illa ŋuu gine taat geeŋco yaa
oziliŋco. Ampa-ak, iŋ goyiŋco, gee yaa
karmiyin kaaw ta Buŋdi, Gay Jilinte.

11 Asaan Buŋ, ŋaar gaarit barkiney taat
ŋaa jiliŋ gee okiŋco. 12 Taar ko gaaraate
maman gii jipte goyinte, gii poociŋ gamin
kuuk goy ɗo duniiner. Ansii kat, gii ibine ɗo
goyinte ho gii goye goye kaak Buŋ rakiyo ho
selleŋ ɗo uŋji ka Buŋdi. 13 Iŋ taar-an ko, gii
diye ɗo gelbinte ɗo yiriy ta taɓ taat gi eriyo.
Yiriy taar-at kat, Iisa Masi kaak Buŋte ho Gay
Jilinte yaa yeepe iŋ *darjiney. 14 Ɗo bi kan-
teŋ ko, Iisa Masi rastu ziy, ŋu deeyiiga asaan
ŋaate jilinte min ɗo gamin kuuk samaanno
ho ŋaate aciŋ zunuubinnite. Ansi-ak, gii
gine geenji, gii zeeɗe gine taat samaane.

15 An ko kaaw taat kiico kaawe iŋ zeeɗe.
Kiico leese ho kii gaayiŋco. Dak rasenno gee
yaaŋ gine ar maan ka maala.

3

Goye ka gee ku Buŋdi

1 Kiŋ Tiit, ɗeelcot kaaw ɗo gee ku Buŋdi
a ŋuu karmiyiŋ agindaw ku darrer yoo
*gaanuunco. Ɗeelco a ŋuu gine taat selleŋ
ɗo eeŋco. 2 Ɗiyco a ŋuu diyenno kaaw ɗo
eeŋco, illa ŋuu gine selleŋ benannico. Ŋuu
goye dalullay iŋ gee okiŋco. 3 Asaan awalle
ginte oki gee kuuk oliyay, gi newsiji kop
ɗo Buŋdi, gi jag min botol taat samaane.
Gi gin ɓerrin ku gamin okiŋco ar ele ka
maanni ho gamin kuuk bera galal. Gi el
nigen di. Gi hasuudinay. Gi gina taat gi
rakiy di. Gi ello ziŋkite. 4 Kar gay, Buŋ kaak
jilinte gaarte selliŋkuwiy iŋ eliŋji lote okinte.
5 Ŋa jilinte min ɗo zunuubinnar asaan ŋa
tal aminduwte. Ŋa balte jilinte asaan gi
gin taat iŋ botilti. Buŋ jilinte iŋ Ruwwiney
taat ŋa beriite. Ta acteŋ zunuubinnite. Gi
gintu gee kuuk marbinto ho gi ictu goye
kaak marbinto. 6 Buŋ miinteŋ gelbinte iŋ
Ruwwin ta Iisa Masi kaak Gay Jilinte beriite.
7 Ansi-ak, Buŋ iŋ eliŋji, ŋa gininte gi goyiy iŋ
botol ɗo uŋji asaan gii gine kooginay kuuk
yaa gase goye ka gaasɗo kaak gi eriyo. 8 Ka
seener, kaaw-an ɗo botilti.

Ansii ko, nu rakiy a kiiti wakile ɗo kaaw-
anta. Asaan ŋuur kuuk aamin ɗo Buŋdi yaa
zeeɗe gine selleŋ. Kaaw taar-an yaa gaayiŋ
gee okiŋco. 9 Kar gay, kaway min gamin ku
tambaar, kaway min gee kuuk el giɗuwa ho
kuuk el meelo ɗo bi ka gaanuundi. Asaan
gamin ar ŋuur-aŋ bal gine paydinco. Ŋu
gaayɗo gee. 10 Ya goy gem kaak el eere gee,
karumga, kar kiiji ɗeele pey. Ya ŋa icɗo gay,
kiiji newse kopo. 11 Kiŋ iban kadar gem
kaak gina ansi-ak, ŋaar jag min ɗo botol taat
samaane. Ya ŋa ɓaa ansi di-ak, ŋa tara ziy ka
meeŋji.

Ooy ta ba aaro

12 Nu rakaaŋ ŋaame gem rakki kaak ɓaaŋ
make : Artemaas wala Tisik. Ya ŋa ote,
uc parak ki asiin gasindu koɗok ɗo geeger
ka Nikopoliis asaan nun ic niyine, nu raka
gaasin ribba eɗe. 13 Baaŋu, gaayig Zenaas
gay ɗukume seriiner, iŋ Apoloos. Obco
wero ɗo martuwco. Nu rakaaɗo maan
yaaco arme. 14 Ɗo siŋtite sa, illa ŋuu ib-
ine kadar ŋuu gaaye gee kuuk ya gamin
armaaco. Ansii kat, goye ka gee ku Buŋdi
uciyɗo maala.

15 Siŋta okiŋco kuuk goy anne iŋ nunu
ooyjiŋ dakina. Kiŋ sa, ni ɗiyaajiŋ : ooyco ɗo
siŋtite kuuk elgiite kuuk goy annere.

Okiŋko, Buŋ yaako barkiyiŋko. Nu ooyko
dakina.

Pilemon
Maktumne taat Pool siiriiji ɗo Pilemon
Pile ka kaawor

Maktumne-an, ŋa Pool kat siirjit ɗo Pilemon. Ŋa siirit ɗo wiktin taat ŋa goyiy daŋaayne. Pilemon, ŋaar aamin ɗo Iisa Masi min awalle. Kar ŋa gin ɓerre rakki, siŋji Onezim. Onezim gay gaɗtu ho ŋa ŋaamtu iŋ Pool. Wiktin taat Onezim goyiy iŋ Pool, ŋaar oki aamintu ɗo Iisa Masi. Kar ba aaro, Pool siirji ɗo Pilemon a ŋaaji saamiye ɗo Onezim ho ŋa n̰aamiijig iŋ maktumne-anta. Pool indaag Pilemon a ŋa talaagɗo pey Onezim ar ɓerrey, kar gay, ŋaa obiŋ ar siŋo.

Ooy ta awalle

1 Maktumne-an, nun Pool iŋ siŋte Timote kat siirta. Nun, ŋu obintu daŋaayne asaan nu kaawa ɗo bi ka Iisa Masi. Ni siirit loci, kiŋ Pilemon. Ki roy ka bini ho ki gaayaani ɗo riy ta Iisa Masi. Ni ooyjiŋ dakina. 2 Ooyti ɗo boote Apiya. Ooyiy oki ɗo siŋte Arsip, ŋaar kaak zeeɗa iŋ nini ɗo totire ka Kabarre ta Gala. Ɗo *Egliz kaak n̰uma ɗo geriŋ oki, ooyco dakina. 3 Tatte Buŋ ho *Rabbinte Iisa Masi yaako barkiyiŋko ho yaako iye aapiye.

Dele ka barkiner ɗo Buŋdi ɗo bi ka Pilemon

4 Kun kawta, ya nu inda Buŋ, nu rawatɗo biŋ. Nu dela barkin ɗo Buŋdi ɗo bi kaŋjiŋ, 5 asaan gee kaawa ɗo bi ka imaan taat ki gintu ɗo Rabbinte Iisa Masi ho ɗo ele kaak ki elgig gee ku Buŋdi. 6 Nu inda Buŋ a imaan taat n̰uminte yaa siŋje iŋ uŋti. Ansii kat, kii ibiniŋ ay maan kaak gi gintu iŋ goye kaak gi goyiy iŋ Iisa Masi. 7 Gem kol siŋji, iŋ ele kaak ki elgiy gee, adir miin iŋ galal ho ki ɗeŋrin dakina. Ka seener, ki ɗeŋrig gelbin ka gee ku Buŋdi.

Pool indaag Pilemon a ŋaa obiŋ Onezim samaane

8-9 Ka seener, nu gin botol naaŋ kaawe ɗo maan kaak kii gine. Kar gay, nu rakaaɗo gine pa. Ansi-ak, nu indaaciŋ ɗo saan ta elindi di. Nun Pool, ki iban kadar nu zaɓ ko ho ŋu obintu daŋaayne ɗo bi ka Iisa Masi. 10 Kar diŋ gay, nu indaaciŋ ɗo bi ka Onezim kaak ar roŋ ka adir ɗo daŋaayneraŋka. 11 Awalle, ŋa baljiŋ gine riy samaane, kar diŋ gay, ŋa obte wer seerte. 12 Ŋaar-ak, nu n̰aamaajiŋga, ŋaar kaak nu elgig min ɗo adir.

13 Ka seener, nun goy ɗo daŋaayner ɗo bi ka Kabarre ta Gala. Nu raka ŋaa goye iŋ nunu a ŋaan gaayindu ɗo wiktin taat ki ginno. 14 Kar gay, nu gediraaɗo gine maan bal kaawoŋ, asaan nun asiraacinno, illa iŋ niyin ta meeŋjiŋ.

15 Tuuliy Buŋ imilig Onezim min ɗo pisiŋjiŋ ɗo wiktin sooɗ di, kar diŋ gay, ŋaa yeepeŋ ko, ŋaa goye tak-tak. 16 Dak taliŋjiɗo pey ar ɓerre. Ŋaar pakgig ko ɓerre serek, ŋaar siŋjiŋ ɗo Iisa Masi. Nu elgig dakina, kar kiŋ gay yaa eliŋ pey paka. Kii eliŋji-ak asaan ŋa gem ar kiŋke ho asaan ŋa siŋji oki ɗo Iisa Masi.

17 Hadi, ya kiŋ kat icintu ar royaŋ, ya Onezim-ak ote, obig ar ŋa nun di. 18 Ya ŋa nigjiŋ wala ya ki aaɗaag ɗaana, diyduut ɗo kaar. 19 Nun Pool ko siirjiŋ kaawin-aŋku iŋ pise ka meendu. Naaŋ kappiye ay maan kaak ki giniiji ɗo kaay ka Onezim. Kar gay, kiŋke sa, ki iban kadar nu aaɗaaciŋ ɗaana. Nu gaayiŋciŋ ki aamintu ɗo Iisa Masi, taarat ko ɗaanaŋ. 20 Gem kol siŋji, iŋ ele kaak ki elgig Rabbinte, nu raka ki ginin riy taat nu rakiy-anta. Ampa-ak, ɗeŋrig gelbiner iŋ siŋ ku Iisa Masi.

21 Iŋ siire kaak nu siiriijiŋ-aŋ, nu iban kadar kii gininti ho kii gine pak taar-anta oki. 22 Kar nu inda pey maan ka pey : kiidu bariye zuga, asaan nu iban kadar Buŋ yaa cokiyiŋ indiŋko. Ŋaan imilin min ɗo daŋaayner ho naako ɓaawe.

Ooy ta ba aaro

23 Epapraas sa, ŋu obig daŋaayne anne iŋ nunu, asaan ŋa gaara kaaw ta Iisa Masi. Ŋa ooyjiŋ dakina. 24 Eendu kuuk ni giniy riy ta Buŋdi, kuŋ Maark, Aristaark, Demaas iŋ Luk sa ooyjiŋ dakina.

25 Rabbinte Iisa Masi yaako barkiyiŋko okiŋko. Nu ooyko dakina.

Hebru
Maktumne taat ŋu siirtu ɗo gee ku Hebru
Pile ka kaawor

Waan ibanno gem kaak siirit maktumne-anta. Kar gay, kaak siirta-aŋ ibingig aadanna ku Greknar ho ŋa ibingig oki rakki rakki makaatamna ku Jamaw ta Awalle. Maktumne-an, ŋa siirit ɗo Yuudinna kuuk aamin ɗo Iisa Masi. Yuudinna-ak, ŋu kolaag oki a ŋu Hebru. Gee-ak oole nam daariŋ ɗakco ko sooɗ di, ŋuu rasin imaanco asaan ŋu bal gase ɓilde kaak necgu. Ansii ko, ka siirit maktumne-an raka gaare ɓilde kaak taɓ ka Iisa Masi. Ɓildiŋji-ak a : Iisa, ŋaar keeji di mee satkiner ɗo Jamaw ta Marbinto. Ŋaar di kaak goy ɗatik ta geemir iŋ Buŋ ho ŋaa gedire ginin riy-anta asaan ŋaar di gemo ho Buŋ. Muutuy taat ka etor, taar satkin ta taɓ lote. Min taar-an, Buŋ rakaaɗo pey satkine. Ansi-ak, ginte okinte kuuk ŋum iŋ Iisa, gii gedire siŋje moota iŋ Buŋ bal kolaw.

Buŋ kaaw iŋ biy ka Roŋji

1 Awalle, iŋ biŋka ku nabiinnar, Buŋ deesco kaawe ɗo aginiyte iŋ botilay dakina.
2 Diŋ gay, ɗo wiktin ta ba aaro, ŋa kaawte lote iŋ biy ka Roŋji. Iŋ ŋaar ko, Buŋ kilgiyiit duniine iŋ gamin okiŋco kuuk goy kuwa ho keɗer, ho ŋa rasiijig okiŋco-aŋ ɗo pisiŋji.
3 Iŋ Roŋ ŋaar-ak ko, gee taliy portikaw ta *darjin ta Buŋdi, ho iŋ ŋaar ko, gee yaa ibiniŋ Buŋ, ŋaar maman, asaan Roŋ-ak ara ko ŋaar di tak. Gamin okiŋco kuuk kuwa ho keɗer-ak goy iŋ gudurre ta kaawoy. Min ŋa piltu botol a gee yaa gine *cawar ɗo uŋji ka Buŋdi, ŋa daktu goy ka samaaner ɗo mee-day ta ŋaar kaak gin gudurre pakgig gamin okiŋco.
4 Ampaa ko, Buŋ gaartu kadar Roŋ-ak pakgig *ɗubal ku Buŋdi serek. Ɗo bi ŋaar-ak ko, ŋa diyiiji oki siŋ kuuk pakgig kuŋco.

Roŋ ka Buŋdi pakgig ɗubal ku Buŋdi

5 Ka seener, yiriy rakki, Buŋ bal kaawe ɗo rakki min ɗubilji aman :
« Kiŋke-aŋ ko Roŋdu,
min yiriyta-aŋ, ŋuu ibine kadar nun ko takko. »*
Ho ŋa bal kaawe tak-tak ɗo bi ka rakki minninco aman :
« Nun, naa gine Tacco kaŋji ho ŋaar gay yaa gine Roŋdu kanto. »†
6 Kar gay, Roŋ ka Buŋdi, ŋaar di kaaco ka gamin okiŋco.‡ Wiktin taat Buŋ rakiy ŋaamiŋ Roŋji ɗo duniiner, ŋa kaawtu aman :
« Ɗubal ku Buŋdi okiŋco yaa abdiyiŋji. »§
7 Ɗo bi ka ɗubilji-ak, Buŋ kaawtu aman :
« Ɗubal kunto, ŋuur ar usu
ho gay riyor kunto, ŋuur ar lesas ku aki. »*
8 Kar ɗo Roŋji gay, ŋa kaawji aman :
« Kiŋ kaak Buŋ, ki goy doo ka sees ka sultan.
Ki hokumiyaag gee iŋ botol.
9 Ki el gamin kuuk iŋ botilco
ho kuuk jookum gay, ki yilaagu.
Ampaa ko, kiŋ kaak Buŋ,
Takko Buŋ doɓiŋciŋ a ki pakgig eeŋji
ho iŋ sewe kaak ŋa etiliijiŋ ɗo kaaŋ-ak,† adiŋ gintu portiko. »‡
10 Buŋ kaawtu pey aman :
« *Rabbine, ɗo teesindi, ŋa kiŋken di kilgiyig kiɗa
ho samaan sa, ŋa kiŋken di siyig iŋ pisiŋjiŋ.
11 Gamin okiŋco kuuk ki kilgiytu-aŋ yaa bire,
kar kiŋ gay goy doo.
Gamin kuuk ki kilgiytu-ak yaa zooɗe ar kesuun zooɗiyo.
12 Ar batik taat ŋu maliyiita, kii maliyiŋ gamin-aku.
Ŋu asiy makiŋco ar kaak gee makiy kesuune.
Kar kiŋ gay makaaɗo, ki goy uudineŋ di
ho menuwiŋ gaasaaɗo tak-tak. »§
13 Yiriy rakki, Buŋ bal kaawe ɗo rakki min ɗubilji aman :
« As goy ɗo meedar
nam wiktin taat naaco gedire ɗo adineŋ,
ŋuu gine wer ka lee asiŋjiŋ. »*
14 Ka seener, *ɗubal ku Buŋdi okiŋco, ŋuur ruwwinnay kuuk gina riy ɗo Buŋdi. Buŋ ŋaamiig a ŋuu gaayiŋ gee kuuk yaa gase jile.

2

Jile ka taɓ kaak Iisa iyiite

1 Ɗo bi ŋaar-ak, zeeɗinte gii obe tirit ɗo kaaw taat gi dortu a gi jagaaɗo min botol taat samaane.
2 Ka seener, kaaw taat *ɗubal ku Buŋdi iyiico ɗo aginiyte, taar ic kat riyti. Ŋaar kaak bal karmiyin kaaw-ata ho ŋa aalta, ŋa gasit taŋji uudin ta nigiŋji.
3 Ya ŋuur kuuk awalle bal karmiyin kaawo gasit taŋco, maman gii imile kayte ya gi ginig

* **1:5** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 2.7. † **1:5** Wer ka gase kaawor ɗo 2 Samiyeel 7.14. ‡ **1:6** 'ŋaar di kaaco ka gamin okiŋco' : Iŋ kaaw ta Grek, ŋu kaawa a 'Roŋji kaak ŋa weetu awalle'. Kar kaaw-an gay kaawɗo kadar Buŋ gin koogin ku pey kuuk ŋa weeyig ba aaro. Ta kaawa a Iisa, ŋaar ar roŋ kaak ŋu weetu awalle, asaan ŋaar di kaaco ka gamin okiŋco. § **1:6** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 32.43. * **1:7** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 104.4. † **1:9** 'sewe kaak ŋa etiliijiŋ ɗo kaaŋ' : Ɗo aadin ta Yuudinnar, ya ŋu etila sewe ɗo kaa ka gemor-ak gaara kadar ŋu darjiyaag sultan. ‡ **1:9** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 45.7-8. § **1:12** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 102.26-28. * **1:13** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 110.1.

bees jile kaak taɓ-aŋka. Jile ŋaar-ak, *Rabbin meeŋji ko gaarig awalle. Kar ŋuur kuuk cokiyig iŋ ɗeŋginco gay ɗiyte kadar kaaw-at ka seener. 4 Buŋ meeŋji gaay pey ɗo kaawco iŋ gamin kuuk ŋa gintu ɗo ɗatikte : ay gamin kuuk ajbay, kuuk gaara gudurrey ho iŋ bere ka Ruwwiner kaak Buŋ ɗeeɗiico ar kaak ŋa rakiyo.

Iisa gaar botol ta jilindi

5 Ka seener, ɗo bi ka duniin taat yaa ase taat gi kaawiy biti-an, Buŋ balco berin ɗo pise ka ɗubilji. 6 Kar gay, ŋu siir ɗo Kitamner aman :

« Gem gay, ŋaar waa kina, ki pakiriy kaaci ?
Roŋ gemor gay, ŋaar waa kina, ki taliy kaaci ?
7 Ɗo wiktin sooɗ, ki ginig kapak
nam ɗubal ku Buŋɗi din sa pakgiga.
Ki berji *darjine ho horoomin ar sultan
8 ho gamin okiṇco, ki berjig ɗo pisiṇji. »*

Ya Buŋ berig gamin okiṇco ɗo pisiṇji, ŋaar-ak gaara kadar ginno yoo maanna kaak ŋa balji beriṇ ɗo pisiṇji. Kar diŋ gay, gi tallo misa kadar gamin okiṇco-aŋ goy ɗo pisiṇji. 9 Kar gay, maan kaak gii gedire ibine-ak, ŋaar ko aŋka : ɗo wiktin sooɗ, Iisa, Buŋ ginig kapak nam ɗubal ku Buŋɗi din sa pakgiga. Kar diŋ gay, ŋu berji darjine ho horoomin ar sultan, asaan ŋa seet taaɓin ta muuti. Ansi-ak, iŋ barkin ta Buŋɗi, ŋa icit muut ɗo kaay ɗo saan ta gee okiṇco.

10 Buŋ kilgiyig gamin okiṇco ho iŋ ŋaar ko, ŋu goyiyo. Buŋ raka iye gee dakina ɗo darjiney ar kooginay iŋ botol ta Iisa Masi. Ampaa ko, Buŋ gintu a Iisa, ŋaar kaak yaa pile botol ta jile geemir, ŋaa bireṇ ja min ɗo taaɓiner, kar kat, ŋaa nece tak ar kaak Buŋ rakiyo. 11 Iisa ko pil botol a gee yaa gine *cawar ɗo uŋji ka Buŋɗi. Ampa-ak, Iisa ho iŋ ŋuur kuuk cawar-aku, okiṇco, ŋuu gine ar gee kuuk tacco rakki. Ɗo bi ŋaar-ak ko, ŋa kolaagu a siŋtar ho sokaṇ daggigɗo. 12 Paa ko, ŋa kaawtu ɗo Buŋɗi aman :

« Naa kaawe ɗo siŋtar ɗo bi kaṇjiŋ.
Ɗo wer kaak gee ṇum dakina, naa oziliṇ siŋjiŋ. »†

13 Ŋa kaawtu pey aman :

« Nun, naa diye amaanner okintiti ɗo Buŋɗi. »‡

Pey aman :

« Nun ko aŋka iŋ gee kuuk Buŋ beriidu ar kooginar. »§

14 Uudin taat koogin-aŋ okiṇco, baarco ho ziŋkico, ŋuur ku geemir di, Iisa oki ic zi ar kaṇco ho goyiṇji sa ar ka geemir. Awalle, ŋaar kaak gin gudurre ta muuti, ŋaar *Seetanne. Kar Iisa gay, iŋ muutuy, ŋa imiliit gudurre ta Seetanner tak-tak 15 ho ŋuur kuuk ɗo goyiṇco okiṇji, ŋu ar ɓerrina asaan ŋu gina kolaw ɗo muut-at, ŋa imiliit koluwco. 16 Asaan ka seener, asiṇji kaak ɗo duniiner, ŋa bal ase a ŋaa gaaye ɗubal ku Buŋɗi. Kar gay, ŋa as gaaye tamba ta Ibraayim. 17 Ɗo bi ŋaar-ak ko, ɗo ay maanna, illa ŋaa are siŋtay. Ansii ko, ŋaa kuuniye *mee satkiner ka tatko kaak tala amindaw ta geemir ho kaak gina riy ta Buŋɗi iŋ botilti. Ansi-ak, ŋaa imiliṇ zunuubinna ku geemir a ŋaa amriṇ iŋ Buŋ. 18 Uudin taat Iisa meeŋji seet taaɓine ta gecindi, ŋa nec mogiṇ* ŋuur kuuk goy ɗo gecindi.

3

Iisa pakgig Muusa

1 Gem kol siŋtay, ɗo saan taar-an, diyon pikirriko ɗo Iisa Masi. Ka seener, ku kuuniy gee ku Buŋɗi ho ŋa koliŋko a ku ɓaayiy goye ka samaaner. Diŋ gay, pakiroŋ ɗo Iisa Masi, ŋaar gay tabiriikar ka Buŋɗi ho ŋaar ko *mee satkiner ka tatko ɗo imaan taat gi gaariyo. 2 Awalle, uudin taat Muusa ginit riy taat gaara kadar Buŋ nec amniyiṇji ɗo geriy okiṇji,* Iisa oki gaar kadar Buŋ kaak diyig ɗo riyor-ak nec amniyiṇji. 3 Ka seener, ar kaak ŋu jaaliig siŋ ku gem kaak pina gero pak ger meeṇji, Iisa oki, ŋuu jaaliṇ siṇji kuwa pak Muusa. 4 Geray okiṇco gin gay piniṇco. Kar ŋaar kaak pinig gamin okiṇco gay, ŋa meeṇji Buŋ. 5 Muusa gay, ka seener, ŋaar nec a Buŋ yaa amniyiṇji ar gay riyoy ɗo *ger ka Buŋɗi okiṇji. Riyoy-at ta gaare ɗo geemir kaaw taat Buŋ asiy kaawe neginda. 6 Kar Iisa Masi gay, ŋaar nec a Buŋ yaa amniyiṇji ar Roŋ kaak goy ɗo kaay ka ger ka Buŋɗi. Kar geriy-ak gay, ŋaar ginte, ya gi zeeɗa obe tirit ɗo imaante ho ɗo maan kaak gi eriyo. Maan kaak gi eriy-ak ɗeŋraate gi kaawiy bal kolaw ɗo uŋco ka geemir.

Jamiyne taat Buŋ bertu ɗo geeŋji

7 Ɗo saan taar-an, uudin taat Ruwwin ta Buŋɗi kaawiy aman :

« Yiriyta, ya ku cokiyaat gaay ta Buŋɗi,
8 dakoŋ tiriṇcoɗo ɗeŋginko ar kaak aginiyko gintu
ɗo wiktin taat ŋu poociiga ho ŋu geciig ɗo goosiner.
9 Ka seener, Buŋ kaaw a ɗo menaw-ak,
aginiyko talig gamin okiṇco kuuk nu gintu
ɗo elgin kuuk orok pooɗ.
Kar iŋ taar-at oki, ŋu poocintu ho ŋu gecintu.
10 Ampaa ko, adir nigtu iŋ gee-aku ho nu kaawtu aman :

* **2:8** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 8.5-7. † **2:12** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 22.23. ‡ **2:13** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 8.17. § **2:13** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 8.18. * **2:18** 'mogiṇ' : Werin daariṇ, ŋu kaawa a 'sakuwiṇ'.
* **3:2** 'ɗo geriy okiṇji' : Ger ka Buŋɗi okiṇji, anne-aŋ kaawa ɗo bi ka gee ku Buŋɗi okiṇco ɗo wiktin ta nabi Muusa.

“ Gee-aŋ, pikirrico jaga jagen di.
Ŋu bal ibiniŋ maan kaak nu eriy minninco.
”
11 Ansii ko, iŋ adir ka nige-ak, nu togiltu
aman :
“ Ŋu uŋjaaɗo tak-tak ɗo wer ka jamiyner
kaak nu siyiico ! ” »†
12 Gem kol siŋtay, goyoŋ goɗom, paa waan
minninko adiy yaa gine pondiko nam ŋa
aaminiyɗo ho ŋaaji newse kop ɗo Buŋ kaak
goy mento. 13 Kar gay, kun kawta, iskiguwoŋ ziŋkiko. Ansii kat, yoo waan minninko,
rasiyɗo ziŋkay a zunuubinna yaa caaciyinji
ho kaay yaa gine bombo. Ginguwoŋ pa
ɗo wiktin taat kaaw taat a « Yiriyta » goy
tiya misa. 14 Ka seener, ya gi oba tirit yoo
gaasuwa ɗo imaan taat gi gastu, ŋaar-ak, gi
geeŋji ku Iisa Masi ko.
15 Ansii ko, ŋu siirtu ɗo Kitamner aman :
« Yiriyta, ya ku cokiyaat gaay ta Buŋɗi,
dakoŋ tiriŋcoɗo ɗeŋginko
ar kaak aginiyko pooctu kaawoy. »‡
16 Ŋaar-ak, ŋuur kuuk cokiyit gaay-ata ho
poocit kaawoy, ŋu kuŋ waa ? Ŋu gee okiŋco
kuuk Muusa imiltu min darre ta Meser.
17 Ɗo elgin kuuk orok pooɗ, Buŋ, adiy nigtuak iŋ kuŋ waa ? Adiy nig iŋ ŋuur okiŋco
kuuk gin zunuubinna ho mat ɗo goosiner.
18 Ɗo wiktin taat Buŋ togiltu aman : « Ŋu
uŋjaaɗo tak-tak ɗo wer ka jamiyner-ak », ŋa
togil ɗo kuŋ waa ? Ŋa togil ɗo ŋuur okiŋco
kuuk poocit kaawoy. 19 Ansii ko, gi ibintu
kadar gee-ak bal uŋje ɗo wer ka jamiyneraka, asaan ŋu pooc aamniye ɗo Buŋɗi.

4

1 Buŋ kaaw a ŋaa pile botol ɗo geemir
ŋuu uŋje ɗo jamiyner-ata. Ho kaawoy-at,
taar tiya yoo yiriyta. Ampa-ak, zeeɗinte a
minninko, yoo waanna goyaaɗo kaak yaa
pakire a ŋa as ba aaro ho ŋa gediraaɗo uŋje
ɗo wer-aka. 2 Asaan gi dorit kabarre ta
samaane taat kaawa ɗo bi ka jamiyner-at ar
kaak awalle ŋuur oki doriit ɗo goosiner. Kar
locoŋ gay, kabarre-at uc usu asaan ŋu bal
ooyin iŋ imaan. 3 Kar ginte kuuk aamin gay,
gii uŋje ɗo jamiyner-ata. Ɗo bi ka jamiynerat, Buŋ kaaw aman :
« Iŋ adir ka nige-ak, nu togiltu aman :
“ Ŋu uŋjaaɗo tak-tak ɗo wer ka jamiyner
kaak nu siyiico ! ”* »
Kar sando, min Buŋ gaasiit riyoy ta kiliiginer, wer ka jamiyner-ak, ŋaar goy ko. 4 Ka
seener, ɗo bi ka yiriy ta peesiriŋkar, wer
rakki ɗo Kitamner ŋu kaaw aman : « Buŋ
gaasit riyoy okintit iŋ mena bijigiy. Ɗo yiriy
ta peesiriŋkar gay, ŋa jammiytu. »† 5 Pey ɗo
wer kaak gi garkiyiy diŋka-aŋka, Buŋ kaaw
aman : « Ŋu uŋjaaɗo tak-tak ɗo wer ka
jamiyner kaak nu siyiico. »‡ 6 Ŋuur kuuk
awalle dorit kabarre taat samaan-at baltu
uŋje ɗo wer jamiyner-ak, asaan ŋu pooc
karmiyiŋ Buŋ. Kar gay, goy gee kuuk yaa
gedire uŋje ɗo wer-aka. 7 Ansii ko, Buŋ diytu
pey wiktin taat gee yaa uŋje ɗo wer-aka ho
ŋu koliit a « Yiriyta ». Ɗo bi ŋaar-ak ko, ɗo
Kitamner, Buŋ kaawtu iŋ biy ka Dawuud
aman :
« Yiriyta, ya ku cokiyaat gaay ta Buŋɗi,
dakoŋ tiriŋcoɗo ɗeŋginko. »§
8 Zer, ya ka seener, Zoozuwe iyiig aginiyte
bal kaawo ɗo wer ka jamiyner-ak*, min
taar-an, Buŋ kaawaaɗo pey ɗo bi ka yiriy ta
pey. 9 Ampaa ko, ar kaak Buŋ jammiytu min
ɗo riyoy ta kiliiginer iŋ yiriy ta peesiriŋkar,
botol ta jamiyner ar taar-an goya ɗo gee
ku Buŋɗi oki. 10 Ka seener, gem kaak uŋje
ɗo wer ka jamiyner kaak Buŋ siytu-ak, ŋaa
jammiye min ɗo riyoy ar Buŋ jammiytu min
taŋji. 11 Ansi-ak, zeeɗinte gii uŋje ɗo wer ka
jamiyner-aka. Gininte iŋ ay botol pa waan
minninte yaa aaɗe ta aginiyte kuuk tar
ziŋkico ɗo wiktin taat ŋu pooctu karmiyiŋ
Buŋ.
12 Ka seener, kaaw ta Buŋɗi, taar ar maan
kaak goy mento ho ta gina riyti iŋ gudurre.
Ta ar *seepin kaak biŋkay paaɗ pakgig
paaɗe ka ay seepine. Ta uŋja ɗo gemor
nam ta ɗeeɗiig gelbine iŋ ruwwine ho ta
kiliig ŋaamiik ta kaasir iŋ loolo.† Pikirre iŋ
kaawin kuuk goy ɗo adiy ka gemor oki, ta
bayniigu ya ŋu samaane wala ŋu samaanno.
13 Min gamin okiŋco kuuk Buŋ kilgiytu,
ginno kaak cigil ɗo uŋji. Kar ɗo uŋji ka Buŋɗi,
ŋaar kaak gii ose biŋkiteŋ gay, gamin okiŋcoaŋ, ŋa ibingig rakki rakki ho ŋa talaagu waraŋ.

Iisa mee satkiner ka tatko

14 Min gi gin ko *mee satkiner ka tatik
pakgig gay satkiner okiŋco, ŋaar-ak obinte
bombo ɗo imaante taat gi gaariyo. Mee
satkiner-ak coon ka samaaner. Ŋaar ko Iisa,
Roŋ ka Buŋɗi. 15 Ka seener, gi gin mee
satkiner ka tatko kaak nec adiy yaa raɗinji
ɗo wiktin taat gudurrite sooɗa. Asaan iŋ
gece kaak ŋu geciiga, ŋa aawit taaɓin okintit
taat gi aawiyo, kar gay, ŋa bal gine zunuubinna kat bat. 16 Ŋaar-ak, siŋjinte moota
bal kolaw ɗo wer kaak Buŋ hokumiyiy iŋ
barkiney. Eɗeŋ ko, Buŋ yaa tale aminduwte
ho ŋaate bere barkiney-ata. Ampaa kat,

† **3:11** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 95.7-11. ‡ **3:15** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 95.7-8. * **4:3** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 95.11. † **4:4** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 2.2. ‡ **4:5** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 95.11. § **4:7** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 95.7-8. * **4:8** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 31.7 ho Zoozuwe 22.4. † **4:12** ‘loolo’ : Werin daariŋ, ŋu kaawa a ‘lando’.

ŋaate jorkinte ɗo wiktin taat ya duniin gasinte.

5

1 Ka seener, ay mee satkiner ka tatko, ŋu doɓig min ɗatik ta geemir a ŋaa gine riy ta Buŋdi ɗo bi kaŋco. Riy-at, ŋaa iye gamin ku berindi ɗo Buŋdi ho ŋaaji gine satkine ɗo bi ka zunuubinna ku geemir. 2 Gay satkiner-ak nec tale amindaw ta ŋuur kuuk ibanno maanna ho jagaw, asaan ŋaar meeŋji oki aawaat gudurrey sooɗa ɗo gamin dakina. 3 Ɗo saan ta gudurrey taat sooɗ-ata, illa ŋaa gineŋ ja *satkin ɗo zunuubinna ku meeŋji, kar kat ɗo ku geemir. 4 Waan gediraaɗo darjiye ziy a ŋa mee satkiner ka tatko. Illa Buŋ kat kola gemo a ŋaa gine riy-ata ar awalle, ŋa koliig *Haruun.

5 Iisa Masi oki, ŋa meeŋjiɗo kat darjiy ziy a ŋa *mee satkiner ka tatko. Kar gay, ŋa Buŋ kat darjiyga, wiktin taat ŋa ɗiyiiji aman :

« Kiŋke-aŋ ko Roŋdu,
min yiriyta-aŋ, ŋuu ibine kadar nun ko takko. »*

6 Ɗo wer ka pey, ŋu siir ɗo Kitamner aman :

« Kiŋ gay satkiner kaak goy doo ar Melkisedek. »†

7 Wiktin taat Iisa goytu ɗo duniiner, ŋa inditu Buŋ ho ŋa loklikiiji iŋ koriya ho iŋ zulaŋ oki. Ŋa indiig ŋaar kaak nec jiliŋ min ɗo muuti ho ɗo bi ka karaamin taat ŋa karmiyiig Buŋ, Buŋ cokiyiig aliŋji. 8 Ŋa Roŋ ka Buŋdi. Kar iŋ taar-ata oki, ŋa ɓilde karaamin iŋ botol ta taaɓiner. 9 Iŋ goyiŋji, wiktin taat ŋa nectu ko tak ar kaak Buŋ rakiyo, ŋa piltu botol a gee okiŋco kuuk icit kaawoy yaa gase jile kaak goy doo. 10 Buŋ diyig mee satkiner ka tatko ar kaak ŋa diyig Melkisedek-aka.

Obe kaak bombo ɗo imaandi

11 Ɗo bi ŋaar-aŋ, ni gin kaawin dakina kuuk niiko kaawe. Kar gay, gaariŋco yaa gine raɗa, asaan diŋ, kayko icɗo koɗok. 12 Wiktin-an nec ko zer kuu garkiye gee. Kar sando, illa ŋuuko garkiyiŋko pey iŋ gamin ku meleŋ ɗo bi ka kaaw ta Buŋdi. Kuŋko-aŋ ar koogin kuuk siya misa buwa, yampa, ande, ku gediraaɗo teeŋji. 13 Ŋaar kaak siya buwa-ak, ŋaar ar mic kaak ibanno misa maan kaak samaane iŋ kaak samaanno. 14 Kar ande gay, ŋaar ɗo gee kuuk aginda kuuk usin ko eriŋ gamin kuuk samaane iŋ kuuk samaanno, asaan taar ko taat ŋu gingiy ɗo goyiŋco.

6

1 Ŋaar-ak, rasinteŋ gamin kuuk meleŋ ɗo bi ka Iisa Masi ho newsinte ɗo gamin kuuk kuuniy ɗo gee kuuk aginda. Gi yeepaaɗo pey ɗo kuuk meleŋ-aku. Gamin-ak, ŋuur ko aŋku : ibine ho rase ka nigindi kaak iya gee ɗo muuti, ice ka imaan taat ɗo Buŋdi, 2 ɓilde ɗo bi ka batemdi*, iŋ lee ka pisindi, nooye ka gee kuuk mate ho seriin taat Buŋ asiy ɗukume ɗo geemir. 3 Siŋjinte iŋ unte ! Ŋaar-aŋ ko maan kaak gii gine ya Buŋ pilte botol.

4 Pakiroŋ ɗo ŋuur kuuk yeep ɗo goyiŋco kaak awalle. Awalle, Buŋ pilig odinco iŋ portikuwiy, ŋu aawit selliŋkaw taat asa min kuwa ho ŋu gas Ruwwin ta Buŋdi. 5 Ŋu elit kaaw ta Buŋdi iŋ galilti ho ŋu aawit gudurre ta goye ka marbinto kaak iŋ imaan. 6 Kar iŋ taar-an oki, ŋu yeep ɗo goyiŋco kaak awalle. Gee-ak, gi gediraaɗo pey iyiŋco ka seeriŋkar a ŋuu jipte goyiŋco. Ya ampa-ak, ar ŋuur maaniico ɗooɗaag pey Roŋ ka Buŋdi ka etor ho ŋu iyaaji sokaŋ ɗo uŋco ka geemir.

7 Ka seener, morig kaak aay amay ho niyaaco gamin samaane ɗo ŋuur kuuk gawnaaga-ak, Buŋ barkiyga. 8 Kar gay, morig kaak amil pompal kuuk gin jamay wala rapiŋga-ak, ŋa ginno paydiney. Ɗakji sooɗ di, ŋuu muwiŋji ho ŋuuji diye ako a ŋuu idiŋ tak-tak.

9 Gem kol siŋtay, ya ni kaawa ampa oki, ni iban tak kadar botol taat ku ictu-an samaane. Taar ko taat iya gee ɗo jilindi. 10 Ka seener, Buŋ, ŋaar ginno gamin kuuk bal botol. Ŋa rawtaatɗo riyko ho ele kaak ku gaartu iŋ siŋji ho ku gaariy yoo diŋka ɗo geeŋji. 11 Kar maan kaak ni rakiy minninkoŋ gay, illa kuu zeeɗe kuu obin imaanko yoo ɗo gaasuwar. Ampaa kat, maan kaak ku eriy iŋ imaanko yaa ase tak ɗo weriy. 12 Yampa, dakoŋ ginenno zegilay. Kar gay, icon botol ta ŋuur kuuk aamine ho ica subirraw. Gee-ak gasaag maan kaak Buŋ kaawtu a ŋaaco bere.

Maan kaak Buŋ kaawtu a ŋaa bere ɗo geeŋji

13 Ku iban kadar wiktin taat Buŋ kaawiiji ɗo Ibraayim a ŋaaji bere maanna, ŋa togiltu iŋ siŋ ku meeŋji. Ŋa togiltu iŋ siŋji-ak asaan ginno waan kaak tatik pakgiga. 14 Ŋa togiltu aman : « Ka seener, naaŋ barkiye dakina ho naa wadiriŋ kooginaŋ. »† 15 Min Buŋ togiltu pa-ak, Ibraayim subirtu kee nam ŋa gasiig maan kaak Buŋ kaawiiji. 16 Ka seener, ya gee togilaw-ak, ŋu togila iŋ maan kaak tatik pakgigu. Ya ŋu togila ampa-ak, kaaw matiyo, ginno pey yeepe ka aaro. 17 Ampaa ko, wiktin taat Buŋ kaawtu ɗo Ibraayim-ak,

---

* **5:5** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 2.7. † **5:6** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 110.4. * **6:2** 'ɓilde ɗo bi ka batemdi' : Kaaw-an, iŋ kaaw ta Grek, ta kaawa a 'ɓilde kaak ɗo bi ay biyaw ta batemdi'. Wal ta raka kaawe ɗo bi ka ay biyaw ka batem kaak kretiyenna giniyo, wal ɗo bi ka ay ace ka abaadiner. † **6:14** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 22.16-17.

ŋa raka gaare waraŋ ɗo ŋuur kuuk yaa gasiŋ maan kaak ŋa kaawtu kadar ŋa welkaatɗo kaawoy. Ansii ko, ŋa gaayiitit ɗo kaawoy iŋ togiliika. 18 Ka seener, maan kaak Buŋ kaawtu ho iŋ togiliikay, seerco makaaɗo tak-tak, asaan ŋa gediraaɗo raade. Ampa-ak, ɗo ginte kuuk rasig gamin okiŋco a gii obe tirit ɗo maan kaak Buŋ kaawtu ho gi eriyo, kaaw-an yaate iskinte dakina. 19 Ɗo ginte gay, maan kaak gi eriy-ak gaayaate gi goyiy bombo ar dambi kaak awkiɗo tak-tak. Iŋ maan kaak gi eriy-ak, gi nec aaɗe min ɗo maan kaak ar zimilla ho gii uŋje ɗo wer kaak Buŋ goyiyo‡, atta ɗo wer kaak *cawar aale. 20 Ɗo wer kaak cawar aale-ak ko, Iisa ogiriite, ŋa uŋjitu ɗo bi kante. Ampaa ko, Iisa, Buŋ diyig *mee satkiner ka tatko kaak goy doo, ar kaak awalle, ŋa diyig Melkisedek-aka.

7

Melkisedek sultan ho gay satkiner

1 Awalle, Melkisedek-ak, ŋaar sultan ka Saleem ho ŋa gay satkiner ka Buŋ ka kuwa. Yiriy rakki, wiktin taat Ibraayim nosiriico ɗo sultinnay daariŋ ho ŋa yeepiy min ɗo gartar, Melkisedek ŋaamiiga ho ŋa barkiyiiga. 2 Ɗo wer-ak, min gamin okiŋco kuuk Ibraayim gaamtu min ɗo gartar-ak, ŋa beriiji zakaane ɗo Melkisedek. Min gamin kuuk orok, ŋa beriiji rakki rakki. Melkisedek, ŋaar sultan ka Saleem. Siŋ kuuk Melkisedek-ak kaawa a « sultan kaak hokumiya iŋ botol, » ho kuuk a sultan ka Saleem-ak gay kaawa a « sultan ka aapiyer ». 3 Melkisedek-ak, ɗo Kitamner, ŋu bal kaawe a ŋa gin tacco wal yaaco wal aginiyji ku aginda. Ŋu bal kaawe ɗo bi ka weeŋji wala ɗo bi ka muutuy. Ŋa ar Roŋ ka Buŋdi, ŋa gay satkiner kaak goy doo.

4 Taloŋ ja, tatkaw ta Melkisedek ! Ŋa gem tatik nam tatte Ibraayim din sa berji zakaaney min gamnay kuuk ŋa gaamtu min ɗo gartar. 5 Ka seener, koogin ku Lebi, ŋuur kuuk gina riy ta gay satkiner, iŋ *gaanuun ka Buŋdi, ŋu gin botol ta ice zakaaner min ɗo siŋtico, gee ku Israyeel. Kar sando, ŋuur oki min tamba ta Ibraayim. 6 Melkisedek, ŋaar min caar ka Lebiɗo. Kar gay, iŋ taar-at oki, Ibraayim berji zakaane. Kar pey min kaatiya, Melkisedek barkiyiig Ibraayim kaak Buŋ kaawtu a ŋaaji bere maanna-aka. 7 Kar sando, gee iban tak kadar waan kaak barkiya gem-ak, ŋaar pakgig kaak ŋa barkiyiyo. 8 Koogin ku *Lebi kuuk ica zakaane min ɗo siŋtico-aku, ŋuur oki mata ar geen di. Kar Melkisedek kaak Ibraayim berji zakaaney-ak gay, ŋaar goy iŋ odinay ar kaak Kitamne kaawiyo. 9 Kooginay ku Lebi kuuk ica zakaan-aku, wiktin taat Ibraayim beriit zakaaney ɗo Melkisedek, ta ar tacco Lebi oki berit ko taŋji iŋ pise ka Ibraayim. 10 Ibraayim-ak, ŋaar min aginiyji ku aginda ku Lebi ho Lebi gay goy misa ɗo maasoy wiktin taat Melkisedek ŋaamiiga.

11 Wiktin taat Buŋ beriico gaanuun ɗo gee ku Israyeel, ŋu koogin ku Lebi kat asa gine riy ta gay satkiner. Kar ya botol kat goya taat koogin ku Lebi-ak yaa necin tak riy taat Buŋ rakiyo, maa di Buŋ ŋaamiy gay satkiner ka pey ? Gay satkiner ka pey-ak, ŋaar aaɗɗo botol ta *Haruun ar koogin ku Lebi, kar gay, ŋa aaɗa botol ta Melkisedek. 12 Kar ya ŋu makaag gay satkiner iŋ kaak aaɗa botol ta pey-ak, gaanuun oki, illa ŋuu makiŋji. 13 Ya ni kaawa ampa-ak, ni kaawa ɗo bi ka *Rabbinte. Kar ŋaar gay min caar ka Lebiɗo, ŋa min caar ka pey. Caar ŋaar-ak, yiriy rakki, waanco bal gine riy ta gay satkiner. 14 Gee okiŋco iban kadar Rabbinte, ŋaar min caar ka Zuuda. Ɗo bi ka caar ŋaar-ak, yiriy rakki, Muusa bal kaawe a ŋu gina riy ta gay satkiner.

Gay satkiner kaak goy doo

15 Ŋaar-aŋ maan kaak gi talaag waraŋ : gay satkiner kaak pey ŋu kaawiy-ak, ŋaar ar Melkisedek. 16 Ya ŋu diyiig gay satkiner, ŋu bal diyiŋ ɗo saan ta gaanuun kaak kaawa ɗo bi ka tambaaco. Kar gay, ŋu diyig gay satkiner, illa iŋ gudurre ta goye kaak idaaɗo tak-tak. 17 Ka seener, ŋu siir ɗo Kitamner aman :

« Kiŋ gay satkiner kaak goy doo ar Melkisedek. »*

18 Ampa-ak, gaanuun kaak awalle, ŋu deeyi-iga asaan ŋa ginno gudurre ho ŋa bal necin riyoy. 19 Ka seener, gaanuun ka Muusa bal nece iye gee a ŋuu nece tak ar taat Buŋ rakiyo. Kar diŋ gay, ŋu gaarte maan ka erindi kaak samaan pak ka awalle ho maanna-ak gaayaate gi siŋjiy moota iŋ Buŋ.

20 Pakiroŋ oki ɗo togiliik ta Buŋdi-ata. Gay satkiner ku awalle, ŋuur gin gay satkiner bal togiliik ar taar-anta. 21 Kar Iisa gay, ŋu diyiig gay satkiner iŋ togiliika wiktin taat Buŋ meeŋji togiliiji aman :

« Nun *Rabbin kat togile
ho nu yeepaaɗo pey aaro :
kiŋ gay satkiner kaak goy doo. »†

22 Paa ko, iŋ Iisa, gi iban tak kadar jamaw taat samaan pak ta awalle yaa ase ɗo werti.

23 Min kaatiya, gin maan ka pey : ɗo jamaw taat awalle-at, gee dakina gin riy ta

‡ **6:19** 'maan kaak ar zimilla ɗo wer kaak Buŋ goyiyo' : Awalle, wiktin taat ŋu piniig ger ka Buŋdi, ŋu caaltu zimilla a ŋuu cigiliŋ wer kaak cawar aale. Wiktin taat Iisa mattu ka etor, zimilla-ak eertu ɗatko min kuwa yoo keɗer (Matiye 27.51).

* **7:17** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 110.4. † **7:21** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 110.4.

gay satkiner ho ay gem di rasiy ɗo giji, asaan muut rasgigɗo ŋuu ginin riyco doo. 24 Kar Iisa gay, ɗo bi ka goyiŋji ka gaasɗo, ŋaar gay satkiner kaak goy doo. 25 Paa ko, ŋuur kuuk asa ɗo Buŋɗi iŋ siŋ kuŋji, ŋaa gedire jiliŋ tak-tak. Ta kuuniytu ampa-ak, asaan doo, ŋa goy mento a ŋaa inde Buŋ ɗo saan taŋco.

26 Iisa kon di *mee satkiner ka tatik kaak kuuniyte. Ŋaar goy *cawar, bal oorne ɗo unji ka Buŋɗi. Ŋa bal gine zunuubinna. Ŋa goy serek min gay zunuubinnar ho Buŋ coonig kuwa ka samaaner ɗo wer kaak ŋa goyiyo. 27 Iisa, ŋaar arro agindaw ku gay satkiner ku pey. Agindaw ku gay satkiner ŋuur-ak, kun kawta, illa ŋu gina ja *satkinkan ɗo zunuubinna ku maaniico, kar kat, ŋu giniy ɗo ku geemir. Kar Iisa gay, wiktin taat ŋa bertu ziy satkine ɗo bi kante, ŋa ginit mena rakki di gaasiititi. 28 Ɗo gaanuun ka Muusa, ŋuur kuuk ŋu leeyig meennay ku satkiner ku aginda-ak, ŋuur gee kuuk ginno gudurre. Min gaanuun ka Muusa-ak, ta togiliik ta Buŋɗi kat as ba aaro. Iŋ togiliik-at, ŋaar kaak ŋa diytu doo mee satkiner ka tatko-ak, ŋaar Roŋji. Buŋ ginig ŋa necit tak riy taat Buŋ rakiyo. Ŋa necit mena rakki di gaasiititi.

8

Iisa mee satkinte ka tatiko

1 Cokiyoŋ, an baat ta kaawor : gi gin *mee satkiner ka tatko ar kaak gi kaawtu ɗak ko biy. Ŋa daktu goy ka samaaner ɗo meeday ta ŋaar kaak gin gudurre pakgig gamin okiŋco. 2 Ɗo wiktin ta Muusa, ŋu siy *kuraarin ta Buŋɗi. Kar diŋ gay, mee satkiner ka tatko-ak gina riyoy ɗo kuraarin ta taɓ. Kuraarin taar-at, *Rabbin meeŋji kat siyta, yampa, ŋu geenno.

3 Ay mee satkiner ka tatko, ŋu diyig a ŋaa iye gamin ku berindi ɗo Buŋɗi ho ŋaaji gine *satkine. Ampa-ak, kante oki, illa ŋaa gine maan ka berindi. 4 Kar ya mee satkinte ka tatiko-ak kat goy ɗo kiɗar, ŋa ginaaɗo tak-tak riy ta gay satkiner, asaan kuuk gina riy ta satkiner ar taat *gaanuun kaawtu-ak, ŋuur goy ko. 5 Ar gem taliy kelmoy ɗo sawwapa, riy ta gay satkiner-ak sa, taar ar kelim ta riy ta taɓ ŋu giniy ɗo wer kaak Buŋ goyiyo. Ŋaar-aŋ ar maan kaak kuuniyji ɗo Muusa ɗo wiktin taat ŋa siyiy kuraarin ɗo Buŋɗi. Ɗo wiktin taar-at, Buŋ kaawji aman : « Ya ki siya kuraarne, zeeɗu kii siyin ar taat nu bayniiji ka dambar-aka. »* 6 Diŋ gay, riy taat Buŋ gaariiji ɗo Iisa Masi-at, taar pakgit taat awalle serek. Kar jamaw taat ŋu diyig Iisa Masi ɗatik ta geemir iŋ Buŋ gay, taar oki pakgit taat awalle serek. Asaan iŋ jamaw-at, maan kaak Buŋ kaawtu a ŋaa gine pakgig ŋaar kaak ŋa kaawtu awalle ɗo gaanuundi.

Jamaw ta awalle iŋ ta marbinto

7 Ka seener, ya jamaw ta awalle-at kat necit ko riyti, maman Buŋ yaa obe jamaw ta pey ? 8 Kar sando, Buŋ leesco ɗo geeŋji aman :

« Nun *Rabbin kat kaawaw :
ɗo menaw kuuk yaa ase-aku,
naa obe jamaw ta marbinto
iŋ gee ku Israyeel ho iŋ ku Zuuda.
9 Jamaw taar-at arro taat nu obtu iŋ
aginiyco
wiktin taat nu imiliig min darre ta Meser ho
nu ogiriico.
Uudin taat ŋu bal karmiyin jamaw-ata,
nun Rabbin kat kaawaw, nun oki newsico
kopo.
10 Nu kaawa pey aman :
ɗo jamaw taat naa obe iŋ gee ku Israyeel-an,
ya menaw ŋuur-ak bire,
naa unjiŋ gaanuundu ɗo kayco
ho naa diyiŋ ɗo gelbinco.
Naa gine Buŋco
ho ŋuur gay yaa gine geendu.
11 Yoo waan minninco ucaaɗo inde giji wal
siŋji
a ŋaaji gaare botol taat ŋaan ibinindu.
Asaan okiŋco, ŋuun ibinindu,
min kuuk aginda yoo kuuk ŋaaɗa.
12 Naaco saamiyiŋ nigiŋco okiŋji
ho zunuubinnico gay, nu icaaɗo pey bico
tak-tak. »†

13 Ya Buŋ kolaat jamaw-at a ta marbinto, ŋaar-ak, ar ŋa ginit taat awalle-at maan kaak taay ko. Kar sando, maan kaak taaye ho zaɓ-ak, ŋaar baay gaay ko bire.

9

Abaadin ta awalle

1 Ɗo jamaw ta awalle-at, Buŋ ber *gaanuun kaak gaara maman gee yaa abdiyiŋji ho goy pey wer ka abaadiner kaak ŋu siytu. 2-3 Ɗo wer ka abaadiner-ak, ta kuraarin taat ɗukum ɗeelna seera iŋ zimilla. Ɗo ɗeel taat bitta taat ŋu koliy « *wer kaak cawar », ŋu diy maan ka hadinner biŋkay peesira kuuk gin gindiski ho oba ako. Ta gin oki taabul kaak ŋu liyiy mappa kaak ŋu beriy satkin ɗo Buŋɗi. Ɗo ɗeel ta atta taat ŋu koliy « wer kaak cawar aale », 4 ta gin taabul ka daabner kaak ŋu onniy *dokkanne. Ta gin oki *sandumne taat gaara jamaw taat Buŋ obtu iŋ geeŋji. Sandumne-at, ŋu siyiit iŋ atay ho aarti gay daabne. Ɗo atti ka sandumne-at, ŋu diy parik ka daabner kaak gin tee kaak ŋu koliy « maan* » ho iŋ kuŋgin ka *Haruun kaak imil booyaw. Ŋu lee pey tariŋcilna kuuk Buŋ siirtu gaanuunji ka jamaw ho ŋa beriijiig ɗo Muusa. 5 Ɗo kaati

* **8:5** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 25.40. † **8:12** Wer ka gase kaawor ɗo Zeremi 31.31-34.

ka sandumner, gin gamin seer kuuk ŋu siytu iŋ daabne. Gamin-ak, ar *ɗubal ku Buŋdi kuuk ŋu kolaag « seruubinna » ho ŋu gaara kadar Buŋ goy ɗo wer-aka. Kelim ta gezgirco gootaag kaati ka sandumne-ata.* Kar diŋ gay, wiktin ginno taat naako osiŋ kaawin-aŋ rakki rakki.

6 Gamin okiŋco-aŋ, ŋu leeyig iŋ botilco ɗo kuraarin taat ŋu siytu ɗo Buŋdi ho kun kawta, gay satkiner uŋjigiy ɗo wer ka bittaaka a ŋuu gine riyco.† 7 Ɗo ɗeel ta atta gay, illa mee satkiner kaak tatik di uŋja keeji, mena rakki di ɗo elgol. Wiktin taat ŋa uŋja ɗo wer-ak, illa ŋa iya baar kuuk ŋu gintu *satkin ɗo Buŋdi. Baar-ak, ŋa beriig ɗo Buŋdi ɗo nige ka meeŋji ho iŋ nige ka geemir kaak bal niyinco.‡ 8 Iŋ maanna-aŋ, Ruwwin ta Buŋdi gaariite kadar wiktin taat kuraarin taat ŋu siytu awalle goy misa, waan ginno botol taat ŋaa uŋje ɗo wer kaak *cawar aale kuwa ka samaaner. 9 Gamin-aŋ gaara maan kaak kuuniya diŋka : gee kuuk abdiyaag Buŋ, ŋuur bera bere ho gina satkinkan ɗo Buŋdi. Kar gaminco-ak necaaɗo ginin pikirrico tak ar taat Buŋ rakiyo. 10 Gamin-ak, ŋuur ko kaawin kuuk ɗo bi ka teendi ho ka seendi, iŋ ay ace kaak ŋu aciyo. Kaawinaŋ, ŋuur ɗo bi ka gamin kuuk gee talaagu di. Aadanna-ak, ŋuu goye kee nam wiktin taat Buŋ asiy makiŋ iŋ kuuk marbinto§.

Masi ber ziy satkine ɗo saan tante

11 Kar Iisa Masi gay bayin ar *mee satkiner ka tatko a ŋaate bere gamin kuuk samaane kuuk goy ko. Ŋa uŋje ɗo kuraarin taat pakgit serek taar taat ŋu siytu keɗer ho taat nec tak ar taat Buŋ rakiyo pakgita oki. Kuraarin taat ŋa uŋjitu-at, ŋu geenno kat siyta ho min gamin kuuk Buŋ kilgiytu ɗo duniiner-an, taar ginno. 12 Masi uŋje mena rakki di ɗo *wer kaak cawar aale-aka. Ɗo wer-ak, ŋa bal iye baar ku awgir wala ku ajjalinnar a ŋaa bere ɗo Buŋdi. Kar gay, ŋa ber baar ku meeŋji kuuk miŋ ɗo saan tante. Taar-an nec ko yaate jilinte tak-tak. 13 Ɗo aadin ta *Yuudinnar, ŋu erga baar ku awgir iŋ ku barkiydi ɗo geemir a ziŋkico yaa gine cawar. Ampaa di, berka oki, ŋu eriita ho butti gay, ŋu kokiriy ɗo geemir. Ya gaminaŋ kat nec giniŋ zi ka gemor *cawar oki, 14 baar ku Iisa Masi gay pakgig serek ! Iisa Masi, iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi taat goy doo, ŋa bertu ziy ɗo Buŋdi ar satkin taat nec tak ar taat Buŋ rakiyo. Ampaa ko, iŋ baariy, pikirrite yaa gine cawar min gamin kuuk iya gee ɗo muuti. Ansii kat, gii nece gine riy ɗo Buŋ kaak goy mento.

Jamaw taat Buŋ ɗuuntu iŋ baar

15 Iisa Masi, ɗo jamaw ta marbinto-at, ŋaar ko goy ɗatik ta geemir iŋ Buŋ. Ŋa goy ɗatikco a ŋuur kuuk Buŋ koltu-ak yaa gase haginco min gamin kuuk Buŋ kaawtu a ŋaaco bere ɗo geeŋji. Gamin-ak, ŋuur goy doo. Gee-ak gin botol taat ŋuu gasin haginco-at ɗo saan ta muut ta Iisa. Asaan iŋ muutuy-at ko, ŋa jiliig gee min ɗo nigiŋco kaak ŋu nigtu ɗo jamaw ta awalle. 16 Ya waan kat siirig malley okinji ɗo katkitdi, wiktin taat ŋu raka ɗeeɗiŋ ɗo kooginay-ak, illa ŋuu ibine ja kadar ŋa mat ka seener. 17 Ka seener, maan kaak ŋu siirtu ɗo katkitdi-ak, ŋu ɗeeɗaagɗo ya meeŋji goy misa iŋ odinay, illa ya ŋa mat ja. 18 Ansii ko, jamaw ta awalle ictu riyti-ak, illa iŋ baar kuuk ŋu ergiy-aku. 19 Ka seener, wiktin taat awalle Muusa uctu ɗo uŋco ka geemir, ŋa garkiycog ja ay maan kaak Buŋ rakiy ŋuu gine. Min ŋa garkiycoga, ŋa ictu baar ku ajjalinnar iŋ ku awgir, amay, law ku dindiko ho leeg ta pompil kaak ŋu koliig Isoop. Kar ŋa ergiico baar ɗo gee okiŋco ho ŋa ergiitit oki ɗo maktumne taat ŋa sirig gaanuun-aka. 20 Wiktin taat ŋa ergiico, ŋa kaawiy aman : « Ŋuur-aŋ baar kuuk gaara jamaw taat Buŋ obtu iŋ kuŋko a kuu karmiyinti. »* 21 Min Muusa ergitu baar ɗo geemir ho ɗo maktumner-at, ŋa ergitu pey ɗo kuraarin taat ŋu siytu ɗo Buŋdi ho ɗo gamin ku abaadiner okiŋco. 22 Ka seener, gaanuun kaawa a anuwco ta gamnar giniy *cawar-ak, illa iŋ baar ja. Ansi-ak, bal miŋe ka baarir, yoo waan gasaaɗo saamiye ka zunuubinnay.

Satkin ta Iisa Masi sooya zunuubinna

23 Gamin kuuk goy ɗo kuraarin taat ŋu siytu ɗo Buŋdi kuuniytu *cawar-ak, illa iŋ *satkine. Kar gay, ar taat gi kaawtu ko, gamin-ak, ŋuur ar kellam ku gamin kuuk goy kuwa-aku. Ya gamin kuuk keɗer kat kuuniy cawar-ak illa iŋ satkin ja, maaniico gamin kuuk kuwaŋ gay yaa kuuniye cawar-ak, illa iŋ satkin taat samaan pak satkinkan kuuk ŋu giniy keɗer-aku. 24 Ka seener, *Masi bal uŋje ɗo kuraarin taat geen di siytu, taat ar kelim ta wer kaak kuwaaka. Kar gay, ŋa uŋje ɗo taar ta taɓ kuwaata ho diŋ ŋa goyiy ɗo uŋji ka Buŋdi ɗo bi kante. 25 Awalle, ay elgo, mee satkiner ka tatko uŋjigiy ɗo wer kaak cawar aale iŋ baar ku mallel. Kar Masi gay, taŋji paaɗo. Ŋa bal uŋje ka samaaner dees dakina a ŋaa

* **9:5** 'kaati ka sandumner' : Ɗo aadin ta Yuudinnar, ay elgo, mee satkiner ka tatko uŋjigiy ɗo wer kaak cawar aale-aka ho ŋa ergigiy baar ɗo kaati ka sandumner-ata. Ŋaar-aŋ maan kaak gaara kadar zunuubinna ku gee ku Israyeel, Buŋ saamiycogu (Ekzood 25). † **9:6** Wer ka gase kaawor ɗo Nombir 18.2-6. ‡ **9:7** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 16.2-34. § **9:10** 'kuuk marbinto' : Anne-aŋ kaawa ɗo bi ka Jamaw ta marbinto taat Buŋ obtu iŋ gee iŋ botol ta Iisa Masi. * **9:20** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 24.8.

bere ziy satkine. 26 Yampa, ta-aŋ ŋa taaɓiy
taaɓin ta muuti dees dakina min kilgiye ka
duniiner. Ya taɓ gay, ɗo wiktin ta ba aaro,
ŋa bayin mena rakki di a ŋaa sooyiŋ zunuu-
binna ku geemir iŋ satkiney. 27 Buŋ gintu
a gee okiŋco yaa mate mena rakki di, kar
kat, ŋaaco ɗukume seriine. 28 Ampaa ko, Iisa
Masi oki bertu ziy satkine mena rakki di a
ŋaa sooyiŋ zunuubinna ku gee dakina. Wik-
tin taat ŋaa bayne ka seeriŋkar, ŋa asaaɗo
pey sooyiŋ zunuubinna ku geemir, ŋaa ase
a ŋaa jiliŋ ŋuur kuuk eraaga.

10

Satkin ta Iisa Masi taat mena rakki di

1 Ka seener, *gaanuun ka Muusa, ŋaar ar
kelimco di ta gamin kuuk yaa ase neginda.
Kar gay, ŋa arro sawa-sawa iŋ gamin okiŋco
kuuk goy kuwa-aku. Ampa-ak, ya gee gina
*satkinkan ŋuur-ak di elgin iŋ elgina, ŋuur
kuuk bariya botol a ŋuu siŋje moota iŋ Buŋ-
ak, gaanuun necaaɗo tuk, ŋaa giniŋco ŋuu
nece tak ar taat Buŋ rakiyo. 2 Yampa, ya
satkinkan-ak nec ko ŋuu kuuniye *cawar
ɗo uŋji ka Buŋdi-ak, ŋuu ibinin cawirkuwco
ho ŋuu rasiŋ satkinkan-aku. 3 Ka seener
gay, satkinkan-ak, illa ŋu iyaag gee ay elgo,
ŋu moyig zunuubinnico. 4 Asaan baar ku
awgir iŋ ku barkiydi, ŋuur bal gine gudurre
tak-tak taat ŋuu ace zunuubinna.

5 Ɗo saan taar-an ko, wiktin taat Iisa Masi
rakiy ase ɗo duniiner, ŋa kaawiiji ɗo Buŋdi
aman :

« Ki bal rake a ŋuuŋ gine satkine wala ŋuuŋ
iye bere,
kar gay, ki pinig zir.
6 Ki aacayɗo iŋ satkin ta mallel taat ŋu
eriyjiŋ
wala iŋ satkinkan kuuk ŋu gintu ɗo bi ka
zunuubinnico.
7 Hiyya, nu kaawtu aman :
“ Buŋdu ! Nun ko-aŋka.
Nu as gine maan kaak ki rakiyo.
Hii, nu as ar kaak ŋu siirtu ɗo bir ɗo Kitam-
ner. ” »*

8 Ɗo wer-ak, ŋa teestu ja kaawe aman : «
Ki bal rake a ŋuuŋ gine satkinkan, ŋuuŋ iye
bere, ŋuuŋ ere malle, ŋuuŋ bere satkine ɗo
bi ka zunuubinnar. Kiŋ gay bal aaciye iŋ
gamin-aŋku. » Kar sando, gaanuun ka
Muusa kaaw a ŋuu giniŋ gamin-aŋ okiŋco.
9 Kar ba aaro, *Masi kaawtu pey aman : «
Buŋdu ! Nun ko aŋka. Nu as gine maan kaak
ki rakiyo. » Wiktin taat ŋa kaawtu pa-ak,
ŋa as deeŋ satkinkan kuuk awalle ho ŋaa
makiŋ iŋ taŋji. 10 Ansii ko, iŋ niyin taat Buŋ
ictu, Iisa Masi bertu ziy satkine mena rakki
di gaasiititi a ŋaa aciŋ zunuubinnite, gii gine
cawar ɗo uŋji.

11 Kun kawta, gay satkiner ku *Yuudinnar
okiŋco gingiy riyco iŋ ka peyiŋco. Ŋu gingiy
satkinkan ŋuur-ak di doo. Kar satkinkan-ak
gay gedarro tak-tak imiliŋ zunuubinna ku
geemir. 12 Kar Iisa Masi gay, satkiney taŋji,
taar mena rakki di gaasiititi ho ta goy doo.
Min ŋa berig ziy satkin ɗo zunuubinna ku
geemir, ŋa daktu diy baay ka samaaner ɗo
meeday ta Buŋdi. 13 Diŋ ŋa yoka a Buŋ yaaco
nosire ɗo adiney, ŋuu gine wer ka lee asiŋji.†
14 Ampaa ko, iŋ satkiney taat mena rakki di-
at, ŋa gintu a ŋuur kuuk ŋa ginaag cawar-ak
yaa nece tak ɗo werco doo.

15 Taar-an ko taat Ruwwin ta Buŋdi oki
kaawiite. Ta teestu ja kaawe aman :

16 « *Rabbin Buŋ kaaw aman :
“ Ya menaw ŋuur-ak bire, naa obe jamaw iŋ
ŋuura.
Ɗo jamaw-at, naa uŋjiŋ gaanuundu ɗo
kayco
ho naa diyiŋ ɗo gelbinco. ”
17 Ŋa gaaytu pey aman :
“ Naaco saamiyiŋ nigiŋco okiŋji
ho zunuubinnico gay, nu icaaɗo pey bico
tak-tak. ”‡ »

18 Ka seener, ya zunuubinnico kat ŋu
saamiycogu, satkinkan bal gine pey galilco.

Diye ka gelbiner iŋ Buŋ

19 Ampa-ak, gem kol siŋtay, iŋ baar ku Iisa
kuuk ŋa bertu satkin-ak, gi gin botol taat gii
uŋje ɗo wer kaak *cawar aale-aka. 20 Iŋ ziy
ka meeŋji, ŋa pilte botol taat gii aaɗe min ɗo
maan kaak ar zimilla kuuk gootig wer kaak
cawar aale-aka. Botol taat ŋa piltu-at, taar
marbinto ho ta bera goye kaak taɓ. 21 Ansi-
ak, gi gin *mee satkiner ka tatko kaak tala
ɗo kaay ka *ger ka Buŋdi kaak kuwa ka
samaaner. 22 Ampa-ak, siŋjinte moota ɗo
uŋji ka Buŋdi iŋ gelbin rakki bal kolaw ɗo
saan ta imaante. Siŋjinte iŋ gelbin kaak ac
min pikirre taat jookumo ho iŋ ziŋka kuuk
ac iŋ amay kuuk cawar. 23 Obinte tirit ɗo
maan kaak gi eriy iŋ imaante ho gi gaariy-
aka, asaan Buŋ necaat tak taat ŋa kaawtu.
24 Bariyinte botol taat gii iskiguwe ziŋkite a
gii elguwe benannite ho gii ginguwe gamin
kuuk samaane. 25 Ŋuminte kaak gi ŋumgiy-
aŋ, dakinte rasiŋjiɗo ar gee daariŋ rasiyo.
Kar gay, iskinte ziŋkite ɗo imaan ho gininte
gaay iŋ gaayo, asaan ku iban ko kadar yiriy
ta *Rabbiner, taar gaay ko.

26 Ya waan ibingit seen ta Buŋdi kat
ŋa wakila gine zunuubinna iŋ niyiney,
ginno pey satkin ta saamiye zunuubinnar.
27 Waanna-ak, taat ɗakji-at, illa ŋaa ere iŋ
kolaw yiriy taat Buŋ yaa ɗukume seriine.
Yiriy taar-at, ak taat girzaŋ-at yaa idiŋ jot,
ŋuur kuuk newsiji kop ɗo Buŋdi. 28 Ŋaar

* **10:7** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 40.7-9. † **10:13** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 110.1. ‡ **10:17** Wer ka gase kaawor ɗo Jeremi 31.33-34.

kaak ŋepiɗig *gaanuun kaak Muusa siirtu, ŋuu deeŋji bal kaawo ya saadinna seer wal subba goya.§ 29 Kar ɗo taŋkoŋ gay, ŋaar kaak yilaag Roŋ ka Buŋɗi, kaak talaag baar ku Iisa ar ŋu maan kaak maala ho kaak ginaat bees Ruwwin ta Buŋɗi taat bera barkine, ku pakarro kadar taŋji-at yaa gine raɗ paka wal maman ? Baar ku Iisa, ŋu ŋuur ɗoo di baar ku jamaw ta marbinto kuuk ginig gee cawar-aku ? 30 Ka seener, gi ibingig ŋaar kaak kaaw aman : « Ŋa nun meendu kat yaa yeepin taat ŋu nigtu. Ŋa nun meendu kat yaa kappiyin kaaco ɗo taat ŋu gintu. »* Kar ŋa ɗiytu pey aman : « *Rabbin Buŋ yaa ɗukume seriin ɗo geeŋji. »† 31 Raɗji aale ɗo ŋaar kaak gal ɗo pise ka Buŋ kaak goy mento !

32 Kar gay pakiroŋ ɗo goyiŋko kaak awalle wiktin taat Buŋ piliig kayko. Ɗo menaw ŋuur-ak, gee taaɓiyiŋko dakina ho iŋ taaɓin taat ginko dakin-at oki, kuŋ gay subire. 33 Werin daariŋ, ŋu wariŋko ho ŋu taaɓiyiŋko ɗo uŋco ka geemir. Kar werin daariŋ gay, ku galiy uciy iŋ ŋuur kuuk ŋu taaɓiyaag pa. 34 Ka seener gay, taaɓin ta ŋuur kuuk ŋu taaɓiyaag ɗo daŋaayner, ku aawaat ɗo ziŋkiko ho wiktin taat ŋu sokiig gaminko, ku rascog iŋ aditko kuuk portiko. Aditko portik-ak asaan ku ibin kadar ku gin gamin kuuk samaan paka ho kuuk yaa taaye doo. 35 Ampa-ak, maan kaak ku eriy iŋ imaan-ak, dakoŋ rasinjiɗo. Asaan iŋ ŋaar ko, kuu gasin haginko dakina. 36 Ya ku raka necin taat Buŋ rakiyo ho kuu gasiŋ maan kaak ŋa kaawtu a ŋaako bere-ak, illa kuu ice subirraw ho kuu goye bombo. 37 Kitamne kaaw aman :

« Pey ɗak mena sooɗ di, sooɗ tak-tak‡,
ek di, ŋaar kaak yaa ase-ak, yaa ase.
Ŋa taayaaɗo.
38 Gem kaak jaawa uŋtu iŋ botol
yaa goye ɗo saan ta imaanji.
Kar ŋaar kaak yeepa aar gay,
adir ginaaɗo gal iŋ ŋaara. »§
39 Ɗo tanteŋ gay, gi attanno iŋ gee kuuk yeepa aaro ho ɓaayiy tare ziŋkico-aku. Kar gay, gi atta iŋ ŋuur kuuk diya gelbinco iŋ Buŋ a ŋuu gase jile.

11

Imaan ta gee ku awalle

1 Iŋ botol ta imaan, gi gin ko maan kaak gi eriyo ho gi ibinig ko tak maan kaak gee talgigɗo. 2 Ɗo bi ka imaanco ta gee ku awalle ko, Buŋ gaartu kadar adiy portik iŋ ŋuura.

3 Iŋ imaan ko, gi ibintu waraŋ kadar Buŋ kilgiyig gamin okiŋco kuuk goy kuwa ho keɗer iŋ kaawoy. Ampaa ko, gi ibintu kadar gamin okiŋco kuuk gee talaagu asa min ŋuur kuuk gee talgigɗo.

4 Iŋ imaan, Abeel bertu *satkin ɗo Buŋɗi taat pakgit ta Kayen. Ɗo saan ta imaanji-at ko, Buŋ meeŋji ooyit satkiney ho ŋa taliig a ŋa goy iŋ botol ɗo uŋji. Abeel, ŋaar mate. Kar ɗo bi ka imaanji taat ŋa gintu-at, ŋa kaawaate yoo diŋka.

5 Iŋ imaan, wiktin taat Henok goyiy iŋ odinay, Buŋ cooniig kuwa iŋ ŋaara. Ampaa ko, ŋa pakiig min ɗo muuti. Yoo waan sa bal gasiŋji, asaan ŋa diyiig ɗo serpey. Ka seener, min Buŋ bal cooniŋ misa, Kitamne kaaw a Buŋ, adiy portik iŋ ŋaara.* 6 Yampa, Buŋ, adiy ginaaɗo portik iŋ gem kaak ginno imaan. Ka seener gay, ŋaar kaak raka siŋje moota iŋ Buŋ, illa ŋaa ooye kadar Buŋ goya ho kadar ŋaaco gaarin selliŋkuwiy ɗo ŋuur kuuk bariyaaga.

7 Iŋ imaan, Nowe iciig taaye ka Buŋɗi ɗo maan kaak yaa ase neginda ho kaak gee talgigɗo misa. Ampaa ko, ŋa siytu markab tatko a ŋaa jiliŋ geeŋji ku geriy. Iŋ maan kaak ŋa gintu, ŋa gaartu kadar gee ku duniiner, ŋuur jookumo. Ho iŋ botol ta imaanji, Buŋ taliig a ŋa gem kaak goy iŋ botol ɗo uŋji.

8 Iŋ imaan, Ibraayim iciit kaaw ta Buŋɗi wiktin taat ŋa koliiga. Ŋa uctu min darrey ho ŋa ɗeettu ɗo darre taat Buŋ kaawtu a ŋaaji bere. Kar ɗo ɗeetiŋji, ŋa ibanno wer kaak ŋa ɓaayiyo. 9 Iŋ imaan, Ibraayim daktu goy ar awraatiŋce ɗo darre taat Buŋ kaawtu a ŋaaji bere. Ŋa daktu goy ɗo kuraarner. Isaaka iŋ Yakuub oki atta iŋ Ibraayim ɗo maan kaak Buŋ kaawtu a ŋaaji bere-aka ho ŋuur sa goy iŋ kuraarnay di ar Ibraayim. 10 Kar Ibraayim gay era geeger kaak Buŋ meenji pakirtu ɗo piniŋji ho ŋa meeŋji Buŋ kat kaak yaa piniŋji. Geeger-ak bombo ho eezaaɗo tak-tak.

11 Iŋ imaan, Zaara daaciy ta Ibraayim, ya ta mogina ho ta zaɓe oki, ta weetu ho ta gintu ataŋ geemir. Ta weetu-ak, asaan ta amniy tak-tak iŋ ŋaar kaak kaawit kaaw-ata. 12 Ansii ko, min gem rakki kaak zab ko tak-tak amiltu tamba dakina ar kaalna wal ar yir kaak ɗo bi ka barrer ho gem gedarro osinji.

13 Gee-ak okiŋco obit imaan bombo yoo muutco. Kar gay, gamin kuuk Buŋ kaawiico-ak, ŋu bal taliŋ ŋu as ɗo werco. Kar gay, ta ar ŋu talig ko gamin-ak min serek ho ginco gala. Paa ko, ŋu ibintu kadar ŋu goy ar awraatinna ho marti ɗo duniiner. 14 Kar ya ŋu kaawa pa-ak gaara waraŋ kadar ŋu bariya darre ta maaniico. 15 Darre taat ŋu bariyiy-at, ta darre taat ŋu rastuɗo-ata.

§ **10:28** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 17.6. * **10:30** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 32.35. † **10:30** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 32.36. ‡ **10:37** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 26.10. § **10:38** Wer ka gase kaawor ɗo Habakuuk 2.3-4. * **11:5** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 5.24.

Yampa, ta-aŋ ŋu yeepe. 16 Kar gay, darre taat ŋu bariyiy-at, ta darre ta taɓ taat goy ka samaaner. Ɗo bi ŋaar-ak ko, Buŋ ginno sokaŋ taat ŋu koliŋ a ŋa « Buŋco ».

17 Iŋ imaan, Ibraayim berig roŋji satkin ɗo Buŋdi wiktin taat Buŋ rakiy tale baay. Iŋ maan kaak awalle Buŋ kaawiiji a ŋaaji gine oki, Ibraayim ooytu beriŋ roŋji kaak daŋgiro†. 18 Ka seener gay, min awalle, Buŋ kaawji aman : « Iŋ roŋji Isaaka kat, baaŋ yaa miine iŋ koogina ar kaak nu kaawiijiŋ. »‡ 19 Kar Ibraayim gay pakirtu kadar Buŋ gin gudurre taat ŋaa nooye gem min ɗo muuti. Ɗo saan taar-an ko, Buŋ beriijiig roŋji ar ŋa yeepjig min ɗo muuti.

20 Iŋ imaan, Isaaka barkiyiig Yakuub iŋ Ezaayu ɗo bi ka maan kaak yaa ase neginda.

21 Iŋ imaan, Yakuub, ɗo wiktin taat menuwiy gaay gaase, ŋa barkiyiig kooginay ku Yuusup rakki rakki. Min ŋa barkiygu, ŋa ɗeŋirtu iŋ doŋkiloy ho ŋa ontu abdiye Buŋ.

22 Iŋ imaan, Yuusup, ɗo wiktin ta ŋa rakiy mate, ŋa kaawtu a gee ku Israyeel asa amile min darre ta Meser. Kar ŋa bertu izinne ɗo maan kaak ŋuu gine iŋ kaasiy.§

23 Iŋ imaan, min Muusa ŋu weeyiiga, aginiyji cigiliig nam koyin subba. Ŋu gintu pa-ak, asaan ŋu tal samaanuwiy ho ŋu bal gine kolaw ɗo taat sultan kaawtu.

24 Iŋ imaan, min Muusa gin ko tatiko, ŋa rakaaɗo a ŋuu koliŋ pey a ŋa roŋti ka romoy ta Sultan ka Meser. 25 Ŋa icit taaɓin iŋ gee ku Buŋdi. Ŋa tal kadar taaɓin-at guna min galal ta duniiner taat ɗo menuwir di ho taat iyaag gee ɗo zunuubinnar. 26 Kar ɗo ta Muusa gay, ŋa icit taaɓine ar taat Iisa Masi asiy aawe ho ŋa talaat ar maan kaak pakgig malle ka Meser serek. Asaan ka seener, ŋa tala maan kaak Buŋ asiiji bere neginda.

27 Iŋ imaan, Muusa amiltu min Meser ho ŋa baltu gine kolaw ɗo dapiŋko ta sultan. Ŋa peytu bombo ar gem kaak talaag Buŋ kaak gee talgigɗo. 28 Iŋ imaanji, Muusa iidiytu iidin ta *Paakdi ho ŋa kaawiico ɗo gee ku Israyeel a ŋuu ooye baar ɗo botilay ku geriyco. Ampaa kat, *ɗubil ka Buŋdi gay dee geemir baltu deeŋ awaw ku miday ku gee ku Israyeel.

29 Iŋ imaan, gee ku Israyeel aaliig barre ka Dindiko bal boose ka asiŋco. Kar min gee ku Meser raka aaleŋ gay, amay teeyig okiŋco.

30 Iŋ imaan, durdurre ka geeger ka Zeriiko eeztu. Gee ku Israyeel jarbig* geegerak mena bijigiy, kar yiriy ta peesiriŋkar gay, wiktin taat ŋu jarbiy-ak, durdurre-ak eeztu dizic. 31 Iŋ imaan, azbiŋca rakki siŋti Raab baltu mate iŋ ŋuur kuuk newsiji kop ɗo Buŋdi, asaan ta obig samaane ŋuur kuuk gee ku Israyeel ŋaamtu a ŋuu tale baat ta darrico.

32 Naa kaawe pey maa ? Wiktin ginno taat naako ose rakki rakki ɗo bi ka Zedeyon, Baraak, Somsom, Zepte, Dawuud, Samiyeel ho nabiinna daariŋ oki. 33 Ŋuur oki, iŋ imaan taat ŋu gintu, ŋu ictu darrinay, ŋu hokumiyiy iŋ botol, ŋu gasit taat Buŋ kaawtu a ŋaaco bere ho ŋu sokumiig biŋkico ku boornar. 34 Ŋu deet ak ta oba bilim-bilim, ŋu waal min asiɗa ka *seepiner, ya gudurrico arme oki, ŋu gas gudurre min ɗo Buŋdi, ŋu gintu gee kuuk siŋco alaw ɗo gartar nam ŋu atik askirna dakina ku darrinay ku pey. 35 Iŋ imaan, daaɗ gasiig pey geeŋco kuuk mate ɗo wiktin taat ŋu nooytu.

Kar daariŋ gay, ŋu gaarcot ko gaare nam ŋu mattu. Ya waan raka jiliŋco oki, ŋu poocaw, asaan ŋu raka gase maan kaak taɓ paka. Maanna-ak, ŋaar ko nooye kaak Buŋ asiy nooyiŋco. 36 Pey daariŋ, ŋu ajimiyig ko ajimiye ho ŋu koocig iŋ kordiŋgo, kar daariŋ, ŋu ɗuunig iŋ jinzirre ho ŋu unjiig daŋaayne. 37 Pey daariŋ, ŋu zeerig iŋ dambay nam ŋu deeyiigu, daariŋ, ŋu gerkiɗig gerkiɗe nam ŋu ɗukumiig seera, ho daariŋ gay, ŋu deeyig iŋ seepine. Pey daariŋ bal gine geray, ŋu jaawa anne anne, kesuun teeco saaro nam ŋu ɗuuna zamam ku awgir di. Gee-ak pokirna tak-tak, ŋu taaɓiyaagu ho ŋu gaaraacot ko gaare. 38 Gee ŋuur-ak, selliŋkuwco dakina nam duniin sa bal nece ooyiŋco ! Ŋu jaawa anne-anne ɗo kalaaner, ka dambiniidi, ɗo girpiniydi† ho ɗo biddindi.

39 Gee-ak, okiŋco, iŋ imaanco taat ajbiyig Buŋ-ak oki, ŋu bal gasiŋ maan kaak ŋa kaawtu a ŋaaco bere. 40 Ka seener, Buŋ siyaate maan kaak samaan aale pakgig gamin okiŋco. Ŋa raka a gee-ak yaa nece tak ar kaak ŋa rakiyo. Kar gay, ŋu gediraaɗo nece tak bal ginte.

12

Diye ka gelbiner iŋ Iisa

1 Taloŋ ja imaan ta gee kuuk gi kaawtu ɗak ko bico-aŋku ! Ŋuur ar saadinna kuuk leyinte ɗatko. Saadinnuwco-at, ŋu gaaraat iŋ goyiŋco kaak samaane ɗo botol ta imaandi. Ɗo saan taar-an gay, rasoŋ gamin okiŋco kuuk toɗaate siŋje ɗo goyinte kaak ɗo botol ta Buŋdi. Rasoŋ oki zunuubinna kuuk ɗaaŋaate meleŋ paa di ho zeeɗinte ɗo gaɗ kuuk Buŋ kaawiite. 2 Pakirinte doo ɗo Iisa, ŋaar kaak durcit baat ta barar ta imaante ho kaak yaa gininti taa nece ɗo

† **11:17** 'daŋgiro' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'kiɗa di' wal 'rakki di'. ‡ **11:18** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 21.12. § **11:22** Wer ka gase ɗo Zeneez 50.24-25. * **11:30** 'jarbe' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'kaare'. † **11:38** 'ɗo girpiniydi' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'ɗo pugurumniydi'.

werti. Ka seener, galal taat ŋaa aawe ɗo gaasindi-at, ŋa ibinit min awalle. Gee talaat muut ta ka etor ar maan ka sokaŋ. Kar Iisa gay isgigɗo tuk. Ampaa ko, ŋa ooyiit muutata. Kar diŋ gay, ŋa diy baay ɗo meeday ta Buŋdi, wer kaak Buŋ hokumiyo.

3 Taloŋ ja maman Iisa ictu subirraw wiktin taat gay zunuubinnar taaɓiyiiga. Ampaak, zeeɗoŋ ku rasiyɗo taaɓin yaa patiye kayko nam imaanko yaa oole. 4 Asaan ɗo taasiŋkiko taat ku taasiŋiy iŋ zunuubinna, ku bal taasiŋe misa yoo ɗo muuti. 5 Ku rawtig ko taaye kaak Buŋ taayiŋko ar ŋa taaya kooginay-aka walla ? Ŋa taayiŋko aman :

« Gem kol roŋji, ya *Rabbin diyaaciŋ ɗo botildi,
dak taliŋjiɗo taayiŋji-ak ar maan ka maala.

Ya ŋa leesaajiŋ oki, ziŋkaŋ yaa oolenno.

6 Asaan ŋaar kaak Rabbin diyiy ɗo botildi-ak,
ŋaar ko kaak ŋa elgiyo
ho ŋaar kaak ŋa taaɓiyiy-ak,
ŋaar ko kaak ŋa taliy ar roŋji. »*

7 Icoŋ subirraw ɗo taaɓinko, asaan iŋ taar ko, Buŋ diyiiko ɗo botildi ar kooginay. Yampa, ŋa maa micir kaak tacco diygigɗo ɗo botildi ? 8 Ya Buŋ diygikonno ɗo botildi ar kaak gee okiŋco gingiy ɗo kooginco, ŋaar-ak gaara kadar ku kooginayɗo, ku buumina.

9 Okinte, gi gin aginiyte kuuk weente. Ŋu diyaate ɗo botildi ho gi karmiyaagu. Ya ŋuur din sa gi karmiyaagu, Tatte Buŋ ka kuwaŋ gay, illa gii karmiyiŋji pak ŋuura. Paa kat, gii gase goye kaak taɓ. 10 Aginiyte diyaate ɗo botildi ɗo menuwir di ar taat ŋu rakiyo. Kar Buŋ gay diyaate ɗo botildi a ŋaate gaayinte gii kuuniye *cawar ar ŋaara. 11 Ka seener, ya ŋu diyaate ɗo botildi, ɗo wiktin taar-at awgitenno gala, illa ta raɗa adi. Kar ba aar gay, ŋuur kuuk ŋu diyig ɗo botildi-ak gasiig maan kaak aaɗaag diye kaak ɗo botildi-aka. Maanna-ak, ŋaar ko weye ka gelbiner ɗo bi ka *goye kaak iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋdi.

Taayiika iŋ mino

12 Ɗo saan taar-an ko, gem kol siŋtay, paaŋoŋ kociŋgiliŋko kuuk oolaako ho ɗeŋroŋ gipiyko kuuk aziraw-aku. 13 Jaawoŋ ɗo botilay kuuk ɗalaŋ a ŋaar kaak oygaw, asiŋji bodĩŋiyɗo, illa gay, ŋaa gase aapiy ta ziy.

14 Zeeɗoŋ kuu goye ɗo aapiyer iŋ gee okiŋco ho goyoŋ goye kaak *cawar ɗo uŋji ka Buŋdi. Ŋaar kaak goyɗo ampa-ak talaagɗo Rabbin Buŋ tak-tak. 15 Yaman, ginoŋ yoo waan minninko yaa newsenno kop ɗo barkin ta Buŋdi. Zeeɗoŋ a maan yaa amilenno min ɗo gelbinko ar et kaak caariy diya gee. Ya maan kaak samaanno-aŋ amil minninko, ŋaa barjile gee nam anuwko, ŋaako nigiŋko. 16 Ginoŋ a waan minninko goyiyɗo kaak yaa ɓaaye muŋjam ho kaak yaa kaŋje iŋ gamin ku Buŋdi. Dakoŋ ginenno ar Ezaayu kaak berit aawnuwiy† ɗo siŋji ɗo bi ka teendi di. 17 Ku iban kadar ba aaro, ŋa bariytu botol taat tacco yaaji yeepin barkin taat ŋu beriy ɗo aawo-ata, kar tacco gay pooce. Iŋ aliŋji, ŋa loklikiiji ɗo tacco a wal ŋaaji gedire diŋ ga, kar gay, ŋa bal gedire newsiŋ gelbin ka tacco.

18 Kar kuŋ gay, wiktin taat ku siŋjitu moota iŋ Buŋ, ta arro wiktin taat gee ku Israyeel siŋjitu ɗo damba Sinayi taat nec ŋuu wakinti. Ɗo wiktin taat ku siŋjituak, ginno ak taat oba jilik-jilik, ginno uc pondiko, ginno gondikaw taat dulum ho ginno kurumbiin gidi-gidi-gidi. 19 Ku bal dore ale ka perner wala gaay ta Buŋdi. Kar gee ku Israyeel gay, min ŋu doriit gaayay, kolaw obiigu ho ŋu marmiltu a ŋaaco kaawenno pey maan kaawra. 20 Ŋu marmiltu ampa-ak, asaan kaaw taat ŋu dortu-at patiy kayco. Kaaw-at aman : « Ya waan kaak wakit damba-an, ŋuu zeeriŋ iŋ dambay, ŋuu deeŋji ya ŋa malle oki. »‡ 21 Gamin okiŋco kuuk Buŋ gaariico-ak isco kolaw aale nam meeŋji Muusa oki kaawtu aman : « Kolaw uŋjidu nam nu aziraw. »§

22 Kar kuŋ gay siŋje moota iŋ damba taat ŋu koliy *Siyon ho iŋ geeger ka Buŋ kaak goy mento. Geeger-ak, ta Zeruzaleem taat goy kuwa ka samaaner ɗo wer kaak *ɗubal ku Buŋdi ŋum dil-dil iŋ galal. 23 Ku siŋje moota ɗo wer kaak gee dakina kuuk aamine ŋumtu, ŋuur kuuk ŋu siirig ko siŋco ɗo maktumne taat goy kuwa. Gee kuuk aamin-ak, ay gem di ar aaw ka Buŋdi. Ku siŋje moota iŋ Buŋ, ŋaar kaak gay ɗukume seriiner ɗo gee okiŋco, ho moota pey iŋ gee kuuk goy goye kaak iŋ botiliy ho mat taaye. Geeak, diŋ ŋu ginig nam ŋu neciit tak taat Buŋ rakiyo. 24 Ku siŋje moota iŋ Iisa. Ɗo jamaw ta marbinto, ŋaar ko goy ɗatik ta geemir iŋ Buŋ. Ku siŋje moota iŋ baariy kuuk miŋ ka etor. Baariy-ak pakgig ku Abeel serek.*

25 Yaman, laaŋ ɗeŋginko samaane kuu cokiyiŋ ŋaar kaak kaawaako ! Ka seener, gee ku Israyeel poocig ŋaar kaak minaagu

* **12:6** Wer ka gase kaawor ɗo Proberb 3.11-12. † **12:16** 'berjit aawnuwiy' : Ɗo aadin ta Yuudinnar, aawo gasa barkin dakina min ɗo tacco pakgig siŋtay. ‡ **12:20** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 19.12-13, Deteronoom 5.23-25. § **12:21** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 9.19. * **12:24** 'Baariy-ak pakgig ku Abeel serek' : Baar ku Abeel, ŋuur ku kayar, asaan wiktin taat Kayen deeyiiga, Buŋ kaaw a baariy koola min keɗer a ŋu asa kappiyin kayay (Zeneez 4.10). Kar baar ku Iisa gay, ŋuur ku jilindi, asaan iŋ muutuy taat ka etor, ya gem kaak aamin loci yaa gase jile.

keɗer ho ŋu bal pake min ɗo seriiner. Kar ginteŋ gay, ya gi newsaaji kop ɗo ŋaar kaak kaawaate min kuwa ka samaaner, tante-at yaa gine maman ? 26 Ŋaar kaak gaayay azirig kiɗ awalle-ak, diŋ gay, ŋa kaawaate pey aman : « Ɗo menaw kuuk yaa ase, nu aziraagɗo kiɗ keeji di, kar gay, naa aziriŋ pey kiɗa iŋ samaane oki. »† 27 Kaaw taat a « naa azire pey-at » gay gaara waraŋ kadar gamin kuuk Buŋ kilgiytu ho kuuk yaa azire yaa sawle, illa ŋuur kuuk yaa ɗak-ak, kuuk azarro. 28 *Meennaw taat Buŋ yaate berean, waan gediraaɗo azirinti. Ɗo saan taaran ko, delinte barkin ɗo Buŋɗi ho abdiyinteŋga iŋ kolaw ho iŋ horoomine ar taat ŋa rakiyo. 29 Yampa, ya gi ginno ampa-ak, Buŋte, ŋaar nec yaate idinte ar ak taat tiyaw.

13

Goye kaak Buŋ rakiyo

1 Elguwoŋ ziŋkiko ar siŋta kuuk tacco rakki. 2 Dakoŋ rawtenno obe ka martir. Ka seener, iŋ obe ka martir-ak, gee daariɲ ob *ɗubal ku Buŋɗi ho ŋu ibingigɗo. 3 Pakiroŋ ɗo gee kuuk ŋu obtu daŋaayne ho ginoŋ ar kuŋko oki, ŋu obiŋko iŋ ŋuura. Pakiroŋ ɗo gee kuuk ŋu taaɓiyaagu, ho kuŋ oki, ginoŋ ar ŋu taaɓiyaako.

4 Gee okiɲco, illa ŋuu bere horoomin ɗo obindi. Ɗo ŋuur kuuk ob gay, nu kaawaaco, illa ŋuu karmiyiɲ obiɲco, ŋuu kokinenno kara. Yampa, Buŋ asaaco ɗukume seriin ɗo gee okiɲco kuuk ɓaaya muɲjam ho ɗo ŋuur kuuk kokina daadî wal miday kara.

5 Ɗo goyiŋko, dakoŋ elenno gurus aale. Hamdiyoŋ iŋ maan kaak ku gintu di. Asaan Buŋ meeɲji kaaw aman : « Nu rasaacinno keejiŋ ho nu newsaajinno kop tak-tak. »* 6 Ɗo saan taar-an ko, nii kaawe bal kolaw aman :

« *Rabbin Buŋ ko kaak gaayaanu.
Nu ginaaɗo kolaw tak-tak.
Gem iŋ odinay seer ar kunto di,
ŋaan ginin maman ? »†

7 Pakroɲco ɗo aginduwko kuuk gaarkon kaaw ta Buŋɗi. Taloŋ ja maman ŋu goytu nam ŋu mattu ho icon imaan taɲco. 8 Iisa Masi makaaɗo tak-tak, wala diŋka, wala wiktin taat bire, wala taat yaa ase neginda. 9 Yaman, dakoŋ rasenno ziŋkiko ŋuuko jagiŋko iŋ ay ɓilde kaak arro iŋ imaanko. Ka seener gay, maan kaak samaan-ak, illa gelbinte yaa ɗeŋre iŋ barkin ta Buŋɗi. Yampa, ŋu ɗeŋraaɗo iŋ *gaanuun kaak kaawa ɗo bi ka teendi. Gaanuun ar ŋaar-aŋ bal gaayiɲco iŋ maanna ŋuur kuuk aaɗaaga.

10 Ka seener, gi gin wer ka satkiner. Kar gay, maan kaak ŋu bertu *satkin ɗo wer-ak, gay satkiner ku *Yuudinnar ginno botol taat ŋuu teeɲji. 11 Ya taɓ gay, baar ku mallel kuuk ŋu bertu satkin ɗo bi ka zunuubinnico-ak, mee satkiner kaak tatik iyiig ɗo *wer kaak cawar. Kar kumco gay, ŋu eriig kara ɗo kalaaner. 12 Ampaa ko, Iisa oki mattu kara min geeger ka Zeruzaleem a gee yaa kuuniye *cawar iŋ baar ku meeɲji. 13 Ansi-ak, ginte oki amilinte kara ɗo wer kaak ŋa goyiyo ho ooyinteŋ yile kaak gee yaate yilinte ar ŋaara. 14 Asaan diŋ gi ginno wer ka goyindi kaak yaa taaye doo. Kar gay, gi bariya ka neginda. 15 Iŋ Iisa Masi ko, gi abdiyiy Buŋ ho gi oziliy siŋji. Ampa-ak, gi bera doo satkin ta oziliikar ɗo Buŋɗi. 16 Dakoŋ rawtenno gine ka selliŋkaw ho iŋ gaay ta ziŋkiko. Asaan satkinkan ŋuur-aŋ kat aawaaji gala ɗo Buŋɗi.

17 Karmiyoŋ aginduwko ho onoŋ uŋco. Ka seener, ŋuur di tala kaako doo ho neginda Buŋ asa indiɲco. Ginoŋ a ŋuu gaasin riyco iŋ galal bal niize. Yampa, ya ŋu niizaw-ak, kuu uce maala.

Inde ka Buŋɗi

18 Gem kol siŋtay, indiguwonni Buŋ. Ni iban ɗo kayni kadar gelbinni *cawar, asaan ɗo goyinni, ni ic niyin taat nii ginguwe taat samaane ay wiktine. 19 Maan kaak paka nu rakiy minninko-ak, illa kuudu inde Buŋ a ŋaadu pile botol naako yeepe koɗok.

20 Buŋ kaak iya aapiye nooyig *Rabbinte Iisa min ɗo muuti ho ŋa gintu gay gooyindi kaak tatiko. Iŋ baariy kuuk miɲe, ŋa ɗuuniit jamaw taat Buŋ obtu iŋ gee ho ta ɗukumaaɗo tak-tak. 21 Buŋ yaako bere gudurre kuu gine ay riy taat kuuniy iŋ niyiney. Iŋ botol ta Iisa Masi, ŋaate gaayinte gii neciɲ ay maan kaak ŋa rakiyo. Locin di *darjine elgin iŋ elgina ! *Aamin.

Ooy ta ba aaro

22 Gem kol siŋtay, kaawin kuuk nu ɲaamiiko a naako iskiŋko-aŋ, oboŋ samaane ɗo aditko iŋ subirraw. Asaan maktumner-an, taar kaawinti sooɗ di. 23 Nu minaako kadar siŋte Timote, ŋu imilig min daŋaayne. Ya ŋa as koɗok-ak, niiko ɓaawe seertini.

24 Ooyoɲco dakina ɗo aginduwko okiɲco ho ɗo gee ku Buŋɗi okiɲco. Ŋuur kuuk goy Itali oki ooyko dakina.

25 Barkin ta Buŋɗi yaa goye iŋ kuŋko okiŋko ! Nu ooyko dakina.

† **12:26** Wer ka gase kaawor ɗo Aaze 2.6. * **13:5** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 31.6,8, Zoozuwe 1.5. † **13:6** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 118.6.

Zaak
Maktumne taat Zaak siirtu Pile ka kaawor

Maktumne-an, ŋa Zaak kat siirit ɗo kretiyenna kuuk goy ɗo ay wero, ya ŋu Yuudinna wal Yuudinnaɗo. Ŋa taayaag maajirnay ku Iisa okiɲco ɗo goyiɲco kaak ŋuu goyguwe kun kawta. Taayiŋji daariŋ, ŋa diy odoy ɗo gay gamnar. Ŋa kaawa a gem kaak gin imaan ka seener, ŋu ibiniig min ɗo riy ta samaane taat ŋa giniyo. Kar ya riyoy samaanno gay, imaanji turro imaan ta taɓ.

Ooy ta awalle

1 Ŋa nun Zaak, gay riyor ka Buŋdi ho ka *Rabbin Iisa Masi kat siiraat maktumne-anta. Nu ooyaako dakina, kuŋ gee ku Buŋdi kuuk totir ɗo adiy ka kiɗar okiŋji*.

Ibine kaak Buŋ beriyo

2 Gem kol siŋtay, ɗo ay taaɓine, aaciyoŋ dakina. 3 Asaan ku iban kadar ya ku kondira iŋ imaan ɗo ay taaɓiner, kuu kuuniye gee kuuk gin subirraw. 4 Kar zeeɗoŋ kuu ice subirraw gaay iŋ gaayo nam kuu nece tak ar taat Buŋ rakiyo, bal oorne, ɗo uŋji ka Buŋdi ho imaanko sa, maan armaatiɗo pey.

Inde ka ilimdi min ɗo Buŋdi

5 Ya minninko, gin gem kaak ilimji arme, illa ŋaa inde Buŋ ho Buŋ yaaji berinti. Asaan iŋ selliŋkuwiy, Buŋ gina oyaw ɗo gee okiɲco bal kaawo. 6 Kar gay, illa gem-ak yaa inde iŋ imaan, bal ose ka adir. Asaan gem kaak adiy osaw-ak, ŋaar ar amay ku barrer kuuk us yaŋgaag meeda ɲugila. 7 Gem ta ŋaar-ak, ŋa diyenno kaay a Rabbin Buŋ yaaji bere maanna. 8 Asaan adiy seer ho ɗo ay maan kaak ŋa rakiy gine, ŋa obgijiɗo tirit.

Pokiriɲce iŋ gay gamnar

9 Siŋ kaak pokiriɲce, illa ŋaa aaciye asaan Buŋ jaalig siŋji kuwa 10 ho ŋaar kaak gay gamnar oki, illa ŋaa aaciye asaan Buŋ cillig siŋji. Ar booyaw kuuk solla ɗo kalaaner, gay gamnar sa taayaaɗo. 11 Tapar kuuk booyeak, ya pat coke, ta giniy toŋgo ho tapar-ak aayiyo. Ya ŋu aaye, booyaw-ak solliyo ho samaanuwco rawtiyo. Paa ko, gay gamnarak asiy mate wiktin taat ŋa gina riyoy di.

Taaɓine iŋ gece ka gemor

12 Galal ɗo ŋaar kaak obit imaanji bombo ɗo taaɓiner. Asaan wiktin taat taaɓin-at gaase, ŋaa gase hagin taat ŋuu bere ɗo ŋuur kuuk nosire. Hagin-at, taar goye ka gaasɗo kaak Buŋ kaawtu a ŋaaco bere ɗo ŋuur kuuk elgiga.

13 Ya gelbin ka gemor ɲaamaag ɗo zunuubinnar, ŋa ɗiyenno aman : « Buŋ kat ɲaamintu ɗo zunuubinnar. » Asaan Buŋ gediraaɗo ɲaame gemo ŋaa gine maan kaak samaanno ho ŋaar meeŋji sa, waan gediraaɗo ɲaaminji. 14 Kar gem kaak raka gine zunuubinna gay, taar niyin ta meeŋji di ɲaamig ŋa giniy taat samaanno ho ŋa galiy ɗo zunuubinnar. 15 Niyin taat samaanno taat goy ɗo gelbiner, taar ar daatik taat iciy adi ho ta wiyo. Ampaa di oki, niyin-at wiyiy zunuubinna. Kar wiktin taat zunuubinnaak nec ɗo werco, ŋu iy muutu.

16 Gem kol siŋtay, dakoŋ rasenno ziŋkiko ŋuuko caaciyiŋko. 17 Ay bere kaak samaane ho ay maan kaak nec tak ar kaak Buŋ rakiyo, Buŋ kat beraateŋgu. Gamin-aŋ asa min Buŋ kaak kilgiyig pato, koye iŋ kaalna. Yiriyo maka iŋ aando, kar Buŋ gay makɗo ho ŋa rasitenno ɗo gondikor ar kaak pat gingiyo. 18 Iŋ niyin ta meeŋji ho iŋ kaawoy taat ka seener, Buŋ beriite goye ka marbinto, paa kat, gii gine awallico min gamin okiɲco kuuk ŋa kilgiytu.

Cokiye iŋ karmiye ka kaaw ta Buŋdi

19 Gem kol siŋtay, moyoŋ ɗo kaaw taat naako kaawe-anta : ya waan kaawaako, laaŋ ɗeŋginko samaane kuu cokiye kaawoy, ho ya ku raka kaawe, pakiroŋ ja kayco ho dakoŋ dapiŋguwenno koɗok. 20 Asaan gem kaak dapiɲe, ŋaar ginno maan kaak iŋ botiliy ɗo uŋji ka Buŋdi. 21 Ɗo bi ŋaaraŋ, rasoŋ gamin okiɲco kuuk jookumo ho iŋ kuuk nigaako ɗo uŋji ka Buŋdi. Kar iŋ dalullaw, obon kaaw taat Buŋ diytu ɗo gelbinko, asaan ta nec yaako jiliŋko.

22 Ya ku cokiya kaaw ta Buŋdi, dakoŋ cokiyenno maalan di, kar gay ginoŋ ar taat ta kaawtu. Yampa, ku tara ziŋkiko ku maaniikon di. 23 Asaan ŋaar kaak cokiyaat kaaw ta Buŋdi ho ginno ar kaak ta kaawtuak, ŋaar ar gem kaak tala wijeeney ta meeŋji ɗo sawwapa. 24 Min ŋa talta, ŋa ɗeetiyo ho koɗok di ŋa rawtiita. 25 Kar gay, gem kaak bariya baay ta *gaanuun ka Buŋdi kaak imilaag zunuubinnite kuuk ginaate ɓerrina, ŋa rasaagɗo tak-tak. Ŋa rawtaagɗo koɗok maan kaak ŋa cokiytu ho ŋa gina ar taat gaanuun-ak kaawtu. Gem ŋaar-ak, Buŋ yaa barkiyiŋji ɗo ay maan maan kaak giniyo.

26 Ya waan pakira a ŋa gay abaadiner, ho biy gay, ŋa gedirgijiɗo, ŋa tara ziy ka meeŋji ho abaadiney sa uc usu. 27 Abaadin taat taɓ ho taat bal oorin ɗo uŋji ka Tatte Buŋ, taar ko tale ɗo kaaco ka gollina iŋ murgilgal

* **1:1** 'gee ku Buŋdi kuuk totir ɗo adiy ka kiɗar okiŋji' : Ɗo Kitamne taat iŋ kaaw ta Grek, ŋu kaawa a 'tamba ta Israyeel taat orok iŋ seera'. Ŋuur ko gee ku Buŋdi. Kar gay, anne-aŋ, tamba ta Israyeel taat orok iŋ seer-at gaara gee okiɲco kuuk aamin ɗo Iisa Masi ɗo wiktin ta Zaak. † **1:27** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 1.17.

kuuk goy ɗo taaɓiner†, ho taar ko ta gooye ziŋkar min gamin okiŋ̰co kuuk nigaate ɗo duniiner-anta.

2

Eere ka geemir ŋaar samaanno

1 Gem kol siŋtay, dakoŋ eerguwiŋ̰coɗo gee, asaan ta bal kuuniye iŋ imaanko taat iŋ *Rabbinte Iisa Masi, ŋaar gay *darjiner. 2 Cokiyoŋ, gin kaaw rakki taat ɗiya a ku n̰um ɗo wer rakki ho gee seer kat as ɗo wer-aka. Ka rakki gay gamnar kaak is kesuune taat samaane, ho ɗo kormoy oki, ŋa is korkiɗ* ka daabner. Kar ka rakki gay, pokiriŋ̰ce kaak is kesuun taat tiziw-tiziw. 3 Wiktin taat gay gamnar-ak uŋje, ku uciy ku ooyiiji, kar ku kaawiiji aman : « Gem kol siŋte, as goy anne, wer-aŋ kat kaŋ̰jiŋ. » Kar gay, wiktin taat pokiriŋ̰ce-ak uŋje, ku talaag paa di ho ku kaawiiji aman : « Kiŋke-aŋ pey iŋ ka asiŋ̰ji di wal ɓaa goy keɗer anner di ! » 4 Ya ku gina ansi-ak, ku eera ziŋkiko ho ku tala gee ar gay ɗukume seriiner kuuk aditco pondiko.

5 Gem kol siŋtay, cokiyoŋ samaane ! Ŋuur kuuk gee talaag ar ŋu pokirna, Buŋ gay doɓig a ŋuu gine imaan dakina. Ampa-ak, ŋuu goye ar gay gamnar ɗo uŋji ho ŋaaco berin haginco taat ŋa kaawtu a ŋaa bere ɗo ŋuur kuuk elgiga. Hagin-ak, ŋaa uŋje kaak ɗo *Meennuwiy. 6 Kar kuŋ gay, ku talaag pokirna-aŋ ar maan kaak maala ! Yaman pakiroŋ, ŋuur kuuk taaɓiyaako ho kuuk sakkiyaako, ŋuur-ak kuŋ waa ? Ŋuur gay gamnar-ak ɗoo ko, wal maman ? 7 Ŋu ŋuur di pey kuuk waraag siŋ ku taɓ kuuk Buŋ diyiiko.

8 Ka seener gay, ya ku aaɗa *gaanuun ka Meennaw ta Buŋdi ar kaak Kitamne kaawiy aman : « Kii eliŋ giji ar ziŋ ka meeŋjiŋ »,† ŋaar-ak, ku gina samaane. 9 Kar gay, ya ku eera gee, ku gina zunuubinna ho gaanuun-aŋ yaako gagire asaan ku n̰epiɗga. 10 Ka seener, gem kaak karmiyaag gaanuun okiŋji, kar ka rakki di, ŋa n̰epiɗga, ar ŋa n̰epiɗīg ko okiŋji. 11 Ɗo gaanuun-ak, Buŋ kaaw aman : « Kuŋ miday, dakoŋ kokinenno daaɗ kara, ho kuŋ daaɗ oki, dakoŋ kokinenno miday kara »‡, ho ŋa kaaw pey aman : « Dakoŋ deenno gee. »§ Ansi-ak, ya waan gooya ziy min ɗo bariye ka daatir wala ka midir, kar ŋa dee gemo, ŋaar-ak, ŋa bal karmiyiŋ gaanuun. 12 Ampa-ak, ɗo ay kaaw taat ku kaawiyo ho ay maan kaak ku giniyo, ginoŋ ar gee kuuk iban kadar Buŋ yaaco ɗukume seriine iŋ gaanuun kaak imilaate min ɗo zunuubinna kuuk ginaate ɓerrina. 13 Ka seener, gem kaak tallo amindaw ta eeŋji, Buŋ talaajiɗo amindaw ya ŋa ɗukumaaji seriine. Kar ŋaar kaak tala amindaw ta eenji gay, ŋaa nosire wiktin ta seriiner.

Imaan iŋ riyti

14 Gem kol siŋtay, ya waan kaawa a ŋa gin imaan, kar ŋa gaarro imaanji iŋ riyti gay, galilti maa ? Imaan taar-an yaa jilinji walla ? Ha'a, taa uce maalan di. 15 Cokiyoŋ, gin kaaw rakki taat ɗiya a kuu gin siŋta kuuk arumco tee iŋ ise. 16 Ya ŋu ɓaawko oce ho ku n̰aamiigu aman : « Ɓaaŋ kate, Buŋ yaako bere maan kaak ku rakiyo. » Ya ku balco bere maanna, ansi-ak, galilti maa ? 17 Ampaa ko, iŋ imaan oki. Ya ta keetit di ho bal riyti, taar us maalan di.

18 Gem rakki yaa kaawe aman : « Daariŋ̰ gin imaan, kar daariŋ̰ gay gin riy taat samaane. » Kar nun gay yaaji telke aman : « Gaarduut imaanji taat goy bal riyti tare ! Kar nun gay, naaŋ̰ gaare tanto iŋ riyti taat samaane. » 19 Ki aamin kadar Buŋ ŋaar rakki di. Ŋaar-ak samaane ! Aariɗna oki aamina pa, nam kelimco amila min kolaw. 20 Kiŋ kaak kaaŋ̰ bombo-aŋka ! Ki raka tale maan kaak gaara a imaan taat bal riyti uca maala-anta walla ? 21 Kaawor ja, maman Buŋ taliig tatte Ibraayim a ŋa goy iŋ botol ɗo uŋji ? Ŋa taliig a ŋa goy iŋ botol ɗo uŋji-ak wiktin taat Ibraayim ooytu beriŋ̰ roŋji Isaaka satkine. 22 Tal kate, imaanji ɓaa sawa iŋ riy taat samaane ŋa giniyo. Iŋ riy taat ŋa giniy-at ko, imaanji nectu tak iŋ taat Buŋ rakiyo. 23 Maanna-ak astu ɗo botiliy ar taat Kitamne kaawtu aman : « Ibraayim, ŋaar diy gelbiney iŋ Buŋ. Ɗo bi ka imaanji-at ko, Buŋ taliig a ŋa goy iŋ botol ɗo uŋji. »* Paa ko, Buŋ koliig a ŋa royay.† 24 Ku iban kadar Buŋ talgigɗo gemo a ŋa goy iŋ botol ɗo uŋji iŋ imaan keetit di, kar gay, ŋa talaat oki riyoy taat gaara imaanji.

25 Pakirinte oki ɗo geem rakki siŋti Raab. Taar gay azbiŋ̰ca min awalle. Kar gay, ɗo bi ka riy taat samaane ta gintu, Buŋ talit a ta goy iŋ botol ɗo uŋji. Riyti-ak, ta obiig samaane ŋuur kuuk gee ku Israyeel tabirtu‡, ho ɗo ɗeetiŋ̰co, ta n̰olpiig iŋ botol ta pey.

26 Ka seener gay, gem kaak siikamno, ŋaar mate. Ho imaan taat bal riyti, taar oki mate.

3

Gedire ɗo leeser

1 Gem kol siŋtay, riy ta ɓilde geemiran, gee dakina yaa bariyintiɗo. Asaan ku

* **2:2** 'korkiɗ' : Werin daariŋ̰, ŋu kaawa a 'garaariŋ̰ce'. † **2:8** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 19.18. ‡ **2:11** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 20.14, Deteronoom 5.18. § **2:11** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 20.13, Deteronoom 5.17.
* **2:23** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 15.6. † **2:23** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 41.8, 2 Kronik 20.7. ‡ **2:25** 'ŋuur kuuk gee ku Israyeel tabirtu' : Ŋu ɓaaw tale baat ta darrico ho ŋu asiy taasiŋiŋ̰co (Zoozuwe 2).

iban kadar nin kuuk ɓilda gee-aŋ, seriin tani yaani gine raɗ paka. 2 Kar gay, okinte, gi niga di ɗo gamin dakina. Ya gem kaak gedirji ɗo biy, ŋaar-ak nec tak ar kaak Buŋ rakiyo ho ŋa gedirji ɗo ziy okiŋji. 3 Ya gi isaaco layumnay ɗo pisiydi, gi gediriy joominco ho aaniyiŋco iŋ botol taat gi rakiyo. 4 Pakiroŋ pey ɗo markab kaak tatiko. Ŋu ɗuunaaji zimilla kuwa ho us toŋgo kat akilaaga. Kar gay, ŋaar kaak suugiyaaga-ak aaniyiig wer kaak ŋa rakiyo iŋ et kapak di ar ɗeŋko. Markab-ak tatko ho et gay kapak di. 5 Lees ta gemor oki pa. Min ɗo zi ka gemor, taar kapak, kar ya ta osa gay, taa gedire gine gamin kuuk gidim.

Pakiroŋ ɗo kaŋ ka aki kaak nec eriŋ et okiŋji kaak ɗo kalaaner. 6 Leese, taar ar ako ho min loti ko amiliy kaawin dakina kuuk jookumo. Taar min gamin kuuk Buŋ leetu ɗo zi ka gemor ho ta nigaag zi okiŋji. Leese, taar ar ak taat amila min ba oole ho taat eraag goyinte tak-tak. 7 Ku iban kadar gee nec iye kayco ku ay biyaw ta kumnar : ku yeero, kuuk zewaw, kuuk poypiyaw ho kuuk goy ɗo amiydi. Ka seener, okiŋco, ŋu iy kayco. 8 Kar lees ta gemor gay, ginno waan kaak yaati gedire. Taar gallo ho ta goyɗo werti rakki. Taar gin kop taat diya gee. 9 Iŋ lees-at ko, gi oziliy Tatte Rabbin Buŋ, ho iŋ taar di oki, gi surpiyiy gee kuuk Buŋ kilgiytu ar ŋaara. 10 Min ɗo biŋkite ŋuur-ak di, amila oziliika ho suruupine. Gem kol siŋtay, ampa-ak ta bal ase. 11 Min od ta amiydi rakki di ɓokgiy amay kuuk gala iŋ kuuk yuutu walla ? 12 Gem kol siŋtay, yiriy rakki ku tal buguwa weetu coone walla ? Wala bayur weetu gapra ? Od ta amiydi oki pa, taat ɓoka amay ku yuutu, ɓokɗo pey kuuk gala !

Ilim taat Buŋ beriyo

13 Minninko gin gem kaak gin ilim ho kaay icaw walla ? Ya goya, illa ŋaa gaarguwe iŋ goyiŋji kaak samaane ho iŋ riyoy taat ŋa giniy iŋ dalulluwiy ho iŋ ilimji. 14 Kar gay, dakoŋ ɗapilenno ya gelbinko miin iŋ hasuudinaw ho iŋ kaasume ka eeŋko. Asaan ya ku ɗapilaw-ak, ku nigiit seen ta Buŋdi. 15 Ilim taar-an asɗo min ɗo Buŋdi. Taar ta duniiner, geen di imilit min ɗo kayco ho ta asa min ɗo aariɗdi. 16 Asaan wer kaak hasuudinaw iŋ kaasume goy-ak, barjile oki goya iŋ ay maan kaak jookumo. 17 Kar ilim taat asa min ɗo Buŋdi gay, taar *cawar ja, kar ta iya aapiye, ta dalulle, ta amra gee, ta tala amindaw ta geemir ho ta gina riy taat samaane. Ta eerro gee ho ta kaawɗo iŋ bit di ho ta adti keetiti. 18 Ŋuur kuuk iya aapiy ɗo eeŋco, ŋuur ar gay gawnar. Busum kaak ŋu luwiy-ak, taar aapiye. Ho gamin kuuk ŋuu gaase gay, ŋaar goye kaak iŋ botiliy ɗo uŋji ka Buŋdi.

4

Ele ka duniiner

1 Yampa, giɗuwa ho taasiŋka kuuk benanniko, ŋuur asa min momo ? Ŋuur asa min pikirre taat samaanno taat taasiŋa ɗo aditko. 2 Ɗo gelbinko, ku raka maanna, kar ku gasgigɗo. Ampaa ko, ku diyiy gee, aditko miin iŋ hasuudinaw, ku saariy motol, ku taasiniyo, kar ku gediraaɗo gasiŋ maan kaak ku rakiyo. Ku gasgigɗo-ak, asaan ku indigigɗo Buŋ. 3 Zer ya ku indaw oki, ku gasaagɗo, asaan ku inda iŋ pikirre taat samaanno. Maan kaak ku inditu-ak, ku rakiy kaŋje iŋ ŋaar maalan di. 4 Taloŋ ja gee kuuk aaɗgigɗo Buŋ ar taat ŋa rakiy-anta ! Kuŋ ibanno kadar waan kaak el duniine, ŋaar adin iŋ Buŋ walla ? Ka seener, ŋaar kaak diy kaay iŋ duniine, ŋaar-ak adin ka Buŋdi. 5 Kitamne kaaw aman : « Ruwwin taat Buŋ diytu ɗo gelbinte, ŋa ooygitiɗo. » Kaaw-an, dakoŋ talintiɗo ar maan kaak maala. 6 Kar barkin taat Buŋ beriite-at, taar dakin paka. Asaan Kitamne kaaw pey aman : « Ŋuur kuuk jaala kayco, Buŋ yaa poociŋco. Kar ŋuur kuuk ona kayco gay, ŋaa barkiyiŋco. »* 7 Ampa-ak, karmiyoŋ Buŋ, goyoŋ bombo min *Seetanne ho ŋaa gaɗe serek minninko. 8 Siŋjoŋ moota iŋ Buŋ ho ŋaar oki yaako siŋje.† Kuŋ gay zunuubinnar, acoŋ pisiŋko min ɗo zunuubinniko ! Kuŋ kuuk aditko seera, ginoŋ a gelbinko oki yaa kuuniye *cawar. 9 Ibinoŋ a ku aminda ɗo bi kaak ku goy ɗo zunuubinnar, aloŋ ho goyoŋ ar gee kuuk muut deegu. Sitiŋko yaa raɓile ale ho galilkoŋ gay yaa raɓile morke. 10 Onoŋ kayko ɗo uŋji ka *Rabbin Buŋ ho ŋaako jaaliŋko kuwa.

Ose ka geemir samaanno

11 Gem kol siŋtay, dakoŋ osenno ziŋkiko. Ya ku osaagu wala ku tala ziŋkiko ar ku gay ɗukume seriinco, ku niga biŋkiko iŋ *gaanuun ka Buŋdi ho kuŋ maaniiko ɗukumaaji seriin ɗo gaanuun-aka. Ya ku ɗukumaaji seriine, ŋaar-ak gaara kadar ku karmiygigɗo. 12 Illa gay, ŋa Buŋ kat berig gaanuun ɗo geemir. Ŋaar keeji di ka ɗukuma seriiner. Ŋaar di nec jile gee ho nec idiŋco. Kar kuŋkoŋ gay, ku pakira a ku kuŋ waa, ku giniy ziŋkiko ar gay ɗukume seriiner ɗo eeŋko-aku ?

Jaale ka ziŋkar samaanno

13 Cokiyonnu ! Gee kuuk dīya a yiriyta wal kawta, ŋu ɓaa ɗo geeger rakki, ŋuu gine elgo, ŋuu taajire eɗe wal ŋuu gasen di gurus dakina. 14 Gee ŋuur-ak, taat yaa ase kawta,

* **4:6** Wer ka gase kaawor ɗo Proberb 3.34. † **4:8** Wer ka gase kaawor ɗo Zakariya 1.3, Malasi 3.7.

ŋu ibingita walla ? Ha'a, ŋu ibingitɗo. Goye, ŋaar ar mooy kuuk onnaw ho diŋ di us totiri-igu. 15 Zer kuŋ yaa kaawe aman : « Ya Buŋ rakaw, gii goye ho gii gine maan ta aŋka wal aŋka. » 16 Ka seener gay, ku jaala ziŋkiko ho ku pisiriya maalan di. Gamin ŋuur-aŋ samaanno. 17 Yampa, ŋaar kaak iban di gine maan kaak selleɲ ho gingigɗo, ŋaar-ak uɲje ziy ɗo zunuubinnar.

5

Taaɓine ɗo gay gamnar

1 Yaman, kuŋko gay gamnar, cokiyon taat naako kaawe-anta ! Aloŋ ho marmiloŋ ɗo taaɓin taat asaako ! 2 Gaminko yaa zooɗe ho kesuunko sa, gujin yaa cokinti. 3 Daabniko ho poddinko, nadaane yaa obiɲco. Taar nadaan-at ko yaa imile baako* ɗo yiriy ta ɗukume seriiner. Ta teeɲ ziŋkiko ar ako. Kuŋ bariya malle di, ku ɓaayiy iŋ uŋko. Kar sando, duniin taar gaay gaase. 4 Ŋuur kuuk gin riy ta seɗindi ɗo morginko, ku toɗcog maan kaak waaliyaagu. Ansii ko, ŋu booda sa ar ŋu boodɗo nam boodiɲco-ak coon kuwa ka Buŋdi, ŋaar Mee Gudurri. 5 Ɗo goyiŋko, ku teet duniine. Ku gina gamin kuuk ku rakiy di. Ku tiyaw ho ku siyaw nam ku neer ɓirgiɲ-ɓirgiɲ ar barkay kuuk jazzaarinna dapsiyiyo. 6 Gee kuuk ginno oorne oki, ku diyco kaawo ho ku deeyiig maalan di. Ŋuur gay balko pile biŋkico.

Subirraw iŋ inde ka Buŋdi

7 Gem kol siŋtay, di pa-ak, icoŋ subir-raw nam yiriy taat *Rabbin Iisa yaa yeepe. Taloŋ gay gawnar. Ŋu iciy subirraw kee nam amay ku kabuŋ paayiyo ho ku ribbar peyiyo. Kar gaminco niyiyo ho ŋu aaciyiy dakina iŋ gamin kuuk ŋu jallitu. 8 Kuŋko oki, icoŋ subirraw pa ho ɗuunoŋ masisko, asaan yiriy taat Rabbin Iisa Masi yaa yeepe, taar gaay ko.

9 Gem kol siŋtay, dakoŋ gujumjumenno benanniko, yampa, Buŋ yaako ɗukume seriine. Taloŋ, gay ɗukume seriiner goy ɗo botol ta geero. 10 Gem kol siŋtay, pakiroŋ ɗo nabiinna kuuk awalle. Ŋu kaaw iŋ siŋ ku Buŋdi, kar iŋ taaɓin taat gasgu-at oki, ŋu ic subirraw. Kuŋko oki, goyoŋ pa. 11 Ka seener, gi ozilaag nabiinna-ak asaan ŋu goy bombo, ŋu bal rasin botilco. Ku ibingit kaaw rakki taat kaawa ɗo bi ka Zoob. Ɗo taaɓiner, gem-ak ic subirraw kee, kar ba aaro, Rab-bin Buŋ barkiyiig dakina. Ka seener gay, Rabbin Buŋ, selliŋkuwiy dakina ho tale ka aminduwiy oki pa.

12 Gem kol siŋtay, naako kaawe maan rakki kaak kuu obe ɗo kayko : dakoŋ togilenno tak-tak, wala iŋ Buŋ, wala iŋ kiɗa, wala iŋ maan ka pey. Ya ku ooy sa ooyoŋ ho ya ku pooc sa poocoŋ. Paa kat, seriin ta Buŋdi obiikonno.

13 Ya goy minninko waan kaak aawa taaɓine, illa ŋaa indiguwe Buŋ. Ya goy minninko waan kaak adiy portik sa, illa ŋaa riyguwe riyin ku oziliikar. 14 Ya waan kaak raɗaw, illa ŋaa kolguwe agindaw ku *Eglizdi. Ŋuuji inde Buŋ ho ŋuuji etile sewe ɗo kaay iŋ siŋ ku Rabbin Iisa. 15 Inde ka Buŋdi kaak iŋ imaan-ak yaa jiliŋji. Rabbin Buŋ yaa copiliŋji ho ya gem-ak gin zunuu-binna oki, ŋaaji saamiyiŋco. 16 Ɗo saan taar-an ko, kuu gaarguwiɲ zunuubinniko benanniko ho ku indiguwe Buŋ ɗo eeŋko. Paa kat, kuu coole. Ya gem kaak goyiŋji iŋ botiliy kat inda Buŋ, indiŋji-ak gin gudurre dakina. 17 Ku ibingit kaaw rakki taat kaawa ɗo bi ka *Eli. Ŋaar gem ar ginten di. Kar yiriy rakki, ŋa indiig Buŋ iŋ gelbin rakki a amay ɲokaaɗo. Ek di amay peytu. Ɗo kiɗ-ak, ŋu ɓaltu ɲoke nam elgin subba iŋ koyin bijigiy. 18 Min pa-ak, ŋa indiig pey Buŋ, kar amay paaytu ho gamin amiltu, ŋu neetu.†

19 Gem kol siŋtay, ya goy minninko waan kaak rasit botol ta seener ho waan ka pey yeepig ɗo botol-ata, 20 ibinoŋ tak kadar ŋa jilig gem kaak rawte-ak min ɗo muuti. Ŋa yeepig gay zunuubinnar-ak min ɗo botol taat samaanno ho Buŋ yaaji saamiyiŋ zunuubinnay kuuk dakin-aku.

* **5:3** 'taar nadaan-at ko yaa imile baako' : Kaaw-an kaawa a gee kuuk dummiyaag mallico nam ŋa nigiy maala ho bergigɗo ɗo gee kuuk gamin arumco-ak, ŋu gina maan kaak samaanno ɗo uŋji ka Buŋdi. † **5:18** Wer ka gase kaawor 1 Ruwa 17.1, 18.1, 18.42-45.

1 Piyer
Maktumne ta awalle taat Piyer siirtu
Pile ka kaawor

Maktumne-an, ŋa Piyer kat siirta. Ŋaar min paliinna kuuk orok iŋ seera. Ŋa siirco ɗo kretiyenna kuuk ŋu taaɓiyaagu ɗo saan ta imaanco. Ŋa siirco a ŋaa ɗeŋriŋ ɗo imaanco ho ŋuu diye gelbinco ɗo maan kaak ŋu eriyo. Ŋa iskaag a ŋuu goye goye kaak Buŋ rakiyo, asaan Buŋ kat doɓgu. Ŋa siirco kadar ya ŋu goyɗo ampa-ak, gee kuuk bal aamine yaaco diye kaawin maala.

Ooy ta awalle

1 Ŋa nun Piyer, *paliine ka Iisa Masi kat siiraakon maktumne-anta. Nu siiraat loko, kuŋ gee kuuk Buŋ doɓtu kuuk totir ar awraatinna ɗo kiɗ ka Pont, ka Galaasi, ka Kapadoos, ka Aazi, iŋ ka Bitini. 2 Iŋ niyin taat Tatte Buŋ gintu min awalle, ŋa doɓiŋko. Iŋ Ruwwiney, ku gintu geeŋji. Paa kat, kuu karmiyiŋ Iisa Masi ho ŋaako aciŋko iŋ baariy a kuu kuuniye *cawar ɗo uŋji ka Buŋdi. Buŋ yaako barkiyiŋko ho ŋaako iye aapiye gaay iŋ gaayo.

Ere ka taɓ

3 Ozilinteŋ Buŋ, ŋaar Takaŋ Rabbinte Iisa Masi ! Ɗo bi ka aminduwiy taat dakin-at, ŋa weente pey wee kaak marbinto iŋ nooye kaak ŋa nooyiig Iisa Masi min ɗo muuti. Ansi-ak, gi gin ere ka taɓ 4 kadar Buŋ ginaate gamin kuwa. Gamin ŋuur-ak, wala ŋu rawtaw, wala ŋu nigaw, ho samaanuwco sa rawtaaɗo tak-tak. Ŋa dummiyaakoŋ gaminaŋ kuwa ka samaaner 5 ho kuŋ ko ŋa gooyiy iŋ gudurrey iŋ botol ta imaanko a kuu gase jile kaak gaay ko ŋuu gaariŋji ɗo wiktin taat duniin gaay gaase.

6 Ɗo bi ŋaar-aŋ, ku gin botol taat kuu aaciye, ya diŋ ɗo wiktin sooɗ ku taaɓiya iŋ ay taaɓine oki. Ya taɓ-ak, kuu taaɓiyeŋ ja ampa. 7 Taaɓin taat asko-an, taar ta tale baako ya ku gin imaan ta taɓ wala kawwi. Ku iban kadar daabne, ŋaar asa rawte. Imaanko gay, taar pakgig daabne serek. Taloŋ ja, daabne kaak asa rawte din sa, ŋu leeyiig ɗo aki a ŋuu tale ya ŋa taɓ wala kawwi. Ŋaar-ak, imaanko oki, ŋuu talinti pa. Kar ya ta taɓ gay, ɗo yeepiŋji ka Iisa Masi, kuu gase ozile, *darjine ho horoomine ɗo uŋji ka Buŋdi. 8 Iisa kaak ku bal taliŋ yiriy rakki sa, ku elgiga ho ya ku talgigɗo oki, ku aamin iŋ siŋji. Paa ko, galilko gintu dakina nam ta kaaworro. 9 Galilko gintu dakina asaan ku gasaag maan kaak ku eriy iŋ imaanko : ŋaar ko jile.

10 Jile ŋaar-aŋ, min awalle, nabiinna bariy baay kuwa keɗer ho ɗo bi ka bere kaak Buŋ yaako bere-aka, ŋu kaawig min awalle. 11 Ruwwin ta Iisa Masi goy iŋ nabiinna-aŋku ho ta gaarco taaɓin taat ŋa asiy taaɓiye ho iŋ darjin taat ŋaa gase oki. Nabiinna-ak bariya botol taat ŋuu ibine wiktin taat gamin-aŋ yaa ase ho maman ŋuu kuuniye. 12 Buŋ bayincot ɗo nabiinna-ak kadar kaaw taat ŋu gastu-an, ŋu ŋuurro kat yaa talin a ta as ɗo werti, kar gay, ŋa kuŋko. Taar ko Kabarre ta Gala taat ŋu gaariiko diŋka iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi taat ŋa n̰aamtu min kuwa. Maaniico *ɗubal ku Buŋdi sa raka ibiniŋ maan ŋaar-aŋka.

Goye kaak selleŋ ɗo uŋji ka Buŋdi

13 Ɗo bi ŋaar-aŋ, siyoŋ ziŋkiko ho gediroŋco, diyoŋ gelbinko iŋ maan kaak Buŋ yaako bere wiktin taat Iisa Masi yaa yeepe. 14 Ar koogin kuuk karmiya tacco, dakoŋ yeepenno pey ɗo galal ta ziŋkiko taat awalle, ɗo wiktin taat odinko bal pile misa ɗo seen ta Kabarre ta Gala. 15 Buŋ kaak koliŋko, ŋaar *cawar. Ampaa ko, kuŋko oki, illa goyiŋko yaa kuuniye cawar ar ŋaara. 16 Ka seener gay, ɗo Kitamner, Buŋ kaaw aman : « Goyoŋ cawar asaan nun cawar. »*

17 Ya ku inda Buŋ, ku kolaag a ŋa Takko. Kar ŋaar gay, ɗukuma seriin ɗo ay gemo iŋ riy taat ŋa giniyo ho ŋa eerro gee. Ampaa ko, min ku siikima misa-aŋ gay, illa goyiŋko yaa gaare kadar ku karmiya Buŋ. 18 Awalle, ku ic goye ka aginiyko kaak bal paydineyaka. Kar Buŋ gay jiliŋko min goye ŋaar-aka iŋ maan kaak kaalin aale. Ŋa balko jiliŋko iŋ maan kaak yaa rawte, ar daabne wala poddine. 19 Kar gay, ŋa jiliŋko iŋ baar ku Iisa Masi kuuk kaalin aale-aku. Iisa Masi, ŋaar ber ziy *satkine ar roŋ tamgi kaak bal gine oorin tak-tak. 20 Min Buŋ bal kilgiyin misa duniine, ŋa doɓig ɗo saan taar-ata, ho ɗo menaw-aŋ, ɗo wiktin taat duniin gaay gaase, ŋa gaarig ɗo saan taŋko. 21 Iŋ botol ta Iisa Masi, ku aamintu ɗo Buŋdi. Ŋa nooyig Iisa Masi min ɗatik ta gee kuuk mate ho ŋa darjiyga. Ansii ko, ku diyiit imaanko ɗo Buŋdi ho ku diyiig gelbinko oki loci.

22 Wiktin taat ku ooyit seen ta Buŋdi, ku gintu cawar ɗo uŋji a kuu ele siŋtiko iŋ gelbin rakki. Ampa-ak, elguwoŋ ziŋkiko iŋ gelbinko okiŋji. 23 Asaan ya ŋu weeŋko wee kaak marbinto-ak, ŋu weeŋko iŋ kaaw ta Buŋdi. Ŋu balko weeŋko iŋ maan kaak yaa rawte. Kar gay, kaaw ta Buŋdi-at, taar ar maan kaak goy mento ho ta goy doo. 24 Ka seener, Kitamne kaaw aman :

« Gee okiŋco, ŋuur ar gaŋo
ho maan kaak jaalaag siŋco gay, ŋaar ar booyaw.
Gaŋo, ŋaar aayaw, ho booyaw, ŋuur sollaw.

* **1:16** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 19.2.

25 Kar Kaaw ta Rabbin Buŋ gay, taar goy doo. »†
Kaaw-at, taar ko Kabarre ta Gala taat ŋu gaariiko-ata.

2

1 Ŋaar-ak, gamin okiŋco kuuk naako kaawe-aŋ, rasoŋgu : motol, raade, kaaw taat iŋ biŋka di, hasuudinaw ho ose ka geemir.
2 Kar gay, ar koogin kuuk daaɓinco wee ho ŋu raka a illa ŋu see buw ku aginiyco, kuŋko oki, bariyoŋ Kaaw ta Buŋdi. Kaaw-at, taar ar buw kuuk cawar kuuk gaayaako kuu maaɗe ɗo imaanko, paa kat, kuu gase jile. 3 Ka seener, Kitamne kaaw aman : « Ku aawit ko selliŋkaw ta *Rabbin Buŋ. »*

Gee ku Buŋdi ar dambay ku gerdi

4 Siŋjoŋ moota ɗo Rabbin Iisa. Rabbin Iisa-ak, ŋaar ar dambi kaak samaane ka pinindi, kar gay, ŋa goy mento. Awalle, gee poocig ar dambi kaak maala. Kar Buŋ gay doɓga ho ŋa kaalin aale ɗo unji. 5 Kuŋko oki ar dambay kuuk goy mento. Ŋaar-ak, ginoŋ a kuu kuuniye ar dambay kuuk ŋu soktu ho ŋu piniig ger ka Ruwwin ta Buŋdi. Ampaa ko, kuu gine ar gay satkiner ɗo unji ka Buŋdi, kuu ginin riyoy, ho ɗo saan ta Iisa Masi, Buŋ yaa ooyin riy-ata. 6 Asaan Buŋ kaaw ɗo Kitamner aman :

« Taloŋ, aŋ ko dambi kaak nu doɓtu.
Nu diyaag ɗo geeger ka Siyon.
Ɗo dambi-aŋ ko, dambay ku pey yaa oske kuwa.
Waan kaak aamin loci, sokaŋ diyaagɗo tak-tak. »†

7 Ɗo kuŋ kuuk aamine, dambi ŋaar-aŋ ar maan kaak kaalin aale. Kar ɗo ŋuur kuuk bal aaminey gay,

« Dambi-ak, gay pinindi acciga.
Kar gay, ŋaar ko gin dambi ka pinindi kaak pakgig eeŋji serek. »‡

8 Kitamne kaaw pey aman :

« Ŋa dambi ka batkindi.
Ŋaar di oki kaak solla gee. »§

Gee kuuk bal aamine-ak batkiyo, asaan ŋu pooc karmiyin kaaw ta Buŋdi. Taar-an ko taat eraagu.

9 Kar kuŋko gay, kuŋ tamba taat Buŋ doɓtu, kuŋ gay satkiner ku sultan, kuŋ darre taat geenti *cawar ho kuŋ ko gee ku Buŋdi. Ŋa imiliŋko min ɗo gondikor ho ŋa iyiŋko ɗo portikaw a kuu gaare gamin okiŋco kuuk ajbay ŋa gintu. 10 Awalle, ku gee ku Buŋdiɗo. Kar diŋ gay, ku gin geeŋji. Awalle, Buŋ bal tale aminduwko. Kar diŋ gay, ŋa tala aminduwko.

Goye ka gay riyor ku Buŋdi

11 Gem kol roynay ku bitu, kuŋ kuuk ar awraatinna ho marti ɗo kiɗar, nu kaawaako : goyoŋ goɗom min galal ta ziŋkiko taat nigaako ɗo unji ka Buŋdi. 12 Goyoŋ goye kaak samaane ɗo ɗatikco ta gee kuuk ibanno Buŋ. Ampaa ko, ya ŋu osaako ho ŋu talaako ar gee kuuk jookum sa, ya ŋu talaat riy taat samaane ku giniy-at, ŋuu ibinin riy-ata ho ŋuu ozile Buŋ ɗo yiriy taat ŋaa ase.

13 Ɗo saan ta ele ka Rabbiner, karmiyoŋ gee okiŋco kuuk hokumiyaako. Sultan ka tatiko, karmiyoŋga asaan ŋa pakgig kuuk hokumiya okiŋco. 14 Guberneerna, karmiyoŋgu asaan ŋa ŋaamgu a ŋuuco ɗukume seriin ɗo ŋuur kuuk gina taat samaanno ho ŋuu oziliŋ kuuk gina taat samaane. 15 Asaan ka seener, maan kaak Buŋ rakiy-ak, illa kuu ginguwe selleŋ a paa kat kuu sokumiŋ biŋkico ku gee kuuk oliyay ho kuuk ibanno maanna-aŋku. 16 Dakoŋ goyenno ar ɓerrin ku zunuubinnar. Goyoŋ ar gee kuuk gas ko kayco. Kar gay, dakoŋ taliŋjiɗo gase ka kayko-ak ar maan kaak kuu cigilin oorinko. Illa gay, kuu gine ar gay riyor ku Buŋdi. 17 Ampa-ak, beroŋ horoomin ɗo gee okiŋco, elguwoŋ siŋtiko, ginoŋ kolaw ɗo Buŋdi ho karmiyoŋ sultan ka tatiko.

Botol taat Iisa Masi gaariite

18 Kuŋ kuuk gay riyor, karmiyoŋ geeŋko iŋ gelbin rakki. Dakoŋ karmiyenno ŋuur kuuk ginaako samaane ho elgiikon di. Karmiyoŋ oki ŋuur kuuk ginaako raɗa. 19 Ka seener gay, ɗo bi ka karaamin ta Buŋdi, ya gem ic subirraw wiktin taat ŋu taaɓiyaag bal botol, ŋa gin maan kaak samaane. 20 Ya ŋu taaɓiyaako asaan ku nig maanna-ak, waa yaako oziliŋko ? Kar gay, ya ku bal nige maanna ho ŋu taaɓiyaako, ya ku subir ɗo wiktin-anta, taar-at ko samaane ɗo unji ka Buŋdi. 21 Ɗo taar-an ko, Buŋ koliŋko. Asaan meeŋji Iisa Masi taaɓiy ɗo saan taŋko. Ansi-ak, ŋa gaarko botol a kuu aaɗiŋji.
22 Ŋa bal gine zunuubinna
ho yiriy rakki, raadin bal amile min ɗo biy.*
23 Ŋu warga, kar gay, ŋa bal telke iŋ wariya.
Ŋu taaɓiyaaga, kar gay, ŋa balco kaawe a ŋuur oki asa aawe taaɓine.
Illa ŋa rasig iŋ Buŋ kaak ɗukuma seriin iŋ botilti.
24 Kuwa ka et kaak ŋu ɗoodiiga,
ŋa icig zunuubinnite ɗo kaay.
Ŋa gintu ampa-ak a zunuubinna diyaatenno pey pise.
Ho gii goye goye kaak iŋ botiliy ɗo unji ka Buŋdi.

† **1:25** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 40.6-8. * **2:3** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 34.9. † **2:6** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 28.16. ‡ **2:7** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 118.22. § **2:8** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 8.14. * **2:22** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 53.9.

Ka seener, iŋ mutiyji-ak ko, ku gastu aapiy
tak-tak.
25 Awalle, ku goy ar tamgi kuuk rawte. Kar
diŋ gay, ku gin ko gay gooyindi kaak tala
kaako.

3

Daaɗi iŋ midiyco

1 Kuŋ daaɗ oki, karmiyoŋ midiyko. Paa
kat, ya midiyko daariŋ bal aamine misa
ɗo kaaw ta Buŋɗi oki, iŋ goyiŋko kaak
samaan-ak, ŋuu aamine. Ya ku balco kaawe
yoo maanna oki, 2 min ŋu talig goyiŋko
kaak *cawar ho iŋ karaaminko, wal ŋuu
aamine diŋ ga ? 3 Dakoŋ diyenno kayko
ɗo samaanaw taat kara : ar dee ka kayko
kaak arro, ise ka gamin ku daabner ho ke-
suun taat kaalin aale. 4 Kar gay, bariyoŋ
samaanaw taat cigil atta ɗo gelbinko taat
goy doo. Samaanaw-at, ŋuu talin iŋ dalul-
luwko ho iŋ ooliŋkuwko. Ŋuur-aŋ ko gamin
kuuk kaalin paka ɗo unji ka Buŋɗi. 5 Taaye,
gin elgina, daaɗ kuuk karmiyaag Buŋ ho
kuuk diyaag gelbinco iŋ ŋaara gingiy ampa.
Daaɗ-ak karmiyiig midiyco. 6 Ya ku talig
goye ka Zaara, daaciy ta Ibraayim, ku tal
maman ta karmiyiig mitti nam ta kolaag a
« rabbiner* ». Ya ku gina selliŋkaw ho ku
rasɗo yoo maanna yaako unje kolaw taat
yaako barjiliŋko, kuu gine ar kooginti ku
Zaara.

7 Kuŋ miday oki, ay gem di yaa goye gala
iŋ daaciy. Ibinoŋ kadar gudurre taŋco iŋ
taŋko, taar sawaɗo. Beroŋco horoomine,
asaan ŋuur oki yaa gase haginco, taar ko
goye kaak Buŋ beriite iŋ barkiney. Gin-
guwoŋ ampa, paa kat, maan todiitiɗo ɗo
salaanko.

Gine ka selliŋkaw

8 Ba aar gay, ginguwoŋ a pikirriko ho
kaawko yaa gine rakki di. Eloŋ benan-
niko ar siŋta, ginguwoŋ selleŋ ho goyoŋ
dalullay. 9 Ya waan ginko maan kaak
samaanno, dakoŋji yeepiŋjiɗo. Ya waan
waraako, dakoŋji yeepintiɗo iŋ wariya, kar
gay, barkiyoŋga. Asaan ɗo taar-an ko, Buŋ
koliŋko, ho ampaa ko, kuŋko oki yaa gase
barkin min ɗo Buŋɗi. 10 Ka seener, Kitamne
kaaw aman :

« Gem kaak raka goye gala
ho raka tale mena ku galal sa,
illa ŋaa raadenno ho ŋaa warenno gemo.
11 Gem-ak, illa ŋaaco newse kop ɗo gamin
kuuk jookumo
ho ŋaa gine taat samaane.
Illa ŋaa bariye botol ta aapiyer ho ŋaa
aaɗinti.
12 Asaan *Rabbin Buŋ diy odoy
ɗo ŋuur kuuk jaawa iŋ botol
ho ŋa diyiit ɗeŋgey ɗo salaanco.
Kar ŋuur kuuk gina taat samaanno gay,
ŋa newsaaco kopo. »†

13 Waa yaako gine maan kaak samaanno,
ya ku zeeɗa gine taat samaane ? 14 Ya ku
gina maan kaak iŋ botiliy ho ŋu taaɓiyaako
ɗo biy oki, aditko, ŋu ginoŋ portiko. Dakoŋ
ginenno kolaw ɗo waanna ho dakoŋ bar-
jilenno. 15 Kar gay, ibinoŋ ɗo gelbinko
kadar Iisa Masi kaak Buŋ doɓtu-ak, ŋaar
keeji di *cawar, ho ŋaar ko *Rabbinko. Ay
wiktine, siyoŋ ziŋkiko kuu gedire telke ya
ŋu indaako ɗo bi ka maan kaak ku eriy iŋ
imaan. 16 Kar gay, kaawoŋco iŋ dalullaw ho
iŋ taat ool di. Zeeɗoŋ a pikirriko yaa gine
samaane. Ampaa kat, ŋuur kuuk osaako ɗo
bi ka goyiŋko kaak iŋ Iisa Masi-ak, sokaŋ
yaa deeŋco. 17 Ya ku taaɓiya ɗo bi ka maan
kaak samaane asaan Buŋ kat rake, ŋaar-ak,
guna min kuu taaɓiye ɗo bi ka maan kaak
samaanno.

18 Ka seener gay, Iisa Masi meeŋji taaɓiy
taaɓin ta muuti mena rakki di gaasiitiiti ɗo
bi ka zunuubinna ku gee okiŋco. Ŋaar
kaak bal gine oorin tak-tak, ŋa mattu ɗo
bi ka kuŋ kuuk gin oorne a ŋaako iyiŋko
ɗo unji ka Buŋɗi. Ŋu deeg ziy, kar gay,
Buŋ nooyig min ɗo muuti iŋ gudurre ta
Ruwwin ta Buŋɗi. 19 Iŋ gudurriti-at ko, ŋa
ɓaawtu gaare Kabarre ta Gala ɗo ŋuur kuuk
ba oole. 20 Ŋuur kuuk ba ool-ak, ŋuur ko
kuuk awalle pooc kaaw ta Buŋɗi ɗo wiktin
ta Nowe. Ɗo wiktin taar-at, nabi Nowe siya
markab ka tatko ho Buŋ gay ic subirraw a
gee-ak yaa ice kaawoy. Kar gay, gee sooɗ di
unjitu ɗo markabar a ŋuu jile ziŋkico min ɗo
amiydi. Ŋuur kuuk unje-ak, ŋuur gee porpoɗ
di. 21 Amay kuuk ɗo wiktin ta Nowe-ak, ŋuur
gaara amay ku *batemdi kuuk jilaako diŋ
di. Batem kaak taɓ gay, ŋaar ace ka tiŋgorro.
Illa gay, ŋaa ice ka niyiner ɗo aaɗe ka Buŋɗi
iŋ pikirre taat cawar. Gamin okiŋco-aŋ yaa
ase ɗo werco iŋ nooye ka Iisa Masi. 22 Min ŋa
nooye, ŋa coontu ka samaaner ho ŋa goytu
ɗo meeday ta Buŋɗi. Ɗo wer-ak, ŋa hoku-
miyaag *ɗubal ku Buŋɗi. Ŋa hokumiyaag
oki gamin kuuk gin izinne ho iŋ kuuk gin
gudurre kuwa ho gee talgigɗo.

4

Goye kaak marbinto

1 Iisa Masi seet taaɓin ɗo ziy. Paa ko,
kuŋko oki, siyoŋ ziŋkiko kadar taaɓin ar
taar-an, kuu seenti oki. Ka seener, ŋaar kaak
seet taaɓin ɗo ziy-ak rasig ko zunuubinna.
2 Min diŋka, menaw kuuk ɗak kuu goye ɗo
duniiner-an, illa kuu rasin galal ta ziŋkar
ho kuu goye goye kaak Buŋ rakiyo. 3 Ka
seener gay, awalle, ku taŋkil ziŋkiko aale iŋ

* **3:6** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 18.12. † **3:12** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 34.13-17.

gamin kuuk gee kuuk ibanno Buŋ giniyo : iŋ ɓaayɛ kaak muŋjam, iŋ ele ka gamin ku eeŋko, iŋ tee ho see kaak aale, iŋ gine ka marginar ho iŋ gamin ku pey ku sokaŋ. 4 Diŋ gay, gee kuuk ibanno Buŋ-ak ajbiye asaan ku rasig gamin ku sokaŋ-aku. Paa ko, ŋu wariiko. 5 Kar gay, yiriy rakki, Buŋ asa di indiŋco, ŋaar kaak yaaco ɗukume seriine ɗo gee kuuk goya iŋ kuuk mate oki. 6 Ɗo saan taar-an ko, Iisa gaariicot Kabarre ta Gala ɗo gee kuuk ba ool-aku. Gee okiŋco, ŋuuco ɗukume seriine ɗo goyiŋco kaak ŋu goyiy ɗo duniiner. Kar gay, gee ŋuur-ak, Iisa gaarcot Kabarre-at a ya ŋu ɗukumco seriin ɗo goyiŋco kaak ŋu goytu oki, diŋ gay, iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi, ŋu pilco botol taat ŋuu gase goye kaak taɓ ɗo uŋji ka Buŋdi.

Goye ka gee kuuk aamine

7 Duniin-an, taar gaay ko gaase. Ŋaar-ak, goyoŋ goye ka ilimdi ho gediroŋ ɗo ziŋkiko, paa kat, kuu gedire salkiye. 8 Maan kaak pak gamin okiŋco-aŋ, illa kuu elguwe ziŋkiko iŋ gelbin rakki. Asaan iŋ ele ka ziŋkar-ak, goy gamin dakina kuuk niga adat ku geemir, kar koɗok di, gee rasiigu. 9 Obguwoŋ martiko samaane benanniko, bal gujumjume. 10 Minninko, ay gem di gin bere kaak Buŋ beriiji a ŋaa gaayguwe eeŋji. Ya ku gina ampa-ak, kuu kuuniye ar gay riyor kuuk obig samaane ay bere kaak Buŋ beriico. 11 Ŋaar kaak gas bere ka gaare kaawor, illa ŋaa gaarguwe kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi. Ŋaar kaak gas bere kaak gine ka riy ɗo geemir, illa ŋaa ginguwin riyoy iŋ gudurre taat Buŋ beriiji. Ɗo gamin okiŋco-aŋ, illa gee yaa bere *darjin ɗo Buŋdi iŋ siŋ ku Iisa Masi. Locin di, darjine iŋ gudurre, elgin iŋ elgina ! *Aamin.

Taaɓin ta gee kuuk aamine

12 Gem kol siŋtay, dakoŋ ajbiyenno ya taaɓin ginko dakina. Dakoŋ pakirenno kadar ŋa maan kaak kuunayɗo ɗo gee ku Buŋdi. Taaɓin-at yaa gaare ya ku aamin ka seener wala kawwi. 13 Kar gay, iŋ taaɓin-at, aaciyoŋ, asaan ku gas botol ku hadirtu ɗo taaɓin ta Iisa Masi. Ampaa ko, wiktin taat ŋaa ase iŋ *darjiney, aditko yaa miine iŋ galal. 14 Ya ŋu waraako asaan ku aamin ɗo Iisa Masi, aditko yaa gine portiko, asaan Ruwwin ta Buŋdi, taar gudurriti dakina ho ta goy iŋ kuŋko ! 15 Ya waan minninko seet taaɓine, ŋa seentiɗo ɗo saan taat a ŋa dee gemo, wal ŋa kokine, wal ŋa gin maan kaak jookumo, wal ŋa uŋje kaay ɗo kaawin ku geemir. Gamin ŋuur-aŋ samaanno. 16 Kar gay, ya ŋa seet taaɓine ɗo saan taat ŋa kretiyeŋce, ŋaa ginenno sokaŋ. Illa gem-ak yaa dele barkin ɗo Buŋdi asaan ŋa nec iciŋ siŋ-aku.

17 Ka seener, wiktin ase ta ɗukume seriiner. Seriin-at yaa teeseŋ ja min geeŋji ku Buŋdi. Kar ya ta as ampa-ak, ŋuur kuuk pooc aamine ɗo Kabarre ta Gala ta Buŋdi gay, taŋco yaa gine maman ? 18 Ar taat Kitamne kaawtu aman :

« Ya gem kaak ɓaa iŋ botol gas jile iŋ raɗa,
ŋaar kaak karmayɗo Buŋ
ho kaak goy iŋ zunuubinnay gay,
taŋji yaa gine maman ? »*

19 Ansii ko, ŋuur kuuk ŋu taaɓiyiyo asaan ŋu gina maan kaak Buŋ rakiyo, illa ŋuu diye gelbinco ɗo ŋaar kaak kilgiygu ho ŋuu ginguwe selliŋkaw. Ŋaar kaak kilgiygu-ak, ŋaar pikgitɗo kaawoy.

5

Tale ka kaar ɗo gee ku Buŋdi

1 Nu gin oki taayɛ ɗo agindaw ku *Eglizdi kuuk goy ɗatikko. Nun sa tatkaw ar ŋuura. Nu talit taaɓin ta Iisa Masi iŋ odinar ho naa gase oki haginer ta *darjiney taat yaa bayne. Taayɛ kaak naa kaawe-aŋ ko kaak nu taayiig agindaw-aku. 2 Ar gay gooyin kuuk samaane, gooyoŋ gee kuuk Buŋ amniyiiko. Dakoŋ ginenno ar ŋu asiraako asire, kar gay, gooyoŋ iŋ niyinko ar kaak Buŋ rakiyo. Dakoŋ ginenno a kuu gase malle, illa gay, gooyoŋ iŋ gelbin rakki. 3 Ɗo gee kuuk Buŋ amniyiiko-aku, dakoŋ ginenno a taŋkon di yaa tee. Illa gay, goyoŋ goye kaak samaane nam ŋuu ice goyiŋko. 4 Paa kat, wiktin taat tatkaw ka gay gooyindi bayne, kuu gase kadumuul kaak gaara kadar ku nosire. Kadumuul-ak yaa goye doo.

5 Kar kuŋ ɗubal oki, karmiyoŋ aginduwko. Kuŋko okiŋko, ɗo goyiŋko kaak benanniko, onoŋ ziŋkiko. Asaan Kitamne kaaw aman : « Buŋ newsiico kop ɗo kuuk jaala ziŋkico, kar gay, ŋa barkiyaag ŋuur kuuk ona ziŋkico. »* 6 Ampa-ak, onoŋ ziŋkiko ɗo uŋji ka Buŋdi, ŋaar kaak gin gudurre. Paa kat, ŋaako jaaliŋko ya wiktinti nece. 7 Rason pikirriko okintit taat barjilaako loci, asaan ŋaar ko tala kaako.

8 Gediroŋ ɗo ziŋkiko ho goyoŋ mento, asaan adinko *Seetanne jarba aarko ar boori kaak neyaw ho bariya waan kaak ŋaa tee. 9 Kuŋ gay, obon imaanko bombo ho ɗuunoŋ masisko. Ibinoŋ kadar siŋtiko kuuk ɗo adiy ka kiɗar okiŋji taaɓiya ar kuŋko. 10 Barkin okintit asa min ɗo Buŋdi ho ŋa koliŋko a kuu uŋje ɗo *darjiney taat goy doo iŋ ŋume kaak ku ŋumtu iŋ Iisa Masi. Ampaa ko, min kuu taaɓiye pey ɗo wiktin sooɗ-ak, ŋaako yeepiŋko ɗo werko, ŋaako bere gudurre, ŋaako ɗeŋriŋko ho ŋaako gaayiŋko

* **4:18** Wer ka gase kaawor ɗo Proberb 11.31. * **5:5** Wer ka gase kaawor ɗo Proberb 3.34.

kuu goye bombo. 11 Locin di gudurre, elgin
iŋ elgina ! *Aamin.

Ooy ta ba aaro

12 Ŋa siŋte Silaas kaak tur ŋu amniyiŋji kat
gaayintu, nu siiriikon maktumne ta kapak-
anta. Nu siiriikonta-aŋ a naako iskiŋko. Nu
raka a kuu ibine tak kadar barkin ta Buŋdi
taat ku gastu-at, taar taɓ.

13 Ŋuur kuuk Buŋ doɓtu ɗo geeger ka Ba-
biloon ooyko dakina, iŋ roŋdu Maark oki.
14 Ooyoŋ benanniko iŋ gine ka cuuɗar siŋta
kuuk tacco rakki.

Kuŋ okiŋko kuuk ŋum iŋ Iisa Masi, Buŋ
yaako iye aapiye. Nu ooyko dakina !

2 Piyer
Maktumne ta seeriŋkar taat Piyer siirtu
Pile ka kaawor

Ɗo maktumner-an, ŋu kaaw kadar ŋa Piyer kat siirta. Ŋa min paliinna kuuk orok iŋ seera. Ŋa siircot ɗo kretiyenna okiɲco, asaan goy gee kuuk raka jagiɲco min Kabarre ta Gala. Gee-ak eeraag kretiyenna ho ŋu iyaag ŋuu gine gamin kuuk jookumo ar ŋuura. Ŋa taayaagu a ŋuu goye goye kaak Buŋ rakiyo, asaan Buŋ kat doɓgu. Ŋuu icenno kaaw ta gay raadindi, kar gay, ŋuu obe bombo ɗo ɓilde kaak amila min ɗo Kitamner. Ka seener, Rabbin Iisa Masi yaa yeepe. Illa ŋuu yokiŋji iŋ aapiye ho iŋ galal. Ŋuu goye goye kaak Buŋ rakiyo.

Ooy ta Piyer

1 Nun Simon Piyer, gay riyor ka Iisa Masi ho *paliiney. Ŋa nun ko siirit maktumneanta. Nu siirkon loko, kuŋ gee kuuk aamin ɗo Iisa ar kaak nin aamintu. Imaante taat selleɲ-an, gi gasit min ɗo Iisa Masi, ŋaar ko Buŋte ho Gay Jilinte. Ŋaar ko gin ay maanna iŋ botiliy. 2 Buŋ yaako barkiyiŋko ho ŋaako iye aapiye gaay iŋ gaayo iŋ ibine kaak taɓ ka Buŋdi ho ka *Rabbinte Iisa Masi.

Botol ta gee ku Buŋdi

3 Ŋa Iisa Masi ko gaarteŋ Buŋ kaak kolinte ho gi ibiniiga a gii uɲje ɗo *darjiney ho gii ice goyiɲji kaak samaan paka. Ansi-ak, iŋ gudurrey, ŋa berte gamin okiɲco. Paa kat, gii ice botiliy ho gii goye goye kaak Buŋ rakiyo. 4 Iŋ botol taar-at ko, ŋa beriite gamin kuuk aginda ho taɓ kuuk awalle ŋa ɗiytu a ŋaate bere. Kar ya ku gasgu-ak, kuu pake min gamin ku jookum kuuk gee ku duniiner elgiyo ho kuu gine selleɲ ar Buŋ.

5 Ɗo saan taar-an ko, kuŋ kuuk diy gelbinko ɗo Iisa Masi, zeeɗoŋ a kuu jaawe ɗo botol taat samaane. Ya ku jaawa ɗo botol taat samaan-at, ibinoŋ maan kaak Buŋ rakiyo. 6 Ya ku ibinig maan kaak Buŋ rakiy-ak, gediroɲco ɗo ziŋkiko. Ya ku gedirco ɗo ziŋkiko-ak, icoŋ subirraw. Ya ku ic subirraw-ak, karmiyoŋ Buŋ. 7 Ya ku karmiyig Buŋ-ak, karmiyoŋ ziŋkiko ar siŋta. Ya ku karmiyig ziŋkiko-ak, elguwoŋ oki gee okiɲco. 8 Ya ku ginig ko gamin-aŋku ho ku giniig gaay iŋ gaayo, kuu ibiniɲ pey *Rabbinte Iisa Masi pak ka awalle. Goyiŋko yaa siɲje iŋ uŋji ho riyko sa, kuu necinti. 9 Kar ya gem kaak gingigɗo gamin-aŋ gay, ŋaar ar noolo ho ŋa tallo samaane. Ŋa rawte kadar Buŋ saamiyjig zunuubinnay kuuk awalle ŋa gintu.

10 Gem kol siŋtay, uudin taat Buŋ koliŋko ho ŋa doɓiŋko, zeeɗoŋ pey a kuu neciɲ gamin okiɲco. Ya ku gina pa-ak, ku rawtaatɗo botol ta Buŋdi. 11 Iŋ taar-an ko, Buŋ yaako pile botol kuu uɲje ɗo Meennaw ta Rabbinte Iisa Masi Gay Jilinte. Ɗo wer-ak, gii goyeŋ ko tak-tak.

12 Ɗo bi ŋaar-ak ko, nu moyaakoŋ pey gamin-aŋku, kar gay, ku ibingig ko ho ku goy ko bombo ɗo seen taat ŋu gaariiko. 13-14 Rabbinte Iisa Masi, ŋaar minintu a naa mateŋ ko moota. Paa ko, ya lotu-ak, ta samaane nu moyiikoŋ gamin-aŋ diŋka, min nu bal mate misa-aŋka. 15 Nu zeeɗiy pa-ak, asaan ku moyiɲ gamin-aŋ iŋ menaw, ya nu mate.

Darjin ta Iisa Masi

16 Awalle, ni kaawko maman Rabbinte Iisa Masi astu iŋ *darjiney. Ɗo wiktin taar-at, ni osko kaawin kuuk maalan di kuuk geen di imiltu min ɗo kayco walla ? Ha'a, nin talit darjiney-at iŋ odinni. 17 Ŋa gasit darjiney-at min ɗo Tacco Buŋ. Ni goya wiktin taat ŋa gaariita. Maanna-aŋ kuuniy ɗo wiktin taat ni doriig Buŋ kaak tatik paka kaawtu min kuwa. Ŋa diytu aman : « Ŋaaraŋ Roŋdu, nu elgig dakina ho adir miin iŋ galal ɗo bi kaɲji. » 18 Ni goy kuwa ka damba ta Buŋdi wiktin taat ŋa kaawit kaaw-anta. Ɗo wiktin taar-at, ni dorig iŋ ɗeŋginni.

19 Ansii ko, ni aaminiy dakin paka ɗo kaaw taat nabiinna kaawtu-anta. Kuu diye ɗeŋginko samaane ɗo kaawco, asaan taar ar lampa taat beeŋa* ɗo gondikor. Laaŋ ɗeŋginko samaane nam pat yaa coke ho kaal ka Belbel sa yaa amile. Yiriy taar-at di, ku asiy tale wer waraŋ. 20 Kar gay, ibinon kaaw-an samaane : kaawin kuuk awalle nabiinna kaawtu ho ŋu siirtu ɗo Kitamner, gem keeji gediraaɗo gase baaco. 21 Kaawin ku nabiinnar, gem bal imiliɲ min ɗo kaay ka meeɲji. Ta Ruwwin ta Buŋdi kat beraaco botol, ŋu kaawit kaaw taat ŋu dortu min ɗo Buŋdi.

2

Kaawo ɗo bi ka gay raadindi

1 Min awalle, nabiinna kuuk raada goy sawa iŋ gee ku Buŋdi. Diŋ sa, gee ku ɓilda gee iŋ raadine goy ɗo ɗatikko. Ŋu asiy ɓilde gee iŋ raadinco. Raade ŋaar-ak yaa idiɲ gee nam ŋu asiiji newse kop ɗo *Rabbinte Iisa Masi kaak jiliig min ɗo zunuubinnico. Ɗo taar-an, ɗak ko sooɗ di, Buŋ yaa taaɓiyiɲco dakina. 2 Gee dakina asa ice botol taat jookumo. Ɗo bi kaɲco ko, gee asiy nige biŋkico iŋ botol ta seener. 3 Gee kuuk ɓilda iŋ raadin-ak diy kaaco ɗo gamin ku duniiner. Ŋu asiiko raade ŋuuko jagiŋko min ɗo

* **1:19** 'beeŋa' : Werin daariɲ ŋu kaaw a 'beeŋa'.

botildi. Gee ŋuur-ak, seriin ta Buŋdi eraagu. Dak ko sooɗ di, ŋu asa idiŋco tak-tak.

4 Yoo *ɗubal ku Buŋdi kuuk nig awalle
sa, Buŋ balco saamiye. Ŋa sokiigu ho ŋa
oriig ba oole. Ŋuu goye iŋ jinzirriŋco ɗo
wer kaak gondiko nam yiriy taat Buŋ asiy
ɗukume seriine. 5 Yoo aginay kuuk awalle
nige oki, Buŋ balco saamiye. Ŋa paayiico
amay kuuk teeyiig gee okiŋco kuuk icɗo
kaawoy. Illa ŋa jil Nowe di iŋ eeŋji peesira
ku pey, asaan ŋa taaya gee iŋ botol. 6 Buŋ
dapiŋtu oki ɗo geeger ka Sodom ho iŋ ka
Gomoor. Ŋa idiig ram iŋ ako, illa ɗak but
di.* Ansi-ak, ŋaa gaartu maman ŋaa idiŋ
gee kuuk karmiygigɗo. 7 Do wiktin taar-
at, ŋa jiliig Loot di, asaan ŋa goy iŋ botol
ɗo uŋji ka Buŋdi ho ŋa taaɓiy dakina ɗo
nige kaak gee nigiiji ɗo Buŋdi.† 8 Ŋa goy
sawa iŋ gee kuuk gina jookum-aku. Ŋa talig
gaminco kuuk ŋu giniyo. Kun kawta, ŋa
talaagu, ŋa doraagu, ho maanna-aŋ raɗaag
adiy asaan ŋa gem kaak goy iŋ botol ɗo
uŋji ka Buŋdi. 9 Maanna-aŋ gaara maman
Buŋ yaa jiliŋ gee kuuk ica kaawoy min ɗo
taaɓiner ho maman ŋaa gooyiŋ gee kuuk
goyɗo iŋ botol nam yiriy ta seriiner. 10 Ŋaa
paaye taaɓin dakin paka ɗo ŋuur kuuk aaɗa
galal ta ziŋkico ho kuuk poocaat izinne ta
Buŋdi. Gee kuuk ɓilda gee iŋ raadin-ak,
ŋuur ica ziŋkico, ŋu ginno kolaw kat bat, ŋu
karmiygigɗo ŋuur kuuk gin *darjin kuwa ka
samaaner ho ŋu waraagu oki. 11 Yoo ɗubal
ku Buŋdi kuuk bombo aale sa nigɗo biŋkico
iŋ gee ŋuur-aku ɗo uŋji ka Buŋdi.

12 Kar gee kuuk ɓilda gee iŋ raadin-ak gay
gina ta kayco di. Ŋu ar kumin ku yeero
kuuk gee atikgiyo. Ŋu waraag gamin kuuk
ŋu ibanno baaco. Ŋuu deeŋco ar kaak gee
diyiy kumin ku yeero. 13 Buŋ asa taaɓiyiŋco
ar kaak ŋuur taaɓiyig eeŋco. Iŋ yiriyo oki, ŋu
el teen duniine. Ya ku goy sawa, ku tiyaw,
goyiŋco raɗa, ho sokaŋ oki yaako deeŋko. Ya
ŋu raadaako oki, galco di. 14 Odinco berel,
ŋu rawɗo gine zunuubinna. Ya gee kuuk
imaanco sooɗ-ak, ŋu jagiigu, ŋu uŋjiig ɗo
zunuubinnar. Ŋu diyiy kaaco ɗo gamin ku
duniiner. Gee ŋuur-ak, seriin ta Buŋdi obig
ko.

15 Gee-ak rasit botol ta Buŋdi, ŋu aaɗa
botol ta maaniico. Ŋu ic botiliy ta Balaam,
roŋji ka Bosor. Gem-ak el ice gurus ho ŋa
giniy jookum ɗo geemir. 16 Yiriy rakki, Buŋ
leesji asaan ŋa bal ice kaawoy. Yiriy taar-at,
ɗurkul kaak kaawɗo din sa nam pil biy ho
ŋa kaawiiji ar ka geemir. Ŋa todiiji botol ɗo
nabiinɕe-ak, pa ŋa giniŋ gamnay kuuk arro-
aku.‡

17 Gee kuuk ɓilda gee iŋ raadin-ak ar
beenay kuuk amiyco ice. Ŋu ar uc kuuk
us jaawaagu anne-anne. Gee ŋuur-ak, Buŋ
siyco ko wer kaak gondiko. 18 Ŋu el kaawe
dakina iŋ gamin ku ɗapilindi kuuk bal
baaco. Ansii ko, ŋu jagiig gee kuuk daaɓinco
ic botol ta Buŋdi. Ŋu raka a ŋuu yeepiŋco
ɗo goye kaak ŋu goyiy awalle iŋ ŋuura, ŋuu
gine gamin ku sokaŋ kuuk maaniico rakiyo.
19 Ŋu raadaaco ɗo geemir a ŋuuco bere hor-
rinaw, kar sando maaniico gay ɓerrin ku
zunuubinnar. Ka seener, gem goyiy ɓerre
ɗo ay maan kaak begirji. 20 Ya goy gee
kuuk aamin iŋ *Rabbinte ho Gay Jilinte
Iisa Masi ho ŋu amil ko min gamin kuuk
*cawarro kuuk niga gee, kar pey, ŋu yeepiy
ŋu ginaag gamin-aku nam gamin-ak gediri-
ico, gee ŋuur-ak nigiŋco yaa pake pey ka
awalle. 21 Ansi-ak, ya ŋu bal ibinin botol ta
seener sa guna min ŋu ibiniita ho ŋu rasiita,
kar ŋu cokayɗo pey kaaw ta Buŋdi taat ŋu
ɓildiigu. 22 Giniŋco-aŋ ar dele ka daŋlal taat
ɗiya aman : « Kaŋ jube, kar meeŋji yeepiy
pey teeŋ gamnay kuuk ŋa jubtu-aku. »§
Giniŋco-ak pey ar dele ka daŋlal taat ɗiya
aman : « Ya kinziir ŋu acga, jammiy sooɗ di,
ŋa yeepiy pey tuŋkile ɗo golŋi. »

3

Gaase ka duniiner

1 Gem kol siŋtay, an maktumne taat
seeriŋkar taat nu siiriiko. Do taat awalle
iŋ taat diŋka, nu moyaakoŋ gamin-aŋku,
asaan kuu gase pikirre taat taɓ. 2 Nu raka
kuuco pakire ɗo kaawin kuuk nabiinna
kuuk Buŋ doɓtu kaawtu min awalle ho iŋ
kaaw taat *Rabbinte ho Gay Jilinte Iisa Masi
kaawtu ho taat paliinna kuuk asko loko
min ɗo Buŋdi gaariikonta. 3 Nu raka kuu
ibine kadar awalle min duniine yaa gaase,
gee asa amile ŋuu gine taat ŋu rakiy di, ŋu
asiiko yiliŋko 4 nam ŋu asiy ɗiye aman : « Iisa
Masi ɗiy a ŋaa yeepe, kar diŋ gay ŋa moo ?
Aginduwte mate ho maan bal make, gee
goy ar ka awalle-ak di uudin taat min Buŋ
kilgiyinte. » 5 Gee ŋuur-ak pooc icin kaaw
taat Buŋ kaawtu awalle min ɗo kilgiye ka
duniiner. Ŋa kilgiyig samaane iŋ kiɗa. Ŋa
ɗeeɗiig kiɗa iŋ amay. 6 Iŋ amay-ak di pey,
Buŋ idiig gee kuuk awalle. Ŋa idiig gee
kuuk ɗo adiy ka kiɗar okiŋco, wiktin taat
ŋa paayiico amay ɗo wiktin ta Nowe. 7 Buŋ
ɗiy pey a samaane iŋ kiɗa kuuk gi taliy-aŋ,
Buŋ asa rasiŋ ansii di kee nam yiriy ta seriin
ta ba aaro, kar ŋa asiy eriŋco raɗiŋɗaŋ. Gee
kuuk bal ice kaawoy, ŋaa idiŋ jot.

8 Kar gay, gem kol siŋtay, gin kaaw rakki,
dakoŋ rawtintiɗo. Do Buŋdi-ak, yiriy ta rakki

* **2:6** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 19.24. † **2:7** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 19.1-16. ‡ **2:16** Wer ka gase kaawor ɗo Nombir 22.4-35. § **2:22** Wer ka gase kaawor ɗo Proberb 26.11.

iŋ elgin kuuk alip, ŋuur nec di. 9 Goy gee
kuuk pakira a Rabbinte, ŋaar ooma, ŋa taaya
aale. Sando, taŋ̲ji gay ampaaɗo. Ŋa subiriy-
ak ɗo bi kaŋko, ŋa raka kadar ay gemo yaa
jipte goyiŋ̲ji ho ŋaa gase jile, ŋa rawtaaɗo.
10 Rabbinte Iisa Masi, ŋaar yaa yeepen di
taɓ. Yiriy taat ŋaa yeepe, gem ibinaatɗo ar
ase ka kokinor. Yiriy taar-at, gee asa dore
hawin dakin pak awŋ̲e ka buŋdi ho samaan
asa sawle. Gamin okiŋ̲co kuuk gi taliy kuwa
ka samaaner, ŋu asa eriŋ̲co tak-tak. Kiɗa iŋ
gamin okiŋ̲co kuuk ɗo adiy asa ide jot.
11 Hadi, ya gamin-aŋ kat asa ide ansi-
ak, kuŋ gay pakiroŋ ɗo goyiŋko. Goyoŋ
selleŋ̲ ɗo unji ka Buŋdi ho ginoŋ uudin taat
Buŋ rakiyo. 12 Kuŋ yoka yiriy taat Rabbinte
Iisa Masi yaa yeepe. Hadi, zeeɗoŋ kuu
gine ar taat ni kaawiiko, asaan ŋaar yaa
yeepe koɗok di. Yiriy taar-at, samaane, ŋu
asa eriŋji tak-tak, ho gamin kuuk kuwa ka
samaaner sa asa relle okiŋ̲co. 13 Buŋ gay
dīyte a ŋa asa siye samaane iŋ kiɗa kuuk
marbinto. Ɗo wer-ak, gamin okiŋ̲co yaa
goye ɗo botilco ɗo unji ka Buŋdi. Aŋ ko maan
kaak gi diytu kayte.
14 Gem kol siŋtay, ɗo bi ŋaar-aŋ, nu ɗiyaako
a zeeɗoŋ kuu jaawe ɗo botol taat samaane,
asaan kuŋ yoka yeepe ka *Rabbinte. Ansi-
ak, ya ŋa yeepe, ŋaako gasiŋko selleŋ̲,
bal oorne ho kuu goye iŋ aapiye ɗo unji.
15 Ibinoŋ kadar maan kaak peyiig Rabbinte
Iisa Masi min ɗo yeepiŋ̲ji-ak, ŋa raka gii
gase jile. Siŋte Pool, ŋaar kaak gi elgiyo,
ŋaar sa siirko ɗo bi ŋaar-aŋka. Ŋaar Buŋ ko
berji ibine, ŋa siirtu. 16 Ɗo makaatamnay
okiŋ̲co, ya ŋa kaawaako ɗo bi ŋaar-ak, ŋaar
sa kaawa ko ar tanto-an di. Ka seener gay,
goy kaawnay kuuk raɗa. Gee kuuk ibanno
maanna ho obɗo bombo makiig kaawnay
ku Pool uudin taat ŋu makiig kaawin daariŋ̲
ku Kitamner. Ansi-ak, ŋu rawtiy ziŋkico.
17 Gem kol siŋtay, kuŋ gay, nun miniŋkoŋ
ko. Pakiroŋ ɗo goyiŋko, asaan gee kuuk niga
siŋ ku Buŋdi jagikonno min ɗo botilko. Ansii
ko, ku rawtiitɗo botilko taat ku obtu bombo
min awalle. 18 Zeeɗoŋ a kuu aaɗe Rabbinte
Iisa Masi Gay Jilinte. Ek di ŋaako barkiyiŋko
gaay iŋ gaayo ho kuŋ sa yaa ibiniŋ̲ pey pak
ka awalle. Delinteŋ̲ji barkin min diŋka ho
elgin iŋ elgina ! *Aamin.

1 Yaaya
Maktumne ta awalle taat Yaaya siirtu
Pile ka kaawor

Gee kuuk min awalle kat kaawe a ŋa Yaaya kat siirit maktumne-anta. Ŋaar di oki siirit Kabarre ta Gala ho ŋa min paliinna ku Iisa Masi. Ŋa siirit ɗo kretiyenna kuuk goy ɗo kiɗ ka Aazi. Eglizna daariŋ barjile, asaan ŋu gas ɓilde kaak arro. Paa ko, Yaaya kaawiico karaŋ a : Iisa, ŋaar di Masi kaak Buŋ doɓtu ho ŋaar di Roŋ ka Buŋɗi. Ŋaar di oki ele ho portikaw. Gi ibinaag gamin-aŋ iŋ botol ta Iisa. Ŋa saamiycog zunuubinnico iŋ baariy a ŋuu gine cawar ɗo uŋji ka Buŋɗi. Gi ibinaag oki ɗo bi ka Ruwwin ta Buŋɗi taat gaarcoga. Kretiyenna kuuk taɓ gay obit imaanco bombo ar taat ŋu gaariico min ɗo teesindi. Buŋ gay elgig dakina, paa ko, ŋa n̰aamiig Iisa mattu ɗo saan tan̰co. Ya ŋuur kat elgiga, ŋaar-ak, ŋuu bere oki ziŋkico ɗo een̰co.

Iisa, ŋaar Kaaw taat bera goye

1 Ni kaawaako ɗo bi ka ŋaar kaak ŋu koliy Kaawo kaak goy min ɗo teesindi ho kaak bera goye ɗo geemir. Gem-ak, ni dorig iŋ ɗeŋginni, ni talig iŋ odinni, ni pandiyga ho ni wakig iŋ pisinni. 2 Gem kaak bera goye-ak gaar ziy ho ni talga. Nin gay saadinnay. Ɗo bi ŋaar-aŋ ko, ni gaariiko goye ka gaasɗo. Goye ŋaar-ak, ŋa goye kaak ɗo serpey ta Tatte Buŋ, ho goye-ak bayinte waraŋ. 3 Maan kaak ni taltu ho ni dortu-ak, ni gaaraakoŋ loko oki. Ampaa ko, kuu n̰ume iŋ nini iŋ n̰ume kaak ni n̰umtu iŋ Tatte Buŋ ho iŋ Roŋji Iisa Masi. 4 Ni siirkoŋ gamin-aŋ a aditte yaa gine portiko.

Jiwi kuuk ɗo portikaw

5 Buŋ ŋaar portikaw, ginno gondikaw ɗo weriy tak-tak. An ko kaaw taat ni dortu min ɗo biy ka Iisa Masi ho ni gaaraakonta. 6 Ya gi kaawa a gi n̰um iŋ Buŋ, kar gi goy ɗo gondikor gay, gi raada ho gi ginno seene. 7 Kar gay, ya gi jaawa ɗo portikaw uudin taat Buŋ goyiy ɗo portikaw-at, gi n̰um ko benannite ho baar ku Roŋji Iisa Masi acteŋgu ko zunuubinnite okiŋco, gi goyiy *cawar.

8 Ya gi kaawa a gi ginno zunuubinna, ŋaar-ak, gi tara ziŋkite ku maaniite ho gi ginno seene. 9 Kar gay, ya gi gaara zunuubinnite waraŋ, ŋaar-ak, Buŋ kaak nec gi amniyinji ho kaak gina ay maan iŋ botiliy, ŋaate saamiyiŋco a gii goye cawar, bal oorne ɗo uŋji. 10 Ya gi kaawa a gi ginno zunuubinnaak, ŋaar-ak, gi diyaaji raadin ɗo Buŋɗi ho kaawoy sa ginno ɗo gelbinte.

2

1 Gem kol kooginay, nu siiraakoŋ gaminaŋ a kuu uŋjenno ɗo zunuubinnar. Kar gay, ya waan gin zunuubinna, gi gin gem kaak yaate male ɗo uŋji ka Tatte Buŋ. Ŋaar ko Iisa Masi kaak gina ay maan iŋ botiliy. 2 Ŋaar ber ziy satkine a Buŋ yaate saamiyiŋ zunuubinnite. Buŋ gay, ŋaar saamiyaatenno zunuubinnite kunten di, kar gay, ŋaa saamiye oki ku gee ku duniiner okiŋco.

Gem kaak ibingig Buŋ, ŋaar cokiya kaawoy

3 Ya gi karmiyaat kaaw ta Buŋɗi, ansi-ak gaara kadar ka seener gi ibingig Buŋ. 4 Ya gem dīya a ŋa ibingig Buŋ ho ŋa karmiygitɗo kaawoy, ŋaar-ak, ŋa raada ho ŋa ginno seene. 5 Kar gem kaak karmiyaat kaaw ta Buŋɗi gay, ŋaar elgig Buŋ min ɗo gelbiney. Pa-ak, gi iban tak kadar ginte iŋ Buŋ, gi n̰um rakki. 6 Ya gem kat dīya a ŋa n̰um iŋ Buŋ, ŋaa goye ar kaak Iisa goytu.

7 Gem kol roynay, kaaw taat nu kaawiikoan, taar kaawɗo taat marbinto, kar gay, ta taar ko taat min awalle ŋu kaawiiko-at di. Kaaw-at, taar sawa di iŋ taat ku dortuata. 8 Kar gay, kaaw taat nu siiriiko-an, taar marbinto. Goyinji ka Iisa, ŋaar gaara kadar kaaw-an taar seene ho goyiŋko kaŋko sa gaaraw. Asaan gondikaw sa sawlaw, ho portikaw ta seener sa beeŋa* ko.

9 Gem kaak dīya a ŋa goy ɗo portikaw, kar ŋa ello een̰ji, ŋaar-ak goy misa ɗo gondikor. 10 Kar gay, ya gem kaak elgig siŋji, ŋaar goy ɗo portikaw ho maan ginno ɗo gelbiney kaak yaa n̰aamiŋ ɗo nigindi. 11 Kar gem kaak yila siŋji gay, ŋaar goy misa ɗo gondikor. Ŋa jaawa ɗo gondikor-ata ho ŋa ibanno wer ka ŋa ɓaayiyo, asaan iŋ gondikaw-at, ŋa ar noolo.

Diye ka kaar ɗo gamin ku duniiner

12 Gem kol kooginay, nu siiraakoŋ gaminaŋ, asaan Buŋ saamiykoŋ ko zunuubinniko iŋ siŋ ku Iisa Masi. 13 Kuŋ aginiydu, nu siiraakoŋ gamin-aŋ, asaan ku ibingig ŋaar kaak min ɗo teese ka duniiner di, ŋaar goy ko. Kuŋ ɗubal iŋ gemsa oki, nu siiraako, asaan ku begirji ɗo *Seetanner.

14 Gem kol kooginay, nu siirko pey, asaan ku ibingig Tatte Buŋ. Kuŋ aginiydu, nu siirko, asaan ku ibingig gem kaak min ɗo teese ka duniiner di, ŋaar goy ko. Kuŋ ɗubal iŋ gemsa, nu siirko, asaan ku goy bombo, ku icit kaaw ta Buŋɗi ɗo gelbinko ho ku begirji ɗo Seetanner.

15 Dakoŋ diyenno kayko ɗo gamin ku duniiner ho dakoŋ elguwiŋcoɗo. Ya gem kaak el gamin ku duniiner, ibinoŋ kadar ŋa elgigɗo Tatte Buŋ. 16 Gamin ku duniiner gay, ŋuur ko : ele ka gamnar, diye ka kaar

* **2:8** 'beeŋa' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'beeŋa'.

ɗo gamin kuuk gee taliyo, ho ice ka ziŋkar ɗo gamin kuuk gee giniyo. Gamin ŋuur-aŋ, okiɲco, ŋuur ku duniiner di, ŋuur asɗo min ɗo Tatte Buŋ. 17 Ibinoŋ kadar duniin-an, taar gaasa ko ho gamin okiɲco kuuk gee elgiy sa rawta ko. Kar ya gem gina taat Buŋ rakiy gay, ŋaa gase goye ka gaasɗo.

Adiney ka Iisa

18 Gem kol kooginay, ɗak sooɗ di, duniin yaa gaase. Ku dor kadar adiney ka Iisa yaa ase. Ka seener gay, adiney dakin as ko. Asiɲco-aŋ gaara kadar duniin gaasa ko. 19 Adiney-aŋ, min awalle ŋu goy iŋ ginte, kar gay, gi sawaɗo, ho paa ko, ŋu amiltu minninte. Zer, ya gi sawa, nec ŋuu goye iŋ ginte. Maanna-aŋ gaara kadar ka seener, ŋu iŋ gintenno.

20 Kuŋ gay, Iisa Masi berko Ruwwiney. Ansii ko, okiŋko, ku ibiniit seene. 21 Nu balko siire a ku ibingitɗo misa seene. Kar gay, ku ibingit ko ho ku iban kadar min seen ta Buŋdi, ginno maan ka raadiner atta.

22 Ansi-ak, waa kaak raadaw ? Illa ŋa gem kaak ɗiya a Iisa, ŋaar Masiɗo kaak Buŋ ɲaamtu. Gem ŋaar-ak di raadaw. Gem kaak poocig Tatte Buŋ ho iŋ Roŋji, ŋaar-ak ko adiney ka Iisa Masi. 23 Ya gem kaak poocig Roŋji ka Buŋdi, ŋa poocig Tacco Buŋ oki. Kar gay, ya gem kaak ooyig Roŋji, ŋa ibingig Tacco Buŋ oki.

24 Kuŋ gay zeeɗoŋ a kaawin kuuk ku dortu min awalle yaa goye ɗo gelbinko. Ya gaminaŋ goy ko pa-ak, kuŋko oki, gelbinko yaa gine rakki iŋ Tacco Buŋ ho iŋ Roŋji. 25 Iisa Masi, ŋaar ɗiya a ŋaate bere goye ka gaasɗo.

26 Nu siirkoŋ gamin-aŋ ɗo bi ka gee kuuk asaako geciŋko kuu rawte. 27 Kuŋ gay, Ruwwin taat Iisa Masi beriiko, taar goy iŋ kuŋko. Ɗo saan taar-an, ku yokaaɗo pey gem ka pey kat asaako ɓildiŋko, asaan Ruwwin taar gaaraakoŋ ko gamin okiɲco. Gamin kuuk ta gaariiko-aŋ gay, ŋuur ka seener di. Raadin rakki sa, ŋu bal gine. Ɗo bi ŋaar-ak, icon kaaw taat Iisa Masi gaariiko ho goyoŋ iŋ gelbin rakki iŋ ŋaara.

28 Gem kol kooginay, diŋ gay, goyoŋ iŋ gelbin rakki iŋ Iisa Masi a yiriy taat ŋaa yeepe, gii goye bombo ho sokaŋ rakki sa diyaatenno ɗo uŋji. 29 Ku iban kadar Iisa Masi gin ay maan iŋ botiliy. Paa ko, kuu ibine oki kadar gem kaak gina maan kaak iŋ botiliy, ŋaar oki roŋ ka Buŋdi.

3

Koogin ku Buŋdi

1 Taloŋ maman Tatte Buŋ elinte ! Ŋa elinte nam ŋa koliite a gi kooginay. Ka seener gay, ginte kooginay ! Paa ko, gee ku duniiner ibingitenno a gi koogin ku Buŋdi, asaan ŋu bal ibiniɲ Tatte Buŋ.

2 Gem kol roynay, diŋka-aŋ, ginte koogin ku Buŋdi ko. Taat gi asiy gine neginda gay, gi ibingitɗo misa. Kar gay, gi iban kadar ya Iisa Masi yeepe, gi asa are ar ŋaara, asaan gi asa taliŋji uudiney. 3 Gem kaak diy gelbiney ɗo kaaw taar-an yaa gine *cawar ar kaak Iisa Masi gintu.

4 Gem kaak gina zunuubinnar-ak, ŋaar pooc karmiyiɲ *gaanuun ka Buŋdi. Asaan gine ka zunuubinnar, ŋaar ko pooce ka gaanuun ka Buŋdi. 5 Kar gay, ku iban di kadar Iisa Masi, ŋaar as ɗo duniiner, ŋaa ace zunuubinna ku geemir ho ŋaar gay bal gine zunuubinna tak-tak. 6 Iŋ taar-an, ya gem goy iŋ Iisa Masi iŋ gelbin rakki, ŋa ginno zunuubinna. Ya gem kaak gina zunuubinna-ak, ŋaar bal taliɲ Iisa Masi ho ŋa ibingigɗo.

7 Gem kol kooginay, gooyoŋ ziŋkiko min gale ka geemir. Gem kaak gina maan kaak iŋ botiliy, ŋaar meeɲji goy iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋdi, uudin taat Iisa Masi goytu iŋ botol. 8 Gem kaak gina zunuubinna gay, ŋaar asa min ɗo *Seetanner, asaan Seetanne, ŋaar gina zunuubinna min ɗo teese ka duniiner di. Maan kaak iyiig Roŋ ka Buŋdi ɗo duniiner gay a ŋaa peyin riy taat Seetanne giniyo.

9 Gem kaak Buŋ weetu gay, ŋaar ginno zunuubinna, asaan maan kaak Buŋ beriiji goy iŋ ŋaara. Ya Buŋ kon di Tacco-ak, ŋaar ginno zunuubinna. 10 Kar di, iŋ maman gi asiy ibine a ŋuur-aŋ koogin ku Buŋdi, ho ŋuur-aŋ ku Seetanner ? Ya gem kaak ginno gamin kuuk iŋ botilco ho ŋa ello siŋji-ak, ŋaar-ak gem ka Buŋdiɗo.

Ele ka ziŋkar

11 Kaaw taat ku dortu ɗak ko min awalle, taar kaawa a gii elguwe ziŋkite. 12 Ginte nigaaɗo ar Kayen, asaan ŋa amil min ɗo Seetanner, ŋa deeyiig siŋji ka meeɲji. Maa di ŋa deeyiig siŋji Abeel ? Ŋa deeyiiga-ak, asaan riy taat Kayen gintu-an samaanno. Kar riy ta siŋji Abeel gay, taar iŋ botilti.

13 Gem kol siŋtay, dakoŋ ajbiyenno ya gee ku duniiner yilaako. 14 Ginte iban kadar diŋka, gi pak min ɗo muuti ho gi gas ko goye kaak taɓ, asaan gi el siŋtite. Gem kaak ello siŋtay-ak, ŋaar goy misa ɗo muuti. 15 Gem kaak yila siŋji-ak, ŋaar ar gem kaak diya gee. Ku iban di kadar gem kaak diya gee-ak, ŋaar gasaaɗo goye ka gaasɗo.

16 Ansii ko, gii ibine maman gii elguwiɲ gee : Iisa Masi, ŋaar ber ziy ɗo bi kante. Ginte oki, gii bere ziŋkite ɗo bi ka siŋtite. 17 Ya gem kaak gin gamna, kar ŋa talaag siŋji kaak bal gine maanna ho ŋa bal tale aminduwiy, maman ŋaa ɗiye a ŋa elgig Buŋ ? 18 Gem kol kooginay, ta botiltiɗo ya gii elguwiɲ siŋtite iŋ biŋkiten di. Kar gay, gii

elguwiɲco ka seener ho giico berguwe pisinte.

19 Ya gi el ziŋkite-ak, gi ibina kadar ginte goy iŋ seen ta Buŋdi. Ansi-ak, gelbinte portiko ɗo uŋji. 20 Ka seener, ya ɗo gelbinte, gi pakira a gi nig sa, aditte portiko, asaan Buŋ iban gamin pak taat gelbinte ibiniyo. Ŋa iban ay maanna. 21 Gem kol roynay, ya ka seener, gi harayɗo ɗo gelbinte, ansi-ak, gii gine bombo ya gi inda Buŋ. 22 Ŋaar beraate gamin okiɲco kuuk gi indiiga, asaan gi karmiya kaawoy ho gi gina taat awaaji gala.

23 Kaaw taat ŋa kaawiite-an gay a gii aamine iŋ siŋ ku Roŋji Iisa Masi ho gii elguwe ziŋkite ar taat ŋa kaawtu. 24 Gee kuuk karmiyaat kaaw ta Buŋdi, ŋuur iŋ Buŋ, gelbiɲco rakki, ho Buŋ oki goy iŋ ŋuura. Gi iban kadar Buŋ goy iŋ ginte, asaan Ruwwiney taat ŋa beriite gaaraateŋga.

4

Ibine ka Ruwwin ta Buŋdi

1 Gem kol roynay, gee dakina kuuk goy ɗo adiy ka kiɗar, maaniico di ɗiya a ŋu nabiinna. Ɗo bi ŋaar-aŋ, dakoŋ amniyiɲcoɗo okiɲco, gee kuuk ɗiya a ŋu gin Ruwwin ta Buŋdi. Kar gay, ibinoŋ ja baaco, ya ruwwinco-at asa min ɗo Buŋdi wal kawwi. 2 Taloŋ maman kuu ibine kadar gem-aŋ gin Ruwwin ta Buŋdi. Ku ibiniŋji ya ŋa kaawa bal cigile a Iisa Masi, ŋaar wee ar ka geemir. 3 Kar gay, ya gem kaak bal ooye a Iisa Masi wee ar kaak geemir-ak, ŋaar-ak bal gine Ruwwin ta Buŋdi. Gem ŋaar-ak asa min Adin ka Iisa. Ku iban di kadar Adin ka Iisa asaw. Hadi, diŋka, ŋaar as ko ɗo duniiner.

4 Gem kol kooginay, kuŋ gay koogin ku Buŋdi, ku gedirco ɗo nabiinna ŋuur-aku, asaan Ruwwin taat goy iŋ kuŋko, taar pakgit ruwwin taat goy iŋ gee kuuk goy ɗo duniiner. 5 Nabiinna ŋuur-ak kaawa ɗo bi ka gamin kuuk goy ɗo duniiner di, asaan ŋu asa min ɗo duniiner. Ampa-ak, gee ku duniiner cokiya kaawco. 6 Ginteŋ gay gee ku Buŋdi. Gem kaak ibingig Buŋ, ŋa cokiya kaawte. Gem ka ibingigɗo Buŋ gay cokayɗo kaawte. Ampaa kat, gii ibinin Ruwwin ta seener ho ruwwin ta raadiner.

Ele kaak asa min ɗo Buŋdi

7 Gem kol roynay, elguwinte ziŋkite, asaan ele asa min ɗo Buŋdi. Ya gem kaak el eeɲji, ŋaar ko roŋ ka Buŋdi ho ŋa ibingig Buŋ. 8 Kar ya gem kaak ello eeɲji gay, ŋaar-ak ko kaak ibingigɗo Buŋ, asaan Buŋ ŋaar ele. 9 Ampaa ko, Buŋ gaartu kadar ŋa elgiite : ŋa ŋaamiig Roŋji ka daŋgiro* ɗo duniiner a ŋaate bere goye ka taɓ. 10 Taloŋ, ampaa ko ele : Buŋ, ŋaar elinte awalle. Ŋa ŋaamiiteŋ Roŋji. Ŋa bertu ziy *satkine, asaan Buŋ yaate saamiyiŋ zunuubinnite. Ansi-ak, ŋa gintenno kat elig Buŋ awalle.

11 Gem kol roynay, ya Buŋ elinteŋ ko dakin ansi-ak, ginte oki, gii elguwe ziŋkite.

12 Ginno gem kaak talig Buŋ. Iŋ taar-an oki, ya gi el ziŋkite, Buŋ goy iŋ ginte, ho ele kaak ŋa elinte-ak ot ko ɗo weriy.

13 Ansi-ak, gi iban ko kadar Buŋ goy iŋ ginte ho gi ŋum ko iŋ ŋaara : gi ibintu-ak asaan Buŋ beriite Ruwwiney. 14 Tatte Buŋ ŋaamiig Roŋji a ŋaa jile gee. Nin gay taliig maanna-aŋka ho ni kaawa biy ɗo geemir. 15 Ya gem kaawa bal cigile a Iisa, ŋaar Roŋ ka Buŋdi, Buŋ goy iŋ ŋaara, ho ŋaar sa goy iŋ Buŋ. 16 Ni iban kadar Buŋ elgiite ho ni amniy iŋ kaaw taar-anta. Ele, ŋaar asa min ɗo Buŋdi. Gem kaak gin ele, ŋaar goy iŋ Buŋ ho Buŋ sa goy iŋ ŋaara. 17 Maan kaak gaara kadar ele ot ɗo weriy-ak, gii taliŋ ɗo yiriy taat Buŋ yaa ɗukume seriin ɗo geemir. Ginte ginaaɗo kolaw, asaan goyinte kaak ɗo duniiner, ŋaar ar goyiŋji ka Iisa. 18 Ya gem kaak el eeŋji, ŋaar ginaaɗo kolaw, asaan ele kaak taɓ-ak, ŋaar atkaat kolaw. Ka seener gay, gem giniy kolaw-ak ya ŋa iban kadar seriin yaa poociŋji. Ɗo taar-an ko, gem kaak gina kolaw-ak, eliŋji bal ote misa ɗo weriy.

19 Gi eliy ziŋkite-ak, asaan Buŋ kat elinte awalle. 20 Ya gem ɗiya a ŋa elgig Buŋ, kar siŋji gay, ŋa elgigɗo, ŋaar-ak raada. Ka seener gay, gem kaak ello siŋji kaak ŋa talaaga, gediraaɗo eliŋ Buŋ kaak ŋa talgigɗo. 21 An ko kaaw taat Iisa Masi kaawiite : ya gem kaak elgig Buŋ, ŋaa elguwiŋ siŋji oki.

5

Gedire ɗo gamin ku jookumo

1 Ya gem kaak aamin a Iisa, ŋaar Masi kaak Buŋ ŋaamtu, gem ŋaar-ak roŋ ka Buŋdi. Gem kaak elgig Tacco Buŋ, ŋaar-ak elgig kooginay oki. 2 Ya gi elgig Buŋ ho gi karmiyaat kaawoy, ŋaar-ak, gi iban kadar gi elgig koogin ku Buŋdi oki. 3 Ya ka seener, gi elgig Buŋ, ŋaar-ak nec gi ginin taat ŋa rakiyo. Maan kaak Buŋ rakiy gii gine-ak, ŋaar oomno ɗo kayte. 4 Asaan koogin ku Buŋdi okiɲco, ŋuur pakgig gamin ku duniiner kuuk jookumo. Kar maman gi pakgig gamin-aŋku ? Gi pakgig iŋ imaante taat ɗo Iisa. 5 Ginno waan kaak gedirco ɗo gamin-aŋku, illa ŋaar kaak aamin kadar Iisa, ŋaar Roŋ ka Buŋdi.

Gamin kuuk gaara kadar Iisa, ŋaar Roŋ ka Buŋdi

6 Iisa Masi aste ɗo duniiner. Ŋa as aawiŋ amay kuuk ŋu *batiziyiiga ho ŋa as miŋe baariy ku meeŋji ɗo wiktin ta muutuy. Ŋa bal ase iŋ amay di, kar gay, ŋa as iŋ baariy oki. Ruwwin ta Buŋdi kat ɗiyaate kadar gamin-aŋ, ŋuur ka seener, ho Ruwwin ta

* **4:9** 'daŋgiro' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'kiɗa di' wal 'rakki di'.

Buŋdi, taar seene. 7 Ka seener gay, gin
gamin subba kuuk kaawaate seene a Iisa,
ŋaar Roŋ ka Buŋdi. 8 Gamin-aŋ gay, ŋuur
Ruwwin ta Buŋdi, iŋ amay kuuk ŋu batiziyi-
iga ho iŋ baariy kuuk miṇe. Gamin-aŋ,
okiṇco, kaawco rakki di. 9 Ya gee kaawa
bico ka gamin kuuk ŋu taltu, gi ica kaawco.
Kar kaaw ta Buŋdi gay, taar pak taṇco. Ho
meeṇji Buŋ kaawko ɗo bi ka Roŋji. 10 Gem
kaak aamin ɗo Roŋ ka Buŋdi, ŋa iban ɗo
gelbiney kadar gamin-aŋ, ŋuur ka seener.
Gem kaak bal aamine ɗo Buŋdi gay, ŋaar-
ak diyaaji raadin ɗo Buŋdi, asaan ŋa bal
ooyin kaaw taat Buŋ kaawtu ɗo bi ka Roŋji.
11 Kaaw taat Buŋ kaawiiten gay, taar a ŋa
berte goye ka gaasɗo, ho goye-ak asa min ɗo
Roŋji. 12 Ya gem kaak gelbiney rakki iŋ Roŋ
ka Buŋdi, gem ŋaar-ak gasiig goye ŋaar-aka.
Kar gem kaak gelbiney seer iŋ Roŋ ka Buŋdi
gay gasaagɗo goye-aka.

Gaasuw ta maktumner

13 Nu siirkon maktumne-an loko, kuŋ
kuuk aamin iŋ Roŋ ka Buŋdi, kuuk diya ɗo
kayko kadar ku gasig ko goye ka gaasɗo.
14 Gi iban tak kadar ya gi inda maan min
ɗo Buŋdi, ŋaate beriṇji ya ŋa ṇum iŋ maan
kaak ŋa rakiyo. 15 Hadi, ya gi iban kadar
ŋa cokiyaag indinte, ansi-ak, gi iban kadar
maanna-aŋ, ŋa berteŋga ko.
16 Ya gem tala siŋji gina zunuubinna kuuk
iyaagɗo ɗo muuti, gem-ak yaaji inde Buŋ ɗo
bi ka siŋji-aka, ho Buŋ yaaji bere goye. Taar-
an ɗo ŋuur kuuk gina zunuubinna kuuk iy-
gigɗo ɗo muuti. Kar gay, goy zunuubinna
kuuk iya gee ɗo muuti. Ɗo zunuubinna
ŋuur-ak, nu bal kaawe a kuu indiguwe Buŋ
ɗo geemir. 17 Nige okiṇji, ŋuur zunuubinna
ɗo uŋji ka Buŋdi, kar gay, goy zunuubinna
daariṇ kuuk iyɗo gee ɗo muuti.
18 Gi iban di kadar koogin ku Buŋdi, ŋuur
ginno zunuubinna iŋ menaw, asaan Roŋ ka
Buŋdi gooyaagu, ho *Seetanne sa bal gine
gudurre kaaco.
19 Gi iban kadar ginte gee ku Buŋdi. Kar
gee ku duniiner gay, ŋuur ku *Seetanner.
20 Gi iban kadar Roŋ ka Buŋdi, ŋaar as ɗo
duniiner a ŋaate gaariṇ gamin-aŋku. Ampaa
ko, diŋ, gi ibingig Buŋ ka seener. Gi ṇum ko
iŋ Buŋ, asaan iŋ Roŋji Iisa Masi sa, gi ṇume.
Ŋaar Buŋ ka seener ho ŋa beraate goye ka
gaasɗo.
21 Gem kol kooginay, goyoŋ goɗom min
margina.

2 Yaaya
Maktumne ta seeriŋkar taat Yaaya siirtu
Pile ka kaawor

Gee kuuk awalle kat kaawe a ŋa Yaaya kat siirit maktumne-an ɗo Egliz rakki. Ŋa kaawaaco maman ŋuu ele ziŋkico. Ele-ak gaara kadar ŋu karmiyaat taat Buŋ kaawtu. Ŋa kaawaaco oki a Iisa, ŋaar gemo ho ŋa Roŋ ka Buŋdi. Ya gem asco ho ŋa beraaco ɓilde kaak arro ar ŋaar-aŋka, ŋuu icenno kaawoy.

Ooy ta awalle

1 Nun tatkaw ka Eglizdi kat siirke loke,
kaŋ taat Buŋ doɓtu iŋ kooginke kuuk nu
elgiy min ɗo gelbiner. Kar gay, ŋa nunno di
kaak elgiiko, gee okiɲco kuuk ibingit seen
sa elgiiko. 2 Ni elgiiko asaan okinte, gi gin
seene, ho seen-at goy iŋ ginte elgin iŋ el-
gina. 3 Tatte Buŋ iŋ Roŋji Iisa Masi yaate
barkiyinte. Ŋuur seerco yaate saamiye ho
ŋuute ooliɲ aditte. Ampaa ko, ginte kuuk
aaɗa seene, gii elguwe ziŋkite.

Ele ka ziŋkar

4 Wer galdu dakina, asaan nu dor kadar
kooginke daariɲ aaɗa botol ta seener uudin
taat Tatte Buŋ kaawiite. 5 Diŋ gay, gem
kol yaaco, ŋu ɗiyaake aman : « Gii elguwe
ziŋkite. » Kaaw taar-an, taar marbintoɗo, ta
taar di taat gi dortu ɗak ko min ɗo teesindi.
6 Ya gi el ziŋkite, gii gine maan kaak Buŋ
kaawtu. Kaaw taar-at ko taat ku dortu min
ɗo teesindi.

Botol ta seener

7 Nu kaawiiko ansi-aŋ, asaan gay
raadiner dakina totir ɗo adiy ka kiɗar. Ŋu
ooyɗo kadar Iisa Masi, ŋu weeyig ar ka
geemir ho ŋa as ɗo duniiner. Ya gem kaak
kaawa ansi-ak, ŋaar adiney ka Iisa Masi ho
ŋa jaga gee. 8 Ɗo taar-an, goyoŋ mento, paa
kat riy taat ku gintu-an ucaaɗo maala, ho ku
asiy gase maan kaak Buŋ ɗiytu a ŋaako bere.
9 Ibinoŋ kadar ya gem ic kaaw ta Iisa
Masi, ho ba aar, ŋa jag min ɗo kaaw-anta ho
ŋa jaguma kaawin ku pey, gem-ak kaawco
ɲumaaɗo iŋ Buŋ. Kar gay, ya gem kaak
icaag kaawin kuuk Iisa ɓilditu gee ho ŋa
jagɗo, ŋaar-ak ŋa ɲum iŋ Tatte Buŋ ho iŋ
Roŋji oki, kaawco rakki. 10 Iŋ taar-an ko,
ya gem ɓaa ɗo werko, kar ŋa ɓilda gee iŋ
kaawin kuuk arro ku Iisa Masi, gem ŋaar-
ak, dakoŋ obiɲjiɗo geero ho ooy sa, dakoŋji
ooyenno. 11 Ya gem kaak ooyji-ak uɲje ko
ziy ɗo gamin kuuk samaanno kuuk gem-ak
giniyo.

Ooy ta ba aaro

12 Goy gamin dakin kuuk nu rakiiko siire,
kar gay, nu rakaaɗo siiriɲ ɗo maktumne-
anta. Nu raka ɓaa taliŋko, ansi-ak, gi ɓaayiy
kaawe bi iŋ bi. Paa kat, aditte yaa gine
portiko. 13 Gem kol booy taat Buŋ doɓtu,
koogin ku booke ooyke. Nu ooyko dakina.

3 Yaaya
Maktumne ta subbiŋkar taat Yaaya siirtu
Pile ka kaawor

Gee kuuk awalle kat kaawe a maktumnean, ŋa Yaaya kat siirta. Ŋa siirit ɗo gem rakki ŋu kolaag Gayuus. Ŋaar min agindaw ku Eglizdi. Ŋa ozilaag ɗo bere kaak ŋa beriy ɗo kretiyenna kuuk ɓaaw ɗo werco. Ɗo Egliz ŋaar-ak, gin gem rakki oki ŋu kolaag Diyotreep. Ŋaar gay obɗo siŋta kuuk kretiyenna. Ɗo saan taar-at ko, Yaaya leesiiji.

Ooy ta awalle

1 Nun tatkaw ka *Eglizdi ko siirjiŋ maktumne-anta. Nu siirit lociŋ, kiŋ royar Gayuus kaak nu elgiy ɗo gelbiner.
2 Gem kol royay, nu raka kii goye cewey ay wero. Nu iban kadar goyiŋjiŋ kaak ɗo uŋji ka Buŋdi, ŋaar ɗo botiliy. Nu raka aapiy ta ziŋ oki. 3 Adir portiko, asaan goy siŋta kuuk as min ɗo werko ho ŋu kaawa kadar ki gin seene ho ki aaɗa botol ta seener. 4 Maan kaak berdu galal dakin-ak, nu dor kadar kooginar aaɗa seen ta Buŋdi.

Gayuus gina taat Buŋ rakiyo

5 Gem kol royay, kiŋ gem selleŋ ɗo riyoŋ. Ki obaag siŋtaŋ samaane yoo marti oki. 6 Siŋtaŋ kuuk ki obtu-aŋ asinti kaaw ɗo Eglizni a ki elgig dakina. Gee ŋuur-aŋ, ya ŋu otji, nu raka ki gaayiŋco ar kaak Buŋ rakiyo. 7 Martuwco-an, taar ɗo bi ka Iisa Masi. Ŋuur icɗo maan min ɗo gee kuuk bal aamine ɗo Iisa Masi. 8 Ɗo taar-an ko, gii gaayguwiŋ gee ar ŋuur-aŋku, asaan ginte oki uŋje pisinte ɗo riy taat ŋu giniy ɗo bi ka seener.

Diyotreep iŋ Demetriyuus

9 Zer, nu siir maktumne ɗo *Eglizko, kar Diyotreep gay bal icin kaawor, asaan ŋa el gine ziy tatik ɗo uŋco ka geemir. 10 Neginda, ya nu ɓaawe, nu ɓaako gariŋ gamin kuuk jookum kuuk ŋa gintu uudin taat ŋa nigig siŋte. Pey min ŋuur-aŋ, ŋa gina gamin kuuk samaanno paka. Ŋa obɗo siŋta kuuk aamin ɗo Iisa Masi ɗo geriy ho ya gee kuuk obaag siŋta-ak sa, ŋa toɗaaco ho ŋa atkaagu min ɗo Eglizdi.
11 Gem kol royay, dak icenno botol ta gee kuuk jookum-aŋku, kar gay, ic botol ta gee kuuk selleŋ. Ya gem kaak gina gamin kuuk selleŋ, ŋaar gem ka Buŋdi. Kar gem kaak gina gamin kuuk jookum gay, ŋaar bal ibiniŋ Buŋ misa.
12 Demetriyuus gay, gee okiŋco ozilaaga. Goyiŋji sa gaara kadar ŋa gina gamin kuuk iŋ botilco. Nin oki kaawa biy kadar ŋa mitko. Ho kiŋ Gayuus oki iban kadar ni kaawa seene.

Ooy ta ba aaro

13 Goy gamin dakina kuuk nu rakiiŋ siire, kar gay, nu rakaaɗo siiriŋ ɗo maktumneanta. 14 Nu raka gii ŋume moota, gii kaawe bi iŋ bi neginda ya nu ɓaawjiŋ ooye.
15 Buŋ yaaŋ iye aapiy ɗo gelbineŋ. Royinte okiŋco kuuk goy anne ooyjiŋ. Kiŋ sa ooyco ɗo royinte okiŋco kuuk goy annere rakki rakki. Nu ooyko dakina.

Zuud
Maktumne taat Zuud siirtu Pile ka kaawor

Gee kuuk awalle kat kaawe a maktumne-an, ŋa Zuud kat siirta. Ŋa siirit ɗo kretiyenna, asaan ɗo ɗatikco, goy gee daariŋ kuuk bera ɓilde kaak arro : ŋu iyaag ɗo goye kaak jookumo, ŋu eeraag gee ku Eglizdi, ŋu waraag ɗubal ku Buŋdi ho ŋu poocaag Iisa. Kar gay, Zuud kaawa a Iisa keeji di Tatkuwte ho Rabbinte. Ɗo saan taar-an ko, ɗo maktumne-an, Zuud taayaag kretiyenna ɗo maan kaak yaaco ase neginda ɗo gee kuuk jookum-aŋku. Ŋa ɗeŋraag gee ku Eglizdi a ŋuu obe tirit ɗo imaanco, asaan Buŋ nec gooyiŋco, ŋu galiyɗo ɗo zunuubinnar.

Ooy ta Zuud

1 Ŋa nun gay riyor ka Iisa Masi kaak ŋu koliy Zuud, siŋji ka Zaak, kat siiraat maktumne-anta.

Nu siiraacot ɗo ŋuur kuuk Tatte Buŋ koltu, ŋa elgiyo ho ŋa leeyiy keeco ɗo Iisa Masi.

2 Nu inda Buŋ a ŋaa tale aminduwko. Nu indaag a kuu goye ɗo aapiyer ho eliŋji sa yaa goye iŋ kuŋko gaay iŋ gaayo.

Kaaw ɗo bi ka gay raadiner

3 Gem kol roynay kuuk nu elgiy dakina, nun diy kaar tak a naako siire ɗo bi ka jile kaak Buŋ yaate jilinte okinte. Kar diŋ gay, nu tala kadar illa naako iskiŋko kuu obe tirit ɗo imaanko. Imaan-at, taar Buŋ berit tak-tak ɗo geeŋji ku meeŋji. 4 Nu iskiiko-ak asaan nu iban kadar gee kuuk jookumo uŋje kokunuwda ɗo ɗatikko. Gee-ak, iŋ goyiŋco kaak jookum-ak, ŋu nigiit barkin ta Buŋte. Iŋ barkin-at, ŋu pakira a ŋuu gedire gine gamin kuuk jookumo kuuk gelbinco rakiyo, asaan Buŋ yaaco saamiyen di. Ansii ko, ŋu poociig Iisa Masi, ŋaar keeji di Tatkuwte ho *Rabbinte. Ɗo bi ka gee-ak, Kitamne kaaw ko min awalle kadar seriin yokaagu.

5 Nu iban kadar kuŋ ibingig samaane kaawin okiŋco kuuk naako kaawe. Kar gay, nu raka kuu pakire maman Rabbin Buŋ jiliig geeŋji ku Israyeel min darre ta Meser, kar ba aar gay, ŋa deeyiig ŋuur kuuk bal icin kaawoy.* 6 Pakiroŋ pey ɗo *ɗubal ku Buŋdi daariŋ kuuk poocig goyiŋco kaak Buŋ beriico ho ŋu rasig wer kaak ŋa leeyiigu. Buŋ obiigu, ŋa ɗuuniig iŋ jinzirrina ŋu goyiy ɗo wer kaak gondiko nam yiriy ta yaarko taat Buŋ asiy ɗukume seriin ɗo gee okiŋco. 7 Pakiroŋ oki ɗo geeger ka Sodom iŋ ka Gomoor† ho iŋ kuuk moota. Gee ku geegirnay-ak uŋje kayco ɗo gamin kuuk jookumo ku ginindiɗo‡ ar kaak ɗubal ku Buŋdi-ak gintu awalle. Diŋ gee-ak gasit kat taŋco ɗo ak taat matɗo tak-tak. Ŋuur-aŋ gaara gamin kuuk yaaco ase ɗo gee kuuk gina ar gee ŋuur-aku.

8 Kar iŋ taar-an oki, gee kuuk cigil ɗatikko-ak gina di gamin ar ŋuur-aku. Ŋu soona sooniik taat iyaag ŋu nigiy ziŋkico iŋ gamin ku ginindiɗo-aku. Ŋu aaŋiit tatkaw ta Buŋdi ho ŋu wariig ŋuur kuuk goy ka samaaner iŋ *darjinco. 9 Kar taloŋ tatkaw ka ɗubal ku Buŋdi kaak ŋu koliy Miseel. Wiktin taat ŋa meeliy iŋ *Seetanne ɗo bi ka zi ka Muusa din sa, ŋa bal wariŋji. Illa ŋa kaaw kaawen di aman : « Seriin ta Buŋdi yaaŋ obe ! » 10 Kar gee-ak gay wara maan kaak ŋu ibingigɗo ho maan kaak ŋu ibingiga-ak oki, ŋu ibiniig ar malle kaak pakarro. Iŋ ibiniŋco-ak ko, pilaaco botol taat ŋu ɓaayiy ide tak-tak. 11 Ɗo gaayiyco ! Ŋuur kuuk ic botol ta Kayen.§ Ŋu bariya gurus iŋ gamin kuuk jookumo ar Balaam gintu.* Ho ŋu idiig ziŋkico ɗo barjiliŋco taat ŋu poocig Buŋ ar Koore gintu.† 12 Ka seener, ya ku ŋume ho ku tiya sawa iŋ siŋta, ŋuur gay nigaag goyiŋko. Ŋu tiyaw ho ŋu siya dakin dakina, ŋu ginno sokaŋ. Ŋu pakira ɗo adat ku maaniico di. Ŋuur ar uc kuuk aaɗa wer kaak us ɓaay di ho paayɗo amay. Ho ŋuur ar pey atay kuuk waaɗo iŋ ribbi. Atay-ak yaa aaye tak-tak ar atay kuuk ŋu rotgu. 13 Gamin kuuk jookumo kuuk ŋu giniy-ak, ŋuur ar amay ku barrer kuuk aasa kurɓulɓul-kurɓulɓul ho paka toppiyo. Ŋuur ar pey kaalin kuuk gaɗa tuuy-tuuy ho ibanno wer ka ŋu ɓaayiyo. Kar Buŋ gay siyco wer kaak ŋuu goye doo ɗo gondikaw taat dulum.

14 Ɗo bi ka gee ŋuur-ak ko, gem kaak ŋu koliy Enok kaawtu min awalle. Enok gay min tamba ta Aadum taat ɓaay ka peesiriŋkar. Ŋa kaawtu ar nabiiŋce aman : « Taloŋ, Rabbin‡ asa iŋ ɗubal ku Buŋdi kuuk *cawar ho gee gedarro osiŋco. 15 Ŋa asa ɗukume seriin ɗo gee okiŋco kuuk ɗo duniiner. Ŋaaco peyin ɗo kayco ɗo gamin okiŋco kuuk jookumo ŋu gintu asaan ŋu poocig maan kaak Buŋ rakiy a ŋuu gine. Ho ŋaa taaɓiyiŋco ɗo biŋkico kuuk amil gallo ɗo saan taŋji. »§ 16 Ŋuur gee kuuk goy gujumjumaw di ho aditco portikɗo tak-tak.

---

* **1:5** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 12.51, Nombir 14.29-30. † **1:7** 'geeger ka Sodom iŋ ka Gomoor' : Gee ku geegirnay-ak goy ɗo wiktin ta Ibraayim. Buŋ idiig geegirniico asaan goyiŋco jookum aale (Zeneez 19.24-28). ‡ **1:7** 'gamin kuuk jookumo ku ginindiɗo' : Miday kuuk ɓaaya ziŋkico ho iŋ gamin kuuk pey. § **1:11** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 4. * **1:11** Wer ka gase kaawor ɗo Nombir 22 yoo 24. † **1:11** Wer ka gase kaawor ɗo Nombir 16. ‡ **1:14** 'Rabbin' : Ŋu kaawa bi ka Rabbin Iisa Masi. § **1:15** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 3.18, 21-24.

Ŋuur aaɗa ko galal ta ziŋkico di. Ŋu jaala ziŋkico ho ŋu kaawa kaawin ku gala a ŋuu gase maanna min ɗo gemor.

Taayiika ɗo gee kuuk aamiŋ ɗo Iisa

17 Gem kol roynay kuuk nu elgiy dakina,
pakiroŋ ɗo kaawin kuuk *paliinna ku *Rab-
binte Iisa Masi kaawtu min awalle ɗo bi ka
maan kaak yaa ase neginda. 18 Ŋu kaaw
aman : « Ɗo wiktin taat duniin gaay gaase,
yaa amile gee kuuk samaatinay. Gee-ak yaa
aaɗe galal ta ziŋkico taat jookum-at di. »
19 Gee ŋuur-ak, riyco a illa ŋuu eere geen
di. Pikirrico, taar ta geemir di, ŋu ginno
Ruwwin ta Buŋdi ɗo gelbinco. 20 Kar kuŋ
kuuk nu elgiy-aŋ gay, zeeɗoŋ imaanko taat
Buŋ beriiko yaa ɓaa iŋ uŋti. Salkiyguwoŋ
iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi. 21 Goyoŋ iŋ
ele ka Buŋdi. Diyoŋ amaanniko ɗo Rabbinte
Iisa Masi. Iŋ selliŋkuwiy, ŋaako bere goye ka
gaasɗo.

22 Taloŋ amindaw ta gee kuuk aditco
osaw. 23 Ya kuu gedire jiliŋ min ɗo aki,
ŋaar-ak jiloŋgu. Ɗo gee daariŋ gay, taloŋ
aminduwco, kar goyoŋ goɗom min gee-aku.
Yiloŋ zunuubinnico ar gee yiliy kesuun taat
gin tiŋgo ziriɗ-ziriɗ-ata.

Oziliik ta ba aaro

24-25 Ozilinte *darjin ta Buŋ kaak rakki di.
Ŋaar ko jilaate iŋ botol ta Rabbinte Iisa Masi.
Ŋaar nec ŋaako gooyiŋko,
pa kuu gale ɗo zunuubinnar.
Ŋa nec ŋaako uŋjiŋko ɗo darjiney,
bal oorne ho iŋ galal dakina.
Locin di darjine, tatkaw, gudurre ho iŋ
izinne
min awalle, diŋka ho elgin iŋ elgina !
*Aamin.

Apokalips
Gamin kuuk Buŋ bayniiji ɗo Yaaya
Pile ka kaawor

Maktumne-an, ŋa Yaaya kat siirta. Ŋaar di oki siirit Kabarre ta Gala ho iŋ makaatamna subba ku pey. Ŋaar min paliinna ku Iisa Masi. Min Iisa Masi ŋu weeyiiga, gin ja elgin dakina kat Yaaya siiriit maktumne-anta. Ɗo wiktin taar-at, kretiyenna daariŋ taaɓiya ɗo bi ka imaanco, daariŋ gay, gartico yiime, asaan Iisa asɗo koɗok. Paa ko, Yaaya iskiig gee kuuk aamine a ŋuu peye bombo, ŋuu yoke nosirraw taat Buŋ yaaco bere.

Ɗo maktumne ta Apokalips, Yaaya siir makaatamna peesira. Ŋa siirig ɗo Eglizna kuuk peesira kuuk ɗo kiɗ ka Aazi (Turkiya). Kar ka seener gay, ŋa raka kaawe ɗo kretiyenna okiŋco kuuk ɗo adiy ka kiɗar. Ŋa gaara pey kadar Kabarre ta Gala ta Iisa Masi, taar ɗo gee okiŋco.

Ɗo maktumne-an, gin kaawin kuuk jarba jarbe ho iŋ gamin kuuk gee talaagu tale : ar ose kaak peesira kaak gaara gamin kuuk nec sawa-sawa ho ose kaak bijigiy gay kaak gaara gamin kuuk bal nece misa. Maan kaak portiko gaara nosirraw, ka dindiko gaara motol. Barre, ŋaar wer kaak aariɗna okiŋco goyiyo. Maan kaak ar joŋa gaara aariɗna okiŋco ho maan biida gay ginaaji riyo.

Kitamne kaawa iŋ geeger ka Babiloon. Geeger ŋaar-ak, meennuwiy jookumo. Roŋ tamgi kaak koollo gaara Iisa. Ŋaar di kaak ber ziy ɗo muuti. Iŋ muutuy-at ko, ŋa nosirtu. Ba aaro, Buŋ yaa kilgiye geeger ka Zeruzaleem kaak marbinto kaak ŋaa paaye min kuwa ar bere ka Buŋdi.

Teese ka kaawor

1 Aŋ ko gamin kuuk Iisa Masi bayniico ɗo geeŋji ɗo taat yaa ase. Gamin-aŋ, Buŋ berjig ɗo Iisa Masi a ŋaaco gaariŋ ɗo gay riyoy okiŋco, kar ŋaar gay ŋaamiig *ɗubiley ɗo gay riyoy Yaaya a ŋaaji gaariŋ loci. Gamin-ak taayaaɗo di ŋuu ase. 2 Meeŋji Yaaya kat kaawe kadar gamin kuuk ŋa taltu-aŋ, ŋuur kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi ho ka seener, ŋa Iisa Masi kat gaarjiigu. 3 Galal ɗo ŋaar kaak garkiyaat maktumne-anta. Galal oki ɗo ŋuur kuuk cokiyaat kaaw ta nabiiŋcer-ata. Galal pey ɗo ŋuur kuuk obit bombo kaaw taat ŋu siirtu-anta, asaan wiktin, taar as ko moota.

Ooya ɗo Eglizna kuuk peesira

4 Gem kol siŋtay, maktumne-an, ŋa nun Yaaya kat siirkon loko, kuŋ *Eglizna kuuk peesira kuuk goy ɗo kiɗ ka Aazi. Buŋ yaako barkiyiŋko ho ŋaako iye aapiye. Nu barkiyaako iŋ siŋ ku Buŋ kaak goy min awalle, kaak goy diŋka, ho kaak yaa ase. Nu barkiyaako pey iŋ siŋ ku ruwwinnay kuuk peesira kuuk goy ɗo uŋji ka Buŋdi ɗo wer kaak ŋa hokumiyo. 5 Ho nu barkiyaako oki pey iŋ siŋ ku Iisa Masi kaak meeŋji saadin kaak taɓ, kaak nooy awalle min ɗo gee kuuk mate, ho kaak goy kaaco ka sultinnay ku duniiner.

Ɗo ŋaar kaak elgiite ho jilinte min ɗo zunuubinnite iŋ *satkin ta baariy, 6 ho ɗo ŋaar kaak gininte ar gay satkiner kuuk sult-inco rakki ɗo uŋji ka tacco Buŋ, loci di *dar-jine ho gudurre elgin iŋ elgina ! *Aamin.

7 Kocilоŋ, ŋa asa min ka samaaner iŋ uca* ! Gee okiŋco yaa taliŋ iŋ odinco, nam gee kuuk waacig iŋ waayine oki. Ho adiy ka kiɗar okiŋji yaa morke ɗo saan taŋji. Ka seener, maanna-aŋ yaa ase uudiney ampa ! Aamin.

8 *Rabbin Buŋ kaak gudurre okintit ɗo pisiŋji ɗiy aman : « Nun ko Alpa ho Omega†, nun kaak goy min awalle, kaak goy diŋka ho kaak yaa ase. »

Iisa Masi bayinji ɗo Yaaya

9 Ŋaar nun siŋko Yaaya. Gi rakki di iŋ Iisa Masi : okinte gi uŋje ɗo *Meennaw ta Buŋdi, taaɓinte sa sawa, ho iŋ taaɓin-at oki, gi subira di. Ŋu obintu daŋaayne ɗo kiɗ kaak ŋu koliy Patmoos ɗatik barrer. Ŋu obintu ɗo saan ta nu gaara kaaw ta Buŋdi ho nu kaawa seen ta Iisa Masi. 10 Yiriy rakki ta dumaasdi, Ruwwin ta Buŋdi asintu miin tak ho nu dora maan aaror ar gaay ta gemor. Ta dora raɗa ar perne‡ 11 aman : « Maan kaak ki taliy-aŋ, ic maktumne ho siirig atta. Kar ŋaamit maktumne-at ɗo Eglizna kuuk peesira : Egliz ka Epeez, ka Is-miirn, ka Pergam, ka Tiyaatiir, ka Sardees, ka Piladelpi, ho iŋ ka Lawodiise. »

12 Min nu doriit kaaw-at, nu newsitu naa talin gaay taat kaawaadu-ata. Ɗo wer-ak, nu taltu lampin peesira ku daabner. 13 Kar ɗatik lampinar-ak gay, gin waan ar gemo. Ŋa is batko ho ɗo goŋgumoy gay, ŋa ɗuun karrab ka daabner. 14 Kaay gay sopir portik kar ar ŋirŋe ho odinay sa gizig ar ubal. 15 Asiŋji gay, ar hadinne kaak mirgiti ho gaayay oki ar baal kaak asa gidi-gidi-gidi. 16 Gem-ak ob kaalin peesira ɗo pisiŋji kaak meeda. *Seepiney biŋkay seer paaɗ ŋata-ta amila min ɗo biy. Kar wijeeney gay, irŋa wic-wic ar pato.

---

* **1:7** 'uca' : Werin daariŋ, ŋu kolaag a 'goci'. † **1:8** 'Alpa ho Omega' : Iŋ kaaw ta Grek, ŋu garti kuuk ŋu siiriyo (maan kaak ŋu koliy 'alphabet'). 'Alpa' ta garta taat awalle ar 'A' iŋ nassariŋca ho 'omega' gay taat gaasuwa ar 'Z'. ‡ **1:10** 'perne' : Werin daariŋ, ŋu kolaat a 'parna'.

17 Wiktin taat nu taliiga, nu galtu ɗo uŋji
ar gem kaak mate. Kar ŋaar gay diyiiduug
pisiŋji ka meeda ɗo kaar, kar ŋa kaawiidu
aman : « Dak ginenno kolaw. Ŋa nun kaak
awalle ho kaak ba aaro. 18 Nun kaak goy
mento. Nu mattu kar diŋ gay nu goy mento
elgin iŋ elgina. Nu gedirtit ɗo muuti ho ba
ool sa, nun di kaati. 19 Diŋ di siirig okiɲco,
gamin kuuk ki taltu, ŋuur kuuk goy diŋka iŋ
kuuk yaa ase neginda. 20 Naaɲ gaare kat
baaco ta kaalin ku peesir kuuk ki taltu ɗo
meedar ho iŋ lampin ku peesir ku daabner.
Kaalin kuuk peesir-ak, ŋuur ɗubal ku Buŋɗi
ku Eglizna kuuk peesira. Lampin kuuk
peesir-ak gay, ŋuur Eglizna kuuk peesira. »

2

Maktumne ɗo Egliz ka Epeez

1 « Siir maktumne ɗo *ɗubil ka Buŋɗi ka
*Egliz ka Epeez aman :

« Nun meendu kat kaawaako. Nun kaak
obig kaalin kuuk peesira ɗo meedar ho
kaak jaawa ɗatik lampin kuuk peesira ku
daabner. 2 Nu ibingit riy taat ku giniyo,
iŋ zeeɗe kaak ku zeeɗiyo, iŋ subirraw taat
ku subiriyo. Ku gedarro sosiɲ gee kuuk
jookumo. Ku gecig gee kuuk gina ziŋkico
paliinna kar sando, ŋu paliinnaɗo. Ku
maaniikon di imil bayco. 3 Ku gin subirraw.
Taaɓinko gintu dakina ɗo bi kanto ho ku
balnu rasindu bat. 4 Kar gay, nu giɗaako
asaan ku rasig eliŋko kaak awalle. 5 Pakiroŋ
min momo ku sollitu ! Jiptoŋ goyiŋko ho
ginoŋ riyo ar taat ku gintu awalle. Yampa,
ya ku da jiptiɗo goyiŋko, naako ɓaawe ho
naa icin lampiko min ɗo werti. 6 Kar gay, ku
gin maan rakki kaak ajbiyintu : ku poocit
riy ta gee kuuk ŋu koliy Nikolayiit ar nun
poociita.

7 « Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko
samaane, kuu cokiye kaaw taat Ruwwin
kaawiico ɗo Egliznar.

« Ɗo kuuk nosire, naaco bere botol taat
ŋuu okiɗe ho ŋuu tee min roŋ ku et kaak bera
goye ka gaasɗo kaak goy ɗo janni. »

Maktumne ɗo Egliz ka Ismiirn

8 « Siir maktumne ɗo *ɗubil ka Buŋɗi ka
Egliz ka Ismiirn aman :

« Nun meendu kat kaawaako. Nun kaak
awalle ho kaak ba aaro. Nun ko kaak mate
ho kaak nooye. 9 Nu ibingit taaɓinko ho
pokirruwko. Kar ɗo uŋji ka Buŋɗi gay, ku
gay gamnar. Nu dorig ise ka biŋkar ka gee
kuuk gina ziŋkico a ŋu *Yuudinna, sando ŋu
Yuudinnaɗo, ŋuur gee kuuk ɲum iŋ siŋ ku
*Seetanner di. 10 Dakoŋ moyenno ɗo taaɓin
taat uŋko. Seetanne yaako geciŋko, ŋaa uŋje
gee dakin minninko ɗo daŋaayner. Gece
ŋaar-ak yaa taaye ar mena orok pa. Ampa-
ak, obon imaanko bombo yoo muutko. Ɗo
ŋuur kuuk nosire, naaco bere kadumuulco
ka goye ka gaasɗo.

11 « Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko
samaane, kuu cokiye kaaw taat Ruwwin
kaawiico ɗo Egliznar.

« Ɗo kuuk nosire, ŋuu aawaatɗo muut ta
seeriŋkar. »

Maktumne ɗo Egliz ka Pergam

12 « Siir maktumne ɗo *ɗubil ka Buŋɗi ka
Egliz ka Pergam aman :

« Nun meendu kat kaawaako. Nun kaak
ob *seepine kaak biŋkay seer paaɗ ɲata-ta-
ta-aka. 13 Nu iban kadar ku goy ɗo wer
kaak Seetanne hokumiyo. Ɗo wer-ak ko,
ŋu deeyig Antipaas, saadiner kaak taɓ. Iŋ
taar-anta oki, ku aaɗiin nun di. Ku bal
rasin imaanko. 14 Kar gay, nu giɗaako ɗo bi
kaak ku gin gee minninko kuuk ica kaaw ta
Balaam. Awalle gem-ak isinig Balaak, ŋaaco
ise guɓa ɗo gee ku Israyeel. Ŋa raka a ŋuu tee
kum ka marginar ho ŋuu ɓaaye muɲjam.*
15 Goy pey gee ɗatikko kuuk ica kaawin ku
Nikolayiit. 16 Jiptoŋ goyiŋko, yampa naako
ɓaa koɗok di, naa taasiniɲ gee-ak iŋ seepin
kaak amila min ɗo bir.

17 « Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko
samaane, kuu cokiye kaaw taat Ruwwin
kaawiico ɗo Egliznar.

« Ɗo kuuk nosire, naaco bere tee kaak
cigile kaak ŋu koliy " maan "†. Ho naaco
bere pey dambi portiko. Dambi-ak, ŋu siirji
siŋ marbinto kuuk waan sa ibanno baaco,
illa ŋaar kaak gasig dambi-ak di iban. »

Maktumne ɗo Egliz ka Tiyaatiir

18 « Siir maktumne ɗo *ɗubil ka Buŋɗi ka
Egliz ka Tiyaatiir aman :

« Nun meendu Roŋ ka Buŋɗi kat
kaawaako. Nun ko kaak odinar gizig ar
ako ho asindu irɲaw ar hadinne kaak
ŋu sokiyga. 19 Nu ibingig gamin okiɲco
kuuk ku giniyo : eliŋko, imaanko, riyko
ho iŋ subirruwko. Ho nu iban pey kadar
gamin kuuk ku giniy ba aar-aŋ pakgig kuuk
awalle. 20 Kar gay, nu giɗaako ɗo bi kaak ku
balti toɗe ɗo geem taat ŋu koliy Zezabeel‡
taat ɗiya a ta nabiiɲca. Geem-at jagiig gay
riyor. Ta kaawiico a ŋuu ɓaaye muɲjam ho
ŋuu tee kum ka marginar. 21 Ɗo geem-at,
nu rastit wiktin taat taa jipte goyinti, kar
taar gay pooc rase azbinnuwti. 22 Taloŋ,
naa accinti, taara iŋ geenti kuuk ic botilti ɗo
daŋal ku diiginer, nam ŋuu rasin riy taat ta
ɓildiigu. 23 Naa deeɲ maajirinti okiɲco kuuk

* **2:14** Wer ka gase kaawor ɗo Nombir 25.1-2, 31.16. † **2:17** 'maan' : Ŋa tee kaak Buŋ beriico ɗo gee ku Israyeel wiktin taat ŋu amiltu min darre Meser ho ŋu goyiy ɗo goosiner (Ekzood 16.13-16). 'maan kaak cigile' : Ŋaar ko tee kaak marbinto kaak Buŋ beriite iŋ Iisa Masi (Yaaya 6.48-51). ‡ **2:20** 'Zezabeel' : Ta geem taat abdiya margina (1 Ruwa 16.31, 19.1-2, 2 Ruwa 9.22-30).

aaɗaata. Paa ko, Eglizna okiŋco yaa ibine kadar ŋa nun ko kaak ibingit pikirrico ho iŋ taat gelbinco rakiyo. Kar naaji kappiye ɗo ay gemo ɗo riyoy taat ŋa gintu.§

24 « Kar kuŋ gee ku Tiyaatiir, nu kaawaako ɗo kuŋ kuuk poocig ɓilde-aŋka ho kuuk pooc ibiniŋ gamin kuuk cigile ku Seetanner-aŋku. Nu diyaakonno pey maan oom kaako, 25 illa kuu obiŋ bombo maan kaak ku gastu-aŋ nam naa yeepe.

26-28 « Ɗo kuuk nosire ho kuuk gina riyor nam ɗo gaasinti, naaco bere hokumnaw ɗo pisiŋco ar nun gasit min ɗo Tanni. Ŋuu tooriŋco gee ku duniiner iŋ kuŋgin ka hadinner. Ŋuu ɗimiŋco ar kaak ku ɗimiy parkak* ku golŋi. Kar naaco bere oki Belbel, kaal ka ɗatik kawtira.

29 « Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko samaane, kuu cokiye kaaw taat Ruwwin kaawiico ɗo Egliznar. »

3

Maktumne ɗo Egliz ka Sardees

1 « Siir maktumne ɗo *ɗubil ka Buŋɗi ka *Egliz ka Sardees aman :

« Nun meendu kat kaawaako. Nun kaak gin ruwwinnay ku Buŋɗi kuuk peesira iŋ kaalin kuuk peesira. Nu ibingit riyko taat ku gintu. Nu iban kadar gee taliiko a ku goy mento, sando gelbinko mate ɗo uŋji ka Buŋɗi. 2 Niinoŋ ho zeeɗoŋ ɗo imaanko, pa kuu mate tak-tak. Riy taat ku giniy-an ajbiy-gigɗo Buŋ. 3 Moyoŋ ja ɗo kaaw taat ku gastu awalle. Pakiroŋ maman ku doriita. Obon kaaw-an bombo ho jiptoŋ goyiŋko. Ya ku bal niine, naako ase ar kokino iŋ wiktin taat ku ibingitɗo. 4 Yampa, minninko ɗo geeger ka Sardees goy kuuk bal okiyin kesuunco. Ŋuu ise kesuun portiko ho ŋuu jaawe iŋ nunu, ginno pey maan kaak yaaco toɗe.

5 « Ampaa ko, ŋuur kuuk nosire yaa ise kesuun portiko. Ɗo maktumne taat ŋu siirtu siŋ ku gee kuuk gas goye ka gaasɗo, nu sooyaagɗo siŋco tak-tak. Ho naa ɗiye ɗo uŋji ka Tanni ho ɗo uŋco ka ɗubilji a ŋuur-aŋ gee kunto.

6 « Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko samaane, kuu cokiye kaaw taat Ruwwin kaawiico ɗo Egliznar. »

Maktumne ɗo Egliz ka Piladelpi

7 « Siir maktumne ɗo *ɗubil ka Buŋɗi ka Egliz ka Piladelpi aman :

« Nun meendu kat kaawaako. Nun kaak Selleŋ ho kaak Taɓ. Nun kaak obig kerle ka sultan Dawuud. Ya nun kat pilit botol, waan gediraaɗo ɗibirinti ho ya nun kat ɗibirta oki, waan gediraaɗo pilinti. 8 Nu ibingit riyko taat ku gintu. Nu iban kadar ya gudurriko sooɗ oki, ku obit kaawor bombo ho ku balnu poocindu. Paa ko, nu piliiko botol taat waan gediraaɗo ɗibirinti. 9 Taloŋ gee ku *Seetanner kuuk gina ziŋkico a ŋu *Yuudinna, kar sando ŋu Yuudinnaɗo. Gee ŋuur-ak, ŋu raada maalan di. Naa asiriŋco ŋuu derse ɗo uŋko, ŋu asiy ibine kadar nu elgiiko. 10 Ar kaak kuŋ obit kaawor bombo, nun oki naako gooyiŋko min ɗo taaɓin taat asa ɗo duniin okintiti a taa gece gee ku adiy ka kiɗar. 11 Nun gaay ko yeepe. Obon bombo kaaw taat ku gastu. Paa kat, waan gediraaɗo ŋaako nosire ŋaa iciŋ kadumuulko.

12 « Kuuk nosire, ŋuu goye ar dulaayne ɗo *ger ka Buŋɗi kar ŋuu paaye caari. Naa siire siŋ subba ɗo uŋninco : siŋ ku tanni Buŋ, siŋdu kuuk marbinto, iŋ siŋ ku hellin ta Buŋɗu taat ŋa paaytu min kuwa ho taat ŋu koliy Zeruzaleem taat marbinto.*

13 « Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko samaane, kuu cokiye kaaw taat Ruwwin kaawiico ɗo Egliznar. »

Maktumne ɗo Egliz ka Lawodiise

14 « Siir maktumne ɗo *ɗubil ka Buŋɗi ka Egliz ka Lawodiise aman :

« Nun meendu kat kaawaako. Nun kaak ŋu koliy *Aamin. Nun ko saadin kaak taɓ kaak kaawa seene. Iŋ nun ko, Buŋ kilgiyig gamin okiŋco. 15-16 Nu ibingit riy taat ku gintu. Riyko-an gaara kadar ku toŋgoɗo ho ku oollo oki. Wala ku toŋgo wala ku oola ! Nu rakaaɗo kuu goye zoom ampa. Ya ku goy ampa-ak, naako piciŋko kara ! 17 Ku ɗiya aman : “ Ni ɗeŋir ko, ni ɗeet ko gay gamnar, ni rakaaɗo pey maanna. ” Kar ka seener gay, ku aminda ho taaɓin sa rasgikonno. Ku ar noolna, pokirna ho tukinkin di. 18 Ŋaar-ak asoŋ, naako taayiŋko kuu gidiye min lotu daabne kaak nee ɗo aki. Paa kat, kuu gine gay gamnar kuuk taɓ. Kuu gidiye pey kesuun portiko kuu ise. Paa kat, waan talaatɗo sokiŋko. Kar kuu gidiye oki dawne kuu etile ɗo odinko. Paa kat, kuu tale karaŋ. 19 Gee okiŋco kuuk nu elgiyo, nu leesaaco ho nu taayaagu.† Ŋaar-ak gay, zeeɗoŋ pey ho jiptoŋ goyiŋko. 20 Talonnu ! Nu peya wer geero ho nu ooyaako. Ya ku dorig gaayar ho ku pilit botilko, naa uŋje gerko, gii tee sawa.

21 « Ɗo kaak nosire, naaji bere botol ŋaa asiy goye iŋ nunu ɗo wer kaak nu hokumiyo. Ar nun oki, min nu nosirtu, nu daktu goy iŋ Tanni ɗo wer kaak ŋa hokumiyo.

22 « Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko samaane, kuu cokiye kaaw taat Ruwwin kaawiico ɗo Egliznar. »

§ **2:23** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 7.10, Zeremi 17.10, Soom 62.13. * **2:26-28** ‘parkak’ : Werin daariŋ, ŋu kolaag a ‘parki’. * **3:12** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 62.2. † **3:19** Wer ka gase kaawor ɗo Proberb 3.12.

4

Ŋu ozilaag Buŋ ɗo wer kaak ŋa hokumiyo

1 Min ŋaar-ak, nu tala pey botol pil waakilak ka samaaner. Nu dortu pey gaay toŋgo
ar perne taat kaawdu awalle. Ta kolintu
aman : « As cok anne, naaŋ gariŋ maan
kaak yaa ase neginda. »

2 Koɗok di, Ruwwin ta Buŋdi miinintu. Ek
di nu taltu pey ka samaaner-aka, ɗo wer-ak
gin sees ka sultan. Sees-ak gay waan goyji
kuwa. 3 Waanna-ak irŋa cuu* ar dambay
kuuk gasɗo badam. Ho ɗo wer ka seesdi-ak,
*darjin ta Buŋdi irŋa cuu balaŋ† ar dambay
kuuk samaan-aku. 4 Nu taltu pey seesin
ku sultan orok seer iŋ pooɗ leeyiig sees
kaak waan goyji-aka. Seesin-ak gay, aginay
orok seer iŋ pooɗ goyco kuwa. Aginay-
ak is kesuun portiko ho iŋ kadumuulna ku
daabner. 5 Min ɗo sees-ak, irŋe cippit-cippit,
awŋe dindirim-dindirim ho hawin cayyi
oki. Ɗo uŋji ka sees kaak ɗatko, gin akinay
peesira. Akinay-ak gay, ŋuur ko ruwwinnay
ku Buŋdi kuuk peesira. 6 Ho ɗo uŋji ka sees-
ak gay goy pey wer ar barre kaak yaraaŋ ar
gazzaza.

Gin pey gamin kuuk siikimaw pooɗ
leeyiig sees kaak waan goyji-aka. Uŋda
aaro, ziŋkico okiŋco gin odina. 7 Min gamin
kuuk pooɗ siikimaw-ak : ka awalle ar
boori, ka seeriŋkar ar ijiliŋce, ka subbiŋkar
wijeeney ar ta gemor, ho ka pooɗiŋkar
gay ar sersir‡ kaak zewaw. 8 Gamin kuuk
pooɗ-ak, okiŋco gin gezgir bijigiy bijigiy.
Gezgirco-ak anuwco odin di, min kara yoo
atta oki. Aando, yiriyo, ŋu riya di. Riyinco
gay aman :

« Selleŋ, selleŋ, selleŋ,
Kiŋ *Rabbin Buŋ kaak gudurre okintiti ɗo
pisiŋji.
Ki goy min awalle, ki goy diŋka ho ki asa
goye. »

9 Gamin kuuk pooɗ siikimaw-ak, ŋu riyiyo
ho ŋu oziliy Buŋ kaak goy ka seesji elgin iŋ
elgina. Ŋu karmiyaaga ho ŋu deliiji barkine.
Ho ay wiktin taat ŋu tees riye-aka, 10 aginay
kuuk orok seer iŋ pooɗ-ak gay, dersiy ɗo uŋji
ka waan kaak goy ka seesji. Ŋu abdiyaag
ŋaar kaak goy elgin iŋ elgina. Kar ŋu ceepiig
kadumuulinco ho ŋu leeyig ɗo uŋji ho ŋu ɗiy
aman :

11 « Rabbinni ho Buŋni,
lociŋ di *darjine, oziliika, iŋ gudurre.
Kiŋken di kilgiyig gamin okiŋco.
Kiŋ kat kilgiyig iŋ saawin ta meeŋjiŋ. »

5

Roŋ Tamgi nec pilin maktumne

1 Kar waan kaak goy ɗo sees ka sultan-
ak, nu taliig ŋa gin maktumne maliye ɗo
pisiŋji kaak meeda. Ta siir ɗo atti ho
ɗo aarti. Maktumne-at, ŋu ŋaarit werin
peesira. 2 Kar nu taltu pey *ɗubil ka Buŋdi
kaak gin gudurre. Ŋa indigiy iŋ gaay toŋgo
aman : « Waa nec pirgin maktumne-anta ho
ŋaa pilinti ? »

3 Kar gay, ginno bat waan kaak yaa gedire
pilinti ho ŋaa taliŋ atti : wala kaak asa
min kuwa, wala kaak min keɗer, wala kaak
min ba oole. 4 Ɗo wer-ak, zuliŋdu miŋtu
dakina asaan ginno waan kaak nec yaa
pirgin maktumne-anta ho ŋaa taliŋ atti.
5 Hiyya, min aginay kuuk goy ɗo wer-ak,
rakki kaawiidu aman : « Bugam laa ziŋ, dak
alenno. Talig ŋaar-aŋ ko kaak begire. Ŋa
boori* kaak asa min caar kaŋ Zuuda ho min
caar kaŋ Dawuud. Maktumne taat ŋaar
werin peesir-at, ŋaa gedire pirgiŋco ho ŋaa
pilinti. »

6 Kar nu taltu pey waan pey ɗatko ɗo wer
kaak Sultan goyiyo. Aginay iŋ gamin kuuk
siikimaw leyig ɗatko. Ŋaar gay, *Roŋ Tamgi.
Ziy tala ar ŋu deega. Kaay amil geepay
peesira ho odinay sa peesira. Odinay-ak,
ŋuur ruwwinnay ku Buŋdi kuuk ŋa ŋaamiy
ay wero ɗo adiy ka kiɗar. 7 Hiyya, Roŋ
Tamgi-ak siŋjitu ɗo wer kaak Sultan goyiy-
aka a ŋaa icin maktumne-at min ɗo pisiŋji
ka meeda. 8 Min ŋa iciita, aginay iŋ gamin
kuuk siikimaw-ak dersitu ɗo uŋji. Ŋu gin
maan ar kuŋgine ɗo pisiŋco iŋ bajaŋgina
ku daabner. Bajaŋgina-ak, aditco miin iŋ
*dokkanne. Ɗee ŋaar-ak, ta salaan taat gee
ku Buŋdi giniyo. 9 Ɗo wer-ak, ŋu riytu riy
taat marbinto aman :

« Kiŋ nec kii icin maktumne-anta,
ki pirgiŋ werin kuuk ŋaare.
Asaan ŋu deeŋciŋ ho iŋ *satkin taŋjiŋ kat
ki iyiig gee ɗo Buŋdi,
min ay tamba, min ay caaro,
min ay kaawo, ho min ay darre.
10 Ki gingu ar gay satkiner kuuk sultinco
rakki
a ŋuu gine riy ta Buŋte.
Ŋuu hokumiye ɗo duniin okintiti. »

11 Kar nu taltu pey ho nu dortu *ɗubal ku
Buŋdi dakina nam gem gedarro osiŋco. Ŋu
leyig sees ka sultan, aginay iŋ gamin kuuk
siikimaw-ak ɗatko. 12 Ŋu riya raɗa aman :

« Roŋ Tamgi kaak ŋu deetu,
ŋa nec gase gudurre, ibine, iŋ izinne,
oziliika, *darjine, iŋ karaamine. »

---

* **4:3** 'irŋa cuu ar dambay kuuk gasɗo badam' : Iŋ kaaw ta Grek, ŋa irŋe ka dambay kuuk ŋu koliy 'jaspe' ho 'sarduwaan'.

† **4:3** 'irŋa cuu balaŋ ar dambay kuuk samaan-aku' : Iŋ kaaw ta Grek, ŋa irŋe ka dambay kuuk ŋu koliy 'emerood'.

‡ **4:7** 'sersiro' : Werin daariŋ, ŋu kolaag a 'sarsiro'.

* **5:5** 'boori' : Werin daariŋ, ŋu kolaag a 'buuri'.

13 Kar nu dortu pey gamin okiṇco kuuk Buŋ
kilgiytu kuuk goy ka samaaner, kuuk goy ɗo
adiy ka kiɗar, kuuk goy ba oole, ho kuuk goy
ɗo amiydi. Okiṇco, ŋu riy aman :
« Ozilinteŋ ŋaar kaak goy ka sees ka sultan
iŋ ŋaar Roŋ Tamgi.
Oziliika, karaamine, darjine, gudurre
okiṇco loci, elgin iŋ elgina. »
14 Hiyya, gamin kuuk siikimaw-ak ɗiytu
aman : « *Aamin ! » Kar aginay-ak gay
ontu ɗo ŋaar kaak goy ka sees ka sultan ho
ŋu abdiyiiga.

6

Roŋ Tamgi pirgit maktumne

1 Min ŋaar-ak, nu taltu *Roŋ Tamgi pirgiig
wer rakki ka maktumne kaak ŋu ṇaartu
min kuuk peesir-aku. Min ŋa pirgiiga-ak,
nu dortu rakki min gamin kuuk siikimaw-
ak kooltu iŋ gaay taat ar buŋ kaak awṇaw
aman : « Asu ! » 2 Wiktin taat nu elliyiyo,
nu taltu pis portiko. Dalŋiy kaak ṇepga
gin ɗempo* ho ŋu berji pey kadumuul. Ŋa
ɗeettu iŋ nosirraw ho ŋa birtu pey nosire
uŋda.

3 Kar Roŋ Tamgi-ak pirgiig wer ka
seeriŋkar kaak ŋu ṇaartu. Min ŋa pirgiiga,
nu dortu min ɗo gamin kuuk siikimaw-ak,
ka seeriŋkar kooltu aman : « Asu ! » 4 Min
pa-ak, nu taltu pis ka pey astu amal. Pis-ak
gay dindiko. Kar dalŋiy kaak ṇepig gay, ŋu
berji *seepin tatko. Pey, ŋu berji izinne a
ŋaa atkin aapiy min ɗo duniiner, ŋaa guniṇ
gee ŋuu taasiṇe ho ŋuu dee ziŋkico.

5 Kar Roŋ Tamgi-ak pirgiig wer ka sub-
biŋkar kaak ŋu ṇaartu. Min ŋa pirgiiga, nu
dortu min ɗo gamin kuuk siikimaw-ak, ka
subbiŋkar kooltu aman : « Asu ! » Min pa-ak,
nu taltu pis pondiko. Kar dalŋiy kaak ṇepig
gay gin kilo ka geemindi ɗo pisiṇji. 6 Min ɗo
gamin kuuk siikimaw-ak, nu dor gaay ar ta
gemor amila minninco. Ta kaawtu aman :
« Gurus kaak ku gasiy ɗo eel ta riyor, nec ko
gidiye *kordin ta juujur. Kar ta meriyar gay,
kordindi ar subba. Sewe iŋ maam ku *biṇdi
gay, tamannico yaa goye ɗo werti. »

7 Kar Roŋ Tamgi-ak pirgiig wer ka
pooɗiŋkar kaak ŋu ṇaartu. Min ŋa pirgiiga,
nu dortu min ɗo gamin kuuk siikimaw-ak,
ka pooɗiŋkar kooltu aman : « Asu ! » 8 Min
pa-ak, nu taltu pis biidi. Kar dalŋiyiy gay,
siŋji Muutu ho ba oole gay aaɗaaga. Ŋu
ɗeeɗig kiɗ werin pooɗi ho ŋu berco izinne
taat ŋu dee gee ɗo wer ka rakki. Daariṇ, ŋu
deeṇco iŋ seepine, daariṇ iŋ meya, daariṇ
iŋ raɗuwnay, ho daariṇ gay, kumin ku yeer
kat asa deeṇco.†

9 Kar Roŋ Tamgi-ak pirgiig wer ka
beeyiŋkar kaak ŋu ṇaartu. Min ŋa pirgiiga,
ɗo baay ta wer kaak ŋu giniy *satkin ɗo
Buŋdi, nu taltu kellam ku gee kuuk ŋu deetu
asaan ŋu ooyiit kaawoy ho ŋu gaariit bal
kolaw ɗo geemir. 10 Ɗo wer-ak, kellam-ak
kooltu raɗa aman : « *Rabbine, kiŋke kaak
Selleṇ ho kaak Taɓ, kimin kiico ɗukume
seriin ɗo ŋuur kuuk ic kayni ɗo duniiner ?
Kimin kiico peyin kaaco ? » 11 Ɗo wer-ak,
ŋu isiico kesuun portik kar ho ŋu kaawiico a
ŋuu ice subiraw sooɗ asaan wiktinti bal ase
misa. Ŋuu ere nam ŋuur kuuk ŋuu dee yaa
nece karaat.

12 Kar Roŋ Tamgi-ak pirgiig wer ka bi-
jigiyiŋkar kaak ŋu ṇaartu. Min ŋa pirgiiga,
kiɗ azirtu liŋic ho pat sa mattu pondiko ar
batik ta morkindi. Kar koy gay newsitu
dindik buŋ ar baar. 13 Kar kaalin sa sollitu
min kuwa ar roŋ ku etor kuuk bal nee misa
solliyo ya us abira raɗa. 14 Samaan sa, maliy
ɗal-ɗal-ɗal ar maliye ka argar. Dambinay
okiṇco ɗeet min ɗo werinco iŋ kiɗ kaak
ɗatik amiydi oki. 15 Kar gee okiṇco kuuk
goy ɗo adiy ka kiɗar cigil ɗo biddindi ho ka
dambiniidi. Sultinnay, agindaw ku darrer,
agindaw ku askirnar, gay gamnar, gee kuuk
bombo, gee kuuk maala iŋ ɓerrina, okiṇco
gaɗ cigile. 16 Ɗo werco-ak, ŋu kolaag kat
dambinay ho iŋ kotat aman : « Sollonni ɗo
kayni ho gootonni. Paa kat, Sultan kaak
goy ka sees-aŋ talaaninno ho *Roŋ tamgi-
ak sa ɗukumaaninno seriin iŋ dapiṇkoy.‡
17 Asaan wiktin nec ko taat ŋaa ɗukume
seriin ɗo geemir ho yiriy taar-at, waa yaa
gedire imile kaay ? »§

7

Ɗubil ka Buŋdi diyaaco tompo ɗo gee ku Buŋdi

1 Min ŋaar-ak, nu taltu *ɗubal ku Buŋdi
pooɗ. Ŋu pey ɗo werin pooɗ, ɗo ay wer
kaak us asiyo. Ŋu peyiig usu, a paa kat, ŋa
abiriyɗo tak-tak, wala ɗo kiɗar, wala ɗo bar-
rer, wala ɗo atiydi. 2 Kar nu taltu pey ɗubil
ka Buŋdi kaak pey asa min coke ka pati.
Ɗo pisiŋji, ŋa ob tompo ka Buŋ kaak goy
mento. Ŋa koliig raɗa ɗubal ku Buŋdi kuuk
pooɗ-aku. Ɗubal-ak, Buŋ berco botol taat ŋu
nigiṇ kiɗa ho iŋ barre. 3 Ŋa ɗiyiico aman :
« Yaman, dakoŋ nigenno maanna wala ɗo
kiɗar, wala ɗo barrer, wala ɗo atiydi, illa
ya ni diyco ja tompo ka Buŋdi ɗo uŋninco
ku gee kuuk gina riy ɗo Buŋte. »* 4 Waan
waawduug gee kuuk ŋu diyco ko tompo-
aka. Ŋuur gay, nec miya iŋ orok pooɗ iŋ pooɗ
alip gemo (144 000). Tambaaco gay asa min
caar okiŋji ka Israyeel.

---

* **6:2** ‘ɗempo’ : Werin daariṇ, ŋu kolaat a ‘ɗeepo’. † **6:8** Wer ka gase kaawor ɗo Ezekiyeel 14.21. ‡ **6:16** Wer ka gase kaawor ɗo Ooze 10.8. § **6:17** Wer ka gase kaawor ɗo Zowel 2.11. * **7:3** Wer ka gase kaawor ɗo Ezekiyeel 9.4-6.

5 Min caar ka Zuuda, orok iŋ seer alip.
Min caar ka Ruben, orok iŋ seer alip.
Min caar ka Gaad, orok iŋ seer alip.
6 Min caar ka Azeer, orok iŋ seer alip.
Min caar ka Neptali, orok iŋ seer alip.
Min caar ka Manaase, orok iŋ seer alip.
7 Min caar ka Simeyon, orok iŋ seer alip.
Min caar ka Lebi, orok iŋ seer alip.
Min caar ka Isakaar, orok iŋ seer alip.
8 Min caar ka Zabiloon, orok iŋ seer alip.
Min caar ka Yuusup, orok iŋ seer alip.
Kar min caar ka Benjamin, orok iŋ seer alip.

Gee dakina asa min ay wero

9 Min ŋaar-ak, nu taltu pey gee dakin aale, nam waan gedarro osiŋco. Gee-ak gay, asa min ay darre, ay caaro, ay tamba, ho ay kaawo. Okiŋco, ŋu is kesuun portik kar ho ŋu ob cargo† ɗo pisiŋco. Ŋu pey ɗo uŋji ka sees ka Sultan ho ɗo uŋji ka *Roŋ Tamgi. 10 Ŋu kaawiy raɗa aman : « Jile asa min ɗo Buŋte kaak goy ka sees ka Sultan ho iŋ *Roŋ Tamgi ! » 11 Ɗo wer kaak Sultan, aginay, iŋ gamin kuuk siikimaw goyiy-ak, *ɗubal ku Buŋdi okiŋco leyig ɗatko. Ŋu dersitu ɗo uŋji ka Sultan nam ŋu noodig uŋninco keɗer, kar ŋu abdiyig aman :

12 « Ka seener, taa kuuniye ansi.
Berontenji ɗo Buŋte oziliika,
darjine iŋ ibine,
barkine iŋ karaamine,
gudurre iŋ bombiŋkaw,
elgin iŋ elgina. *Aamin. »

13 Min ŋaar-ak, rakki min aginay-ak, indintu aman : « Gee kuuk kesuunco portik kar-aŋ, ki ibingig ŋuur kuŋ waa ? Kar ŋu asa min momo ? » 14 Nun gay telkiiji aman : « Gem kol tacco, kiŋ kat iban. » Kar ŋa telkiidu aman : « Ŋuur-aŋ gee kuuk aawit diigin taat yaarko ho ŋu obit botol ta Buŋdi bombo. Kesuunco, ŋu coopiit ɗo baar ku Roŋ Tamgi, kat ki taliy ŋu newsitu portik kar-aŋku. 15 Ɗo bi ŋaar-ak ko, ŋu peygiy ɗo uŋji ka Buŋ kaak goy kuwa ka seesji. Yiriyo aando, ŋu abdiya ŋaar di ɗo geriy. Kar ŋaar kaak goy ɗo seesji-ak gay yaa tale kaaco. 16 Mey sa diyaagɗo ho ibin sa diyaagɗo. Pato iŋ cirti sa, yaaco gine ool di ho toŋgaw sa eraagɗo tak-tak. 17 Asaan Roŋ Tamgi kaak goy moota iŋ sees ka Sultan-ak, yaaco raɓile gay gooyiŋco. Ŋa iyiŋco ɗo wer kaak gin odin ku amiydi kuuk bera goye ho Buŋ gay yaaco sudiŋ zuliŋco. »

8

Roŋ Tamgi pirgit maktumne ta ba aaro

1 Kar *Roŋ Tamgi-ak pirgiig wer ka peesiriŋkar ka maktumner. Min ŋa pirgiiga, wer astu bugam dil ka samaaner nam serip ta pati*. 2 Ɗo wer-ak, nu taltu *ɗubal ku Buŋdi peesira pey ɗo uŋji. Ŋu berco perinna oki peesira.

3 Kar gin ɗubil ka Buŋdi kaak pey astu ho ŋa peytu moota ɗo wer kaak ŋu giniy *satkin ɗo Buŋdi. *Wer ka satkiner-ak, ŋu siyiig iŋ daabne. Ɗo pisiŋji, ɗubil-ak ob bajaŋ ka daabner. Ŋu berji *dokkanne dakina a ŋaa onne. Paa kat, mooyiy ho iŋ salaan ta gee ku Buŋdi yaaji coone min wer ka satkiner kaak goy ɗo uŋji ka Buŋ kaak goy kuwa ka seesji. 4 Paa kat, mooy ku dokkanner iŋ salaane ta geenji okiŋco yaaji coone min ɗo pise ka ɗubil-aka. 5 Min pa-ak, ɗubil-ak iciig bajaŋga-aka, kar ŋa leeyiiji ubal min wer ka satkiner ho ŋa dawiig keɗer. Min ŋa dawiig di, buŋ iriŋtu cippit ho ŋa awiŋtu dindirim. Nu dortu hawin cayyi ho kiɗ sa azirtu liŋic.

Paane ka perinnar kuuk bijigiy

6 Kar ɗubal ku Buŋdi ku peesira kuuk gin perinna ɗo pisiŋco-ak siy ziŋkico a ŋuu paane.

7 Ɗubil kaak awalle paantu. Min ŋa paantu di, kirdo ho ako amse iŋ baar ŋoktu. Ek di ak teestu ere gamin dakina. Kiɗa, wernay subba, weriy ka rakki ere. Atay, werinco subba, werco ka rakki oki ere. Ho gamin ku balaŋ okiŋco er tak-tak.

8 *Ɗubil ka Buŋdi ka seeriŋkar paantu. Min ŋa paantu, ŋu ictu maan tatik ar damba taat ob ako ho ŋu acciig ɗo barrer. Ek di barre, wernay subba, weriy ka rakki raɓiltu baar. 9 Ho min gamin okiŋco kuuk goy ɗo barrer-ak, werinco subba, werco ka rakki gamnay mattu. Ho min markabna okiŋco, werinco subba, werco ka rakki oki nigtu.

10 Ɗubil ka Buŋdi ka subbiŋkar paantu. Min ŋa paantu, kaal tatko ob ako galtu min kuwa ka samaaner. Min balal okiŋco iŋ odin ku amiydi okiŋco, werinco subba, werco ka rakki, kaal-ak galco. 11 (Kaal kaak gal min kuwa-ak, ŋu kolaag Abisint, pa-ak a « yuutu ».) Amay ɗeeɗtu werin subba, werco ka rakki newsitu yuutu nam gee dakina kuuk see amay-ak mattu.

12 Ɗubil ka Buŋdi ka pooɗiŋkar paantu. Min ŋa paantu, pato, werinti subba, werti ka rakki gintu gondiko. Ho koye iŋ kaalin sa, werinco subba, werco ka rakki gintu gondiko. Min ŋaar-ak, ŋu iraŋɗo ko samaane. Yiriyo ho aando, werinco subba, werco ka rakki goy gondik di.

13 Min ŋaar-ak, nu taltu pey sersir kaak zewaw kuwa. Nu dortu ŋa kooliy raɗa aman : « Taaɓine, taaɓine ! Taaɓin ɗo gee ku duniiner. Ɗak ɗubal ku Buŋdi subba, ya ŋu paan ja, kar kat taaɓin yaa aseŋ kate ! »

† **7:9** ‘ŋu ob cargo ɗo pisiŋco’ : Gee ŋuur-ak, ya aditco portiko, ŋu soka cargo ho ŋu caktiyiyo. * **8:1** ‘nam serip ta pati’ : Iŋ nassariŋca, ŋu kaawa a ‘demi-heure’ wala a ‘30 minutes’.

9

1 Ɗubil ka Buŋdi ka beeyiŋkar paantu. Min ŋa paantu, nu taltu kaal kaak gal min kuwa ka samaaner. Ŋu berji kerle kaak ŋaa piliŋ bee kaak sugulgul, wer kaak seetinnay goyiyo. 2 Kaal-ak piliig bee-aka. Min ŋa piliiga, mooy astu amal min atta ar mooy ku baalel. Mooy-ak nam gootit pato. Ek di wer astu gondik dulum. 3 Min ɗo mooy-ak astu amal bagi. Bag-ak teriŋtu ɗo adiy ka kiɗar okiŋji. Ŋu berco gudurre ar ta erindilel. 4 Ŋu kaawco a ŋu teenno maan kaak balaŋ, wala gaŋo, wala atay, illa ŋu atke gee kuuk Buŋ balco diye tompo ɗo uŋninco di. 5 Kar gay, ŋu toɗco a ŋuu deenno gemo, illa ŋu kaawco a ŋuu taaɓiyiŋ gee nam koyin beey. Taaɓinco-at gay, ar raɗe ka erindilel. 6 Ɗo wiktin taar-at, gee aliit muut sa, ŋu gasgitɗo. Ŋu rakaat muutu ho taar gay gaɗa serek minninco.

7 Bagi-ak ar pisay kuuk ɓaa garta. Ɗo kayco ŋu gin gamin ar kadumuulna ku daabner ho wijeenco gay ar ta geemir. 8 Duruwco bolok ar ta daatir ho saaŋco gay ar ku boorir. 9 Kar ɗo goŋguminco, ŋu is saapinna ku hadinner. Kar gezgirco gay, ala ridi-di-di ar pisay kuuk ɗaaŋa puusna ho ŋu rees ɓaa garta. 10 Bagi-ak aayiyco gin kope ar ta erindilel. Iŋ aayiyco-ak gay, ŋuu taaɓiyiŋ gee koyin beey. 11 Meeŋco gay, ɗubil rakki kaak goy tatkaw ka ŋuur kuuk goy ɗo bee kaak sugulgul-aka. Ɗubil-ak, ŋu kolaag « Abadoon » iŋ kaaw ta *Yuudinnar, ho iŋ kaaw ta Grek gay « Apoliyoon ». Siŋ-ak ɗiya aman : « Ka nige wernar. »

12 Taaɓin taat awalle bire. Min taar-an diigin seer asa pey aarti.

13 Min ŋaar-ak, ɗubil ka Buŋdi ka bijigiyiŋkar paantu. Min ŋa paantu, nu dortu gaay amila min ɗo geepay kuuk pooɗ kuuk goy *wer ka satkiner ɗo uŋji ka Buŋdi. 14 Gaay-at kaawtu ɗo ɗubil ka Buŋdi ka bijigiyiŋkar aman : « Pikgu ɗubal ku Buŋdi kuuk pooɗ kuuk ŋu ɗuuntu ɗo barre kaak ŋu koliy Epraat. » 15 Hiyya, ŋu pikiigu. Ɗubal kuuk pooɗ-ak, min daayum ŋu era ya elgo-at, koy-at, yiriy-at ho pat-at yaa ase. Ŋu era a ŋu ɓaa dee gee ku duniiner : gee-ak werinco subba, ŋu gas izinne a ŋuu deeŋ wer ka rakki. 16 Kar nu taltu dalŋay askirna astu. Ŋu kaawiidu a ŋu miy seer maliyuun (200 000 000). 17 Dalŋay-ak, nu tal ŋu is saapinnay ku gartar. Saapinnay-ak dindik ar ako, balaŋ cidīt ar samaane ho mirgiti. Kar kay ku pisiyco gay ar ku boornar ho min ɗo biŋkico amila ako iŋ mooy iŋ maan ar ak ta baruukiner. 18 Gamin kuuk amila min ɗo biŋkinco-ak dee gee dakina : gee okiŋco werinco subba, wer ka rakki ŋu deeyigu. 19 Pisay-ak, gudurrico amila min ɗo biŋkico ho min ɗo aayiyco oki. Aayiyco gay ar ku aalnal. Ŋu gin kay ho ŋu umiy gee.

20 Iŋ taaɓin taat asco-at oki, gee daariŋ goy di kuuk bal mate. Iŋ taar-an oki, ŋu bal jipte goyiŋco kaak samaanno. Ŋu bal pikin botol ta aariɗdi. Ŋu abdiya misa margin kuuk maaniico di siytu iŋ daabne, poddine, hadinne kaak mirgiti, dambay, wal iŋ atay. Margin-ak tallo, dorro ho jaawɗo. Kar gay, ŋu bal rase botilco. 21 Gee-ak rasɗo goyiŋco : dee ka geemir, olguwco, ɓaayiŋco kaak muŋjam, wala kokunuwco.

10

Ɗubil ka Buŋdi iŋ maktumne ta kapaki

1 Min ŋaar-ak, nu taltu *ɗubil ka Buŋdi kaak pey paaya min ka samaaner. Ŋa gin gudurre ho ŋa goy ɗo ɗatik ucer. Kar arumbaŋ* gay leyig kaay. Wijeeney irŋa wic-wic ar pato ho asiŋji gay ar lesas ku aki. 2 Ŋa ob maktumne kapak taat ŋu pilit ko ɗo pisiŋji. Asiŋji ka meeda, ŋa diyig ɗo barrer ho kaak ŋugila gay kara. 3 Kar ŋa astu kool raɗa ar boori. Min ŋa kooltu pa-ak, nu dortu awŋe ka buŋdi dindirim-dindirim dees peesira. 4 Min nu doriig buŋ awiŋtu-ak, zer nu ɓaa siiriŋ maan kaak ŋu kaawtu. Min pa-ak, nu dortu gaay ta pey min ka samaaner. Gaay-at kaawiidu aman : « Dak siiriŋjiɗo maan kaak awŋe ka buŋdi kaawtu ho dak imiliŋjiɗo kara oki. »

5 Min ŋaar-ak ɗubil ka Buŋdi kaak nu taltu paayig asiŋji ɗo barrer ho kara-ak jaaliig pisiŋji kaak meeda kuwa. 6 Ɗo wer-ak, ŋa togiltu iŋ siŋ ku Buŋ kaak goy elgin iŋ elgina, ŋaar kaak kilgiyig samaane, iŋ kiɗa, amay, ho iŋ gamin okiŋco kuuk goya. Ŋa astu togal aman : « Maanna-aŋ yaa kuuniye diŋ di. » 7 Kar ŋa kaawtu pey aman : « Min awalle, Buŋ kaawco ɗo nabiinnay kuuk ginaaji riyo a ŋa gin maan kaak cigile ŋa asiy gine. Wiktin taat ya ɗubil ka Buŋdi ka peesiriŋkar paan ja kat maanna-ak yaa kuuniye. »

8 Gaay taat nu dortu min kuwa-at kaawdu pey aman : « Ɓaa icit maktumne taat ŋu pilit ko min ɗo pisiŋji ka ɗubil ka Buŋdi kaak asiŋji ɗo barrer ho kara-aka. »

9 Min nu ɓaawtu, nu kaawiiji ɗo ɗubile-ak aman : « Berorduut maktumne ta kapakanta. » Kar ŋaar gay telkiidu aman : « Icta kar eeymta. Taaŋ aawe ar yiime ɗo biŋ. Kar ya ki sidīt gay, taaŋ raɗiŋ adiŋ. »

10 Hiyya, ɗubil-ak beriiduut maktumne-ata, nu eeymiita. Ɗo bir, nu aawiit ta ar yiime. Kar min nu sidīt gay, ta raɗaag adir.

11 Kar ŋu kaawiidu pey aman : « Ki ɓaa pey gaariŋ maan kaak Buŋ kaawtu a ŋaa gine ɗo gee dakina min ay tamba, ay darre, ay kaawo ho ay sultan. »

* **10:1** ‘arumbaŋ’ : Werin daariŋ, ŋu kolaag a ‘sadik kaalo’.

11

Saadinna kuuk seera

1 Ɗo wer-ak, ŋu beriidu et ka geemindi ho
ŋu kaawiidu aman : « Uc ɓaa geemig *ger
ka Buŋdi ho iŋ *wer ka satkiner. Kar osig
gee kuuk salkiya atta-aku. 2 Kar hoosin*
ta ger ka Buŋdi gay, dak geemintiɗo. Rasig
wer-ak paa di, asaan Buŋ berig ɗo ŋuur
kuuk abdiygigɗo. Gee ŋuur-ak yaa jaawe ɗo
geeger ka Buŋdi koyin orok pooɗ iŋ seera.
3 Nu ɲaamiig saadinnar kuuk seera. Ŋu is
kesuun ta morkindi kar ŋuu gaarin kaawor
ɗo geemir mena alip iŋ miy seer iŋ orok
bijigiy (1260). »

4 Saadinna kuuk seer-ak, ŋuur atay seer
kuuk ŋu koliy olibiye iŋ lampin seer kuuk
goy ɗo uŋji ka *Rabbin Buŋ kaak goy ɗo kaay
ka kiɗar. 5 Ya waan kat rakaaco nige-ak, ak
kon di amila min ɗo biŋkico ho diyig adinco.
Ka seener, ya gem kat rakaaco nige-ak di,
ŋa matiyo. 6 Wiktin taat ŋu teesit riyco yoo
ɗo gasinti, ŋu gin gudurre taat ŋuu peyiŋ
amay kuuk ɲokaw. Ŋu gin pey gudurre taat
ŋuu newsiŋ amay baar, ho ŋuu taaɓiyiŋ gee
ku duniiner iŋ ay taaɓine ay wiktin taat ŋu
rakiy di.

7 Kar gay, min ŋu gaastu gaare kaaw ɗo bi
ka Buŋdi, kum ka yeer rakki yaa amile min
ɗo bee kaak sugulgul-aka a ŋaa taasiŋiŋco.
Ŋaaco begire ho ŋaa deeŋco. 8 Kar momtinco
gay, ŋu rasiig ɗo geeger ka tatik ɗo wer kaak
gee ɲumgiyo. Geeger-ak, ŋu diyiiji siŋ a
Sodom wala Meser ho ɗo geeger-ak di oki,
ŋu ɗoodig Rabbinco kuwa ka etor. 9 Gee
dakina astu taliŋ momtin-aku nam mena
subba iŋ serpe ho ŋu toɗco a ŋuu tiisiŋcoɗo.
Gee ŋuur-ak asa min ay tamba, ay caaro, ay
kaawo, ho ay darre. 10 Gee ku adiy ka kiɗar
alco gala asaan ŋu deeyig gee kuuk seer-
aku. Nabiinna kuuk seer-aŋ taaɓiyig gee ku
duniiner dakina. Ɗo wer-ak, ŋu iidiytu ho
ŋu ɗeeɗtu gamin benannico.

11 Min mena kuuk subba iŋ serpe-ak
birtu, Buŋ biyiriico us ɗo etiniyco, ek di ŋu
nooytu ho ŋu uctu kay asiŋco. Min ŋu taliig
gee-ak kolaw obiigu tak-tak. 12 Saadinna-
ak dortu gaay raɗa min kuwa ka samaaner
kaawaaco aman : « Coonoŋ kuwa anne ! »
Ek di min ɗo uŋco ka adinco, ŋu coontu ka
samaaner ɗatik ucar. 13 Wiktin taar-at di,
kiɗ astu azar liŋic. Geeger-ak, wernay orok,
wer ka rakki eez dizic ho gee alip peesira
mattu. Kar kuuk pak gay, kolaw obiigu ho
ŋu ɗiytu aman : « Kiŋ ko Buŋ kaak goy kuwa
ka samaaner, ki gaarit gudurreŋ ! »

14 Taaɓin ta seeriŋkar taar bir ko ho ta
subbiŋkar gay asaako-ata.

Paane ka ɗubil ka Buŋdi ka peesiriŋkar

15 Min ŋaar-ak, *ɗubil ka Buŋdi ka
peesiriŋkar paantu perney. Min ŋa paantu,
nu dortu gaayay kaawa raɗa min ka
samaaner aman :

« Diŋ duniin okintit goy ɗo pisiŋji ka Rabbin
Buŋte
iŋ *Masi kaak ŋa doɓtu.
Ŋaar kaak hokumiya elgin iŋ elgina. »

16 Min ŋu gaasit kaawco, aginay kuuk orok
seer iŋ pooɗ kuuk leyig sees ka Sultan-
ak ontu ɗo uŋji ka Buŋdi nam ŋu nooɗiig
uŋninco keɗer, kar ŋu abdiyiiga. 17 Ŋu
kaawtu aman :

« *Rabbin Buŋ, kiŋ kaak gudurre okintiti ɗo
pisiŋji.
Kiŋ Buŋ kaak goye ho diŋ sa ki goya.
Ni delaajiŋ barkine
asaan iŋ gudurre taŋjiŋ kat,
ki teet *Meennuwiŋ.

18 Gee kuuk kuŋjiɗo dapiŋ ɗak ko iŋ kiŋke,
kar diŋ gay, kiŋ yaa dapiŋeŋ kat loco.
Wiktinti as kate
taat kii ɗukume seriin ɗo gee ku mate,
kii ooliŋ aditco ku nabiinna kuuk gay riyoŋ,
kii oole oki aditco ku geeŋjiŋ okiŋco
ho kuuk karmiyaaciŋ,
kuuk aginda wala kuuk ɲaaɗa.
Kii idiŋ kat gee kuuk niga kiɗa ! »

19 Min ŋa gaasiit kaawoy-ak di, *ger ka
Buŋdi kaak kuwa ka samaaner astu pila.
*Sandumne taat gaara jamaw taat Buŋ
ɗuuntu iŋ geeŋji bayintu waraŋ atta ɗo ger-
aka. Ɗo wiktin taar-at, buŋ iriŋtu cippit ho
ŋa awiŋtu dindirim. Ŋu dortu hawin cayyi
ho kiɗ sa azirtu liŋic, ho kirdo oki sollitu
dakina.

12

Daatko iŋ maan ar joŋa

1 Min ŋaar-ak, nu taltu maan kaak patiy
kaa bayintu ka samaaner. Taar geema. Pat
gay leyit ar kesuunti ho koy goy ba asinti.
Kaalin orok iŋ seer gay goy ɗo keskees kaak
ta istu ɗo kaati. 2 Daatko-at gin adi. Ta raka
wee, kar atti taaɓiyaata nam ta koolaw.

3 Pey, maan kaak ajbay bayintu pey
ka samaaner. Nu taltu maan ar joŋa*
kaak tatik aale. Ŋa gizig ar ako. Kayiy
peesira, kadumuulinnay ar ku sultinniidi
oki peesira, kar geepiyji gay orok. 4 Ŋa
ɗaaŋiig kaalin iŋ aayey ho ŋa oriig keɗer :
werinco subba, ŋa oriig wer ka rakki. Kar
joŋ-ak pey ɗo uŋti ka daatik ta wiyaw-ata. Ŋa
yoka ya ta wee di, kar ŋa teeŋ roŋti. 5 Daatko-
at weetu mitko. Ŋaa hokumiye darrinay
okiŋco kuuk ɗo duniiner, ŋaa taaɓiyiŋco
iŋ kuŋginey ka hadinner. Min ta weeyig
mic-ak di, ŋu iciiga, kar ŋu iyiig ɗo uŋji ka

* **11:2** 'hoosine' : Werin daariŋ, ŋu kolaat a 'boor taŋkiyar'.

* **12:3** 'joŋa' : Werin daariŋ, ŋu kolaag a 'maara'.

Buŋdi ɗo wer kaak ŋa goyiyo. 6 Min ŋaar-ak, daatko-at gaɗtu ɗo goosiner ɗo wer kaak Buŋ siyiitit loti a taa goye ho ŋaa tale kaati. Taa goye eɗe menaw alip iŋ miy seer iŋ orok bijigiy (1260).

7 Kar ka samaaner astu bayan garta. *Ɗubil ka Buŋdi kaak ŋu koliy Miseel gay taasiṇaw iŋ joŋa kaak gizig ar ak-aka. Ay waan di gin ɗubilji ɗo aaroy. 8 Kar Miseel iŋ geeŋji gay begirco ɗo kuṇ joŋa. Werco kaak ŋu goyiy kuwa ka samaaner sa, ŋu toɗcoga. 9 Ŋu atkiig joŋ-ak keɗer iŋ ɗubilji okiṇco. Ŋaar di aal kaak min awalle galiig gee ku duniiner okiṇco, ŋaar ko ŋu koliy « *Seetanne », wal « Diyaabul ».

10 Kar nu astu dor gaay toŋgo min ka samaaner. Ta ɗiytu aman : « Hiyya, wiktin taat Buŋ yaa jiliṇ gee as kate. Ŋa gaarit gudurrey iŋ Meennuwiy. Diŋ izinne goy ɗo pise ka *Masi kaak ŋa doɓtu. Waan kaak sakkiyiig siŋtite-aŋ, ŋu atkig min kuwa. Awalle, yiriyo aando, ŋa sakkiyaag geente ɗo unji ka Buŋte. 11 Kar siŋtite gedirji iŋ baar ku *Roŋ Tamgi ho iŋ kaaw ta Buŋdi taat ŋu gaartu ɗo geemir. Ŋu bal ele ziŋkico nam ŋu ooyit muutu oki. 12 Joŋ-ak, ŋu atkiig keɗer. Ɗo bi ŋaar-ak ko, kuŋ kuuk goy kuwa ka samaaner-ak, aaciyoŋ†. Kar kuŋ kuuk goy keɗer iŋ barre gay, taloŋ taaɓin-anta ! Seetanne goy-ak ɗo ɗatikko. Ŋa dapiṇ aale ho ŋa iban wiktiney ɗak ko sooɗ di. »

13 Wiktin taat joŋ-ak taltu ŋu atkiga ho ŋa goyiy ko keɗer-ak, ŋa teestu atkin daatik ta wee-ata. 14 Kar daatko-at gay, ŋu beriitit gezgir ar ku sersiri ho taa ɗeete ɗo goosiner ɗo werti kaak Buŋ yaa tale kaati. Ɗo wer ŋaar-ak, ta goytu serek min ɗo joŋi elgin subba iŋ koyin bijigiy. 15 Min ŋaar-ak, joŋ-ak astu pic amay dakina ar baala a paa kat, amay yaa ṇaalinti. 16 Kar kiɗ gay, jorkiit daatko-ata. Ŋa astu ɗoos caŋkuur ho amay kuuk amila min ɗo biy ka joŋ-ak coltu atta. 17 Min joŋ-ak taliig maanna-ak, ŋa dapiṇtu. Iŋ dapiṇkoy taat iŋ daatko-at, ŋa yeeptu taasiṇe iŋ koogin ku kooginti. Koogin-ak gay, ŋuur kuuk karmiyaag *gaanuun ka Buŋdi ho kuuk ooyit seen taat Iisa Masi gaariico.

18 Hiyya, joŋ-ak daktu pey ɗo bi ka barrer.

13

Gamin seer kuuk badam

1 Min ŋaar-ak, nu taltu maan biida* amila min ɗo amiydi. Maanna-ak kayiy peesira ho geepiyji gay orok. Ay geep di gin kadumuul ka sultan ho ɗo kay kuuk peesir-ak gay, ŋu siirco kaawin ku ware Buŋdi. 2 Maan biida-ak ar kerɗew. Kar biy iŋ asiṇji gay ar ku boorir. Joŋ-ak berjit gudurrey, seesji, iŋ izinne dakina. 3 Min kay ku peesir-ak, rakki awirtu. Mut-ak ar yaa deeŋji deeŋji, kar ŋa astu coola. Min gee taliig ŋa coole, okiṇco, ŋu ajbiytu ho ŋu teestu aadiṇ maan biida-aka. 4 Ɗo wer-ak, gee okiṇco teestu abdiyiṇ joŋ-aka asaan ŋa berji gudurrey ɗo maan biida-aka. Ho ŋu abdiya pey maan biida-ak aman : « Waa ar maan biida-aṇka ? Waa yaa taasiṇiṇji ? »

5 Ɗo wer-ak, ŋu beriiji botol taat ŋaa pisiriye ho ŋaa nige biy iŋ Buŋ. Ŋa gastu gudurre taat ŋaa gine paa di nam koyin orok pooɗ iŋ seer. 6 Ek di ŋa teestu nige biy iŋ Buŋ ho ŋa warig siŋji. Ŋa warig pey wer kaak Buŋ goyiyo, iŋ ŋuur kuuk goy kuwa ka samaaner. 7 Ŋu berji izinne taat ŋa taasiṇe iŋ gee ku Buŋdi nam ŋaaco nosire. Paa kat, ŋaa goye kaaco ka gee okiṇco : gee kuuk min ay caaro, ay tamba, ay kaawo ho ay darre. 8 Gee kuuk goy ɗo adiy ka kiɗar okiṇco yaa abdiyiṇji. Ŋuur okiṇco kuuk siṇco ginno ɗo maktumne ta gee kuuk yaa gase goye ka gaasɗo. Min kilgiye ka duniiner, ŋu bal siiriṇ siṇco ɗo maktumne ta *Roŋ Tamgi kaak ŋu deetu.

9 « Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko samaane ! 10 Ya Buŋ kat kaawe kadar ŋuu obe gem daŋaayne, ka seener ŋuu obiṇji. Kar ya Buŋ kaaw kadar ŋuu dee gem iŋ *seepine, ka seener ŋuu deeṇ iŋ seepine. Ɗo bi ŋaar-ak ko, gee ku Buŋdi yaa gaare subirruwco iŋ imaanco. »

11 Min ŋaar-ak, nu taltu pey maan biida ka pey amila min keɗer. Maanna-ak gin geepay seer ar ku Roŋ Tamgi. Kar ŋa kaawa ar maan kaak ar joŋ-aka. 12 Ŋa gin gudurre ar ta maan biida kaak amil awalle min ɗo amiydi-aka ho ŋa goyiy ɗo unji. Ŋa kaawiico ɗo gee ku duniiner aman : « Illa kuu abdiye maan biida ka awalle kaak mutuy ar yaa deeŋji deeŋji ho cool-aka. » 13 Maan biida ka seeriŋkar gin gamin kuuk ajbay aale, nam ŋa paay ak min ka samaaner ɗo unco ka geemir. 14 Iŋ gamin kuuk ajbay kuuk ŋa gintu ɗo unji ka maan biida-aka, ŋa galiig gee ku duniiner. Ŋa kaawiico a ŋuu waye maan ar maan biida kaak awalle, ŋaar kaak ŋu asiɗtu iŋ seepine kar natke-aka. 15 Ŋu berji gudurre ɗo maan biida ka seeriŋkar a maan kaak ŋu waytu-ak yaa teese siikime. Hiyya, ŋa teestu kaawe ho ŋaa dee ay gem kaak pooc abdiyiṇji. 16 Kar maan biida ka seeriŋkar-ak kaawiico ɗo gee okiṇco a ŋuu diye tompo ɗo pisiṇco ku meeda ho ɗo unninco, wala gee ku aginda wala ku ṇaaɗa, wala gay gamnar wala pokirna, wala ɓerrina wala horrina.

17 Ŋuur kuuk bal gine tompo-ak, ginno botol taat ŋuu gidiye maanna ho ya ŋu imil gamin ku gidiyir oki, ginno waan kaak

† **12:12** ‘aaciyoŋ’ : Werin daariṇ, ŋu kaawa a ‘dagino’. * **13:1** ‘maan biida’ : Werin daariṇ, ŋu kolaag a ‘maan biidira’.

yaaco gidiyiŋco. Tompo ŋaar-ak, ŋa gin siŋ ku maan biida kaak awalle, siŋ-ak, ose kaak kuuniy iŋ siŋji.

18 Goyoŋ neenduway. Ya goy gem kaak neenduwo, ŋaa ibine baaco ta siŋ ku maan biida-aka. Ose kaak ŋu osgiy-ak gaara pey siŋ ku gemor. Ose ŋaar-ak ko miy bijigiy iŋ orok bijigiy iŋ bijigiy (666).

14

Gee ku Buŋdi riya riyin ku marbinto

1 Min nu jaaliig pey kaar, nu tala *Roŋ Tamgi kuwa ka damba taat ŋu koliy *Siyon. Ŋuur kuuk goy iŋ ŋaar gay, gee miya iŋ orok pooɗ iŋ pooɗ alip (144.000). Okiŋco, ŋu diyco tompo ɗo uŋninco kaak gin siŋji iŋ siŋ ku Tacco. 2 Kar nu dortu pey gaay min kuwa ka samaaner. Gaay-at toŋgo ar amay kuuk asa gidi-gidi-gidi ho ar buŋ kaak awŋaw. Ta dora gala ar ale ka goŋki. 3 Kar gee kuuk ŋu diyco tompo ka Roŋ Tamgi ɗo uŋninco-ak, okiŋco, ŋu riya riy ta marbinto ɗo uŋji ka sees ka sultan, ɗo aginiydi, ho ɗo gamin kuuk pooɗ siikimaw-aku. Riy taat ŋu riy-at, waan gedarro riyinti, illa gee kuuk gin tompo ka Roŋ Tamgi-ak di gedar riyinti, ŋuur kuuk Buŋ jilig min ɗo duniiner. 4 Gee ŋuur-ak, ziŋkico *cawar. Yiriy rakki, ŋu bal kanje iŋ daaɗi. Ŋu aaɗig Roŋ Tamgi ɗo ay wer kaak ŋa ɓaayiyo. Gee ŋuur-ak, Roŋ Tamgi iŋ tacco Buŋ jilig awalle min ɗo adiy ka kiɗar a ŋuu goye kuŋjiŋ. 5 Ŋu kaawɗo raadine ho kaaw sa ŋu diygicoɗo.

Ɗubal ku Buŋdi subba

6 Min ŋaar-ak, nu taltu pey *ɗubil ka Buŋdi kaak zewa kuwa. Ŋa gin Kabarre ta Gala taat yaa goye tak-tak. Taar-at, ŋaa gaarin ɗo werin okiŋco, ɗo ay darre, ay caaro, ay kaawo ho ay tamba. 7 Ɗubil ka Buŋdi-ak kaawtu raɗa aman : « Karmiyoŋ Buŋ ho beroŋji darjine. Kar wiktin taar nece taat ŋaa ɗukume seriin ɗo geemir. Abdiyoŋ ŋaar kaak kilgiyig samaane iŋ kiɗa, barre iŋ odin ku amiydi ! »

8 Kar nu taltu pey ɗubil ka Buŋdi ka seeriŋkar. Ŋa ɗiytu aman : « Ŋu idta, ŋu idta. Babiloon, hellin taat yaarko-an, ŋu idta. Gee kuuk min darrinay okiŋco see aaye iŋ ɓaaye kaak muŋjam-aŋka. »*

9 Kar nu taltu pey ɗubil ka Buŋdi ka subbiŋkar. Ŋa ɗiytu aman : « Taloŋ ja ay gem kaak abdiya maan biida-aka iŋ maan kaak ŋu waytu ar ŋaar-aka ! Taloŋ ay gem kaak gas tompoy ka maan biida ɗo uŋji wal ɗo pisiŋji. 10 Gem ŋaar-ak yaa seen taaɓin taat asa min ɗo Buŋdi. Taaɓin taar-at ar dapiŋko ta Buŋdi taat ŋa leeyit bal amse ɗo *kordindir. Kar gem-ak, ŋu acciŋ ɗo aki. Ŋaa taaɓiye ɗo wer ka aki iŋ mooy ku baruukiner ɗo uŋco ka *ɗubal ku Buŋdi kuuk *cawar ho ɗo uŋji ka *Roŋ Tamgi. 11 Mooy ku taaɓinco-ak goy coona di elgin iŋ elgina. Ŋuur kuuk abdiy maan biida iŋ maan kaak ŋu waytu, ho iŋ ŋuur kuuk gas tompo oki, ŋu gasaaɗo pey kayco taat ŋuu jammiye. Yiriyo aando, ŋu taaɓiya kon di. »

12 Ɗo bi ŋaar-aŋ ko, gee ku Buŋdi kuuk karmiya kaawoy ho kuuk goy bombo ɗo botol ta Iisa Masi yaa gaare subirruwco.

13 Ɗo wer-ak, nu dortu pey gaay min ka samaaner. Ta kaawiidu aman : « Siir aman : “ Galal min diŋka ɗo ŋuur kuuk mat ɗo bi ka riy ta Buŋdi ! ” Kar Ruwwin ta Buŋdi gay gaay aman : “ Hii, ka seener, galal loco. Rasoŋgu, ŋuu jammiye. Ɗo jammiyiŋco-aŋ, riyco taat samaan ŋu gintu-an ucaaɗo maala. ” »

Wiktin ta seɗindi

14 Kar nu taltu maan ka pey. Maanna-ak gay, ta uce portiko taat gin waan ar roŋ gemor kuwa. Waanna-ak maliy kadumuul ka daabner ka sultan, kar ɗo pisiŋji, ŋa ob gool paaɗ ŋata-ta-ta. 15 *Ɗubil ka Buŋdi ka pey amiltu min ɗo *ger ka Buŋdi, kar ŋa kaawiiji raɗa ɗo ŋaar kaak goy kuwa ka ucer-at aman : « Icit goolaŋ, ɓaa seɗu. Wiktin ta seɗindi nec ko ho gamin kuuk keɗer oki nee ko. »† 16 Hiyya, waan kaak goy kuwa ka ucer-at iciit gool-ata, ŋa ɗukumiig gamin kuuk keɗer nam ŋa gaasig kiɗ okiŋji iŋ seɗe.

17 Kar nu taltu pey ɗubil ka Buŋdi ka pey. Ŋaar oki amil min ɗo ger ka Buŋdi ho ŋa gin gool ɗo pisiŋji kaak paaɗ ŋata-ta-ta.

18 Kar ɗubil ka Buŋdi ka pey kaak gin izinne ɗo aki amil min ɗo wer ka ŋu giniy *satkin ɗo Buŋdi. Wer-ak, ŋa koliig giji kaak ob gool ɗo pisiŋji-aka ho ŋa ɗiyiiji aman : « Obit goolaŋ-anta ho ɓaa seɗu maan ar roŋ ku karumder-aku. Ŋuur nee ko. » 19 Hiyya, ɗubil ka Buŋdi-ak iciit goolay, kar ŋa birtu seɗe. Min ŋa gaas iŋ seɗe, ŋa ɓaawtu ɗo wer kaak ŋu miyiigu ka dukitkar. Dukitka-at gaara dapiŋko ta Buŋdi. 20 Wer kaak ŋu miyiy roŋ-ak kara min ɗo helliner. Wiktin taat ŋu miyiigu-ak, baar kon di amilaw ho ŋu ŋaaliy ar amay ku baali. Baal-ak, bolikuwiy yaa nece miy subba kilomeetir‡ ho ya pis aala baal ka baarir-ak, baar-ak nam isaaji layumne.

15

Ɗubal ku Buŋdi iyit taaɓin ta ba aaro

1 Min ŋaar-ak, nu taltu pey maan tatko ho kaak ajbay ka samaaner. *Ɗubal ku Buŋdi

* **14:8** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 21.9. † **14:15** Wer ka gase kaawor ɗo Zowel 4.13. ‡ **14:20** 'miy subba kilomeetir' : Awalle, ŋu geema iŋ maan kaak ŋu koliig 'estaad'. Estaad alip iŋ miy bijigiy yaa nece ar kilomeetir miy subba.

peesira iyaat taaɓin taat peesira taat asa ba aaro. Ya ta as ja kat Buŋ adiy yaa oole.

2 Kar nu taltu pey maan ar barre kaak
irŋa ɓarliŋ ho min ɗo barre-ak amila ako.
Ɗo wer-ak, nu taltu oki gee kuuk nosirco
ɗo maan biida-ak iŋ maan kaak ŋu waytu-
aka, ho kuuk pooc a ŋuuco diye tompo kaak
gaara siŋji. Ŋuur gay pey ɗo bi ka barrer. Kar
ɗo pisiŋco gay, Buŋ berco maan ar goŋko.
3 Ŋu riyiy riy ta Muusa, gay riyor ka Buŋdi,
iŋ ta *Roŋ Tamgi aman :
« *Rabbin Buŋ gudurre okintiti ɗo pisiŋji.
Riy taat ki giniy-an taar dakina ho ta ajbay.
Kiŋke ko Sultan ka darriniydi,
gamin kuuk ki giniy-aŋ
okiŋco ŋuur ɗo botilco ho ŋuur ka
seener.
4 Maa gemir kaak gingijiɗo kolaw loci ?
Maa gemir kaak poocaajiŋ bere darjine ?
Kiŋ keejiŋ di selleŋ.
Gee okiŋco ku darriniydi asa derse ɗo unjiŋ.
Ŋuu tale waraŋ riy taat ki giniy-an taar ɗo
botilti. »

5 Min ŋaar-ak, ger ka Buŋ ka kuwa astu
pil pey, iŋ *kuraarin ta Buŋdi taat ŋu koliy
« tabernaakile ». 6 Kar nu taltu pey ɗubal
ku Buŋdi kuuk peesira kuuk iyiit taaɓin
taat peesir-ata. Ŋu amiltu min ɗo *Ger ka
Buŋdi. Ŋu is kesuun samaane portik kar
ho ɗo goŋguminco gay, ŋu ɗuun karrab ka
daabner. 7 Min gamin kuuk pooɗ siikimaw-
ak, rakki ber *kordindi ta daabner ɗo ay
ɗubil ka Buŋdi. Kordindi-at miin iŋ dapiŋko
ta Buŋdi, ŋaar kaak goy elgin iŋ elgina.
8 Ɗo wer-ak, mooy miiniig ger ka Buŋdi.
Mooy-ak gaara darjine iŋ gudurre ta Buŋdi.
Waan unjaaɗo ɗo ger ŋaar-aka, illa taaɓin
taat peesira taat ɗubal ku Buŋdi iytu-an yaa
gaaseŋ ja.

16

Kordindin ku peesira

1 Min ŋaar-ak, nu dortu gaay toŋgo amila
min ɗo *ger ka Buŋdi. Gaay-at kaawiico ɗo
*ɗubal ku Buŋdi kuuk peesir-ak aman : «
Ɓaaŋ, weeroŋ keɗer *kordindin kuuk miin
iŋ dapiŋko ta Buŋdi-ata. »

2 Ɗo wer-ak, ɗubil ka Buŋdi ka awalle
weeriit taŋji keɗer. Ek di mutay guɓiraŋ
ho raɗa amiltu min ɗo ziŋkico ku gee kuuk
gin tompo ka maan biida-aka ho ku abdiya
maan kaak ŋu waytu-aka.

3 Kar ɗubil ka Buŋdi ka seeriŋkar weeriit
taŋji ɗo barrer. Ek di amay-ak raɓiltu ar
baar ku gem kaak mate. Hiyya, gamin
okiŋco kuuk goy ɗo amiydi-ak sa mattu.

4 Kar ŋaar ka subbiŋkar weeriit taŋji ɗo
baalildi ho ɗo odin ku amiydi. Ek di amay-
ak raɓiltu oki baar. 5 Min ŋaar-ak, nu dortu
ɗubil ka Buŋdi kaak gin izinne ɗo amiydi
kaawtu aman : « Kiŋ di Buŋ ka selleŋ, kiŋ
kaak goy min awalle ho kaak goy diŋka,
kiŋ kaak ɗukumit seriin iŋ botilti. 6 Ɗo gee
kuuk miŋ baar ku geenji ho ku nabiinnar-
ak, pey ki berco baar ŋu seetu-aŋku. Hadi
diŋ ŋu gasit kat taŋco ! » 7 Kar nu dortu
pey gaay taat kaawa min wer kaak ŋu giniy
*satkin-ak aman : « Ka seener, gem kol
*Rabbin Buŋ, kiŋ kaak gudurre okintiti ɗo
pisiŋji. Kiŋ kaak ɗukuma seriin iŋ botilti ho
iŋ seene. »

8 Kar ɗubil ka Buŋdi ka pooɗiŋkar pakiit
taŋji ɗo pati. Ampaa ko, pat toŋguwti gaaytu
nam ta eriig gee ar ako. 9 Toŋgaw-at ŋoɗkiig
gee ŋaɗak-ŋaɗak ho ŋu teestu nige biŋkico iŋ
Buŋ kaak iycot taaɓin-anta. Iŋ taar-at sa, ŋu
poocji bere darjine ho ŋu pooc jipte goyiŋco
oki.

10 Kar ka beeyiŋkar pakiit kordindiy ɗo
wer kaak maan biida-ak goyiy ka seesji.
Ek di wer ka meennuwiy* gintu gondiko.
Hiyya, gee kuuk eɗe-ak teestu umiŋ biŋkico
asaan taaɓinco gin dakina. 11 Min taaɓinco
ginco dakina ho mutiyco oki raɗaagu, pey
ŋu niga biŋkico iŋ Buŋ ka kuwa. Iŋ taar-at
di oki, ŋu jiptigigɗo goyiŋco.

12 Kar ka bijigiyiŋkar weeriit kordindiy
ɗo barre kaak tatko ŋu koliy Epraat. Ek
di barre-ak amiyji ictu. Paa kat, sultinnay
kuuk asa min coke ka pati asiy bire meleŋ
ya ŋu ɓaa garta. 13 Min ŋaar-ak, nu taltu pey
seetinnay subba. Ŋuur gay, ar kaltam. Rakki
amiltu min ɗo biy ka maan kaak ar joŋ-aka.
Ka rakki amiltu min ɗo biy ka maan biida-
aka. Kar ka pey gay amiltu min ɗo biy ka
nabiiŋcer kaak raada-aka. 14 Ŋuur ruwwin-
nay ku aariɗnar kuuk gingiy gamin kuuk
ajbay. Ŋu ɓaawiico ɗo sultinnay ku duniiner
okiŋco a ŋuu ŋumiŋco ŋu ɓaa garta. Garta
taar-at yaa kuuniye yiriy taat yaarko. Yiriy
taar-at ta meenji Buŋ kaak gudurre okintiti
ɗo pisiŋji.

15 Kar *Rabbin Iisa gay ɗiytu aman : «
Yaman, nun naa ase ar kokino ! Galal ɗo
ŋaar kaak goy mento ho ɗo ŋaar kaak sorro
kesuuney. Paa kat, wiktin taat naa ase, nu
gasaagɗo tukinka ho sokaŋ sa diyaagɗo. »

16 *Seetinnay-ak ŋumiig sultinnay okiŋco
ɗo wer kaak ŋu koliy « Harmagedon » iŋ
kaaw ta *Yuudinnar.

17 Ɗo wer-ak, ɗubil ka Buŋdi ka
peesiriŋkar pakiit kordindiy kuwa. Min ŋa
pakiit di, nu dortu gaay toŋgo amila min
ɗo sees ka sultan kaak goy ɗo ger ka Buŋdi
aman : « Hiyya, diŋ ta nec kate ! » 18 Min
ŋaar-ak buŋ iriŋtu cippit ho ŋa astu awaŋ
dindirim. Nu dortu hawin cayyi ho kiɗ
sa azirtu liŋic. Min Buŋ kilgiyig gee yoo
diŋka, yiriy rakki, ŋa bal azire ampa. 19 Min
ŋaar-ak, kiɗ cirtu caŋkuur. Hellin taat yaarko

* **16:10** 'meennuwiy' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'minay'.

ɗeeɗtu werin subba ho hellinnan kuuk ɗo darrinay okiŋco ɗim kamac-kamac. Buŋ bal rawtin hellin taat ŋu koliy Babiloon taat yaarko-ata. Ŋa bertit see min kordindiy taat miin iŋ dapiŋkoy ho ŋa ɗiytit aman : « Illa ka seenti. » 20 Kiɗ okinji kaak goy ɗatik amiydi sawiltu baata ho dambinay sa sawiltu kiliw. 21 Kirdo aginda sollitu ɗo kayco ku geemir. Rakki, oomiŋkuwti yaa nece ar serip ta suwaal ta koor. Gee-ak niga pey biŋkico iŋ Buŋ ɗo bi ka taaɓin taat raɗ aale-ata.

17

Azbiŋca ta yaarko

1 Min ŋaar-ak, rakki min *ɗubal ku Buŋdi kuuk peesir-ak, astu kaaw aman : « As naaŋ gaare maman Buŋ yaa taaɓiyin azbiŋca taat yaarko-anta, taar taat goy ɗo wer kaak amiyji dakina. 2 Sultinnay kuuk ɗo duniiner weytu iŋ taara ho gee ku duniiner aay ɓaayinti ar ŋu see aaye. »*

3 Min ŋaar-ak, Ruwwin ta Buŋdi miinintu ho ɗubil-ak iyiin ɗo goosiner. Ɗo goosiner-ak, nu tal daatik rakki taat ŋep maan biida. Maan biida-ak dindik buŋ. Kayiy peesira ho geepiyji orok. Ɗo ziy okiŋji, ŋu siir siŋ ku ware Buŋdi. 4 Daatko-at gay is gamin kuuk kaalin aale. Ta is kesuune dindik buŋ, gamin dakina ku daabner, ɗuurti iŋ kaato. Ɗo pisinti, ta ob *kordindi ta daabner. Kordindi-at miin iŋ gamin kuuk samaanno kuuk ta giniy iŋ azbinnuwti. 5 Kar siŋti gay, ŋu siirig ɗo uŋti aman : « Babiloon taat yaarko, yaaco ta azbinnar ho iŋ gamin kuuk jookumo ku duniiner. » Siŋ-ak gay gee ibanno baaco. 6 Daatko-at, nu taltu kadar ta see aaye iŋ baar ku gee ku Buŋdi. Ta see baar ku gee kuuk ŋu deeyig asaan ŋu kaaw bal kolaw ɗo bi ka Iisa Masi.

Min nu taliit pa-ak, nu ajbiytu. 7 Kar *ɗubil ka Buŋdi-ak indintu aman : « Maa ginaaciŋ ki ajbiyiy ampa-aŋka ? Cokay, naaŋ imile baat ta daatko-anta ho iŋ maan biida kaak ta ŋeptu. Maan biida-ak kayiy peesira ho geepiyji orok. 8 Maan biida kaak ki taltu-aŋ, awalle ŋa goy iŋ odinay, kar diŋ gay ŋa mate. Yiriy rakki ŋa asa di amile min bee kaak sugulgul-aka ho gee kuuk siŋco ginno ɗo maktumne taat bera goye ka gaasɗo asiy ajbiye. Kar ya ŋa amile oki, ŋaa ɓaayiy di mate. Ɗo maktumne-at, Buŋ siir min kilgiye ka duniiner siŋ ku gee kuuk gas goye ka gaasɗo. »

9 Kar ŋa ɗiytu pey aman : « Rasoŋ gee iŋ ibiniŋco ŋuu ibiniŋ gamin-aŋku. Maan biida-ak gin kay peesira. Kay ku peesir-ak, ŋu dambinay kuuk peesira iŋ sultinnay kuuk peesira. Dambinay kuuk peesir-ak, daatko-at goyco kuwa. 10 Kar min sultinnay kuuk peesir-ak gay, beey paay ko, rakki tiya meennuwiy diŋka, ho ka rakki gay yaa ase misa. Kar ya kaak ba aar as coka oki, ŋaa taayaaɗo. 11 Kar maan biida kaak goy awalle ho diŋ mat-ak, ŋa min sultinnay ku peesira ho ŋaar di sultan ka porpoɗiŋkar. Gaasuway, illa iden di.

12 « Kar geepay ku maan biida-ak, ŋu sultinnay kuuk orok kuuk bal coke misa. Ŋuu teen meennuwco sawa iŋ maan biida-aka, kar ŋu taayaaɗo. 13 Sultinnay kuuk orok, okiŋco, kaawco rakki di. Iŋ gudurrico ho iŋ izinnico, ŋuu gaayiŋ maan biida-ak ɗo ay maan kaak ŋa rakiy gine. 14 Sultinnay-ak yaa taasiniŋ *Roŋ Tamgi, kar ŋaar gay yaaco nosire, asaan ŋaar di *Rabbin ka rabbinniidi ho Sultan ka sultinniidi. Ŋaaco nosire iŋ ŋuur kuuk ŋa koltu ho ŋa doɓtu ho bal rase botiliy. »

15 Min ŋaar-ak, ɗubil ka Buŋdi-ak kaawiidu pey aman : « Amay kuuk ki taltu-aŋ, wer-ak ko azbiŋca-at goytu ɗo bico, ŋu gee kuuk min ay tamba, ay darre, ay kaawo ho ay wer kaak gee ŋumiy dakina. 16 Kar geepay kuuk orok-aku iŋ maan biida-ak gay, ba aaro, ŋuu yilin azbiŋca-ata. Ŋuu sokiŋ gaminti okiŋco nam taa ɗake tukinka. Kar ŋuu obin ŋuu teenti. Kar gamin kuuk ɗak gay, ŋuuco ŋaame ako. 17 Buŋ kat diyiit ɗo gelbinco a ŋuu giniŋ maanna-aŋ ar kaak ŋa rakiyo. Paa kat, sultinnay-ak deet kaawco a ŋuu gaayiŋ maan biida-ak ɗo ay maanna nam gamin okiŋco kuuk Buŋ kaawtu yaa kuuniye.

18 « Ya ɗo daatik taat ki taltu, taar ko hellin taat yaarko taat goy ɗo kaaco ka sultinnay ku duniiner okiŋco. »

18

Buŋ idit hellin ta Babiloon

1 Min ŋaar-ak, nu taltu pey *ɗubil ka Buŋdi ka pey asa min ka samaaner. Gudurrey dakina ho darjiney gay ceeriig kiɗ okiŋji cuu. 2 Ŋa kooltu raɗa aman : « Ŋu idta, ŋu idta. Babiloon hellin ta yaarko-an, ŋu idta. Diŋ gay, ta gin ger ka aariɗnar. Aariɗna kuuk gallo okiŋco goy eɗe. Ɗiiɗ kuuk gee taggigɗo iŋ kumin kuuk gee yilaagu sa, okiŋco goy eɗen di. 3 Ɗo adiy ka kiɗar, gee okiŋco see min ɓaayinti ho sultinnay sa ɓaayit ko ɓaaye. Kar taajirna ku duniiner sa gin gay gamnar iŋ gaminti kuuk samaan paka. »

4 Min ŋaar-ak, nu dortu gaay ta pey min ka samaaner aman : « Kuŋ geendu-aŋku, amiloŋ kara min ɗo hellin-anta, yampa, kuŋ sa yaa gine ar kaak ŋu giniy-aŋka. Taaɓin taat asa gale kaaco-an, yaako gale loko oki. 5 Amiloŋ asaan zunuubinnico ŋuur

* **17:2** Wer ka gase kaawor ɗo Zeremi 51.7.

gaaye nam ŋu ot ka samaaner ho Buŋ raw-
taagɗo gamin kuuk ŋu giniy iŋ botilcoɗo-
aŋku. 6 Taaɓin taat ta taaɓiyiig gee, yaati
yeepe ɗo kaati. Gaare kaak ta gaariit ɗo
geemir-ak, loti gay ŋuuti gaarin paka. See
kaak yuutu ta bertu ɗo geemir-ak, loti gay
beronti see kaak yuut paka. Ya ta ber rakki,
kuŋ gay ɗeelonti seer. 7 Awalle, ta gas
gamin dakina kuuk samaan paka, ho diŋ
gay taaɓin kat yaa gasinti. Awalle, siŋti ale,
ho diŋ gay siŋti yaa cille maala. Ta kaawiy
ɗo atti aman : “ Nun gay ar sultaŋca. Nun
murgillo ho morkeŋ sa, nu aawaagɗo tak-
tak. ” 8 Ɗo bi ŋaar-ak ko, iŋ yiriy rakki di,
taaɓin okintit yaati ase ɗo kaati. Taaɓin-at ta
raɗuw taat diya gee, morke, meya ho ak kat
yaa idinti. *Rabbin Buŋ kaak yaati ɗukume
seriin-at, ŋaar gin gudurre ! »

9 Ɗo adiy ka kiɗar, sultinnay okiŋco kuuk
ɓaay muŋjam iŋ taara ho kuuk aawiig gam-
inti kuuk samaan paka-ak yaa tale mooy ku
helliner taat eraw. Ɗo bi kanti ko, zuliŋco
yaa miŋe ho ŋuu morke. 10 Sultinnay-ak,
min ŋu tal taaɓin taat ta taaɓiyiyo, kolaw
yaaco uŋje ho ŋuu peye serek minninti. Ɗo
wer-ak, ŋuu koole aman : « Way duniine,
way duniin-anta ! Taloŋ kat hellin ta Ba-
biloon taat siŋti alaw ho gin gudurre-an
kobir ako. Iŋ pat rakki di, Buŋ ɗukumiitit
seriine ! »

11 Taajirna kuuk ɗo duniiner okiŋco yaa
miŋe zuliŋco ho ŋuu morke ɗo bi kanti,
asaan waan sa ginno pey tak-tak kaak
yaa gidiyiŋ gaminco : 12 daabniico, pod-
dinco, kaatinco, iŋ ɗuurco. Waan gi-
dayɗo pey tooɓinco kuuk waskinco ŋelel-
ŋelel, tooɓinco kuuk dindik muzgiram wala
dindik buŋ, ho tooɓinco kuuk gin lawa
ŋomook. Ho ŋu gidayɗo pey atiyco kuuk
gasɗo badam ho kuuk kaalne, gaminco
kuuk ŋu siytu iŋ saaŋ ku garyir, ŋu garpitu iŋ
hadinne ka mirgiti, wal ŋuur kuuk ŋu siytu
iŋ atay wala iŋ dambay. 13 Waan gidayɗo
pey gaminco ar itirna, tapar kuuk ɗiya gala,
maam ku *biŋdi, sewe, koo, kurgal, barkay,
tamgi, pisay, wal puus ka pisiydi. Ŋuur kuuk
gidiy ɓerrina wala gee kuuk ŋu obtu maala
gasaaɗo pey waan ka gidiyco. 14 Hiyya,
taajirna-ak kaawiitit aman : « Gaminke
okiŋco kuuk samaan paka-aku, ŋu eriig ɗo
aki. Mallike okiŋji kaak ka gintu-ak baay
bire ho ka gasaagɗo pey tak-tak. » 15 Ɗo wer-
ak, min taajirna kuuk gas malle iŋ suuginco
min eɗe-ak talit taaɓin taat ta taaɓiyiyo, ko-
law yaaco uŋje ho ŋuu peye serek minninti.
Ɗo wer-ak, ŋuu miŋe zuliŋco ho ŋuu morke.
16 Ŋuu koole aman : « Way duniine, way
duniin anta ! Taloŋ hellin taat yaarko-an id
dakumac. Ta ɗuun zimilla waskinco ŋelel-
ŋelel, iŋ tooɓin muzgiram wal dindik buŋ
ho pey ta is daabne, kaato iŋ ɗuura. 17 Iŋ pat
rakki di, gaminti okiŋco idtu ! »

Gee okiŋco kuuk gina riy ɗo amiydi oki
yaa peye serek minninti, yoo ŋuur kuuk
gina riy iŋ markabin kuuk aginda iŋ agin-
duwco iŋ gee kuuk ɓaa marti iŋ ŋuura oki.
18 Gee ŋuur-ak, min ŋu taliit hellin-at er
gaase, ŋu kooltu aman : « Wayyayo, min
ɗo duniiner pey ginno hellin yaarik ar taar-
anta. » 19 Kar ŋu altu ko ale ho ŋu morkitu
nam ŋu lee kiɗ ɗo kayco. Ɗo aliŋco ŋu ɗiya
aman : « Way duniine, way duniin-anta.
Taloŋ kat hellin taat yaarko-an ide. Ŋuur
okiŋco kuuk gina riy iŋ markabna gasiig
mallico minninti di ho diŋ sa ta ide iŋ pat
rakki di. »

20 Kuŋ kuuk goy ka samaaner, aaciyoŋ !
Kuŋ gee ku Buŋdi, aaciyoŋ !
Kuŋ *paliinna iŋ nabiinna, aaciyoŋ !
Buŋ ɗukumtit seriin ɗo gamin
kuuk samaanno ta giniiko.

21 Min ŋaar-ak, ɗubil ka Buŋdi rakki kaak
gin gudurre daktu ic dambi oom pakgig
dukitka. Min ŋa iciiga, ŋa acciig durum ɗo
barrer, kar ŋa ɗiytu aman : « Ŋu accin oki
hellin taat yaarko ta Babiloon durum ampa.
Hiyya, ŋu talaatɗo pey tak-tak. 22 Yaman,
Babiloon, min loke, waan doraaɗo pey tak-
tak palindina, goŋkinay, suraarnay, wala
perinna, ho hawin ta eygir oki, waan do-
raatɗo. Waan talaaɗo pey gay panor, 23 ho
portikaw ta lampinar oki, waan talaatɗo.
Koriya wala yillika ta obindi oki waan do-
raaɗo. Taa gine pa, asaan min ɗo duniiner
okintiti, taajirinke siŋco ale min ŋuur okiŋco
ho ka tarig gee okiŋco ku darriniydi iŋ ol-
guwke. »

24 Ɗo hellin ta Babiloon-at ko, baar ku
nabiinnar iŋ ku gee ku Buŋdi ŋaaltu, ŋuur ko
baar ku gee okiŋco kuuk ŋu deetu ɗo adiy ka
kiɗar.

19

Riy ta nosiraw ka samaaner

1 Min ŋaar-ak, nu dortu hawin cayyi min
ka samaaner ar ta gee dakina, ta kaawa
aman : « *Alleluuya ! Ozilinteŋ Buŋte !
Ŋaar kaak gin jile, darjine, iŋ gudurre ɗo
pisiŋji. 2 Seriinay kuŋjiŋ, ŋuur ka seener ho
ɗo botilco. Buŋ ɗukumtit seriin ɗo azbiŋca
taat yaarko taat nigig kiɗa iŋ azbinnuwti.
Ho ŋaati peyin ɗo kaati ɗo dee kaak ta deeyig
gay riyor ku Buŋdi. » 3 Kar hawin-at kaawa
pey aman : « Alleluuya ! Ozilinteŋ Buŋte !
Mooy ku hellin taat yaarko-an coona di el-
gin iŋ elgina. » 4 Kar aginay kuuk orok seer
iŋ pooɗ-aku, iŋ gamin kuuk pooɗ siikimaw-
ak dersitu ɗo uŋji ka Buŋ kaak goy ka seesji
ho ŋu ɗiyiiji aman : « *Aamin. Alleluuya !
Ozilinteŋ Buŋte ! »

Tee ka iidin ta obe ka Roŋ Tamgi

5 Nu dortu pey gaay amila min ɗo sees ka
Sultan aman : « Ozilinteŋ Buŋte, kuŋ okiŋko

gay riyor ku Buŋdi kuuk karmiyaaga, kuŋ gee kuuk aginda iŋ kuuk ŋaaɗa. » 6 Nu dortu pey hawin cayyi ar ta gee dakina, ta gidi-gidi-gidi ar balal kuuk miine ho ta dindirim-dindirim ar awŋe ka buŋdi. Ta ɗiya aman : « *Alleluuya ! Ozilinteŋ Buŋte ! Ozil-inteŋ *Rabbinte kaak gudurre okintiti ɗo pisiŋji. Ŋaar kaak icit Meennuwiy ɗo pisiŋji. 7 Aaciyinte ho goyinte ɗo galal. Berinteŋji *darjine. Yiriy ta obe ka *Roŋ Tamgi as ko ho gemsoy sa siy ko ziti. 8 Ŋu istit kesuun taat giteenti irŋaw, samaane, ho *cawar. » (Giteen-ak gaara gamin kuuk samaane gee ku Buŋdi giniyo.)

9 Kar *ɗubil ka Buŋdi-ak kaawiidu aman : « Siir aman : “ Galal ɗo ŋuur kuuk ŋu koltu ɗo iidin ta obe ka Roŋ Tamgi. ” » Kar ŋa kaawtu pey aman : « Ŋuur-aŋ kaawin kuuk taɓ ku meeŋji Buŋ. »

10 Min ŋaar-ak, nu dersitu ɗo uŋji a naa abdiyiŋji. Kar ŋaar gay kaawiidu aman : « Kaway, dak ginenno pa. Nun oki gay riyor ar kiŋke iŋ siŋtaŋ kuuk obit bombo seen taat Iisa Masi gaartu. Illa Buŋ keeji di kii abdiye ! »

Kaaw taat Iisa Masi gaartu-an, taar ko baat ta kaaw taat nabiinna kaawtu.

Dalŋiy kaak pisoy portiko

11 Min ŋaar-ak, nu taltu samaane pile ho pis portiko bayintu. Dalŋiyey gay siŋji Selleŋ ho Taɓ. Ŋa ɗukuma seriin iŋ botilti ho ŋa taasiŋa oki pa. 12 Odinay gizig ar ako ho ŋa maliy kadumuulna dakina ku sultinniidi. Ŋu siirji siŋ ɗo ziy kuuk meeŋji di iban baaco. 13 Batkoy okiy iŋ baar. Ŋaar ko kaak ŋu koliy « Kaaw ta Buŋdi ». 14 Askirna kuuk ka samaaner aaɗaaga iŋ pisay portikinay. Okiŋco, ŋu is kesuun taat giteenti samaane, portiko ho *cawar. 15 Min ɗo biy amila *seepin kaak paaɗ ŋata-ta-ta. Iŋ seepin-ak, ŋaa deeŋ gee ku darriniydi. Ŋaa tooriŋco iŋ koŋgin ka hadinner. Ar ŋu miyiy karumde ka dukitkar, ŋaa oryiŋ gee iŋ dapiŋko ta Buŋdi, ŋaar kaak gudurre okintiti ɗo pisiŋji. 16 Ŋu siirig siŋji ku pey ɗo batkoy ho ɗo tumkey aman : « Sultan ka sultinniidi ho Rabbin ka rabbinniidi. »

17 Kar nu taltu pey *ɗubil ka Buŋdi pey ɗatik pati. Ŋa koliig raɗa okiŋco ɗiiɗ kuuk zewaw kuwa, ŋa ɗiytu aman : « Asoŋ kuu tee tee kaak asa min ɗo Buŋdi. 18 Taaŋ kum ka sultinniidi, ka agindaw ku askirnar iŋ ka askirinco, ka pisiydi iŋ ka dalŋiyco. Taaŋ kum ka gee okiŋco : kuuk ɓerrina iŋ kuuk horrina, kuuk aginda iŋ kuuk ŋaaɗa. »

19 Kar nu taliig maan biida-ak ŋumtu iŋ sultinnay ku duniiner iŋ askirinco. Ŋuu ɓaay taasiŋiŋ dalŋiy kaak gin askirin ɗo aaroy. 20 Dalŋiy-ak iŋ askirnay obiig maan biida iŋ nabiiŋce kaak raada-aka. Nabiiŋce-ak, ŋa ŋaar ko kaak gin gamin kuuk ajbay ɗo uŋji ka maan biida-aka. Paa kat, ŋa jagiig gee kuuk ŋu diyco tompo ka maan biida-aka ho kuuk abdiyiy maan kaak ŋu waytu-aka. Min ŋu obiig seerco, ŋu oriig mento di ɗo ak ta baruukiner. 21 Dalŋiy-ak iŋ seepin kaak amila min ɗo biy, ŋa deeyig okiŋco askirnay ku maan biida-aka. Hiyya, ɗiiɗ okiŋco paaytu, ŋu teetu ko tee kumco nam ŋu jubaw.

20

Elgin alip ku meennaw

1 Min ŋaar-ak, nu taltu *ɗubil ka Buŋdi rakki paaya min ka samaaner. Ɗo pisiŋji, ŋa ob kerle kaak ŋuu piliŋ bee kaak sugulgul iŋ jinzirrina kukumac-kukumac. 2 Ŋa obig maan kaak ar joŋ-ak bombo. Ŋaar ko aal ka daayum kaak ŋu koliy « *Seetanne », wal « Diyaabul ». Min ŋa obga, ŋa ɗuuniig iŋ jinzirre a ŋaa goye elgin alip. 3 Hiyya, ŋa acciig ɗo bee-aka ho ŋa ɗibiriig dec iŋ kerle ho ŋa ŋaariig min kuwa. Paa kat, ɗo elgin kuuk alip-ak, ŋa gediriyɗo pey ŋaa jagiŋ gee ku duniiner. Kar gay, ya elgin-ak bir di, ŋu pikiŋ ŋaa jaawe ɗak sooɗa.

4 Ba aaro, nu taltu seesin ku sultan. Gee kuuk goyaaco gay, Buŋ berco izinne taat ŋuu ɗukume seriine. Kar nu taltu pey kellam ku gee kuuk ŋu deetu, asaan ŋu obit bombo kaaw ta Buŋdi iŋ seen taat Iisa Masi gaariico. Ŋu bal abdiye maan biida-ak iŋ maan kaak ŋu waytu ar ŋaara ho ŋu bal ooye a ŋuuco diye tompo ka maan biida, wala ɗo uŋninco, wala ɗo pisiŋco. Gee ŋuur-ak yaa nooye ho ŋuu teen meennaw iŋ Iisa Masi nam elgin alip. 5 Nooye ŋaar-ak ko, nooye ka awalle. Gee kuuk bal nooye-ak, ŋuur yaa yoke ya elgin kuuk alip-ak bir ja. 6 Galal ɗo kuuk hadir ɗo nooye kaak awalle-aka ! Ŋuur geeŋji ku Buŋdi ko ho muut ta seeriŋkar ginno pey gudurre kaaco. Ŋuu gine gay *satkiner ku Buŋdi iŋ ku Iisa Masi, ho ŋuu teen meennaw sawa iŋ Iisa Masi ɗo elgin alip.

Buŋ nosirji ɗo Seetanner

7 Ya elgin kuuk alip-ak bir di, ŋuu imiliŋ Seetanne min ɗo daŋaayner 8 ho ŋa ɓaay galiŋ pey gee min darrinay kuuk ɗo adiy ka kiɗar okiŋji, ŋuur kuuk ŋu koliy Goog ho Magoog. Ŋaa ŋumiŋco a ŋuu taasiŋe. Dakinuwco yaa nece ar yir ka ɗo baali. 9 Min ŋu ŋumtu, ŋu teriŋtu pey ɗo adiy ka kiɗar okiŋji. Ŋu ɓaayiy leyiŋ wer kaak gee ku Buŋdi goyiyo, taar-at ko hellin taat Buŋ elgiyo. Ya ŋu leyig di, ak yaa paaye min kuwa, taa idiŋ okiŋco. 10 Ŋaar Seetanne kaak jagiig gee-ak, ŋuu acciŋ ɗo ak ta baruukiner. Ɗo wer ŋaar-ak ko, ŋu oriig maan biida iŋ nabiiŋce kaak raada-aka. Ɗo wer-ak, ŋuu taaɓiye yiriyo aando, elgin iŋ elgina.

Seriin ta ba aaro

11 Kar nu taltu sees tatik ka sultan. Sees-
ak portiko ho waan goyji kuwa. Kiɗa iŋ
samaane sawil kiliw min ɗo uŋji ho waan sa
talgigɗo pey tak-tak. 12 Kar nu taltu pey gee
kuuk mate, ku aginda iŋ ku n̰aaɗa, okiŋco,
ŋu pey ɗo uŋji ka sees ka sultan. Ɗo wer-
ak, ŋu piliig makaatamna. Kar ŋu pil mak-
tumne ta pey, taar ko maktumne taat ŋu
siirtu siŋ ku gee kuuk gas goye ka gaasɗo.
Buŋ ɗukumco seriin ɗo gee kuuk mate ɗo
ay maan kaak ŋu gintu ho kaak ŋu siirtu ɗo
maktumner. 13 Gee kuuk amay teeyig sa,
amay pakgu kara. Muut sa rasiig geenti ho
ba ool sa imiliig kunti kara. Buŋ ɗukumco
seriin ɗo ay maan kaak ŋu gintu. 14 Muutu
iŋ ba oole gay, ŋu oriig ɗo koriy taat berel ta
aki. Taar-an ko muut ta seeriŋkar. 15 Ya gem
kaak ŋu bal siiriŋ siŋji ɗo maktumne ta goye
ka gaasɗo, ŋuu acciŋ ɗo koriy-ata.

21

Samaane iŋ kiɗa ku marbinto

1 Kar nu taltu samaane iŋ kiɗa kuuk
marbinto. Samaane iŋ kiɗa kuuk awalle-ak,
ŋuur sawle, yoo barre oki. 2 Kar nu taltu
hellin ta Buŋɗi, taar-at ko Zeruzaleem ta
marbinto taat Buŋ paaytu min kuwa. Ta ar
gemso taat siy ziti ya ta ɓaa ŋaame iŋ ɗubilti.
3 Nu dortu gaay raɗa taat asa min sees ka
Sultan aman : « Diŋka-aŋ, Buŋ siy ko weriy
ɗatik geemir ho ŋaa goye iŋ ŋuura. Ŋuu gine
gee ku meeŋji ho Buŋ meeŋji sa, yaa goye
iŋ ŋuura. 4 Ŋaa suudīŋ zuliŋco okiŋco. Muut
sa goyaaɗo pey, wala ale, wala morke, wala
taaɓine, asaan duniin taat awalle, taar bir
ko. »

5 Hiyya, ŋaar kaak goy ka seesji-ak ictu
kaawo aman : « Cokiyoŋ, diŋ gamin okiŋco
nu ginaag marbinto. » Kar ŋa ɗiytu pey
aman : « Siirig kaawnar-aŋku, ŋuur ka
seener ho ginno raadin atta. »

6 Kar ŋa ɗiytu pey aman : « Diŋka-aŋ ta
nece, nun ko Alpa ho Omega, ka teesindi
ho ka gaasuwa. Ya kaak ibin diyaaga, naaji
bere amay maalan di kuuk bera goye ka
gaasɗo. 7 Ɗo gem kaak nosire, naaji bere
haginey, naa gine Buŋji ho ŋaar gay yaa gine
roŋdu. 8 Kar gay, ɗo ŋuur kuuk bal nosire,
ŋuu oriŋco ɗo koriy ta ak ta baruukiner.
Gee ŋuur-ak ko kuuk rasit imaanco, kuuk
jookumo, kuuk imaanco oole, kuuk dee
gee, kuuk ɓaay muŋjam, gay olgil, gay
marginar ho gay raadindi. Taar-at ko muut
ta seeriŋkar. »

Zeruzaleem ta marbinto

9 Min *ɗubal ku Buŋɗi kuuk peesira kuuk
obiig *kordindin kuuk peesira kuuk miin iŋ
taaɓin ta Buŋɗi-ak, rakki asiidu kaaw aman
: « As ki talin daaciy ta *Roŋ Tamgi taat
daaɓinti obe. »

10 Ruwwin ta Buŋɗi miinintu, ho ɗubil ka
Buŋɗi-ak iyintu ka damba taat yaarko ho
bolok. Kar ŋa gaariiduut hellin taat *cawar,
taar Zeruzaleem taat Buŋ paaytu min kuwa.
11 Darjin ta Buŋɗi caapaata yoo hellin okin-
titi irn̰a cuu nam diya odina ar dambi kaak
kaalne ŋu koliy « jaspe ». 12 Hellin taar-at, ŋu
pinig durdurriti bolok ho ɓigira*. Botiliyti
orok iŋ seera ho ɗubal ku Buŋɗi orok iŋ
seera sa pey ɗo botilay-aku. Ɗo ay botol,
ŋu siir siŋ ku caar ka gee ku Israyeel kuuk
orok iŋ seera. 13 Ɗo coke ka pati gin botilay
subba. Iŋ gale ka pati gin botilay subba.
Munsakne gin botilay subba ho watiine oki
gin botilay subba. 14 Durdurre ka hellin
taar-at gin dulaayinna orok iŋ seer. Ɗo
dulaayinna-ak, ŋu siir siŋ ku paliinnay ku
Roŋ Tamgi kuuk orok iŋ seer-aku.

15 Ɗubil ka Buŋɗi kaak kaawdu-ak gin
maan ka geemindi ka daabner ɗo pisiŋji.
Ŋa geemiit hellin-ata iŋ botiliiti ho iŋ
durdurriti. 16 Hellin-at, uŋti, aarti, meeda
iŋ n̰ugila okiŋco sawa-sawa, ho bolukuwti,
daatkuwti iŋ tulliti oki sawa-sawa di. Ɗubil
ka Buŋɗi-ak geemiig werin okiŋco ho ay
wer, ŋa geem orok iŋ seer alip (12000)
estaad†. 17 Ɗubil ka Buŋɗi-ak geemiig
durdurre-aka. Durdurre-ak nec kociŋgil
miya iŋ orok pooɗ iŋ pooɗ (144). 18 Ŋu
pinig iŋ dambay kuuk kaalne ŋu koliy «
jaspe ». Ho hellin-at, ŋu pinit iŋ daabne
kaak horre kaak irn̰a cuu ar sawwapa.
19 Dulaayinna ku durdurre ka hellin-at, ŋu
siirig iŋ ay biyaw ta dambay kuuk kaalne.
Dulaayin taat awalle, ŋu siirit iŋ dambay
kuuk ŋu koliy « jaspe », ta seeriŋkar iŋ «
sapiir », ta subbiŋkar iŋ « kalseduwaan », ta
pooɗiŋkar iŋ « emerood », 20 ta beeyiŋkar iŋ «
sardoniks », ta bijigiyiŋkar iŋ « sarduwaan »,
ta peesiriŋkar iŋ « krizoliit », ta porpoɗiŋkar
iŋ « beril », ta parrikiŋkar iŋ « topaaz », ta
orokiŋkar iŋ « krizopraaz », ta orok iŋ rakki
iŋ « hiyaasent », ho ta orok iŋ seeriŋkar gay
iŋ « ametist ». 21 Botilay kuuk orok iŋ seer-
ak, ŋuur ɗuur kuuk orok iŋ seera. Ay botol
di gin ɗuure ɗuure. Botol taat berel ta ɗatik
helliner, taar iŋ daabne kaak horre kaak
irn̰a cuu ar sawwapa.

22 Ɗo hellin-at, nu bal tale *ger ka Buŋɗi
asaan meeŋji Buŋ kaak gudurre okintiti
ɗo pisiŋji goy ɗo wer-aka iŋ *Roŋ Tamgi.
23 Hellin-at wala raka caape ka pati wala ka
koyer, asaan darjin ta Buŋɗi caapaat ko. Kar
gay, Roŋ Tamgi-ak ko ar lampiti. 24 Gee ku
darrinay okiŋco yaa jaawe ɗo portikuwiy
ho sultinnay kuuk ɗo adiy ka kiɗar yaa iyiiŋ

* **21:12** ‘ɓigira’ : Werin daariŋ, ŋu kaawa a ‘bakar’. iŋ miy pooɗ (2400) kilomeetir.

† **21:16** ‘orok iŋ seer alip estaad (12000)’ : Ya nece ar alip seer

mallico ɗo hellin-ata. 25 Botilay ku hellin-at ɗibiraaɗo iŋ yiriyo. Ho min aando ginnoak gay, ŋu ɗibiraagɗo tak-tak. 26 Ŋuuti iyiŋ mallico iŋ gamin okiɲco kuuk ŋu gintu ɗo duniiner. 27 Maan kaak gallo uɲjaaɗo taktak ɗo hellin-ata, wala gem kaak gina gamin kuuk jookumo, wala gay raadindi. Illa ŋuur kuuk siɲco siir ɗo maktumne ta goye ka gaasɗo. Taar ko ta Roŋ Tamgi.

22

1 Hiyya, *ɗubil ka Buŋdi-ak gaariiduug barre kaak ɲaala min ɗo baay ta sees ka Buŋdi iŋ ka Roŋ Tamgi. Barre-ak, amiyji irɲaw ɓarliŋ ho bera goye ka gaasɗo. 2 Ŋu aaɗiy min botol taat berel taat ɗatik helliner, kar barre-ak ɗeeɗ werin seera. Et kaak bera goye ka gaasɗo goy ɗatikco. Et-ak ɗo elgol, ŋa wiya dees orok iŋ seera. Ay koy di, ŋa wiyo. Kar tapirji gay coola gee ku darriniydi. 3 Suruupin sa goyaaɗo pey taktak.

Sees ka Buŋdi iŋ Roŋ Tamgi di yaa goye ɗo hellin-ata ho gay riyor ku Buŋdi gay yaa abdiyinji. 4 Ŋuu talin kat wijeeney ho ŋuu siiriɲ siŋ ku Buŋdi ɗo uɲninco. 5 Ɗo wer-ak, aando sa goyaaɗo ho waan sa rakaaɗo pey portikaw ta lampinar wala ta pati, asaan *Rabbin Buŋ yaa caapin portikuwiy loco. Hiyya, ŋuu teen meennaw elgin iŋ elgina.

Iisa gaay ko yeepe

6 Kar *ɗubil ka Buŋdi-ak kaawiidu aman : « Kaawin-aŋ, ŋuur ka seener, ginno raadine. *Rabbin Buŋ, ŋaar ko berco Ruwwin ɗo nabiinna, ŋa ɲaamiig ɗubiley a ŋaaco gaariɲ ɗo gay riyor maan kaak yaa ase neginda. »

7 Iisa Masi ɗiya aman : « Cokiyoŋ ! Nu gaay ko yeepe. Galal ɗo kuuk obig bombo ɗo aditco kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi kuuk siir ɗo maktumne-anta. »

8 Nun Yaaya ko talig gamin-aŋ iŋ odinar ho nu dorig iŋ ɗeŋginar. Min nu doriigu ho nu taliigu, nu dersitu ɗo uɲji ka ɗubil ka Buŋdi-ak a naa abdiyinji. 9 Kar ŋaar gay kaawiidu aman : « Kaway, dak ginenno pa. Nun sa gay riyor ar kiŋke iŋ siŋtaɲ kuuk nabiinna ho kuuk obig bombo kaawin kuuk ɗo maktumne-anta. Illa Buŋ keeji di, kii abdiye ! »

10 Kar ŋa ɗiytu pey aman : « Imilig kara kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi kuuk siir ɗo maktumne-anta. Dak cigiliɲcoɗo, asaan wiktin taar gaay ko nece. 11 Ya gem gina gamin kuuk iŋ botilcoɗo, rasig ŋaa gine iŋ uɲji. Ya gem gina gamin kuuk cawarro, rasig ŋaa ginen di. Ya gem gina selleɲ, rasig ŋaa gine ɗo selliŋkuwiy. Ho ya gem goy *cawar ɗo uɲji ka Buŋdi, rasig ŋaa ɓaa iŋ taar-at di. »

12 Iisa ɗiytu pey aman : « Cokiyoŋ ! Nu gaay ko yeepe. Naa kappiye ɗo ay gemo ɗo riyoy taat ŋa gintu. 13 Nun Alpa ho Omega, kaak awalle ho kaak ba aaro, ka teesindi ho ka gaasuwa. »

14 Galal ɗo gee kuuk acit kesuunco. Ŋuuco bere botol ŋu ɓaay tee roŋ ku et kaak bera goye ka gaasɗo ho ŋuuco rase pey botol ŋu ɓaay uɲje ɗo helliner. 15 Kar ŋuur kaɲ kuuk maala, iŋ gay olgil, gee kuuk jookumo, gay dee geemir, gay marginar, gee kuuk el raade ho gay raadiner, okiɲco, ŋu uɲjaaɗo tak-tak !

16 « Ŋaar nun Iisa Masi kat ɲaamig ɗubilel a ŋaako gaariɲ gamin-aŋ ɗo kuŋ kuuk goy ɗo *Egliznar. Nun ko caar kaak amila min Dawuud. Ŋa nun ko Belbel ka ɗatik kawtira. »

17 Ruwwin ta Buŋdi iŋ daaciy ta *Roŋ Tamgi kolaag aman : « Asu ! » Ŋaar kaak dorig kaawin-aŋ oki kolaag aman : « Asu ! »

Ŋaar kaak ibin diyaag sa, ŋaa ase. Ŋaar kaak raka see amay kuuk bera goye ka gaasɗo sa, ŋaa ase ŋaa see maalan di.

Gaasuw ta kaawor

18 Nun Yaaya ko kaawaako ɗo kuŋ okiŋko kuuk dorig kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi kuuk siir ɗo maktumne-anta. Ya waan kaak gaayaati ɗo kaaw-anta, Buŋ yaaji gaayin taaɓin taat ŋu siirtu ɗo maktumner. 19 Ya gem kat imil maan min ɗo kaaw-anta, Buŋ yaa imilin haginey min ɗo et kaak bera goye ka gaasɗo ho ŋa uɲjaaɗo ɗo hellin ta Buŋdi ar taat ŋu siirtu ɗo maktumner.

20 Iisa Masi kaak gaarit seen-an ɗiya aman : « Ka seener, nu gaay yeepe. »

Nun Yaaya gay ooy aman : « *Aamin, *Rabbin Iisa asu. »

21 Rabbin Iisa yaako barkiyiŋko okiŋko.